THE FINANCIALIZATION OF CONSUMPTION IN TURKEY:

THE EMERGENCE OF CONSUMER CREDITS (1988-2008)

ERKİN ÖDEMİŞ

BOĞAZİÇİ UNIVERSITY

2009

THE FINANCIALIZATION OF CONSUMPTION IN TURKEY: THE EMERGENCE OF CONSUMER CREDITS (1988-2008)

Thesis submitted to the

Atatürk Institute for Modern Turkish History

in partial fulfillment of the requirements for the degree of

Master of Arts

by

Erkin Ödemiş

BOĞAZİÇİ UNIVERSITY

2009

"The Financialization of Consumption in Turkey: The Emergence of Consumer Credits (1988-2008)" a thesis prepared by Erkin Ödemiş in partial fulfillment of the requirements for the Master of Arts in History degree from the Atatürk Institute for Modern Turkish History at Boğaziçi University. This thesis has been approved and accepted on 1 September 2009 by:

Prof. Dr. Ayşe Buğra (Thesis advisor) _____

Prof. Dr. Şevket Pamuk _____

Assist. Prof. Berna Yazıcı _____

September 2009

An abstract of the thesis of Erkin Ödemiş, for the degree of
Master of Arts from the Atatürk Institute for Modern Turkish History
to be taken September 2009.

Title: The Financialization of Consumption in Turkey: The Emergence of Consumer Credits (1988-2008)

Turkey has experienced a consumer credit boom in the 21st century, like many other developing and developed countries. This thesis examines how financial indebtedness became normal in society by researching banks' strategies to attract people in order to consume by credit. In this scope, the advertisements of banks from 1988 to 2008, their financial reports after 2001 and statistical data on consumer credits' share were analyzed. Changing socio-economic conditions in Turkey after the 1980s, gradually transformed the banking sector from banking based on government strategies towards the introduction of new modern financial services to individuals. These new financial services were supported with changing consumption patterns, like shopping from hypermarkets due to the neoliberal policies of the governments and globalization that empowered banks with international capital and technological innovations. New bank services were introduced as comforts of modern life, a new era and banks intermediary role in consumption increased, especially in the mid 1990s with the increasing usage of cards and consumer credits. It has been found that banks encouraged financial indebtedness through their marketing strategies, which attracted people to credit their consumptions, and after 2001, a new kind of consumers emerged, who revolved his or her debts by following the various campaigns of the banks and banks addressed these risky indebted groups in order to earn more interest revenues.

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü'nde Yüksek Lisans derecesi İçin
Erkin Ödemiş tarafından Ağustos 2009'da teslim edilen tezin özeti

Başlık: Türkiye'de Tüketimin Finansallaşması:
Tüketici Kredilerinin Ortaya Çıkışı (1988-2008)

Türkiye'de, kalkınmış ve kalkınmakta olan bazı ülkelerde olduğu gibi, 21. yüzyılda tüketici kredisi patlaması yaşandı. Bu tez, finansal borçluluğun toplumda nasıl normal hale geldiğini, bankaların tüketici kredisi pazarlama stratejilerini araştırarak cevaplamayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, 1988 yılından 2008'e kadar bankaların tüketici kredisi reklamları incelenmiş, 2001 yılından itibaren finansal raporları değerlendirilmiş ve tüketici kredilerine ilişkin istatistiki veriler araştırılmıştır. Türkiye'de 1980'lerle birlikte gelen sosyo-ekonomik koşullar, bankacılık sektörünü, hükümete odaklı bankacılık stratejilerini yerine, fertlere yönelik yeni, modern finansal hizmetlerin sunulmaya başlanmasıyla aşama aşama dönüştürmüştür. Bu yeni finansal hizmetler hipermarketler gibi, yeni tüketim tarzlarının ortaya çıkmasıyla desteklendi. Hükümetlerin neoliberal ekonomik politikalarıyla ve küreselleşmeyle desteklenen bankalar, uluslararası sermaye ve teknolojik yeniliklerle güçlendi. Bankaların yeni hizmetleri, yeni bir dönem, modern hayatın rahatlıkları olarak sunulurken, 1990'ların ortalarından itibaren bankaların tüketimdeki aracı rolleri, banka kartları ve tüketici kredilerindeki artışla, yükseldi. Araştırmada, bankaların finansal borçluluğu cesaretlendirerek, yeni pazarlama stratejileriyle 2001 yılından sonra, insanları tüketimlerini kredilendirmeye özendirdiği tespit edildi. Bu süreçte yeni tür bir tüketici grubu meydana çıktı, bu kişiler, bankaların çeşitli kampanyalarını takip ederek borçlarını döndürmeye çalışırken, bankalarda bu riskli ve borçlu kişilere para satmaya çalışarak, faiz geliri elde etmeye çalıştı.

ACKNOWLEDGEMENTS

I quit my job in August 2006 because I believed, and I still believe that, what is happening in the banks' offices should be told. Banks are the largest commercial entities in Turkey, but it is illegal to talk about what is calculated and what is not considered about society in the secret reports of the bank managers. Thus, I wrote this thesis, to seek the clues of their aims, their marketing strategies and the externalities of their interest revenues. I believe I was able to suppress my personal experiences in favor of academic objectiveness. However, I cannot stop myself from thanking the workers and customers of Akbank, whose spirits helped me to write this thesis.

Furthermore, I would like to thank, Özgür Gülmüş, Murat Evegi, Tolga Çolak, Özgür Özdemir, Tuğçe Bahadır, Dilek Akgün, Hayati Genç, Alper Gürel, Sibel Nitelik, Zuleyma Lacle, Neslihan Şık, Berrak Yüce, Bora Tecirlioğlu, Orkun Özüer, Sinan Atahan, Ersin Aybars, Ayşe Yazıcıoğlu, Bilge Karcılıoğlu, Hazal Pabuççular, İrem Demirkır, İstemihan Genç, Gülsen Kasap, Murat Çalışkan, Asuman Çalışkan, Mehmet Kasap, Emine Kasap, Özlem Taştan, Sertaç Seviner, Tuğçe Köklü, Seçil Altınışık, Hande Özbörçek, Ahmet Can Çalışkan, Burcu Şahinalp, Tansel Genç, Hatice Özsoy, İsmail Çekiç and Engin Bozkuş for their friendship and understanding throughout the year. I owe a lot to my nephew Kaan; nieces Elif, Merve and Betül; and my sisters Didem and Ferda who cheered me up whenever I was in need. I am proud of Memet and Yüksel, and dedicate this thesis to their efforts in raising me to be the person I am. I believe a person is beautiful only if his/her attitude is beautiful. I tried to write down all of the beautiful people I can remember.

I would also like to thank so much my professors in Ata, who accepted me to the Institute, where I felt for the first time in my life that I belonged somewhere: Aydın Babuna, Şemsa Özar, Zafer Toprak, Berna Yazıcı and Ayşe Buğra. Tracy Lord called me, mailed me, she was so interested in what I was planning to do for a long time that, I cannot forget to thank her sincere kindness. I would also like to thank Kathryn Kranzler: for editing my thesis.

My final regards are to Mehmet Çalışkan and my grandmother Sıdıka Güzelçiftçi who were not able to see this thesis.

CONTENTS

CHAPTER 1 INTRODUCTION: FOR WHOM THE CARS HONK 1

CHAPTER 2 THE FINANCIALIZATION OF CONSUMPTION 11
Theoretical Framework: Neoliberalism, Financialization and The Place of Consumer Credits in The Modern Economy (1980-2008) 11
A Brief History of the Turkish Banking Sector 22

CHAPTER 3 THE EMERGENCE OF CONSUMER CREDITS MARKET IN TURKEY 33
Changes in the Turkish Banking Sector As Observed in the Annual Financial Reports of Four Private Commercial Banks 33
The Advertisement and Marketing Strategies of Banks 38
Customer Segmentation and Diversity of Financial Services 46
Employee Structure in Banks after the 2001 Crisis 49
Organizational Changes in Akbank TAŞ from 2001 to 2008 53
Foreign Investments in Turkish Banking System 57
A History of Consumer Credits in Turkey 60
Statistical Trends on Consumer Credits 70

CHAPTER 4 CREDITS ARE NOT DEBT, THEY ARE MUTUAL CONFIDENCE: ADVERTISEMENTS OF THE BANKING SECTOR IN MİLLİYET NEWSPAPER (1988-2008) 76
Articles and Advertisements on Credit Cards, Consumer Credits in *Milliyet* Newspaper (1988-2008) 76
The Period of 1988-1994: First Examples of The Consumer Credits and The Credit Cards 77
The Period of 1994-2001: Dövizzedes The First Examples of "Victims" of Financialization 88
2001-2008: Financialization of Consumer Credits 96
News on Consumer Credits and Image of Banks in Milliyet (1988-2008) 102
Installment Credit Advertisements in Milliyet (1988-2008) 107

CHAPTER 5 CONCLUSION: CLICK AND WIN! 111

APPENDIXES

A 118

B 124

C 134

BIBLIOGRAPHY 217

TABLES

Table Page

1. Number of Banks, Employment Figures and Branches during 1980-2008.....29

2. Credit-Deposit Ratio for Some Regions in Turkey.....31

3. Consumer Credit Trend in Turkey from 1998-2007 (in thousand TL).....44

4. Worker Distribution between Operations and Marketing 2003-2007 in Akbank...71

5. Distribution of Consumer Credits in Turkey in September 1991.....103

FIGURES

1. Consumer credit trend in Turkey from May 2003- to January 2009 (000.-TL).....45

CHAPTER 1
INTRODUCTION: FOR WHOM THE CARS HONK[1]

The "Global Credit Crunch" that began in mid2007 changed the structure of financial activities around the world; transformed the connections between finance at the local and global levels, and affected ordinary people's economic and social lives. It has been revealed that, besides its speculative nature, finance cannot govern "risk" and it is unstable and uncertain.[2] The global financial crisis started with the United States' housing credits and the speculative, deregulated market for ordinary people's borrowing for home ownership which resulted in a global avalanche.[3] The contemporary neoliberal global market economy is argued to be socially unsustainable because of its consequences like indebtedness, unequal distribution of income, financialization, privatization, commodification, management and manipulation of crises, and environmental issues.[4]

Financial borrowing has increased worldwide in the last couple of decades; however, financial borrowing varies from country to country, depending on the social attitude to borrowing and access to financial services. In Turkey, increasing consumerism began in the 1980s after the liberalization of the markets and ever since 1980, there have been fierce debates about "modern life styles achieved by

---

[1] An automobile credit advertisement in Milliyet in the 1980s: "*Kornalar Kimin İçin Çalıyor,*" which refers to Ernest Hemingway's "For Whom the Bells Toll."

[2] Julie Froud and Sukhdev Johal, "Questioning Finance" *Competition and Change* 12, no.2 (June 2008), p.107.

[3] Robert Pollin, "The Housing Bubble and Financial Deregulation" *New Labor Forum* 17, no.2 (Summer 2008), p.118.

[4] David Harvey, *A Brief History of Neoliberalism* (Oxford: Oxford University Press, 2005), pp.152-165.

consumption" and financial borrowing has become a part of these debates.[5] Gürbilek argues that, "the shop windows were never this rich, whereas the people were never this poor in Turkey: image is the accumulated capital materialized in shop windows" when analyzing consumerism in Turkey in the 1980s.[6] During times of financial crisis, like in 1994 and 2001, the consumerism debates were focused around the topic of "household indebtedness" as the number of people with bad debts and their calls to the government for help to re-structure their debt burden increased.

The total number of people who used consumer credits was 195,312 in 1989, 1.3 million in 2001 and 5.8 Million people in 2008.[7] The gross national income per capita purchasing power parity (PPP) increased from 3,911 United States Dollars (USD) in 1976 to 5,658 USD in 2002 and 13,770 USD in 2008, according to the statistics of the World Bank.[8] This accelerating increase in per capita income after 2001 also has affected the consumption patterns of people and the unequal distribution of income. It can be seen that, after the 2001 financial crisis, the number of people indebted to banks increased 3.5 times and there was a consumer credit boom in Turkey. According to the statistics of the Central Bank of Turkey, the number of people who could not pay back their consumer credit and credit card debts

---

[5] Yael Navaro-Yashin, *Faces of the State: Secularism and Public Life in Turkey* (Oxfordshire: Princeton University Press, 2002), pp. 90-93; Meltem Ahıska and Zafer Yenal, *Türkiye'de Hayat Tarzı Temsilleri 1980-2005* (Istanbul: Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi, 2006), pp.5-6, pp.106-107.

[6] Nurdan Gürbilek, *Vitrinde Yaşamak: 1980'lerin Kültürel İklimi* (Istanbul: Metis Yayınları, 1992), p.39.

[7] Türkiye Bankalar Birliği, 2009, *İstatistiki Raporlar,* Available [online]: < http://www.tbb.org.tr/tr/Banka_ve_Sektor_Bilgileri/Istatistiki_Raporlar.aspx> , [26 March 2009].

[8] Yakup Kepenek and Nurdan Yentürk, *Türkiye Ekonomisi* (Istanbul: Remzi Kitapevi. 2005), p.602, World Bank, *Gross National Income Per Capita (PPP) 2008* in World Development Indicators Database, (New York:, World Bank. 2009), p.1.

rose from approximately 30,000 in 2004 to 550,000 in 2008.[9] It can be seen from these figures that, as the people who used consumer credits and credit cards increased in Turkey, the number of people who could not pay back their financial debts also increased. Recent debates in Turkey about "consumer responsibility" for financial debts like consumer credits and credit cards have ended with the re-structuring of credit card debts of individuals who cannot afford to pay back their debts to banks.[10] Before the legislation was in effect, Turkish Prime Minister Recep Tayyip Erdoğan announced to the press that "there cannot be a victim of credit cards," arguing that people who cannot pay back their financial debts cannot be considered victims and henceforth there is a consumer insensitivity to repayments and their personal debts are their own responsibility.[11] He further added that;

> The expression of "victims" of credit card is used for some people, sorry, but there cannot be a victim of credit cards. I do not see people who are indebted because of credit cards as honest. You do not have the right to use more than you earn, if you do so, you have to pay the price of it. Now they say, pardon these people, draw a line to previous debts, what about the rights of people who are not "victims"? You have trusted us and we have to use this trust righteously.[12]

The rapid growth of consumer credit and the credit card market in Turkey, but the late state regulations which began with the 2006 act created a misguided, competitive market for banks with availability of financial resources due to penetration with

---

[9] Türkiye Merkez Bankası, 2009, *Negatif Nitelikli Ferdi Kredi Alan Kişi Sayısı,* Available [online]: < http://tcmb.gov.tr/yeni/bgm/nnk/negatif>, [12 March 2009].

[10] *Radikal*, 15 June 2009, "*Kredi Kartı borçları yapılandırılıyor.*"

[11] *Milliyet*, 14 March 2009, "*Erdoğan: Kredi kartının mağduru olmaz.*"

[12] "*... Kredi kartı mağduru ifadesi kullanılıyor, kusura bakmasınlar, kredi kartının mağduru olmaz. Kredi kartı nedeniyle, borçlananlara dürüst gözüyle bakmıyorum. Fazlasını kullanma hakkın yok, fazlasını kullanırsan, bedelini de ödersin. Şimdi diyorlar üzerine çizgi çekin, affedin. Mağdur olmayanların hakkı ne olacak? Siz bize bir emanet verdiniz, biz bu emaneti adil bir şekilde kullanmak zorundayız...*"

international capital resources. [13] Ahıska and Yenal argue that banks need people who consume to earn more profits and in an atmosphere where the consumption motives of people are prompted, people exist by consuming and the sponsors of the happiness are the banks.[14] Henceforth, the risk of "losing control" over consumption and the charming illusion of credit cards to foster consumption are interrelated.[15]

The financialization of the world economy in the neoliberal environment, with the increasing complexity and penetration of financial institutions into societies, has changed consumption patterns by creating fast and easy methods of financing consumption. It is said that "the magic of finance is its ability to take by giving."[16] Thus, the household indebtedness and financialization of consumption is not unique to Turkey. There are 5 billion credit card applications throughout the world and consumption by credit cards is increasing more than 10% annually in developing countries like Thailand Singapore and Malaysia.[17] For example, in the Republic of South Africa, household indebtedness to income raised from 49% to 55% from 2003 to 2005 and the figure is 115% to 120% in the United States of America (2005), over 120% in United Kingdom, over 100% in Germany, around 160% in Australia and 90% in Argentina.[18] The regulation of the consumer credit market in the USA

---

[13] Ahmet Faruk Aysan and Lerzan Yıldız, "The Regulation of Credit Card Market in Turkey," *International Research Journal of Finance and Economics* 11 (2007), p.141.

[14] Ahıska and Yenal, p.109.

[15] Ibid., p.109.

[16] Randy Martin, *Financialization of Daily Life* (Temple University Press. 2002), pp.16-17.

[17] Hayri Kozanoğlu, Nurullah Gür and Barış Alp Özden, "Küresel Finans Labirentinde Birey," in *Neoliberalizmin Gerçek 100'ü* (Istanbul: İletişim Yayınları, 2008), pp.100-102.

[18] *Finance Week*, 16 March 2005.

and the United Kingdom has been one of the debates since 2004.[19] From 1980 to 2004 the personal bankruptcy rate in the US more than quadrupled and household economic distress and credit card default rates grew sharply.[20] In Russia, the consumer credit market is also increasing and the growing income of the middle income groups is perceived as one of the reasons for this change. The consumer credit market in Russia grew from 10 billion USD in December 2003 to approximately 35 billion USD in September 2005 (2.5 times).[21] The indebted middle and low income groups totaling around 500.000 people in Mexico started the "Borzan Movement" in 1994 and they did not pay their financial debts, at the end of their movement, banks lowered the interest rates and their total debts up to 30%.[22] Financial indebtedness is not only a household phenomenon, corporations and states are also indebted to banks and thereby constrained by banks.[23] The financialization of consumption and the indebtedness of middle and lower income groups are global problems.

In the thesis, I investigate the supply side of the consumer credit and credit card boom in Turkey from 1988 to 2008, and analyze how Turkey experienced "financialization" in consumption and the changes in the structures, organization and strategies of the Turkish banking sector from 1988 to 2008. The 2007 report of the

---

[19] *Datamonitor*, July 2004, "Consumer Credit Regulation: So Who is Footing the Bill?," p. 22.

[20] Heather Boushey and Christian E. Weller, "Has Growing Inequality Contributed to Rising Household Economic Distress," *Review of Political Economy* 20, no.1 (January 2008), pp.1-22.

[21] *ABA Banking Journal*, April 2006.

[22] Kozanoğlu, Gür and Özden, p.102.

[23] Michel Aglietta, Regis Breton, "Financial Systems, Corporate Control and Capital Accumulation," *Economy and Society* 30 no.4 (November 2001), p.433.

Central Bank of Turkey on financial stability argues that the increases in consumer credits are not due to decreasing interest rates but rather because the "big campaigns" of banks have been affective in increasing consumer credits.[24] Thus, it is recognized even by the supervisory bodies of banking that competition and advertisement campaigns are affective in the increases in consumer credits. Thus, being indebted to banks has become one of the ordinary people's daily distresses.[25] Thus, analyzing advertisement and the focuses in advertisement can yield the perspective of the banks and how consumer credits increased in Turkey in such a way. Within this scope, the advertisements of the Turkish banking sector in *Milliyet* (Nationality) newspaper from 1988 to 2008 are examined and the strategies of banks in issuing consumer credits and credit cards are analyzed. The advertisement expenditures of the four leading private commercial banks in Turkey (Akbank, Garanti, Yapı Kredi and T. İş Bankası) are analyzed for the 2001-2008 period.[26] It has been seen that the total advertisement expenditure of the leading 4 banks increased from 274 Million Turkish Liras (TL) to 408 Million TL from 2001 to 2008 and the average share of advertisements to other operating expenses is 7%. The banking sector is known to be

---

[24] T.C. Merkez Bankası, 2008, *Finansal İstikrar Raporu Kasım 2007*, Available [online]: < http://www.tcmb.gov.tr/yeni/evds/yayin/finist/finist5.php>, 2007, p.42.

[25] Ahıska and Yenal, p.102.

[26] Akbank, 2009, *Annual Financial Reports,* Available [online]: < http://www.akbank.com/ozet-finansal-bilgiler.aspx>, [06 May 2009],Garanti Bankası, 2009, *Annual Financial Reports,* Available [online]: < http://www.garanti.com.tr/yatirimci_ iliskileri/yillik_raporlar.html>, [06 May 2009],Türkiye İş Bankası, 2009, *Annual Financial Reports,* Available [online]: < http://www.isbank.com.tr/content/TR/ Yatirimci_Iliskileri/Finansal_Bilgiler/Yillik_ve_Ara_Donem_Faaliyet_Raporlari-262-247.aspx>, [06 May 2009],Yapı ve Kredi Bankası, 2009, *Annual Financial Reports,* Available [online]: < http://www.yapikredi.com/tr-TR/yatirimci_iliskileri/donemsel _finansal_tablolar .aspx?q=42> , [06 May 2009].

the sector that buys most advertising since the 1970s (28%). The total share of the banking sector in advertisement was around 30% in 2006.[27]

The consumer credit market in Turkey started in 1988 with the liberalization of the financial markets and following increases in interest rates.[28] Changing socio-economic conditions in Turkey after the 1980s, gradually transformed the banking sector from banking based on government strategies towards the introduction of new modern financial services to individuals. Before 1988, credits to customers were given through durable goods sellers, though an indirect mechanism without the involvement of banks.[29] The contemporary trends in the world economy and international politics together with the socio-economic changes in Turkey in the 2000s, effectively has created a consumer society in which the people are bound to each other and their identities are defined by their consumption patterns. The increases in consumption has been possible by not only the increased quality of life and rising growth rates, but also by the ability of banks to introduce faster consumption tools like credit cards and consumer credits. The role of banks as the financier of consumption after the 1990s, is crucial in understanding their role in the changing economic habits of ordinary individuals.

---

[27] Pazarlama Türkiye, 2007, *Banka Reklamları İlk Sırada, Available [online]:* <http://www.pazarlamaturkiye.com/content/view/502/116>, 2008.

Tunçtan Baltacıoğlu, *Türkiye'de TV Reklam Harcamaları* (Ankara: Kalite Matbaası. 1976), pp.88-89.

[28] Burhan Karaçam, *Orası Yapı Kredi, Fark Oradaydı* (Istanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2006), p.10.

[29] Ayşe Buğra, "Non-Market Mechanisms of Market Formation: The Development of the Consumer Durables Industry in Turkey," *New Perspectives on Turkey* 19 (Fall 1998), pp.9-14.

Financial institutions gather the personal data of individuals, which are provided digitally, and use them in every channel possible in our everyday lives to sell us anything. The uniqueness of banks is that they have the records to observe people's transactions and this valuable ability creates high profits for their capital.[30]

In the second chapter of the thesis, the theoretical basis on consumer credit and credit card boom experienced in Turkey after 2001 will be presented, with a particular focus on financialization and the affects of financialization on consumption patterns, life styles, and consumption patterns. The banks' ability to affect consumers by advertisements and campaigns, the results of consumer credits and living in debt, the disadvantages of the financialization to ordinary people and banks' strategies to reinforce consumer credits will be analyzed, with a brief history of Turkish banking sector, showing the increasing importance of consumer credits and credit cards for the sector.

In the third chapter of the thesis, the emergence of consumer credit market in Turkey after 1988 will be analyzed through the personal diaries of bank general managers and the annual reports of the banks since 2001. The general statistical trends on consumer credits, the changes in the Turkish banking sector as reflected in the annual financial reports of four private commercial banks will also be analyzed to show their changes in perspective and the penetration of individual banking into their work philosophy. The advertisement and marketing strategies of the banks in the 2000s will be analyzed; their recent slogans and use of "customer relationship management" techniques will be questioned in order to understand the increasing knowledge that is gathered by banks about their customers. The employee structure

[30] Ahıska and Yenal, pp.106-110.

of the banks with a special analysis of the re-organization of Akbank will be analyzed by the use of data taken from annual financial reports of the bank and the situation of the white collar workers in banks will be analyzed with a particular focus on increasing competition and the need to change in order to market credits and other financial services.

The fourth chapter examines the advertisements of banks in *Milliyet* from 1988 to 2008. Four months from each year were chosen and scanned for the advertisements of banks. Consumer credits were offered by durable goods manufacturers at the beginning of 1988. In the 1980s and beginning of the 1990s the advertisement of banks were mainly about high interest rates offered for deposits, the trustworthiness of the bank and financial figures that supported this image. As the consumer credits and credit cards were first introduced by the banks in 1988, the emergence of hypermarkets coincided with the development of individual credits, and both of them were expected to increase the well being of the lower income and middle income groups in Turkey by lowering the interest burden and over all prices. Consumption by credit cards and consumer credits in hypermarkets are perceived as a way of modern life in advertisements and banks offered credits like "modern life" credits at the beginning of the 1990s aiming to finance the consumption.

As competition intensified in the mid 1990s, the banks' advertisements change in tone from "markets of financial services" that provided new and modern services to "clinics of finance" that solved financial problems. After the mid1990s, the credit card market began to be one of the major competition arenas of the banks and the main point of the banks, together with other individual financial services that were offered was "easy accessibility," "comfort" and "modernity." *Dövizzede*s (Victims of Consumer Credits that are indexed to Foreign Exchange) were the first group of

"victims" of generalized individual financial indebtedness in Turkey. As some of the people borrowed foreign exchange credits the devaluation in 1994, increased their payments and decreased their income. *Dövizzedes* represent the first public image of financial indebtedness and in this sense they occupy an important position in understanding indebtedness. The *dövizzedes* were not able to make their payments for the credits and they were pardoned by what *Milliyet* refers to as "the shameful act."

From the mid1990s credit cards were not shown only as modern transaction tools, but the focus of the advertisements was that, shopping could be credited. After the 2001 financial crisis, the advertisements of banks changed and both the number and frequency of them increased in *Milliyet*. There was a fall in the diversity of the banks and as the credit card advertisements show, shopping like entertainment and commercialize every special day like "Valentine's Day," consumer credit market became more professional after 2005 and the advertisements mainly emphasized either the easy accessibility or lower interest rates. Credit card advertisements began to change after 2005 and they conversed with a new kind of consumer, who were very sensible about payments and the postponement of maturity. It has been found that banks encouraged financial indebtedness through their marketing strategies, which attracted people to credit their consumptions, and after 2001, a new kind of consumers emerged, who revolved his or her debts by following the various campaigns of the banks and banks addressed these risky indebted groups in order to earn more interest revenues. Banks also offered "flexible" consumer credits, to satisfy the demand for "rolling over" financial debts by flexible payment conditions. Slogans like *Düşeş Kredi* (Very Lucky Credit) are offered to people who are already in financial debt, and consumerism via financial flexibility is encouraged. In the final chapter of the thesis, concluding remarks are made.

CHAPTER 2
THE FINANCIALIZATION OF CONSUMPTION

Theoretical Framework: Neoliberalism, Financialization and The Place of Consumer Credits in The Modern Economy (1980-2008)

According to Ahıska and Yenal, if the new economy's focus is on finance, finance's players are banks and in order to sell more money and earn more profits the competition among banks is increasing and through advertisements, campaigns and installments, banks attract customers to expand more and more, encouraging consumption rather than savings.[31] With the consumer credit and credit card expenditure boom experienced in Turkey after 2001, the relationship among banks and manufacturers tightened.[32] The phenomenon of the consumer credit boom is not unique to Turkey, as mentioned in the previous chapter with the examples of developed countries like the USA or the UK or developing countries like Argentina and Russia.

Langley argues that the consumer credit boom in the world economies after 2000 is linked to the changes in the financial markets and increasing affects of finance to the world economy and "financialization highlights that the consumer credit boom is embedded in transformations in networks of lending and in the reconfiguration of risks.[33] To illustrate his thesis, Langley argues that, due to the technological innovations in the computer industry after 1980, the calculation of risk and risk management became a professional activity with the intensification of the

---

[31] Ahıska and Yenal, p.106.

[32] Ibid., p.106.

[33] Paul Langley, "Financialization and Consumer Credit Boom" in *Competition and Change* 12, no.2 (2008), p.133 and pp.139-140, pp. 133-147.

international flow of capital.[34] As the calculative capacity to understand and evaluate the future risks increased and qualitative transformations in the consumer credit network allowed the evaluation of individuals' personal records, in the last 30 years or so, financial institutions, began to finance consumer credits on a larger scale with the help of international capital directly or indirectly.[35] The main advantage of financing consumers instead of manufacturing or the state are spreading and diversifying the risk involved to a larger percentage of the population, the ability of consumer credits to generate other sources revenues, lowering the probability of bad debts and of course, the profits due to higher rates of interest imposed on individuals (due to risk-based pricing) compared to those on manufacturing companies.[36]

Furthermore, Langley argues that as the individuals began to use the consumer credits on a larger scale, their financial expenses began to cover larger shares of their income and through credit scoring and reporting networks, their indebtedness affected their creditability and their back payments began to be monitored.[37] Individuals using consumer credits and credit cards began to monitor their future payments and while some of the consumers chose to be self-disciplined and responsible, others chose to be "revolvers."[38] Revolvers calculate and build up repayment strategies and try to arrange their initial and future debts by getting further credits and closing one credit account by opening another or by extending the period

---

[34] Ibid., p.133, pp. 133-147.

[35] Ibid., pp. 135-137

[36] Ibid., p.136

[37] Ibid.

[38] Ibid., pp.140-141.

of payments. A successful revolver is the one who can pay at least the minimal repayments necessary each month since his/her credit records will not be negatively affected.[39] Global credit record companies like Fair Isaac and Experian are used by banks in order to evaluate the credit applications of individuals and share interbank information and previous bad debt records.[40] These companies also offer strategies for individuals not to be listed on the "black list" of the banks.[41] Langley states that roughly two-thirds of American consumers are "revolvers" and the average American had 11 credit cards in 1999 compared to 7 in 1989.[42]

Langley sees a link between the management of financial indebtedness (consumer credits and credit cards) by ordinary people and the banks' marketing strategies of presenting credits as "a source of freedom from the bondage of the need to earn and save before purchase is possible."[43] People can choose to purchase today and pay back tomorrow. He concludes that financial borrowing has been available to low-income individuals and households for the last 30 years and their repayments cannot be guaranteed due to their "flexible" incomes and work conditions and confronted by rising living costs and labor market flexibility, low income households have little choice but to extend their borrowing.[44] Fontela writes that in a deregulated world economic system, with online telecommunication technologies and the

---

[39] Ibid., p.142.

[40] Ibid.

[41] In the web sites of companies that sell credit scoring mechanisms to banks, there are services to individuals for getting their credit reports personally with an advisery part. As an example; Fair Isaac http://www.fico.com/en/Pages/default.aspx.

[42] Langley, p.140.

[43] Ibid.

[44] Ibid., p.144.

explosion of financial activities finance will lead the world economies and households into crisis and speculation harming the real economy and replacing it as the most dynamic component of the economic system.[45]

Soman and Chema write that the availability of financial credits affects the spending decisions of ordinary people and "if consumers have access to larger amounts of credit, they are likely to infer that their lifetime income will be high and hence their spending will be higher." Furthermore, the consumers who spend with credit cards are more likely to spend more than consumers who pay cash.[46] Consumers use external data and they are not by themselves able to value their future income.[47] Thus, the financialization of consumption and the availability of credits increase household consumption.

The indebtedness issue has been studied in terms of US citizens more than any those of other countries since the deregulation of the consumer credit market in 1989 and tax reforms on household credits in the same year.[48] Godwin argues that increases in household indebtedness in the USA from 1983 to 1989 were due to personal and social reasons, other than expectations of future incomes or interest rates like changes in marital status.[49] Wickberg writes that credit cards finance "life styles." Compared to installment payments, "credit cards offer abstract purchasing

---

[45] Emilio Fontela, "The Era of Finance" *Futures* 30, no.8 (1998), p.749.

[46] Dilip Soman and Amar Cheema, "The Effect of Credit on Spending Decisions: The Role of the Credit Limit and Credibility" *Marketing Science* 21 no.1 (Winter 2002), p.32.

[47] Ibid., p.33.

[48] A. Charlene Sullivan and Debra Worden, "Deregulation, Tax Reform and the Use of Consumer Credit," *Journal of Financial Services Research* 3 (1989), p.77.

[49] Deborah Godwin, "Household Debt Quintiles: Explaining Changes 1983-1989," *Journal of Consumer Affairs* 32, no.2 (Winter 1998), p.392.

power with no fixed object or schedule of payments."[50] He further argues that it is not a coincidence that "life style" emerged as a key word to American culture after the 1960s when credit cards were first introduced.[51]

Buğra notes consumption is a process in which the nature of social relations can be determined and, by looking at consumption patterns, the necessities of people and the transformation of these can be observed.[52] In the 1990s, the high real interest rates in the Turkish economy due to the governments' need to borrow outsized the capacity of the Turkish financial system and thus, consumer banking did not develop until the after the 2001 financial crisis.[53] Öniş writes that until the aftermath of the 2001 financial crisis, the level of foreign direct investment and availability of capital were low for Turkey, for several reasons, like political instability, high inflation, uncertainty, deficiencies of the legal system, high tax rates, problems in the financial system, inadequate infrastructure and pervasive levels of corruption.[54] In this atmosphere, the short-term profit seeking and guaranteed state loans allowed the banks to operate as "on government banking."[55] In the post-crisis situation however,

---

[50] Daniel Wickberg, "The Iron Cage of Credit," *Reviews on American History* 28 (2000), pp.79-86.

[51] Ibid., p.84.

[52] Ayşe Buğra, *Devlet-Piyasa Karşıtlığının Ötesinde: İhtiyaçlar ve Tüketim Üzerine Yazılar* (Istanbul: İletişim Yayınları, 2000), p.7-8.

[53] Ziya Öniş, *Turkish Economy in Crisis*, editors Ziya Öniş and Barry Rubin (London: Frank Cass Ltd., 2003), p.7.

[54] Ibid., p.21.

[55] Cevdet Akçay, "The Turkish Banking Sector Two Years after the Crisis: A Snapshot of the Sector and Current Risks", editors Ziya Öniş and Barry Rubin, in *Turkish Economy in Crisis* (London: Frank Cass Ltd., 2003), p.169; Kepenek, and Yentürk, p.593.

the financial services of the banks increased and consumer banking replaced "on government banking" in this sense.

On the world wide scale, the transformation of the capitalist system and consumerism is argued to have created a demand for the financial services of the banks and a culture of indebtedness.[56] As it was mentioned earlier, in the Republic of South Africa, household indebtedness to income raised from 49% to 55% from 2003 to 2005 and the figure was 115% to 120% in United States of America (2005), over 120% in the United Kingdom, over 100% in Germany, around 160% in Australia and 90% in Argentina.[57] The regulation of the consumer credit market in the USA and the United Kingdom has been one of the debates since 2004.[58] Even in Japan, where historically deposits are high, the interest rates of consumer credits have been regulated by Japanese governments since 2001.[59]

The Consumer Banking Segment of the world's largest bank, Citigroup, contributed 55% of Citigroup's profits in 2003.[60] Personal savings in the USA fell from 1.7 % of the Gross Domestic Product (GDP) in 2000 to 0.4% in 2007, reflecting "consumption growth in substantial excess of income growth."[61]

---

[56] John Bellamy Foster, "The Financialization of Capitalism," *Monthly Review* 58 no.11 (April 2007), pp. 1-11.

[57] *Finance Week*, 16 March 2005. "Shop -on Credit- Till You Drop."

[58] *Datamonitor*, 22 July 2004, "Consumer Credit Regulation: So Who is Footing the Bill?"

[59] *Japan Inc*, August 2001, "Consumer Banking Undergoing a Facelift," p.49.

[60] Howard K. Mason, "Consumer Credit and Spending Trends" *Bernstein Research* (January 2004), p.17.

[61] World Bank, "*Chapter 1. Worldwide*" in World Development Indicators (n.a., World Bank, 2009), p.7.

As the demand for financial services has increased especially in the developed countries, financial speculation has replaced productive capital. Foster argues that a contradiction has occurred between production and finance in which finance has replaced productive relations.[62] However, as international financial powers like credit card companies and banks have financed the consumer needs to a large scale especially in the developed countries, this uncontrollable system has created financially dependent groups in many countries. As the typical habits of life have changed in developing countries, the need to consume and increasing the standard of living via debt have become the norm for some of the middle and lower income groups as capitalism prides itself on "wealth making."[63] The extension of "credit" to ordinary people has created a state of indebtedness that has allowed people to purchase services and goods which were not within their means. Finance organized the consumption relations and integrated the social life, as Martin argues, by asking people to allow risk taking and borrowing.[64] In the 2000s, unlike the earlier years, the growth of the economy of general well being has been replaced with issues of the unequal distribution of income. The magic of the finance in this system, is its "ability to take by giving."[65]

The global financial organizations and corporations are interested in this sense in the consumer markets of the developing world, as the growth of consumption and the ability of financial institutions to create interest and commission income are

---

[62] Foster, pp. 1-11, Ahıska and Yenal, Ibid., p.84.

[63] Martin, p.7.

[64] Ibid., p.12.

[65] Ibid p.17.

much higher than in developed countries.[66] Government disengagement and a return to free markets principles under neoliberal policies has presented challenges since 2008 with the financial crises spreading from the US to rest of the world, a general fall of growth rates as the negative externalities of the global financial markets showed itself through global instability.[67]

Skott and Ryoo argue that financialization has increased the "financing capabilities of households and consumption/credit driven growth."[68] The expansion of debt through the penetration of financial services has created a problem for ordinary middle and low income people throughout the world.[69] They argue that middle and low income groups could benefit from the financial system only if some preconditions were met, like predictability of future income or wealth, a basic level of consumer financial literacy and finally calculable financial services products where risk and return are known. They conclude that these conditions are not met in the cases of UK and USA and the disinformation of the masses creates a problematic risk management for ordinary households in what they define as an "ownership society."

As the financial activities of the banks increasingly penetrated the daily lives of ordinary people in Europe in the 1990s, with neoliberal policies, financial exclusion

---

[66] William Greider, *Tek Dünya: Küresel Kapitalizmin Manik Mantığı*, trans. Yavuz Alogan (Istanbul: İmge Yayınevi, 2003), p.30.

[67] George Argitis and Christos Pitelis, "Global Finance and Systemic Instability" *Contributions to Political Economy* 27 (2008), pp.1-11.

[68] Peter Skott and Soon Ryoo, "Macroeconomic Implications of Financialization," *Cambridge Journal of Economics* (2008), p.1.

[69] İsmail Ertürk, Julie Hround, Johal Sukhdev, Adam Leaver and Karel Williams, "The Democratization of finance? Promises, Outcomes and Conditions," *Review of International Political Economy* 14, no.4 (October 2007), pp. 553-575.

and indebtedness (fall of savings) have become problems.[70] The European Union, although perceived as an "exception" by most Europeans, because of the powerful welfare states created after the 2nd World War, after 1980s also delivered neoliberal policies of free trade and free capital mobility.[71]

As indebtedness to financial institutions was considered a social problem in the 1990s, the international focus on indebtedness due to consumer credits and credit cards increased together with the lack of access to financial markets. The financial services considered here are defined mainly as transaction banking, savings, credits and insurance. The importance of such financial services has become so important that exclusion from financial services has become to be considered as "an obstacle to appropriate people's needs and lead them a normal social life in the society."[72] Indebtedness and bad debts are deeply interrelated with social exclusion since financial exclusion as a result of these cause social exclusion especially by exploiting low income groups.

The European Commision's 2008 report on financial exclusion defines credit for ordinary households as "a main financial tool to enable access to goods or expenditures that oversize the monthly budget such as equipment goods (e.g. diverse vehicles, housing, furniture, renting guarantee, etc.). It may play a significant role in

---

[70] European Commision, 2008, *Financial Services Provision and Prevention of Financial Exclusion,* Available [online]: < http://www.pfrc.bris.ac.uk/completed_research/Reports/2008_EC_FinExc_Euro.pdf>, 2008, p.9.

[71] Christoph Hermann, "Neoliberalism in European Union," *Studies in Political Economy* 79 (Spring 2007), p.85.

[72] European Commision, p.9.

smooth consumption and to protect against income shocks."[73] Credits to households that are offered without much profit by financial institutions offer increases in mobility, access to training and improving the standard of living according to the 2008 report of European Commision on financial exclusion. However, it is also indicated in the report that corporate social responsibility is crucial in providing such services to households.

Over-indebtedness is defined as a failure of the financial market to provide appropriate access to credit that results in borrowers' having less disposable income.[74] As a result, the report shows that healthy use of financial services by ordinary households is crucial in social inclusion and people who fail to use such services according to their needs are at a risk of social exclusion through financial exclusion. About four in ten people in the European Union have no access to credit facilities either because of their income levels or because of lack of financial services.[75] Financial exclusion has strong links with low income and it creates socio-economic difficulties. Both financial exclusion and over-indebtedness are considered to be difficulties in participating in economic and social life.

For example, in the United Kingdom, 7.8 million of the people (17.5% of the total adult population) were denied credit after applying to banks in 2006. This is considered a sign of financial exclusion for those people who lack credit opportunities.[76] A survey carried out in France, Spain and Italy in 2005 to understand

---

[73] Ibid., p.12.

[74] Ibid., p.14.

[75] Ibid., p.29.

[76] Ibid., p.28.

the behavior of people on low incomes with regard to credit access showed that a large proportion of the low income groups had access to either formal or informal credits.[77] However, the research also showed that most of the low income groups were not sensitive to interest rates or cost of credits while evaluating them; easy access was their main concern.

A number of factors are important in people's access to credit services and financial inclusion. Most important of these factors are beyond personal characteristics and physical access to banks, but are liberalization of the financial services and economy in general and structural changes in the labor market depending on the flexibility and growing job insecurity with high levels of youth unemployment.[78] There is also a link between financial inclusion/exclusion and levels of income inequality. In financial exclusion, people, especially upper-middle income groups, have a fear of borrowing depending on easily losing control over spending. On the other hand it has been indicated by surveys that many of the low income groups need to borrow fairly small sums of money for short periods of time.[79]

---

[77] Ibid.

[78] Ibid., p.40.

[79] Ibid., p.42.

In the 1959-2007 period, the equity capital of banks in Turkey was as follows, 852 million USD in 1959, 762 million USD in 1980, 4,535 million USD in 1990, 7,514 million in 2000 and 63,388 million USD in 2007.[80] The banking sector experienced an incredible grow rate after the financial liberalization in 1980; however, the take off period for that was after 2001, when the total capital equity increased 7.5 times in 2007 compared to 2000.

The banking sector had always an important role in creating capital accumulation for manufacturing sectors. The accumulation of capital through the collection of financial resources by acquiring the savings of households and lending them to the manufacturing sector has always been critical for the Turkish industrial sector because of the scarcity of capital.[81]

From the foundation of the Republic in 1923 to 1980, except for a brief period from 1923-1929, the national economic policy has been import substitution and planned economy. In the planned economy period, the banking sector largely was under the impact of state regulations and was run in parallel with state policies. The interest rates that were applied to bank deposits and credits, the commissions and limits were decided by bank executives through state policies of import substitution and the major role of the banks was financing the investments that were planned

---

[80] Türkiye Bankalar Birliği, "*50. Yılında Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye'de Bankacılık Sistemi 1958-2007*" (İstanbul: TBB Yayınları, 2008), p. XI.

[81] Ibid., p. 6.

according to the development programs.[82] The banking sector generally has acted in parallel with state policies throughout the history of Turkey.

The most important characteristic of the 1945-1959 era was the political choice of liberalization and abandonment of etatism as an industrialization project.[83] The encouragement of the private sector in this era to enter into new businesses showed itself in the banking system by the establishment of various private commercial banks by the commercial and industrial elites that had accumulated large sums of capital during the 2nd World War. In the 1945-1959 era, investments, population, modern enterprises, national income and urbanization increased in the country. The industrial sector began to get a larger share of the national income compared to agriculture and service sectors and a market economy began to flourish. Under these socio-economic developments, the following private commercial Turkish banks were founded: *Yapı ve Kredi Bankası* (Construction and Credit Bank, 1944), *Garanti Bankası* (Guarantee Bank, 1946), *Akbank* (White Bank, 1948) and *Pamukbank* (Cotton Bank, 1955) were founded.[84]

Although the Democrat Party governments focused on the private sector and encouraged the formation of private enterprises, the state investments continued in this era under the influence of populist policies. The state investments in factories and industry were made largely under the consideration of populism rather than efficiency criteria. Thus, the budget deficits and foreign debts of the governments created an inflation problem under which middle and lower income groups suffered.

---

[82] Ibid., p. 7.

[83] Ibid.

[84] Ibid., p. 6.

In this era, the banks were obliged to invest in government papers at least at a rate of 20%.[85]

During the import substitution era (1960-1980), Turkish economy began increasingly closed to foreign competition in the domestic market and privately owned industrial companies together with the stately owned enterprises supplied the domestic market with limited competition. In order to finance investments in prior sectors like energy, transportation, mining, export and industry, a negative real credit interest policy was implemented by state regulations.[86] In the planned economy era, the banking sector was under the influence of state policies with political intervention into the market through the regulations and policies, adopted by the stately owned banks.

One of the most important characteristic of the era has the formation of holding banks. The private commercial banks became a part of the large industrial holdings in this era and certain industrial or commercial capitalist groups began to seek to obtain banks in order to benefit from the privileges of owning banks. This trend of holding banking was also encouraged by the state policies in the era.[87]

The politicians' urge for fast development and industrialization necessitated the allocation of the scarce savings of society to prior sectors in favor of borrowers rather than deposit owners. Throughout the 1960-1980 era, the Turkish financial system tried to encourage savings in these unfavorable conditions and tried to create

---

[85] Ibid.

[86] Ibid., p. 11.

[87] Ibid., p. 13.

a self sufficient economy. On the other hand the difficulty of financing the public borrowing requirement ended in chronic inflationary policies.[88]

In Turkey, neoliberalism came with 1980 military coup and Turgut Özal. It intensified after a number of social, natural and political shocks that left most of the people unemployed, poor and underpaid in the informal sectors of the economy after 2001 with the electoral victory of conservative right wing AKP.[89]

In 1985, a new banking law No. 3182 came into effect introducing international audit and accounting principles to the sector and allowing individual citizens the right to open foreign exchange accounts and in 1989 foreign exchange operations and short-term capital flows were liberalized after which the Turkish Lira became convertible in 1990.[90] The establishment of *İstanbul Menkul Kıymetler Borsası* (Istanbul Stock Exchange Market) in 1986 was an important structural improvement in order to create a free market economy in Turkey.

These economic policies of liberalization and deregulation changed the banking sector deeply. The limited competition in the sector changed into a competitive one with the establishment of new private commercial banks and the entrance of foreign banks into the market via opening new branches. The liberalization of interest rates and commission incomes also fostered competition in the sector and this competition changed the classical deposit banking system towards

---

[88] Tuncay Artun, *İşlevi, Gelişimi, Özellikleri ve Sorunlarıyla Türkiye'de Bankacılık* (İstanbul, Tekin Yayınevi, 1980), pp.68-69.

[89] Ayşe Buğra, *Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika,* (İstanbul: İletişim Yayınları, 2008), pp. 9-23 and pp. 219-257; Kepenek and Yentürk, pp. 565-599.

[90] Türkiye Bankalar Birliği, p. 14.

a complex and variable structure in which both bank resources and credits were diversified.

The free interest rate and flexible exchange rate regime that were implemented in this era together with the deregulation of imports and exports and fast changes in technological innovations in telecommunications changed the Turkish banking system from an investment and state-oriented perspective towards a consumer oriented one.

The 1994 economic crisis in Turkey brought a burden to the Turkish financial sector and created losses for the sector because of the changes in the foreign exchange market. Since their loans were mostly in terms of TL, but they had international loans in foreign exchange, the sudden fall of the value of TL realized their risks of operating with open position. In 1994, the total assets of the banking sector in Turkey fell from 68.6 billion USD to 51.6 billion USD and their total capital fell from 6.6 billion USD to 4.3 billion USD. The public view of the banks worsened in this year and a confidence problem arouse. The confidence crisis in the financial sector in 1994 was solved by the state by putting an overall protection over the deposits of all private commercial banks.[91]

After the 1994 crisis, the economy improved at a fast rate in 1995 and banks started to operate at pre-crisis rates. New financial services were introduced to the market such as overnight interest bearing deposit accounts (repo). The increasing burden of taxes and legal necessities shifted some of the banks' deposits and credits to off-shore accounts through which they operated freely under open market rules.

---

[91] Ibid., p. 16.

In the following years after the 1994 economic crisis, the public deficit grew at a fast pace and was mainly financed by short term borrowing from the internal and external capital markets, which created an instable and speculative atmosphere in the financial sector. The 1997 crisis of the Far East did not much effect the economy because of the optimistic view of the internal and external creditors and the open position of the banks continued.

From the 1999 earthquake of Izmit to the last financial crisis of February 2001, high public debt, chronic inflation and volatile exchange rates necessitated a transformation in the Turkish economy as well as its politics.[92] Besides these long-term economic problems (for capitalists these problems were opportunities), the final blow to the economy came from the opportunistic and risk taking corporations within the banking sector. Turkish banks faced a payment system collapse in November 2000. Without any effective control by the state institutions and by favoring political intervention, the lucrative business of lending money to the state largely collapsed with the 2001 crisis and many of the banks were either closed or transferred to public ownership, leaving around 50,000 bank employees unemployed.[93]

Theoretically, banks are intermediaries between lenders and borrowers. However, prior to 2000, banks were financing the public debt of the Treasury, the state owned banks and state economic enterprises through gathering foreign capital and foreign exchange deposits and converting them to TL to get government

---

[92] Caroline Van Rijckeghem and Murat Üçer, *Chronicle of the Turkish Financial Crisis of 2000-2001* (Istanbul: Boğaziçi University Press, 2005), pp. 7-12.

[93] Ahmet Faruk Aysan and Şanlı Pınar Ceyhan, 2006, *B Globalization of Turkey's Banking Sector: The Determinants of Foreign Bank Penetration in Turkey,* Available [online]: http://www.econ.boun.edu.tr/public_html/RePEc/pdf/200620.pdf [12 February 2008], p.2.

papers.[94] Van Riskeghem and M. Üçer write that, "in this process, banks made money, the Treasury rolled over debt, and the public sector's ever larger borrowing requirement was met."[95]

The open foreign exchange position of the banks were tolerated by the governments and banking was mainly about investing in government paper rather than focusing on real interest incomes from credits and commissions earned by financial services to customers. The banking sector had a variety of problems and in August 2000, the banking supervision agency of "*Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu*" (Banking Regulation and Supervision Agency, BDDK) was founded with a new banking law to regulate the financial markets.

The financial failures of the Turkish banking sector in the 1990s due to several financial crises, the personal rent seeking behaviors of bank owners and corruption in public banks, created a general negative image of the sector.[96] Full deposit insurance led people to deposit their money in banks offering highest interest, regardless of their trustworthiness. Following the highly regulatory previous decades, the liberalization of the Turkish banking sector until 2000s created a competitive environment and their basic tools for attracting customers were advertising, offering high interest rates and increasing the number of their branches.[97] The following table

---

[94] Kepenek and Yentürk, p.590.

[95] Rijckeghem and Üçer, p.11.

[96] Oya Pınar Ardıç and Uygar Yüzereroğlu, 2006, *A Multinominal Logit Model of Bank Choice: An Application to Turkey*, Available [online]: < http://www.econ.boun.edu.tr/public_html/RePEc/pdf/200602.pdf>, [12 February 2008,] p.2.

[97] Canan Yıldırım, "Evolution of Banking Efficiency within an unstable macroeconomic environment: the case of Turkish Commercial Banks.," in *Applied Economics* 34, (2002), pp.2289-2301.

shows the number of banks, branches and personnel in Turkey from 1980 to 2008[98]. Although there has been a considerable increase in the number of branches and bank employees, the numbers of banks shrank after the 2001 crisis and in between 1980 and 2000, the number of banks increased twice from 43 in 1980 to 79 in 2000.

Table 1. Number of Banks, Employment Figures and Branches during 1980-2008[99]

Year	Banks	Employees	Branches	Employees/ Bank	Branches/ Banks
1980	43	125,312	5,954	2,914	138
1990	66	154,089	6,560	2,335	99
2000	79	170,401	7,837	2,157	99
2008	45	171,598	8,790	3,813	195

Source: Bankalar Birliği (The Bank Association of Turkey) *Internet Site*[100].

Under the leadership of Zekeriya Temizel, BDDK transferred Egebank, Bank Kapital and Etibank to state ownership before the end of the year and the international credibility of the sector fell dramatically. Demirbank, which was known to be a risk taker and aggressive bank largely invested in government paper and tried to finance its operational costs by opening 100 new branches by earning high interests from this process.[101] The Demirbank's necessity to borrow overnight jumped to 3.3 billion USD with its deposits of only 3.6 billion USD. With the domino effect of the collapse of Demirbank, the interest rates and the foreign exchange rates rocketed in

[98] Ardıç and Yüzereroğlu, p.5.

[99] Ibid.

[100] Türkiye Bankalar Birliği, 2008, *İstatistiki Raporlar,* Available [online]: < http://www.tbb.org.tr/tr/Banka_ve_Sektor_Bilgileri/Istatistiki_Raporlar.aspx> , 06 August 2009.

[101] Yıldırım, pp. 2289-2301.

November 2000 leaving the manufacturing sector and the public sector with ungovernable burdens of interest rates.

The biggest three privately owned commercial banks (Türkiye İş Bankası, Akbank, Garanti Bankası) that had been able to make through the 2001 financial crisis thanks to their proactive strategies, underwent a structural transformation in their organizations, technological capabilities, staff management and financial activities. These structural transformations within the banking system were accompanied by foreign investments in the banking sector and the intensification of competition especially in retail banking. David Edgerly who was a member of Executive Board of Garanti Securities tell that: "This is the Darwinian age of Turkish Banking. ... The big four are fine. They have enough capital, people, technology. But for the rest, who knows?" Among the big four Mr. Edgerly mentions, Yapı Kredi Bank was also transferred to state ownership in 2002 with the collapse in June 2002 of Pamukbank which owned the majority of the shares of Yapı Kredi due to their co-owner, Mehmet Emin Karamehmet. [102]

The remaining "big three" Turkish banks changed their employee policies and motivated their staff towards sales and market orientation just after the crisis, by 2002. Banks had to perform "real banking" by "meeting the needs of their customers" in the new era. This transformation, neoliberalization of the Turkish banking system, changed the lives of the ordinary bank employees and their perceptions of the workplace and their colleagues. In this new competitive environment, they set themselves free of any moral commitment to their banks and to their colleagues. They began to believe that to be successful in their jobs they had to

[102] Rijckeghem and Üçer, p.30.

achieve short term success and as long as the credit sales figures were always high, they would easily climb up the ladder within the bank and thus increase their income and competitiveness within the sector. The Head of the former Board of Internal Auditors of Akbank told the researcher in the interview that,[103]

> This system of high credit and credit card sales will continue until the people who are at the top of this process stay there, as long as they issue new credit cards and give high amounts of credits at an accelerating speed, their failures will not round up to high percentages. Thus, the success and profitability of this system is in short term as the goals are.

In the table below, the ratio of credits to deposits are shown for Turkey. It can be seen that the ratio of credits to deposits doubled in six years, showing the increase in credit sales figures.

Table 2. Credit-Deposit Ratio for Some Regions in Turkey[104]

Regions	Credit-Deposit Ratio (%)				
	2002	2003	2004	2005	2006
Istanbul	37	43.2	50.7	52.2	62.8
Ege	23.2	37.1	45.0	57.5	64.3
Akdeniz	25.2	37.8	48.3	63.9	74.3
Orta Anadolu	16.2	28	41.9	55.1	71
Doğu Karadeniz	65.9	80.8	85.6	92.6	69
Güneydoğu	24.4	47.7	72.9	90.7	113.2
Turkey	32.3	38.2	47.2	55.7	64.8

Source: Bankalar Birliği, Bankacılar Dergisi, Vol 61, 2007

[103] The interview was conducted on 13 May 2008 in Akmerkez as an unstructured interview in which he was asked to talk about the work conditions and ethics in the banking sector after the 2001 economic crisis.

[104] *Bankacılar Dergisi,* Vol. 61 (2007) "Türkiye'de Bankacılık Sistemi, Banka, Şube, Mevduat ve Kredilerin İllere ve Bölgelere Göre Dağılımı."

On the other hand foreign banks started to enter the Turkish financial market in the 2000s. From 2000 to 2006 with the loosening of entry barriers to foreigners, the foreign banks' share in the Turkish banking sector increased to 28.3 % of the market.[105] As the profit margin within the sector is higher than in industrialized countries because of high interest rates and commission incomes, the banking sector remains the most lucrative sector in Turkey. New consumer base, deregulation, lower levels of competition are pulling the foreign banks into the Turkish market and as a result, the competitive advantage of the local banks are argued to fall within this process. In order to protect their market share in consumer credits and credit cards, the big three local banks in the sector have reorganized their personnel structures and tried to become more efficient and productive in operational activities in order to be able to compete with the high-tech international banks which have larger capital power compared to the local ones.

As a result, with the 2001 financial crisis, the banking sector turned its face to society rather than to the state to continue earning high profits through consumer credits and credit card sales. Competition among local banks and foreign banks was intensified in this process and as their profit rates expanded, the big three local banks also tried to cut their operational costs, increase their market share in credits and changed their capabilities and composition of their white collar labor force, which was largely involved in operational activities rather than in marketing.

[105] Aysan and Ceyhan, p.13.

CHAPTER 3
EMERGENCE OF CONSUMER CREDITS MARKET IN TURKEY

Changes in the Turkish Banking Sector As Observed in the Annual Financial Reports of Four Private Commercial Banks

Private commercial banks in Turkey are obliged to announce their financial records under the rules and regulations of the *Sermaye Piyasaları Kurulu* (Capital Markets Board of Turkey).[106] These annual financial reports include the financial development of the bank in a year and the vision and perspective of bank managers. In this section of the thesis, Akbank T.A.Ş., Garanti Bankası A.Ş., Türkiye İş Bankası A.Ş. and Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. annual financial reports from 2000 to 2008 were analyzed in order to find out their changing perspectives and annual developments on retail banking and consumer credit.

A first glance at Akbank annual financial reports from 2000 to 2008 shows that the total number of pages dedicated to the reports increased with time, reflecting both the need to present the bank more and the increased volume and diversity of the financial services offered to the customers.[107] In 2000, the financial report was 84

---

[106] Sermaye Piyasaları Kurulu was founded in 1981 with the order of the Capital Markets Law. The organization is autonomous and operates in order to confirm that firms whose shares exchanged in the Istanbul Stock Exchange Market are working clearly and transparently.

[107] Akbank, 2009, *Annual Financial Reports,* Available [online]: < http://www.akbank.com/ozet-finansal-bilgiler.aspx>, [06 May 2009].

Garanti Bankası, 2009, *Annual Financial Reports,* Available [online]: < http://www.garanti.com.tr/yatirimci_iliskileri/yillik_raporlar.html>, [06 May 2009].

Türkiye İş Bankası, 2009, *Annual Financial Reports,* Available [online]: < http://www.isbank.com.tr/content/TR/Yatirimci_Iliskileri/Finansal_Bilgiler/Yillik_ve_Ara_Donem_Faaliyet_Raporlari-262-247.aspx>, [06 May 2009].

Yapı ve Kredi Bankası, 2009, *Annual Financial Reports,* Available [online]: < http://www.yapikredi.com/tr-TR/yatirimci_iliskileri/donemsel_finansal_tablolar.aspx?q=42>, [06 May 2009].

pages and 2008 it was 250 pages. Every year the number of pages increases as does the public image of the bank.

The main slogan of the bank in the 2000 annual report is "The New Face of Banking." In time, the slogan changes; "Dreaming is a serious business" (2001); "As long as we please our customers, we are adding value to our shareholders." (2002); or "Creative perspectives in Banking" (2005). The changes of the slogan reflect in the first years from 2000 to 2002 the need to change to give better services to individuals and later on, it reflects that the changes had taken place and further technological changes and financial services had been added for the use of the bank customers.

The new services that have been introduced are also mentioned in the reports. Services like internet banking, telephone banking and Axess credit cards up to 2002 are replaced with more complex and divergent services afterwards. "Çatı hesabı, Ailem, Trendy Places Project, Credit Machines are some examples of Akbank's services introduced after 2002. These services were mainly introduced in order to compete with Garanti Bankası and T. İş Bankası and take a greater share of the individual banking. On the other hand the bank's increases in numbers of ATMs, POS and branches are also reflected in annual reports.

Garanti Bankası, T. İş Bankası and Yapı ve Kredi Bankası annual financial reports from 2000 to 2008 are very similar to Akbank's reports in the sense that as time passes, the coverage of the reports increases as much as Akbank's as does their focus on consumer credits and individuals. After 2002, all of the four banks undergo

projects to increase their efficiency and technological infrastructure to serve more individual customers.

Not only are the availability of flexible and diverse range of credit services important, but also how fast the applications can be evaluated. The annual reports point out that with the new deals with durable goods, car distributors and supermarkets, there is no need to go to a bank to apply for a credit; but one can apply simply by SMS message or through internet banking. CepKredi, Webkredi, SMSKredi, Credit Machines or Online consumer credits are some services that are mentioned in annual reports that show their competition to give consumer credits as fast and easily as they can.

Consumer credits are focused on with greater respect and diversity and fast access to the credits has become more important since the 2001 financial crisis. Banks are concerned with increasing their market share through getting involved more in our daily lives and daily problems. Automatic bill payments, salary payments, shopping, ATMs, telephone and internet banking allow customers to use banks 24 hours of a day. They are fast and easy to use. These services aim to penetrate all of the monetary activities of the individual and, with the use advertisement channels and data mining banks try to reach every possible customer, including children and people who could not afford to use their financial services or credits before 2002.

T. İş Bankası refers to itself in the retail banking part of the 2005 report as the "supermarket of financial services." In 2002 the main slogan of the bank was "We are a part of your life."

Garanti Bankası reports show that it changed its logo in 2000. It was followed by Akbank (2004) and Yapı ve Kredi Bankası (2006), changes that reflect the changing vision and "cooler," faster and modern outlook that the banks are trying to achieve.

Furthermore, in every annual report of each bank, there is a section on social responsibility. Garanti Bankası goes further in the 2008 annual report and chooses the slogan "For a more sustainable world..." The social and cultural activities of the banks are either sponsoring the restoration of historical sites, publishing books in the case of Yapı ve Kredi or providing a free access cultural center as in the cases of T. İş Bankası and Akbank.

The customer segmentation processes are also mentioned in all of the banks' reports as a tool to operate more efficiently and allowing different income group customers to meet their divergent needs.

Akbank (2006), Garanti and Yapı ve Kredi Bankası sell some of their shares to foreign financial cooperations in the stated years and the involvement of foreign shareholders in bank's management does not change the local strategies on retail banking.

As a conclusion of the analyses of the annual reports of four of the biggest Turkish privately owned commercial banks, it can be stated that they all compete with each other in order to provide more services and technologically superior financial capacities to attract their customers. They all go through technological and operational changes simultaneously after the 2001 crisis and they aim to penetrate the daily lives of ordinary people by providing more credit cards, POS, ATMs, credits and other services in order to profit from commission and interest earnings,

which are highly profitable in retail banking. They hint at how keen they are on getting involved in our lives. Their main target is to attract as many customers as they can and create a large group of financially dependent customers so that they can cross sell every service possible in order to gain interest and commission and increase their market share.

As the pre-2002 conditions of on government banking passes away with the fall of the inflation rate and interest rates private banks turn their faces to ordinary people in their activities. In order to compete with each other, they try to introduce new services and goods into the market that are easy to access and use by people who were not typical bank customers in previous era. This penetration of banks into the daily lives of ordinary people is seen in their use of advertisements and different channels of media in order to present their services and goods. In the following section, the advertisements of banks will be analyzed in order to see how they present their services and which services are presented in the advertisements.

The Advertisement and Marketing Strategies of Banks

In this section, the banks' abilities to create demand for consumer credits will be analyzed with a particular focus on their advertising and marketing strategies and the factors that are important in how people choose banks. The main materials used for this study are the internet sites of the banks and their advertisements in various media channels.

As was mentioned before, the advertisement sector has developed tremendously in the last two decades, with increasing channels to inform people. The media channels for sending messages are much more complex and people have become reachable every second, in their homes, cars or work. Besides the traditional ways of advertising, SMS messages, personal notes, various promotion products, electronic mail and direct marketing techniques, like phoning customers' mobile telephones, are used by banks in order to receive a "YES" answer from people.[108]

As was stated in the previous section, private commercial banks' main purpose since the 2001 crisis has been to increase the number of customers who use the financial services of the banks. As new services are introduced in the market, they are immediately announced to the public by advertisements in the various channels of media. Radio and television commercials, newspaper ads and billboards in cities are full of the new services and products offered by the banks. These advertisements can be divided into two categories. The first category of advertisements is those ads

---

[108] Sena Özdemir, Paul Trott and Andreas Hoecht, "Insights from an Explorative Study into the Turkish Retail Banking Sector," *Innovation: Management, Policy and Practice* 9, Issue 3-4 (October-December 2007), pp. 276-291.

that focus on banks' images, instead of their unique services or products. The second category of ads presents innovative products or new services.

The branches of the banks have also undergone great changes following the 2001 crisis and have been re-designed in order to give less of a bureaucratic office and more of a service shop appearance in which ads are play a great importance. The customer segmentation has necessitated dividing the branches into different and autonomous parts in which different segments of customers are receiving service from different employees and different places. Large billboards inside the branches focus on particular services or products depending on their location within the branch.

The advertisements of four private commercial banks were analyzed in newspapers, billboards, internet and TV channels.[109] Akbank's slogan on consumer credits is "Everybody has a need. Everybody has credit at Akbank!", while that of in Garanti's, "Turkey's fastest credit-giving bank!," T. İş Bankası, "Whose door will you knock on when you are in need of cash? Your own door," and Yapı ve Kredi Bankası, "Everything you need is in Yapı ve Kredi."

The slogans and the image of the banks in various commercials inform ordinary people about how fast and easy is to get consumer credit. Although the interest rates and back payment conditions are not mentioned, there is always the image of financing the customers easily and with comfort. The emphasis of the banks is the needs of the people and the quickness of their service. The evaluation process, conditions to satisfy, or collateral requirements are not taken into consideration in the

[109] Akbank, Garanti Bankası, T. İş Bankası and Yapı ve Kredi Bankası offer their advertisements in their internet sites. The list of the advertisements is presented in Appendix A.

advertisements. The consumer credit-giving process is shown as if it is shopping by itself without any financial responsibility.

The advertisements of the banks not only focus on certain services or products like credit cards, as was mentioned before, but the image of the banks are also important in order to attract new customers and various advertising campaigns have been launched on an annual basis by each bank. As T. İş Bankası emphasize its history and trustworthiness, Akbank emphasizes trust, and Garanti Bankası its high technological capacity that allows customers to use their flexible and diverse services and products.

Besides the advertisements, the call centers of the banks also call mobile phones and offer various credit card or credit opportunities from time to time. As the banks' technological infrastructure has improved considerably since 2001 crisis, they are able to store more information about customers and order their employees to get as accurate and up-to-date information as possible.

The banks pay third party companies to get information about potential customers, especially for the high income groups.[110] For instance, Akbank has signed a contract to get the information of customers of an expensive fitness club called Hillside in order to issue credit cards and open accounts to their customers. The data mining and customer data sales industry has grown considerably since the 2001 crisis and banks directly pay for new potential customers.

As the banks are digitally obtaining consumers' personal data they make use of this information using Customer Relationship Management (CRM) methods. CRM

---

[110] Ahıska and Yenal. pp.81-82.

starts with observing customer behavior, habits, desires and needs through data mining.[111] Musaoğlu shows in his thesis how CRM methods and data mining are used by financial institutions to make more profit and direct their resources to profitable customers. Through promotional offers, campaigns and correct analysis of personal data, financial institutions are able to create "loyal customers." He argues that "the group of customers to be given priority are planned to be the customers who are likely to stay loyal to the company." Loyalty to a company's loans most likely can be from those who cannot pay back all of their debt on time, but keep paying interests for a long time since they lack the necessary sources to close the credit.

Innovations in information technology allow the banks to observe and most importantly, use the information they gather from people[112] (Özdemir, Trott and Hoecht, 2008). People give information to banks when we use ATMs, credit cards, fill out application forms or visit one of their branches.[113] The information banks gather from people is used through online telecommunication systems and by sending e-mails, messages to our cellular phones or phoning us by electronic answer machines as they try to sell us specific services and credits.[114]

Özdemir, Trott and Hoecht's article on Turkish retail banking after 2001 is the only international academic article on the subject.[115] They argue that the Turkish banking sector went a major change after the deregulation of the industry in the

---

[111] Cüneyt Musaoğlu,. "Customer Acquisition and Renteion Modelling in Consumer Finance Sector using Data Mining," (MS Thesis, Boğaziçi University, 2003), pp.1-2.

[112] Özdemir, Trott and Hoecht, p. 276.

[113] Ibid., pp. 278-280.

[114] Ahıska and Yenal. pp.81-82.

[115] Özdemir, Trott and and Hoecht, pp. 276-291.

1980s and financial services became more competitive by new service developments (NSD).[116] The banks in Turkey compete aggressively for the development of new technologies like internet banking in order to diffuse their services. Market research shows that technological innovations come before market research were made or consumer needs were obvious in the market.

Another way of marketing financial products is placing applications for credit cards in shopping malls, crowded streets or other public places. In order to get the applications for credit cards, banks use marketing companies and outsource their employees. Since these marketing employees do not have banking backgrounds, they know very little about the banking process; their main job is to collect as many applications as possible. Since the evaluation of the application forms is made automatically through computing software there is a risk of getting false applications in which applicants do not write the correct information.

Banks open a deposit account for each approved application and send the credit card to the addresses of the customer though cargo agencies. If the applicant looks suspicious, both the outsourced marketing employee and employee of the cargo agency should report to the bank in order to cancel the credit card. During the process, bank employees do not see the customer when getting the application when the credit card is delivered. Thus, outsourcing the marketing capabilities of advertising agencies allows banks to employ direct marketing strategies and lower their public images. "Banks are giving credit cards on the streets" brought the issue of banks' the image that responsibilities in the risking levels of bad debts in the credit card market.

---

[116] Ibid., p. 277.

Data mining analysts are also hired by banks in order to use the internal data collected in banks' systems and market new products and services to existing customers before they demand it. The data mining analysts first chose the customers who could be given credit cards, and later on as the competition in consumer credits also increases, they also make analytical surveys and open credit limits for customers. Banks inform customers telephone calls that, if necessary, they already have a credit limit in their banks.

Another effective way reaching potential customers is to pay lump sum money to various governmental or private institutions in order to get their salary payments. Once the salary payments of employees begin to be made from a bank, they issue debit cards which are followed by credit cards, automatic bill payment services, electronic fund transfers and consumer credits. Army officials, teachers, factory workers, white collar professionals, doctors and other government servants all begin to be a customer of a certain bank through their salary payments. Since if a customer's salary is deposited in a bank, he/she pays less commissions and interests, people usually prefer to use the bank that pays their salaries. And since the salary of a person is deposited in their bank, the banks view salary customers as a risk-free group of profitable customers.

In order to get salary customers, banks apply to government or private institutions and after a bid between various banks, a lump sum of money or various goods (like cars, computers etc.) are given to the institutions as bonuses. The contracts signed between institutions and banks are made for usually two or three years and after the contract is outdated, the bid is repeated again. It is important to note that salary customers themselves do not get any monetary advantage during

these bids. For governmental bodies, bribery of the managers of the factories, giving commissions or kickbacks is not unheard off as other auctions in Turkey.

The culture, age and education of the people also affect their choice of banks, especially in determining between public and private commercial banks.[117] In their research to find out the basic determinants of people's choices of banks, Ardıç and Yüzereroğlu found out that, "occupation, receipts of salary, closeness of branches, branch density and friendly staff" are important indicators.[118] Although the free market rules were applied to the banking sector with the liberalization of the market in 1980s, customers' choices were largely influenced by banks' strategies of marketing and social factors are more influential on them then the pricings. Furthermore, Ardıç and Yüzereroğlu state that there is a general disinformation among the customers, regardless of which bank they choose about the specific bank services in general.[119]

In order to sum up banks' strategies of retail banking and how they attract customers through marketing and advertisements it can be concluded that the visibility of branches, various brand service and product advertisements presented in all possible channels, SMS messages, posting, e-mailing, phoning, data mining or other direct marketing methods are used in order to create demand for ordinary people. Once a person decides to use a service of a bank, the bank gets his/her personal information and uses this information in order to sell other financial services. Thus, after the 2001 crisis, banks encouraged people to consume on credits

---

[117] Ardıç and Yüzereroğlu, p.1.

[118] Ibid.

[119] Ibid., p.17.

by using aggressive marketing techniques and hiring the experience of marketing agencies by outsourcing or channelizing existing bank employees to sell more consumer credits when the consumption boom of 2000s was at a peak. The encouragement of the banks reached a point where people did not need to apply for a credit but, banks opened credit limits for them. In this competitive atmosphere, the Turkish financial sector used the techniques of other industrial sectors and spent large sums of their deposits to market consumer credits and credit cards since it was the most profitable service and product they could sell.

With the increases in bank customers due to this easy giving, fast and popular bank strategies, the ordinary bank customers' profiles has also changed. With millions of people's personal data in their hands, banks use customers' spending habits, locations, goods and services and started to segment them in different groups in order to market the exact services that they could need. In the following section, the customer segmentation of banks will be analyzed.

Customer Segmentation and Diversity of Financial Services

Customer segmentation in the banking sector according to certain characteristics aims to group people who have similar needs of products and services. Before the 2001 crisis, the marketing organization of the banks depended largely on the personal relations of branch and regional managers. All of the branches of a bank used to look exactly the same in terms of interior decoration and the services and products were exactly the same, the only difference was that the performance levels of some branches' were higher than that of others, depending on the regions they serviced and the personal experience and success of the branch managers.

The increases in complex and divergent financial services and products, and the focus on retail banking, affected banks' organizations and their view of their customers. Depending on the information gathered in the banks' data bases, the customers were segmented mainly into four different groups. The retail banking customers are those middle and lower income group individuals and small scale companies; commercial customers are mid-range companies, institutional customers are large scale companies which operate throughout Turkey; and finally private banking customers who are high income group customers.[120]

This distribution of customers among different groups also affects from which type of specialized branches they are getting financial services. The different segment customers do not share the same branch and the branchs' internal rules and

[120] There are several limits and regulations of divisions of customers. For instance, a private banking customer might be selected if his/her total assets are greater than 100,000 USD or a commercial customer is a company with annual assets between 3-20 million TL. The rules vary from bank to bank and the information is not shared with the public, since it indirectly announces the customer information with third parties.

regulations depend on which segment they are targeting. This division of banking activities allows the banks to give more emphasis to high income groups and giant companies, the diversity of products brought diversity of treatments to customers. This diversity of treatment ranges a great deal depending on the income group of the customer. Since the largest portion of the customers are in the retail banking segments of the banks, they are the customers with least divergent demands and cost for the bank, bringing in most of the profits since they do not have the material power to negotiate the banks' conditions of commission and interest. The consumer credits are largely given by the retail banking branches of the banks and the conditions set are the product of market competition. However, the annual rate of interest that is paid by individuals is always much higher than that of institutions, private banking customers or commercial customers.

Since most bank customers are wage earners like government employees, workers or white collar workers, their financial attachment to the banks is crucial since the aims of the banks are to take advantage of all the monetary relations of a customer, like paying bills, rents, shopping, using credit cards or consumer credits.

The information gathered from the existing customers includes not only identity information, but also habitual information since bank data miners analyze the consumption behavior of individuals through their credit card records or debit card usage.

This financial information of different segments of customers shows cumulative results like how the shopping habits of middle income groups increase in the first days of the months or the use of credit card credit increases at the end of the month. This information is used to alter people's need to consumer from certain

shops and by marketing campaigns people are immediately informed about credit card bonuses from certain markets or other goods. In this way, banks control individual people's habits and affect other industrial sectors' competition by cooperating or not cooperating with certain markets or stores.

As a result, it can be concluded that the segmentation of customers, according to their income levels, and following the divergence of services and products among the segments, increases the level of efficiency and profit banks are making off their customers. Individuals have become more involved in banks' marketing strategies and are vulnerable to banks' ability to create demand in order to earn interest and commission.

Employee Structure in Banks after the 2001 Crisis

In this part of the thesis, the affect of neoliberalism on the Turkish banking sector will be analyzed with a focus on their changing employee structure after 2001. As competition has intensified for consumer credit and credit card sales, the workplace culture changed to increasing levels of individualism in banks after 2001.

The technological innovations in the communication, transportation and computer sectors and collapse of the Communist Bloc after 1989 resulted in the intensification of neoliberal capitalism with no powerful collective resistance movement against it. As the large corporations became more and more financial, flexible employment structures and temporary informal work became the norm for the labor force. Global interconnections among the financial markets enabled 24/7 casino speculations in currencies, real estate and financial derivatives. As Harvey writes "Neoliberalization meant financialization of everything."[121]

Deregulation and the removal of virtual national financial borders resulted in financial sectors being the main instruments in the achieving the redistributive goals of the capitalists. The commodification, privatization, financialization, and manipulation of society resulted in marginalization and an increase in poverty, especially in the developing countries.[122] A new kind of poverty emerged in this process, in which, besides lacking any attachment to means of productions, the masses lacked the minimal conditions of living that had been provided previously by

---

[121] David Harvey, p.33.

[122] Loic Wacquant, "Logics of Urban Polarization: the View from below," *The Sociological Review* (2000), pp. 108-119.

state welfare programs. Everybody is responsible for his/her well being and working is the only way to socialize and achieve the necessary means to survive in this new neoliberal world.[123]

As the citizens turn from producers to consumers and commodification intensifies, justice, equality, fairness and welfare notions exit the agendas of nation states and capitalist hegemony over the labor force marginalizes the social aspects of society while the economic aspects and pragmatic individualism dominate the new workplace culture with the introduction of new methods and performance evaluation mechanisms.[124] With the increase in technological innovations, the technical capacity of violence also increases at a fast pace and demographic, ecological and income problems leave the people unprotected by the very nation-state they are connected with universal individual, social, cultural and economic rights.

In the new workplace, rigid bureaucracy and routine tasks are critiqued and flexible capitalist methods are introduced to increase the efficiency and productivity of the white collar labor force.[125] The workers are required to be fast, dynamic, and are motivated to take risks, not depend on regulations and rules and ready for a change any minute. Thus, flexibility changes the meaning of "work" for white collar workers and their perception of life. Although it is argued that flexibility allows a more free space to the workers, the reality is quite the opposite. The working hours become longer to achieve short-term goals and erosion of the characters of the

---

[123] Ayşe Buğra, *Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika* (Istanbul: İletişim Yay., 2008), pp. 9-23,

[124] Ibid., pp. 9-23.

[125] Richard Sennett, *The Corrosion of Character: The Personal Consequences of Work in New Capitalism* (New York: W.W.Norton, 1998), p.9.

workers occur in this environment of uncertainty, lack of commitment, and work ethics.

R. Sennett writes that character shows itself by loyalty, commitment and the ability to postpone short-term desires to reach long-term goals. He further points out the fact that in the neoliberal workplace, people are not tolerant to time lost in achieving long-term goals, and everything is focused on the present moment rather than a distant goal. He questions if a long-term goal can be achieved in this short sighted economic activities.

In this short-term environment, every activity is done to achieve to short-term success, there is a feeling of "having no history" for the workers and there are class based allies, just competitors. The usual careers that progressed in time step-by-step have been left behind. Like the corporations they work for, white collar workers also seek for high short-term successes.

J. Crowther writes in his article about life-long learning, that learning programs arranged by corporations for workers are instrumental in convincing the white collar workers that failing to succeed is a personal responsibility.[126] He states that, "flexibility involves the reorganization of work to adapt it to short-term trends in the market so that firms can respond rapidly to fluctuations." The emphasis of corporations on "human capital" and "employee happiness" is another aspect of maintaining the illusion of unity and personal importance within the corporation.

As the bonds of workers weaken within the competitive structure that allows continuous focus on short term targets, trust, loyalty and mutual support that resemble long-term commitment fail to secure people in the workplace. The

---

[126] Jim Crowther, "In and Against" Lifelong Learning: Flexibility and the Corrosion of Character," in *International Journal of Life Long Education* 23 no.2 (2004), pp. 125-135.

emphasis on self-reliance has a hidden agenda of managing and controlling the white collar labor force, without allocating any capital resource and the workers lose their sense of belonging and whole future appears to be uncertain.

As a result, neoliberalism abandons the white collar workers in a wild competitive work environment, steals their sense of time, control over work and life, manipulating them to achieve success in a pragmatic individualist short-term environment.

Organizational Changes in Akbank TAŞ from 2001 to 2008

Akbank was founded in 1948 as a corporation owned by a family who is known to be one of the two most influential industrial families of Turkey. Although they own various international corporations, the bank is the armada of their economic power with 62.2 billion USD market value, 14% market share in credits and deposits, over 600 branches and 12,559 workers. The CEO of the bank is also the head of the family and he has been on the executive board of the bank since 1967.[127]

Akbank has been the most profitable bank in Turkey since 2000. The average amount of annual profit after taxes has always been over 1 billion USD in this period, making it one of the highest tax payer corporations in the country. From 2002 to 2007, the annual rate of increase in credit sales of the bank was 55% (2002: 3.8 billion USD, 2007: 34.4 billion USD) whereas in deposits the annual rate of increase is 30% (2002: 10.1 billion USD, 2007: 37.6 billion USD) .[128] The main announced goal of the bank is to achieve a market share of 20%. Although achieving such tremendous rates of increase in "real banking" activities before 2000, the bank and its workers were known to be rigid, conservative in their credit sales policies and although being a major actor in financial sector, was largely bureaucratic.

In the year 2000, foreseeing future structural changes in the banking sector, the executive board decided to change the organizational structure. They hired an American-based consulting firm to get advice in reorganization. Parallel with the

---

[127] Akbank, 2008, *Annual Financial Report 2007,* Available [online]: < http://www.akbank.com/en/content/Akbank%20Annual%20Report%202007.pdf>, [06 May 2008].

[128] Ibid., pp. 20-21.

advice of the consulting firm, the executive board announced a re-organizational program called "New Horizons Change Project" in 2001.[129]

The "New Horizons Change Project" involved the reorganization of the operational services and increasing the efficiency and productivity of the bank not only by investing in infrastructural information technologies, but also by dividing, separating or uniting the departments within the headquarters to break up the organizational hierarchy and create a more relaxed, fast and efficient managerial organization.

The first move of the project was to create an Operational Center to assist the branches and unite those rigid operational departments under an "outsider." After this change in the headquarters, the 600 branches spread all over Turkey, which had been divided among themselves in terms of their figures of credits and deposits as Class 1, Class 2, Class 3 and Class 4, were reorganized among themselves to differ services among corporations, small and mid range firms and retail banking.[130] Another formation that is "private banking," was also formed in this process, in the luxurious apartments in downtown neighborhoods.

In the reorganization process, the staff members within the branch were divided into operational and marketing groups.[131] The organization of the branches was divided into these two tasks and two wage groups in which marketing workers would have higher wage levels.

---

[129] Akbank, 2002, *Annual Financial Report 2002,* Available [online]: < Akbank, 2008, *Annual Financial Report 2007,* Available [online]: < http://www.akbank.com/en/content/2002_AnnualReport.pdf >, [06 May 2008]., p.16.

[130] Ibid., pp.5-16.

[131] Ibid., pp.11-15.

In the below table, there is the distribution of the workers in branches in terms of their responsibilities from 2003 to 2007.[132]

Table 4. Worker Distribution between Operations and Marketing 2003-2007 in Akbank

	2003		2004		2005		2006		2007	
	Workers	%	Workers	%	Workers	%	Workers	%	Workers	%
Operation	4,066	69	3,782	62	4,197	60	4,364	57	4,545	56
Marketing	1,802	31	2,310	38	2,775	40	3,242	43	3,558	44
Total	5,868	100	6,092	100	6,972	100	7,606	100	8,103	100

Source: Annual Financial Report of Akbank, 2007

There was a fall in the percentage of the operational workers over the years, however, from 2003 to 2007, the customer base of Akbank increased from approximately 3 million to 7 million people with intensifying financial relations due to the general trend in Turkish society.[133] Thus, the work load over the operation workers increased must have increased.

In this section, I tried to demonstrate the negative effects of neoliberalism on white collar labor force, working in the financial sector with a particular focus on Akbank. The polarization among the workers, their loss of control over the work and time seem to have distanced them from any collective bargaining mechanism. Furthermore, neoliberal changes in the organization have left them in a continuous race with time, to achieve short-term goals and thus, their notion of work ethics and commitment also has deteriorated in this process.

However, due to the fact that most of the bank workers are underpaid, they are swimming in debt to their own banks and they cannot afford to stay unemployed

[132] Ibid., p.9.

[133] Ibid., pp.8-16.

even for short intervals of time. Another fact is that most them, especially the operation workers, do not use their intellectual capabilities to learn new skills, as the technological innovations embeds the necessary banking knowledge in the system, they lose control over their work and thus, they do not have any skills to sell in the labor market. They specialize in unique professions for unique corporations and not for anywhere else. Although this conclusion might be seen as diverging from the flexible nature of the neoliberal work environment; as long as all the knowledge that is necessary to continue banking is embedded in the software programs of the bank, it is easy to get rid of anybody anytime and performance evaluation systems and short term goals leave the workers constantly under pressure. Under this pressure and long working hours in a competitive uncertain work environment, white collar workers' perception of themselves, their lives, their values and their society also deteriorate.

Foreign Investments in Turkish Banking System

Through buying the dominant shares of various banks or opening local headquarters, a considerable number of prestigious foreign banks started operating in Turkey after 2001. The privatizations of state owned grand enterprises like Tekel, Turk Telekom, Tüpraş and Petkim, also transformed the Turkish economy after 2001 and international cooperates began to operate more effective in the domestic market. This growth of foreign direct investment in Turkey also attracted the foreign banks however, Turkish banking system was more effected from short term international capital flows than direct foreign investments in the Turkish banking sector. This section of the research describes the foreign bank involvement in Turkey after the 2001 financial crisis and their affects on financialization.

The retail banking sector in Turkey and the neoliberal government policies with continuing talks of membership with the European Union, caught the attention of the European and American banks after the 2001 crisis. The increasing population, per capita income and its geopolitical location are the most important pull factors that attracted the foreign banks. The relative cheap prices of Turkish banks after the 2001 crisis allowed foreign banks to enter into Turkish banking sector with low capital investment.[134] The foreign bank share of Turkish banking sector, 7.3% in March 2001, increased to 28.3 % in 2006. Besides the population increase, per capita income and geographical situation, the high level of interest rate in Turkish retail

[134] Aysan and Ceyhan, pp. 12-13.

banking market was also very influential in attracting foreign banks which suffered from low profits in their domestic economies.[135]

The most important factor that let the local Turkish banks to cooperate and merge with foreign banks is their access to low cost capital with low interest rates. The technological quality and efficiency of Turkish banks were very close or higher in some cases than that of their partners, the know-how and experience of Turkish banks that had lived through an age of financial instability for over two decades and multiple financial crises was also greater than their counterparties.

The availability of access to international low interest capital resources was the primary reason for Turkish banks. The foreign banks that preferred to buy and operate certain middle scale local banks by themselves, like Citibank and HSBC, did not increase the level of competition that high, due to the fact that their technological efficiencies, branch and staff capabilities were behind that of the leading Turkish banks. What was really influential on Turkish banking sector thus was not the involvement of foreign banks directly in the Turkish market; the most important financial and organizational change that was influenced was due to international capital flows to Turkey in the form of investment in the stock exchange market or government papers. The considerably higher level of interest paid to foreign exchange than the US or European countries and the fall of the country risk factors after the stabilization of the economy after 2001 allowed the banks to get cheaper and greater amounts of credits from the international capital markets as a form of

[135] Aysan and Ceyhan, p. 13.

deposits or credits. The foreign direct investment to Turkey achieved the highest fourth growth level among developing countries.[136]

The involvement of foreign banks in consumer credits and retail banking reached a peak after 2006 since the three of the big four private commercial banks sold considerable shares of their bank to American and Italian transnational companies. The strategies of the commercial private banks changed after these sales since their capital cost fell considerably and they began to get cheaper financial support from the international money markets. The competition in the sector intensified with new branches and new services provided for the customers and foreign involvement in the Turkish banking sector, had affected the strategic relationships of private commercial bank owners and state rulers.

[136] United Nations Conference on Trade and Development, *2008 Development and Globalization Facts and Figures* (New York: United Nations, 2008), pp. 28-29.

A History of Consumer Credits in Turkey

The first use of consumer credits started in the USA during First World War. The needs of people to finance their spending especially on real estate and high interest profits for banks allowed the spread of private credits in the form of consumer credits. In the 1950s with the development of the domestic car industry, radios, television sets, refrigerators, washing machines and other durable consumer goods which were moderately expensive but highly useful, allowed the emergence of a consumer credit market. In the 1950s the installment sales began to be used by not only the manufacturers and their franchises but also directly by the banks and other financial institutions in the US.[137] The "golden age of capitalism" in the 1950s and 1960s and the optimistic mood of countries after the Second World War and relatively stable international balance of politics in the atmosphere of the Cold War allowed banks in US to directly finance consumers instead of indirectly financing through manufacturers and their franchises. The durable goods and car sales in the US in the 1950s and in the 1960s fostered the consumer credit market.

After the 1960s installment sales were began to be directly financed by banks in the US and the level of competition among banks created diversity in the services provided in order to satisfy the needs of the consumers. After the emergence of the consumer credit market in the 1960s among various different ways of financing, the conditions also were loosened. Consumers did not have to provide a bill or other

---

[137] Pelin Alpergin, *Bireysel Bankacılık* (Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, 1990), pp.5-19.

legal statements to show where they were going to spend the consumer credit and no particular good was evaluated as financially creditable or not.

In Turkey, consumers began to be credited in September 1988 with the affect of the liberalization of the financial markets and domestic interest rates of banks. Since the amount of capital funds in the hands of the private banking system could be transferred to the industrial sector or government, these excess funds created a problem for the banks.[138] With the liberalization of interest rates in September 1988, in order to solve the problem of high cost of capital for private banks, the system of consumer credits that had been used in USA and Europe began to be used in Turkish domestic capital market, too. The funds that were separated to be used as consumer credits could not be used by the industrial sector due to its high interest burden.

The competition among the private banks also increased with the liberalization of financial markets and this increase in the level of competition also affected their interest on consumer credits.[139] Banks began to compete to fund high and middle income range consumers who had stable incomes in this first period.[140]

With relative easy access to international financial services and telecommunication innovations, the consumer market began to grow in the 1980s. The traditional ties between the banks, producers and consumers changed with this increase in the volume of consumption and product range. There was little competition and a very limited number of brands until the 1980s because of the

---

[138] Tamer İnal, *Açıklamalı İçtihatlı Tüketici Kredisi ve Tüketici Kredisi Sözleşmeleri* (Ankara: Kazancı Kitap, 2005), p. 29.

[139] Alpergin, p.5.

[140] Istanbul Ticaret Odası. *Tüketici Kredileri ve Batı Ülkelerindeki Uygulamalar* (Istanbul: Türkiye Ticaret Odası, 1992), p.9.

typical characteristics of import substition and mixed economy policies. The range of products increased with increase in imports and domestic production in order to satisfy consumer tastes. The qualities of the products began to increase and consumer satisfaction began to be analyzed by domestic producers in order to sell more goods.

Meanwhile, the innovations in information technology and development of professional advertising strategies with market surveys allowed the producers to easy introduce new products to the market. Marketing chains were developed around the country and with the first examples of shopping malls, like the Galleria in Istanbul and supermarkets emerged.[141]

Shopping began to be a way of socializing and a socially accepted way of spending time in the 1980s.[142] The public image of the Galleria and supermarkets in the media symbolized the westernization of Turkey since they were the ways by which people in developed Western countries lived. European cars and the brands of various goods began to spread in the 1980s.

The good looking and high quality goods were symbols of westernizing Turkey and the popular belief that Turkey was developing to become a western country with the emergence of the Motherland Party as the liberal ruling party and suppression of left wing groups and parties under the military regime.[143] Ahıska and Yenal argues that money became the symbol of success after the 1980s and it was perceived as "the key to the heaven of consumption."[144]

---

[141] See Chapter 4.

[142] Gürbilek, p.39.

[143] Ahıska and Yenal, pp.56-57.

[144] Ibid.

The use of computers and other innovations in telecommunications, like the telex and the improvement of the telephone infrastructure, allowed the banks to lower their costs of operating throughout the country. Also, the technological investments decreased the time spent in analyzing and evaluating credits. With the automation of banks' operating technological infrastructure, the bank employees' previous duties for operational reasons were reduced to minimal levels and they began to spend more of their working hours on marketing.

The mid range and lower income groups could not afford to buy durable goods unless there was a system of installment payment either financed by banks or manufacturers. The system of indirect financing of the banks of the consumption expenditures of people was through financing the manufacturer and hence allowing the manufacturer to finance consumers by collecting signed bills of debt from the buyers. These bills that were received by the manufacturers and their franchises created a risk of bad debt for them; however, with the entrance of banks as direct financiers of consumer credits through giving loans to consumers under various conditions, freed the manufacturers from the problem of bad debt and allowed them to establish webs of markets reaching every profitable location to sell their goods and using every advertising channel to create a demand for their products and services.

The operational cost of consumer credits is relatively higher than the cost of industrial credits due to the necessity of taking care of each individual's documents and evaluate their credibility and necessities, to advertise in order to be able to compete with other financial institutions.

The main advantage of financing consumers instead of manufacturing or state are spreading and diversifying the risk involved to a larger percentage of the

population, the ability of consumer credits to generate other sources revenues, lowering the probability of bad debts and of course, the profits due to higher rates of interest imposed on individuals (due to risk-based pricing) compared to manufacturing companies.[145] The widespread structure of the consumer credits lowers the risk of bad debt and total collapse of credit payments.

In the first years of the development of consumer credits in the 1980s and 1990s there was also a debate about their possible social affects. The consumer credits were argued to promote exaggerated consumption and inessential expenditure for individuals and to create indebtedness problems.[146] Göle (1991) says that, as the social relations are converging into consumer relations rather than production relations, the banks are also changing their images of trustworthiness towards fast and flexible identities. She argues that the images of banks as "safe boxes" are changing to practical, easy and fast service providers. Instead of money that is hidden well and in safe hands, the image of the fast provider of money and other financial services has taken over. Göle shows that as societies move towards defining people by their consumer role, the notion of "desire" is also changing. She asks whether the people's free desire to consume will make them happier or change them into never being satisfied consumers that conceptualize and live their lives for their personal enjoyment where enjoyment is largely perceived as consumption.

Up to the 1990s banks in Turkey were the places where solemn, mature, and rich people saved their earnings. After the 1990s, middle class people who had never

---

[145] Langley, p.136

[146] Nilüfer Göle,. *Türkiye'de Bireysel Bankacılığın 3 Yılı* (Istanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1991), p. 16.

put a step into a bank, started to use the financial services of the banks regardless of their consumption behaviors due to the necessities of continuing their daily lives. Automated teller machines began to be used by wage earners since their salaries were now given through banks. This interaction of individuals with banks made the banks service providers as people began to be considered customers.

Until the 1990s the banks were like towers above the cities looking down on the people. They did not need to provide credits since there was excess demand from the industrial sectors but they operated with moderate levels of competition and profit. By the 1990s with the emergence of the individual customer market, the banks began to change their image, as mentioned before. One Turkish bank among many others is very important in understanding the changes and views of banks in that era. Yapı ve Kredi Bankası is very important as it was the first bank in Turkey that started to operate in the individual customer market by providing financial services and credits to individuals and trying to increase consumer satisfaction and the penetration of financial services.

The General Manager of Yapı ve Kredi Bankası in the second half of the 1980s and 1990s was Burhan Karaçam. Burhan Karaçam has an autobiography in which he describes his vision as the leader of Yapı ve Kredi Bankası and the goals they had in mind when they first entered the consumer credit market and the difficulties they faced.

Karaçam writes that at the end of the 1980s there was a need for consumer credits because the financial institutions had been willing to sell credits to customers

before.[147] This created instability in the capital markets because the provider of capital -individual savers- could not take any advantage of banks and instead, durable good sellers and car producers were filling this gap. Since cash money was the sole tool of trade, consumption was made largely with cash and people had to have money on themselves in order to buy goods and services from the market. Karaçam says that, until 1988, the bank's main role in the Turkish economy was to create cheap funds from individual households and transfer these funds to the industrial sector in the form of credits.[148] Since the interest rates were lower than the inflation rate, there was negative interest that worked against the individual savers and the increase in savings was very low considering this affect of inflation until 1990s. Since bank deposits were not perceived as a way of capital investment or saving, people preferred to buy houses, gold or, although it was illegal, foreign exchange.[149]

In this atmosphere, there was not a need for banks to increase their employee or service qualities and technology investments were very small.[150] However, in order to gain access to capital, banks were opening branches everywhere. Legally, banks were only accustomed to give credits to institutions or people that could provide an approved ledger. Since individuals that wanted to use consumer credits could not provide such a ledger because they were wage earners, it was argued that, they could not be given credit under the law. However, Karaçam argued and talked

---

[147] Karaçam, p.10.

[148] Ibid.

[149] Ibid., p.33.

[150] Ibid., p.34.

to the bank lawyers in order to use the payrolls of individuals as a similar way of approved ledger.

In Yapı ve Kredi Bankası, *Bireysel Bankacılık Departmanı* (the Individual Banking department) was formed in September 1987.[151] In the first six months of introduction of consumer credits by Yapı ve Kredi Bankası, 10,000 people received credits. Most of the applications were made for purchasing durable consumer goods and the profile of the applicants were upper-middle class individuals who had short-term need of financial support.[152] For example, a professor applied for consumer credit in order to publish his book or an artist needed to fund an exposition. As the consumer credits were introduced, Yapı ve Kredi Bankası also introduced automated teller machines which operated 24 hours a day and other financial tools like credit cards, which allowed people to use banks more frequently than drawing cash out once a month.

As the actions like these happened before legal arrangements, and were completely unknown to the ordinary citizens, banks had to use commercials and media in order to advertise their technology-based services. In the first years of consumer credits, one of the main purposes of the banks in Turkey was to get a greater share of car sales in the automobile industry.

During the 1990s there was a trend for buying cars with bank loans. In this high inflationary era, interest rates were high and people were willing to pay more than twice the actual prices of the cars since they trusted that the inflation rate would be so high that their future income with increases in their wages would easily be

---

[151] Ibid., p.45.

[152] Ibid., p.55.

enough to pay back the installments. However, the economic instabilities of the era and the high borrowing requirements of the Treasury ended up with two financial crises in 1994 and in 1997, which worsened the income levels of wage earners and increased their expenditures.

The main goods in the 1990s that were subject to consumer credits were durable goods and since credit card usage was not as common as it is today, ordinary people used to make purchases by saving, signing bills to franchises or by bank consumer credits. Banks were not very active in the consumer credit market since they funded government debt and the government's crowding out affect increased the interest rates. Since it was more profitable to buy government bonds, foreign exchange or play on the stock exchange market, to avoid the deterioration of the wages, ordinary people's propensity to save was weak.

As the macro economic conditions of Turkey influenced the ordinary people's notion of "risk taking" and "income," new financial services were allowed by the governments through the deregulation of the capital markets and introduction of new financial instruments by banks. Repo, foreign exchange time deposits and stock exchange market were easily accessed by people who had regular incomes and the notion of inflationary environment affected their risk taking behaviors. In order to protect their deteriorating wages, middle and lower income groups, which relied mainly on their wages, began to buy especially dollars in order to stop their wage deteriorate until the end of the month.

The consumer credits of the 1990s were introduced first to the market as automobile credits. The automobile industry had funded their customers with marketing campaigns but banks began to compete against them in this process.

Without considering the unstable macro economic situation, many families started to take out automobile credits from banks.

The shallow domestic financial sector of the 1990s did not reach many people, but since the per capita income was low, people's needs were very basic. As the inequality rose in the 1990s due to the high profits of industrial sector and the speculative activities of the higher income groups which were favored by the government's macroeconomic policies, middle and lower income working families experienced a risk of deteriorating income and increasing expenditure. The consumer credits that were given by banks on foreign currencies began to increase in the 1990s but due to the devaluation of the TL against the USD, these credit users were the first in Turkish financial history to experience financial failure due to wrong decisions. The "*dövizedeler*" (victims of consumer credits indexed to foreign exchange) of the 1990s organized themselves into a civil action group against the banks, but could hardly convince the government to revise their credit conditions.

Statistical Trends on Consumer Credits

There are various sources that can be used in analyzing consumer credit trends in Turkey. *Türkiye Bankalar Birliği* (The Banks Association of Turkey, TBB), *Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu* (The Banking Supervision and Regulation Agency), *Türkiye İstatistik Enstitüsü* (The Turkish Statistical Institute) and finally *T.C. Merkez Bankası* (The Central Bank of Turkey) announce various calculations and consolidated figures on Turkish banking sector and thus consumer credits. Since banks' technological infrastructure has progressed tremendously in a decade and they give much importance to analyzing the customer behaviors and information techniques, the information on the sector is accountable.

The TBB announces the quarterly progress of consumer credits.[153] The data on consumer credits are available from 1999 to 2007 up to the time of the research. In 1998 1.9 million people had consumer credits and in 2007, the total amount of people rose to 5.3 million.

[153] Türkiye Bankalar Birliği, *İstatistiki Raporlar,* Available [online]: < http://www.tbb.org.tr/tr/Banka_ve_Sektor_Bilgileri/Istatistiki_Raporlar.aspx>, [18 August 2008].

Table 3. Consumer Credit Trend in Turkey from 1998-2007 (in thousand TL)

Period		Loaned			
		Amount (000.-TL)	People	Adminis. Bad Debts	Bad Debts Lawsuit
1998	TL	1,119,599	1,865,630	484	34,155
	FE[154]	59,905	12,832	0	832
	Total	1,179,504	1,878,462	484	34,987
1999	TL	1,185,787	1,471,113	1,282	71,904
	YP**	63,278	12,970	0	358
	Total	1,249,065	1,484,083	1,282	72,262
2000	TL	5,354,974	2,774,453	3,685	61,920
	FE	332,315	36,207	1,357	4,827
	Total	5,687,289	2,810,660	5,042	66,747
2001	TL	1,050,118	863,920	10,924	63,609
	YP	96,794	3,113	7,504	6,699
	Total	1,146,912	867,033	18,428	70,308
2002	TL	3,024,523	1,269,030	108	38,937
	FE	292,046	5,862	141	5,624
	Total	3,316,569	1,274,892	249	44,561
2003	TL	9,797,009	2,269,627	13	27,773
	FE	681,416	11,382	0	4,806
	Total	10,478,425	2,281,009	13	32,579
2004	TL	20,341,627	3,384,157	156	55,808
	FE	1,002,065	11,988	0	3,780
	Total	21,343,692	3,396,145	156	59,588
2005	TP	32,212,546	7,052,339	12,708	112,452
	FE	5,442	185	0	0
	Total	32,217,988	7,052,524	12,708	112,452
2006	TP	41,598,482	4,978,851	4,145	281,362
	FE	5,515	114	0	5
	Total	41,603,997	4,978,965	4,145	281,367
2007	TP	49,838,976	5,336,955	12,048	984,745
	FE	14,138	292	0	0
	Total	49,853,114	5,337,247	12,048	984,745

Source:Bankalar Birliği

On the other hand the total amount of credits that people had in 1998 was 1.2 billion TL, whereas in 2007 the amount rose to 50 billion TL. Among these people, 35,000 of them had problems with back payments in 1998, whereas in 2007 the figure rose to 996,000 people. It is clear that, after especially 2002, with 2003 figures, the rose in both people with consumer credit and the total sum of their credits rose with high figures.

[154] Foreign Exchange

Another study was carried out with T.C. Merkez Bankası data on the detailed monthly progress of consumer credits from May 2003 to January 2009.[155] As the graph below shows, share of consumer credits of total cash credits loaned in Turkey rose from 6% in May 2003 to 23% in January 2009. The consumer credit market in Turkey thus, occupies almost one quarter of all the credit market in 2009, whereas in 2003 it occupied less than one tenth of the credit market. The share of real estate credits in total cash credits in January 2009 was 9%, automobile credits was 1.3 %, consumer credits used for purchases other than real estate or automobile were 8.6 % and credit cards were 3.9 % of the total share of consumer credits (23%). The consumer credits in the third mentioned category are the focus of our research.

Figure 1. Consumer credit trend in Turkey from May 2003- to January 2009 (000.-TL) Appendix B

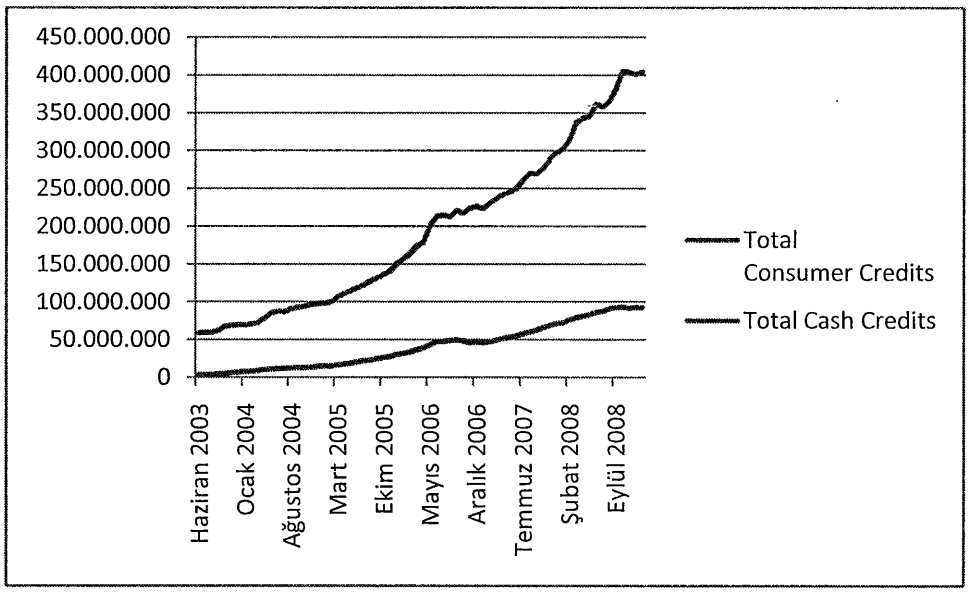

Source: Central Bank of Turkey, internet site

[155] T.C. Merkez Bankası, *Mevduat Bankaları Tüketici Kredileri* Available [online]: < http://evds.tcmb.gov.tr/>, [14 November 2008].

The bad debt share of the consumer credits to all of the bad debts in the Turkish banking sector has also increased from 0.2 % in May 2003 to 30.9% in January 2009.

On the other hand *Bankalararası Kart Merkezi* (Interbank Card Center), which is a cooperation founded by several Turkish banks and organizes debit card and credit card operations, has important data on the usage of debit cards and credit cards in Turkey. These two products symbolize the financialization of Turkish society and thus were included in the research at this part.

The total number of credit cards in Turkey is 43.4 million which is fourth in all of Europe.[156] The total share of debit and credit card transactions in the Turkish economy is 17.4 % of the GDP and 185 billion TL. The total number of transactions made in Turkey in 2008 was 1.7 billion. In 2002, the total number of credit cards in Turkey was 15.7 million, and the total number of transactions made by credit cards was 594 million with the sum of 21.9 billion TL. The number of transactions made with credit cards in Turkey thus increased 29 times in 7 years.

Aysan and Muslim show that the compounded interest rate for credit cards in Turkey in 2005 was 87% whereas the interest rate on treasury bonds was 14% and the inflation rate was 7% in the same year.[157] The legal and financial power of banks,

---

[156] BKM Bankalarası Kart Merkezi A.Ş. *2008 Annual Report* (Istanbul, BKM, 2009) p.6.

[157] Ahmet Faruk Aysan, and Nusret Ahmet Muslim, 2006, *The Failure of Credit Card Market in Turkey: The New Empirical Evidence,* Available [online]: < http://www.bankaciyiz.biz/modules.php?name=Downloads&d_op=viewdownloaddetails&lid=776&title=The%20Failure%20of%20Competition%20in%20the%20Credit%20Card%20Market%20in%20Turkey%20:%20The%20New%20Empirical%20Evidence >, [12 February 2008], p.1.

with the lack of efficient competition, allow them to abuse their credit card agreements signed with the customers and dictate any amount of interest or commission they prefer in order to increase their profits and manipulate the supply-demand relations in Turkish society.

Aysan and Muslim's research on the credit card market in Turkey illustrates that, there was a lack of effective price competition in the market due to the lack of regulation and insufficient legal framework until the establishment of bank debit and credit card Law of 2006[158] and thus, the pricing of the banks was not cost sensitive. On the other hand, through commissions and direct service charges, banks also earn most of their non-interest earnings from credit card and consumer credit customers.

As has been briefly mentioned here, the number of financial transactions of Turkish society increased tremendously after the 2001 financial crisis due to banking strategies and the neoliberal deregulatory policies of the government. The statistical representation of the middle and low income groups are dire in institutional figures and since the aim of the research is not to state the macroeconomic interpretation of the consumer credit boom after 2001, no further data will be mentioned in the research. However, the data mentioned here were selected in order to illustrate the consumer credit boom in Turkey with figures that indicate the financialization of society.

The urbanization rate of the Turkish society rose 75% by the end of 2008 according to the Turkish Statistics Institution[159] with the population of 12.6 million

---

[158] Ibid., pp.23-25.

[159] Türkiye İstatistik Kurumu, 2009, Available [online]: < http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do?tb_id=38&ust_id=11>, [03 May 2009].

(18% of all the population), Istanbul is the demographic and economic center of Turkey with an increasing gap with other cities. Half of the population is younger than 28.5 years old and this young recently urbanized social structure affects the traditional ties of social support and monetary support of family elders. As the traditional social ties deteriorate, people's ability to fund their expenditures through non-interest and maturity free ties are replaced by legally bounded impersonal relations through financial institutions with the availability of financial services.

A recent study by Adaman, Ardıç and Tüzemen analyzes the informal risk sharing behaviors in Istanbul.[160] The chosen 600 households' consumption and cash shortages, and their decisions to apply for consumer credits or to traditional social ties were analyzed. It was found that, when available, people chose to borrow from small networks of family and friends however, the possibility of applying for formal credit from the banks increases with the participants level of wealth and labor force participation, which affect the stability of their income. Even if social networks are available for borrowing money, they act as complementary to bank credits. "Ordinary people see social networks as a kind of insurance that can be used in case emergency and instability in formal credit sector."

As a result, it is understood from the organizational changes, marketing strategies, financial reports and presentation of the banks after the 2001 crisis they are seeking to become more integrated to the needs of the customers and change their vision in order to adobt themselves to the competition.

---

[160] Fikret Adaman, Oya Pınar Ardıç, and Didem Tüzemen, 2008, *Network Effects in Risk Sharing and Credit Market Access: Evidence from Istanbul.* Available [online]: < http://www.futura-technopole.com/network-effects-in-risk-sharing-and-credit-market-access-evidence-from-istanbul.html>, [12 February 2008], pp.15-17.

CHAPTER 4
CREDITS ARE NOT DEBT, THEY ARE MUTUAL CONFIDENCE[161]: ADVERTISEMENTS OF THE BANKING SECTOR IN MİLLİYET NEWSPAPER (1988-2008)

Articles and Advertisements on Credit Cards, Consumer Credits in *Milliyet* Newspaper (1988-2008)

Milliyet newspaper was examined for advertisements and news about consumer credits and credit cards for the period 1988 to 2008 in order to analyze the emergence of consumer credit market in Turkey, observe the changes in the perception of banks and bank employees and finally understand how "indebtedness to banks" became a problem in Turkish society. The era was divided into three parts: 1988-1994, 1994-2001 and 2001-2008 in order to categorize the changes that were observed.

Milliyet was chosen as a primary source for research, because it was published throughout the period of analysis (1988-2008) and it stands out as one of the popular newspapers in Turkey. It is circulated throughout the country and its daily average total circulation volume is around 250,000 issues. The columnists of the newspaper include central left and right wing writers or ex-politicians.

[161] Slogan of a consumer credit advertisement in 1995.

The Period of 1988-1994: First Examples of The Consumer Credits and The Credit Cards

The monthly interest rates for installment sales were approximately between 7% and 10% in 1988 according to the statistics of Milliyet newspaper.[162] The first news that was found in Milliyet regarding consumer credits and credit cards is dated 04 January 1988 in which the article argues that banks are preparing for the introduction of credit cards and consumer credits, which will reduce the burden of interest for low and middle income groups.[163] Consumer credits and credit cards are introduced as the alternatives to installment sales of manufacturers and sellers. In the article, consumer credits and credit cards are used interchangeably and the procedure of getting a consumer credit is defined as follows;[164]

> Any low or middle income group citizen will go to a bank office that gives consumer credits and ask for credit like a businessman. The bank authority will ask for the occupation of the applicant, two guarantors and a appropriate payroll from his/her job. If the bank trusts the applicant it will sign an agreement for two years and credit the applicant, after that, the debtor will either consume the credit amount in stores or use it as cash.[165]

In 1988, the changes in consumption patterns in Turkey were not limited to the introduction of consumer credits and credit cards. The first examples of shopping malls are built in the same year and at 15 January 1988. Milliyet deals with the

---

[162] *Milliyet*, 25 February 1988, "*Taksitli Satışların Faizi Yükseldi.*"

[163] *Milliyet*, 04 January 1988, "*Kredi Kartlı Alışveriş Dönemi Başlıyor!*"

[164] Appendix-3, p. 1.

[165] "*Dar ve orta gelirli vatandaşlar, bir sanayici, işadamı gibi bir bankanın herhangi bir şubesine giderek kredi talebinde bulunacak. Banka yetkilisi müşterisinin mesleğini, maaşını göz önünde bulundurarak kredi açacak. Banka müşteriden ya iki kefil, ya da çalıştığı işyerinden bir yazı isteyecek. Güven duyduğu takdirde müşteriyi kredilendirecek. Müşteri dilerse kredi tutarını alışveriş yaparak dilerse de nakit olarak kullanabilecek.*"

subject in an article with the header "Hyper market era opens!"[166]. Shopping malls were introduced as a new era, "Galleria" is argued to "bring cheapness" like the consumer credits and credit cards in the previous article.

> Giant stores will bring cheapness. The "self-service system" will be common and the consumer will have the ability to choose among a diversity of goods. Thus, consumers can compare the prices, quality or freshness of the goods. This will force the manufacturers to give importance to packaging and the goods are going to be sold in transparent packages to show the quality of the goods. ... These stores are also going to enable the goods to be sold cheaper to consumers since there will not be any distributor or wholesaler share in the products sold. Also, these giant stores will sell at lower profit margins compared to ordinary stores. As the number of giant store chains increase, like Europe or America, the competition among them will decrease the prices furthermore.[167]

Like the consumer credits and credit cards, "the new era" of financial change in consumption is embraced by the articles in the newspaper. It is argued that the financialization of the consumption will lower the prices, increase the quality of the products and lower the interest burden in installment sales.

Besides the emergence of hypermarkets, consumer credits and credit cards, another important news about banking in 1988 is that Turkish banks are to be a part of the S.W.I.F.T. system (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication System), through which international money transfers and other financial informations can be made online through a code system in computers.[168]

---

[166] *Milliyet*, 15 January 1988, "*Hyper market dönemi açılıyor.*" (Appendix C, p.2)

[167] *Dev mağazalar ucuzluk getirecek. Bu mağazalarla birlikte "self service sistemi" yaygınlık kazanacağı için tüketici alacağı malı tüm çeşitler arasından seçme imkanına kavuşacak. Böylece fiyat açısından karşılaştırma yapabileceği gibi, kalite ve tazelik açısından da inceleme imkanına kavuşacak. Bu da üreticilerin ambalaja önem vermesine neden olacak. Özellikle malın kalitesini gösteren şeffaf ambalajlar kullanılacak. ... Toptancı ve dağıtımcıların aradan çıkması ürünlerin daha ucuz satılmasını sağlayacak. ... Dev mağaza zincirlerinin çoğalması, Amerika ve Avrupa'da olduğu gibi bu mağazalar arasındaki rekabeti arttıracak. Birbirlerinden müşteri çalmak için, ekstra servis vermelerine neden olabilecek."*

[168] *Milliyet*, 24 February 1988, "*Türk bankaları dünyaya bilgisayarla bağlanıyor.*"

The news is celebrated by an article in Milliyet as a sign of modernity with the heading: "Turkish Banks are connecting the world through computers"![169]

The general focus in the advertisements of the banks in 1988 is on deposits and the trustworthiness of the banks. In order to create a trustworthy perception among the public, their advertisements usually combine the high interest rates they are offering to deposit accounts and figures from their balance sheets.[170] A Vakıfbank advertisement in the 07 January 1988 issue of Milliyet announces that the national lottery winner of 1988 has chosen Vakıfbank to deposit his award, which also demonstrates that general public is still perceived as a source of deposit rather than individual customers that banks can sell credit.[171] The announcement also shows that,

---

[169] *Türk Bankaları Dünyaya bilgisayarla bağlanıyor: Türkiye'de faaliyet gösteren 26'sı milli toplam 30 banka "Dünya bankalar arası Elektronik Haberleşme Sistemi"ne üye olmak için başvurdular. ... Günde 1 milyon mesajın adresine ulaştığı bildirilen sistemde her mesaj için 17-36 Belçika frangı (567-1.200 TL) ücret ödeniyor.*

[170] *Milliyet*, 01 January 1988 (*Türkbank: Yeni yılda sağlık başarı ve mutluluk dileriz!), Milliyet*, 01 January 1988 (*Vakıfbank: Milletçe, el ele, gönül gönüle nice mutlu ve başarılı yıllara"), Milliyet,* 03 January 1988 (*Türkbank: Hem Yüksek Güvence hem yıllık %56 faiz Türkbank'ta), Milliyet,* 09 January 1988, (*Türkiye İş Bankası: Mevduatımız 4 Trilyonu aştı!), Milliyet,* 19 January 1988 (*Demirbank: Demirbank'ın Büyük Atılımı, son bir yılda mevduatı 3 kat, nakit kredileri 2 kat, döviz kredileri 5 kat, dış ticaret hacmi 20 kat arttı...), Milliyet,* 19 January 1988, (*T.C. Ziraat Bankası: Mevduatımız 5 Trilyon TL'yi aştı!), Milliyet:* 22 January 1988 (*Töbank: Sağlam Adımlar, Sağlam Sonuçlar!), Milliyet,* 28 January 1988 (*Türkbank, Yıllık %56 faiz Türkbank'ta)., Milliyet,* 02 February 1988 (*Töbank geleceğe sağlam adımlarla yürüyor!), Milliyet,* 04 February 1988 (*Osmanlı Bankası: Sürprizsiz Bankacılık), Milliyet,* 05 February 1988 (*Ziraat Bankası: Yeni Dönem, Yeni Faiz), Milliyet,* 05 February 1988 (*Sümerbank: 1988 Türkiye'sinde Sümerbank gerçeği), Milliyet,* 06 February 1988 (*Pamukbank, çok "iyi" faiz: yeni "iyi faiz"ler yine iyi bankada. Pamukbank'a gelin çok iyi kazanın). Milliyet,* 06 February 1988 (*Halkbank, Yeni faiz döneminde "güven" önem kazandı," Milliyet,* 07 February 1988, (*Etibank, Etibank'ın yeni mevduat faiz oranları: güçlü kuruluş, güçlü bankacılık). Milliyet,* 08 February 1988, (*T. Garanti Bankası, Mevduatınız Garanti'de olsun: faiz uygulamasında yeni bir döneme başlarken yüksek geliri güven içinde kazanın). Milliyet,* 08 February 1988. (*Titibank: Yasal En yüksek faiz!). Milliyet,* 21 February 1988. (*Yapı ve Kredi Bankası: Yapı Kredi Mali Tablolarından Bazı Önemli Göstergeler!), Milliyet,* 22 February 1988. (*Esbank: Sayılarla, Saygılarla)* and. *Milliyet,* 14 February 1988, (*Denizbank, Denizbank yasal en yüksek faizi veriyor!).*

[171] *Milliyet*, 07 January 1988, "*Milli Piyango'nun en büyük talihlisi yine Vakıf Bankası'nı seçti!*," Appendix C, p.3.

in this kind of competition, not only the interest rates offered by the banks are important, their trustworthiness also matters in people's choice. The changing economic atmosphere, however, affects the bank advertisements, too in 1988. There are a few advertisements that focus on this changing liberal atmosphere in which financial services are more modern. An Egebank advertisement of 28 January 1988 asks the public to "come to a Egebank branch and "meet the financial boutique."[172] Emlak Bankası and T. İş Bankası advertisements on 08 December 1988 and 21 December 1988 respectively, announce a technological change and a "new era in Turkish banking," with the headings "Perestroika" referring to the changes in the Soviet Union and an image of a satellite over Turkey which connects Turkey to Europe with the headline "To faster, to higher and more powerful."[173]

There is also a beginning for credit card advertisements, in which Yapı Kredi Bank and Dışbank illustrate visa credit cards as the first in Turkey.[174] The Yapı Kredi Bank advertisement argues that Yapı Kredi Visa is the first and the only real credit card in Turkey, since it is not only a transaction tool, but also a credit card with credit. The advertisement announces that:

> With Yapı Kredi Visa, you can expend more than you can enable within your card limit only with a signature! You can either arrange your payments according to your income flow and postpone important part of your payments to future dates: You can use credit from Yapı Kredi. ... Own the first real credit card in Turkey: Yapı Kredi Visa. Use the advantages and other easy to access facilities in the new active banking era.[175]

---

[172] *Milliyet*, 28 January 1988, "*Egebank'a gelin, Mali Butik'le tanışın.*," Appendix C p.4.

[173] *Milliyet*, 08 December 1988, *Milliyet*, 21 December 1988, Appendix C, pp.5-6.

[174] *Milliyet*, 14 November 1988,"*Bu kredi kartının benzeri Türkiye'de yok!*"*Milliyet*, 27 January 1988, "*Dışbank'tan kredili ödeme sistemi*," Appendix C pp.7-8.

[175] "*...Yapı Kredi Visa'yla kredi limitiniz dahilinde, nakit olanaklarınızın üstünde harcama yapabilirsiniz... bir imzayla!... İsterseniz ödemenizi gelir akışınıza göre düzenler, önemli bir bölümünü ileri tarihlere ertelersiniz: Yapı Kredi'den kredi kullanırsınız...*

As can be seen in the advertisement, credit cards are introduced not only as a transaction tool replacing cash money, but rather as a means to credit consumption and expending more than people's current income. The difference of credit cards to installment payments in this sense is that credit cards are argued to be a part of the modern way of life that Turkey was experiencing. On the other hand Ziraat Bankası offers "*Destek Kredisi*" (support credit) that can be used to finance the "education of the children, restoring the house, marrying, going on vacation."[176] The focus of the advertisement how easy it is to get an automobile because of the installment periods the bank offers, which goes up to two years.

Besides the traditional deposit and trustworthiness advertisements, in 1989, banks began to advertise consumer credits and credit cards more frequently. A Vakıfbank advertisement on 12 November 1989 declares that, "Having an automobile in Turkey was never this easy."[177]

Akbank, Ziraat Bankası and Yapı Kredi Bankası introduced their credit cards in that year with similar strategies of marketing in advertisements. The Akbank advertisement on 06 December 1989 focuses on "credit and trustworthiness" and informs the customers that Akbank credit cards can be used to provide shopping credit and cash credit.[178] Yapı Kredi markets the credit cards by focusing on the

---

Türkiye'nin ilk gerçek kredi kartına, Yapı Kredi Visa'ya sahip olun. Bu avantajlardan ve Aktif Bankacılık Çağı'nın daha birçok kolaylığından, olanağından yararlanın...," Appendix C, p.7.

[176] *Milliyet*, 01 December 1989 and 12 November 1989 , "*Ziraat yine yanınızda*" , Appendix C pp.8-9.

[177] *Milliyet*, 12 November 1990, "*Türkiye'de otomobil sahibi olmak hiç bu kadar kolay olmamıştı!*," Appendix C p.10.

[178] *Milliyet*, 06 December 1989, "*Kredi ve Saygınlık; Akbank'la yaşamak güzel!*"

"credit" ability of credit card rather than being a transaction tool.[179] A Ziraat Bankası advertisement on 03 December 1989 also argues that the Ziraat Bankası credit card is a "full" credit card since the consumption can be credited.[180]

Debit cards were still new in Turkey in 1989, Yapı Kredi and T. İş Bankası advertise their debit cards and show that they can be 24 hours a day without the need to wait for the bank branches. Debit cards are marketed as a new, fast and easy way of accessing money.[181]

With the increasing competition for attracting individuals to banks, Vakıfbank chooses to keep its branches open during lunch time and announces this strategy as "Vakıfbank works 15 months this year, not 12 months." [182]

Akbank advertisement dated 09 December 1990 announces that "Akbank is harmonizing with the banking of the future."[183] The advertisement reveals the main logic of the banks in their new discovery of individual banking. The advertisement is as follows: "In modern banking there have been significant changes. Now, services to individuals have gained importance. Consumer credits, ATMs, credit cards and services that direct saving. Akbank offers future banking with its modern

---

[179] *Milliyet*, 03 November 1989, "*Cebinde kredi kartı olanlara birkaç soru!*"

[180] *Milliyet*, "*Ziraat tam kredi kartlarından ilkini sunuyor: Ziraat Master Euro Card*," 03 December 1989.

[181] *Milliyet*, 27 November 1989, "*İstanbul'da 24 saat açık kaç yer var?*," Appendix C p.37, *Milliyet,* 23 December 1989, "*2 yıl önce bugün T. İş Bankası Türk Bankacılığı'nda yeni bir dönemi başlattı!: Bankamatik.*"

[182] *Milliyet*, 31 December 1989, "*08.30-18.00, Vakıfbank bu yıl 12 ay değil, 15 ay çalıştı!*"

[183] *Milliyet*, 09 December 1990, "*Geleceğin Bankacılığına Uyum.*"

services."[184] The new services of the banking system are reflected to the public as necessities of tomorrow and being modern. A Dışbank consumer credit advertisement dated 04 February 1990 declares that "Dışbank gives consumer credits to beautify consumers' lives" and the name of the consumer credit is "Çağdaş Yaşam Kredisi" (Modern Life Credit).[185] Yapı Kredi, Türkbank, Töbank and Garanti consumer credit advertisements also focus on the comforts of modern life that could be reached through consumer credits that are offered cheaply and easily in their branches. Credit card and debit card advertisements complete this image of "easiness" and modernity that the modern financial services banks offer.

Another important focus of the banks' advertisements in 1990 is that stock exchange market transactions can be made at their branches. An Akbank advertisement on 01 December 1990 declares that: "we have a new set of vocabulary: stocks, lot, index... we are saving our money on the stock exchange market now. ... Use the knowledge and experience of the Akbank Stock Exchange Center in order to get good income.

Some of the bank advertisements of 1991 focus on increasing the habit of using debit cards for customers.[186] An Akbank advertisement on 07 January 1991 announces that "how easily a person can be used to comfort, surprising... How

---

[184] "*Günümüz bankacığında belirgin değişiklikler var. Artık bireylere hizmet önem kazandı. Tüketici kredileri, ATM'ler, kredi kartları ve tasarrufu yönlendiren hizmetler. Akbank çağdaş hizmetleriyle geleceğin bankacılğını sunuyor,*"Appendix C p.11.

[185] Milliyet, 04 February 1990, "*Çağdaş Yaşam Kredisi,*" Appendix C p.12.

[186] *Milliyet*, 07 January 1991, "*Akkart almadan önce ne yaparmışız?*" *Milliyet*, 12 January 1991, "*Akkart meğer ne kolaylıkmış,*" *Milliyet,* 16 January 1991, "*Neyse artık içim rahat Akkart'ım var,*" *Milliyet* , 28 December 1991, "*Teleservis'te hizmet ekranda,*" Appendix C pp. 13-16.

difficult it was to spare time and go to bank offices, waiting in the queues ...."[187] Increasing the habit of using debit cards is a first stage of attracting the customers to use other financial services like credit cards and consumer credits since a person has to open a deposit account in order to get a debit card. As a demonstration of this process, in 1992, Akbank, T. İş Bankası and Yapı Kredi commercials present individual banking services as a whole in some of their advertisements. The focus on "easy accessibility" and the concept of "being indebted to banks," can be analyzed in various advertisements in 1992. T. İş Bankası announces that the credits are granted on the same day of the application. For instance, a Pamukbank advertisement dated 27 December 1992 announces that "when you are in need of money, borrow from someone who really understands you: yourself" in order to advertise deposit accounts that can be credited.[188] T. İş Bankası announces that the credits are granted on the same day of the application.[189]

The Yapı Kredi World Card is announced on 08 November 1992 as the first brand name given to a credit card in Turkey, which is still one of the most used credit cards.[190] An Akbank advertisement for its credit on 09 November 1992 demonstrates a very important factor in credit card usage in Turkey: "Is not it attracting?."[191]

---

[187] "*İnsan rahata ne çabuk alışıyor, hayret. Meğer ne zormuş zaman ayırıp bankaya gitmek, sıra beklemek"*Appendix C p.13.

[188] *Milliyet*, 27 December 1992 , "*Ben veririm... Pamukbank Açık Hesap'ta kendi kredim var! Paraya ihtiyacınız olduğunda, sizi gerçekten anlayacak birinden... kendinizden borç alın,*"

[189] *Milliyet*, 03 November 1992, "*Türkiye'nin en çok kullanılan tüketici kredisi*"

[190] *Milliyet,* 08 November 1992, "*World card Yapı Kredi'de.*"

[191] *Milliyet,* 09 November 1992, "*Neler Yapabileceğini Biliyorsunuz.*" Appendix C p.14.

Another new financial service of the banks in 1992 was the payment of electricity, water and telephone bills through automatic payments from deposit accounts. This new financial service is announced by T. İş Bankası as: "İstanbul does not pay bills anymore!"[192] Before this new service, everybody had to pay electricity bills themselves to the authorized state cashiers. This new comfort was also a way to attract new customers to open deposit account in banks and use their accounts, debit cards and other individual banking instruments with cross selling strategies.

In 1993, Vakıfbank launched a new advertisement campaign called: "21. Century Banking: Everything is for the people!."[193] Within this scope, Vakıfbank diversifies consumer credits according to the needs of the customers; housing credits, automobile and vehicle credits, consumer credits with monthly payments, marriage credit, education and culture credit, BAĞ-KUR premium payment credit, foreign education credit and .finally deposit account credits which are announced as "Ready credits that can be borrowed any minute from Vakıfbank."[194] T. İş Bankası, continues to announce that they are giving the largest amount of consumer credits and in their consumer credit advertisements focus on young couples, who cannot wait to complete their needs for cars or furniture after marrying. Thus, the bank advertisements ask the readers: *"samimiyetten mi, mecburiyetten mi?"* (out of sincerity or compulsion?) showing a newly married couple who share a chair because

---

[192] *Milliyet,* 09 November 1992, "*İstanbul artık fatura ödemiyor!*, Appendix C, p.15.

[193] *Milliyet,* 21 November 1993, "*21. Yüzyıl Bankacılığında Herşey İnsan İçin!*," Appendix C p.16.

[194] *Milliyet,* 11 February 1993, "*Vakıfbank'ın Hizmet Kalitesi Hep Yüksek*".

Milliyet, 17 February 1993, "*Her an çekilebilir hazır kredi! Vakıfbank'tan,*" Appendix C, p.17.

there is not any other furniture in the house.[195] In both of the advertisements, T. İş Bankası argues that young married couples do not have to be patient to complete their modern necessities like automobiles or new furniture. Akbank also asks its customers to "allow Akbank to pay" for their needs that could easily be financed by Akkredi (Akbank consumer credits).[196] Garanti Bankası declares that their housing credits are limitless and fast to get.[197] Yapı Kredi finds university students as their potential customers and starts an advertisement campaign in 1993 in order to attract them.[198]

The cautious start of the consumer credit market in 1988 transforms in a short period up to 1994 into a competitive platform in which banks focus mainly on "fast, easy to get" credits for maintaining the modern needs of the modern age. The credits are announced in the advertisements as if they were not financial credits given by banks, but more like privileges of the customers for choosing that bank among the others. Getting a credit is regarded as a necessity of modern life, and it is regarded as an opportunity through which people do not have to postpone their needs. The attractiveness of the credit cards and consumer credits as observed in the advertisements are their ability to allow customers to get money from the banks like any other product and use it for other purposes. The financialization of the daily lives

---

[195] *Milliyet*, 24 February 1993, "*Samimiyetten mi, mecburiyetten mi?*," Appendix C, p.18.

Milliyet, 27 February 1993, "*Otomobilinizi taksit taksit mi alacaksınız?*"

[196] *Milliyet,* 20 November 1993, 27 November 1993, "*İzninizle Akbank ödesin!*," Appendix C, pp.19-20.

[197] *Milliyet,* 27 February 1993, "*Hızlı, Sınırsız, Garanti'li Konut Kredisi.*"

[198] *Milliyet,* 14 November 1993, "*Üniversitelilere "Vize"siz bir dünya... Elbette Yapı Kredi'den.*"

of ordinary people starts with the presentation of comforts as in debit cards or automatic payment of bills through deposit accounts. The new comforts that are provided by the banks are regarded as financial services that are delivered as a necessity of being modern.

However, the financial crisis of 1994 affected the banks' strategies and through out the year there are few consumer credit advertisements in Milliyet and they focus mainly on trustworthiness and deposit interest rates, as was in the 1988.[199]

[199] *Milliyet,* 13 February 1994, *"Türk Lirası'na yüksek gelir Pamuktank'ta!" and "Etibank yine yüksek faiz geliri sağlıyor..."*

The Period of 1994-2001: Dövizzedes The First Examples of "Victims" of Financialization

In 1994, the first explosion of consumer financial indebtedness and the problem of bad debts in individual credits started with the devaluation of Turkish lira against US dollars.[200] With the crisis, news begins about the high burden of interest rates on consumers. In the Milliyet's 19 February 1994 issue, people who have taken out housing credit from Emlak Bankası that that are indexed to foreign exchange are mentioned, because of their increasing installments.[201] Emlak Bankası is a state owned bank and the general manager of the bank, asks one of the "*dövizzedes*" (victim of foreign exchange) "Why did you get foreign exchange credit?."[202] In following days, up until April 1994, the issue of *dövizzedes* become the interest of the newspaper. In the 1994, a new column is opened with the columnist Meral Tamer, titled "Tüketici Gözüyle" (From the Eyes of the Consumers). The column's existence by itself in 1994 shows that consumer problems are beginning to occur on a greater scale with the penetration of modern consumption in which the personal relationships of buyers and sellers are replaced with intermediary banks and formal payment relations. One of the first articles that she wrote, is about *dövizzedes* and how they became the first victims of financialization in Turkey.[203] The article goes as follows;

---

[200] *Milliyet,* 19 January 1994, "*Dolar krizi: Dövize hücum, piyasaları allak bullak etti. Dolar 17 bin lirayı aştı,"* Appendix C, p.21.

[201] *Milliyet,* 19 February 1994, "*Dövizli kredi tuzağı,*" Appendix C, p.22.

[202] *Milliyet,* 04 February 1994, "*Niye döviz kredisi aldın?,*" Appendix C, p.23.

[203] *Milliyet*, 17 March 1994, "Nasıl döviz-kredizede oldu?," Appendix C, p.24.

> For some time we have been hearing the cries of people who borrowed housing credits indexed to foreign exchange. They even have talked to the prime minister through consumer associations. ... The prime minister told them that he will solve the problem and passed the ball to Emlak Bankası General Manager Aydın Ayaydın. Understandablely, Ayaydın could not solve the problem in favor of the customers. ... I believed that when anybody; from the farmers to slum house occupiers expect the government to do something in favor of them with the elections coming, consumers have that right, too, even if they are not honest. ... Anyway, I want to present the letter of *döviz-kredizede* Kemal Balpınarlı to be an example to all who want to get consumer credits from the banks: ... The credit I got 9 months ago was equal to 192,900,000 TL, today it is 414,300,000 TL. ... Even if I sold the apartment, I would still be indebted to the bank and the payments I have made up to now are going to fly away. When we were getting the credit, we made calculations of TL-foreign exchange situation for the following 24 years... We are not "unable to pay back," it is "impossible" for us to pay back this debt. [204]

Columnist Meral Tamer took the *dövizzede*s issue in hand for the following days and wrote a series of four issues until 17 April 1994. In these issues, bank consumer credits that were indexed to foreign exchange are analyzed from a similar perspective, trying to show how unbelievably their payments have increased and the responsibilities of the banks by selling these credits.[205] Her perspective for the righteousness of the consumers is based on the idea that the consumers are "amateur"

---

[204] *"..Dövizlere konut kredisi alanların feryatlarını bir süredir duyuyoruz. Hatta tüketici dernekleri aracılığıyla başbakana kadar çıktılar. Başbakan topu Emlak Kredi Genel Müdürü Aydın Ayaydın'a attı. O da haklı olarak, konuya, tüketiciler açısından bir çözüm getiremedi. ... Çiftçisinden gecekonducusuna herkesin seçim öncesi hükümetten bir şeyler talep ettiği bir zamanda tüketiciler neden talep etmesin diye düşündüm. Bu nedenle, bankalardan dövizli veya TL tüketici kredisi alanları uyarmak adına aşağıda döviz-kredizede Kemal Balpınarlı'nın mektubunun bir özetini sunmak istiyorum: ... 9 ay önce aldığım kredi 192,900,000 TL kadardı. Bugün 414,300,000 TL oldu. Satın aldığım daireyi satsam bile bu parayı ödeyebilecek durumda değilim. Bu krediyi alırken 24 yıl boyunca TL-döviz oranının ne kadar olacağını hesaplamıştık. ... Şimdi, ödeme güçlü içinde değil, ödeme imkansızlığı içindeyiz...."* Appendix C, p.24.

[205] *Milliyet*,08 April 1994, "*Broadway aldı, Mercedes parası ödüyor*," Appendix C, p.25, *Milliyet*, 10 April 1994, "*Tüketici Kredisi sizlere ömür*," Appendix C, p.26, *Milliyet*, 14 April 1994, "*Tüketici Kredisi alanlara neden sözleşme verilmemiş*," Appendix C, p.27, *Milliyet*, 17 April 1994, "*Yağmurdan kaçarken doluya tutuldular*." Appendix C, p.28.

to this new financial service. As a result of the campaigns of the *dövizzede*s, Emlak Bankası gave the opportunity for them to convert their credits into TL.[206]

Credit cards were also effected by the 1994 financial crisis because some of the stores refused to except credit cards because of the fluctuating exchange rates and only cash was accepted.[207] The banner headline of *Milliyet* on 20 April 1994 was "Open credits to consumers."[208] In the article the manufacturers demands to banks are presented in order to increase consumption.

As a result, 1994 was a turning point for consumer credit system because of the devaluation and financial crisis in which ordinary people were affected on a greater scale compared to previous crises. In other words, the risks they took with their saving and consumption habits were high and this was reflected in the "From the Consumers' Eyes" column of Meral Tamer.

In 1995, with the changing economic atmosphere, banks started to advertise consumer credits once more. An Akbank advertisement in the 16 February 1995 *Milliyet* is about their "perception of consumer credits," which is: credits are not debt, credits are mutual confidence."[209]

In the 28 January 1995 issue of Milliyet, the *dövizzede* issue is taken into consideration once more, because of Emlakbank's pardon of the debtors. The article does not side with the *dövizzede*s, but argues that they benefit from public funds

---

[206] *Milliyet,* 22 March 1994, "*Emlakbank bir fırsat daha verdi.*"

[207] *Milliyet,* 16 March 1994, "*Kredi kartımızı çöpe mi atalım*?"

[208] *Milliyet,* 20 April 1994, "*Tüketiciye kredi açın*!."

[209] *Milliyet,* 16 February 1995, "*Akbank'ın Kredi Anlayışı: Kredi borç değildir: Kredi Karşılıklı Güvendir*!"

since Emlakbank is a state owned bank.[210] The article informs the readers that 22.000 people are going to be pardoned by Emlakbank, but 2,000 people already have paid their credit debts and thus it was shameful for them. The law code that pardoned the *dövizzede*s is referred to as "Shameful Act" in the headline of *Milliyet* on 20 January 1995.[211]

In 1996, banks introduced bonus points for using credit cards. An Akbank advertisement of 08 April 1996 announces that, "People who use Akbank credit cards earn!"[212] Garanti Bankası announces with a big marketing campaign that Garanti branches are going to be open on Saturdays through out Turkey.[213]

As the competition increased in the financial sector, the "easiness" and "speed" of the financial services were revised as the services become similar to each to other. The "personal" services and creating solutions to individuals' unique financial problems become the issues of bank advertisements in 1997. Dışbank advertisements in 1997 announce that "if your measures do not fit with the bank's standards, you are not the one who has to change."[214] Additionally, Toprakbank declares that "For the time being we cannot take Burcu from the day-care center."[215] While Esbank announces that "your credit is special," Yapı Kredi continues to market its World

---

[210] *Milliyet*, 28 January 1995, "*İki bin kişi enayi miydi*?"

[211] *Milliyet*. 20 January 1995, "*Ayıp yasada uzlaştılar*."

[212] *Milliyet*, 08 April 1996, "*Akbank Kredi Kartları kazandırıyor*!"

[213] *Milliyet*, 20 April 1996, "*Bugün Cumartesi. Bir tek Garanti açık!, Tüm Türkiye'de.*"

[214] *Milliyet*. 10 March 1997, "*Ölçüleriniz bir bankanın standatlarına uymuyorsa, değişmesi gereken siz değilsiniz...*," Appendix C, p.30.

[215] *Milliyet*, 19 February 1997, "*Şimdilik sadece Burcu'yu kreşten alamıyoruz*!" Appendix C, p.31.

credit card with a new slogan and a diversity of products: "Everybody has a different World card at Yapı Kredi."[216]

As finance's role in social relations increased, and relations became more complex, the first expressions in the advertisements of individual banking in the 1980s as "financial boutiques" or "financial markets" were replaced with "clinical" metaphors and some banks begin to visualize their services as "financial treatments" in 1997.[217] Twenty five banks published advertisements about various financial services at Milliyet in 1997; Dışbank, Yaşarbank, Sümerbank, Akbank, T. İş Bankası, Esbank, Yapı Kredi, Vakıfbank, Citibank, Garanti, EGS Bank, Pamukbank, Koçbank, Emlak Bankası, T.C. Ziraat Bankası, Toprakbank, Körfezbank, Osmanlı Bankası, Kentbank, Demirbank, Interbank, Bank Ekspres, Finansbank, Denizbank and Şekerbank. This chaotic situation of new financial products and competition among banks, increases in number of banks, new financial expressions like "funds" or "repo" and the difficulty in following the most advantageous choice among the banks' services are reflected in the expressions of "clinical" metaphors. By 1997, it was becoming difficult for ordinary people to choose the right financial option.

Another development in Turkish banking sector in 1997 was the introduction of Internet banking in different forms. Internet banking is announced by Akbank as

---

[216] *Milliyet,* 21 February 1997, "*Sizin krediniz özel.*"

Milliyet, 01 April 1997, "*Worldcard Bi'Tanedir. Yapı Kredi'de herkes için bir Worldcard vardır.*"

[217] *Milliyet,* 21 December 1997, 07 March 1997 "*İlaç gibi*" ;, 13 April 1997, "*Bireysel Finans Reçetesi*"; "*Bir Finans Kliniği,*" Appendix C, pp. 32-35.

"Open the doors to the future!" and T. İş Bankası as "You do not need to bother going to a bank."[218]

In 1997, the first foreign bank advertisement was published in *Milliyet* as observed by the researcher.[219] The Citibank credit card advertisement is about credit cards and it focuses on the "easy accessibility of dreams through owning Citibank Visa." The difference of Citibank Visa credit card advertisement from most of the others is that it announces that the credit card could be obtained by a telephone call to the application call center of the bank, like the Sümerbank credit card to which customers could also apply by a telephone call.[220]

In 1998, İhlas Finans known as an Islamic financial institution, issued Visa credit cards and announce this product as a "transaction tool" that could be used worldwide instead of a credit card.[221] The worldwide employability of credit cards is stressed by İhlas Finans advertisement probably because of the increasing competition which necessitated the institution to issue credit card. Telephone banking was the new discovery of the Turkish banking sector in 1998. The banks began to announce the opening of call centers with a focus on "personal" attention and personal solutions."[222] Internet banking was again one of the main subjects of the

---

[218] *Milliyet,* 16 April 1997, "*Geleceği içeri alın*!" *Milliyet,* 24 April 1997, "*Bilgisayarınıza taşındık,*" *Milliyet*, 29 October 1997, "*Şubeniz işyerinizde,*" *Milliyet,* 29 October 1997, "*Cevabınız evetse, bankaya kadar zahmet etmenize gerek yok demektir.*"

[219] *Milliyet,* 03 February 1997, "*Hayallere kavuşmanın kolay bir yolu var,*" Appendix C, p.36.

[220] *Milliyet,* 19 March 1997, "Sü*merbank kredi kartına sahip olmak buradan kesip almak kadar kolay.*"

[221] *Milliyet,* 16 January 1998, "*Vizem de tamam Visa'm da*!," Appendix C, p.37.

[222] *Milliyet,* 30 January 1998, "*Dialog: Direkt Bankacılık.*" *Milliyet,* 02 February 1998, "*Bankanızla telefonda görüşmek Telefon Bankacılığı değildir.*"

banking sectors' advertisements in 1998. Internet banking is promoted by not taking any commissions for money transfers in order to reduce the work load of the branches.[223] In the credit card competition, banks begin to cooperate with hypermarkets and other franchises and issue special credit cards that also included the brand name of the hypermarkets or franchises like DandR or Carrousel.[224]

In the consumer credits arena, the newly founded banks were more aggressive in their advertisements compared to the established banks. The most repeated and most colorful consumer credit advertisements of 1999 belonged to Egebank. The advertisements announce that consumer credits are given on the same day of the application, without any guarantor signature, with appropriate installments and lower interest rates.[225] It is understood from the simpler presentation of the consumer credits compared to previous years that, the consumers are now much more concerned with interest rates rather than their "easiness" or "speed."[226]

During the 2000-2001 financial crises, bank advertisements nearly stopped and consumer credits and credit card advertisements cannot be observed since the banks were cutting costs and stopped issuing new consumer credits due to the crises. In late 2001, the advertisements reappeared, with a special focus on credit cards. Payments on credit cards became the main focus of advertisements and new brand names were

---

[223] *Milliyet,* 22 February 1998, "*ŞubeSiz Bankacılık?" and"Havale bedava, eft bedava: Bütün işlemler bedava!.*"

[224] *Milliyet,* 29 November 1998, "*Rüyalarınızı yaşamak için gözlerinizi açın*!"; 01 December 1998, "*Tek başına tüm kartlara bedel: Carousel kredi kartı.*"

[225] *Milliyet,* 20 December 1999, "*Egebank Taşıt Kredisi %3,75";* 05 November 1999 *"Yine N'AAPTINIZ? İyi yaptık!,"* Appendix C, pp.38-39.

[226] *Milliyet,* 08 December 1999, "*Faizleri küçülttük,*" *Milliyet,* 10 December 1999, "*Kredimiz her kapıyı açar," Milliyet,*15 December 1999 , "*Akbank Taşıt Kredisi %4,*" *Milliyet,* 16 December 1999, "*Kredimiz her kapıyı açar."*

used instead of the bank's own names on the credit cards. Dışbank's İdeal Card, Akbank's Axess and Garanti's Bonus card replaced previous versions and credit cards were re-launched into the consumer market.[227] Another change is mentioning various brands that the credit cards can be used for installment shopping.[228] The variety of the shops increased compared to 1999, when first store cards had been introduced.

---

[227] *Milliyet,* 12 December 2001, "*Tak-sit-li alışveriş için İdeal,*" *Milliyet,*16 December 2001, "*Bayram için İdeal,*" *Milliyet,*25 December 2001, "*Armağanlı alışveriş için İdeal,*" *Milliyet,*28 December 2001, "*Binlerce anlaşmalı işyerinde ideal yılbaşı alışverişi,*" *Milliyet,*21 December 2001, "*İlk ve Tek,*" *Milliyet,*09 December 2001, "*Kullanmak için sebep çok.*"

[228] *Milliyet,* 30 December 2001, "İdeal Kart'a hem ekstra indirimler hem de taksit Laura Ashley, Mexx ve Mothercare'de!," Appendix C, p.40.

2001-2008: Financialization of Consumer Credits

The 2002-2008 saw a financial boom in advertisements in *Milliyet*. There are daily advertisements of credit cards in which different campaigns and with cooperation of new brands are introduced. However, there is a fall in the diversity of banks in the advertisements, since the number of banks decreased considerably after the 2001 crisis. According *Milliyet* (issue 04 December 2002), the total number of banks in Turkey increased to 81 in 1999 from 67 in 1994 and fell back to 55 in 2002.[229]

The era begins with the introduction of shopping points as "chippara, bonus, worldpuan, etc." depending on the brand. Bank advertisements in 2002 focus mainly on marketing credit cards through announcing their benefits to the customers. Akbank announces its return to the consumer credit market in 2002 with "Your real friend is at your side again," after the crisis conditions had changed.[230] The advertisement announces further that "Akbank believes in friendship in banking, and thus it is at your side again.[231] The "again" word used in the advertisement, in order to emphasize the gap in between 2000 and 2001, when Akbank stopped giving consumer credits because of the financial crisis.

"First, Akbank customers," "Whatever you need!" and "Take a relaxing breath!" are the three slogans of Akbank consumer credit advertisements.[232] In these

---

[229] *Milliyet*, 04 December 2002, "*Bankacılık Nereye*."

[230] *Milliyet,* 12 January 2002, "*Gerçek dost yine aranızda*" Appendix C, p.41.

[231] "*Bankacılıkta dostluğa büyük önem veren Akbank yine aranızda.*"

[232] *Milliyet,* 09 February 2002, "*Önce Akbank Müşterileri,*" *Milliyet,* 12 December 2002, "*Otomobil almadan önce rahat bir nefes alın,*" *Milliyet,* 14 December 2002, "*Neye İhtiyacınız Varsa,*" Appendix C pp.42-43.

advertisements, Akbank emphasizes the privilege of getting consumer credit from Akbank. Focusing on the comforts of being a customer of Akbank, it is easy and cheaper to get a consumer credit. Yapı Kredi announces that it has lowered the interest rates of consumer credits and lists the types of consumer credits, which are individual credits, education credits, housing credit, house renewal credit and automobile credits.[233]

The difference of bank advertisements in 2002 compared to those of the previous period is that they focus more on "individuality" and "freedom of choice." The Akbank series of advertisements with the slogan "service starts with respecting others' worlds" are examples of such campaigns that focus on individual choice.[234] In the text of the advertisements, bank argues that "everybody has a world of her/his own" and portrays people in the advertisements that are different from those in previous years. They are urban professionals with social habits like eating from fast food restaurants, reading in the bathtub, bowling or having lunch in a fancy restaurant. People are alone but comfortable in the pictures and they are happy to have their own individual choices.

In 2003 Citibank continues to market individual credits and credit cards with the slogan of "realizing dreams."[235] Akbank uses the term "your beneficiary life card" for presenting Axess credit cards in 2003.[236] The "Life card" metaphor indicates that, compared to the previous era, credit cards are becoming more

---

[233] *Milliyet,* 29 January 2002, "*İyi Haberler Yapı Kredi'den.*"

[234] *Milliyet,* 04 February 2002 and 08 February 2002, "*Hizmet, farklı dünyalara saygı duymakla başlar,*" Appendix C pp.44-45.

[235] *Milliyet,* 12 December 2003, "*Citibank'tan rüya gibi yeni yıl hediyeleri,*" Appendix C p.46.

[236] *Milliyet,* 06 January 2003, "*Kazançlı Yaşam kartınız,*" Appendix C p.47.

important in the daily lives of consumers and Akbank in this case, tries to emphasize that the Axess credit card is by now an indispensable part of its customers' daily lives. In order to support this claim, credit card advertisements begin to mention special deals with certain well known brands and match the image of their credit cards with these brands and offer certain advantages for shopping at these stores.[237] The concept of "attraction" of consuming is mentioned directly various advertisements in 2003.[238] In 2003, the increasing competition in credit card market forced the banks to create "logos" in order to increase the brand awareness. The professionalism in consumer credit market forced the banks to focus on interest rates and special types of consumer credits that are presented on "special" days like "Teachers Day," vacations or religious festivals.[239]

By 2004, the credit card market had already penetrated into consumer habits of the ordinary citizen and the different campaigns of the banks focused mainly on easy payments due to long installment periods or postponing installments.[240] Consumer credits are presented like entertainment tools by which consumers no longer have to postpone their needs. In order to support this claim, the concept of "gift" and "gift

---

[237] *Milliyet,* 13 January 2003, "*Yollarımız burada birleşiyor*"; *Milliyet,*18 January 2003, "Axess kazanç günleri"; *Milliyet,* 29 January 2003, "*Axess Kazanç Günleri.*"

[238] *Milliyet,* 12 February 2003, "*Çekim gücü daha da arttı,*" Appendix C p.48.

[239] *Milliyet,* 01 November 2004, "*Öğretmenler Gününüz Kutlu Olsun*!"

[240] *Milliyet,* 25 December 2004, "*Marketlerde Yılbaşı sürprizi,*" *Milliyet* , 17 December 2004, "*Bonus Baba'dan 5 kat bonus*!," *Milliyet* , 10 December 2004, "*Taksitleri 1 ay erteliyoruz,*" *Milliyet,* 14 November 2004, "*Dilediğiniz Marka Cep Telefonunda Axess'e 12 taksit.*"

points" are used in bank advertisements. Consumption is presented as a way of winning gifts through lotteries or consumption points.[241]

A Dışbank advertisement in *Milliyet* on 06 December 2004 focuses on one of the main ideas of the period that the banks implied in their advertisements: "*Armut Piş...*" the expression is used in Turkish in order to state laziness or easy access to good things without much effort. The colorful and happy presentation of the people or products in the advertisements also imply that consumption is fun and credit cards allow people to consume in order to get their needs or desires with an ability to postpone the costs or winning gifts.[242] The excess consuming encouraged by bank credit card advertisements and the idea of installment payments is used as a way to excuse excess consumption in various advertisements.[243]

The commodification of various emotions like happiness, love or care can be seen in credit card advertisements by 2005. As the Koçbank credit advertisement (Appendix C, p.152) openly shows, buying gifts is associated with a person who is in love, and buying with Koçbank credit card winning gift points is associated with "winning love," as if the mentioned feeling was something that could be measured through gifts.

At this point, Valentine's Day has a special place in credit card advertisements. Before Valentine's Day, banks began to advertise and continuously remind the the

---

[241] *Milliyet,* 16 December 2004, "*Koç Bank kredi kartı sahiplerine 505 milyar değerinde hediye puan,*"*Milliyet,* 10 February 2004, "*Bu Yıl Şubat Tam 29 Gün,*" *Milliyet,* 25 December 2004, "*BP'de 3 taksit veya tek ödemede 1 ay ekstre erteleme ve %1 chippara var.*"

[242] *Milliyet,* 04 November 2004, "*Armut Piş,*" Appendix C, p.49.

[243] *Milliyet,* 12 November 2005, "*Bol bol harca, böl böl öde.*"

consumers that love needs commercial gifts to show off.[244] Love is a commercial product with the logo of a heart.[245]

As the competition among credit cards and consumer credits increased after 2002, the banks began to cooperate with supermarkets, durable consumer goods manufacturers, international textile companies, gas stations and furnishers. These business partnerships turned into a complex advertisement environment in which company advertisements also turned into credit card advertisements.[246]

In the consumer credits market, housing credits began to emerge as an important market after 2005 due to the increase in demand following the fall in interest rates.[247] In the housing credit market, banks began to introduce new sets of "flexible" installment procedures for customers with various ways of paying depending on the needs of the customers.[248] These offers of banks about the "flexibility" in interest rates, the increasing periods of installments and the postponement of installments or various shopping expenditures after 2005, signifies a new type of customers who is interested not only in interest rates, but also in "rolling over" the financial debts by using these flexible payment offers of the banks. Since a

---

[244] *Milliyet,* 14 February 2005, "*Sevgililer Günü Aşkına*!," "*İkiyüzellibini aşkın hediye*," "*Sevgililer Günü'nde ona özel olduğunu hissettirin*," "*Büyük Şişe Küçük Şişe Fiyatına,*" *Axess*," "*Aşkım Öyle Büyük ki…*," Appendix C, Pp.50-52.

[245] *Milliyet,* 01 January 2007, "*İyi Bayramlar, mutlu yıllar,* " Appendix C, p.53.

[246] *Milliyet,* 06 January 2007, "*Alıcı gözle bakın*," Appendix C, p.54.

[247] *Milliyet,* 06 January 2007, "*Bankalar Bu Kez De Kampanya Yarışına Girdi.*"

[248] *Milliyet,* 13 January 2007, "*Faizini Sizin Belirlediğiniz İhtiyaç Kredisi*," *Milliyet,* 27 February 2007, "*66 ay vade, 6 ay öteleme! İşte Düşeş Kredi,"Milliyet,* 05 January 2008, "*En Tatlı Kredi Fortis'ten,*" *Milliyet,* 18 February 2007, "*İstediğinizi Alın*!" Appendix C, pp. 55-58.

significant percentage of the consumers were wage earners, they had fixed incomes in every month, so these marketing campaigns aimed to attract these new customers who have already had learned to live with debt. By rolling over the debt from one bank to another through consumer credits, these people can sustain their living conditions for a longer period of time with a lower interest burden. Thus, it is very likely that this new "flexibility" strategy of banks in consumer credits aim was to attract risk taking customers who might not be able to pay back the installments on the specified days and thus have to pay extra interest.

The expression of "*Düşüş Kredi*" (can be translated as Very Lucky Credit) of Denizbank, addresses a group of people who are used to getting credits or who follow the changing conditions of credits. The *Düşüş Kredi* is very lucky not because of its interest rate, according to the advertisement. It is lucky one, because the customer does not have to pay back any money for the first six months and the total period of installments is 66 months. So it gives an opportunity to postpone an already growing debt and, furthermore, divides the amount into six years including the first six months. In addition to the Denizbank advertisement, a Fortis advertisement also targets this new type of customers. The slogan of the advertisement is "*En Tatlı Kredi Fortis'ten*" (The Sweetest Credit is from Fortis) and this advertisement again refers to a divergence from the previously mentioned professionalism and simplicity in the previous consumer credit advertisements that mainly focused on interest rates. What makes the Fortis consumer credits "sweet" is the three months postponement availability since the picture in the advertisement shows three pieces of candy.

These new indebted customers consumer credits target probably those who want to roll over their debt, because they can barely catch up with their credit card debts and are looking for a solution to increase their credit card limits and pay

installments. The low "incomes" of the consumers compared to their expenses, began to be mentioned in the consumer credit advertisements as an obstacles that could be breached through lower monthly payments but higher interest rates due to increasing periods of credits. An HSBC consumer credit advertisement in 2007 is a good example of this approach.[249] The slogan of the advertisement is "What if we give you 5 times your salary?" and the text of the advertisement offers a five year long credit with five times the salaries without a need for a guarantor.

The interest conditions for the consumer credit is "decreasing," which means that in the first years of the credit, the consumers will have to pay the interest burden of the credit and in later years the capital amount, thus closing the credit earlier than the established five years is not profitable for the consumers since they mostly will be paying the interest burden while the capital amount will not decrease as the interest burden. Finansbank also started a similar campaign in February 2007, which pictures the above-mentioned situation in a clearer way.[250] A man stands on his own shoulder five times and thus his height becomes five times his initial height. At the fifth level, he reaches out to a box of product with a happy face with the slogan "You are five times more powerful." The monthly salary of the man in the advertisement is depicted with himself. This metaphor, underlines that customers' monthly salaries are themselves; however, they can live as they want to by selling "their future incomes" through consumer credits.

News on Consumer Credits and Image of Banks in Milliyet (1988-2008)

---

[249] *Milliyet,* 19 February 2007, "*Size maaşınızın 5 katını versek?*" Appendix C, p.59.

[250] *Milliyet,* 23 February 2007, "*Maaşınızın 5 katına kadar kefilsiz,*" Appendix C, p.60.

The main "enemies" of *Milliyet* at the beginning of 1990s were the "rentiers."[251] The newspaper indicated: the speculative economic atmosphere due to financialization, the increasing inflation and interest rates as the most important problems for ordinary citizens like state servants or workers. The minorities who benefited from these new conditions were labeled "rentiers." Along with the manufacturers, government leaders and exporters, banks also were included in this category. This negative image of the banks because of their speculative economic activities and high profits were reflected in some articles which mention the situation of white collar workers in the banks.[252] However, the newspaper shifted its position against the banks in general by 1993 and only pointed out those bank owners who were "not qualified to own a bank because of their lack of social sensitivity."[253]

The first news that was found in *Milliyet* regarding consumer credits and credit cards is dated 04 January 1988, as was mentioned in the previous section.[254] The article introduces consumer credits and credit cards with an optimistic perspective,

---

[251] *Milliyet,* 12 January 1988, "*Halk çekildi. Katlar rantiyelerin*," *Milliyet,*20 February 1988, "*Onlar Ağladıkça, halk sineye çekiyor*," *Milliyet,*18 November 1988, "*Ütülme Katsayımız arttı*," *Milliyet,*14 January 1990, "*Ortadirek eriyor*," *Milliyet,*31 December 1992, "*Bu yıl faizciler kazandı*," *Milliyet,*19 November 1992, "*Sülükler makyaj yapıyor*," *Milliyet,*11 November 1993, "*En Vahşi Düzen Kapitalizm*," *Milliyet,*07 April 1996, "*Ranta vergi 2000 yılına kalıyor*," *Milliyet,*06 January 1997, "*Rantiyeye ödemeler yüzünden emeklinin zam farkı gecikiyor*," Appendix C pp.61-71.

[252] *Milliyet,* 19 January 1988, "*Korkunç karlardan çalışana damla*," *Milliyet,* 30 January 1988, "*Akbank çalışanları yemek boykotu yaptı*," Appendix C, pp.72-73.

[253] *Milliyet,* 08 January 1988, "*Bankaların karı korkunç*," *Milliyet,* 09 November 1993, "*Bankalar karlarını katladı*," *Milliyet,*18 March 1997, "*Bankalar 96'da karlarını katladı*," *Milliyet,* 01 November 1998, "*Dokuz ayın yıldızları bankalar*," *Milliyet,* 09 February 1992, "*Yasal Banka Soygunu*," *Milliyet,* 18 December 1999, "*Bankalarda sıkıyönetim*," Appendix C, pp.74-78.

[254] *Milliyet*, 04 January 1988, "*Kredi Kartlı Alışveriş Dönemi Başlıyor*!," Appendix C, p.1.

declaring that with these credits, the interest burden on the middle and lower income groups would fall since the interest rates of the banks would be lower than those of the durable goods manufacturers or their franchises. By 1991, the variety of consumer credits were already increasing and the first steps had been taken in order to attract customers and show them that they could pay by installments certain social needs like going to vacation, instead of cash.[255] The first news that mentions the increasing consumer credits in *Milliyet* is dated 21 January 1992.[256] In the article, it is understood that a total of 1.58 million people were using consumer credits by September 1991, according to the statistics of The Banks Association of Turkey. The distribution of the consumer credits by September 1991 is shown in the table below.

Table 5. Distribution of Consumer Credits in Turkey in September 1991 (source: Milliyet)

Products or Services	Amount (TL)	No. of People
White Goods and Electronics	1.077.748	284.873
Not Classified	1.130.331	273.843
House Gadgets	623.934	264.072
Automobiles	1.547.728	97.823
Housing	343.714	47.449
Occupational	103.587	26.156
Vacation	68.191	24.148
Education	30.520	13.609
Unsorted credits	877.775	548.437
Total:	5.803.528	1.580.410

Source: Milliyet, 21 September 1991

Meanwhile, *Milliyet* also adjusted itself to the new consumerist atmosphere in small steps and curious news about shopping began to be repeated by 1991. Excess Consumption is seen as a "faulty behavior" for nationalist causes due to import

[255] *Milliyet,* 28 December 1991, "*Denizbank faizsiz tatil kredisi vermeye başlıyor.*"

[256] *Milliyet,* 21 January 1992, "*Tüketici Kredileri 5.8 Trilyona ulaştı*"

expenditures, but also as a "charming madness of modern life."[257] In 1993, with the importance of consumption and consumer rights recognized, *Milliyet* columnist Meral Tamer began a weekly column called "From the Eyes of the Consumers" in which she published complaints from consumers about the goods they had bought.

By 1996, Milliyet began to issue a weekly magazine called "Shop Window" in which the new trends in fashion and shopping recommendations to the customers were described in an entertaining format.[258]

Another weekly magazine *Milliyet* began to sell with the newspaper was "Business Life" in 1996. Business Life magazine shows the transformation of *Milliyet* in terms of looking at the workers' lives and perspective. "Work" is not mentioned for the class struggle, but as a social way of achieving acceptance through "career." Career replaces the word "work" as a demonstration of this transformation.[259]

After the 1994 financial crisis, the first news about *dövizzede* was the beginning of consumer complaints about consumer credits and credit cards. Technical issues, high interest rates, bank commissions, credit card commission, problems with ATMs and stolen credit cards began to appear nearly in every week's column by the 2000s.

After the 2001 crisis, with the increases in the advertisements and consumer credit, credit card expenditures, the bad debt issue began to appear periodically in *Milliyet*'s economy pages. However, these columns only show the figures and

---

[257] *Milliyet,* 02 January 1991, "*Bu yıl da çılgınca tüketim yaşanacak*," *Milliyet,* 02 January 1991, "*Pop kültür milyarlar kazandırıyor*," *Milliyet,* 05 November 1992, "*Tüketimi kışkırtan koku üretildi*!"

[258] *Milliyet,* 15 February 1997, "*Vitrin*"

[259] *Milliyet,* 20 April 1997, "*İş değil kariyer arayın,* " Appendix C, p.79.

emphasize the growing bad debts without any comment except for macroeconomic changes.

Installment Credit Advertisements in Milliyet (1988-2008)

In Turkey, the durable consumer goods market began to emerge in the 1960s during the Import Substitution Industrialization period.[260] A limited competitive structure characterized the durable consumer goods market because of state protectionism and high tariffs.[261] Buğra declares that durable consumer goods manufacturers had to introduce installment credits in order expand their market shares due to the low levels of income, which was difficult because of the absence of the necessary legislation and network and henceforth, Arçelik, the first nationwide durable consumer goods manufacturer in Turkey relied mainly on its nationwide network and sales were made on an informal basis, depending on loyalty and trust among manufacturers, retailers and customers.[262]

Before 2001, durable consumer goods (electronics, white goods and kitchen gadgets), automobile and furniture manufacturers and importers managed installment campaigns by their own networks and financial means. This trend changed and manufacturers and importers began cooperating with banks replacing the previous system of installment payments. In this section, the above-mentioned change is going to be tracked in the advertisements of companies from 1988 to 2008.

A Profilo advertisement in 1988 is a typical durable consumer goods advertisement of the era. It is simple and the main point is announcing the cash and installment payment rates probably because the brand is known by the public since

---

[260] Buğra, Non-Market Mechanisms of Market Formation: The Development of the Consumer Durables Industry in Turkey, p.5.

[261] Ibid., p.5.

[262] Ibid., p.9-14.

there are fewer brands in the market compared to the 2000s.[263] Although the dish washers, washing machines, colored TV sets and other house gadgets are considerably new in the market, the advertisements that present these products from 1988 to 2001 focus on the installments rather than the "comforts" these products provide to the daily lives of ordinary families. There may have been two reasons for this, first, the need for these house durables had already been internalized for the general part of the society in Turkey and the public knew about these products. Second newspapers were used by durable consumer goods sellers to announce installment payment rates and the prices of the products.[264] The concept of "consumer credit" already existed in the Turkish consumption habits at the beginning of the period, namely 1988. The low levels of income together with the lack of financial interest in the process forced the companies to give credit to the customers themselves in exchange for debt bills.

In order to analyze the interference of banks into the marketing process of durable consumer goods and electronics manufacturers and importers, advertisements from the computer industry were chosen for analyses.

Bilkom company's Commodore advertisement dated 04 November 1988 introduces "Commodore Credit" without any involvement of financial institutions

---

[263] *Milliyet* "*Mutlu bir ailenin profili*" issue 13 January 1988 Appendix C, p.80.

[264] *Milliyet,* 05 December 1988, "*Taksitler Çok Uygun, Aygaz Fırınlar Harika,*" *Milliyet,* 18 November 1988, "*Taksitle Renkli TV,*" *Milliyet,* 06 November 1989, "*Vesteller Şimdi Faizsiz Taksitlerle,*" *Milliyet,* 14 January 1991, "*Yılın Sony Fırsatı,*" *Milliyet,* 05 February 1991, "*Kaçırılmaz Taksitlerle Siemens,*" *Milliyet,* 18 January 1992, "*Ve Taksitli Satışlarda Yeni Devrim*! ," *Milliyet,* 20 January 1993, "*Sony, Benzersiz Taksitlerle,*" *Milliyet,* 09 March 1996, "*Multimedia dünyasına, Apple teknolojisiyle, dünyanın parasını ödemeden ulaşın* ," *Milliyet,* 12 February 1997, "*Terfi Sınavı,*" *Milliyet,* 24 January 1997, "*1455 Bosch bayisi, kapılarını yılın ilk kampanyasına açıyor,*" *Milliyet,* 11 January 1999, "*Fiyat Sabit, Beko Garanti,*" *Milliyet,* 14 December 1999, "*Sharp,*" *Milliyet,* 19 January 2001, "*Hesap Ortada*," Appendix C, p.81.

and the installments were nine months long.[265] In 1989, the company announces that for the first time, a bank will give credits to customers buying computers without the involvement of the company and the maturity of the credits increases from nine months in 1988 to 24 months in 1989.[266] The company continues to sell the computers with the involvement of bank credits until 1993. After that period, the computer advertisements in *Milliyet* do not include any bank credits but there are installments offered by the sellers with at most 10 months maturity. In 2001, the installment period in the computer market rose up to 36 months, but on the condition of paying with US dollars.[267] The instability in the market and the competition in the computer industry forced the companies to increase the number of installments and as computers become an electronic item demanded by the larger part of the society, they sought to lower the monthly payments. After the 2001 crises, all computer advertisements observed in *Milliyet* have a special deal with certain credit cards and the companies never offer installments by their own means either by US dollars or TL.[268]

As a conclusion to Chapter 4, the financialization of consumption phenomenon emerged in the 1990s with the increasing usage of consumer credits and credit cards. It was found that in 1988, when the consumer credits and credit cards were introduced to the society in Turkey for the first time, coinciding with opening of hypermarkets and shopping malls there was a hope that these new financial and

---

[265] *Milliyet,* 04 November 1988, "Commodore Credit," Appendix C, p.82.

[266] *Milliyet,* 27 December 1989, "*Apple Bilgisayarlar için Ferdi Kredi.*"

[267] *Milliyet,* 07 December 2001, "*Ayda 46 USD taksitle Toshiba*!"

[268] *Milliyet,* 28 December 2004, "*Dünyayı birlikte keşfedin,*" *Milliyet,* 23 November 2004, "*IBM Ayrıcalığı,*" *Milliyet,* 13 November 2005, "*Keysmarttan yılı fırsatı,*" *Milliyet,* 14 February 2007, "*Axess Card Sahiplerine Vatan'dan Özel.*"

modern ways of transaction, would lower the interest burden and prices and henceforth, increase the well being of people. Thus, consumer credits, credit cards and shopping malls were embraced for the well being of low income and middle income citizens.

CHAPTER 5
CONCLUSION: CLICK AND WIN![269]

In thesis, the financialization of the consumer credits in Turkey was researched in order to understand how financial indebtedness became a social problem. Turkish prime minister Tayyip Erdoğan announced to the press that "there cannot be a victim of credit cards," arguing that people who cannot pay back their financial debts cannot be considered victims and henceforth there is a consumer insensitivity to repayments and their personal debts are their own responsibility.

The thesis revealed that the financial indebtedness is an outcome of banks' strategies to interfere in the consumption patterns of the society gradually since 1988, especially after the 2001 crisis. As a result of their profit seeking strategies and social irresponsibility in determining the limits of interests and credits, financial indebtedness has emerged as an outcome of this process. There is no "honesty" factor in financial indebtedness it has become a necessity for many of the ordinary people in order to survive and maintain their consumption "instincts" that are attracted by the things they see.

Financial borrowing and financial indebtedness has increased worldwide in the last couple of decades; however, financial borrowing varies from country to country, depending on the social attitude to borrowing and access to financial services. In Turkey, increasing consumerism began in the 1980s after the liberalization of the markets and ever since 1980, there have been fierce debates about "modern life styles reached by consumption" and financial borrowing has become a part of these

[269] A commercial in Axess credit card web page, calling the applicants to apply for a credit card with a click of the mouse and start winning. http://axess.com.tr.

debates.[270] Gürbilek (1992) argues that, "the shop windows were never this rich, whereas the people were never this poor in Turkey: image is the accumulated capital materialized in shop windows" when analyzing the consumerism in Turkey in 1980s.[271] During times of financial crisis, like in 1994 and 2001, the consumerism debates have focused around the topic of "household indebtedness" as the number of people with bad debts and their calls for help from the government for re-structuring their debt burden increase.

The total number of people who used consumer credits in 1989 was 195,312, 1.3 million in 2001 and in 2008 is 5.8 million people.[272] The gross national income per capita (Purchasing Power Parity) increased from 3,911 USD in 1976 to 5,658 USD in 2002 and 13,770 USD in 2008 according to the statistics of the World Bank.[273] This accelerating increase in per capita income after 2001 also affected the consumption patterns and an unequal distribution of income. It can be seen that, after the 2001 financial crisis, the number of people who were indebted to banks increased 3.5 times and there was a consumer credit boom in Turkey. According to the statistics of Central Bank of Turkey, the number of people who could not pay back their consumer credit and credit card debts rose from approximately 30,000 in 2004 to 550,000 in 2008. It can be seen from these figures that, as the number of people who use consumer credits and credit cards has increased in Turkey, the number of people who cannot pay back their financial debts also has increased.

---

[270] Yael Navaro-Yashin, Ibid., pp. 90-93, Ahıska and Yenal. pp.5-6; pp.106-107.

[271] Gürbilek, Ibid., p.39.

[272] Türkiye Bankalar Birliği, 2008, *Tüketici Kredileri Konsolide Raporu,* available [online]:< http://www.tbb.org.tr/turkce/bulten>, [15 November 2008].

[273] Kepenek and Yentürk Ibid., p.602, World Bank, "*Gross National Income Per Capita (PPP) 2008"* in World Development Indicators Database, p.1. World Bank. 2009.

Financial indebtedness is a form of survival for some of the middle and lower income groups; "revolvers" in the neoliberal socio-economic environment. The problem is thus not only people's inability to "control" their financial debts, but the government tolerating the marketing policies of banks and leaving the ordinary people to the rules of competition without any regulation until 2006. There is a link between the management of financial indebtedness (consumer credits and credit cards) by ordinary people and the banks' marketing strategies of presenting credits as "a source of freedom from the bondage of the need to earn and save before purchase is possible."[274] Revolvers exist in all countries that are experiencing financial indebtedness in the neoliberal environment. Revolvers calculate and build up repayment strategies and try to arrange their initial and future debts by getting further credits and closing one credit by opening another or by extending the period of payments. A successful revolver is the one who can pay at least the minimal repayments necessary each month since his/her credit records will not be negatively affected.[275] The availability of financial credits affects the spending decisions of ordinary people and "if consumers have access to larger amounts of credit, they are likely to infer that their lifetime income will be high and hence their spending will be higher." Furthermore, the consumers who spend with credit cards are more likely to spend more than consumers who pay cash.[276] Thus, the financialization of consumption and availability of credits increase household consumption.

---

[274] Langley, p.140.

[275] Langley, p.142.

[276] Soman and Cheema, p.32.

The banking sector in Turkey has always had a very important role in creating capital accumulation for the manufacturing sectors. The accumulation of capital through the collection of financial resources by acquiring the savings of households and lending them to the manufacturing sector has always been critical for the Turkish industrial sector because of the scarcity of capital. Consumers began to take out credits in September 1988 with the affect of the liberalization of the financial markets and domestic interest rates of banks. With the relative easy access to international financial services and telecommunication innovations, the consumer market began to grow in the 1980s.

The main advantage of financing consumers instead of manufacturing sectors or state treasury are spreading and diversifying the risk involved to a larger percentage of the population, the ability of consumer credits to generate other sources revenues, lowering the probability of bad debts and of course, the profits due to higher rates of interest imposed on individuals (due to risk based pricing) compared to manufacturing companies.

In Turkey, during the first years of the introduction of the consumer credits and credit cards, the banks focused mainly on their interest rates, trustworthiness and figures that proved these. After 1989, consumer credits and credit card advertisements began to co-exist with these, and after 2001, they began to appear in bank advertisements. Banks focused on these, not only as modern transaction tools that were necessities to live lives of comfort, but they also tried to normalize being indebted to banks by focusing on credits' easiness. Credits were shown not as financial debts with monetary consequences, but like privileges provided by banks to customers for choosing them. However, the "easy accessibility" of consumer credits and credit cards increased people's desire for better live styles. In 1994, the

*dövizzede*s were the first group of individuals that experienced the problem of excess financial debt with the rise of foreign exchange and they claimed to be "victims." Unlike the conditions of 2008, public opinion was against these people and the act that pardoned their debt was referred to in *Milliyet* as "the Shameful Act." *Dövizzede*s were not perceived as honest but, rather as people who had made financial mistakes the public did not want to fund.

Milliyet also changed in time from a more leftist perspective towards a moderate main stream media in the mid-1990s and as excess consumption was seen as a "faulty behavior" at the beginning of the 1990s, by 1996, the newspaper begins to issue magazines like "Shop Window."

The increasing competition among banks in the first half of the 1990s until the 1994 crisis created a chaotic atmosphere for the sector and while banks had in 1988 advertised as "financial markets", in which you could find everything you needed in a cheap way, by 1997, the advertisements turned to the concept of "financial clinics" and metaphors showing banks as doctors of their customers' financial illnesses.

After 1994, the credit card market began to show signals of today's competition with the introduction of bonuses in 1996 for payments and mechanisms of "gift" which tempt people to consume more. The "earning while consuming" idea is not unique to the credit card marketing strategies of banks. The automatic payments of bills was also introduced by letting the banks pay for the consumers, as if, people were not paying these bills. Gradually, first with debit cards, then with credit cards and consumer credits, various other financial services like stock exchange transactions, banks began to intermediate ordinary people's consumptions and future incomes in the 1990s.

This gradual shift to financialization is first presented as a necessity of modern life in which people do not have to be patient to achieve modern, comfortable lives. Credit cards are shown to the public as modern transaction tools and moreover, for their ability to credit consumption. From the mid 1990s onwards, credit cards are shown as entertaining features of the banks. "Dream" metaphor is widely used by banks for describe the credit cards' abilities. Credit cards allow consumers to enter a world of dreams, where anyone can buy anything in a fast and easy way. The changing social life in the 2000s are best figured in the Akbank advertisements of "respecting others worlds" in 2002. The focus of the advertisements are on "individuality" and without addressing a specific financial service or credit opportunity, these advertisements show ways of life which are individualistic, urban professional and show young people with habits like bowling, reading in bathtubs or eating in fast food restaurants, which were not seen before 2001.

After 2004, with the penetration of consumer credits and credit cards into the consumer habits of individuals, bank consumer credit advertisements became more professional and complex. Easy payments through long installment periods, lower interest rates, and excess consumption are the main focus. The commodification of emotions is observed in advertisements published on Valentine's Days.

In 2005, the competition among banks in the consumer credit market created flexible forms of credits in which people could close their debts and start paying back the installments after three months. These kind of consumer credits like "*düşüş kredi*" of Dışbank or "*En tatlı kredi*" for Fortis, addressed a new group of consumers searching to relax for a few months before starting to repay the debt. As can be understood, over indebtedness has become an issue that banks deal with in one hand and try to profit from on the other. Another issue is that, since 2001, banks have

acted as an intermediary between manufacturers and consumers and connect them with various different campaigns of installments or sales. Manufacturers' advertisements include installment periods provided by various credit card brands after 2001.

As a conclusion, financialization of consumption in Turkey changed the socio-economic habits of the middle and lower income groups and financial indebtedness became one of the important but, ordinary troubles of most people. Government deregulations of the banking sector since 1988 and macroeconomic instability in Turkey until 2001 postponed the consumer credit and the credit card indebtedness problem since banks were more precautious to individuals until 2001 and tried to earn interest mainly from government bonds and manufacturing sectors. The presentation of the credit cards and the consumer credits was from the beginning addressed the appetite of ordinary people to live "modern" lives and consume. The problem of paying back the financial debts, was largely an externality for the banks and the presentation of the consumer credits and the credit cards was like an entertainment in which, people could "click" and "win" credits like a lottery in which there is not a chance of losing.

APPENDIX 1: ADVERTISEMENTS OF BANKS

List of Advertisements by Akbank as of April 2009

1. **27. Uluslararası İstanbul Film Festivali**

2. **Herkesin Bir İhtiyacı Var. Akbank'ta Kredisi Var !**

3. **Kral KOBİ Kredisi**

4. **Wings**

5. **Banka Kartının İlerisi Neo**

6. **Axess**

7. **Akbank Türkiye'nin Yenilikçi Gücü**

8. **Güven**

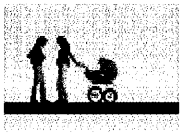

9. **Standartlar**

10. **Bebek Fonu**

11. **biz.card**

12. **444 25 25 Telefon Şubesi**

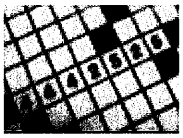

13. **Çatı Hesabı**

14. **Akbank "Ailem"**

15. **Ayrı Dünyalar**

16. **Özgür Bankacılık**

17. **Yatırım İşlemleri**

18. **Gerçek Dostluk Ömür Boyu Sürer**

List of Advertisements by Garanti as of April 2009

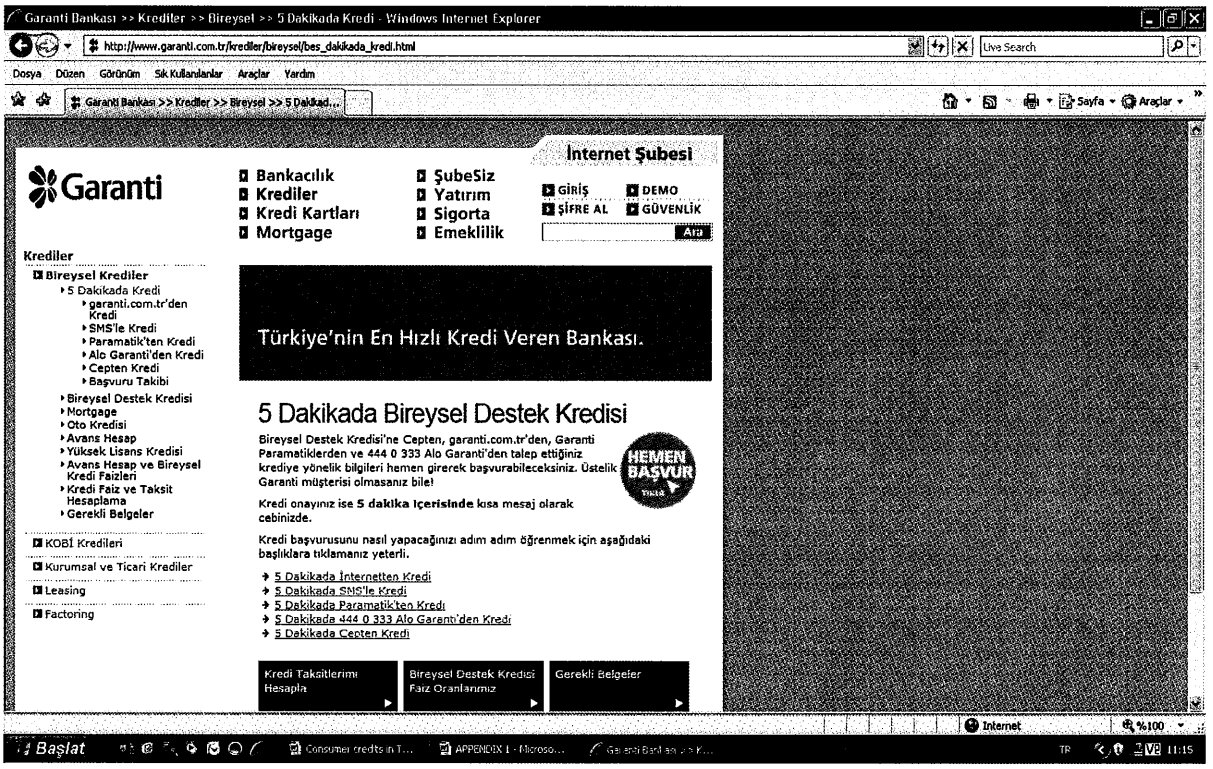

Ekonomik Canlandırma Paketi – 2009

Türko – 2008

İmaj Kampanyası Reklam Filmi – 2008

Yazık değil mi Carlos'a – 2007

Cep Şubesi – 2007

Paramatik – 2006

Garanti-GE – 2006

Bonus

List of Advertisements by T. İş Bankası as of April 2009

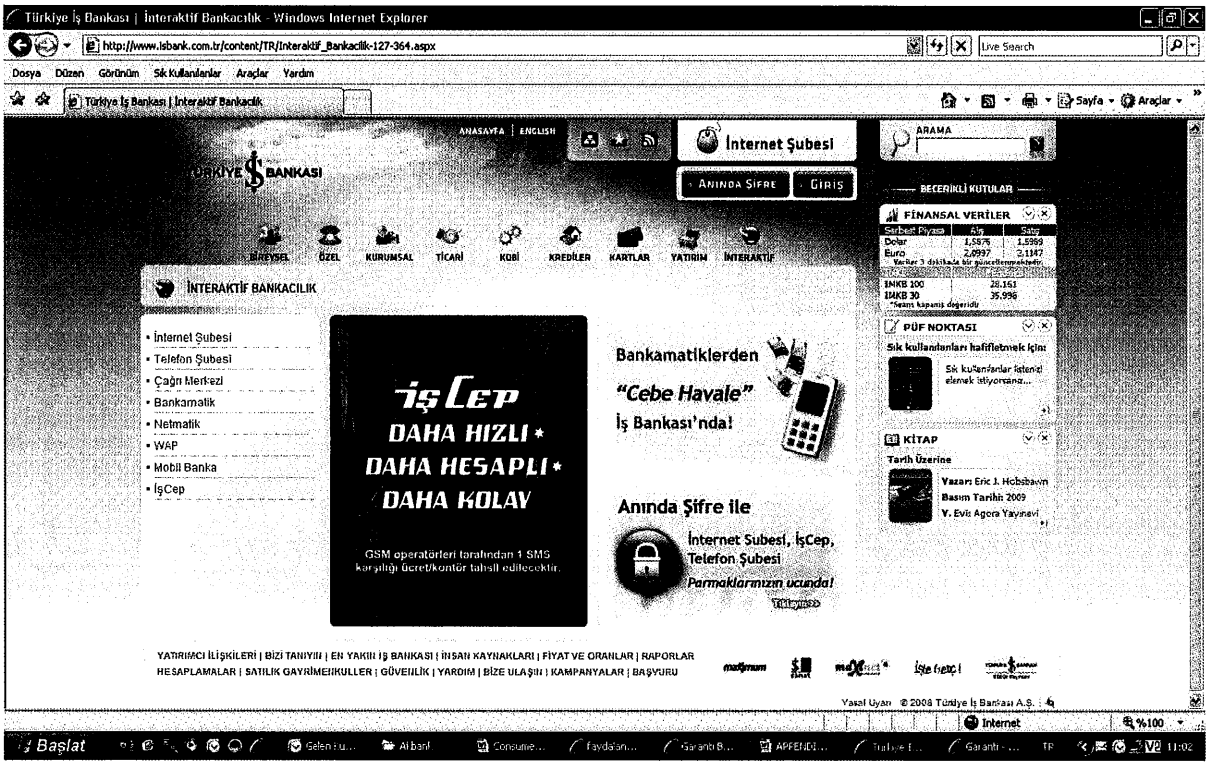

List of Advertisements by Yapı ve Kredi as of April 2009

(Bin TL)	Consumer Credits (Real Estate)	% Share in Total Cash Credits	Bad Debts	% Bad Debt Share of Total Bad Debts	Consumer Credits (Automobiles)	% Share in Total Cash Credits
Haziran 2003	1.208.357	2,0	2.356	0,0	1.092.773	1,9
Temmuz 2003	1.213.403	2,0	2.438	0,1	1.226.258	2,1
Ağustos 2003	1.229.384	2,1	1.587	0,0	1.404.480	2,4
Eylül 2003	1.243.534	2,0	1.362	0,0	1.670.559	2,7
Ekim 2003	1.318.298	2,0	1.494	0,0	2.097.236	3,1
Kasım 2003	1.453.465	2,1	1.458	0,0	2.526.239	3,7
Aralık 2003	1.580.889	2,3	1.417	0,0	3.075.358	4,4
Ocak 2004	1.675.256	2,4	1.393	0,0	3.362.526	4,8
Şubat 2004	1.765.205	2,5	1.376	0,0	3.565.783	5,1
Mart 2004	1.984.593	2,7	369	0,0	4.001.566	5,5
Nisan 2004	2.308.175	2,9	430	0,0	4.563.265	5,8
Mayıs 2004	2.602.791	3,1	324	0,0	4.554.917	5,3
Haziran 2004	2.770.708	3,2	308	0,0	4.700.734	5,4
Temmuz 2004	2.860.962	3,3	303	0,0	4.775.678	5,5
Ağustos 2004	2.977.297	3,3	399	0,0	4.928.692	5,4
Eylül 2004	3.086.369	3,3	510	0,0	4.995.905	5,4
Ekim 2004	3.190.869	3,4	450	0,0	4.984.400	5,3
Kasım 2004	3.298.696	3,4	457	0,0	5.143.558	5,3
Aralık 2004	3.532.685	3,6	696	0,0	5.605.410	5,7
Ocak 2005	3.742.941	3,8	1.696	0,0	5.485.461	5,6
Şubat 2005	3.844.728	3,9	1.729	0,0	5.351.249	5,4
Mart 2005	4.431.299	4,3	1.114	0,0	5.640.766	5,3
Nisan 2005	5.069.548	4,6	1.372	0,0	5.945.474	5,4
Mayıs 2005	5.649.409	4,9	2.244	0,0	6.276.893	5,5
Haziran 2005	6.400.126	5,4	2.626	0,1	6.524.513	5,5
Temmuz 2005	7.290.194	6,0	2.655	0,1	6.808.911	5,6
Ağustos 2005	7.970.960	6,3	2.715	0,1	7.015.789	5,6
Eylül 2005	8.919.204	6,8	3.509	0,1	7.240.499	5,5
Ekim 2005	9.936.755	7,3	3.774	0,1	7.412.040	5,4
Kasım 2005	10.728.416	7,6	4.164	0,1	7.606.601	5,4
Aralık 2005	12.024.632	8,0	9.861	0,2	8.238.408	5,5
Ocak 2006	12.761.414	8,2	10.552	0,2	8.314.895	5,3
Şubat 2006	14.230.504	8,6	11.984	0,2	8.451.598	5,1
Mart 2006	15.811.675	9,2	12.827	0,2	8.689.140	5,0
Nisan 2006	17.269.099	9,7	13.477	0,3	8.847.209	5,0
Mayıs 2006	19.188.330	9,5	14.567	0,3	9.114.694	4,6
Haziran 2006	21.584.797	10,1	15.625	0,3	9.112.544	4,3
Temmuz 2006	21.738.996	10,1	15.962	0,3	8.851.376	4,1
Ağustos 2006	22.311.564	10,5	21.163	0,4	8.637.563	4,1
Eylül 2006	22.703.467	10,3	20.038	0,4	8.488.769	3,9
Ekim 2006	22.037.817	10,1	23.997	0,4	8.336.857	3,8
Kasım 2006	20.888.081	9,4	23.654	0,4	6.186.622	2,8
Aralık 2006	21.453.946	9,6	26.542	0,5	5.973.872	2,6

Ocak 2007	21.759.896	9,7	23.865	0,4	5.979.764	2,7
Şubat 2007	22.289.200	9,7	37.677	0,6	5.917.726	2,6
Mart 2007	23.093.765	9,8	45.137	0,7	5.884.729	2,5
Nisan 2007	23.074.441	9,5	57.720	0,9	5.852.524	2,4
Mayıs 2007	23.554.683	9,5	61.022	0,9	5.842.028	2,4
Haziran 2007	22.256.925	8,9	58.664	0,9	5.808.632	2,3
Temmuz 2007	23.409.056	9,0	60.834	0,9	5.930.565	2,2
Ağustos 2007	23.999.044	8,9	64.021	0,9	5.965.475	2,2
Eylül 2007	23.599.708	8,8	66.733	0,9	5.512.176	2,0
Ekim 2007	25.413.523	9,2	74.739	0,9	5.919.405	2,2
Kasım 2007	26.416.765	9,2	82.436	0,9	6.014.760	2,1
Aralık 2007	27.158.230	9,1	102.157	1,1	6.217.481	2,1
Ocak 2008	28.218.274	9,4	141.488	1,5	6.176.718	2,0
Şubat 2008	30.544.900	9,7	152.534	1,7	6.451.659	2,0
Mart 2008	31.958.427	9,6	150.830	1,7	6.436.627	1,9
Nisan 2008	32.561.616	9,4	167.957	1,8	6.414.973	1,9
Mayıs 2008	33.339.508	9,5	249.719	2,5	6.443.305	1,9
Haziran 2008	34.294.660	9,5	238.696	2,4	6.389.837	1,8
Temmuz 2008	34.667.078	9,7	283.077	2,8	6.351.063	1,8
Ağustos 2008	34.788.602	9,5	248.255	2,4	6.352.149	1,7
Eylül 2008	35.342.763	9,3	266.912	2,5	6.364.440	1,7
Ekim 2008	36.410.776	9,0	372.482	3,3	6.284.596	1,6
Kasım 2008	36.504.943	9,0	315.947	2,6	6.001.527	1,5
Aralık 2008	36.295.886	9,1	464.198	3,6	5.837.637	1,5
Ocak 2009	36.272.910	9,0	421.033	3,0	5.395.805	1,3

Bad Debts	% Bad Debt Share of Total Bad Debts	Consumer Credits	% Share in Total Cash Credits	Bad Debts	% Bad Debt Share of Total Bad Debts	Credit Cards
360	0,0	490.763	0,8	8.444	0,1	724.694
361	0,0	466.850	0,8	8.380	0,1	756.822
246	0,0	540.727	0,9	7.947	0,2	877.170
247	0,0	628.239	1,0	7.953	0,1	953.367
945	0,0	753.073	1,1	7.905	0,1	1.027.725
941	0,0	917.506	1,3	7.918	0,1	1.190.303
920	0,0	1.134.197	1,6	7.807	0,1	1.262.369
953	0,0	1.251.606	1,8	7.851	0,2	1.328.201
295	0,0	1.387.464	2,0	7.758	0,2	1.362.774
1.335	0,0	1.640.935	2,3	8.030	0,2	1.488.627
4.045	0,1	1.875.751	2,3	8.231	0,2	1.644.146
1.406	0,0	2.107.596	2,5	8.062	0,2	1.724.306
1.479	0,0	2.224.924	2,5	8.118	0,2	1.981.265
1.674	0,0	2.287.108	2,7	8.156	0,2	2.106.550
1.665	0,0	2.405.593	2,6	8.061	0,2	2.262.370
1.766	0,0	2.460.348	2,7	8.266	0,2	2.340.616
2.392	0,0	2.398.259	2,6	8.326	0,2	2.456.739
2.812	0,1	2.628.005	2,8	7.836	0,2	2.653.848
3.341	0,1	2.733.885	2,8	7.981	0,2	2.620.390
3.962	0,1	3.183.916	3,2	11.195	0,3	2.821.091
4.673	0,1	3.018.042	3,0	9.101	0,2	2.894.192
5.070	0,1	3.320.492	3,1	9.353	0,2	2.946.327
5.894	0,2	3.584.388	3,2	9.309	0,2	3.126.479
5.844	0,2	3.916.009	3,4	10.078	0,2	3.060.826
8.747	0,2	4.285.384	3,6	11.613	0,2	3.258.270
7.494	0,2	4.648.706	3,7	7.882	0,2	3.392.689
8.158	0,2	4.654.406	3,5	8.578	0,2	3.495.424
9.094	0,2	4.950.183	3,8	8.734	0,1	3.807.917
12.323	0,3	5.142.172	3,7	9.997	0,2	3.900.032
13.122	0,3	5.332.606	3,8	10.805	0,1	4.040.496
72.381	1,5	5.843.362	3,9	29.962	0,5	4.325.779
78.058	1,5	6.089.052	3,9	72.397	1,4	4.491.963
83.132	1,6	6.470.231	4,0	78.297	1,5	4.735.886
86.252	1,7	7.211.351	4,2	80.707	1,6	4.923.107
88.866	1,7	7.902.488	4,4	84.836	1,6	5.390.646
92.208	1,7	9.004.094	4,5	86.374	1,7	5.753.639
93.470	1,8	10.943.748	5,1	91.753	1,8	6.077.046
96.910	1,8	11.159.748	5,2	98.037	1,9	6.224.358
104.802	1,9	11.600.580	5,4	118.885	2,2	6.480.408
103.723	1,8	12.046.774	5,5	118.813	2,1	6.631.894
107.825	1,9	12.001.506	5,5	144.807	2,6	6.446.551
102.435	1,8	12.563.358	5,6	153.096	2,7	6.624.859
118.288	2,0	12.751.504	5,6	174.987	3,0	6.780.286

100.395	1,8	11.966.641	5,4	180.683	3,2	6.397.268
137.766	2,3	12.565.015	5,5	225.735	3,7	6.653.333
145.026	2,3	13.707.059	5,8	241.904	3,8	6.846.412
153.677	2,4	15.162.357	6,3	251.805	3,8	7.335.896
159.256	2,3	16.576.842	6,8	269.663	4,1	7.641.581
161.313	2,4	18.957.009	7,6	249.308	3,8	7.901.692
166.805	2,5	20.805.496	8,0	262.307	3,9	8.008.453
171.595	2,4	21.701.399	8,0	232.905	3,3	8.311.847
173.538	2,4	22.655.755	8,4	249.724	3,5	11.040.814
187.645	2,2	24.633.660	8,9	352.375	4,1	9.701.463
199.531	2,2	25.908.726	9,0	443.340	4,8	10.736.210
211.234	2,3	27.206.297	9,2	549.402	6,1	11.169.434
265.660	2,8	26.990.660	8,9	611.744	6,5	11.037.742
278.571	2,9	27.868.090	8,9	624.510	6,6	11.255.312
264.085	2,9	29.357.621	8,7	655.587	7,2	11.562.367
283.938	3,0	30.086.629	8,8	730.704	7,7	12.158.134
321.890	3,3	31.060.184	9,1	636.009	6,5	12.879.389
252.408	2,5	32.034.278	8,9	757.451	7,6	13.640.188
262.236	2,6	32.837.861	9,2	755.522	7,4	14.014.477
254.569	2,4	35.327.823	9,7	825.902	7,8	14.345.342
249.886	2,3	36.358.831	9,5	1.064.083	10,0	14.685.020
297.261	2,7	35.698.230	8,8	933.984	8,4	14.906.565
273.965	2,3	34.522.809	8,6	1.001.586	8,3	15.177.289
321.000	2,5	35.106.349	8,8	1.112.644	8,7	15.674.260
340.852	2,5	34.821.244	8,6	1.280.979	9,2	15.929.537

% Share in Total Cash Credits	Bad Debts	% Bad Debt Share of Total Bad Debts	Total Consumer Credits	% Share in Total Cash Credits	Bad Debts	% Bad Debt Share of Total Bad Debts
1,2	*7.838*	*0,1*	3.516.586	5,9	18.996	0,2
1,3	*7.197*	*0,1*	3.663.333	6,2	18.377	0,3
1,4	*5.653*	*0,1*	4.051.761	6,8	15.432	0,3
1,5	*5.471*	*0,1*	4.495.699	7,2	15.033	0,2
1,5	*5.644*	*0,1*	5.196.331	7,7	15.987	0,2
1,7	*5.101*	*0,1*	6.087.513	8,8	15.417	0,2
1,8	*7.346*	*0,1*	7.052.812	10,1	17.489	0,2
1,9	*8.072*	*0,2*	7.617.589	10,9	18.270	0,4
1,9	*8.295*	*0,2*	8.081.227	11,5	17.724	0,4
2,1	*8.412*	*0,2*	9.115.721	12,6	18.145	0,4
2,1	*9.183*	*0,2*	10.391.338	13,1	21.888	0,5
2,0	*9.411*	*0,2*	10.989.610	12,9	19.203	0,4
2,2	*10.351*	*0,2*	11.677.631	13,3	20.256	0,4
2,4	*11.037*	*0,3*	12.030.298	13,9	21.170	0,5
2,5	*11.016*	*0,3*	12.573.953	13,8	21.141	0,5
2,6	*11.787*	*0,3*	12.883.237	14,0	22.329	0,5
2,6	*12.354*	*0,3*	13.030.268	13,9	23.521	0,5
2,8	*14.725*	*0,3*	13.724.107	14,3	25.830	0,6
2,7	17.260	0,4	14.492.370	14,8	29.278	0,7
2,9	13.794	0,3	15.233.409	15,5	30.647	0,7
2,9	13.914	0,3	15.108.211	15,2	29.417	0,6
2,8	14.026	0,3	16.338.884	15,5	29.564	0,6
2,8	19.244	0,4	17.725.888	16,0	35.820	0,8
2,7	20.409	0,4	18.903.137	16,5	38.576	0,8
2,8	40.077	0,8	20.468.293	17,3	63.063	1,3
2,8	45.024	0,8	22.140.500	18,1	63.054	1,3
2,7	46.287	0,9	23.136.578	18,1	65.738	1,4
2,8	48.245	1,0	24.917.803	18,9	69.582	1,4
2,9	50.604	1,0	26.390.999	19,3	76.698	1,6
2,9	52.790	1,1	27.708.120	19,7	80.880	1,6
2,9	127.055	2,6	30.432.181	20,3	239.259	4,8
2,9	167.529	3,4	31.657.323	20,3	328.536	6,5
2,9	171.791	3,5	33.888.220	20,6	345.205	6,8
2,8	159.934	3,0	36.635.273	21,2	339.720	6,5
3,0	169.304	3,2	39.409.442	22,1	356.482	6,8
2,9	175.470	3,3	43.060.757	21,5	368.620	7,0
2,9	180.787	3,5	47.718.134	22,4	381.634	7,4
2,9	179.698	3,3	47.974.478	22,3	390.607	7,3
3,1	208.068	3,8	49.030.114	23,1	452.918	8,3
3,0	203.288	3,7	49.870.904	22,7	445.863	8,0
3,0	209.231	3,8	48.822.730	22,4	485.860	8,7
3,0	211.754	3,8	46.262.920	20,8	490.938	8,7
3,0	212.923	3,7	46.959.608	20,8	532.740	9,2

2,8	152.270	2,6	46.103.569	20,6	457.213	8,0
2,9	230.162	3,8	47.425.273	20,7	631.339	10,4
2,9	235.045	3,8	49.531.965	21,0	667.112	10,6
3,0	244.530	3,8	51.425.217	21,2	707.732	10,9
3,1	271.376	4,2	53.615.135	21,8	761.316	11,5
3,2	258.333	3,9	54.924.258	22,0	727.619	11,0
3,1	263.625	3,9	58.153.569	22,3	753.571	11,2
3,1	279.776	3,9	59.977.765	22,2	748.297	10,5
4,1	286.557	4,0	62.808.454	23,3	776.552	10,8
3,5	1.174.726	13,7	65.668.052	23,8	1.789.485	20,9
3,7	1.570.947	17,0	69.076.461	24,0	2.296.254	24,9
3,8	1.427.262	15,7	71.751.441	24,2	2.290.055	25,2
3,7	1.415.226	15,2	72.423.394	24,0	2.434.119	26,0
3,6	1.437.389	15,2	76.119.961	24,2	2.493.005	26,4
3,4	1.450.679	16,0	79.315.041	23,6	2.521.181	27,8
3,5	1.646.519	17,3	81.221.352	23,6	2.829.119	29,8
3,7	1.698.429	17,3	83.722.387	24,2	2.906.046	29,6
3,8	1.760.805	17,6	86.358.962	24,0	3.009.360	30,1
3,9	1.772.786	17,4	87.870.479	24,5	3.073.621	30,1
3,9	1.844.061	17,5	90.813.916	24,8	3.172.787	30,1
3,9	1.836.701	17,2	92.751.054	24,3	3.417.581	32,0
3,7	1.962.404	17,6	93.300.166	23,0	3.566.131	32,0
3,8	2.036.883	17,0	92.206.568	22,8	3.628.381	30,2
3,9	2.044.763	15,9	92.914.131	23,2	3.942.605	30,7
3,9	2.241.446	16,1	92.419.496	22,9	4.284.310	30,9

Total Cash Credits	Bad Debts	%
59.026.109	5.880.261	11,1%
59.498.314	5.826.946	10,9%
59.560.007	5.913.813	11,0%
62.253.009	5.723.655	10,1%
67.324.523	5.749.517	9,3%
68.941.492	5.684.157	9,0%
69.631.954	5.400.824	8,4%
69.125.460	5.151.869	8,1%
70.503.085	5.134.615	7,9%
72.357.488	4.607.302	6,8%
79.046.719	4.647.585	6,2%
85.168.045	4.629.796	5,7%
87.548.485	4.475.824	5,4%
86.733.427	4.452.837	5,4%
91.039.481	4.464.379	5,2%
92.343.826	4.414.682	5,0%
93.606.453	4.404.963	4,9%
96.529.658	4.078.819	4,4%
97.794.917	4.053.985	4,3%
98.154.864	4.251.379	4,5%
99.905.720	4.240.116	4,4%
106.009.849	4.422.631	4,4%
110.617.407	4.592.966	4,3%
114.453.465	4.631.899	4,2%
118.233.275	4.683.135	4,1%
122.278.619	4.820.956	4,1%
127.635.944	4.837.044	3,9%
131.683.820	4.864.737	3,8%
136.393.798	4.923.397	3,7%
140.748.068	4.921.345	3,6%
150.285.415	4.985.979	3,4%
156.060.639	5.085.573	3,4%
163.786.388	5.090.342	3,2%
173.674.001	5.168.280	3,1%
178.530.931	5.243.543	3,0%
200.315.628	5.293.927	2,7%
212.972.733	5.145.933	2,5%
214.861.680	5.319.434	2,5%
212.395.457	5.437.056	2,6%
220.283.019	5.563.385	2,6%
217.265.930	5.555.322	2,6%
223.310.924	5.568.725	2,6%
226.260.774	5.769.524	2,6%

223.466.867	5.611.225	2,6%
230.237.589	6.065.703	2,7%
236.708.706	6.254.064	2,7%
241.770.723	6.520.166	2,8%
245.084.977	6.524.390	2,7%
249.979.815	6.621.345	2,7%
260.390.898	6.719.642	2,6%
270.063.715	7.098.586	2,7%
269.581.890	7.117.286	2,7%
275.412.553	8.553.035	3,2%
287.991.126	9.229.183	3,3%
297.039.482	9.068.966	3,1%
301.781.211	9.370.291	3,2%
314.338.113	9.484.855	3,1%
336.738.949	9.084.726	2,8%
342.806.403	9.485.967	2,8%
345.346.236	9.818.481	2,9%
361.256.026	10.006.833	2,8%
358.164.548	10.198.151	2,9%
364.405.803	10.541.244	3,0%
381.194.269	10.689.020	2,9%
404.776.539	11.147.981	2,8%
403.759.439	12.006.505	3,1%
400.450.134	12.840.160	3,3%
404.123.029	13.880.440	3,6%

1 Ocak 1988

A1

Kredi kartlı alışveriş dönemi başlıyor

Halk, nasıl kredi alacak?

Kovboyun kemendi fena yakaladı!

Marlboro, Sabancı'yı kullandı

Telefon rehberlerini İTT basacak

Mühürlenmiş hanı kiraya verdi

Asgari ücret 250 bin lira olmalı

MARLBORO'NUN KİM NE KADAR ÜSTÜNDE

İpin ucu kaçar

15. OCAK 1988

P2

Halk zamları sindiremiyor

Müteahhitlerin üç aylık enflasyonu yüzde 17

Hyper marketler dönemi açılıyor

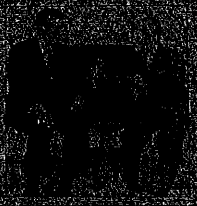

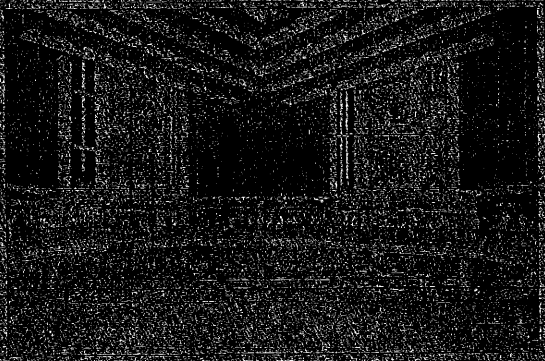

Dev mağazalar tüketimi değiştirecek

Yüzde 10 zamla enflasyon yüzde 40'a çıkar

Yüzde 10 zamla enflasyon yüzde 40'a çıkar

Yüzde 10 zamla enflasyon yüzde 40'a çıkar

7 OCAK 1988

p.3

Güneydoğu Tekel'de mi oluyor?

Bomba korkusu

Milli Piyango'nun
en büyük talihlisi
yine Vakıflar Bankası müşteri.

TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI

Rumlarda İstanbul sevdası

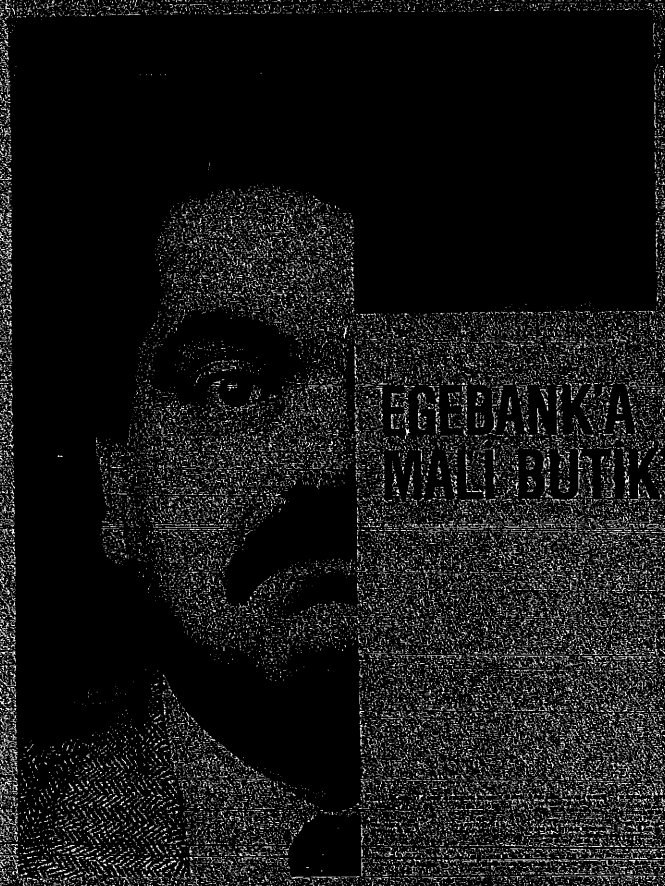

EGEBANK'A GELİN...
MALİ BÜTİK'LE TANIŞIN

ZAMANI PARAYA ÇEVİRİR

Yasadışı örgüte göre, Türkiye'de 9 kurtarılmış bölgede eylem üsleri oluşturdular

700 militan sızdı

● Bazı üst düzey yetkilileri Peşmergelerle birlikte çok sayıda PKK militanının da Türkiye'ye sızdığını öne sürerken, bölücü örgütün yayın organı da bazı bölgelerde kurtarılmış üsler kurduklarını iddia etti

Şehitler toprağa verildi Siirt'in Şirnak ilçesi Cudi Dağı'nda vatan hainî bölücü PKK militanları tarafından pusu kurularak şehit edilen Astsubay Mustafa Şimşek Kayseri'de, Onbaşı Yavuz Dünel İzmir'de, Astsubay Yaşar Çelik Isparta'da, er Mehmet Bahtiyar İzmir'de, er Mustafa Gürcan Antalya'da düzenlenen askerî ve dinî törenle toprağa verildi. Şehitlerden Yavuz Dünel'in (küçük fotoğraf) 5 aylık bebek cenaze töreninde babası Orhan Dünel tarafından kaldırılarak tarihsel anısına ebedî

SİİRT/DİYARBAKIR, MİLLİYET Siirt'in Şirnak ve Mardin'in Silopi ilçeleri arasında bulunan Cudi Dağı eteklerinde, operasyona giden, PKK militanları tarafından pusuya düşürülerek şehit edilen 5 astsubay ve 5 erin cenazeleri, Batman'dan uçakla memleketlerine gönderildi. Cenazeleri törenle Şırnak-Silopi kara yolundaki Garbi Dağı'nda yoğun operasyonlarını sürdürüyor. PKK'nın yayın organı Serxwebun dergisinde yer alan bir yazıda, "Türkiye'de kurtarılmış bölgeler oluşturduklarını belirtilerek, bu sözde bölgeye yönelik operasyonlara karşı direnişe çağırıldı.

Güneydoğu'da "sıcak bölge" olarak tanımlanan ve yoğun eylem yapılan Siirt'in Şirnak ilçesi Cudi Dağı'nda, Şırnak-Silopi karayolunda 5 astsubay ve beş eri PKK militanlarının şehit edilmesi üzerine, Cudi Dağı'nda yoğun bir operasyon başlatıldı. Bölgeye, 1 tugay, 1 alay komutanı ile üst düzey yetkililer, Peşmergelerle birlikte çok sayıda PKK militanının Türkiye'ye sızdığını öne sürdüğü biliniyor.

Bölgeden alınan bilgilere göre, Cudi Dağı'nda operasyonu yürüten Şırnak Jandarma Komutanı Albay Ali Rıza Gülseçen, "Bu sözde bölgeye izin vermeyeceğiz. Bu bölgeye kimse, çocuk, yaşlı ya hasta kendileri ve hayvanlarıyla dahi gelemez. Türkiye'nin müdahaleye izin vermeyeceği bir devlet bilinciyle ve kararlılıkla hareket ediyoruz. Türk devletleri bugün nasıl bir şekilde cesaretle saldırıyorsa, bu saldırıların da cesaretle karşılanacağını, bu saldırıların da cesaretle püskürtüleceğini, bunu bir devlet bilinciyle ve milletçe hareket ederek yapacağımızı" söyledi.

Albay Gülseçen, "Bu bölgeye, Türkiye'nin yabancı ülkelerle ve bu ülkelerin Türkiye'ye yönelik faaliyetlerini takip ettiğini, bu faaliyetlerin Türkiye'nin bölünmezliğine yönelik olduğunu

p-6

Beşiktaş'tan TRT'ye öfke

BEŞİKTAŞ Kulübü Başkanı Süleyman Seba, geçtiğimiz pazar günü TRT'de spor servisinde görev yapan Ertuğrul Özkök'ü protesto etmek için, Fenerbahçe maçı öncesi Beşiktaş'ın antrenman yapmasını engelleyen TRT'yi eleştirdi. Seba, "Özkök'ün, 'PROGRAMDA YASTI-VARDI' ... Haberciik konusunda, 'tırafını' da, 'ekranın en planda olduğunu da' ... TRT'nin, Beşiktaş'ın antrenman hakkını nasıl engellediğini, 'Böylesine anlamsız bir gerekçeyle tamamen göze dokunmuş olduğunu' ... 'Toplumun yanlış bilgilendirilmesi' ... 'Bu yanlışın bir an önce TRT'yi etkisizleştirmesi' ... 'Habercil

14.11.1988 p.7

AÇI
Müntaz Soysal
İKİ BAĞIMSIZLIK

BÜTÜN belirtiler, bağımsız Filistin devletinin doğacağını göstermektedir. Bugün, aynı zamanda Kuzey Kıbrıs Türk devletinin yıldönümü. KKTC ilan edileli beş yıl oldu. Bu tarihlerden sonra, iki bağımsızlığı karşılaştırmanın yararlı olacağı kanısındayım.

İKİ bakışla sorunlar çok başka gözükebilir. Ama, başkalıkların arkasında benzerlikler olabilir. Bu gibi, benzerliklerin gerisinde de başka farklılıklar yatabilir.

Kendi iç yapımızda mütteciz olmayı alın. Bugün, ilerde söz konusu olan 242 sayılı Birleşmiş Milletler kararında Filistin Arapları "mülteciler" diye geçiyor. Kıbrıs Türkleri de 1963'ten 1974'e kadar kendi yurtlarında mülteci olmadılar mı? Yirmi beş yüzyıldır Kenti Noel'de 193 köyün yıkılıp yağmalanmasından sonra canını kurtarabilen 30 bin kişi başka Türk köylerine sığınmacı mı? 1967 olaylarından sonra Doğu'daki akrabalarından kesilen Ermeniler de, yayın ilişkisi kesilmiş, içinde ancak "muhasara"da yaşar gibi yaşanan Türk "bölge"leri, daha doğrusu cep'leri oluşmedi mi? Kıbrıslı Türklerin son on dört yıllık ülkelilerle barış içinde yaşayabildikleri bir toplumsal parçaşma yeri, kavşağına dönüşmesine, konumlarında önce, 1aın on bir yıl, oradan oraya sürgün edildiklerini unutturabilir mi? Unutmak ve dünyaya unuttumak isteyenler çok olsa bile.

Belki benzerlik gibi görünen bir başkalık da budur: Filistinlilerin dünyanın dışlanmışlığının çoğunluğunca gösterilen ilgisizliği, Arap dünyasındaki yan cizilsel, dünyaya hükmeden yayın araçlarındaki duyarsızlığın büyüklüğünü düşününce, Kıbrıs Türklerinin benimsediği, hatta Batı'ya karşı tepe tepe kullandığı bir dava, Kıbrıs için öyle mi?

BU çeşit karşılaştırmaları, benzerlikleri ve başkalıkları kalkınmış ülkelerde kendi uzaklaştırılmış: Kendi eksikliklerimizi, bir davayı dünyaya anlatabilmekteki başarısızlıklarımızı ve ileriye dönük olarak yapmamız gerekenleri görmek bakımından ögretici de olur.

Ama, bir nokta var ki, onların üstünlüğünü iyi değerlendirmek ve korumak zorundayız.

Filistinli Araplarını da, Kıbrıslı Türklerin de bağımsız devlet kurmak hakkına çoktan sahip olduk. Biz, ama, bu hakkı, bir hayli geç kullandıklarından dolayı, Filistinliler, 1948'de yapmış geçirmeyip kendi devletlerini ilan edebilirler, İsrail işgalinden sonra da sürgünde bir devlet olarak yaşayabilirler. Kıbrıslı Türkler de, 1963'ten sonra Kıbrıs Cumhuriyeti yönetiminden dışlandıkları andan başlayarak, kendilerini belirleme, kendi devletlerini kurma hakkına sahiptiler. Ama, bu hakkı yavaş yavaş, aşama aşama kullandılar. Cemaat yönetiminden başlayıp geçici ve "otonom" yönetimlerden, "federe devlet" biçimlerinden geçerek, KKTC'nin ilanı, gecikmiş bir hakkın ilanından başka bir şey değildi.

Geçmiş ne olursa olsun, şimdi, ham de başkalarının yaptığı bir olaylar zinciri sonunda, kendi toprağı olan ve bu toprak üzerinde yaklaşık işleyen bir devlet var ortada.

Bu devletin varlığı, ne zaman, nerede, ne kadar toprağa sahip olacağı, bilinmeyen bir Filistin devletinden farklı olarak, kesinleşmiştir. Bu, zaman, yabancı antlaşmayacak bir üstünlüktür. Kıbrıs sorununa bulunabilecek herhangi bir başka çözüm, bu devletin varlığını kabul etmeden gerçekleşemez.

Elimizdeki bu üstünlüğün değerini bilmemek, tarihi ve kendilimize karşı yapabileceğimiz en büyük haksızlık olur.

Bakan Aykut, Sağlık Bakanı Kitapçı ile İnatlaşıyor
Hastane yarışması

Bakan Aykut: "Düşünsün" uygulaması yakında başlayacak

● Sağlık Bakanlığı hastanelerinden çok başarılı hizmet veriyoruz" diyen Emren Aykut şunları söyledi: "Sağlık Bakanlığından yalvara yakara, bağıra çağıra kadro istiyoruz. Bu konuda büyük sıkıntı çekiyoruz."

● Bağ-Kur'un 400 milyar lirayı bulan prim alacaklarını ne pahasına olursa olsun tahsil edeceklerini anlatan Aykut: "Herkes primini ciddi öderse, maaşlarında artış yaparız" dedi.

HABERİ 12. SAYFADA

Yedi yıl sonra Vehbi Koç, Antalya'daki toplantıda en son 1981 yılında bitirildiği Türk Demirdöküm bölge bayilerine yeniden seslenme olanağı buldu. (Mahmut ÜRÜNDÜL-ANTALYA)

● Vehbi Koç, İnşaatı zor günlerin beklediğini söyledi

Ekonomi sıkıştı

● Antalya'da bayiler toplantısına katılan Vehbi Koç, sanayi kuruluşlarının kendilerini yeni teknolojilere uydurmaması halinde başarı sağlamalarının mümkün olamayacağını belirtti

Mahmut ÜRÜNDÜL - ANTALYA, MİL-HA

ÜNLÜ sanayici ve işadamı Vehbi Koç, ekonominin sıkıştığını, inşaat sektöründe 1989 yılında zor günlerin beklediğini söyledi.

Koç Grubu nabağlı Türk Demirdöküm fabrikalarının Antalya'da düzenlediği bayiler toplantısında bir konuşma yapan Vehbi Koç, "Bugün Türkiye'nin ekonomik durumu çok sıkışık bir hale get-

Devamı 12. sayfada

● Faizleri çok bulan 50 aile gösteri yaptı

Konut kredisi isyanı

İzmirli bir grup hanımdan kocalara jest

Kadınlardan Erkekleri Koruma Derneği

Türkiye'de ilk kez kadınlar tarafından "Erkekleri Koruma Derneği" kurma çalışmalarının son aşamaya geldiği bildirildi. Çalıştırma kadın bayanlara çalışma belgeleri verilirken, fakirlere yardımda bulunan 3 işyeri sahibine de birer plaket verildi. (Fotoğraf: Metin AK-İZMİR/MİL-HA)

● Toplu konut uygulamaları panelinin yapıldığı Adana Belediyesi önünde toplanan aileler, "Herkese ucuz konut dediler aldık, şimdi 49 bin lira ay lik istiyorlar" diye feryat ettiler

HABERİ 12 SAYFADA

Kahveci: "Kredi borçlarını affedeceğiz"

● İsmail BAŞKAN - ADANA (MİL-HA)

DEVLET Bakanı Adnan Kahveci, toplu konut kredilerinin ödenmesinde faiz ve memura yük olmayacak bir sistem getireceklerini belirtti ve "15 yıllık sürede konut kredisini ödeyemeyenlerin borçunu affedeceğiz" dedi.

Türk Belediyecilik Derneği ve Almanya'daki Adenauer Vakfı'nca onaklıya düzenlenen "Düzen

Devamı 12. sayfada

TV'de BUGÜN

22.05—BANKO (TV-1)

Heyecan sürüyor

Hale Bacakoğlu

SUNUCULUĞUNU Bahad Överer'in yaptığı yarışma programında gören yine Hale Bacakoğlu'nda. Dördüncu kez "Banko"ya katılacak olan ve toplamda 3 milyon 100 bin liraya kadar ödül kazanma şansı olan yarışmacı Bacakoğlu'nun bu gece rakipleri şöyle sıralanıyor:

Konya'dan Nejat Kürük Beyşehir Lisesi'nde öğretmenlik yapmış. Şimdi bir derneğe çalışıyor. Yaşar ile Nurettin Özcan bir bankada görevli.

23.00—GECENİN KONUKLARI (TV-1)

Dörtlü sohbet

YENİ dönemde cumadan sonra gecelerine kaydırılan "Gecenin Konukları"nda Ali Kocatepe, birtakım genç ekranlara yeni eden "Perihan Abla"ları dinlemiş Beril'in canlandırdığı Ünal ile dans sanatçısı ve koreografi Sait Sökmen.

Konuklar bir yandan Dalaf'ın sorularını yanıtlayacak, bir yandan da özel yaşamları hakkında bilgiler verecekler.

21.00—BABALAR VE OĞULLAR (TV-1)

Nobel Ödülü

Burt Lancaster

OLİNAL baş "Fathers and Sons" olan ve hayırlerinde Burt Lancaster ile Julie Christie'nin paylaştığı dizinin bu bölümünde olaylar şöyle gelişiyor:

Sokolovski, Deniz ailesinin içine içine girmiştir. Eli'ye ilgi duymaktadır. Sharlotte bundan rahatsız olur.

Bu arada Hale kimya alanındaki çalışmalarıyla 1932 Nobel Ödülü'nü alır ve Almanya'nın önde gelen bilim adamlarından biri olarak Hitler'e gli gide yaklaşmaktadır.

20.10—BELGESEL: YİTİRDİĞİMİZ ÜNLÜLER (TV-2)

Aka Gündüz anılıyor

EDEBİYAT öğretmeni Kenan Bilge tarafından hazırlanan ve yönetilen belgesele bu gece hikâyeci, romancı, şair ve gazeteci Aka Gündüz hayatı, sanatı ve zevkleriyle ekranlara gelecek.

Programda 1886-1958 yılları arasında yaşayan ve asıl adı Ekrem Akurgal olan ve uzun süre Ankara milletvekilliği de yapan Aka Gündüz'ün eserlerinden örnekler, opera sanatçısı İlkadı Dora'ye yine opera sanatçısı Işık Bilgen tarafından okunacak.

1. Program

05.59—AÇILIŞ
06.00—AÇIK ÖĞRETİM
07.00—GÜN BAŞLIYOR
Canlı olarak yayınlanan kuşak programında günün hava durumu, haberler ve aktüel magazin olayları yer alıyor.
09.15—LİLİ'NİN HAYATI
Lili yeni bir işe girer ve beş genç dost gayrete kadar patronunu iyi bir eleman olmayı amaçlamaktadır. Ama işyerinin güzeller güzeli sekreteri görmeden için rahatsızdır.
09.45—HANIMLAR İÇİN
10.15—ÇOCUKLAR İÇİN
Bu bölümde Hatlarım şarkısı Hatay, Çocuklara yalan konuşunda yapılmasın ve yapılmaması gerekenlerin anlatımı ve çizgi film yer alıyor. İkinci bölümde "Ne Güzeldir Öğrenme..." spor ve çizgi film ekrana gelecek.
11.45—KAPANIŞ
14.55—AÇILIŞ
15.00—HABERLER
15.20—GÜLDEN SOHBET
16.25—ÇOCUKLAR İÇİN
Sabah yayını tekrarlanıyor.
18.00—HABERLER
18.20—ÖNCE SAĞLIK
18.40—ÇALIŞANLAR İÇİN
19.00—KÜZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NİN KURULUŞU
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin 5. kuruluş yıldönümü nedeniyle hazırlanan özel program ekranlara geliyor.
19.25—SİZİNLE YABANCI
20.00—HABERLER-VE HAVA DURUMU
21.00—BABALAR VE OĞULLAR
(Ayrıntılı bilgi yandaki)
22.05—BANKO
(Ayrıntılı bilgi yandaki)
23.00—GECENİN KONUKLARI
(Ayrıntılı bilgi yandaki)
23.45—GÜNÜN SONU
24.00—KAPANIŞ

AİLE DANIŞMANLIĞI

08.50—İşitme sınıflar için Fatih Atik (Öğretmenler), Kamuran Mallyasi (Etkin Kaynak Dağıtım ve Devlet), Ticaret Hukuku (Pacht ve Ticari Satımın Suçları), İngilizce.

2. Program

19.15—AÇILIŞ VE PROGRAM
19.00—HABERLER
19.20—İYİ AKŞAMLAR
20.00—MÜZİK
20.10—YERLİ BELGESEL
YİTİRDİĞİMİZ ÜNLÜLER
AKA GÜNDÜZ
(Ayrıntılı bilgi yandaki)
20.40—DİN DÜNYA RAPORU
21.30—HABERLER
22.15—OPERET: "KONTES MARİTZA"
24.00—HABERLER
00.15—KAPANIŞ

AKTİF BANKACILIK

Bu "kredi kartı"nın benzeri Türkiye'de yok!

Yapı Kredi VISA, Türkiye'nin ilk ve tek gerçek kredi kartıdır. Sadece bir ödeme aracı değil; kredili kredi kartıdır.

• Yapı Kredi VISA'yla kredi limitiniz dahilinde, nakit olanaklarınızın üstünde harcama yapabilirsiniz. bir imzayla! İsterseniz ödemenizi gelir akışınıza göre düzenler, önemli bir bölümünü ileri tarihlere ertelersiniz: Yapı Kredi'den kredi kullanırsınız.

• Yapı Kredi VISA'yla nakit ihtiyacınızı da karşılarsınız: Yurtiçinde 583 Yapı Kredi şubesinden, yurtdışında VISA sistemine bağlı 20.000 bankanın tüm şubelerinden ve 28.000'i aşkın ATM'den (otomatik vezne) her an para çekebilirsiniz.

• Yapı Kredi VISA'yla Yapı Kredi'deki vadesiz hesaplarınızı da günde 24 saat, yılda 365 gün kullanırsınız. TELEBANKA'lardan kendi şubeniz gibi yararlanırsınız.

• Yapı Kredi VISA'yla tüm bu ayrıcalıklara ve dünyanın en çok kabul gören kredi kartına sahip olursunuz.

Siz de Yapı Kredi'ye gelin. Türkiye'nin ilk gerçek kredi kartına, Yapı Kredi VISA'ya sahip olun. Bu avantajlardan ve Aktif Bankacılık Çağı'nın daha birçok kolaylığından, olanağından yararlanın.

Yapı Kredi VISA'ya nasıl sahip olacaksınız?
En yakın YAPI KREDİ şubesinden YAPI KREDİ VISA BAŞVURU FORMU alın. Doldurup şubenize teslim edin. Başvurunuz [illegible] değerlendirilecek ve en kısa zamanda cevaplandırılacaktır.

Bugün "yeni bir hayat"a adım atın.

YAPI KREDİ
"hizmette sınır yoktur"

27 OCAK 1988

p-8

2 ayda 8 AIDS'li

DIŞ HABERLER

Almanya'da siyasi gelişmeler akıl almaz bir hız içinde

...ilk siyasi deprem

...27 gün iktidar eden Egon Krenz, devlet başkanlığı görevini de bırakıp yerine komünist olmayan geçici bir başkan getirdi. Aslı başkan yani komünist olmayan kişiler arasından seçilecek. Parlamenin mutlak kuvvetinin kaldırılması bekleniyor. Ulusal Savunma Konseyi lağvedildi.

...Berlin Duvarı'nın açılmasından sonra patlayan ...alin gibi sel vakitlerde da...varak dün verdiği haberde, Kokain'in ...büyük kısmının bir Latin Amerika ül...kesinden, D.Almanya'nın kuzeyinden ...Bild gazetesi, uyuşturucuların ...mi 3 imalathanelerinin Doğu Berlin'e ...taşındığını ve daha sonra Batı Berlin'e ...götürüldüğünü belirtiyor.

• DÜNYADA ŞAŞKINLIK

Dünya kamuoyu Berlin'den yeni...ve gelen haberler karşısında şaşkınlık ...içinde. Haberler, dünümün ötesi dünün ...hatıraları değişip, Doğu Berlin'in ...yeniliği, önceki açıklamalardan ...yıkılan önceki açıklamalardan...

...sıdırlar. Bu yıkılışlar, devrin Honecker ...rejiminin yolsuzluklarına ilişkin iddi...alarının ardından yıkılmaya başlamıştı. Honecker ve çevresindeki yolsuzluklarla ilgili soruşturmalara başlanmıştı. Yolsuzluğa bulaşmış yeni isimler ortaya çıkarılıyordu

...laban'dan boks ziyafeti

Fuat Erçan

...KİYE Ferdi Boks Şampiyonası'nın ...ıncı gününde ringe genç bir yıl... ...daki Erkan Balaban 75 kiloda ve... ...rdu Ekinci İsmail Şahin Taşkent'a ...lup etti. Bu arada Ankara'nın ... ile eşitlenmesi dolduran boksever... ...ekti. ...n favorisi milli boksör Fikret Ka... ...n finale girmesine şampiyonası 4 kilo alıp ...e çıkan Balaban, şampiyonluğu ... ...kasım sekizinci adamlarının da gözü ...malarda en kıpkırmızı yenerek yarı fi... ...enibokscilerin sunları: Şeref Alpaslan (Ankara), Ayhan ...), Zahit Sevindik (Antalya), Me... ...anbul), ... Oktay Özcan (Ankara), Ahmet Kır...), Levent Yıldırım (Ankara), Vah... ...e), Bozan), ... Muhammet Konkaya (İstanbul), Ke... ...e (İstanbul), İbrahim Başar (Sam... ...net, Demirkaya (İstanbul)

Erkan Balaban (Sakarya), Ayhan ...ra), Kemal Uzun (Ankara), Kadir ...nbul), ... Fikret Cüneyt (İstanbul), Kasım Yıl... ...ara), Salih Özkarasüan (Kocaeli)... ...aklıç (Erzurum), Ferdi Şan... ...), Ertuğrul Celikel (Adana) ... ...ya bugün 48-54, 60-63,5, 71 ye ...yapılacak maçlarla devam edilecek. ...inci yine 16.00'da; akşam seansı da ...laşılacak.

...ldı

...dünekerle ilgi hayalina arıldı: Fe... ...nalik ürünleri, Türkiye'ye ya... ...sının açtığı dört yaralı. Ada... ...takım arkadaşlarında kaldı.

(Fotoğraf: Cüneyt ŞENGÜL)

Ferdi Boks Şampiyonası'nda üçüncü günde sürpriz yok

(Fotoğraf: Cüneyt ŞENGÜL)

Schumacher'den Komenar'a

Başarafı 20. sayfada

*...lu cevabı konuşmalar, ve silmedimiz ve de ...sindiye kadar düşmedi...imiz bazı soruları yeben ...i spor yazarı meslektaşlarımızdan şöyle ...Avrupa Şampiyonu Alain Schumacher'e geçtiğimiz hafta sonu Ankara'da deki ender rastlanan bir spor ahlâkına sahip Fe...nerbahçe koleksi Schumacher'in trajedisi ile kor...ı karşıya kaldık. Bu arada Schumacher'le yap...vam ettiği konuşmada şunları söyledi: Bu yıl ...yelikle bu ülkeyi yarıştığımız için çok sevi...dı. Şampiyonluğu kazanmak için çok çalıştım ...ve ...ediğim kadar kötü bir zaman geçirdim. Ben ...ğ ...ğ ...ğ

Milliyet
KURUCUSU: ALİ NACİ KARACAN
Bu gazete, Basın Meslek İlkeleri'ne uymaya kamuoyu önünde söz vermiştir.
BASILDIĞI YER: MİLLİYET OFSET TESİSLERİ
YIL: 40, SAYI: 15083
Nurolfmanya Cad. No. 65 Tel: 511 44 10 (15 Hat)
Telex: 22 251 Fax: 508 00 10 - 511 91 20
Milliyet Gazetecilik A.Ş. adına sahibi: AYDIN DOĞAN
Genel Yayın Yönetmeni: DOĞAN HEPER
Genel Yayın Koordinatörü: ALTAN ÖYMEN
Sorumlu Müdür: EREN GÜVENER
Yazı İşleri Müdürleri: AHMET OKTAY (Yazılar), UMUR TALU (Haberler), NECATİ DOĞRU (Araştırma, Ekonomi), ZEKİ SÖZER (Planlama), HİKMET BİLA (Koordinasyon), SANSAL BÜYÜKA (Spor), ERDAL ÇETİN (Milliyet Haber Ajansı Müdürü)

n "felaket olabilir" diyor

ile paydos

- Türkiye'de toplam yatak sayısının arttığını, ancak enflasyon dolayısıyla tur fiyatlarında meydana gelen yükselişin yeterli turist akımını sağlayamayacağını belirten işletmeciler, 1990 yılının çok kötü geçmesinden kaygı duyuyorlar.
- Gelecek yıla iyimserlerle bakan Vip Turizm'in sahibesi Ceylan Pirinççioğlu ise, yatırımının ve tanıtımının dengede olmaması bir çok kişiyi de yaralamıştır, 1990'ın bitinçil bir yıl olmasını dileyiyoruz" şeklinde konuştu.
- Ercüment İŞLEYEN

BAĞCASIZ yanlış bir gidişle umut başladığı turizm sektöründe, kötü sinyaller veriyor. Geride kalan 1989 sezonunu Milliyet'ce değerlendiren Türkiye'nin önde gelen turizmcileri, "Hakkaniyet dışı bir yıl olmasını dileyiyoruz" şeklinde konuştu.

TÜRSAB'ın 7 uzun yıllar başkanlığını yapan Erkin Yücel, 1988'in rekorlar yılı olduğunu, 1989'da ise aynı dönemde bu sayının 2 milyon 229 bin olarak gerçekleştiğini belirterek, sektörde yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerini şöyle özetliyor:

"Turist sayısındaki artış oranının önceki yıllara göre azalmasının kaynağı, yatak yılının 122 bin 306'dan 133 bin 631'e yükseldiği 1989'un başından beri Türkiye'deki enflasyon yurt dışındaki fiyat artışlarının üzerine çıkmış olmasıdır."

Kül Tur'un sahibi Hami Fidanoğlu ise 89 yılında Türkiye'ye yurt dışından gelen yabancı turist sayısının "istenilen" seviyede olduğunu, ancak Fidanoğlu'na göre artan yatak kapasitesi turist sayısının artmasına neden olduğu.

Hami Fidanoğlu, 1990 için de fazla umut taşımamakla birlikte, "Hizmetlerimiz arasında yer alıyor" Fidanoğlu'na göre turizm sektörünün 1990'da bekleyen sorunlar da şunlar:

"Turizmin 1989'da yaşadığı taşıma sorununda korku

Devamı 12. sayfada

Adam Oyunu 1988 perestk dalyışında kısa süre önce başvuran Tarık Akan ile Zeliha Berksoy pay paylaşıyor. / Fotoğraf: Ümit Şentürk

Tarık Akan ve Zeliha Berksoy oynuyor

68'lilerin filmi

• Ateş TÜMER • ANKARA

● Yönetmen İrfan Tözüm'ün Bilgesu Erenus'un senaryosundan çektiği "Kill Oyun" adlı filmde 1968 öğrenci olaylarına karışan ve evlenen bir çift, on 20 yıla yayılan serüveni anlatılıyor.

YEŞİL ÇAM filim şeritlerine hiç ele alınmamış bir toplumsal olay konu oluyor. "1968 öğrenci olayları." Eser ve senaryosu Bilgesu Erenus'a ait olan "Kill Oyun" adlı filmde 1968 yılında dünyada ve Türkiye'de yoğunlaşan öğrenci hareketlerine katılan ve ki-

Devamı 12. sayfada

Meteoroloji Genel Müdürlüğü verilerine göre

BU HAFTA HAVA

ALİ ESİN

İYİ-KÖTÜ-İYİ...

SICAKLIK DAĞILIMI °C

MARMARA	EGE	AKDENİZ	İÇ ANADOLU	KARADENİZ	DOĞU	GÜNEYDOĞU
Yağış değişiş kar, dolayısıyla, yol, bir dalgasına, kadar, gerekli bakımlar.	bulutlu, Ege'de yağışlı, kuvvetli, dinden bulutlu günlere girilecek. Sıcaklıklar hafta sonu yeniden ılıyacak.	Kuzeyinden geçen yağış yarın batı kesimlere inecek ve sağ boşaltacak. Hafta sonunda yağış değişiş bekleniyor.	Yağış değişiş kar yerine hafta sonu yağmur olacak. Hafta sonunda yağış değişiş bekleniyor.	Orta ve doğu kesimlerde yağış devam edecektir.	Yağış şiddetli ve sağanak niteliğinde olacak. Kar yağışı bekleniyor.	Akdeniz sahilleri dışında yağış hafta sonuna kadar devam edecek.

Devamı 12. sayfada

ın en yaygın hastalığı

ın belası

Gül AKSOY • ANKARA

Günlük yaşama dönük bir depresif hastalıkları giderek dığı bildiriliyor. lumsal sorunların vatandaş olarak nitelendirdikleri dep- "genel karamsarlık hali"ne

Son araştırmalar, depresyonu intihar riski en çok artıran ruhsal hastalık olarak gösteriyor. Psikologlar, insanlarımızın depresyonu, yaşamın doğal bir sonucu olarak görüldüklerini belirtiyorlar.

Prof. Dr. Cengiz Güleç ve Doçent Dr. Levent Kaey'in yaptığı ve Amerika'da "Clinical

Devamı 12. sayfada

Büyükşehir Belediyesi ile Perpa

25 milyarlık

● Halıç çevresindeki esnafın yerleştirilmesi amacıyla Okmeydanı'nda inşa edilen Perpa kooperatifinin yöneticileri, çarşının arsa bedelinden doğan borç dolayısıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ni mahkemeye verebileceklerini açıklıadılar.

● Büyükşehir Belediyesi, Perpa'nın inşa edildiği arazinin sahiplerinin istediği 25 milyar liranın yüzde 45'ini kendilerinin, geri kalanını ise esnafın ödemesi gerektiğini öne sürüyor.

• Faril FARSAKOĞLU

RESMİ açılışı yapılmış olmasına rağmen büyük bir hizmet göremeyen Okmeydanı'nda inşa edilen dünyanın en büyük üçüncü yeraltı çarşılarından biri olan Perpa'da kooperatif ile Büyükşehir Belediyesi arasındaki ipler koptu. Perpa Yönetim Kurulu, gündeminde "Perpa'nın iflası" maddesini de koyarak, bu konuda gitme kararı aldı. Perpa Yönetim Kurulu Başkanı Ünal Mısırlıoğlu, genel kurulun çıkacak karara göre, Büyükşehir Belediyesi'nden davacı da olabileceklerini söyledi.

Dünyanın en büyük mantolu yapılarından biri olan Perpa'nın bir kısmı başkasının arazisi üzerine yapıldığı için hizmete giremiyor. Toplam 127 bin metrekare inşaat alanı bulunan Perpa'nın 8 bin 376 metrekaresi Sadi Arsa ve Abrabam Arsa'ya ait. Bu iki kişiler, arsalarındaki payları karşılık belediyeyle yapılan uzun pazarlıklara

Devamı 12. sayfada

Diyarbakır'da iki katlı bina y

Düğün evin

● Diyarbakır'ın Silvan ilçesi Yolaç köyünde düğün konuklarının ağırlandığı iki katlı kerpiç ev şiddetli yağışların etkisiyle çöktü. Ölüm, çoğu kadın ve çocuk 13 kişiyi uykuda yakaladı.

● Gelin adayı 18 yaşındaki Muazzez Fidan, kardeşleriyle birlikte uyuduğu oda, evin çökmesi sırasında çamur deryasına en az gömülen bölümde kaldığı için enkaz altından sağ çıkarıldı.

DİYARBAKIR'ın Silvan ilçesine bağlı Yolaç köyünde, düğün konukları için hazırlığı yapılan iki katlı, Şiddetli yağış nedeniyle çöktüğü haberleri ev, 13 kişinin ölümüne neden oldu. Evde bulunan gelin Muazzez Fidan, diğer iki kişi ile birlikte kurtuldu. Olay çevrede büyük üzüntü yarattı.

Gelin kurtuldu Diyarbakır'ın Silvan ilçesine bağlı Yolaç köyünde düğün hazırlığı yapılan iki katlı ev çöktü. Şiddetli yağış nedeniyle çöktüğü haberlerin ev, 13 kişinin ölümüne neden oldu. Evde bulunan gelin Muazzez Fidan, diğer iki kişi ile birlikte kurtuldu. Olay çevrede büyük üzüntü yarattı.

Milli Eğitim Bakanlığı ve YÖK bütçeleri kabul

Ek ders ücretine

Milyarlık kaçak eşya Uzakdoğu seferi dönüşü Mersin Limanı'nda yapılan aramada Deniz Nakliyat'a ait Amiral Sadık Ahiocak adlı yük gemisinde yakalanık bir miyar lira değerinde kaçak eşya ele geçirildi. Gümrük muhafaza ekipleri limana yaklaşan 12 gres lonluk gemide yaptıkları aramada baş ambar bölümünde Bangladeş'te yükletilen ipların altına gizlenmiş 1200 adet işlenmiş yılan ve timsah derisi, 26 bayan çantası, 4 ayakkabı, 15 kürk, 62 video, 6 renkli televizyon, 10 hah, 10 radyo-teyp, 40 ütlak teyp, 60 kitap ve 40 miksar bulundu. (Fotoğraf: Mersin/MİL-HA)

Havaalanında İngilizce

DEVLET hava meydanlarında çalışan personelin yabancı dil kurslarına gönderilmesi ve bundan böyle yabancı dil bilmeyenlerin havaalanlarına girmeyeceği bildirildi. Adnan Menderes Havalimanı Başmüdürü Cemil Karabağlı, konu ile ilgili olarak yaptığı açıklamada, "Personelimiz yabancı dile meraklı. Genel Müdürlüğümüz de bize yardımcı oluncu İngilizce kursunu başlattık. Arkadaşlarımız gayretle çalışıyor ve başarılı oluyorlar. Eminim havalimanımızda yabancı dil bilmeyen kalmayacak" dedi. (Fotoğraf: Bulent KATARCI/İZMİR/MİL-HA)

Türkiye'de otomobil sahibi olmak
hiçbir zaman bu kadar kolay olmadı!

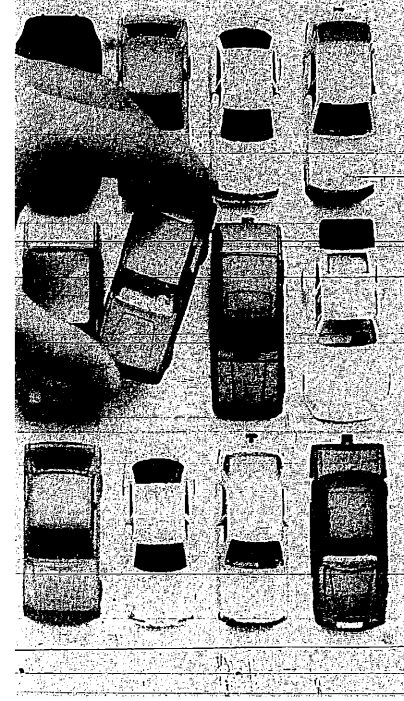

Türkiye'de ilk defa, VakıfBank ve Vakıf Leasing'in birlikte sundukları 3 seçenek, otomobil almayı çok kolaylaştırıyor.

İşte seçenekler!

1. VakıfBank'ın otomobil kredisini kullanarak, otomobilinizi kolayca alın. 12, 18 veya 24 ayda eşit taksitlerle, kolayca ödeyin.

2. Dilerseniz, seçtiğiniz otomobilin bedelinin dörtte birini siz ödeyin, üstünü Vakıf Leasing tamamlasın. Bu seçenekte geri ödeme 36 aya kadar!

3. VakıfBank'a başvurarak otomobil kredinizi Vakıf Leasing'e aktarın, üstünü yine Vakıf Leasing tamamlasın. Tüm vergileri üstlensin. Siz hiç peşinat ödemeden, masraf yapmadan otomobilinize binin, sonra ödeyin!

3 seçenekten size en uygun olanını seçin, en yakın VakıfBank şubesine başvurun. VakıfBank şube müdürleri size bu kolaylığı sağlamak için tam yetkilidir. Görüşun, konuşun, düşlediğiniz otomobile kısa sürede, en hesaplı yoldan kavuşun!

Otomobilinizi seçin...
İster 24 ayda, ister 36 ayda ödeyin!

VakıfBank Vakıf Leasing işbirliğiyle size sunulan bu imkan şimdilik İstanbul, İzmit ve Trakya bölgesinde geçerlidir. Kısa bir süre sonra tüm Türkiye'de uygulanacaktır.

VAKIF LEASING
VAKIF FİNANSAL KİRALAMA A.Ş.

VakıfBank
Türkiye Vakıflar Bankası

...let ücreti açıklayın"

Yürüyüş Maden işçilerinin grevi başlamasından bu yana Zonguldak caddelerinde her gün yürüyüş yapılıyor. Yürüyüşlere binlerce işçi ile birlikte Zonguldak'taki esnaflar da katılarak maden grevini desteklediklerini belirtiyorlar.

Lüks otelde yılbaşı el yakıyor

Haluk AKTAR

- Yılbaşını İstanbul'da 5 yıldızlı otellerde kutlamak isteyenlerin, kişi başına ödeyeceği rakam 300 bin lira ile 391 bin lira arasında değişiyor.
- Yılbaşı paket programından yararlanarak otelde 4 günlük tatil yapmak isteyenler ise yarım pansiyona 2 milyon 58 bin lira ödeyecekler.

YILBAŞI eğlenceleri için İstanbul'un beş yıldızlı otelleri hazırlıklarını sürdürüyorlar. Yeni yıla bu otellerde girmek için, birinden alınız yemeklerini tatmak ve dovasiye değerlendirmek isteyenlerin ödeyeceği ücret, bir hayli yüksek.

Bu yılbaşını İstanbul'un beş yıldızlı otellerinde kutlamak isteyenler, seçtikleri otele göre, kişi başına 300 bin ile 391 bin lira arasında değişen bir harcama yapacaklar. Dahil günlük maket programla yeni yıla girmek isteyenler ise, yarım pansiyon 2 milyon 58 bin lira ödeyecekler.

İşte İstanbul'un bazı büyük otellerindeki yılbaşı menüleri, sanatçı kadroları ve fiyatları:

●İSTANBUL HILTON: Roof Restaurant'ta "Don Perignon" şöleriyle yeni yıla girmek isteyenler, kişi başına 391 bin lira ödeyecekler. Menüde, "Kuzu incik, bahçevan usulü" yok mantar sos üzerinde bademlibroccoli ile, "Izgara kuzu pirzola" ve "Fırında kuzu kaburga" sos ürgüp ve kola havuçlu ile, maydanoz sosuyla patates ile izgara biftek, "Fırında kuzu kaburga" sos ürgüp ve kola havuçlu ile, mayonez

P.12

Bir hafta hastanede kontrol... Sonra dört saatte kalp tamiri

Reyhan Hanım by-pass'ta

● Saat 7'de ameliyat ekibi gelmişti. Saat 8'de Reyhan Hanım ameliyat öncesi dinlenme odasına alındı, sonra ameliyathaneye. 15 kişilik ameliyathanede yaklaşık dört saat sürecek yerli by-pass için hazırlıklar başladı.

Bacaktan kalbe Reyhan Hanım'ın bacağından damar alınıyordu. Kalp durdurulup ayni anda parfüzyon cihazı devreye sokulduktan, kalpteki kitaj damarı hemen atma dikilecek ve kopru işlevi görecek, bacak damarı da yeni görevine hazır hale getirilmiştiyordu. Operasyon saatler boyu sürecek, fakat sonunda bir hayat kurtulacaktı.

Hatice GÜREL

MİLİYET ekibi olarak, hastaneye, doktorlar ve hemşireleri, Reyhan Hanım'ın by-pass ameliyatını adım adım izlemeye başladık. Bir hafta önce hastaneye yatırılan Reyhan Hanım, bu süre içinde, bütün aşağı kontrol edildi, tüm testler uygulandı. Amaç, açık kalp ameliyatının sırasında yaşanabilecek tereddütün ortaya çıkmamasıydı. Ameliyat günü yaşlandı. Bu önceki akşam banyo zamanıydı. Banyodan sonra sarıştırıldı, odayı doldurdu. Hem ziyarete, hem de geceyi rahat geçirmesi için gerekli ilaçları vermeye geldiler. Saat 7.00'de geldiler.

Sabah saat 07.00'de geldiler. Ilk ameliyat ekibiydi. Son kontroller yapıldı. Saat 08.00'i vurduğunda, Reyhan Hanım ameliyat öncesi dinlenme odasına alındı. Sakinleşmesi için durumuna uygun ilaç verildi. Post-up adı verilen dinlenme odasında dostlarıyla birlikte ameliyat hemşiresine teslim edildi. Dakor gösteriminde ameliyathaneye geçirildi. Ameliyat ekibi hazırlıklarını tamamlarken sterilizasyonu sağlamak için Reyhan Hanım'ın yüzüne özel kamuflaj sargıları ve yeşil meriç örtüler sadece

Devamı 12. sayfada

Geçiştirilen ölüm Yüksek İhtisas Hastanesi'nde yılda 1500 ameliyat yapılıyor. Başhekim Dpr. Dr. Kemal Bayazıt, bu trafik içinde yemeğini bile unutuyor. Bazen de bir çorbayla geçiştiriyor. Tek sıkıntısı, yetişmiş elemanın kıtlığı.

Yapılacak tam cihazı çıkmaz

Cerrahide Devletleşme

'Yılda beş bin ameliyat'

AMELİYAT odasından Dr. Kemal Bayazıt'la çıkıtık. Dinlenme odasına girdiğimizde bir işaretçi yaktı. Dpr. Dr. Bayazıt: "O ameliyatımız için bir pikap bir değirmi girdiyorsa" dedi. Sabahın 7.30'unda başlayan koşuşturmanın bazı gün, ikinci akşamın geç saatlerine kadar uzadığını anlattıktan sonra, yılda 3.159 yeşilli sağlık hizmetleri temel yasasının bir an önce yürürlüğe konması gerektiğini savunan Opr. Dr. Kemal Bayazıt: "Hastanede yılda 60 bakaya randevu" derken, yoğun konuşuyor.

Devamı 12. sayfada

İthal ve yerli cilt koruyucu ürünlerin satışı %50 arttı

Kirlilik kozmetikçiye yaradı

● Hava kirliliğinden cilterini korumaya çalışan kadınlar, kozmetik ürünlerine oluk gibi para döküyor. Cilt cerrahiyecileri, 17 binden 68 bine inemlendirici krem 20 binden 175 bine kadar fiyatla satılıyor.

HABERİ 12. SAYFADA

Giresun'da valilik önlem aldı

Gripten 5 ÖLÜ

● Mehmet YÜKSEL
● GİRESUN, MİLİYET BÜRO

GRİPAL enfeksiyon salgını Giresun'un Tirebolu ilçesine bağlı Güneşce kasabasının Güzelkuru, Gölağaç ve Boncukçukuru köylerinde etkili oluyor. Adı geçen köylerde son 10 gün içinde 5'i kişinin ölmesi üzerine, sağlık ekipleri köylerde âcele çadır taramaya başladı.

Edinilen bilgilere göre, son 10 gün içinde Güneşce kasabasının Güllağaç, Güzelkuru ve Boncukçukuru köylerinde yaşları 63 ile 85 arasında değişen 5 kişi yaşamını yitirdi. Giresun Sağlık Müdürlüğü ekipleri, bu köylerde yapılan taramalarda

Devamı 12. sayfada

Gazinolar savaşı

İSTANBUL'da iş arayıcı için bir gazinonun arası savaş yaşanıyor. Kentin üç büyük gazinosu, müşteri çekebilmek için eğlenceden çalınıyor. Hülya Avşar'ın geçtiğimiz hafta Taksim'de sahne almasından sonra, önceki gece savaşa ilk gazino girdi. Milliyet Erem Yazar'da üç hafta boyunca 150 bin sonra Yeniköy'de çalışmaya başladı. Milliyet Erem'in bir hafta önce Ahu Tuğba (Sette, sağda) ile birlikte Berhan Çaçan (Batte) Odeon Yazar'ın Kadıköy yakasında sahneye çıkmaya başladı. Yazar'ın eğlencede güzel Sovyet kızları ve arkalarından oluşan Sözlü Bizans Balesi böyle bir gösteriyor. Eski yıkımsanları sahnede yeni çıplak bir gösteri sunuyor.

(Fotoğraflar: Aydın ARICIOĞLU - Serdar BENLİ)

Hamamlara BASKIN

● Eminönü Belediyesi'nde görevli bayan zabıta ekipleri, kadın hamamı ve kuaförlere yaptıkları baskında, çıplak içindeki işyerleri ile hamamlara ceza kesti.

HABERİ 12. SAYFADA

Faşırdılar Eminönü Zabıtası'nın melekleri, kadın hamamlarına ve kuaförlere yıldırım baskın düzenlediler. Hamamların sağlık koşullarını denetleyen mavi melekler, "böcek ve sağlık koşullarını yetersizliği" karşısında şaşkına döndüler.

ŞBANK'TAN TÜKETİCİYE..

ÇAĞDAŞ YAŞAM KREDİSİ

BANK ÇAĞDAŞ YAŞAM KREDİSİ,
ınınızı güzelleştirecek bütün
açlarınızı karşılayabilmeniz için,
ın koşullarla mükemmel bir imkân.
minizi belirli bir firma veya marka ile
lamayacak, beğendiğiniz yerden alıp,
ı ödeyeceksiniz.
verişlerinizde peşin ödemenin
ıtajını yaşayacaksınız.

ŞBANK
Dış Ticaret Bankası

50 Milyon TL.
36 ay vadeli
Konut ve İşyeri

40 Milyon TL.
24 ay vadeli
Otomobil
Pikap
Kamyonet
Minibüs

15 Milyon TL.
12 ay vadeli
Ev eşyası, Mobilya
Elektronik cihazlar
Mutfak - Banyo
Müzik aletleri
Kürk giyim
Deniz motorları
Motosiklet - Bisiklet
Eğitim ve Seyahat giderleri
Mesleki cihazlar
Makine ve Tezgâhlar

TÜRKİYE İŞ BANKASI kuruluşudur.

Milliyet
Yeni gazetecilik
KURUCUSU ALİ NACİ KARA
Bu gazete, Basın Meslek İlkeleri'ni uygulamayı kamuoyu önünde söz ve
BASILDIĞI YER: GÜLLÜ PET DESE
YIL: 46, SAYI: 16187
Nurosmaniye Cad. No: 65 Tel: 511 44 1
Telefs: 22 251 Fax: 520 30 78 - 511 91

Boşu

İpin

Üç çocuğu ile

"Kocamın katilini ASIN"

● Arsa mafyasının kol gezdiği Sultanbeyli'de, kocası öldürülen 24 yaşındaki Sevim Topal, durusmada, sanıkların davadan vazgeçmesi için para teklif ettiklerini söyledi

HABERİ 12.SAYFADA

Gramla yiyec

ÇİLLER: '1990 yılı kaybedilmiş'

Başbakan Yardımcısı Sayın Çiller, ekonomide geçen yılı değerlendirdi. 'Bu yıl için tahminlerde bulundu. Karamsar bir tablo çizen Sayın Çiller, Körfez krizi nedeniyle alınan hiberlerin nerede kullanıldığını sorarak, tahminlerde bütçeye destek mi yapıyorlar?' dedi.

İSTİHBARAT SERVİSİ

DYP Genel Başkan Yardımcısı Sayın Çiller, geçen yıl kaybedilmiş bir yıl olarak değerlendirerek, bu yıl için de karamsar bir tablo çizdi.

DYP'nin son genel kurulunda Genel Başkan Yardımcılığına seçilen Sayın Çiller, politikayı anlatan sonra İstanbul'da ilk basın toplantısına yapılışını belirtti.

Enflasyonu önlemek için Latin Amerika ülkelerinde uygulanan kur politikalarına başvurulduğunu, bunun da başarıya ulaşmadığını, teknik olarak 1990 yılını kaybedilmiş bir yıl olarak gördüğünü söyleyen Çiller, hükümetin hiçbir hedefinin de gerçekleşmediğini öne sürdü. Hedeflenen rakamlarla gerçekleşmeler arasında yüzde 300 lük sapmalar olduğunu ifade eden Çiller, bugünkü ekonomik görünümün 1980 başlarına benzediğini anlatan Çiller, şöyle devam etti:

"Körfez krizinden sonra alınan hibelerin ne olduğunu sorarım Çiller'e. Siz bütçeye destek mi yapıyorsunuz, bunları kimlerden aktarmanız gerekir. Bu hibelerin, krizden zarar görenlere, altyörelere demiri gerektiği gerekçesi ile mi kullanacaksınız

P-14

Demirel: "Savaşa da Saddam'a da hayır"

● DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel Körfez krizini değerlendirirken "davulun hükümette, tokmağın Çankaya'da olduğunu" belirtecek "Savaşı alkışlamayalım ama Saddam'ın emrivakisine de razı olmayalım" dedi

İSTİHBARAT SERVİSİ

DYP GENEL Başkanı Süleyman Demirel, 1990 yılında Türkiye'de rejimin zedelendiğini öne sürerek "Anayasa değişikliğinin şart olduğunu" söyledi. DYP İstanbul İl Örgütü'nce Sheraton Oteli'nde düzenlenen "Yıla Bakış" adlı toplantıda konuşan Demirel, Türkiye'de ve dünyada 1990 yılında meydana gelen değişimleri değerlendirdi.

Dünyanın 1990 yılına büyük ümitlerle girdiğini, barış ve zenginliğin amaçlandığını belirten Demirel, Körfez krizinin "süper, barış içinde yaşayan, güvenli bir Avrupa" yaratabilme gayretlerini geri plana ittiğini söyledi. Paris Anlaşması'nın demokrasi, barış ve beraberlik devrini açtığını kaydeden Demirel şöyle konuştu:

"ABD çokuluslu gücü kullanmaya, Saddam ise Kuveyt'ten çıkmamaya kararlı. Saddam haksızdır. Savaşı alkışlamayalım, ancak Saddam'ın emrivakiine de rıza göstermeyelim. Saddam, bugün onu oradan çıkarmaya çalışan insanlar tarafından canavar haline getirilmiştir. Saddam, eğer gücünün sınırını biliyorsa savaş olmayacaktır. BM Genel Sekreteri Perez de Cuellar'ın bugüne dek Irak'a gitmemesi ve barış imkânlarını zorlamaması BM için bir defodur.

Türkiye'nin Irak'la bir sorunu olmadığını, ancak Irak'ın Türkiye'yle su sorunu bulunduğunu hatırlatan Demirel, "Biz Irak'la komşuyuz. Bu olayda, devletin büyüklüğünü ortaya koyup, 'Sen ne yapıyorsun?' demek bize düşerdi" dedi.

Türkiye'nin gelir dağılımında en kötü 10 ülke arasında olduğunu öne süren Demirel, halkın yüzde 50'sinin sosyal güvenlikten yoksun kaldığını ve fakirleştiğini belirterek şöyle dedi:

"Bugün ülkeyi hükümet idare etmiyor, yetkilerini Çankaya almıştır. Davul hükümetin omzunda, tokmak Çankaya'nın elindedir. Türkiye'nin savaşa girmesi için bir nedeni yoktur. Savaşa sürüklemeye de kalkarlarsa, karşısına dikilir, milleti de dikeriz."

Toplantıya katılan Adnan Hoca da (Adnan Oktar) DYP'li olduğunu açıkladı.

İnönü'nün sözlerine sinirlenen eski genel sekreter sert eleştiriye hazırlanıyor

Baykal yeniden sahnede

Halil ORAL ANKARA

SHP Genel Başkanı Erdal İnönü ile eski Genel Sekreter Deniz Baykal arasındaki gerginlik son günlerde yeniden tırmanmaya başladı. Baykal'ın salı günü TBMM grubunda konuşacağı ve İnönü'ye sert eleştiriler getireceği belirildi. Baykal'ın, İnönü'nün Başbakan Yıldırım Akbulut ile yaptığı son görüşmede kendisi hakkında söylediği öne sürülen sözlere çok üzüldüğü, bu nedenle İnönü'yü eleştireceği öğrenildi.

• SESSİZLİĞİ BOZUYOR

Kurultay sonrası genel başkanlık seçimini kaybeden Deniz Baykal, sessizliğe bürünmüş ve parti içi meseleler konusunda hiçbir yerde konuşmamıştı. Bu sessizliğe rağmen Baykal, özellikle örgütlerin görevden alınmasına tepki göstermiş ve bu tepkisini de İnönü'nün yemeğine katılmayarak göstermişti.

Deniz Baykal'ın uzun süredir gösterdiği suskunluğu önümüzdeki salı günü bozacağı öğrenildi. İnönü'nün işçi yürüyüşü konusunda Başbakan Akbulut ile yaptığı son görüşmede Baykal hakkında söylediği öne sürülen bazı sözlerin gazetelerde yer almasına, başta Baykal olmak üzere yakın çevresinin tepki gösterdiği vurgulandı. Haberlerde, İnönü'nün Baykal için "Deniz Bey 10 dakika ateşli konuşur, ondan sonra unutulur" şeklinde konuştuğu yer almıştı.

Bu sözlerin İnönü tarafından yalanlanmaması Baykal'ın tepkisine yol açtı. Bir Baykalcı milletvekili şunları söyledi:

"Sayın İnönü'nün bu sözlerini çok yadırgadık. Kendisine genel sekreterlik yapmış ve kurultayda genel başkanlık için aday olmuş bir kişi için kamuoyunda eşitlere neden olan bir başbakana ve ANAP'lı bakanlara, Baykal'ı alay edercesine şikâyet etmesi çok ağrımıza gitti. İsterdik ki, Sayın İnönü, basında çıkan bu sözlerini yalanlasın, ancak bugüne kadar yalanlamadı. Bunun üzerine Baykal artık [illegible] ve gereken cevabı verecek."

• GRUBA BAŞVURDU

Baykal, İnönü'nün söylediği öne sürülen sözlere yanıt vermek için önceki gün SHP TBMM grup yönetimine başvurarak, salı günü toplanacak SHP TBMM grubunda konuşma hakkı istedi. Deniz Baykal'ın İnönü'ye sitem edeceği ve ardından sert eleştiriler getireceği bildirildi.

DYP'nin kadın ve gençlik atağı

İhsan AKDEMİR ANKARA

DYP kadın ve gençlik işlerinden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Ali Şevki Erek, partide yeniden yapılanmayı ve büyümeyi amaçlayan bir rapor hazırladı.

Genel İdare Kurulu'nun önceki gün yapılan toplantısında üyelere dağıtılan ve basından saklanan raporu Milliyet ele geçirdi. Raporda partinin gelişmesine ilişkin önerilerin yanı sıra iktidara gelindiğinde yapılması amaçlanan yeniliklere de yer veriliyor.

• KADIN VE GENÇLİK

Raporun birinci bölümünde kadın ve gençlik işleri komisyonlarının kurulması öneriliyor ve şöyle deniyor:

"Kadın ve Gençlik İşleri Komisyonları DYP'nin örgütlenmiş bulunduğu belde, ilçe, il ve genel merkez olmak üzere tüm birimlerinde DYP tüzüğünün 65. maddesi gereğince, kadın ve gençlik işleri genel başkan yardımcılığı görev, yetki ve amaçları doğrultusunda kurulur. Bu komisyonlar, kadınlarımızın ve gençlerimizin, milli kültür ve manevi değerler, eğitim, sağlık, beslenme, çalışma, iş, yurt, mesken, spor, sanat, demokrasiye katkı, katılım, çağın bilimsel gerekleri, bilgi toplumu ve çağdaş olmanın şartları ile ilgili araştırma, inceleme işlevini yürütürler."

• GENÇLERE YÖNELİK YENİLİK

Raporun ikinci bölümünde DYP iktidarında gençlere ve kadınlara yönelik yenilikler sıralanıyor. Hedefin bilgi toplumu olduğu belirtilen raporda "Bizi tanıyan bizi sevecek" deniliyor.

Raporda gençlere yönelik yenilikler şöyle sıralanıyor:

● 18 yaşa oy, 25 yaşa seçilme.
● Üniversite giriş sisteminde değişiklik.
● Genç müteşebbise öncelik ve teşvik.
● Mesleki eğitime öncelik.
● Kırsal kesim gençliğine iş, uygar ve çağdaş hayat düzeyine getirilmesi için yeni önlemler.

• VALİ VE KAYMAKAMLAR

"Partinin valisi il başkanı, partinin kaymakamı ilçe başkanıdır" denilen raporda, il ve ilçe başkanlarına yönelik öneriler de şöyle sıralanıyor:

● İnançlı, bilgili, nerede ne zaman nasıl konuşulacağını bilen, toplumun sempatisini kazanmış, içtenlikli ve güven veren insanları koştur, konuştur, görevlendir. Başkasına kaptırma bünyene al.
● Sanayi sitesi, fabrika, üniversite, mahalle ve apartmanda sorunları tespit, görevlisi oluştur. Bu sorunlara çözüm ara.
● Toplumun her kesimiyle yakın ilişkiler kur.
● Demokratik kuruluşların toplantılarına katıl.
● Parti içi seminerler, gezi, panel, konferansa ağırlık ver.
● Mahalle ve kahvede sohbet et.
● İyi ve kötü günde dayanak ol. Yanında ol.
● Gençliğe peşin hükümle yaklaşma. Kucaklayıcı ol. Sevgiyle saygıyla yaklaş. Unutma, en güzel silah hoşgörü ve sevgidir.
● Partiyi zaafa uğratma.
● Unutma, her sorunun kaynağını biz bulacağız ve biz çözeceğiz.

SİYASET GÜNLÜĞÜ

KIYAMETİ İZLEMEYE HAZIR MISINIZ?

CNN'in reklam sloganıdır:

"Kıyameti de biz görüntüleyeceğiz. Bizi izlemeye devam ederseniz, dünyanın sonunu da odanıza getireceğiz."

Çekici bir propaganda değil mi?

Düşünün bir kez... Evinizde, koltuklarınıza gömülmüş, sakin bir gecenin keyfini çıkarıyorsunuz. Uydu antenini ya da kablo televizyonunuz da varsa eğer... Ekrandan "anons bandı" geçmeye başlıyor ve dünyanın bilmem neresindeki görüntüler "kıyametin koptuğunu" haber veriyor.

O gece, evde değilseniz, kuşkusuz böyle bir görüntüyü ikinci kez izleme şansına sahip olmayacaksınız!

CNN'in, "kıyameti odamıza getirme" düşüncesi, televizyon haberciliğindeki süratin simgesi ve çarpıcı bir reklamcılık fantezisi.

Son günlerde, bizim TRT de yabancı televizyon şirketlerinin "sürat"ine ayak uydurma çabasında. Böylece, haberciliğin, "Türk büyüklerini" makam ve boy sırasına göre, ekrana getirme olmadığını anlamaya başlıyor. Bu kompleks altında da, "kaş yaparken, göz çıkarıyor."

Önceki gece, 20.00 haberlerinin ardından ekrana getirilen "Bir Konu" programını bilmem izleyebildiniz mi?

TRT, nihayet CNN'i bile solladı ve "kıyamet"i odamıza getirdi.

Dünya, Cenevre'deki barış görüşmelerinin sonucunu yorumlamaya çalışırken ve BM Genel Sekreteri son bir umutla Bağdat'a giderken, TRT ekrana, Amerikan yapımı bir film getirerek, "savaşı başlattı ve dünyayı Saddam belasından kurtardı."

Tabii, televizyonlarını biraz geç açanlar ya da, yayının sonuna yetişenler, "dehşet" içinde kaldılar. O saatlerde masa başında yemekte olanlar ise, çorbalarını yarım bırakarak, en yakın marketten "erzak" almaya koştular.

Acaba?

Böyle bir sorumsuzluk dünyanın neresinde görülmüştür?

Tamamen propagandaya dönük, "savaş oyunları" niteliğindeki filmi, doğru dürüst bir açıklama yapmadan 20.00 haberleri gibi herkesin ekran başında olduğu bir sırada yayınlamak, insanları "paniğe" yöneltmenin ötesinde hangi amaca yöneliktir?

Aslında hedef bellidir.

Türkiye'de savaşa karşı olan büyük çoğunluğu, "Canım, niye korkuyorsunuz, zaten bu savaş üç günden fazla sürmez. Baksanıza, dünyanın en güçlü orduları, en üstün silahları karşısında hangi güç dayanır? Saddam ne yazar" noktasına getirmek amaçlanmaktadır. Böyle bir propagandanın sonucunda da kamuoyu, "Üç gün dişimizi sıkarsak, nasıl olsa her şey bitecek. Devlerin yanında savaşa gireceğimize göre, bir zararımız olmaz" düşüncesine koşullandırılmaktadır.

* * *

PROGRAMI izlemeyenler için, "savaş görüntülerinin" yer aldığı filmdeki seslendirmeden bazı pasajlar verelim:

...Saddam bugün tarihte görülen en büyük tahrip gücüne sahip ordularla karşı karşıyadır.

...Körfez'deki büyük deniz gücü Irak kuvvetlerini ateşe boğup yok edebilir.

...Irak'ın füzelerini havada imha edecek yüzlerce uçaksavar ve uçak kullanılacaktır. Dünyanın en iyi pilotları bu amaçla hazır beklemektedir.

...Çeşitli ülkelerin devriye uçakları Irak pilotlarına uçuş fırsatı vermeyecektir.

...Saddam'ın tankları, isabet yeteneği yüksek roketlerle imha edilecektir.

...Irak böyle bir taarruzdan kurtulsa da bu kez füzeler ve lazerlerle donanmış zırhlı birlikler tarafından yok edilecektir.

...Irak karşısındaki uluslararası güç Irak kuvvetlerinin gerisindeki hatlarda çarpışmaya da hazırdır. Mısır, Suriye ve Fransız, Amerikan nakliye uçakları stratejik noktalara inecek ve ileri noktalardaki Irak kuvvetlerinin ikmalini engelleyecektir.

...Komandolardan oluşan özel hareket timleri, kendi ülkelerinin en seçkin ve en iyi eğitim görmüş askerleridir. Bu askerler çöl muharebesi ve kimyasal silah konusunda ve savunma alanında da yeteneklidir. En önemlisi hepsi tam bir inanç ve bilinç içerisinde Irak saldırganlığına karşı koymaktadır.

İşte, bu seslendirme altında, ekrana "yıldız savaşlarını" andırır görüntüler gelmekte, savaş gemilerinden fırlatılan füzeler göğü delmekte, tanklar, toplar, askeri araçlar peş peşe imha edilmekte, uçaklar düşmekte ve bomba bulutları gecenin karanlığında ortalığı gündüz gibi yapmaktadır.

Peki...

Bu dehşet manzaraları, Türkiye'de niye gösterilmektedir? Öyle ya... Bu görüntüleri Saddam ve Irak yönetimi izleyip de, "geri çekilecekse" yanlış adres seçilmiştir.

Aslında, amaç, yönetim kadrolarımızı ve halkımızı "doldurmak", getirip, "Boşuna telaşlanıyorsunuz, bu savaş başladığı anda biter" havasını vermektir. Ancak, izlenimimiz, yayın sonrası tam tersine gidildiğidir.

Masum insanlar, "Büyümeden ölecek miyiz?" diye soran çocuklar, "Özal'a telefon atsak da, savaştan vazgeçse" kaygısını yaşayanlar, TRT'nin "Bir Konu" adı altında ekrana getirdiği "kıyamet" görüntülerinden ürkmüşler, rahatsız olmuşlardır.

Madem bu denli, "güçlü" ordular savaşa hazırdır. Bırakalım, "düğmeye basan" başkaları olsun ve Türkiye, "hatır" uğruna savaşa girmesin.

*"Meğer ne kolaymış. Akbank'ta hesap açtırdım. Hemen gönderdiler **Akkart**'ımı. Üstelik ücretsiz olarak. Kullanımı da çok basit. Gündüz, gece, hafta sonu hiç fark etmiyor. Giriyorum bir AkMatik lobisine, şifremi yazıyorum, bir tuşa basıyorum... hepsi bu kadar. Banka işlemlerim anında halloluyor. Hem de **Akkart** hızıyla..."*

"Akkart meğer ne kolaylıkmış..."

AKBANK
"Güveninizin Eseri"

Akkart sahipleri, indirimli kaza sigortasından yararlanıyor; Akkadın dergisine ücretsiz abone oluyor.

Gelin Akbank'a, Akkart'ınızı alın.
Siz de Akkart hızını yaşayın.

AkMatik

Dalan: "Savaşa girmemeliyiz"

İhsan AKDEMİR

DMP Genel Başkanı Bedrettin Dalan, Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ı ve Başbakan Yıldırım Akbulut'u uyararak, "Türkiye'yi oldubittiye getirip, savaşa sokarsanız bunun hesabını savaş bittikten sonra verirsiniz" dedi.

Dalan, Milliyet'e Körfez krizinin son durumuyla ilgili düşüncelerini açıkladı. Tüm olumsuzluklara rağmen Körfez'de bir savaşın çıkacağını sanmadığını ifade eden Dalan, ülkeyi yönetenlerin kriz üzerinde çok dikkatli olmaları gerektiğini bildirdi.

Körfez'de çıkabilecek olası bir savaşta Türkiye'nin katiyen yer almaması gerektiğini belirten Dalan, "Türkiye'nin ne menfaati var bu savaşa girmekte?" diye konuştu.

Savaşın uzun vadeli düşünülmesi gerektiğini ifade eden Dalan, "Eğer ülkeyi yönetenler bir çılgınlık yapar da ülkeyi savaşa sokarlarsa, yüzyıllar boyu silinmeyen bu düşmanlıkların tohumu ekilmiş olur" dedi.

Dalan şöyle konuştu:

"Bizim amacımız nedir? O belli değil. Türkiye savaşa girecek mi girmeyecek mi, o da belli değil. Her şey bir muamma. Saddam'ın gitmesini mi arzuluyoruz? Eğer arzumuz bu ise, bütün dünya Saddam'ın gitmesi için çalışıyor. Saddam zaten gidecek, öyle ise Türkiye'yi bu kadar öne çıkarmanın ne manası var.

"Saddam bizim için tehlikeyi mi?, Saddam bizim için ne tehlike olacakmış. Tehlike olsa ne yazar. Yani koskoca Türk devleti bir avuç Irak'tan mı korkuyor? Saddam'ı korkunç hale getirerek milletin moralini de bozuyorlar. Unutulmamalı ki, tarihte Bağdat'ın kapısını açan bizim Bayburtlu Genç Osman'dır. Türkiye'de Bağdat'ın kapısını açacak yüzbinlerce Genç Osman vardır. Ama Bağdat'ın kapısı ne için açılacak? Niye açılacak? Türkiye'nin milli hedefi midir, Bağdat kapısının açılması? Bunları çok iyi bilmek gerekir. Üstelik Türk dış politikası 'Yurtta Sulh, Cihanda Sulh' ilkesine dayanır. Türk ordusu da bu ilke çerçevesinde kendi ülkesinin sınırlarını korumak için kurulmuştur."

Eğer devletin bu ilkesinden vazgeçilirse o zaman Türk devletinin temelinin dinamitlenmiş olacağını bildiren Dalan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Onun için Türkiye çıkabilecek bir savaşa katiyen girmemelidir. Bu ülke vatanperver gençlerini Arap çöllerinde heba etmemelidir. Yazıktır, günahtır, ülkeyi yönetenler akıllı davranmalıdır. Bir de unutulmamalıdır ki, eğer Türkiye'yi bir oldubittiye getirip savaşa sokarlarsa bunun hesabını savaş bittikten sonra verirler. Bu hesabın faturasının da nerede, nasıl ödeneceği belli olmaz."

erika bölündü

DIŞ KARŞILIKLAR dünyası

SÖZ ÇİZGİNİN

Turhan Selçuk

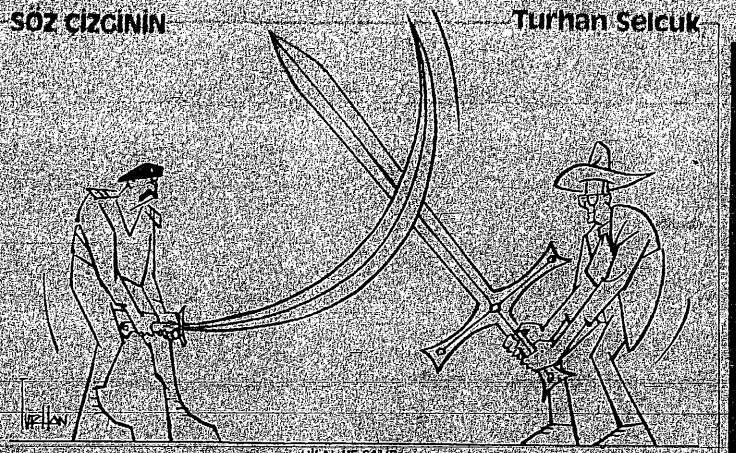

HİLAL VE SALİP

'Lojistik destek' için yetki gerekli

Baron TİNAİZ, ANKARA

KAK tamamen siyasete dönmeye 12 saat kala muhtemel bir kitap savaşı. Türkiye'de Cumhuriyetin kuruluşundan bugüne kadar ABD ve NATO üzerine yapılmış bilim adamları söyle diyor:

Prof. Dr. Yılmaz İnce (Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı): "Devletin varlığını sürdürebilmesi için, bu savaşın kaybedilmesi gerekiyor. Bu savaşı kaybetmek için, Türkiye'nin ABD ve NATO'ya bağımlılığının artması gerekiyor. Bu bağımlılık ise, Türkiye'nin bölünmesi demektir."

Prof. Dr. Sabri Sayarı (SBF Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı): "Bu savaşı kaybetmek için, Türkiye'nin ABD ve NATO'ya bağımlılığının artması gerekiyor. Bu bağımlılık ise, Türkiye'nin bölünmesi demektir."

'Bağdat boşalıyor'

DİYARBAKIR, MİLLİYET BÜROSU

SİYASETİN GÜNLÜĞÜ

ÖZAL'IN SAVAŞ PLANI

KÖRFEZ krizinde artık 'zamanaşımı' girdi. Saddam, uzatma dakikalarında da çekilmez ise, bu sabahtan itibaren artık her an savaş patlayabilir.

Savaş patladığı an, Türkiye'nin izleyeceği yol ve gelişmelerde hareket edecekti?...

Dün, ANAP Grubu toplantı hazırlıklarında, Akbulut yakınlerine, toplantıda, "Bu sabah Cumhurbaşkanı Özal, gelecek günlük planlarımızı, ister istemez, etkiyor. Türkiye'nin hangi koşullarda savaşa girebileceğini açık seçik anlatıyor.

Özal için, 'kritik' tarihler, 18-19 Ocak olarak gö-

Muhalefet liderlerini cuma günü Köşk'e çağırmış olması da buyurgan, Irak'a Kuveyt'i boşaltması için tanınan süre bu sabahtan itibaren dolmuş durumda. ABD artık her an vurabilir ve birkaç gün içinde de savaşın seyri belirsizliğini yerçekimi kuvvetinin belirsizliğine eşiyor. Özal, bu takvime göre hareket ettiği için, dersini de Köşk'te Köşk'e çağırıyor. Ancak, Inönü ve Demirel, bu yaptığı reddediyor. Özal, kendisi Meclis'e gelmeyi (Yani, yerine herhangi bir bakanın gitmesini) bile reddediyor. ANAP Grubu'nun 'rica' üzerine başlatıyor.

Meclis'te dünkü manzaralar ise çeşitli. İnönü ve Demirel, kendi grup toplantılarında "savaşa hayır" çıkıp, Özal'ın seçim sandığına girmeyeceğini ve savaş kararının Meclis'te alınmasını istiyorlar. Bu da reddedildiğinde, ANAP Grubu'nda ise, konuşan başbakan yardımcısı Akbulut'un "kurtuluş savaşı ve milli mücadele biter biter, ekip, karşı bina da kendilerini bekleyen Özal'a gidiyorlar.

Cumhurbaşkanı'nın inisiyen ANAP'lı parlamenterler, 18 aşamalı plan'ın yeniden, daha sonra kulislerde şöyle anlatıyorlar:

Bugün, en geç en geç savaş patlayacağı 18-19 Ocak'ı, Türkiye açısından en kritik tarihler olarak değerlendiren Özal, Amerikan uçakları nedeniyle Saddam mallarına yapılan hükümet Meclis'e savaş tezkeresi ile gelecek (Saldırı olmazsa savaşın dışında kalınacak).

Savaşın ilk günlerinde, karşı tarafın, Irak, bütün gücüyle Türkiye'ye saldırmayacağını (Hatta, bu ihtimal bile yok) söyleyecek.

Cumhurbaşkanı Özal, Türkiye'nin savaşa girmeyeceğini, ANAP Grubu'na aşağıdaki gibi izah edecek:

Boyle bir Kürt devleti oluşumuna izin vermeyecek. (Hatta deli olmazsa modernleşemiyecek.)

Cumhurbaşkanı Özal, Türkiye'nin savaşa girmeyeceğini, ABD'nin Irak'a saldırmasından önce, Amerikan uçakları nedeniyle Irak'ın füze saldırısında bulunmasından sonra söyleyecek. Zaten, kamuoyunu da bu duruma endeksledi diyor. Özal'ın bu tezi, "Eğer savaş" dışında ABD'nin Irak'a saldırmasından sonra "Savaş" üzerine çekiyor. İşte bu tahlike nedeniyle de muhtemelen yönünü değiştirebilecek nitelikteki Patriot'ları Güneydoğu'ya yerleştiriyor. Ancak bu sayının silindiği 8 adet olduğu ve yeterli kalmadığı söyleniyor. Yapılış şeffaflığı yok.

Özal, belki de bu kaygıları gidermek için, Türkiye'ye gönderilen mühimmatlara dolanlı savaşı mazeretinden faraş gerçeğen söz ediyor.

Ve, tahmin çok büyük olabilecek bir savaşın Türkiye'ye getireceği ekonomik bedellerine ilişkin olarak ANAP Grubu'na aşağıdaki bilgileri verecek:

Körfez krizinin çözümünde Amerikan uçaklarının kullanılmasından dolayı, Irak'ın Türkiye'ye 7 milyar dolar borcu olduğu, bu borcun ödenmeyeceği, Irak'ın Türkiye'ye 1 milyon ton buğday göndermesi gerektiği, Özal'ın bu konuda Saddam'a mektup yazdığı, ancak mektubun henüz ulaştırılmadığı

28 ARALIK 1991

P-16

Zorunluluk ya da özgürlük amacıyla çalışanlar sorun dolu

Kadının 'iş'i zor

● İstanbul Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Prof. Dr. Necla Arat: İş hayatına girmeleriyle toplumsal ve ekonomik hayatlarında bulunan kadınların çeşitli sorunlarla daha iyi görerek cinsiyetçi ayrım uygulamasıyla karşılaşarak çalışkanlığını, kreşsiz ise sefil ücretli yorgunluk çilesi taciz uğrama ve niteliksiz işlerde çalışma gibi sorunlarla karşılaştıklarını saptadı

Arife AVCU

Prof. Necla Arat: kadınların istanamayacak sorunlarla yüz yüze olduğunu söylüyor.

Ayfer Canseğer: İnsan en büyük derdi, kendine az da olsa boş vakit ayirememak

Selime Çağlar: Doğacak bebeğini kime bırakacağını bilmemekten huzursuz.

EKONOMİK zorunluluk, ekonomik özgürlük ya da diğer nedenlerinin amacıyla çalışan kadınların sorunu var. Kadınların iş hayatına girmeleriyle toplumsal ve ekonomik hayata katkıda bulundukları belirten İstanbul Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Prof. Dr. Necla Arat çalışan kadının 6 sorunu olduğunu belirtti. Arat, çalışan kadınların sorunlarla daha iyi görmeden önce, iş alanlarını cinsiyet ayrımı yapılmasıyla karşılaştıklarını ve Arat, resmi ise çalışan kadınların günlük cinsel tacize uğrama ve niteliksiz işlerde çalıştırılma gibi sorunlarla karşılaştıklarını anlattı. Zorunlu olmalarına rağmen kreşsiz çalışanların iş hayatındaki sorunlarını ise şöyle sıralıyor: "Çalışan kadınlar ise işyorgunluk, yıkışım ve kendilerine zaman ayıramamaktan yakındılar.

Dünya nüfusunun yarısını oluşturan kadınların toplam işgücü içinde yüzde üçte ikisini işsizlerin oluşturduğunu belirten İstanbul Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü Prof. Dr. Necla Arat kadınların iş hayatına toplumsal değişmeyle birlikte ağır olarak ekonomik zorunluluk daha

Devamı 12. sayfada

►12. SAYFADA

4. BÜYÜK TÜRKİYE ANSİKLOPEDİSİ
KUPON 22

Hergün bir DÖRTKÂN 5 TAMAMI 21 KUPON
KUPON NO:3

Yeni moda EĞLENCE Hazım Alpman

Biges'in mönüsünde de sahnesinde de unutulmayacak lezzette 'et' var

Paris usulü 'Love Show'

● Eiffel, Biges'te eğlenmek için iki 'vites' mevcut. Fiks mönü 250 bin, alakart ise 300 bin Türk Lirası. Burada yemekler ve sahne etkinlikleri. Uluslararası etiketli. Biges'e gelen herkesin aklında ise Fransız kızlarının geometrik harikası koni formundaki göğüsleri var.

KANLI GÖSTERİ! Elinde kılıçla sahneye çıkan Amazon ruhlu Fransız kızı, göğsünü gere gere govunu tamamlıyor. Fırsatla rol çereği olabilir ağzından kan bile getiriyor.

İSKİ tüp gazı, yemekli, programlı tarz ile yeni 'eğlenceleyer' sahne etkinliklerini birleştiren Biges'te, İstanbul'un en 'sinekolojik' soyları icra ediliyor.

Eğlenmek için Biges'te iki 'vites' var. Fiks mönü 250 bin, alakart 300 bin lira. Burada yemekler Türk, Fransız, İtalyan ve Rus mutfaklarından oluşan 'tüfekli tarası' bir lezzet yarışması finali gibi, sahne de aynen uluslararası. Macar piyanist, Meksikalı folk grubu, bizden Hayko, İspanyol flamencocular ve Fransız mimeleri, görlere ve kulaklara enfes bir şölen sunuyor.

Macar piyanist eşliğinde 'evene yemek' saat 21.30'da

Devamı 12. sayfada

Milliyet Halk gazetesi

Milliyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş. adına Genel Yayın Yönetmeni DOĞAN HEPER

Bu gazete basın ahlakı ilkeleri çerçevesinde oluşturulmuş basın konseyinin denetimini kabul etmiştir.

BASIM YERİ: ANKARA ve İSTANBUL

YIL: 45, SAYI: 15648

Yazı İşleri Müdürü: AHMET OKTAY (Yazılar) NECATİ DOĞRU (Araştırma) TURGUT GÖNGÖR (Koordinasyon) SAMSAL BÜYÜKA (Spor)

Yönetim Genel Müd. ve Çağan Oğlu P. Kadıköy 34726 Tel: 311 44 44 (10 Hat) Telgraf: Milliyet İst. Faks: 311 81 38 - 311 81 28

CÜCELER KASABASI Ödemiş'in Birgi kasabasında cüceliğe eş rast yor. Doktorların bizim için yapacağı bir şey yok' diyen bu sağlık boyundaki Talip Bo uzmanların köy köy dolaşarak aile bireylerinin zararlı olduğunu anlatmalarını isti

Teleservis'te hizmet ekranda!

Dokunun ekrana, başvurun.
Dokunun havale yapın.
Dokunun bakiye inceleyin.
Dokunun bilgi alın.

Teleservisler'den, pek çok bankacılık işlemini, ekrana bakarak, ekrana dokunarak, kolayca yapabilirsiniz... Günün 24 saati, yılın 365 günü, gece, gündüz, bayram, tatil!

Birçok Tele24 Lobisi'nde bulunan Teleservisler'den, Telecard, kredili" kredi kartı, Ferdi Kredi, Otomobil Kredisi ve Konut Kredisi almak için başvuruda bulunabilirsiniz.

Telecard'ınızı ya da Yapı Kredi kredi kartınızı kullanarak havale yapabilir, bakiyenizi inceleyebilirsiniz... Döviz kurları, faiz oranları, Düzenli Ödemeler, Talimatlı Havale, kredili" kredi kartları, Ferdi Kredi, Otomobil Kredisi, Konut Kredisi, seyahat çeki, Yapı Kredi çekleri ve yeni hizmetler'le ilgili bilgi alabilirsiniz.

Ekrana bakarak, ekrana dokunarak, kolayca, anında!

Siz de Yapı Kredi İmkânlar Dünyası'nda yaşamaya başlayın. Teleservis rahatlığını yaşayın!

YAPI KREDİ "hizmette sınır yoktur"

AKTİF BANKACILIK

İşten çıkartılan genç, cina

işadamın

İSTİHBARAT SERVİSİ

KAPALIÇARŞI esnaflarından Sinan Delikan (36), önceki gün bıçak ve sahanceyle Beylerbeyi'ndeki evinde öldürülmüş olarak bulundu. Genç tekstilcinin, işten çıkarılığı 20 yaşındaki Volkan Bayındırlı ve iki arkadaşı tarafından öldürüldüğü öne sürüldü.

Devamı 12. sayfada

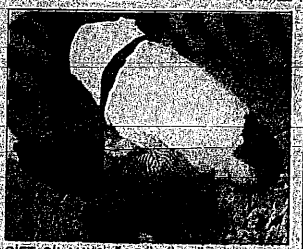

ÇİFT SİLAHLA ÖLDÜRÜLDÜ Beylerbeyi'ndeki evinde şekilde bulunan Sinan Delikan (36), evlenmek üzereyd

%78

Şimdi, "Doğru Orantılı Faiz" daha da çok kazandırıyor.

TYT BANK "Doğru Orantılı Faiz" oranları

	50 milyona kadar	50-100 milyon arası	100 milyon ve üstü
Vadesiz	% 10	% 10	% 10
1 ay vadeli	% 60	% 61	% 62
3 ay vadeli	% 73	% 74	% 75
6 ay vadeli	% 74.5	% 75	% 75.5
1 yıl vadeli	% 76	% 77	% 78

3'er aylık ek gelirlerinizi:

6 ay vadeli	% 66	% 67	% 68
1 yıl vadeli	% 67	% 68	% 69

TÜRKİYE TURİZM YATIRIM ve DIŞ TİCARET BANKASI A.Ş.

TYT BANK Harbiye: Cumhuriyet Cad. No: 50 Harbiye/İSTANBUL Tel: 131 54 (5 Hat) Telex: 23 530 TYT TR

TYT BANK Hastanemizde: Şehremini Cad. No: 52 Cerrahpaşa/İSTANBUL Tel: 533 66 44 (6 Hat)

TYT BANK Kapalıçarşı: Sahaflar Sokağı No: 16 Cağaloğlu/İSTANBUL Tel: 513 29 93

TYT BANK Ankara: Gaziosmanpaşa Cad. No: 9 Yenişehir/ANKARA Tel: 18 28 26 (4 Hat)

TYT BANK Antalya: Cumhuriyet Cad. No: 29 Antalya Tel: 18 28 26 (4 Hat)

TYT BANK İzmir: Cumhuriyet Bulvarı No: 19/A Konak/İZMİR Tel: 13 53 54

TYT BANK

Beraya alınan Fawcett, Ryan O'Neil'le

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Yıllar önce gösterilen ve büyük ayan Charlie'nin Melekleri filminin Farah Fawcett, (44), kanserle mücadele yıl önce silikonla göğüslerini büyüten estetik cerrahinin uzun dönemdeki nden gündeme getirdi.

örün "habis" olduğunu öğrendikten ılibu'daki evinde, 8 yaşındaki oğlu sevgilisi Ryan O'Neil,(50)'ile geçiren destegi Charlie'nin biz başka inceligi on da bir süre önce aynı hastalık nede- dletmiyeti, Yakın çevresi, Kate'in inin Farah'ı büyük ölçüde rahatlattığı- ğını yayılmasını önlemek için kemote-

Devamı 12. sayfada

VİTRİN

Yavuz DONAT

JURNAL

IR Balkan göçmeniydi.

Kitaplarının birinde, Balkanlar'da "Türk olduğu için yabancı muamelesi ünü" ve Türkiye'ye göçünce de "göç- duğu için yabancı muamelesiyle karşı- " yazar.

vgi arayışıyla" TKP'ye girmiştir.

a "esas sevgililerinin kitaplar olduğunu tan sonra da" ayrılmıştır.

ı da, solu da aşmış bir Türk düşünürü.

mündan önceki 10 yılda evi dergâh gi-

ğirlerine soğuk gözlerle bakan solcular ılar, onun evinde karşılaşırlardı.

yıllarda gözleri görmüyordu.

kiya'yı ve dünyayı, hayranlarının okudu- ıklarla izliyordu.

ıra, Cemil Meriç'e ait..

nizde "JURNAL"i var.

5-65 arasındaki denemeleri (İletişim Ya-

bilim adamından ziyade, bir filozofun ya-

ün, filozofun "Jurnal"inden notlar suma-

***

memleketin büyük faciası, en seçkin sv- ın beynini ve kalbini ilişe peşkeş çek- alletdilmesi gereken büyük dava, bu top- üzerinde münevverin nefes alabilecek imesi.

h sahnesine yeni çıkan Türk burjuvazisi, ile övünecek kadar gururuzdur..... burjuva bir tatih. Kültsenin zekâya vur- ıncirleri o parçaladı. "Bastil"i deviren o. gına da onun çocuğu, Marx'ta. Bizde bur- ir haremağası, kendi kendini iğdiş eden mağası. Batı'yı tanımıyor. Doğu'ya düş- linsiz ve düşüncesiz. Batıyı yöneten değil, cehalet.

lkın seviyesine inceoğız" diye, dilimizi ninkine benzetmek, halkılaşmak değil, mektir..... Akademilerin vazifesi; dev- uvvetin, dili argo haline getirmesine vermemektedir..... Her nesil dilini öğ- n kolaya kaçar. Akademilerin, kitabın, sın hikmet-i vücudu, dünü yarına bağla- .. Yarı aydının sadizmine terk edilen bir Dil, politikaya alet edilmekte. Dil, ar mektep kaçaklarının şamar oğ- .. lyiniyet sahiplerinin, hangi siyasi tan- mensup olurlarsa olsunlar, bir cephe ası milli bir zarurettir.

u, diş dünyayı değiştiremeyeceğini çok nladı, esrar dumanlarından ördüğü has e şarkılar söylemeyi, kaderle boğuşma- h etti.

a kuvvet, mızrak veya kılıç muniseşen, , olgunlaşan insanı yenmiştir. Tarih, ga- yazdığı bir kitap. Zafer, arkasından bı- ın masum düşmanların cesetleri üzeri- n yapma çiçeklerden bir çelenk.

an, bedbahtlığından bahsederse yalan İnanan için bedbahtlık yoktur. Bağlandı- ta yamyam tamtamlarını dinleyen mis- Roma'nın bütün hunhar ve sadist impa- ından daha meşuttur. Devamı 16. Sayfada

SABIR TAŞI 16 yıllık güzellik uzmanı Ayten Dinç, erkeklerin de güzelleşme konusunda çok titiz olduğunu vurguluyor (yanda). Yeşim Uzunlulu da "İnsan sabır taşı olsa çatlar. O kadar zor beğeniyorlar ki" diyor.

Güzel meslek

Nurdan Uzun: 'Yavuzu ama zevkli bir mesleğimiz var.'

Ebru Arun: 'Bazı erkekler kadınlardan daha meraklı.'

Tuğba Aydın: 'Herkes genç ve güzel görünmek istiyor.'

● *Güzel olmayı ve güzelleştirmeyi kendilerine meslek seçen kadınlar, işlerinden ve kazandıkları paradan çok memnun. Güzellik uzmanları, kadınlar kadar erkeklerin de güzelleşmek uğruna paradan kaçınmadıklarını söylüyorlar*

Tuncer BAHÇIVAN ● İSTANBUL

GÜZEL olmayı ve güzelleştirmeyi kendilerine meslek seçen kadınlar işlerinden ve kazandıkları paradan memnunlar. Güzelleşmek uğruna kadın ve erkeklerin para harcamaktan kaçınmadıklarını belirten güzellik uzmanları, işlerinin kolay olmadığını da kaydettiler.

Güzellik uzmanı kadınlar, mesleklerini şöyle anlattılar: Devamı 16. Sayfada

'Üniversite mezunu devlete gelmesin'

ÜNİVERSİTEYİ bitiren herkesin devlet kurumlarında işe girmek için milletvekillerine başvurduğunu söyleyen DYP Milletvekili Hüseyin Balyalı, "Her üniversiteyi bitiren kapağı devlet dairesine atmaya çalışıyor, yok öyle şey" dedi.

Balyalı, üniversite mezunlarını özel sektöre gitmeye çağırırken şunları söyledi:

"Her üniversite mezununun gözü devlet dairesinde. Niye? Çünkü bir yolunu bulup buraya girdimi, iş tamam. Çalışmasa da olur. Kapasitesi yetersiz de olsa olur. Ama, artık yok öyle şey. Keşinlikle bunun önüne geçmeliyiz. Gitsinler, özel sektörde denesinler şanslarını. Eğer kalitesizseler zaten özel sektör kapar onları. Yok kapasiteleri düşük ise, devlete yamanmaya gayret etmesinler."

ŞAKA-CAN

Aziz kardeşlerimi İstikbal bizimdir!

● CAN KIRAÇ

MİLLİYET'TEN

Umur TALU

'KAYIP'

MİLLİYET okumazsanız, ne kaybedersiniz?

Bu soruyu şimdiye kadar belki sordunuz, belki sormadınız, belki sormaya bile ihtiyaç duymadınız.

Belki, "ne kaybedebileceğini" yıllar önce farkeden "eski" bir Milliyet okurusunuz; belki, ne kazandığınızı farkeden daha yeni bir Milliyet okurusunuz.

Kısaca; Milliyet okuru olduğunuza göre, büyük bir olasılıkla, bu sorunun yanıtını çoktan verdiniz. Yine de, bir kez birlikte arayalım mı yanıtları?

Milliyet okumazsanız, ne kaybedersiniz?

- Kişisel yaşamınızı, ülkenizin bugününü ve geleceğini belirleyen siyaset dünyasının gerçek yüzünü, ayrıntılarını, artılarını, eksilerini...

- Ekonominin karar merkezlerindeki kararların, kararsızlıkların, doğruların, yanlışların anlamını...

- Dünyanın, çevremizdeki, uzağımızdaki ülkelerin kalp atışlarını, bunların sizin nabzınızı nasıl etkileyebileceğini...

- Mensubu bulunduğunuz meslek grubunuz, toplumsal çevrenin, içinde yaşadığınız ortamın sorunlarının sıkı bir takipçilikle izlenişini...

- Bu sorunlar ile getirilişi kadar çözümünde de nasıl etkili olunabileceğini...

- Yaşamın gökkuşağını oluşturan renklerin; size yakın insanların, size uzak insanların, sevdiklerinizin, sevmediklerinizin, bu renklere kara çalmaksızın ciddiyetle ele alınışını...

- Genliş bir yelpazede, birikimlerini, teorübelerini, kaynaklarını, kişisel santezlarında süzerek, olan bitenin anlaşılmasında, ileriyi görebilmenizde ipuçları, tezler sunan, bir başka yerde rastlanamayacak zenginlikteki yazarları...

- Sporda ayrıntıyı, tarafsızlığı, uzmanlığı, çok sesli yorumu...

- Televizyon dünyasının her karesini benzersiz bir yoğunluk ve hacimde sunan bir dergiyi...

- Yıllardır ciddiyetle, özenle, tutarlılıkla sürdürülen eğitim ve kültür hizmetlerini...

- Her konuda çok çeşitli ve en çok sayıda özel haberi...

- Yukarıdakilerin tümüne yaklaşımda, doğruluğu, dürüstlüğü, ciddiyeti; demokratik tutarlılığı... Önyargısızlığı ama ilkelliği ve etkili olmayı...

Ve, gazetenize bu gözle bir kez daha bakarak, gerekirse karşılaştırma yaparak bulabileceğiniz birçok farklılığı...

Aklınıza gelen "eksiler" varsa bile, artıları bir toplamanız yeter. Çünkü; "eksiler"i artıya çevirme kararlılığımızı da farkına varmış olmalısınız.

Bu yüzden, Milliyet, Türkiye'de "en doğru, en dürüst, en ciddi" gazete. Bu yüzden, siyaset ve iş dünyası en çok Milliyet'ten etkileniyor. Bu yüzden, Milliyet okuru istikrarlı. Bu yüzden, uluslararası kuruluşlar, dış basın, yabancı başkanlar en çok Milliyet'i kaynak kabul ediyor.

Bu yüzden, Milliyet, öncelikle gazete.

Bu yüzden siz, bir Milliyet okurusunuz.

Türkiye'de, Milliyet okumayan belki kendini kaybetmez ama, yönünü bulmakta zorlanabilir.

Neler yapabileceğini biliyorsunuz...

Akbank Kredi Kartları, size farklı bir dünyanın kapılarını açar... Akbank'tan aldığınız Visa ya da Eurocard/MasterCard ayrıcalığınızdır. Onlarla yurtiçi ve yurtdışında dilediğiniz harcamayı yapar, Akbank güvenini ve Akbank saygınlığını yaşarsınız.

Çekici değil mi?

"Güveninizin Eseri"

p.14

Milli

Bu bir defiledir

BİZİMTEPE tesislerinde önceki gece gerçekleştirilen spor giyim defilesi radyodan naklen yayınlandı. "Radio Night Party" adıyla düzenlenen defilede mankenler renk renk spor giyim ürünlerini sunarken, 'Genç Radyo' spikerleri de podyumdaki bu "görselliği", sözsüklerle dinleyicilere aktarmaya çalışıtılar.

Fotoğrafta Makedonya

KADIKÖY Belediyesi Kültür ve Sanat Merkezi ile Üsküp Kent Müzesi'nin ortaklaşa düzenlediği "Makedonya'nın Kültür Zenginliği" adlı fotoğraf sergisi açıldı. Üsküp Kent Müzesi Müdürü Klime Korobar, gümrüklerdeki bürokrasiden yakındı

KIRMIZ

EN YA

Bu fiyat kıyaslay

RENKLİ TELEVİZY
VESTEL TÜRKUAZ MON.
VESTEL TÜRKUAZ MON.
VESTEL TÜRKUAZ FST
VESTEL COMFORT FST.
VESTEL EPSAME FST.
VESTEL TÜRKUAZ MON.
VİDEO VİDEO PL
VESTEL GOLDSTAR V.F
VESTEL LKIT KRİSTAL
VESTEL AKAI VR-422 VI
VESTEL TW 720 MİNİ M
VESTEL TWP 425 MİNİ
VESTEL CD 618 L MİNİ
VESTEL VP 110 MİNİ M
VESTEL MİDİ 150 UK M
VESTEL MS 270 UK Mİ
VESTEL MİKRODALGA
VESTEL MİNİ FRİN
VESTEL 804 T.OT. ÇAM
VESTEL 542 T.OT. ÇAM
VESTEL 645 T.OT. ÇA
VESTEL FRİT 150 BUZD
VESTEL FRİT 220 BUZD
VESTEL FRİT 400 BUZD
VESTEL CVT 220 DERİ

BU Mİ

Bakırköy tırmanıyor

A.Gücü Kayseri 0-0

Altay Karşıyaka 2-1

Aydın G.Birliği 3-2

✓ Konya deplasmanından üç gol ve üç puanla dönen Yeşil - Siyahlılar, seri galibiyetlerini sürdürdü. Karşılaşmayı 11 bin seyirci izledi. Maçın hakemi Mekki Keskin'den kartını Konyaspor'dan Levent ve Ali Rıza'ya gösterdi. PAF takımları maçında Konyaspor ile Bakırköy 1-1 berabere kaldı.

3-1

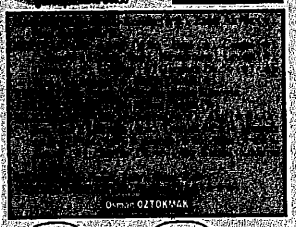

BAKIRKÖYSPOR galibiyetler serisini Konya'da da sürdürdü: 3-1

Yeşil - Siyahlılar, ligin dibinden kurtulmaya çalışan rakibi karşısında başarılı bir kontratak futbolu uyguladı ve yakaladığı pozisyonları iyi değerlendirerek üç puanın sahibi oldu.

13. dakikada **Ali Rıza**'nın sağdan kullandığı serbest atışta **Mücahit** ters bir vuruşla topu kendi ağlarına gönderdi: 1-0

26. dakikada **B.Ahmet** seri çalımlarla Konyaspor ceza sahasına girdi. Boş durumdaki **Kemal Yıldırım**'a gördü. Bu futbolcu düzgün bir vuruşla Konyaspor filelerini havalandırdı ve ilk yarı 1-1 kapandı.

54. dakikada **Ali Rıza**'nın hatalı pasını yakalayan **Mustafa** soldan Konyaspor ceza alanına girdi. Nefis ortasına önsekiz içinde bekleyen **Zafer** aynı güzellikle vurdu: 1-2

79. dakikada **Kemal Yıldırım** Konyaspor defansının ofsayt diye durakladığı anda yararlanarak sert bir vuruşla farkı ikiye çıkardı ve maçın skorunu belirledi: 3-1

Bakırköyspor, Konya deplasmanından üç puanla dönerken, İzmaniyeye çaştığı bir akın (Tülay

2-0 Sarıyer akıllanıyo

Sarıyer'in attığı üç golden biri olan Erdi maç boyunca İhsan'ın marka

✓ G.Antep karşısında haftalardır süren [illegible] na son veren Lacivert - [illegible] penaltıdan, [illegible] Sarıyer [illegible] dakika

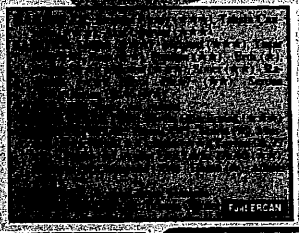

NOTLAR: Hava açık ve güneşli. Sıcaklık 15 de Yusuf Ziya Öniş Stadı'nın zemini çim ve futbo seyirciydi. Karşılaşmayı 1500 civarında seyirci izl Sarıyer Aksoy sarı kartını Gaziantepspor'dan Mus Hasan ile Sarıyer'den Esat için kullandı.

SARIYER Gaziantepspor ile moral buldu: 2 Son haftalarda aldığı başarısız sonuçlarla pu alt sıralarına inen Lacivert - Beyazlılar, üç puan çıkıkları Gaziantepspor karşısında istediklerini son alıştılar. Sarıyer 'in baskın olmada geçen karşı tehlikeli atağı 5. dakikada geldi. Bu dakikada Erd rafın ceza alanı içine yaptığı ortaya Serccan ve R kumadı. 8. dakikada Sarıyer'in ilk golü geldi. E dan ortaladı. Mecnun hareket halinde şık bir kafa bey göstердi: 1-0. 13. dakikada Ferdum 'un k best atışı Gaziantepspor defansı seyredince Serca du, top az farkla dışarı çıktı ve devre 1 - 0 kapand

İkinci yarıda da Sarıyer'in baskısı ve gol ara 56. dakikada Ramazan ceza alanı içinde to anda Zeyer önünden elle çelince hakem penaltı n tardı. Atışı kullanan Mecnun skoru 2 - 0 yaptı.

72. dakikada Selçuk 'un pasıyla Erdi ceza ala la buluştu. Yaşar ile karşı karşıya kalmasına rağm ket edince Yaşar golü önledi ve karşılaşma 2 - 0 s İlbiyetiyle sona erdi.

Su, elektrik, telefon...

İstanbul artık fatura ödemiyor!

Siz yoksa ödüyor musunuz?.. Gelin İş Bankası'na, Otomatik Ödeme talimatınızı verin. Siz de faturasız yaşayan İş Bankalıların arasına katılın.

İstanbulluların telefon, İSKİ su ve aktaş elektrik faturaları İş Bankası'nda Otomatik Ödeme'ye bağlandı! Bir talimatınızla, bütün bu faturalarınız İş Bankası'ndaki hesabınızdan otomatik olarak ödeniyor.

Üstelik, sizden hiçbir ücret kesilmiyor.

Ayrıca, dilerseniz Bankamatik ya da Mavihat aracılığıyla fatura tutarını öğrenip, ödemeyi kendiniz yapmanız da mümkün.

Bugün, size en yakın elektronik İş Bankası Şubesi'ne uğrayın... Otomatik Ödeme'yle hayatınızı kolaylaştırın!

TÜRKİYE İŞ BANKASI

3. Lig'de 3. dun

HAKEMLER: Ufuk Yalçın (★ duz (★), Müfit Silahsaroğlu (
SİLİVRİ: Adnan (★)- Soner (★ (★★), Hayri (★★★), Semih (★★), Yusuf (★), Ahmet tekin (★) (Ertan (★), Tankut (★) (Murat (★★)
KÜÇÜKÖY: Metin (★★★ (★★), Sinan (★★★), Tur Ümit (★★★)- Hasan (★★★ (★★), Muhammet (★★) (N Selçuk (★★) (Talat (★ (★★★★), Teoman (★★★)
GOLLER: Levent (Dk. 19-73), 64)

HAKEMLER: Ayhan Akça (★★★), İsmail Aliz (★★), Abdullah Kasap (★★)
BELEDİYE: Bülent (★★) - Ercan (★★★), Murat (★★★), Mehmet (★★★), Yücel (★★) - Coşkun (★★★) (Arif (★★), Kenan (★★★★), Rahmi (★★★), Ertuğrul (★★) (Tekin (★★) - İbrahim (★★★), Hüseyin (★★)
GEBZE : Sakalı (★) - B.Adem (★★), K.Adem (★★), Suvay (★★), Erdinç (★★) - İsmail (★★), Tamer (★★★), Arif (★★) (Seyfettin (★★), Murat (★★★), Bayram (★★★★), Necmettin (★★)
GOLLER: Sadettin (Dk.19), Bayram (Dk. 50 ve 58), İbrahim (Dk.53), Kenan (Dk.60)

HAKEMLER: Mecdi Tezcan (★ (★★), Alpaslan Zor (★)
ÜMRANİYE: Mustafa (★) (Veli (★★), Haydar (★★), Metin ((★★)- Ziya (★★), Yadigar (★ tin (★★)- Isa (★★★★), Gö Murat (★) (Enes (★★
DİKİLİTAŞ: Galip (★)- Zeki (★ Seref (★★), İsmail (★★), Ha san (★★), Mehmet (★★), Keram (★), Yaşar (★), Hasa
GOLLER: Isa (Dk. 43), İsmail (D (Dk. 85 pen.)
NOT: Maçtan sonra Dikilitaş'lı fu Ümraniye'li Haydar'a kafa n ruştu ve her iki taraf futbolcula

HAKEMLER: Metin Yüksel (★★), Ali Haydar Aksoy (★★), Zafer Bazu (★★)
MALTEPE: Yücel (★★★) - Cenk (★★★), Muhittin (★★), Servet (★★), B.Hüseyin (★★) - Turgay (★★★), Erkan (★) (Cem (★), Şenol (★★) - İrfan (★★), Bülent (★★★), K.Hüseyin (★★) (Burak (★★)
PENDİKSPOR: Erhan (★) - Halim (★★), İsmail (★) (Çetin (★), Halil (★★), Yavuz (★★) - Yamer (★★), Halit (★) (Figen (★★), Necdet (★★★) - Erol (★★), Habip (★★), Sükrü (★★★)
GOLLER: Şükrü (Dk. 12 pen), Turgay (Dk. 27), Şenol (Dk. 82 pen)

HAKEMLER: İ.Güven Yoğur (★★), Suat Soykaya (★★★), İrfa (★★★)
DARICA GB: Nevzat (★★★)- Bolaş (★★★), İsmail (★ (★★)- Süleyman (★)(Alaattin (★★★), Adnan (★★), Fatih (★★★), Nihat (★★) (
BEYLERBEYİ: İsmail (★★) - (Cihan (★★), Mesut (★ (★★), Engin (★★★), Mehmet Kerim (★★), Suat (★★ (★★★), Kubat (★★)- B. Sahin (★★★)
GOLLER: İlhan (Dk. 20), Bek K.Orhan (Dk. 88)

HAKEMLER: Erdoğan Yıldız (★★★), Kamil Dertsiz (★★★), Semahattin Sezen (★★★)
GALATA: Hakan (★★)- Uğur (★★★), Fehmi (★★), Mehmet (★★), Zati (★★)- Nuri (★★★), İlhan (★★), Gökhan (★★)- Muhammet (★★), Doğan (★) (Ümit (★★), Yüksel (★★★)
DÜZCE: Şenol (★★)- Hüsnü (★★), A.Murat (★★), Ömer (★), Galip (★)- Taşkın (★), Cafer (★), Bülent (★) (Raif (★)- Hasan (★) (Uğur (★), Atuç (★), Murat (★)
GOLLER: Uğur (Dk.70), Nuri (Dk.80), Muhammet (Dk.87)
NOT: Maçtan sonra Düzce'li futbolcu tribünde bulunan seyircilere saldırdı. Ancak çok kısa süren olaylar sırasında düşünce yaralanan ve hastaneye kaldırılan

HAKEMLER: Rıza Özahioğlu (★★), Hasan Kayalaroğlu (★★), Y (★★)
UZUNKÖPRÜ: Hakan (★) (T İsmail (★★★), Latif (★★), Selim (★★)- Necdet ((★★) (Nuyasi (★★), Serd Turgay (★★) - Yalçın (★★★)
K.GÜMRÜK: Semih (★) - Y Aydın (★), İslam (★★), T Tugay (★) (Bülent (★★), Birol (★) (Salih (★★) - Mustafa (★★), Mehmahir (GOLLER: Ali (Dk. 10, 44 ve (Dk. 12), Sadun (Dk. 55)

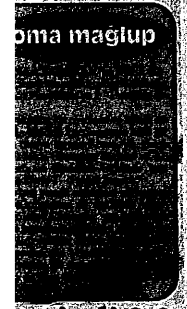

begenmedi

ke

oma mağlup

sevindi:3-0

SONUÇLAR

IYE BAYANLAR LİGİ

aray'a pota tesellisi

ödül töreni bugün

21.11.1993

p.16

HABER

Antalya'da frengi paniği

ANTALYA Emniyet Müdürlüğü Ahlak Masası ekiplerince yakalanan Romen uyruklu 31 yaşındaki Gabi Feraru ile 21 yaşındaki Adina Arvinte'nin frengili olduğu ortaya çıktı. Yetkililer Romen hayat kadınlarıyla ilişkiye giren erkeklerin en yakın sağlık kuruluşuna başvurmalarını istedi.

Bulaşıcı menenjite dikkat

EGE Üniversitesi Tıp Fakültesi Bulaşıcı Hastalıklar ve İntaniye Kliniği Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Münir Büke "Nezle, grip olanlar dikkat etmeli. Bu hastalık boğazda çoğalan mikropların kana bulaşması ile beyin zarına yerleşiyor. Yüzde yüz öldürücü" dedi.

n Öztin'i ettik

İSTANBUL - MİLHA

Hürriyet Gazetesi'nin kurucusu merhum Sedat Simavi'nin yanında yetişen ve kuruluşundan itibaren tam 45 yıl aralıksız hizmet veren basın dünyasının sayısız ilklerine Tahsin Öztin, ği hastanede önceki 0 sıralarında kalp en rdi. çalışma odasında aat 15.00 sıralarında sızlanan Öztin, Hospital kaldırılarak tedavi ştı. erliğinden yazı işleri , muhabirlikten n 57 yıldır durmadan yöneten, Hürriyet'in ahşanı Öztin, son est Kürsü" köşesini spor makaleleri

şındaydı

Türk bayrağı... eşkazlerini Çiçeo Öztin, nda ilk hac röportajını v, Çekoslovakya'nın idiğini ince işaretini amış, Hiroşima'ya giren etecilerimiz, Kerbela'da gerçekleştirmiş, saray e çağrıları birkaç sında yeralmışın. Öztin, ndında bir çocuk

in, 1912 yılında oğdu. İzmir Amerikan öğrenim gören Tahsin ler Güzel Sanatlar, ni bitirdi. Gazeteciliğe dat Simavi'nin) "7 Gün", Dergi"nde rriyet Gazetesi'nin ına atılışına kadar azı işleri ı'nda yaz

Yargının başındaki yetkililer hakim açığına ve davaların uzamasına dikkat çekerken özellikle arşivlerin yetersiz ve düzensizliğinden yakınıyorlar.

'Yargı kan kaybediyor'

Adalet Bakanı Seyfi Oktay'a göre deneyimli hakim ve savcıların sayısı çeşitli nedenlerle hızla azalıyor

Pervin BÜYÜKÇELEBİ
İSTANBUL

ADALET Bakanı Seyfi Oktay, hakim ve savcılara, belirlenenden fazla iş yüklendiğini belirterek "Halen 6 bin 80 hakim ve savcı görev yapıyor. Şu anda 2 bin 92 mahkemeye ve bu mahkemelerde görev yapmak üzere toplam 6 bin 719 hakim ve savcıya gereksinim var. Ayrıca deneyimli hakim ve savcılardan erken emekli olanlarla istifa edenlerin sayısı gittikçe artıyor, yargı kan kaybına uğruyor" dedi.

Hakimlik ve savcılık mesleğini ekonomik açıdan bağımsızlığa kavuşturmak gerektiğini söyleyen Oktay, "Örneğin, 1992'de kendi arzusuyla 38. yaş sınırından da 81 hakim ve savcı emekli olmuş, 28 kişi istifa etmiş, 8 kişi de başka kuruma geçmiştir. Hakimlik mesleğini mutlaka çekici bir hale getirmemiz gerekir" diye konuştu.

Türkiye'nin çeşitli illerinde uzun yıllar hakimlik yaptıktan sonra, Adalet Bakanlığı Başmüfettişliği'nden emekliye ayrılan **Azmi Tekinalp**, görev yaptığı dönemlerde davaların zamanında sonuçlanmamasından yakındı. Tekinalp, "Hukuk hükümlerinde değişiklik yapılarak muayyen suçların cezaya bağlanması ve davaların hemen karara bağlanması gerekir. Ayrıca hakimlere tatmin edici maaşlar verilmeli ki, görevlerini iyi yapsınlar." dedi.

İstanbul Adliyesi 1. Ağır Ceza Mahkemesi Hakimliği'nden emekli olan **Erol Çulhaoğlu** da davaların uzamaması için, hakimlerin iş yükünün azaltılması gerektiğini ifade etti. Çulhaoğlu şöyle konuştu:

"Sakarya'da görev yaparken, Cumhuriyetin ilk dönemlerinde açılmış ve 40 yıl devam eden bir tapulama davasını hiç unutamıyorum. Taraflardan biri dava açıldığında genececik bir kızken, evlenmiş çocukları hatta torunları bile olmuş. Tek isteği ölmeden bu davanın sonuçlandığını görmekti. Bu olay gösteriyor ki, usul kanunlarında davaların bir an önce sonuca bağlanmasının sağlanması için önlemlerin alınması gerekir."

Yargının Sorunları

- *Bazı adliyelerde cumhuriyetin ilk dönemlerinden kalma daktilo kullanılıyor.*
- *Hakim ve savcılarımızın rahatça oturup çalışabileceği masa ve sandalye yok.*
- *Adliyelerdeki arşivlerimiz düzensiz, dağınık, karma - karışık ve sistemsiz.*
- *Yaklaşık 800 başsavcılıkta taşıt aracı yok.*
- *Halen 3 bin 700 hakim ve savcının lojmanı bulunmuyor.*

Önce alem, sonra firar

Hüseyin SOLMAZ - EDİRNE

EDİRNE Kapalı Cezaevi'nden 3 Kasım'da kaçan **Yavuz Kaşıkçı**'nın, firardan önce bazı cezaevi yöneticileri ve aynı cezaevinde hükümlü bulunan **Kürşat Yılmaz**'la bir otelde "alem" yaptığı ileri sürüldü.

Uyuşturucu kaçakçılığından yargılanan **Derya Ayanoğlu**'nun babası **Osman Ayanoğlu**'nu öldürmek suçundan 30 yıla hükümlü **Kaşıkçı**'nın kaçışıyla ilgili olarak Jandarma Alay Komutanlığı'nın başlattığı soruşturma tamamlandı ve elde edilen bulgular İl İdare Kurulu'na verildi. Cezaevi personeli ve Jandarma görevlilerinin ifadesinin yer aldığı soruşturma dosyasına göre Kaşıkçı şöyle kaçtı:

Kırklareli Kapalı Cezaevi'nden bir süre önce Edirne'ye nakledilen **Yavuz Kaşıkçı, Kürşat Yılmaz**'la birlikte rahatsızlandığını belirterek 3 Kasım gecesi revir sorumlusu İnfaz Başmemuru **Hayri Çakır**'dan Devlet Hastanesi'ne sevk aldı.

Yılmaz'la Kaşıkçı, daha sonra Jandarma Uzman Çavuş **Emin Bekeç** ve beraberindeki iki erle hastaneye gitti. Bu sırada hastane girişine gelen Renault Concorde marka bir otomobile binen iki hükümlü, Jandarma Uzman Çavuş ve iki erle kent merkezindeki Kervansaray Oteli'ne geldi.

İddiaya göre otelde daha önce ayrılan bir odaya geçen mahkum ve görevliler burada Cezaevi 2. Müdürü **Yaşar Baki Kazancı** ve otel sahibi **Kerim Çoğalmuş**'la buluştu. Grup, burada kadınların da bulunduğu içkili toplantıda gece geç saatlere kadar eğlendi. İçkiler yudumlanırken Jandarma Uzman Çavuş'un emrinde bulunan 2 er, yine aynı otomobille cezaevine geri götürüldü. Otele geri dönen oto, bir süre bekledikten sonra **Yavuz Kaşıkçı**'yı alarak ortadan kayboldu.

Alemden sonra tahliyesine 1 ay kalan tükücü babalardan **Kürşat Yılmaz** ve Jandarma Uzman Çavuş **Emin Bekeç**'in cezaevine geri döndüğü bildirildi.

PTT teknisyeni sır oldu

Ufuk KAPTAN - KOCAELİ

İZMİT PTT Müdürlüğü'nde teknisyen olarak görev yapan **Selahattin Sayan**'dan bir aydır haber alınamıyor. "İşe gidiyorum" diyerek evden çıkan ve bir daha dönmeyen Sayan her yerde aranıyor.

İzmit'in Sırrıpaşa Mahallesi'nde oturan 30 yaşındaki Selahattin Sayan'ın hayatından endişe duyan eşi **Güneş Sayan**, PKK'nın kaçırmış olabileceğini öne sürerek, "Kocamla 11 yıllık mutlu bir beraberliğimiz var. Kendisi teknik açıdan çok yetenekli olduğu için PKK kendilsini kaçırmış olabilir" dedi.

Selahattin Sayan'ın annesi **Cemile Sayan** da, oğlunun bankaya 18 milyon lira kredi borcunun bulunduğunu söyleyerek, "Eğer oğlum bu yüzden evini terk ettiyse buna gerek kalmadı. Babasının yardımıyla bu borcu ödedik. Yeter ki, yuvasına geri dönsün" diye konuştu.

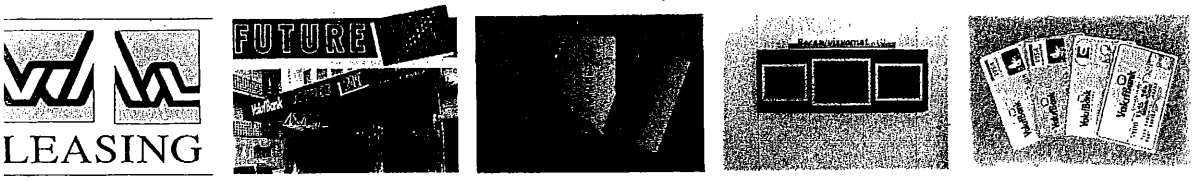

21. YÜZYIL BANKACILIĞINDA

HER ŞEY İNSAN İÇİN

Barış'ın düşü, pasta fabrikası kurmak... Ali'nin tercihleri daha farklı. Onlar bilinçli, 21. yüzyıl insanları... Siz de, şimdiden geleceği düşünün. Yarın "daha büyük" olmak için, bugün Vakıfbank'a gelin.

VakıfBank
21. Yüzyıl Bankacılığı

İRAT

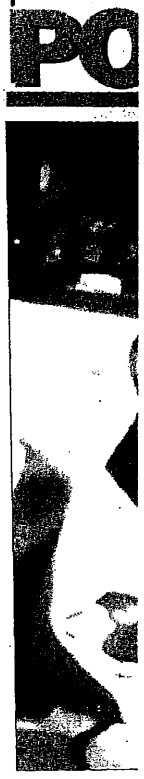

'GENEL BAŞKA
başkanlığa seçilen Çill

Sır

Kon
belir

Şamil TAYYAR

KONGREDEN çıkan Başbak Çiller'in "dö noktası" olarak gö Mart'taki yerel seç kuracağı "seçim hı girmeye hazırland İdare Kurulu için "denge listesi"ne b yaklaşımla seçim l oluşturacağı belirt Kongre konuşmas bütünleşmenin ma sonuçlarına göre şekilleneceğini bel Çiller'in yeni hük kurarken parti içi yanısıra ana muh

ANAP'la yarışabi isimleri gözönünd ifade ediliyor. Kongrenin "gizli" potansiyel genel b adaylarından oldu Köksal Toptan v Sezgin'in de yeni görev almasına k bakılıyor. Toptan teklifi yapılması karşı çıkmayacağ Son dönemde Çill yakınlaşmaya baş Çağlar'ın ismi de bakanlar arasında Ancak, Çiller'in GİK'e almakla bu verdiği, ayrıca ba yapmayacağı gör savunanlar da bu Haziran kongres destek vermesine kabine dışında k Ali Yılmaz'ın bu kabinede görev a Ayvaz Gökdemi Köse, Baki Tuğ arasından birinin girebileceği belir DYP'de bakanlık giderek yayılarke yüksek oy alan i Sağlık Bakanı Ri Serdaroğlu'nun Merkez'de Teşkil olarak kaydırıla söyleniyor. Bürokraside ise yenilemeden so değişmelerin gü geleceği, her bak kadrosunu oluşt değişiklikler ya dikkat çekiliyor.

KABİN

Kabine dışı kalı isimler arasında olarak Ahmet S Gazioğlu, Sükr Hasan Ekinci, Akçalı'nın isim Ayrıca, kabined isimler arasında yapılabileceği b DYP kongresini ortağı SHP'yi de kabine değişikli bakanlarla sınır SHP kanadında

para

BORSA - PİYASA

Dün	Dün	Dün	Dün	Dün	Dün
0235	5505	6960	13325	660	1967.81
Önceki 0230	Önceki 5565	Önceki 6900	Önceki 13200	Önceki 658	Önceki 1965.37
Dolar Serbest piyasa TL	Mark Serbest piyasa TL	İ.Frangı Serbest piyasa TL	Sterlin Serbest piyasa TL	Altın (Ons TL)	Yatırım fonu endeksi

Devlet faizi dün 4.35 puan daha düştü

Dayfun DEVECİOĞLU

İKİ haftalık aradan sonra 3 ay vadeli Hazine bonosu faizlerine yeni bir darbe vuruldu. 3 Şubat'ta yapılan ihalede 5.12 puan gerileyerek 69.64'e düşen bono faizleri dün yapılan "takvim dışı" ihalede 4.35 puan daha inerek yüzde 65.29'a kadar geriledi. Böylece Ocak sonlarında yüzde 74.76 olan bir aylık faizler iki hafta içinde 9.47 puan birden gerilemiş oldu.

Piyasadaki para bolluğu gözetilerek aniden açılan dünkü ihaleye yüksek oranda katılım oldu. Banka ve aracı kurumlar toplam 17 trilyon 41 milyar liralık alış teklifi verdiler. Ancak, faizlere ikinci darbeyi vurmak için çok iyi bir fırsat yakalayan Hazine, sadece düşük oranlı teklifleri karşılayarak 4 trilyon 139 milyar liralık satış yaptı. İhalede en yüksek faiz yüzde 65.6, en düşük faiz ise yüzde 64.74 olarak gerçekleşti.

Devlet 3 aylık bono faizlerini 4.35 puan daha düşürdü. 15 gün içinde 40 puanlık faiz indirimi sağlandı.

Ortalama faiz ise yüzde 65.29 oldu.

Dün yapılan işlemlerle devlet "bir taşla iki kuş" vurmuş oldu. İlk olarak faizlerde ikinci keskin düşüş sağlandı. Bunun yanısıra bugünkü ödemeler için 3 trilyon 750 milyar liralık kaynak sağlandı.

Hazine, bugün banka ve aracı kurumlara toplam 18.5 trilyon liralık ödeme yapacak. Buna karşılık, geçen haftadan 1 ay 1 yarısı çeşitli şekillerde yapılan satışlardan doğan 13 trilyon liralık tahsilat var. Yani piyasaya yaklaşık 5.5 trilyon lira çıkacak.

Hazine, bu açık için de bir formül buldu. Banka ve aracı kurumlara çekilen mesajla bugün yine "takvim dışı", yıllık ihale açılacağı duyuruldu. Bu ihaleye katılacakların bugün saat 12.00'ye kadar 3 tekliflerini vermeleri, ödemelerin de saat 15.00'e kadar yapılması gerektiği bildirildi. Bir yıl vadeli satışla yarın piyasadan 2-3 trilyon lira daha çekilmesi bekleniyor. Bugün ayrıca 9 ay vadeli Hazine bonosu ihalesi yapılacak. Bu ihalenin ödemesi ise önümüzdeki Çarşamba günü gerçekleştirilecek.

Son gelişmeler üzerine Halkbank da faiz indirimine gitti. Banka aylık faizini yüzde 58'den yüzde 56'ya, 3 aylıkları yüzde 69'dan 68'e çekti. 6 aylık faizini 1 puan yükselterek yüzde 72'ye, yıllığı ise 3 puan yükselterek yüzde 78'e çıkarttı.

	ÖNCEKİ GÜN		DÜN	
	ALIŞ	SATIŞ	ALIŞ	SATIŞ
ABD doları	9.200	9.230	9.205	9.235
Alman markı	5.540	5.565	5.565	5.595
İsviçre frangı	5.960	6.000	6.000	6.060
Hollanda florini	4.905	4.960	4.925	4.980
İngiliz sterlini	13.000	13.200	13.150	13.325
Fransız frangı	1.627	1.645	1.640	1.650

	ÖNCEKİ GÜN		DÜN	
	ALIŞ	SATIŞ	ALIŞ	SATIŞ
Cumhuriyet	648.000	698.000	650.000	699.000
Reşat	675.000	750.000	675.000	750.000
24 ayar külçe	97.600	97.900	97.800	98.200
22 ayar külçe	88.230	89.060	88.500	89.900
Bir ons altın		328.55 $		329.55 $
22 ayar bilezik	87.780	96.300	87.780	96.300
900 ayar gümüş	1.107	1.139	1.125	1.161
Ziraat altın (6 gr)			511.000	525.000

"Özel vergi timleri" kurulacak

Zülfikar DOĞAN

ÖNÜMÜZDEKİ günlerde Meclis'te kabul edilip yürürlüğe girmesi beklenen Vergi Reformu Yasa Tasarısı ağırlıklı olarak 1994 yılı başından itibaren yeni düzenlemelere geçişi öngörüyor. Bu düzenlemelerin getirdiği artırıcı etkileri ise 1995 yılından itibaren hissedilebilecek. Vergi tasarısındaki düzenlemeler şöyle:

GÖTÜRÜ VERGİ

Yasanın yürürlüğe girdiği tarih itibariyle götürtülük şartlarını yitirmemiş olanlar, gerçek usulde vergilendirilmeyi gönüllü olarak kabul ettikleri takdirde, ilk yıl süreyle geçirti usulde bedikleri verginin yarısı kadar ödeme yapacaklar.

YENİ ORANLAR

Kurumlar Vergisi oranı yüzde 46'dan yüzde 25'i inmiyor. İstisna ve muafiyetlerin hemen tümü kaldırılırken, yatırım indirimi ve ihracat istisnası korunuyor.

Tasarı, Kurum hisse-darlarına dağıtılacak kâr paylarından ise yüzde 20 oranında stopaj kesilmesini de öngörüyor.

Ancak, gelir vergisi mükellefi olan 'bir' kişinin toplam yıllık kazancı 540 milyon lirayı aşarsa gelirler stopaj kapsamına alınıyor.

VERGİ KAÇAKLARI

Aralarında çifte defter tutma, sahte belge düzenleme gibi uygulamalar olan yedi ayrı suç kapsamında vergi kaçakçılığı sayılacak.

Kasıtlı olarak vergi kaçırmanın para cezasının yanısıra 6 aydan 3 yıla kadar hapis cezası verilecek. Kesinleşen hapis cezası paraya çevrilemeyecek. Maliye ve Gümrük Bakanlığı bünyesinde vergi kaçakçılığını izlemek, incelemek, araştırmak ve soruşturmak üzere "özel kaçakçılık timleri" oluşturulacak.

Vergi kaçakçılarının kamuoyuna açıklanma koşullarını ise Bakanlar kurulu saptayacak.

Yeni Tasarı Ne Getiriyor?

- Gönüllü olarak, götürü usulden gerçek usule geçenler, 3 yıl süreyle normal tarifenin yarısı kadar vergi ödeyecekler.
- Bu mükelleflerin vergiyle ilgili tüm işlemlerini "İşletme Yönetim Merkezleri" yapacak.
- Kurumlar Vergisi oranı % 46'dan % 25'e düşürülecek. İstisnalar tamamen kalkacak.
- Şirketlerin dağıttığı kar paylarından % 20 stopaj kesilecek. Böylece nihai vergi % 40'a çıkacak.
- Mevduat faiz gelirleri ile hisse senetleri borsada işlem gören şirketlerin kar payları vergiden muaf olacak. Ancak muafiyet 540 milyon lirayla sınırlanacak. Bu rakamı aşan gelirlerden % 20 stopaj kesilecek.
- Borç senedi ve bonolar numaralandırılacak. Mükellefler bu yolla takip edilecek.
- Vergi kaçaklarını araştırmak için özel kaçakçılık timleri kurulacak.

DÖVİZ CİNSİ	DÖVİZ		EFEKTİF	
	ALIŞ TL	SATIŞ TL	ALIŞ TL	SATIŞ TL
1 ABD DOLARI	5.896.00	5.919.72	5.913.75	5.935.75
1 ALMAN MARKI	3.522.89	3.534.08	3.517.07	3.550.96
1 AVUSTRALYA DOLARI	4.222.39	4.234.84	4.126.84	4.253.58
1 AVUSTURYA ŞİLİNİ	764.64	766.21	763.66	786.57
1 BELÇİKA FRANGI	257.84	258.36	255.16	259.19
1 DANİMARKA KRONU	1.440.34	1.443.23	1.425.84	1.447.58
1 FİN MARKKASI	1.551.44	1.554.55	1.535.93	1.558.21
1 FRANSIZ FRANGI	1.631.15	1.634.42	1.629.52	1.639.32
1 HOLLANDA FLORİNİ	4.855.35	4.915.19	4.800.44	4.929.83
1 İSPANYOL PESETASI	77.20	77.46	75.75	77.98
1 İSVEÇ KRONU	1.213.83	1.216.05	1.201.48	1.219.70
1 İSVİÇRE FRANGI	5.964.83	5.976.86	5.938.87	5.994.81
1 İTALYAN LİRETİ	3.566.07	3.569.24	3.552.19	3.581.01
1 JAPON YENİ	73.73	73.89	74.58	76.11
1 KANADA DOLARI	7.247.03	7.261.56	7.136.32	7.280.33
1 KUVEYT DİNARI	29.527.82	29.586.99	29.084.80	29.875.75
1 NORVEÇ KRONU	1.297.37	1.299.97	1.284.40	1.309.87
1 STERLİN	13.096.84	13.160.02	13.052.77	13.213.30
1 İSVİÇRE FRANGI (KUPON)	3.421.15	3.426.09	3.341.83	3.453.28
1 AVRUPA PARA BİRİMİ	10.736.58	10.761.11		

1 ABD DOLARI
1.6440 Alman markı
1.4892 Kanada doları
11.5720 Avusturya şilini
33.9000 Belçika frangı
6.3039 Danimarka kronu
5.5655 Fransız frangı
1.8510 Hollanda florini
117.47 İspanyol pesetası
7.4818 İngiliz sterlini
1.5222 İsviçre frangı
1544.01 İtalyan lireti
0.4892 Japon yeni
1.2529 Kanada doları
8.5068 Norveç kronu
3.7502 S.Arabistan riyali
1 Sterlin 1.4388 ABD doları
1 ECU 1.1528 ABD doları

Merkez Bankası 15 Şubat 1993 dışsatımı geçici verilerine göre, emisyon 42 trilyon 383.5 milyar lira düzeyinde bulunuyor. Bankaların Merkez Bankası'na yatırdıkları mevduat munzam karşılıkları 20 trilyon 644.2 milyar lira, serbest tevdiatları da 1 trilyon 808.6 milyar lira olduğu. Dün, bankalararası para piyasasında işlem hacmi 1 trilyon 905 milyar lira olarak gerçekleşti. Interbank tahlama faiz yüzde 59.15 oldu.

Katılma belgesi adı	Bugünkü değeri
İş Yatırım-1	201.214
İş Yatırım-2	71.500
İş Yatırım-3	53.068
İş Yatırım-4	36.045
İş Yatırım-5	18.521
İş Yatırım-6	36.526
Interlon-1	139.101
Interlon-2	103.420
Interlon-3	58.820
Interlon-4	59.207
Interlon-5	12.424
İktisat Yat.-3	48.487
İktisat Yat.-4	48.981
İktisat Atılım F.	37.305
Garanti Yat.-1	154.087
Garanti Yat.-2	57.500
Garanti Yat.-3	37.991
Garanti Yat.-4	20.692
Garanti Yat.-5	21.055
Esbank Fon-1	150.250
Esbank Fon 2	48.991
Esbank Fon 3	36.972
YKB Yatırım F.	131.963
YKB Sektör F.	106.887
YKB Hisse F.	125.570
YKB Kamu F.	105.039
YKB Likit F.	91.550
YKB Karma F.	104.316
YKB Döviz F.	49.126
YKB Kapital F.	36.639
YKB Aktif F.	36.446
Vakıf Fon-1	102.460
Vakıf Fon-2	45.170
Vakıf Fon-3	46.221
Vakıf Hisse	27.074
Vakıf Dünya	28.893
Vakıf Fon-6	28.277
Dışbank Mavi	89.653
Dışbank Beyaz	138.928
Dışbank Pembe	39.990
Tütün Fon-1	107.381
Tütün Fon-2	29.370
Mitsui Fon-1	338.305
Mitsui Fon-2	38.141
Finans Fon 2	65.887
Finans Fon-3	51.623
Finans Fon-4	35.655
Finans Fon-5	33.672
Ziraat Fon-1	56.300
Ziraat Fon-2	40.715
Ziraat Başak F.	43.145
Ziraat Fon-4	39.466
Halk Fon-1	58.010
Halk Fon-2	43.133
Halk Fon-3	38.140
Pamuk Fon.	56.872
Pamuk Hisse	36.901
Emlak Fon-1	48.611
Emlak Fon-2	36.932
Emlak Invest	13.922
Emlak Deniz F.	45.992
İmpex Fon-1	49.010
İmpex Fon-2	37.485
Sümer Fon	36.531
Ege Fon-1	35.089
Ege Fon-2	15.109
Katkınma Fon	39.200
Demir Fon-1	38.312
Demir Fon-2	18.308
Tariş Fon-1	41.025
Tariş Fon-2	19.951
Ortak Fon	31.962
Türkbank Fon	31.217
Nefton	32.149
Etifon	32.323
TSKB Uzman F.	17.765
Akfon	16.139
Tekstil Fon	10.672

1 Lüksemburg frangı	270.59
1 İrlanda lirası	13577.04
1 Portekiz eskudosu	60.19
1 Yeni İsrail şekeli	340.51
1 Bulgar levası	265.85
1 İran riyali	3.04
1 Suriye lirası	136.76
1 Lübnan lirası	18.90
1 Meksika pesosu	2602.68
1 Romen leyi	9.98
1 Gürcü dinarı	10645.33
1 Brezilya kruzadosu	0.33
1 Yeni İsrail şekeli	3284.58

SAATİ SAATİNE ALTIN DÖVİZ

Dünyada, iç piyasada altın ve döviz fiyatlarında ortaya çıkan son gelişmeler, saati saatine hizmetinizde...

900 900 259

ALO BİLGİ Türkiye'nin her yerinden servislerimizin 1 dakikası 5833 TL'dir. Ortalama servis süresi 1-3 dakikadır.

DİKKAT! SUDA CANAVARLAR VAR!

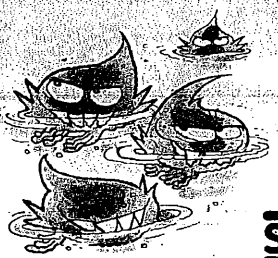

SKW

Her an çekilebilir, hazır kredi! VakıfBank'tan...

Acil ihtiyaçlar, ödemeler derken paranız kalmadı... Endişelenmeyin!.. Artık, *Kredili Bankomat 724 Hesabı* var!

Kredili Bankomat 724 kartınız ile ***7 gün 24 saat***, dilediğiniz an, tüm bankomat şişelerinden, mevduat + krediniz kadar para çekebileceksiniz... Üstelik, ödeme planına bağlanmaksızın, dilediğiniz zaman para yatırabileceksiniz... Para sorununuzu kökünden çözmek istiyorsanız, uğrayın bir VakıfBank Şubesine, hesabınızı kredilendirin ya da kendinize yeni bir *" Kredili Bankomat 724 Hesabı "* açtırın. ***Bu büyük kolaylıktan yararlanın!..***

KREDİLİ BANKOMAT 724 HESABI

BANKOMAT 724

"Kredili Bankomat 724" Hesabınız varsa:

- *Hesabınızda olandan fazla para çekmek istediğinizde, hesabınızı aşan miktar anında krediye dönüştür.*
- *Kredi borcunuzu ödediğiniz an, kredi limitiniz tekrar kullanılabilir hale geldiğinden, sürekli limit imkanı vardır.*
- *Hesabınıza para yatırdığınızda önce kredi borcunuz silinir, kalan miktar hesabınıza geçirilir.*
- *Dilerseniz hesabınızı yakınlarınızla ortak olarak da kullanabilirsiniz...*

VakıfBank
21. Yüzyıl Bankacılığı

	Önceki	Dünkü	Değişim (%)
k Endeks	5.343.46	5.302.19	-0.7
Endeks	3.147.39	3.087.53	-1.9
Endeksi	6.604.01	6.573.57	-0.4

İşlem hacmi: 563.566.158.025
İşlem adedi: 102.389 531.0

Migros'tan büyük atak

İSVİÇRE şirketi Migros, Avusturya Tüketim Kooperatifi ve Familia-Kette şirketi ile ortaklık kuruyor. Migros ilk defa yurt dışında bu kadar büyük bir yatırıma giriyor

AUSLÄNDERHASS WIR SAGEN NEIN

Irkçılığa karşı çıkartma

ALMAN Gazeteciler Birliği, ırkçılığa karşı okuyucuları ile birlikte bir kampanya başlatıyor. Gazeteler. "Yabancı düşmanlığına karşıyız" yazılı çıkart dağıtacaklar.

Posta grevi

PARİS'te posta grevi yaygınlaşıyor. Sendikalarla PTT arasında anlaşma sağlanmazsa, grev tüm kente yayılacak. Kentin bir bölümünde posta hizmetleri felç oldu.

Tü

BANKAMIZ Toplantısı a bağlamak üzere İstanbul Taksim yapılacaktır.

Ortaklarımız, ile de temsil etti

Bankalar Kan % 1 ve daha faz denetçiler ve bir kullanamazlar." kullanabilecekle

1992 hesap y Denetçiler Rapo eden bir yıl müc ortaklarımızın e

Not: Saat 14.00, 1 multivizyon g

Eski Şekil

Ana Sermaye v

Madde 7- Bankanın An

A- Bankanın ana sermay değerli 100.000 adet ve

B- Ana sermayenin 60 artırılan 500.000.000.0 liraya ikisindi işgörenler muhterem 200 inci madd (ihtiyarlık maaşı)yarı Tü Yönetim Kurulu'nca tes esasları kalkacaktır. Bu hükümlerine göre diğer

C- Ana Sermayenin,
1- Tamamı ödenmiş 60 her biri 100 -TL itibarı sertip adı yazılı pay ser 1000 adet pay, kamılın
2- Bu dota artırılan 500 pay senetlerinin tamamı esasları kalkacaktır. Bu hükümlerine göre diğer

3- Ana Sermayenin, 1- Tamamı ödenmiş 60 her biri 100 -TL itibarı sertip adı yazılı pay sen 1000 adet pay, kamılın
2- Bu dota artırılan 500 pay senetlerinin tamamı esasları kalkacaktır. Bu hükümlerine göre diğer

Vekâlet

Türkiye Garanti Toplantısında Ber Hamamlı'ın yerli, temsil ede

Genelkurul top için de maddeler

p. 18

VİTRİN

Yavuz DONAT

ÖRKÜTÜCÜ SESSİZLİK

IRAKLARIN DGM ile ilgili yeni yok. Ama DGM'nin perçeresinden bakılınca olay nasıl görünüyor acaba?

Gazi Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Hocası Dr. Mehmet Demirci deneylerine devam ediyor. Konuşuyor.

Bir sessizlik, ardından yaptığı Ağabeyden Uğur Mumcu'nun adını geçti. Sonra bir sessizlik daha... Ardından Mehmet Ali Ağca'nın adı... Sonra yine bir sessizlik... Ardından bir "pişkince" gülüş... Bu da önce de böyle olmuş sessizlik...

Ardından bir "pişkince" Sessizlik...

Ardından "ses getiren bir olay"...

Ve yine "sessizlik(seyir)"...

Gerçekten ürkütücü bir sessizlik.

* * *

ADALET Bakanı Seyfi Oktay çok üzgün. Cezaevlerinin durumu için "yılların birikimi" deyimini kullanıyor.

Doğru, yılların birikimi.

Ama işlerin düzelmesi için daha yıllarca beklemeye tahammülümüz yok.

Cezaevlerinin yönetimi, neredeyse mahkûmların eline geçerken, suçu, kusuru sa-

Devamı 16. Sayfada

1,5 milyar

Ünlü bir firmanın genel müdürü olan kocası yedi yıl önce öldürülen Mary Marston, gerçeği ortaya çıkarana servet vadediyor

▶16. SAYFADA

Yıl 1983. Marston ailesi tatilde. Baba Kenneth, anne Mary, 13 yaşındaki Neil, 10 yaşındaki Andrea. Baba, faili meçhul bir cinayete kurban gitti.

Doğan HEPER

500 GÜN TEDBİRİ Mİ?

HÜKÜMET faizleri ani bir müdahale ile düşürdü. Amaç, enflasyonu bu yolla aşağılara çekmek.

Bugün Türkiye'de enflasyonun en büyük nedeni, bütçe açığı ve devletin borçlanma ihtiyacı.

Devlet, yüksek faizle borçlanmaktan kurtulmak istiyor. Hazine'nin borçlanma faizindeki 10 puanlık düşüş bile, devletin borç faizi yükünü yılda 20 trilyon azaltacak.

Bu hesapla serbest para piyasasına müdahale ile faizlerin düşmesi sağlandı.

Hükümetin bu hesabına itiraz edenler var:

Merkez Bankası, siyasi otoritenin isteği ile faiz düşürme operasyonunda işbirliği yaptığını belirtiyor. Merkez Bankası'na göre ekonomide bu inişi gerektirecek hiçbir yapısal değişiklik yok. Üstelik bu operasyonla hem mevduat sahipleri hem de müteşebbisler yanlış beklentilere sürüklendi.

Mutlaka birileri çıkıp faizdeki indirimin sebep ve sonuçlarını, gerekçeleriyle anlatmalı. Yoksa işlikrar kalmaz, para dövize gider. Bugün döviz satarak dövizi kontrol eden Merkez Bankası bunu böyle sürdüremez. Sonunda asıl sıfatı kullanır faiz yeniden yükseltilir ve lira korunur.

* * *

KAMU açığı ve devletin borçlanma ihtiyacının azaltılması için faiz düşürmenin dışındaki çareler şöyle sıralanıyor:

KİT'lerin satışı, yani özelleştirmenin hızlandırılması.

Desteklemelerin enflasyonu körükleyici olmaması.

Gereksiz kadro şişkinliklerinden kaçınılması.

Kamu kesimi savurganlıklarının önlenmesi.

Vergi kaçaklarının önlenmesi, verginin yaygınlaştırılması.

Mega projelerin ertelenmesi.

Teşviklerde, dikkatli, sınırlı, özenli davranılması.

Bu önlemleri sıralayanlar, yalnız faiz operasyonuyla, enflasyonun aşağı çekilmesi ve bunun kalıcı olmasının zorluğunu da belirtiyorlar.

* * *

AKLA bazı sorular da geliyor:

Faizlerin düşmesi kredi faizlerini de etkiler. Düşük faiz krediye talebi arbrır, bu da mevduat ihtiyacı yaratmaz mı? Mevduat ihtiyacı faizlerin yeniden artmasını gerektirirse, bu fasit daireden kurtulmak nasıl mümkün olacaktır?

Düşük faiz oranlarıyla, tasarruf sahibi bankaya para yatırır mı?

Faizlerin düşüşü, dövize gidişi hızlandırmaz mı?

Düşük faiz, tefeci piyasasının canlanmasına yol açmaz mı?

Faiz düşüşünün yaratacağı talep canlanması ithalatı arttırmaz mı? Bu da enflasyonu tahrik etmez mi?

* * *

ABD'de Clinton'ın başvurduğu acıcı önlemleri görünce, bizde Merkez Bankası'nın ve bazı çevrelerin faiz düşürme operasyonundan duydukları kuşkuya hak vermemek zorlaşıyor.

12 yıllık Cumhuriyetçi hâkimiyetinden sonra ABD Başkanı olan Demokrat Clinton, halkına mavi boncuk yerine acı reçete dağıtıyor. Ve bütçe açığını kapatmak için radikal önlemlerle her kesimden fedakârlık istiyor:

Vergiler artacak, harcamalar kısılacak. Meselâ, akaryakıta konan yeni vergi ile hem devlete kaynak sağlanacak, hem tüketim azaltılmış olacak. Gelir ve kurumlar vergisi oranları da yükselecek. Askeri harcamalar da kısılacak. Büyük projelerden vazgeçilecek, vs...

Bizde bu tip önlemler alınıyor mu? Yani Hazine'nin borçlanma ihtiyacını düşürücü önlemler var mı? Yok. Olan, yalnız faiz indirimi. Tek başına bununla amaçlanan noktaya varılabilir mi? İnşallah varılır. Ama, ekonominin zorlayıcı kuralları bizim duamıza göre hareket etmiyor ki...

İki ayrı yaş

Sosyetenin ünlü isimlerinden Sema Çelebi doğum gününü dostlarıyla birlikte Rasputin'de kutladı. Çok sayıda ünlü konuğun katıldığı gecede Sema Çelebi yaşını soranlara "Kadın hissettiği yaştadır. Şu anda kendimi 25'inde hissediyorum. Kızdığım zaman da 30 oluyorum" dedi. Çelebi, doğum günü pastasını aynı ayda doğdukları için Oya Başar'la birlikte kesti. (Fotoğraf: Yaşar ÇAKMAK)

Aktuna: 'Türkiye'de sağlık hizmeti kötü'

İSTANBUL ●MİLLİYET

SAĞLIK Bakanı **Yıldırım Aktuna**, Türkiye'de kötü sağlık hizmeti sunulduğunu söyledi, "Sağlık hizmet sistemi, yamalı bohçaya dönmüş" dedi. **Aktuna**, Türkiye'nin, 2000'li yıllara sağlık sorunlarını çözümlemiş olarak gireceğini bildirdi.

Sağlık alanında hazırlıkları sürdürülen reformlarla ilgili olarak, önceki gece Çırağan Sarayı'nda düzenlediği yemekli basın toplantısında konuşan **Aktuna**, devletin bundan sonra koruyucu sağlık sistemleri geliştireceğini ve nüfus planlaması yapacağını bildirdi.

Önce sigortasız olan nüfusun yüzde 40'ını sigorta şemsiyesi altına almayı amaçladıklarını belirten Sağlık Bakanı, "Bu yüzde 40'ın da, sigorta primlerini ödeyemeyecek durumda olanlarının primini devlet ödeyecek. Yeşil kart, bu primi ödeyemeyeceklerin toplandığı bir alan olacak" diye konuştu.

Bundan sonra herkesin sigorta sağlık sicillerinin tutulacağını ve herkesin, bin 200 sayfalık hafızası olan manyetik kartlara sahip olacağını anlatan **Aktuna**, bu kartlarda doğumdan ölüme kadar tüm sağlık kontrolkrinin yer alacağını söyledi.

Samimiyetten mi, mecburiyetten mi?

Evet, yeni evlisiniz ve her an birbirinize yakın olmak istiyorsunuz. Gene de, şu salona birkaç koltuk daha alsanız, fena olmazdı.

Sizi anlıyoruz, evi bir seferde döşemek kolay değil elbette. Ama, böyle her ay bir parça eşya aldınız mı... hayırlısıyla 1997'de falan mobilyaları tamamlarsınız!

Yok, "o kadar sabredemem" diyorsanız, size daha pratik bir önerimiz var: Evinizi hemen yarın, gönlünüzce donatın. İhtiyaçlarınızı değil, ödemenizi taksite bağlayın. Nasıl mı?..

Türkiye'nin en çok kullanılan tüketici kredisiyle!

İş Bankası Eşya Kredisi...

• ***Kişiye özeldir.*** Herhangi bir elektronik kredi[illegible] ihtiyacınıza en uygun taksit programını, kendiniz oluşturursunuz.

• ***Hesaplıdır.*** Düşük faiz uygulanır, ayrıca ek masraf alınmaz.

• ***Hemen ödenir.*** Krediniz, gerekli belgelerle başvurduğunuz gün kesinleşir, hemen elinize geçer.

Siz iyisi mi, mecburi samimiyetten kurtulun. Bugün beş dakikanızı ayırıp İş Bankası'na uğrayın, kredi koşullarını bir soruverin.

İş Bankası'nda tüm sorularınızın cevabı, şimdiden... Evet!

Türkiye'nin en çok kullanılan
Tüketici Kredisi

TÜRKİYE İŞ BANKASI

MİLLİYET SPOR 33

Beşiktaş Antalya'yı...

Ayrıca 21 Mil...

...

GENÇLER mutlu döndü

Avrupa Şampiyonası Grup Eleneleri'nde Hırvatistan'ı deplasmanda 2-1 deviren ak, İrlanda'da yapılacak olan final grubuna kalmayı başaran 'B' Genç Milli Takımı yurda döndü. Türkiye, İrlanda'da 25 Nisan - 8 Mayıs tarihleri arasında düzenlenecek Avrupa Şampiyonası'nın finallerinde D Grubu'nda İrlanda, Ukrayna, Belçika ile mücadele edecek. İlk kez Avrupa Şampiyonası'na katılacak olan B Genç Milli Takımı'nın Teknik Direktörü Bora Ünürk, "Türkiye futbolda çağ atlıyor. Bu de şampiyosal olarak bu başarılarına devamını sağlamaya çalışacağız" dedi.

(Fotoğraf: Bora AĞUKAŞ)

PİRİM, FİLA'YI KARIŞTIRDI

Ercegan'dan eleştiri

Avrupa Şampiyonası'nda doping kullandığı saptanan Olimpiyat Şampiyonu grekoromencimiz Mehmet Akif Pirim'e verilen 4 yıllık süper ceza, FİLA'yı karıştırdı. Stockholm'de iki ay önce yapılan Dünya Şampiyonası sırasında Pirim'e iki yıl yerine dört sene ceza verildiğini açıklayan FİLA Disiplin Komitesi Başkanı İsveçli Svensson, örneği tüm FİLA üyelerine de gönderilen sert bir mektupla başkan Ercegan tarafından eleştirildi

Kemal Oktay umutlu

FİLA Başkanı Milan Ercegan, Svensson'a gönderdiği mektupta, prosedüre göre Akif Pirim'in en fazla iki yıl ceza alması gerektiğini ve yapılan hatanın düzeltilmesini istedi.

Ayrıca FİLA Başkanı, sert bir dille kaleme aldığı mektubunda önce iki yıl olarak saptanan cezanın kimseye danışılmadan dört yıla çıkarılmasını çelişki olarak değerlendirdi. FİLA Asbaşkanı Kemal Oktay ise nisan ayında Kohira'de yapılacak toplantıda Pirim'in cezasının 2 yıla ineceğini açıkladı

ercan güven

İstanbul'da bugün

FUTBOL / ÜÇÜNCÜ LİG: Spor Akademisi Stadı 13.00: A.Hisarı - Vefa, Selimiye Stadı 13.00: Beylerbeyi - Bilecik, **VOLEYBOL:** Burhan Felek Spor Salonu 14.00: TİY - Enka, 15.30: Beşiktaş - Eczacı, 17.00: Yeşilyurt - Karşıyaka. **BASKETBOL:** Abdi İpekçi Spor Salonu 14.00: İTÜ - Yıldırım, 16.00: Beşiktaş - Antalya, 18.00: Bakırköy - Tofaş, Caferağa Spor Salonu 16.00: Fenerbahçe - Galatasaray (Bayan), **GÜREŞ:** Eyüp Spor Salonu 10.00: Minikler Grekoromen İl Birinciliği, **OKÇULUK:** Fenerbahçe Stadı 10.00: Dostluk Kupası Okçuluk Yarışları

Önce, öncelikleri not etmeli. Otomobil...

Modelini ve rengini seçin yeter. Ya o rüyalarınızı süsleyen ev?

Alacaksınız... Hem de hemen... Sırada ne var?

Çocukların okul taksitleri...

Küçük kıza bilgisayar...

Müzik seti... Aklınızdan çıkmayan o güzelim

koltuk takımı...

Mutfağa dolap...

Buzdolabı...Önceliklerin sonu yok... Video kamerayı da not edin.

Sonra tatile gitmek istiyorsunuz.. Sadece nereyi istediğinizi

söyleyin. Hemen yarın,

tatildesiniz.

İzninizle Akbank ödesin !

Üç Akkredi: Konut-Taşıt-İhtiyaç Kredisi

Şehirde ya da şehir dışında, eski ya da yeni apartman katı, bahçeli bir ev, yazlık... Sıfır kilometre ya da kullanılmış bir otomobil, minibüs, kamyonet... Markası, modeli farketmez!.. Mobilya, elektronik ya da beyaz eşya... İhtiyaç duyduğunuz her şey ama her şey... Siz seçin, Akkredi ödesin!

Üç Akkredi'yi aynı anda kullanma olanağı

Siz de Akbank'a gelin, Akkredi'den kolayca konut, taşıt ya da ihtiyaç kredisi alın. Dilerseniz, üç krediyi birden aynı anda kullanabilirsiniz.

Akkredi'nin sunduğu çok hesaplı faiz oranlarını, diğerleriyle mutlaka kıyaslayın. Akkredi'nin cazip seçeneklerinden, uygun koşullarından yararlanın.

AKKREDİ

Akkredi/Konut Kredisi

Kredi Miktarı (Milyon TL)	Aylık Taksit Tutarı				
	3 Ay Vadeli	9 Ay Vadeli	12 Ay Vadeli	24 Ay Vadeli	36 Ay Vadeli
20	7.447.613.-	2.908.533.-	2.352.953.-	1.556.955.-	1.327.378.-
100	37.238.067.-	14.542.669.-	11.764.767.-	7.784.778.-	6.636.893.-
250	93.095.167.-	36.356.673.-	29.411.918.-	19.461.947.-	16.592.232.-
350	130.333.234.-	50.899.343.-	41.176.695.-	27.246.728	23.229.125.-
500	186.190.335.-	72.713.347.-	58.823.836.-	38.923.895.-	33.184.465.-

Vade : 3-36 ay arası 3 aylık devreler halindedir.
Faiz : % 5,75 (Net alanı 150 m² nin üzerindeki konutlar için vergi ilave edilince % 6, 0375 olmaktadır.)

Akkredi/Taşıt Kredisi

Kredi Miktarı (Milyon TL)	Aylık Taksit Tutarı				
	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	12 Ay Vadeli	18 Ay Vadeli	24 Ay Vadeli
30 -	7.535.206.-	4.116.160.-	2.435.817.-	1.900.543.-	1.650.543.-
75	28.257.023.-	15.435.975.-	9.134.318.-	7.127.034.-	6.188.787.-
150	56.514.046.-	30.871.951.-	18.268.635.-	14.254.068.-	12.377.575.-
250	94.190.077.-	51.453.252.-	30.447.721.-	23.756.780.-	20.629.292.-
350	131.866.108.-	72.034.553.-	42.626.810.-	33.259.492.-	28.881.009.-

Sıfır kilometre ve 5 yıla kadar kullanılmış her tür taşıt için Akkredi alabilirsiniz.
Vade : 3-24 ay arası 3 aylık devreler halindedir.
Faiz : % 5,75 (Vergi ve fonlar ilave edilince % 6,3825 olmaktadır.)

Akkredi/İhtiyaç Kredisi

Kredi Miktarı (Milyon TL)	Aylık Taksit Tutarı			
	5 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	9 Ay Vadeli	12 Ay Vadeli
5	1.147.668.-	955.570.-	664.679.-	502.045.-
10	2.825.494.-	2.311.902.-	1.548.932.-	1.273.684.-
25	9.563.735.-	9.279.756.-	3.872.330.-	3.183.712.-
40	15.301.976.-	8.447.610.-	6.195.728.-	5.093.939.-
50	19.127.470.-	10.559.513.-	7.744.661.-	6.367.424.-

Vade : 3-12 ay arası 3 aylık devreler halindedir.
Faiz : % 6,5 (Vergi ve fonlar ilave edilince % 7,215 olmaktadır.)

REPRO

İTHALATA DİSİPLİN GELİYOR

SON rakamlar Başbakan Tansu Çiller'in masasında.
Geçen ayın ithalatı 2.5 milyar dolar.
Beklenmedik bir patlama.
Ve Başbakan'ın yakın çevresinin kaygısı:
"İhracat bu hızla devam edebilir mi! Bunun finansmanı nasıl sağlanır!"
Yanınmlar yavaşlıyor.
Ve ithalat artıyor.
Tüm ithalat daha katı
Konut'un gündeminde yeni bir paket var:
İthalat rejimi.

VİTRİN

Yavuz DONAT

Yeni düzenleme ile "büyüme" disiplin altına alınacak.
Yönetim şu andaki büyüme hızıyla övünüyor ama bu "kaynağı dışarda bir büyüme."
O nedenle de disiplin önlemleri şart.
Hazine Müsteşarı Osman Unsal'a bu konuyu sorduk.
Çalışmaların sürdüğünü söyledi ve "ancak" dedi:
"Ancak başkaları için Türkiye 'ihracat cenneti' olmamalıdır. Yeni düzenleme ile de 'olmayacaktır.'"
Şu anda ithalat çok cazip.
Bu cazibe törpülenecek.

Devamı 15. sayfada

2 PANORAMA
MİLLİYET 25 KASIM 1993 PERŞEMBE

Uzayda tamirat

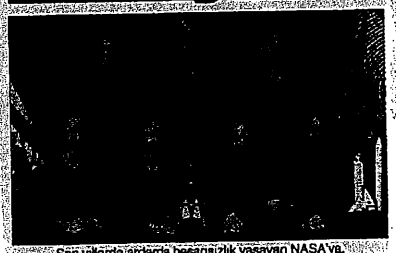

Son yıllarda ardarda beşarısızlık yaşayan NASA'ya, eski prestijini kazandırmayı amaçlayan astronot ekibi.

Astronotlar, uzayda yapacakları tamirat için deniz altında alıştırma yaptılar.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

ABD Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi'nden (NASA) yedi astronot, son derece tehlikeli bir göreve hazırlanıyor. Florida'daki Cape Canaveral üssünden fırlatılacak Endeavour adlı uzay mekiğiyle, "Hubble" teleskobunu onarmak üzere iki hafta sonra yola çıkacak olan astronotların üstlendiği bu görev, Apollo'nun uzaya inmesinden bu yana uzay alanında yapılacak en zor görev olarak nitelendiriliyor.

Üç yıl önce uzaya fırlatılan ve 1.6 milyar dolarlık hayal kırıklığından başka bir şey olmayan Hubble'ı onaracak astronotlar, 10 aydır sıkı biçimde bu göreve hazırlanıyor. Astronotlar, uzayın ağırlıksız ortamında uzun süre kalabilmek için su altında 400 saat geçirdiler.

Onarılacak teleskobun en büyük sorunu uzağı görememesi. Astronotlar, teleskopun görüşünü güçlendirmenin yanı sıra, bazı hatalı elektronik sistemlerini de tamir etmeyi amaçlıyorlar. Bütün bunlar için 280 alet ve toplam ağırlığı 6 ton olan araç - gerece ihtiyaç var.

Önce, öncelikleri not etmeli. Otomobil...

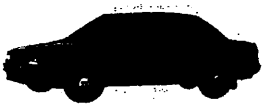

Modelini ve rengini seçin yeter. Ya o rüyalarınızı süsleyen ev?

Alacaksınız... Hem de hemen... Sırada ne var?

Çocukların okul taksitleri...

Küçük kıza bilgisayar...

Müzik seti... Aklınızdan çıkmayan o güzelim

koltuk takımı...

Mutfağa dolap...

Buzdolabı...Önceliklerin sonu yok... Video kamerayı da not edin.

Sonra tatile gitmek istiyorsunuz.. Sadece nereyi istediğinizi

söyleyin. Hemen yarın,

tatildesiniz.

İzninizle Akbank ödesin !

Üç Akkredi: Konut-Taşıt-İhtiyaç Kredisi

Şehirde ya da şehir dışında, eski ya da yeni apartman katı, bahçeli bir ev, yazlık... Sıfır kilometre ya da kullanılmış bir otomobil, minibüs, kamyonet... Markası, modeli farketmez!.. Mobilya, elektronik ya da beyaz eşya... İhtiyaç duyduğunuz her şey ama her şey... Siz seçin, Akkredi ödesin!

Üç Akkredi'yi aynı anda kullanma olanağı

Siz de Akbank'a gelin, Akkredi'den kolayca konut, taşıt ya da ihtiyaç kredisi alın. Dilerseniz, üç krediyi birden aynı anda kullanabilirsiniz.

Akkredi'nin sunduğu çok hesaplı faiz oranlarını, diğerleriyle mutlaka kıyaslayın. Akkredi'nin cazip seçeneklerinden, uygun koşullarından yararlanın.

AKKREDİ

Akkredi/Konut Kredisi

Kredi Miktarı (Milyon TL)	Aylık Taksit Tutarı				
	3 Ay Vadeli	9 Ay Vadeli	12 Ay Vadeli	24 Ay Vadeli	36 Ay Vadeli
30	7.447.613.-	2.909.535.-	2.552.953.-	1.556.955.-	1.337.378.-
100	57.258.067.-	11.542.699.-	11.704.767.-	7.764.779.-	6.636.993.-
250	93.095.167.-	36.356.675.-	29.811.918.-	19.461.947.-	16.592.252.-
350	130.533.234.-	50.899.343.-	41.176.685.-	27.246.726.-	23.229.125.-
500	186.190.335.-	72.713.347.-	58.823.836.-	38.933.895.-	33.184.465.-

Vade : 3-36 ay arası 3 aylık devreler bulindedir.
Faiz : % 5,75 (Net alanı 150 m² nin üzerindeki konutlar için vergi ilave edilince % 6, 0375 olmaktadır.)

Akkredi/Taşıt Kredisi

Kredi Miktarı (Milyon TL)	Aylık Taksit Tutarı				
	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	12 Ay Vadeli	18 Ay Vadeli	24 Ay Vadeli
20	7.535.206.-	4.116.260.-	2.435.817.-	1.900.542.-	1.650.543.-
75	28.257.023.-	15.435.975.-	9.134.318.-	7.127.034.-	6.190.787.-
150	56.514.046.-	30.871.951.-	18.268.633.-	14.254.068.-	12.377.575.-
250	94.190.077.-	51.453.252.-	30.447.721.-	23.756.780.-	20.629.292.-
350	131.866.108.-	72.034.553.-	42.626.810.-	33.259.492.-	28.881.009.-

Sıfır kilometre ve 5 yıla kadar kullanılmış her tür taşıt için Akkredi alabilirsiniz.
Vade : 3-24 ay arası 3 aylık devreler bulindedir.
Faiz : % 5,75 (Vergi ve fonlar ilave edilince % 6,3825 olmaktadır.)

Akkredi/İhtiyaç Kredisi

Kredi Miktarı (Milyon TL)	Aylık Taksit Tutarı			
	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	9 Ay Vadeli	12 Ay Vadeli
3	1.147.668.-	633.570.-	464.679.-	362.045.-
10	3.825.494.-	2.111.902.-	1.548.932.-	1.273.684.-
25	9.563.735.-	5.279.756.-	3.872.330.-	3.183.712.-
40	15.301.976.-	8.447.610.-	6.195.729.-	5.093.939.-
50	19.127.470.-	10.559.535.-	7.744.661.-	6.367.424.-

Vade : 3-12 ay arası 3 aylık devreler bulindedir.
Faiz : % 6,5 (Vergi ve fonlar ilave edilince % 7,215 olmaktadır.)

REPRO

P. 21

Pazartesi günü gazetemizi bulamayan okurlarımızın yoğun talebi üzerine

Yarın son kez herkese Milkart

6000'i aşkın mağaza ve işyerinde para iadeli alışveriş yapacağınız ve ocak sonuna kadar geçerli Milkart

✔ Milliyet'in Ocak Milkart'ı olağanüstü bir ilgi gördü, Milliyet yurt çapında yok satıldı. Gazete bulamayan okurlarımızın Milkart talepleri artarak sürüyor.
✔ Bu nedenle Milliyet, bir defaya, sadece bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir fırsat tanıyor. Yarın herkese Ocak Milkart'ını yeniden veriyor.

Yarın hem Ocak Milkart'ını alın, hem de sadece 12 kupon daha biriktirerek Şubat Milkart'ına sahip olun.

...ve Şubat Milkart'ı muhteşem armağanlar dağıtacak...

Hergün 1 Mazda 323, 5 Beko çamaşır makinesi, 5 Beko bulaşık makinesi Milkart'tan. Ayrıca şubat ayı Milkart'ı İstanbul'daki Galatasaray Monaco maçını stadyumda izlemek isteyenler için de şart. Sürprizleri bekleyin...

Avrupa'da hazırlanmış, seri numaralı, banka kartı kalitesindeki plastik Milkart'a sahip olmak için sadece 12 kupon daha toplamanız yeterlidir.

ŞUBAT — Milliyet — KUPON NO: 3
Adı:
Soyadı:

MİLKART SÜRPRİZLERİ İÇİN GENİŞ AÇIKLAMA 6. ve 7. SAYFALARDA

Milliyet Halk Gazetesi ★★★★
ÇARŞAMBA 19 OCAK 1994
36 SAYFA ● 5000 TL. (KDV DAHİL)

Dolar krizi

Dövize hücum, piyasaları 'allak - bullak' etti. Dolar 17 bin lirayı aştı

ÇILGIN YARIŞ Önceki gün dövizde başlayan hızlı yükseliş eğilimi, dün adeta çılgınlığa dönüştü. Yarını yoğunu satan halk, parasını dövize yatırdı. Fiyatın ne kadar olduğuna bile bakmayan vatandaşlar, döviz bürolarında izdiham yarattı. Tüm 1994 yılı için öngörülen dolar kuru hedefine 20 günde ulaşıldı.

SAAT SAAT Telefonla bürolardan fiyat alanlar, yarım saat sonra dövizciye ulaştıklarında çok daha yüksek rakamlarla karşılaştılar. Tahtakale bayram yeri gibiydi. Döviz toplayıcıları bürolara dolar, mark yetiştiremedi.

BORSA GERİ Dövizdeki tırmanış dakika dakika sürerken, altın fiyatları da hızla yükseldi. Bir gram altının fiyatı 205 bin liradan 216 bin liraya çıktı. Borsa'daki gerileme devam etti. Borsa endeksi 1.700 puan düştü ▶12'DE

Merkez Bankası sadece seyretti

▼Doların 17 bin lirayı aşmasına rağmen, Merkez Bankası, resmi kuru 15 bin lirada tuttu ▶12'DE

DÖVİZE HÜCUM TABLOSU

	Dün	Önceki gün
Dolar	17.050	16.420
Mark	9.750	9.320
Altın	216.000	205.000
Borsa endeksi	25.907	27.593

İnadın sonu bezgin olur
Osman ULAGAY ▶11'DE

Milkart ailesi

HASLET SOYÖZ

BUGÜN

DEPREM VE DEPREM

LOS Angeles'taki deprem 6,6 şiddetindeydi.. Yollar, köprüler büyük tahribata uğradı ama, yıkılan bina sayısı çok az oldu. Ölü sayısı 30 civarında kaldı.

Erzincan'da iki yıl önceki deprem ondan daha hafifti. 6,2 şiddetindeydi. Yıkılan binaların altında kalan ölülerin sayısı 650'ye ulaştı.

Hele ölü sayısının nüfusa oranı açısından bir karşılaştırma yaparsak, sonuç daha da çarpıcı.. Los Angeles'ta 12 milyon insan yaşıyor. Bu sayı depremin zarar verdiği diğer şehir ve kasabalarla birlikte 15 milyona çıkıyor. Erzincan depreminin etki alanında ise, çok çok 150 bin kişi yaşıyordu.

Yani: Los Angeles depreminde "15 milyonda 30" ölü.. Daha hafif olan Erzincan depreminde "150 binde 650" ölü.

Bu rakamlara dayanan bir varsayımla: Eğer Los Angeles'taki şartlar Erzincan'daki gibi olsaydı, oradaki ölüm vak'ası ihtimali, 65 bine ulaşırdı.

Veya tersinden bakılırsa: Erzincan'daki şartlar, Los Angeles'taki gibi olsaydı, Erzincan'daki aynı ihtimal, 0.3 olurdu. Yani hiçbir ölüm vak'ası olmayabilirdi.

Tabii, deprem bu.. Bu varsayımlar, her zaman doğru olmaz. Depremin "Richter ölçeği"yle sadece "şiddet"i hesaplanabiliyor. Oluşum biçimine göre etkisini belirleyen daha başka faktörler de var. Fakat bu varsayımların da temelinde bir gerçek var: Bazı ülkelerde, binaların yapımında, "depreme dayanıklılık" ölçüleri ciddiye alınıyor. Bazı ülkelerde alınmıyor.

Bunu ciddiye alan ülkelerin örneği, ABD'den de önce, Japonya'dır. Japonya, en fazla depremin olduğu bir bölgede.. Bu yüzyılın başlarında sık sık deprem felaketleri geçirir, birçok insanını kaybederdi. Şimdi aynı depremler gene oluyor.. Fakat bunlar "felaket" olmuyor. Çünkü bina yapımında, katı kurallar yaratcasına uygulanan "depreme karşı tedbir" kuralları var.

Bizde ise, bu işler - Allah saklasın - ancak bir deprem halinde akla geliyor. Sonra unutuluyor. Erzincan ki, 1939'da tarihin en büyük depremlerinden birini yaşamış, 30 bin civarında insan kaybı vermişti.. Birinci derecede deprem kuşağında olduğu belliydi. Orada bile, 1939'dan sonra yapılan inşaatta, deprem ihtimali açısından gösterilen dikkat fazla uzun sürmedi. İki yıl önceki felakette çöken binaların, sadece "çürük" yapıldığı için çöktükleri, ancak çökmelerinden sonra anlaşıldı.

Bu gereğe acaba, gene deprem kuşağı içinde bulunan diğer büyük şehirlerimizde ne kadar uyuluyor? Meselâ, tarih içinde çok sayıda deprem geçirdiği bilinen İstanbul'da?.

Düşünmesi bile tüyler ürperticidir.

● ALTAN ÖYMEN

Azeri ordusu Fizuli önlerinde Ermenilere karşı dört koldan harekata geçerek, işgal edilmiş topraklarını, kent ve kasabalarını birer birer geri alan Azeri birlikleri Fizuli önlerinde. Topçu bataryalarının komutanı son emirleri verirken, piyade ve mekanize birlikleri kente doğru ilerliyor. Azeri komutanlar, 'Bir haftaya kalmaz, Fizuli'ye gireriz' diyorlar. (Fotoğraf: Tunca BENGİN - FİZULİ) ▶31. SAYFADA

Fiyasko

Rusya tavır koydu, Bakü'deki Türk zirvesi ertelendi

Yalçın DOĞAN
Yeltsin: "BDT varken başka zirve gereksiz" ▶13. SAYFADA

Çevik Bir'den Somali itirafı

BM'nin Türk komutanı: 'Başarısız olduk'

▼Korgeneral Bir, 'Somali'de savaşan tarafların silahsızlanması sağlanmadıkça bu ülkeye barış gelmez' dedi ▶21. SAYFADA

SÜRPRİZ 21 - 22 Ocak'ta yapılması planlanan, Cumhurbaşkanı Demirel'in de katılacağını açıkladığı Türk zirvesi, sürpriz bir kararla ertelendi. Zirveye, Türkiye, Kırgızistan, Türkmenistan, Özbekistan, Azerbaycan ve Kazakistan katılacaktı

MOSKOVA Dışişleri kaynakları, ertelemeye, Azerbaycan'ın 'mevcut koşulların' gerekçe gösterirken, asıl nedeninin, Türk zirvesine sıcak bakmayan Rusya'nın tutumu olduğu belirtiliyor ▶31. SAYFADA

Depremde 30 ölü

▼İlk belirlemelere göre Los Angeles depreminde Türklerden ölen ya da yaralanan yok ▶5. SAYFADA

'Cop zammı' hazır

▼Memura yüzde 10 - 15 arasında yapılacağı duyurulan zamma, dayak olayından sonra yüzde 5 -10 ilave artış sağlandı. Karamame'nin bugün açıklanması bekleniyor ▶13'TE

Sağlıkçıya mart müjdesi

▼Sağlık Bakanı Kazım Dinç, sağlık personelinin gelir düzeyini yükseltmeyi amaçlayan tasarıların Mart'tan önce TBMM'ye sunulacağını açıkladı ▶13'TE

DP'de kavga döğüş

▼DP'deki çekişmeler genel merkezde yumruklaşmaya ve itişmeye dönüşürken, eski Genel Başkan Erkmen, yeni lider Menderes'i, 'Ziyaret geldiği yerden damat olarak çıkmakla' suçladı ▶13'TE

'Kredi'li mezunlar

▼Mezun olabilmek için klasik liselerde 132, Anadolu liselerinde 156 kredi barajını tamamlayan öğrenciler, ikinci dönemi beklemeden mezun oluyorlar ▶28. SAYFADA

Kum saatli zayıflama

▼Aşırı şişman hastalara ilk verdirmeyi amaçlayan 'kum saati mide' ameliyatı ilk kez Cerrahpaşa Hastanesi'nde gerçekleştirildi ▶5. SAYFADA

SHP Grubu kıran kırana

'Soytarı' sözcüğü sert tartışmalara yol açtı

▼Bayındırlık Bakanı Onur Kumbaracıbaşı'nın, deklarasyon yayınlayan milletvekilleri için söylediği öne sürülen 'soytarılar' sözcüğü yüzünden grup birbirine girdi. Kumbaracıbaşı ile Salman Kaya'nın kavgası güçlükle önlendi

İKİ İSTİFA Kumbaracıbaşı'nın görevden aldığı İl Sağlık Müdürü'nün iadesi için SHP lideri ile görüşen Erzincan Milletvekilleri İbrahim Tutu ve Mustafa Kul, Karayalçın'dan, "Bakan bilir" yanıtını alınca istifa etti. Kulislerde istifaların artacağı söylentileri dolaşmaya başladı ▶19'DA

Pınarbaşı 'kapandı'

▼Eski manken, yeni RP'li Güley Pınarbaşı sonunda tesettüre girdi. Pınarbaşı gazetelere dün yollladığı açıklamada, 'Nur Suresi'nin 31. ayeti ve Ahzap Suresi'nin 59. ayetinde inanan hanımlar için belirtilen tesettür, yani başörtüsü emri gereği kapanmış bulunmaktayım' dedi ▶18'DE

'Türksat'a nazar değdi'

▶18. SAYFADA

Ankara Bilkent II Konutları yarın satışa sunuluyor...

Bilkent II Konutları için,
satış fiyatının %25'ini peşinat olarak yatırıp,
10 yıla kadar vadeli aylık %5.5 TL veya
5 yıla kadar vadeli dövize endeksli
%1.25 $, %1.50 DM faiz oranlarındaki
Emlak Bankası "Yuva Kredileri"nden
yararlanabilirsiniz.

BİLGİ İÇİN:
Genel Müdürlük İstanbul Pazarlama Müdürlüğü Tel (212) 661 37 41 (20 hat)
Ankara Pazarlama Müdürlüğü
Tel (312) 426 01 06 - 427 52 22 - 427 58 50 / 33 - 34 - 35
İzmir Pazarlama Müdürlüğü Tel (232) 441 98 66 - 336 07 54
Bilkent Tanıtım Ofisi Tel (312) 366 45 54
Ve tüm şubelerimiz satış için hizmetinizdedir.

EMLAK BANKASI

Dövizli kredi tuzağı

ZAHİDE DOĞAN
ANKARA

BANKALARDAN alınan döviz endeksli konut kredileriyle ev sahibi olma hayalleri kursaklar. Tüketici Hakları Derneği'nin organizasyonunda bir araya gelerek 22 Şubat'ta Başbakanlığa yürüme ve Başbakan Tansu Çiller'den sorunlarına çözüm istemi kararı aldı.

Emlakbank'ın başlattığı, diğer bankaların da uyguladığı döviz endeksli, dolar ve mark karşılığı taksitlerle geri ödemesi yapılacak konut kredilerinden sadece Emlakbank'ta 20 binin üzerinde aile yararlandı. Diğer bankaların verdiği kredilerle birlikte döviz endeksli kredi kullanan aile sayısının 30 binin üzerinde olduğu belirtiliyor. Emlakbank'ın dışarıya verdiği kredilerin yanı sıra bir de kendi ürettiği konutlar için getirdiği döviz endeksli kredi uygulamalarıyla birlikte, Türkiye genelinde tüm bankalardan bu tür konut kredisi kullanarak ev sahibi olmayı hayal eden ailelerin sayısının 50 bine ulaştığı belirtildi.

Emlakbank bu tür kredi kullananlara karşı bir dizi kolaylığı yürürlüğe koyarken, düşenlere de döviz kredilerini Türk lirasına çevirme, sabit taksitle, üç ayda bir artışı esasına göre ödeme gibi yeni seçenekler sundu. Emlakbank ayrıca döviz kredilerini TL'ye çevirirken de 27 Ocak devalüasyonu öncesindeki düşük döviz kurunu esas aldı.

Bu kolaylıklara karşın taksitlerin, kredileri kullanmanların büyük bölümünün aylık gelirlerinin üzerine çıktığı ve ödenmesinin olanaksız duruma geldiği belirtildi.

Borcunu ödeyemez duruma gelen "dolarzede-kredizede"ler için bankalar icra - haciz talihine geçip yasaları uyguladığı, hatta bazılarını geri aldığı öne sürülüyor.

'FAİZ ÇOK YÜKSEK'

EMLAKBANK'ın geçirdiği kredileri TL'ye çevirme ve değişik ödeme seçenekleriyle geri ödeme yönteminin çözüm olmadığını savunan Tüketici Hakları Derneği Başkanı Turhan Çakar şöyle konuşuyor:

"Banka çok yüksek faiz uyguluyor. Örneğin yıllık bileşik faiz yüzde 90'ın üzerine çıkıyor. Bir yıl önce dolar 8 bin 800 liraylen 36 bin dolar kredi alan ve 11 ay boyunca aylık 4 bin 860 dolar ödeyen bir kişi bu yöntemle kalan borcunu TL üzerinden geri ödemeye kalktığında borcunu hemen kapatmak isterse 536 milyon lira ödeyecek. Sabit taksitlerle TL olarak ödemek isterse 9 yıl boyunca aylık 29 milyon ödemesi gerekiyor. Bu kadar ücret alan, memur-işçi-emekli var mı?

Diğer taraftan diğer seçeneğe uyup 9 yıl boyunca üçer aylık devrelerde yüzde 15 artan taksitli seçeneği tercih ederse 7 milyon 267 bin lira olarak başlayan taksitler 106 ay sonra 1 milyar 16 milyon liraya yükseliyor. Tüketicinin 9 yıl sonra ödeyeceği faiz tutarı ise 22 milyar 702 milyon liraya ulaşıyor."

Dövizdeki artıştan, enflasyondan, zamlardan, işçi ve memur kesiminin sorumlu olmadığını, bunların vergisini de devlete peşin olarak ödeyen tek kesim olduğunu savunan Çakar sözlerini şöyle sürdürdü:

"Şimdi devlet ve devletin bankaları serbest piyasanın vahşi koşullarını, ücretinden başka bir seçeneği olmayan, tatsilit de ücretini dolar olarak değil TL olarak alan bu kesime uygulayamaz.

Emlakbank'ın ve hükümetin bu kesime yapacağı tek şey var: Döviz endeksli kredi kullanan tüketicilere ödeme koşullarına uygun yeni bir sistemi yürürlüğe koymak. Emlakbank'ın bugüne kadar yüzde 3.5 faizli konut üretip sattığını da gündemine aldığımızda, getirilecek yeni sistemle faizler gezdiğin bakiye üzerinden, yüzde 3.5'tan yüzde 3.5'a düşürülebilir. Geri kalan borç miktarı kredinin verildiği günkü döviz kuru üzerinden hesaplanır ve geri ödeme süresi de 20 yıla çıkarılır. Bu çözüme tek seçenek olarak uygulamaya konulmalıdır."

Ayaydın: 1 trilyon yük geri yapamayız

EMLAKBANK - Genç Müteşebbis Derneği'nin 'Enerjiyi modelin konusu' paneline katılan Ayaydın, "Emlakbank kredilerinin yarısı kadarını ödeyebilecek durumda olmadığını, bankaya 1 trilyon liralık zarar ve yük getireceğini söyledi.

Ayaydın bu yükün hükümetin alacağı bir siyasi kararla azaltılması için, "Emlak'ın bankaya destek sağlanması gerektiğini, bankanın zararını ödeyecek kaynağın ise, Emlak'ın özelleştirilmesi olduğunu belirtti. Ayaydın, "Emlakbank kredileri içinde yapabileceğimiz bir şey yok. Bunun, bugünkü şartlarda bu kredileri kullanan kişiler için önemli, vahşi kredi ve serbest piyasa ile, yüzde yüzler, yüzde yüzler üzerinden, yüzde yüzler üzerinden, yüzde yüzler üzerinden

Milliyet
Halk Gazetesi

CUMA 4 MART 1994

32 SAYFA ● 10.000 TL (KDV DAHİL)

DEP'li Sadak kılpayı

▼Meclis'te, önceki gün DEP Milletvekilleri Orhan Doğan, Leyla Zana, Ahmet Türk, Sırrı Sakık ve bağımsız Mahmut Alınak'ın dosyalarının karara bağlanmasının ardından dün yapılan oturumda DEP'li Selim Sadak ve bağımsız Hasan Mezarcı'nın da dokunulmazlığı kaldırıldı. Sekiz milletvekili ile ilgili dosyalar DGM'ye gönderildi

▼Sadak'ın oylamasında sadece DYP ve MHP milletvekilleri "kabul", SHP, CHP, RP, ANAP ve DEP milletvekilleri "ret" oyu kullandı. Başkanvekili Kalemli'nin 'bir kaç kez sayarak zorunda kaldığı' oylamada Sadak'ın dokunulmazlığı çok az bir farkla kalktı. Mezarcı'nın dokunulmazlığı ise DYP, DSP, bazı SHP'li ve 12 ANAP'lı oyu ile kaldırıldı

Ankara'da gerilim

Dokunulmazlıkların kaldırılmasından sonra 'hukuk' tartışması başladı. Koalisyon ortakları kapıştı

'POLİSE VERMEYİZ'
Hatip Dicle ve Orhan Doğan'ın Meclis kapısından alınarak Emniyet'e götürülmesine Meclis'ten kaynaklanan tepkiler artınca, dokunulmazlığı kaldırılan milletvekillerinin, Başkanvekili tarafından doğruca DGM'ye götürülmesi kararlaştırıldı

CİNDORUK SERT
TBMM Başkanı Cindoruk, DEP'lilerin, Anayasa Mahkemesi'ne itiraz süresi beklenmeden gözaltına alınmasına, Meclis polisi yerine siyasi polisin kullanılmasına ve DGM Başsavcısı Nusret Demiral'ın TBMM'ye yazı göndermesine itiraz etti

YILMAZ: 'SKANDAL'
ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz da, gözaltına alma uygulamasıyla, hukuk bir konunun hukuksuz hale getirildiğini savunarak, "Bu bir hukuk skandalıdır. Parlamento yara almıştır" dedi. Yılmaz, İçişleri Bakanı Menteşe'yle Adalet Bakanı Oktay'ı da suçladı

'YANLIŞLIK YOK'
Anayasa Mahkemesi yetkilileri, gözaltına alınanın anayasal bir yanlışlık oluşturmadığını belirttiler. Polisin, Başsavcı Nusret Demiral'ın emriyle harekete geçtiği belirlendi. Bakan Oktay, 'Doğal sonuç. Yargıda amir - memur olmaz' dedi

MEYDAN OKUDULAR Geceyi Meclis'te geçirip, peynir, ekmek, domates yiyen DEP'liler sabah "Fransız gözlemci" Royal'le birlikte basın toplantısı düzenledi. Dokunulmazlıklarının kaldırılması kararına meydan okuyan DEP Milletvekilleri, "Türkiye'de kalıp siyasi çözüm için mücadele edeceğiz" dedi. (Bülent HIÇYILMAZ)

Meclis'te kooperatif molası

▼TBMM'nin dokunulmazlıkların oylandığı dünkü oturumunda bir de 'kooperatif' skandalı yaşandı. DYP'li 35 milletvekilinin kendi grup toplantı salonlarında kooperatif derdine düşmeleri Genel Kurul çalışmasının akşamasına neden oldu

'Gözaltı başladı'

▼DGM Başsavcısı Demiral, dokunulmazlıkları kaldırılan DEP'lilerin gözaltı sürecinin başladığını açıkladı

'Kaçacaklardı'

DEP'li Sakık'ın yaklaşık 3 milyarlık döviz çekmesi kuşku yarattı

▼Dokunulmazlığı kaldırılan DEP'lilerin apar - topar gözaltına alınmalarında 'Kaçabilirler' kuşkusunun rol oynadığı öne sürüldü. DEP'li Sırrı Sakık'ın oylama yapılırken TBMM Ziraat Bankası'ndaki hesabından 103 bin dolarla (yaklaşık 2 milyar 250 milyon lira), 45 bin mark (yaklaşık 570 milyon lira) ve 100 milyon lira çektiği öğrenildi

▼Sakık'ı adım adım izleyen siyasi polis, bu milletvekilinin bankadan yüklü miktarda para çekmesini şüpheli buldu. Emniyet yetkilileri, DEP'liler için 'Dokunulmazlıkları kaldırıldıktan sonra başka ülkelerden siyasi sığınma hakkı isteyeceklerdi' dedi. Fransız haber ajansı AFP ise, dokunulmazlığı kaldırılan DEP'lilerden bazılarının İngiltere, Almanya, Fransa, Belçika ve Hollanda'dan siyasi sığınma talebinde bulundukları öne sürdü

EMNİYET'E GÖTÜRÜLDÜ [illegible] Bağımsız Milletvekili Hasan Mezarcı, DGM Savcılığı'na götürülen [illegible] yakalı. Daha sonra da, ardı kapalı Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldü. DGM Başsavcısı Demiral'ın Mezarcı'ya, 'Emniyet'te gözlenmesi, ifadesini sabah alacağım' söylediği öğrenildi. (Bülent HIÇYILMAZ)

Fransa'nın tehdidine Demirel'den yanıt

▼[illegible]

'Koalisyon sürecek'

Çiller: 'Ortağımızla ilişkileri germenin anlamı yok'

▼Başbakan, dokunulmazlık görüşmelerinde hükümette doğan gerginlik üzerine dün akşam Konut'ta görüştüğü DYP'li bakan ve milletvekillerine, "Seçimlerde SHP'ye yüklenmeyelim. Bizim rakiplerimiz ANAP ve RP" dedi. Toplantıda bazı milletvekillerinin SHP'yi sert bir dille eleştirdikleri ve ortaklığın bıkandığını savundukları öğrenildi

▼DYP'lilerce oylamaya katılmamakla suçlanan "ortak" SHP'nin lideri ve Başbakan Yardımcısı Karayalçın ise şöyle konuştu: "Dokunulmazlıkların kaldırılmasının yanlış olacağını söyledim. Sayın Çiller de bu konunun bir hükümet sorunu olmadığını, yargı konusu olduğunu belirtti. Zaten grup kararı alınması mümkün değildi"

SHP'li bakanlar sert çıktı

▼Oylamalara katılmayan SHP'li Bakanlar, Mehmet Moğultay, Tahir Köse, Erman Şahin, Seyfi Oktay ve Mehmet Kahraman, dokunulmazlıkların kaldırılmasına sert bir dille karşı çıktılar

Emniyet'e ilk fatura

▼Mezarcı'yı 'gözaltı'da 7. Bölge Emniyet Müdürü Ülker başka bir göreve getirildi

Demirel: 'Şık olmadı'

▼Cumhurbaşkanı, Meclis kapısında gözaltına almayı eleştirdi

Karayalçın: 'Kaygılıyım'

▼Dokunulmazlıkların kaldırılması, terörle mücadeleyi olumsuz etkileyecek

Yalçın DOĞAN

"Sürgünde Hükümet!"

▶15. SAYFADA

HABERLERİ 14-15-16'DA

BUGÜN

YENİLGİ

ÖNCEKİ gece, talihsiz bir geceydi. Evet, Galatasaray takımımız da yenildi. Fakat benim, asıl talihsizlik o değildi. Aynı gece Meclis'te alınan kararlarla, demokrasimiz büyük bir yenilgiye uğradı.

Belirli milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılması... Bu, tabii, mutlaka... Hele, son zamanlarda durumu daha da artırdıkları şiddetli tahrikler karşısında, belli ki, birçoğumuza "iyi oldu" dedirtiyor. Ama öyle de olsa, politikacıların da, basın mensuplarının da görevi, böyle bir konuya, duygusal etkilerin dışında kalarak, Anayasa çerçevesi içinde bakmaktır.

Burada, Türk politikacılarının çoğunluğu çok kötü bir sınav vermiştir.

Bir kere: Anayasa'daki boşluklara uymamışlardır. Burada, çeşitli vesilelerle hatırlattık: Anayasa'nın bir 83'üncü maddesi var. Uzun bir madde. Orada, milletvekillerinin, milletvekili olduktan sonra, "Meclis çalışmalarındaki ileri sürdükleri düşünce"lerden ve onları "Meclis dışında da açığa vurmaktan" sorumlu tutulamayacakları kurala bağlanmış. Hangi "düşünce"yi ileri sürerlerse sürsünler.

Gerçi, "dokunulmazlık kaldırma" gerekçelerine esas olan suçlamalar, onların bu görüşlerini, "milletvekili olmadan önce de" söylediklerinde. Fakat o takdirde de, bu kararların, niçin ikibuçuk yıl önce değil de, şimdi alındığı sorusu ortada kalmaktadır.

Bu da gösteriyor ki, alınan kararlardan en az bir kısmı, hukuki olmaktan çok, siyasi nedenlere dayanmaktadır. DYP ve ANAP gruplarında daha önce yapılan ve bu iki partiyi bir "grup disiplini" içinde hareket etmeye yönelten girişimler de bunu doğrulamaktadır.

Oysa Anayasa'nın aynı 83'üncü maddesinin son fıkrası, partilerin böyle bir durumu içine girmesini açıkça yasaklamıştır. Fıkrayı bir kere daha yazalım:

"Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki siyasi parti gruplarınca, yasama dokunulmazlığı ile ilgili görüşme yapılamaz ve karar alınamaz."

***

İşin anayasal yanı bırakılsa bile, yanı ne denilecektir?

Kararlarda siyasal etkenler ağır basıyor... Peki, bunlarla güdülen "siyasal" amaç nedir?

DEP'liler PKK'nın uzantısı gibi davranıyorlarsa, Mezarcı köktendinci seçim mezhlikanın temsilcisi gibi davranıyorsa, o unsurları ortadan kaldırmak, bölücülüğe ve köktendinciliğe karşı mücadelemizi kolaylaştıracak mıdır?

Tam tersine: Onların ne değiştiği artık işitemeyeceğimiz için, daha da zorlaştırmayacak mıdır?

Yarını yüzyılın milli içinden, benim hatırladığım şudur: Demokratik seçimlerin olduğu ülkelerde, bu gibi hükümetler, çoğu defa yanlış çıkar. Demokrasinin kurallarını bu yönden rafa kaldırmak ise, kısa vadede işe yarar görünse bile, orta veya uzun vadede, daha da yanlış çıkar.

Özetle: Demokrasimiz, çok şiddetli de olsa direnişle karşılaşmış, gerekse "bölücü"lere karşı direnememiş ve büyük bir yenilgiye uğramıştır. Dileriz, bunu telafi etme yollarını bulmakta gecikmez.

● ALTAN ÖYMEN

Çankaya'dan Çiller'e tepki

▼Çiller'in "49. hükümet gereken ekonomik önlemleri almadı" sözüne sinirlenen Demirel, "Hükümet ağlama duvarı değil. Bugüne çamur bulur" dedi ▶16. SAYFADA

Ankara'dan Rusya'ya Bosna uyarısı

▼Moskova'ya ziyaret eden Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Ünan, Rus Dışişleri Bakanı Kozirev'e, Bosna ve Karabağ'da Türkiye'siz bir çözümün kalıcı olmayacağını bildirdi ▶18. SAYFADA

İstanbul'da dizginler Alpago'da

Alpago

▼SHP İstanbul başkan adaylarının tanıtıldığı toplantı gövde gösterisine dönüştü. Karayalçın tarafından seçim işlerini yürütmekle görevlendirilen Genel Başkan Yardımcısı Önay Alpago, İstanbul'u kimseye kaptırmayacaklarını söyledi ▶26. SAYFADA

Bu filmi görün

▼Siyasetçiler, yargıçlar, savcılar, avukatlar, polisler, herkes ve hatta 'teröristler'...Şu anda Türkiye'de gösterimde olan, 7 dalda Oscar adayı 'Babam İçin' filmini görmeye çalışın. İzledikten sonra da oturup biraz düşünün...

Attila Dorsay'ın 'Sinema' yazısı 20. SAYFADA

ABD-Japonya ticaret savaşı

▶18. SAYFADA

'Niye döviz kredisi aldın?'

Emlakbank Genel Müdürü, kolaylık isteyen 'dolarzede'lere kızdı

Zülfikar DOĞAN

▼Genel Müdürü Ayaydın, dolanın değeri artınca, aldıkları dövizli konut kredilerini ödeyemez duruma düşenlere ateş püskürdü. "Kimseye ayrıcalık yapmayız" diyen Ayaydın, Çiller'den de yardım isteyen 'dövizzedeler' için şöyle konuştu:

▼"Burası Devlet Bankası. Bizim bu kişilere sağlayacağımız kolaylığın getireceği 2.4 trilyonluk yükü, tüm halk ödeyecek. Birisi ev sahibi olacak diye niye faturayı tüm halk ödesin? Siyasi ortamı, seçim ortamını kullanarak üstümüze geliyorlar"

▼"Tüketici Hakları Derneği Başkanı Sayın Turhan Çakar, Sanayi Bakanlığı'nda memur. Bizden 40 bin dolar kredi almış. Biz kimseye zorla kredi vermedik. Herkes kendi iradesiyle aldı. TL ve döviz seçeneğini de kendi iradesiyle belirledi. Kişiye özel kolaylık istenirse, yarın tüketici kredisi, otomobil kredisi alanlar da özel uygulama ister" ▶ 7. SAYFADA

Piyasalarda yumuşak iniş

▶ 8. SAYFADA

Başbakan'ın duası

Koalisyonun DYP kanadı Diyanet İşleri Başkanlığı kuruluş törenine katılırken SHP kanadı Hilafetin kaldırılışının yıldönümünü kutladı. Kuran - ı Kerim ve İstiklal Marşı'nın okunduğu Diyanet'in 70. yıl töreninde Başbakan Çiller, Devlet eski Bakanı Ceylan, Diyanet İşleri Başkanı Yılmaz ve Devlet Bakanı Cevheri ile birlikte dua etti (üstte). Diyanet İşleri Başkanlığı'nın devletin ayrılmaz bir parçası olduğunu söyleyen Çiller, "Türkler, İslam'a büyük hizmetler verdi" dedi. SHP lideri Karayalçın başkanlığındaki kalabalık bir SHP heyeti de Anıtkabir'i ziyaret etti ▶ 14-16. SAYFADA

YARIN
Oscar TV'de her kanal eşit...
●Doğru seçim yapmak için tek çare, Oscar TV... ●Oscar TV, sizin "yakın koruma"nız... ●Neceleyin, bu önemli fırsatı kaçırmayın. ●"Dürüst TV rehberi" Oscar TV yarın Milliyet'le beraber. ●Unutmayın, tam 80 sayfa.

Herkese tebrik kartı
Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı'nın katkıları
BUGÜN MİLLİYET'LE

Dar gelirlilere, kira öder gibi ev sahibi olma imkânı:
Emlak Bankası Gebze Konutları
EMLAK BANKASI

p.24

Kemal Balpınarlı'nın 20 bin dolarlık ev kredisi öyküsü hepimize ders olsun

Nasıl döviz - kredizede oldu?

Dövizle ev kredisi alanların feryatlarını bir süredir duyuyoruz. Hatta tüketici dernekleri aracılığıyla Başbakan'a kadar çıktılar. Başbakan "halledelim" diyip konu Emlakbank Genel Müdürü Aydın Ayaydın'a ateşek için içinden ayırıverdi. Ayaydın ise hakkı olarak kredilendirdiler lehine bir çözüm getirmedi.

O şikâyetler özellikle bu konuyu değiştirmedi. Eğer çözüm sağlanacaksa bu engelleyen durumdan kalmayayım diye düşündüm. Ayrıca çiftçilerden gecekonducusuna toplumun benim bir kesimi her seçim öncesinde sihirli bir değnek dokunuşu bekliyor gibi devletten bir şeyler koparmaya çalışırlarken, neden tüketici kesimi de bir seçim öncesinde "Bizim durumumuzda da yapsanıza" diye düşünerek hakkı bulmasın da o yazıda örneklerini bile... Ama artık sonuç alınamayacağı açık. Dolayısıyla benim belirteceğim gerçeğin sonucu değiştirme ihtimali yok. Bana karşılık geçen hafta bize ulaşan döviz - - kredisinde Kemal Balpınarlı'nın mektubunu bir örnek, sadece döviz kredisi değil, bundan böyle Türk lirasıyla tüketici kredisi alacakların da dikkatlerine sunmak istiyorum. (Çünkü TL. kredilerinde de faiz, geri ödeme süreci içinde yükselebilir. Zaten KDV'deki zaferden sonra artığımız süreçlerde bu olasılık elle getirilebilir.)

"Yasalara saygılı bir vatandaş olduğum için gelecekle planlarına tecavüz edercik şekilde bir yapılmış, rant peşinde koşmadım. Aynı bir hata yaptım ve ev sahibi olmak amacıyla Emlak Bankası'ndan döviz endeksli konut kredisi aldım. 10 ay önce dolar 9650 liraydı ben aldığım 20 bin dolarlık krediyle TL karşılığı 193 milyon 500 bin lirayla.

Aydın 207 dolardan 9 taksit ödedim ve 19 bin 181 bin dolar anapara borçum kaldı. Faizlerle birlikte 10 yılda ödemem gereken miktar bir 22 bin dolar dalaşlarında.

Aman size bu mektupta yazdığım tarihte dolar 21 bin 500 liraya satılıyor. Benim sadece anaparaya borcumun tamamen ödenmesi için de şimdiye kadar 414 milyon 300 bin lira oldu. Yarın daha da artacak. (Okuyucunuz hakkı Bizim bu satırları yazdığımız sırada sadece anaparaya karar 430 milyon liraya yükselmiş bulunuyor. Bir okurken kaç para olacağını ise ancak yarınında hesap makinesi varsa kendisi hesaplayabilecektir. M.T.)

Zaten şu anda bu borcu kapatmadığı gibi bugüne kadar ödediğim 2581 dolar ve 70 milyon Türk lirası da boşa gitmiş olacak.

Biz bu krediyi alırken kalı kırk yarın hesaplar yaptık ve dolar - Türk lirası ilişkisinin son 24 yılını göstermiştik. Ancak son 10 aylık dönemde ve özellikle de son 2 aydır - istikrarın bozulduğundan mı, yoksa başka bir şeyler mi olduğu bilemiyorum "doların dalgalanmaya yüksekliği" bizi mahvetti. Yalnızca gazetelerde "döviz kredilendirme" istihar haberlerini okumanız yeterli değil. Sizin de benim gibi bu kredileri alanların aylık taksit miktarı, gelirlerinin yüzde 35'ini geçmemeliydi. Oran bunu aştığı takdirde "geri ödeme" gücü kalkar. Bizim durumumuzda bu taksit - gelir oranı 30 aydır yüzde 70'lere çıktı. Dolar bu hızla artmaya devam ederse çok kısa bir süre sonra bu oran yüzde 100'leri aşacak. Kısacası taksitler gelirlerin üzerinde olacak. Ülkemizde bütünüyle turizmcilere, ihracatçılara, sanayicilere teşvik kredileri veriyor ve bunları hesaplanmış faizlerle sağlıyorlar. Bu sırada yatırım yapmamış bireyleri hiçbir şekilde kontrol etmiyor. (Mesela lüks otomobiller, yatlar, yüksek tahsil harcı bonosu gibi.) Bizinse cepeye yatırdığımız belli. Israf etmediğimiz belli. Tek istediğimiz başımızı sokacak bir ev!

Bir kâbus istemiyoruz. Yeter ki dalgalanmayan bir sistem uygulansın. Benim ödeme gücüm kredilerin alındığı tarihteki kurdan TL'ye çevrilmesi ve vadesinin 20 yıla çıkarılmasıyla çözülebilir. Konut Mevzuatı'nın yaptığı gibi takvitlerin zamanı sonra kalmıyorum eşdeğerinde."

Kredi alacağımız zaman bankanın hesap uzmanları gelip durumumuzu incelediler ve onaylandı. Banka elemanlarının aldığımız bilgiye göre 10 - 25 milyon arasında gelir sahibi olanların aylık taksit miktarı gelirlerinin yüzde 35'ini geçmemeliydi. Oran bunu aştığı takdirde "geri ödeme" gücü kalkar. Bizim durumumuzda bu taksit - gelir oranı 30 aydır yüzde 70'lere çıktı. Dolar bu hızla artmaya devam ederse çok kısa bir süre sonra bu oran yüzde 100'leri aşacak. Kısacası taksitler gelirlerin üzerinde olacak. Ülkemizde bütünüyle turizmcilere, ihracatçılara, sanayicilere teşvik kredileri veriyor ve bunları hesaplanmış faizlerle sağlıyorlar. Bu sırada yatırım yapmamış bireyleri hiçbir şekilde kontrol etmiyor. (Mesela lüks otomobiller, yatlar, yüksek tahsil harcı bonosu gibi.) Bizinse cepeye yatırdığımız belli. Israf etmediğimiz belli. Tek istediğimiz başımızı sokacak bir ev!

Bir kâbus istemiyoruz. Yeter ki dalgalanmayan bir sistem uygulansın. Benim ödeme gücüm kredilerin alındığı tarihteki kurdan TL'ye çevrilmesi ve vadesinin 20 yıla çıkarılmasıyla çözülebilir. Konut Mevzuatı'nın yaptığı gibi takvitlerin zamanı sonra kalmıyorum eşdeğerinde."

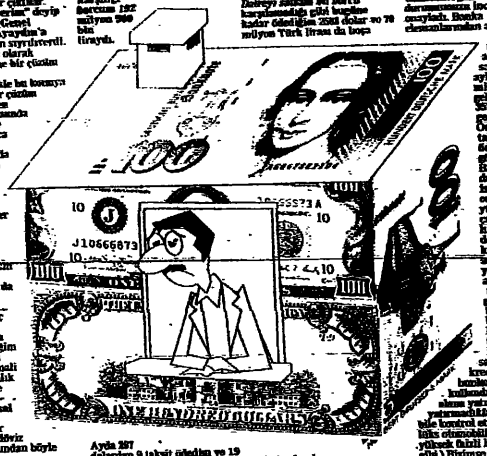

Pizzaları zevkle yiyor, Ninja'sını da isiyor

"Ben Şule Yaşlan. Yirmibeşinci 2. sınıf öğrencisiyim. Süperfresh'in 8 şubesi olmak 7 adet Ninja tarifesi veren kuryemiz bulunuyor. 15 saniyelik kapışmaları gözlerimizle yakından çok takip ediyoruz. Ninja'sını bulan adam ne? Hangi ehliyeti veriyor gibi bir bilgi yoktur sende?

Şule Şirketçe verdikleri mi? Aslında ben bu pizzaları severek yiyorum, fakat Ninja'sını da almak istedim."

● Barış Önergil - İstanbul

Tek kolu yoksulan kanepe

"Değişir pazarlama şirketlerinden biri tarafından istihbari amaçlı bir anket yapıldı. Bir gün gelmişlerdi bir kolunun eksikliğini değerlendirdim. Durumun muğanna bildirdikten sonra değiştirmek - mesleğiyle ilgili bahsi aldığı gördüler. Ancak o gündüm beri yeni bir hal getirmediler.

● Sule İşbil - Ankara

Ellerinde biletleriyle AKM'den geri dönüldüler

"Ankara Devlet Tiyatrosu'nun İstanbul turnesinde sahneye koyacağı "Eşkıya" isimli oyuna bilet aldık. Ancak Atatürk Kültür Merkezi'ne gittiğimizde oyunun iptal edildiğini öğrendik. Oyun bu tarihte dolar 21 bin 500 liraya satılıyor. Benim sadece anaparaya borcumsa imkansız değerinde 414 milyon 300 bin lira oldu. Yarın daha da artacak. (Okuyucunuz hakkı Bizim bu satırları yazdığımız sırada sadece anaparaya karar 430 milyon liraya yükselmiş bulunuyor. Bir okurken kaç para olacağını ise ancak yarınında hesap makinesi varsa kendisi hesaplayabilecektir. M.T.)

Zaten şu anda bu borcu kapatmadığı gibi bugüne kadar ödediğim 2581 dolar ve 70 milyon Türk lirası da boşa gitmiş olacak.

Biz bu krediyi alırken kalı kırk yarın hesaplar yaptık ve dolar - Türk lirası ilişkisinin son 24 yılını göstermiştik. Ancak son 10 aylık dönemde ve özellikle de son 2 aydır - istikrarın bozulduğundan mı, yoksa başka bir şeyler mi olduğu bilemiyorum "doların dalgalanmaya yüksekliği" bizi mahvetti. Yalnızca gazetelerde "döviz kredilendirme" istihar haberlerini okumanız yeterli değil. Sizin de benim gibi bu kredileri alanların aylık taksit miktarı, gelirlerinin yüzde 35'ini geçmemeliydi. Oran bunu aştığı takdirde "geri ödeme" gücü kalkar. Bizim durumumuzda bu taksit - gelir oranı 30 aydır yüzde 70'lere çıktı. Dolar bu hızla artmaya devam ederse çok kısa bir süre sonra bu oran yüzde 100'leri aşacak. Kısacası taksitler gelirlerin üzerinde olacak. Ülkemizde bütünüyle turizmcilere, ihracatçılara, sanayicilere teşvik kredileri veriyor ve bunları hesaplanmış faizlerle sağlıyorlar. Bu sırada yatırım yapmamış bireyleri hiçbir şekilde kontrol etmiyor. (Mesela lüks otomobiller, yatlar, yüksek tahsil harcı bonosu gibi.) Bizinse cepeye yatırdığımız belli. Israf etmediğimiz belli. Tek istediğimiz başımızı sokacak bir ev!

Bir kâbus istemiyoruz. Yeter ki dalgalanmayan bir sistem uygulansın. Benim ödeme gücüm kredilerin alındığı tarihteki kurdan TL'ye çevrilmesi ve vadesinin 20 yıla çıkarılmasıyla çözülebilir. Konut Mevzuatı'nın yaptığı gibi takvitlerin zamanı sonra kalmıyorum eşdeğerinde."

Şekerbank'ta 1.500.000 Yürek Çarpıyor.

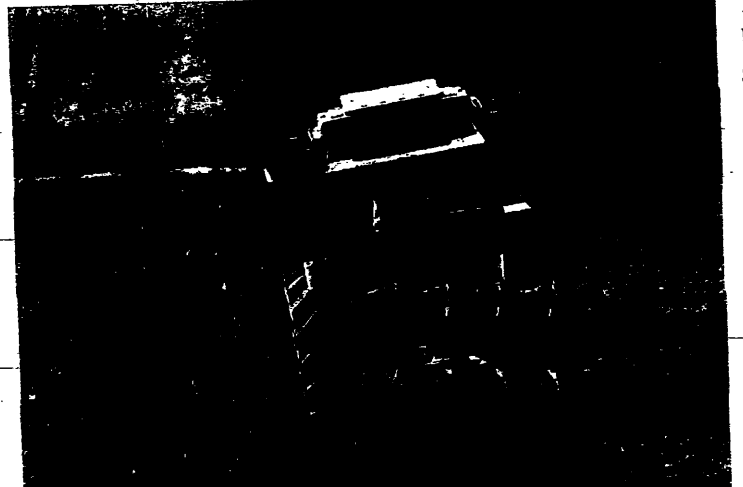

41 yıldır, 1.5 milyon şekerpancarı üreticisinin desteğiyle geleceğe güvenle bakan bir banka var. Şekerbank, traktörden otomobile kadar verdiği kredilerle üreticimizin, çalışanımızın ihtiyaçlarına cevap veriyor. Kredi kartlarıyla prestij ve kolaylıklar sunuyor.

Biz; bu güçle, bu güvenle, üreticimizle el ele 2000'li yıllara ulaşmanın gururunu taşıyoruz.

ŞEKERBANK

KISACA

Rusya'dan Ukrayna'ya değişmez tahsil

Rusya, "Diğer Bağlı Avrupa ülkelerine tahsis edilen gazı kullandığımız" öne sürdüğü Ukrayna'ya, değişmez gaz sevkini kesme kararı almıştır. Bir - Tass Ajansı'nın haberine göre, Gazprom yetkilileri gaz tarımdığının Doğu Avrupa'dan Rusya'ya ve Batı'dan'a yapılan, "Türkiye'ye yönelik boru hattında da benzer değişmeler yapılacak" belirtiler.

'Memura se

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Metiner Gülay, önceki gece Bodrum'da konuştu. Bakan Metiner Emekliler Yasa Tasarısı'nın acilen yatırılmadığını söyledi. Müşteriyi, Ukrayna'ya değil, memurlara ayrılacak kaynağın Mecliste'de tasarının aynı bütçeye bağlı olduğunu belirten Metiner, "Onlar ücretini beler, gelirler tasarısı ile ilgilenmiyorlar, çıkarlar" dedi.

Tasarıyla, ikinci aşamada kabul edilmediğini, grev hakkının da ilk aşamada yasaya bekliyor memurlarına tanındığını belirten Metiner, "Bir, hükümet hazırlığından bu yana kamu çalışanları

Mehme inançla tanıyan

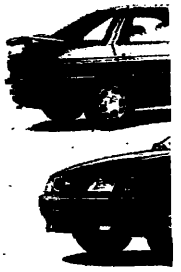

Ford "Sal gara

"Beklemeye değer" buld

Ford Escort'un, piyasaya sunulduğu ar ilgi ve talep, onun "beklemeye değer" bir

Şimdi, Escort'unuza sahip olmanızı k Bunun için, Otosan Pazarlama AŞ olara uygulamaya başladık: Sabit Fiyatla Satış

Escort'u satın almaya şimdi karar ve modelini, tipini ve rengini seçip (KDV ve bedelini ödersenız; sıranız geldiği ta vergilerini yatırarak, aradaki zamlard olabilirsiniz.

Bu fırsattan yararlanmak ve Escort sahip olmak için, size en yakın Ford Y

Otosan Pazarlama AŞ, bir Koç Holding kuruluşudur.

08.04.1994 p.25

8 Meral TAMER

TÜKETİCİ GÖZÜYLE

Dövizle tüketici kredisi alanlar şokta, Ayşe hanımın 400 milyon liralık borcu şimdi 1,1 milyar lira

Broadway aldı, Mercedes parası ödüyor

▼ O. D. ekimde 130 milyon lira karşılığı döviz kredisi alarak Broadway sahibi oldu. 6 ay taksit ödedikten sonra şimdiki borcu 400 milyon lira. Maaşı 15 milyon. Şu anda ödemesi gereken aylık taksit 22 milyon. Borcunun 15 - 20 gün sonra 1 milyara çıkmayacağının garantisi de yok.

▼ Ayşe hanımın eyülde 400 milyon liraya aldığı ev nedeniyle 7 ay taksit ödedikten sonra bugün kalan borcu tam 1 milyar 100 milyon lira. Ödeme gücü olmadığı için "taksitlerim de yansın, evi de geri vereyim, bu işi kapatalım" diyor. Ama evin bugünkü değeri 550 milyon lira olduğu için banka üzerine 550 milyon lira daha istiyor.

1 Çiller'in "faizlerine" tepki olarak döviz fiyatları hep düşürücü bir kuta yükseltilen, ilk bakıldığında cazipte tüketici kredisi olarak Emsalik - Broadway sahibi olan O. D.'den geldi. İstanbulda oturmuyor, ekim ayında arabacı tatilini 102 milyon liraya Broadway için A bankasından 130 milyon lira harcıyla 10 bin dolar kredi aldı. Kredi aynı 2523 dolardan 24 eyle 12 bin 700 dolar olarak geri ödeyecek.

O. D. krediyi ilk altı ayda aylık 7 milyon 150 bin lira taksit ödemiş. 24 ay sonra ödeyeceği son taksitin ise en fazla 16 - 17 milyon lira olacağını varsayıyor. Ancak ekimde 13 bin lira olan dolar bugün 20 bin liraya fırlayınca O. D.'nin ödemesi gereken aylık taksit de aradan daha 5 ay geçmeden 22 milyon liraya yükseliveriyor. Oysa O. D.'nin aylık kazancı sadece 15 milyon lira. Bir yandan taksitleri ayrıl ödeyecekleri düşünürken, öte yandan da repoları yükseltmeye çalışarak "faizin anahtarını Broadway, kuru Mercedes fiyatına getiriyor. Bu kadar ayrıl ödemeden sonra Mercedes yazacağım" diye ayrı yapmaya çalışıyor. Ekimde 130 milyon lira kredi alan O. D.'nin 6 ay taksit ödedikten sonra şu anda kalan borcu 400 milyon lira. 15 - 20 gün sonra ise borç 1 milyara ulaşıca yapmaya. Türk firmasıyla para kazanan bir vatandaşın Broadway gibi müteveffa bir araba sahibi olayan derken düştüğü bu borç girdabından nasıl kurtaracağını çevala hendiz yok. Önümüzdeki aylarda alınan yatıp sabah kalktığında bugünleri aranızacağım.

2 Ankara telefon "faizler ne olursa, olsun" ne "ödemem" diye sıkı bağlayan Ayşe hanımdan geldi. Okuyucusu geçen aylarda, yani daha 7 ay önce döviz kredisi kullanarak 400 milyon lira para bir apartman dairesi almış. Ahşap merkezi o sıralar 3 bin liraydı. Bankadan aldığı kredi aynı 2000 marklık taksitlerle 31 ayda geri ödemeyi taahhüt etmiş. Bugüne kadar ödediği taksitler 14 bin mark. Bundan sonra 24 ay daha 2000'er mark ödemesi gerekli. Yani dil bin mark borcunun üzerinde bir de faiz almayacaksa 2 milyara yükseleceğinin garantisi de yok.

"Faizler ne olursa, olsun!" mi işlemez!"

2 Ankara telefon "faizler ne olursa, olsun!" ne "ödemem" diye sıkı bağlayan Ayşe hanımdan geldi. Okuyucusu geçen aylarda, yani daha 7 ay önce döviz kredisi kullanarak 400 milyon lira para bir apartman dairesi almış. Ahşap merkezi o sıralar 3 bin liraydı. Bankadan aldığı kredi aynı 2000 marklık taksitlerle 31 ayda geri ödemeyi taahhüt etmiş. Bugüne kadar ödediği taksitler 14 bin mark. Bundan sonra 24 ay daha 2000'er mark ödemesi gerekli. Yani dil bin mark borcun kalmış. Okuyucusunun bizi aradığı pazartesi günü dolar kuru 680 milyonluk evin 7 ay taksit ödemelerinden sonra kalan borcu, belki insanıyacaklarının sonu tam 1 milyar 164 milyon liraydı.

Ayşe hanım, "aylık kazancımla bunu ödemeyi rüyamda bile görmem. Beri daireyi satıp borcumu ödeyeyim" diyor. Çok da zorunlu bir düşünce değil mi? Ama sıralı şöyle bir hesapa çıktığında evine 500 milyon liradan fazla değer biçen çıkıyoruz. Satın almak isteyen de bir çok. Cihaki şu günlerde hesabının tek derdi ilkit olmak, parayı cebinde, yastığının altında tutmak.

400 milyonluk ev gitti, 1 milyarlık borç kaldı

"Zarardan nereyesinden dönsem kardır" sonuncu varan Ayşe hanım, son çare olarak krediyi aldığı bankaya gidiyor ve "ben bu parayı ödeyemeyeceğim. Geçtiğim 14 bin mark da sizin olsun, evi de alın, ne yapacaksanız yapın" diyerek kendine göre çok cesurca bir teklif götürüyor.

"Tamam" diyor bankacı, "evinize değer biçelim. Bu arada iyimser bir rakama verelim. 550 milyon yeter. Kalan borcumuzdan bu 550 milyonu düşeriz. Geriye 24 bin mark daha ödemeniz gerekir."

Düşünebiliyor musunuz: Ayşe hanımın başına gelen 14 bin mark taksit ödediğine mi yanacak, evinin elden çıkacağına mı, 500'ün bu memleketteki yetmezmiş gibi üstüne fazlada 24 bin mark daha ödemesi gerektiğine mi?

Okuyucusu işte o noktada kontrolünü kaybediyor ve "Meyim mi, ölüyeyim mi" diyerek bize soruyor.

Açık geliri 5000 dolardan 1750 dolara düşen bankacı

3 İşçinin arayan bir bankacı hanım oldu. Geçen yıl bu arabar İstanbul'da 650 milyon liraya bir apartman dairesi bağımsız, içine de 150 milyon lira masraf

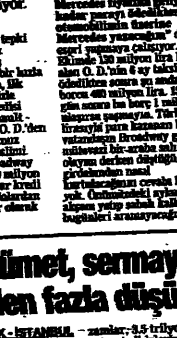
Kemal Nebioğlu

"Hükümet, sermayeyi sermayeden fazla düşünüyor!"

Melek ELİTOK - İSTANBUL

DİSK Genel Başkanı Kemal Nebioğlu, hükümetin açıkladığı "istikrar paketi"nin bir iftira belgesi olduğunu söyleyerek "Bu paket, 24 Ocak kararlarının bizzat bir kopyasıdır. Kötün esasının da ülkeyi nereye getirdiği ortadadır. Hükümet, fedakarlık yapmaya hazır olan sermayeyi, sermayeden daha fazla düşünüyor" diye konuştu.

Hükümetin, içinde bulunduğu ekonomik krizden kurtulmak için hazırladığı "istikrar önlemleri"ni ağır bir dille eleştiren ve dün bir açıklama yapan DİSK Yönetim Kurulu, "Paketle tasfiin olmama" kararı aldı. Nebioğlu, istikrar programının amacının, toplumun enerjisi kesinlerinin cebinden alınan parayla kamu açıklarının kapatılması olduğunu ileri sürerek şöyle konuştu:

"Birkaç 24 Ocak'tan beri fedakarlık ettik. Sıra fırıncıdan, faiz - rant ve tekel karlarıyla milli gelirin yüzde 60'ını alanlardadır. Bu paketin en büyük yalanı 'tek çare' olarak sunulmasıdır. Paketle gelirlerdeki topluma artışın 16,3 trilyon olacağı, 13,8 trilyonunun zamlar, 2,5 trilyonunun diğer gelir artışı tedbirlerinden olacağı, kemerleri yine sıkmanın yükseleceğini ortaya koymaktadır. Ülkemizde bir siyasal iktidar ilk defa 23 işletmeyi kamu sayısını kapatacağını açıklıyor. Ortada kalacak 60 bin işçi için ise hiç bir şey açıklanmıyor. Halkın vereceği bu, bu siyasal cesaret, hatta cüretttir."

Nebioğlu, hazırlıksız çıkmak için hep birlikte karar almaya ve uygulamaya hazır olduklarını belirterek, önerilerini şöyle sıraladı:

"Zam paketi derhal dondurulmalı, işçeri kapatma kararı durdurulmalıdır. Vergi reformu yapılmalı, kayıt dışı ekonomi, faiz, kira, rant gelirleri vergilendirilmelidir. Prim ve vergi alacakları derhal tahsil edilmelidir. Lüks tüketim malları ithalatı durdurulmalıdır. Ek emlak vergisi artırılmalıdır. 24 Ocak'tan beri her dediğini yaptırım sermaye üzerinde baskı kurmalıdır. Biz daha fazla üretmeye hazırız, onlar daha az kar etmeye razı olmalıdır. Ekonomik seferberlik hep birlikte yapılmalıdır."

Garanti faz artırdı

Garanti Bankası 1 ay vadeli mevduat faizlerini yüzde 110, 3 ay vadeli faizi yüzde 125, 6 ay vadeli faizi yüzde 160 ve 1 yıl vadeli faizi yüzde 300'e çıkardı. Garanti Bankası ve Bank of America, Ortadoğu, Doğa Avrupa ve Orta Asya Cumhuriyetleriyle ilişkileri sürdürür bankalarla yeşildi. Bankacılık konularında eğitimler vermek için konsorsiyum oluşturdular.

İstihlak borcu 3 trilyon

Kamu Kuruluşları Genel Müdürlüğünün hazırladığı raporu sürdürdüğü oluşturan konsolide kamu kesimi personeliyle Kamu Ortaklığı İdaresi'nin borcu 3 trilyon 190 milyar liraya ulaştı. Bayındırlık ve İskan Bakanı Önder Kumbaracıbaşı, oluşturulan bu borçlanmanın borçlanmanın en erken 2,5 yıl gerçekleşeceğini söyledi.

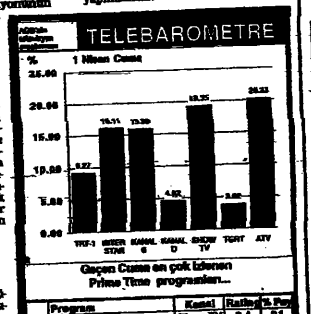

	Program	Kanal	Rating	% Pay
1	Çok Ünü	Show TV	9.4	21
2	Bakana Hayatı	Interstar	8.5	22
3	Gazeteci	ATV	7.9	20
4	20.00 Haberleri	TRT-1	7.7	22
5	Ten Show	Kanal 6	7.5	19
6	Süper Baba	ATV	6.9	19
7	Galatasaray	ATV	6.8	17
8	Spor Haberleri	ATV	6.2	18
9	Kilz Mesaj	Interstar	6.0	15
10	Kilza Kovanca	Show TV	5.9	16

Tüketici politikacılardan da fedakarlık bekliyor

"Milletvekilleri maaşlarının yarısını alması!"

Bu cumhuriyet bir yalandır. Ekonomik paket gündeme geldiğinden beri devlet büyükleri sürekli "fedakarlık" çağrısı yapıyor.

Fedakarlığın "ilan başka bir" olmuyor. İyi - güzel amma hem söyorum bi' bu bakanlarımız, milletvekilleri'dir cevaldın milletin hatırı'nen, hiç olmazsa lüksü'i da, ayrıcalıkları'nı da değil mi ya! Hiç değilse şu fedakarlıklı 3 ay için "maaşlarının yarısını yarısını alacaklarını" açıklasalardı, milletvekilleri'nin maaşlarını Hazine'ye bağlayacaklarını, lüks'nacaklarını, ekonomik paketin uygulanması için bir "seferber" görevi gördü'ü, hatırı sayılır bir ödenek ayrık gelir. Daha olmaz beyaz gözlerinin bu milletin yazık değil mi? Dün 40 bin liraya satılıyordu, yarın kaç olacağını Allah bilir. Hal böyleyken Beşiktaş'taki dövüş bıçakları 38 bin liraya satılıkları doları 33 bin liradan geri alıyorlarda. Bu keyfi uygulamaya Hükümet durdurmaz mı? Masalla "tabana tatlıyı'n - sihri mumdan 1989 liradan fazla fark olmaz" diyebilir."

© Hüsnü Bozi Akbar / İstanbul

Son günlerde tüketici şikayetlerine yönü ve boyutları da, yaşadığımız olağanüstü günlerin nasıl ve ekonomiyeti değiştirmeyle değişti. Dün bilgesini sıraya çok çok tüketici, Hazan Bozi Akbar'la aynı görüşteydi. Okuyucularını gün boyu sürekli telefon edercek milletvekilleri'ni maaşlarına ilişkin teşkil ve düşüncelerini dile getirdiler.

Zaman pazarsa açıklamaları. Biz arayanlardan Ahmet Bekaroğlu, "milletvekilleri'de maaşlarından feragat edecekler mi, cana mazak ediyorsun" diye soruyordu. Bu arada okuyucumu Murati Dönüş'ün "Sorun bu kadar sıkışabilen dün televizyonda Başbakanlık için 16 Opel Vectra otomobil satın alındığını duydum. Yönetici'lerinin bulunduğu aday mı ediyorlar?" diye dert yanık.

AK-AL TEKSTİL SANAYİİ ANONİM ŞİRKETİ

31.12.1993 ve 31.12.1992 TARİHLİ YILLARA AİT ÖZET BİLANÇOLAR (1.000.-TL.)

2499 SAYILI KANUN GEREĞİ YAPILAN DUYURU

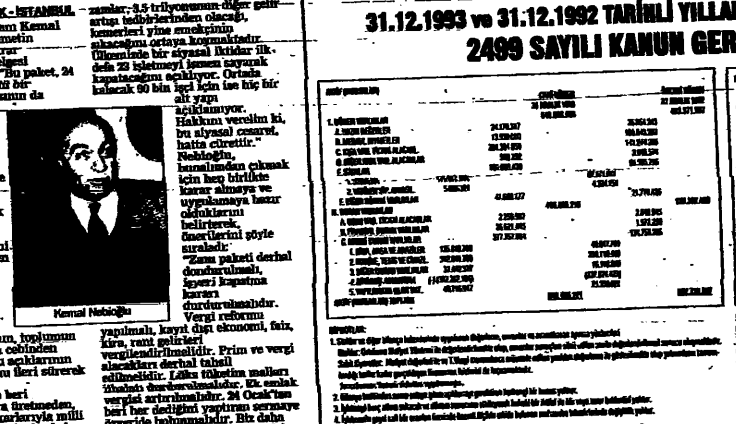

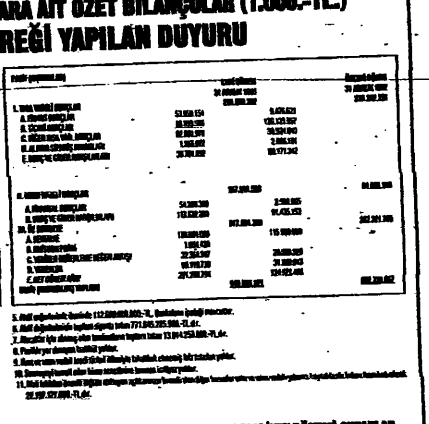

AK-AL TEKSTİL SANAYİİ A.Ş.
31.12.1993 ve 31.12.1992 TARİHLİLERİNE GÖRE EREN YILLARA AİT ÖZET GELİR TABLOLARI (1.000.-TL)

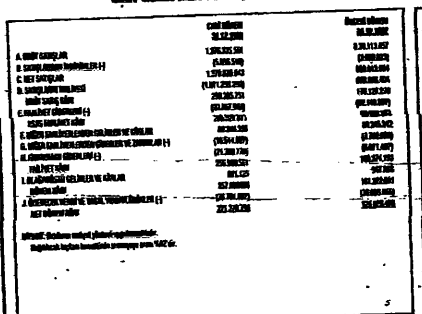

AK-AL TEKSTİL SANAYİİ A.Ş. 1993 YILI FAALİYET DÖNEMİ OKTAKLAR OLAĞAN GENEL KURULU DENETÇİLER RAPORU

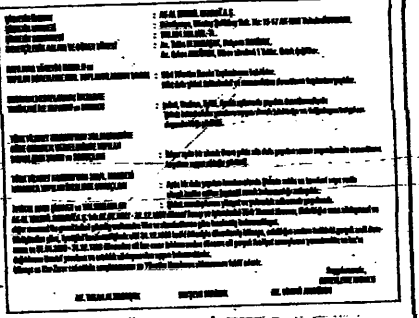

AK-AL TEKSTİL SANAYİİ ANONİM ŞİRKETİ YÖNETİM KURULUNDAN AİT FAALİYET RAPORU

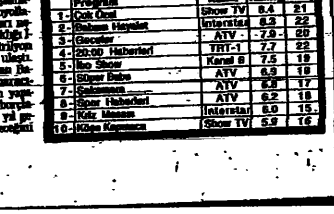

KISACA

Zaruratin Tamamı Gönüllü Hatalı Çiller'in Ayağında

Zaruratin Tamamı Gönüllü'nün hatalı bir kişi, çalışanların yapmasıdır. Adana ile ilgili bütün Yüksek Planlama Kurulu'nun hatalı kararlar hatalıdır. Tabii Başbakan Tansu Çiller'in hatasının bulunmadığı bir gerçek. Ancak, hatalı kararlarla çalışmak isteyen kişilerin yapmaya kalkan ve yapmaya yanacak.

Sonuçlar 1 Haziran 1994 tarihinden itibaren yapılacak.

Kiara'ta sudan sebeble ölüm

Eylemsizlik istikrar kapalıdı, KKTC'de de, yani uygulamaya yol açtı. Beyaz ve kahverengi eşyaya yapılan zamlar, ülkeden sudan sebeble satış kapatıldı. Türk firmalarla da kapanmak zorunda kaldı. Türkiye'den ithal edilen elektrikli eşya fiyatlarının İngiltere'den ithal edilen Türk firma yerine Yunan firmalarından ithal değiştirildi.

müsiad ve ise sempozyumlarla

MÜSİAD'ın düzenlediği onuncu uluslararası ise sempozyumu bu akşamki konuğu İstanbul Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı Yükseminin Kınıt oldu. Kınıt, MÜSİAD Genel Merkezi'nde düzenlenecek toplantıda "Türk sanayinin sorunları ve 1994 yılı hedefleri" anlatacak.

10.04.1994 p.26

Meral TAMER — TÜKETİCİ GÖZÜYLE

Meral Tamer, Tüketici Köşesi, [illegible] İstanbul, Tel: 505 83 24 Faks: 505 83 38

Tüketici kredisi sizlere ömür!

Çiller'in "dövize dokunanın eli yanacak" sözünün tam tersi çıktı ama...

Dövizli krediye dokunanın yüreği fena halde yanıyor

Başbakan Tansu Çiller, uzun süre ısrarla "dövize dokunanın eli yanar" dedi. Ancak söylediklerinin tam tersi çıktı. Parasını dövize yatıran kazanırken, döviz kredisiyle ev ya da otomobil almaya kalkanın ise sadece eli değil, canı da fena halde yandı. Önceki gün bu köşede yayınlanan "Broadway aldı, Mercedes parası ödüyor" başlıklı yazımız üzerine 2 gün boyunca bizi çok yoğun bir şekilde arayan döviz - kredisinde okurlarımız, bir yandan dertlerini anlatırken diğer yandan da "biz sizin köşenizde yalnız sorunları değil, çözümleri de görmeye alıştık. Neden banka yöneticileriyle görüşüp bizim derdimize de çare bulmuyorsunuz?" diye sorarken hiçbir umut ışığı görememenin çaresizliğini yaşıyorlardı.

Ekonomi yönetimindeki [illegible] çıkan bu ağır faturayı bankalara tümüyle yüklemek mümkün değil. Ama öte yanda ödeyeceği taksit birdenbire katlanan orta halli vatandaş için de mutlaka bir çözüm getirilmesi gerek. Özellikle ödemesi gereken taksitler maaşlarını bile aşan döviz - kredisindeler, ne yiyip ne içecek? Eğitimdeki çocuklarının masraflarını nasıl karşılayacak? Aldıkları krediye bakarsanız 200 milyon, 180 milyon... Zaten bankada biriktirmiş paraları olan, pek çoğu tüketici kredisi almazdı. Ve eğer bu soruna makul bir çözüm getirilmezse, ekonomi rayına otursa da bunlar bir daha kolay kolay tüketici kredisi almazlar. Şimdi son 2 gün içinde bizi arayan okurlarımızın dile getirdikleri sorunlardan birkaç örnek:

Mark artmıyor diye faiz yükseltiliyordu

Adapazarlı okurumuz H. Ş., 1993 martında Pamukbank'tan 26 bin mark konut kredisi almış. H. Ş., 24 ay vadeyle aldığı kredi için ayda 1300 mark taksit ödemek üzere bankayla sözleşme imzalamış. Ancak 5 ay sonra "markta artış enflasyonun altında kaldı" denerek yıllık faiz yüzde 7.6'dan, 12.12'ye çıkartılmış. Taksitler de otomatikman 1300 mark yerine 1380 mark olmuş. "1380 markın karşılığı şu anda 38 milyon liraya yükseldi" diyen H. Ş., "hiç olmazsa taksitler eskiden olduğu gibi 1300 marka indirilsin. Hatta aynı mantığı işletirsek, döviz fiyatları şu anda enflasyonun çok üstünde arttığına göre Pamukbank'ın da bu taksitleri nasıl 1300'den 1380 marka çıkarttıysa, şimdi de 1300'den düşürerek 1000 marka indirmesi gerekmez mi?" diye soruyor. H. Ş.'nin önerdiği bir diğer seçenek ise, banka borcunun Türk Lirası'na çevrilmesi.

400 milyon kredi aldı, 7,4 milyar ödeyecek

Yapı Kredi'den 1 yıl önce martta 50 bin dolar kredi çeken Meltem Erkan da aynı durumda. Erkan'ın bankayla anlaştığı taksit 1112 dolarmış. Ancak daha ikinci taksitte banka faizleri yükselterek taksit tutarını 1288 dolara çıkarmış. Erkan, "biz zaten bu sorunu sineye çekmiştik. Ancak şimdi ödememiz gereken 48 taksit var ve bugünkü kur itibarıyla aylık borcumuz 40 milyonu geçiyor. Oysa bizim karı - koca ödeyebileceğimiz en fazla taksit 35 milyon lira," diyor. Bankanın önerdiği TL'ye dönüş seçeneği ise Meltem hanıma göre "daha da vahim." Çünkü aylık sabit taksit 123 milyon lira olarak belirlenmiş. "40 milyonu ödeyemeyen 123 milyonu nasıl ödesin? Üstelik bugüne dek ödediğimiz 13 ayı yoksayarak yeniden 60 aydan başlatacaklarmış," diyen Meltem hanım bizi aradığında tam anlamıyla ne yapacağını şaşırmış bir haldeydi. Bu arada hemen belirtelim, Meltem hanımın başına bunca dert olan ev, topu topu 450 milyona satın aldığı ve içinde oturduğu daire. Evini satışa çıkartsa 800 milyon liradan fazla etmezmiş. Ancak kendisinden ayda 123 milyon taksitle 5 yıl boyunca ödeme yapması isteniyor.

36 bin dolar için ayda 100 milyon lira taksit

Ankaralı okurumuz Seher Kaplan ise 8 ay önce İzmir Alsancak'ta beğendiği 700 milyon liralık daire için Egebank'tan 36 bin dolarlık ev kredisi almış. O zamanki kurla bu paranın Türk lirası değeri 500 milyon liraymış. Krediyi aylık taksitleri 1536 dolardan 36 ayda 80 bin mark olarak geri ödemek üzere anlaşmışlar. Bunun 8 ayını ödemişler, geriye 15 ay kalmış. Seher hanım, "krediyi ilk aldığımızda 34 milyon lira ödüyorduk. Şimdi ise ayda 100 milyon lira ödememiz gerekiyor. Doların hiç artmayacağını varsayarak bile bundan sonra 1.3 milyar liralık borcumuz kalmış oluyor," diyor.

Geliri 14 milyon taksidi 20 milyon

Geçen mayısta Yapı Kredi'den 20 bin mark ev kredisi alan banka emeklisi Ayten Şenel, telefonda "2 aydır geceleri uykum nedir bilmiyorum" söylüyor. Ayten hanımın uykuyu unutturan, 3 milyon 800 bin lirayla başlayan taksitlerinin birdenbire 20 milyona fırlaması. Oysa bir devlet dairesinde memur olarak çalışan eşinin maaşını kendisinin emekli aylığına ekleyince evlerine ayda giren toplam para ancak 14 milyon lira ediyor. Bu koşullar altında geri kalan 55 taksiti nasıl ödeyeceğini kara kara düşünen Ayten hanım, "ben bu evi 70 milyon liralık emekli ikramiyesinin üzerine, kardeşlerimin hibe kalmasına rağmen bakamadan kalan bir yeri satarak aldım. Geri kalan bölümünü de banka kredisiyle tamamlamıştım. Böyle olacağını bilseydim bankadan 5 kuruş bile almazdım" diye yakınıyor.

40 tane 742 dolar daha ödeyecek

KKK'de memur olarak çalışan Hüseyin Elb, geçen yıl ev almak amacıyla Yapı Kredi'den 30 bin dolar kredi çekerek bu parayla 290 milyon liraya daire almış. Doların o zamanki fiyatı 9 bin 600 liraymış. Elb'nin imzaladığı sözleşmeye göre faizleriyle birlikte bankaya 60 ay boyunca ayda 742 dolar ödeyecekmiş. Bugüne kadar 11 taksit ödemiş. Bundan sonra ödemesi gereken 40 tane daha 742 dolar var. Hüseyin Elb'nin panik içinde bizi aradığı çarşamba günü dolar 40 bin liraydı ve bu hesapla "kalan" borcu 1,5 milyar liraya fırlayıvermişti. Karı - koca aldıkları maaş toplam 20 milyon.

Gel çık işin içinden!

TL'li kredilerin taksitleri de arttı

▼Aylık taksitleri tam 2 milyon 700 bin lira arttırılan TL - kredizede Nedimet hanım, "değil 2,7 milyon, sadece 1 milyon daha ödeyecek gücüm olsaydı Broadway yerine Fairway alırdım" diyor.

Ekonomik kriz bankalardan Türk lirasıyla borçlanan tüketiciyi de vurdu. TL olarak ev ve araba kredisi veren bankalar peşpeşe bu kredilere uyguladıkları faizleri artırmaya başlayınca, pek çok tüketicinin aylık geliri ödemesi gereken taksitlerin altında kaldı.

Maaş 12 milyon, taksit 12 milyon 700 bin lira

Bizi ilk arayanlardan biri Lüleburgaz'lı okurumuz doktor K. B.'ydi. Okurumuz adının açıklanmasını istemiyor, çünkü aldığı maaş 12 milyonken ödemesi gereken taksit 12 milyon 700 bin liraya ulaşmış. "Düştüğüm durumu bilenler hastalarım bile 'vah vah doktor' diye benimle dalga geçerler. Zaten ben taksit ödüyorum, eşim de evi geçindiriyor," diyen K. B., geçtiğimiz aralık ayında Renault marka araba için Esbank'tan 18 ay vadeli aylık yüzde 5.5 faizle 120 milyon lira kredi almış. Her ay 11 milyon 650 bin lira taksit öderken geçtiğimiz günlerde Esbank bir mektupla aylık faiz oranını yüzde 7,5'a yükselttiğini bildirmiş.

O kadar param olsa Fairway alırdım

Faiz kurbanı bir başka okurumuz da yine Esbank'tan aralık ayında Renault Broadway için 36 ay vadeyle Türk Lirası üzerinden tüketici kredisi alan İstanbullu Nedimet Özerten. Nedimet hanım 3 ay boyunca aylık yüzde 5.85 faizle 10 milyon 600 bin lira ödemiş. Ancak Esbank geçen hafta faizleri yükseltince aylık taksidi 13 milyon 300 bin lira oluvermiş. Kendisi de bankacı olan Nedimet hanım, "benim 1 milyon lira daha fazla ödeyecek gücüm olsa Broadway değil, Fairway alırdım. şimdi tam 2 milyon 700 bin lira daha fazla öde diyorlar" diye isyan ediyor.

Aylık taksitte 3 milyon zam

Zahide Demirel ise 2.5 yıl önce Pamukbank'tan yıllık yüzde 80 artan faizle 50 milyon lira kredi çekmiş. Taksitler artı artı 8.5 milyona gelmiş. Ancak bu ay başında bankaya gittiğinde, "faizler yüzde 2 daha arttı, 8.5 milyon ödeyeceksiniz" denmiş. Bankanın yollardığı mektup da daha önceden eline ulaşmamış olduğu için kasa önünde duyduğu bu kötü sürprizle iyice şoka giren Zahide hanım, "zaten konusunda yeniden artacak ve 9 milyon lira olacaktır. Şimdi 12 milyon 500 bin lira isteyecekler, ama ben ödeyemeyeceğim," diyerek çaresizliğini dile getiriyor.

Tersanelere işçiler talip oldu

Serpil ÖZKAYNAK - İSTANBUL

Kapatılacak KİT'ler arasında yer alan Alaybey, Haliç ve Camialtı tersanelerine, işçiler talip oldu. Dok - Gemi İş Sendikası Genel Başkanı Nazım Tur, kapatma kararı alınanlar dahil, tüm tersanelerin işletme sorumluluğunu almaya talip olduklarını belirterek "Mülkiyeti devlete ait olmak üzere bize emanet edeceğiniz zarardaki tersaneleri bir yılda zarardan kurtarır, ikinci yılda ise kara geçiririz. Devletten bunun için ayrı bir yardım da istemiyoruz. İşçilerin tazminat tutarı olan 1.6 trilyon lirayı bize kredi olarak verenler ve işletmeyi en iyi tanıyan bizlere itimat etsinler. Aksi halde yollara düşüp oylarımızı geri isteyeceğiz" dedi.

Özel ve kamu işletmelerinde çalışan yaklaşık 7 bin tersane işçisinin yüzde 75'inin üye olduğu Dok - Gemi İş Sendikası Genel Başkanı Nazım Tur, "Özel sektörün yüzünü bizden genç yaşta emekli olmuş insanlar güldürüyor. Bizim sendikamıza üye olmayan işçiler ise hem ilkel şartlarda çalıştırılıyor, hem de onlardan kısılan, devletten vergi ve prim olarak kaçırılan paralar, devletin girdiği ihalelerde özel sektör tarafından devlete karşı kullanılıyor. Gösterilen düşük maliyet fiyatları yüzünden Gemi Sanayi ihale alma şansını yitiriyor. Gemi Sanayi'nin 522 milyar liralık zararının kaynağı tersaneler değildir."

✔Ekonomik önlemler paketinde kapatılması öngörülen Alaybey, Haliç ve camialtı tersanelerine talip olan işçiler, "İki yılda kara geçiririz" dediler

Denizcilik Müsteşarlığı'nın düzenlediği toplantıda bu isteği dinleyen Müsteşar Yardımcısı Murat Uzun da sendika başkanının önerisini hayalci bir teklif olarak görmediğini, konuyu İbrahim Tez'e ileteceğini söyledi.

Hastaneler de satılacak

Bazı KİT'lerin satışını öngören ekonomik programın açıklanmasının ardından Sağlık Bakanlığı da hastanelerin işletme hakkını özel sektöre satmak için kollarını sıvadı. Hastanelerin özerkleştirilmesi projesini rafa kaldıran Sağlık Bakanlığı, gerekli yasal düzenlemeleri yapmak için hazırlıklara girişirken, satış sürecinde hastanelerde çalışan 89 bin personelin durumunun ne olacağı konusunda çeşitli yöntemleri de tartışmaya başladı.

✔Sağlık Bakanı Kazım Dinç, ekonomik paket açıklandıktan sonra hastanelerin işletme hakkının özel sektöre satılması için yasal değişiklik çalışmalarını başlattı

Eski Sağlık Bakanı Yıldırım Aktuna döneminde çeşitli ülkelerin sağlık sistemleri ve hastanelerin çalışma esasları incelenmiş ve bir özelleştirme raporu hazırlanmıştı. Yeni Bakan Dinç de hastanelerin Bakanlığa bağlı özerk birer işletme olarak çalıştırılması amacıyla bir yönetmelik hazırlatmıştı. Kazım Dinç, Proje Koordinatörlüğü tarafından hazırlanan bu ön rapor doğrultusunda satış için, ekonomik paket açıklandıktan sonra start verdi.

Sağlık Bakanlığı, hastanelerin satışından gelir elde etmenin yanı sıra kaliteli hizmet vermeyi de amaçlıyor. Ancak satılacak hastanelerde çalışan 89 bin 93 personelin durumunun ne olacağı henüz netlik kazanmadı. Satış sırasında personelin 'kamu çalışanı' statüsünün korunması ya da hisse senedi çıkarılarak hastanelerin bir bölümünün çalışanlara satılması gibi formüller üzerinde duruluyor. Bakanlığın, sağlık ocakları ve ana çocuk sağlığı merkezlerinin varlığını koruyarak, tedavi hizmetleri yükünden kurtulmayı ve sağlık eğitimine ağırlık vereceği belirtiliyor. (ANKA)

Çiller paket için dış kaynak arıyor

İhsan AKDEMİR - ANKARA

Başbakan Tansu Çiller 14 Nisan'da başlayacak ABD gezisi sırasında New York'daki temaslarını ardından 15 Nisan'da Washington'a geçerek IMF ve Dünya Bankası yetkilileri ile görüşecek.

Çiller'in ABD ziyareti sırasında IMF ve Dünya Bankası yardımıyla 4 - 5 milyar dolarlık taze para, ABD'nin tüm dünyaya uyguladığı tütün kotasından Türkiye'nin muaf tutulması ve öncelikle Zonguldak bölgesi olmak üzere Türkiye'ye ABD şirketlerinin yatırım yapması konularını gündeme getireceği öğrenildi.

Çiller'in ABD gezisi için hazırlıklar yoğun bir şekilde sürdürülüyor. Alınan bilgiye göre, Başbakan Çiller 15 Nisan Cuma günü IMF ve Dünya Bankası yetkilileri ile Washington'da buluşacak. Çiller'in bu görüşmelerde Türkiye'nin ihtiyacı olan 4 - 5 milyar dolarlık taze para talebini gündeme getireceği ayrıca Moody's'in kredi notunun yükseltilmesi gereğine değineceği öğrenildi.

TELEBAROMETRE

% 3 Nisan Pazar — Prime Time

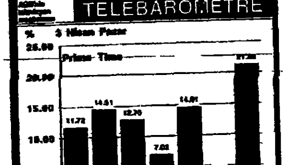

Geçen Pazar en çok izlenen Prime Time programları...

	Program	Kanal	Rating	% Pay
1-	Bar Fedaisi	ATV	8.7	25
2-	20:00 Haberleri	TRT-1	7.6	23
3-	Stadyum	Kanal 6	6.5	18
4-	Rambo 2	Show TV	6.3	18
5-	Spor Pazarı	ATV	5.4	15
6-	Futbolig	Interstar	5.3	15
7-	Beyzbol Dâlisi	Interstar	5.1	14
8-	Cehennem Meleği	Kanal D	4.1	11
9-	Sonradan Görmeler	TRT-1	3.9	11
10-	[illegible]	Show TV	3.8	10

YENİ FAİZ ORANLARIMIZ!

1 ay vadeli % 115
3 ay vadeli % 130
6 ay vadeli % 105
1 yıl vadeli % 105

EGEBANK

"Bu duyuru, sadece faiz oranlarını kıyaslayacaklar için değildir"

Bu günlerde birçok banka, faiz oranı yarışında... Tasarruflarını yönlendirmek için sadece faiz oranlarını kıyaslayarak bankalarını seçenler, bu duyuruyla ilgilenmeyebilirler... Çünkü bu oranlar, oldukça yüksek olmalarına rağmen, piyasanın en yüksekleri değildir.

Bu oranlar sadece, yüksek performans bankacılığının mükemmel örneği...dış ticarette uzmanlaşmış... "her zaman, her koşulda güvenilirlik" ilkesinden ödün vermeyen bir bankanın...Dışbank'ın...gerektiğinde yüksek faiz yarışında da en önlerde yer aldığının göstergesidir.

Vadeli mevduatlara, 12.4.1994 tarihinden itibaren uygulayacağımız brüt faiz oranları

VADE	TL	USD	DM
1 AY	% 110 (Bileşik faiz % 186.47)	-	-
3 AY	% 125 (Bileşik faiz % 136.75)	% 4,5	% 7
6 AY	% 105 (Bileşik faiz % 132.56)	% 5	% 7,5
1 YIL	% 110	% 5,5	% 8

DIŞBANK
Kurumları İlkeleri Yüceltir

14.04.1994

P.27

6 Meral TAMER

TÜKETİCİ GÖZÜYLE

Kızaran yeşil koltuklar

"Ostimliler Sitesi'nin evlerine 11 milyona tutlu yeşil bir oturma grubu aldık. 3 ay sonra kumaşın üzerine bir bardak su döküldü ve kuşkonmaz bir leke oldu. Sabah bugün aynen renk değiştiren müşterisini aldığımız yere gittik. Müdürle renk değiştirdiği gerekçeleri zaman zaman değişiyor. Bir yönetim kurulu kararı gibi bir de kalorifer ısısından söz edi

17.04.1994 P-28

Meral TAMER

TÜKETİCİ GÖZÜYLE

17 NİSAN 1994 PAZARI

Meral Tamer, Tüketici Köşesi, Milliyet Gazetesi, Büyükdere Caddesi No: 9, Mahmutbey / Taşyol mah. Bağcılar / İstanbul - İstanbul
Tel: 505 91 34
Faks: 505 91 44

Egebank'tan dövizle kredili alana çözüm

▼ Kredisini dövizle ödemeye devam etmek isteyene % 35 faiz indirimi. TL'ye dönmek isteyene % 9 aylık sabit faiz. Kredilerin ödenmemiş bölümü için bugünden başlayarak 5 yıla yayılacak vade.

Son dönemde ekonomi hareketlenmeye başlarken bankaların dikkat çeken kredi kampanyaları yeniden başladı. Başbakan Tansu Çiller'in talimatı üzerine 27 mart seçimleri öncesinde Halkbank'ın dövizlerine tanıdığı bağışıklığın ardından kredilerinin üstüne sonsuz önerilerle çıkan ikinci banka Egebank oldu.

Arkadaşımız Nazire Kalkan'ın Pazartesi'nde ve Türk Ticaret Bankası'nın cuma günü sabah ilanlarında gördüğü reklamlarda Egebank'ın dövizle kredi kullandırmaya devam etmek isteyen müşterilerine % 35 faiz indirimi yaptığı belirtiliyordu.

Egebank'ın bu kampanyasının ayrıntılarını öğrenmek için bankanın Levent şubesini aradım. Bana kampanyanın bugün başlayıp 30 Nisan'da sona ereceğini, ancak bankanın bu süreyi uzatabileceğini söylediler.

Egebank'ın dövizle kredi kullandırdığı müşterilerinden, dövizle kullandıkları kredileri TL'ye çevirmek istemeleri halinde, kalan borçlarının faizini yüzde 35 oranında indirecek. Yani, örneğin yıllık yüzde 100 faizle kullandığı dövizli kredisini yüzde 65 faizle TL'ye çevirebilecek.

Egebank'ın bu kampanyasının ayrıntılarını öğrenmek için bankanın Levent şubesini aradım. Bana kampanyanın bugün başlayıp 30 Nisan'da sona ereceğini, ancak bankanın bu süreyi uzatabileceğini söylediler.

Egebank'ın dövizle kredi kullandırdığı müşterilerinden, dövizle kullandıkları kredileri TL'ye çevirmek istemeleri halinde, kalan borçlarının faizini yüzde 35 oranında indirecek. Yani, örneğin yıllık yüzde 100 faizle kullandığı dövizli kredisini yüzde 65 faizle TL'ye çevirebilecek.

Egebank'ın bu kampanyasının ayrıntılarını öğrenmek için bankanın Levent şubesini aradım. Bana kampanyanın bugün başlayıp 30 Nisan'da sona ereceğini, ancak bankanın bu süreyi uzatabileceğini söylediler.

Egebank'ın dövizle kredi kullandırdığı müşterilerinden, dövizle kullandıkları kredileri TL'ye çevirmek istemeleri halinde, kalan borçlarının faizini yüzde 35 oranında indirecek. Yani, örneğin yıllık yüzde 100 faizle kullandığı dövizli kredisini yüzde 65 faizle TL'ye çevirebilecek.

Egebank'ın bu kampanyasının ayrıntılarını öğrenmek için bankanın Levent şubesini aradım. Bana kampanyanın bugün başlayıp 30 Nisan'da sona ereceğini, ancak bankanın bu süreyi uzatabileceğini söylediler.

Yağmurdan kaçarken doluya tutuldular

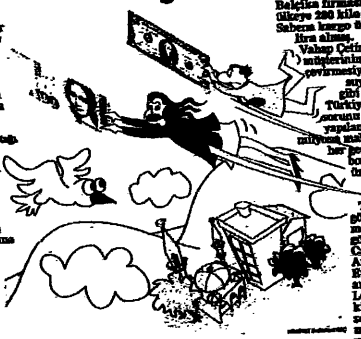

Bizim köşe son günlerde dövizzede ve dövizkredilizedeler arasında pek rağbette. Dolarla zenginleştiği Kıbrıs'taki Doğu Akdeniz Üniversitesi'nin, bir anda en müesses paralı yüksek eğitim kurumları Koç Üniversitesi ve Bilkent'ten yıllık bile geldiğinden, yakın vefiler mi istersiniz, yoksa markta ev kiralarının dolarla, kendini eşyalarıyla birlikte kaşı önünde bitlenen yatta dövizle konaklamaya için satın aldığı cihazın parasının ödenmesine olanak kalmayanları mı... Tabii piyasaların tümüyle durmuş olması ve açılacağı zamanının pek güdümlenmesi de feryatları artırıyor.

Evet, bilgeşmiş işlemlerin günlerdir dövizcıdeler tarafından *kilitlenmiş* durumda. Birileri ardına gelen telefonlar arasında bizi yaşıtanlar da var.

Hollanda Florini'yle harçlarına bile var!

Örneğin bir okuyucumuzun dolar yada mark yerine Hollanda Florini'ni tercih etmiş.

İstanbul'dan avukat ile Çağ Pazarbank'tan 48 ay vadeyle 24 bin Hollanda Florini almış. Bugüne dek aydı 765 florinden 34 taksit ödemiş. İlk zamanlar 2 milyon liraya gelen taksitler, dün Tahtakale'deki fiyatlar itibariyle 14 milyona fırlamış bulunuyor.

Dövizle leasing

Bir döviz kurbanı da röntgen mütehassısı Dr. Nazan Yılmaz. Bilüyorsunuz pek çok tıp alıştı gibi radyoloji cihazları da oldukça pahalı. Ama bu cihazları alınadan doktorluk yapmak da mümkün değil.

Geçen yılın sonlarında muayenehanesine değeri 27 bin dolar olan ultrasonografi cihazı alan Nazan Yılmaz önceki bilgisi olarak leasingden faydalanmayı düşünmüş ve İnter Leasing'le anlaşmış. 2700 dolar peşin ödeyerek sonra geri kalan miktar taksitle bağlanmış. Aralık ayında gelen ilk taksit ödemesi 673 dolar.

Doktor Nazan bunu, "bu para daha 4 ay önce 8 milyonsa geliyordu. Şimdi 24 milyona geliyor. Her an artışa bu rakama ulaşacak. Ben ne yapsam bu parayı ben nasıl ödeyim" diye. Nazan hanım ancak ocak kuru üzerinden ödeme yapmaya gücünün yeteceğini bildirmiş, ama inter Leasing yetkilileri de, "nasıl olur, biz devlet değiliz. Bu zararı sizeye çekemeyiz, cihazı alırken düşünseydiniz," diyorlarmış.

38 milyona hiraz etti, 83 milyona mahkum oldu

Vahap Çetiner Avrupa'ya deri ihracatı yapan bir işadamı. Sahibi bulunduğu X Leather Club, geçtiğimiz aralık ayında Belçika firmasın Sabena aracılığıyla bu ülkeye 500 kilo deri ihraç etmiş. Sabena kargo ücreti olarak 8 milyon lira almış.

Vahap Çetiner'in derdi Belçika'daki müşterisinin derileri geri çevirmesiyle başlıyor. İhracatın suya düşmesi yetmezmiş gibi bir de bu derilerin Türkiye'ye geri getirilmesi sorunu var. İşte bu noktada yapılan bir hata Çetiner'e tam 65 milyona mal oldu. Üstelik bu rakam her geçen gün artıyor, çünkü borcu Belçika frangı üzerinden.

Belçika'da bekleyen deriler 11 şubatta Türkiye'ye geri gönderilmiş, ama bu defa mal İstanbul'da Atatürk Havalimanı'nda Antalya Air Cargo'ya taşıtılmış. Yani Antalya Kargo da Belçika'da Euro - Cargo'ya anlaşmalıymış. Nedense X Leather Club'da hiç kimsenin aklına fiyat sormak gelmemiş. "8 milyona gönderdik, 8 milyona da geri, alsınız" diye öğütmüşler. Ama ne hadar yanıltıcılarını yeni Antalya Kargo Jüturay göndericre anlaşmışlar. Faturadaki rakam, tam tamına 79 bin 812 Belçika Frangı. (Bunu da hemen bir not düşelim: Dennek ki Belçika'da da kargoyla taşımacılıkta mütehiş fiyat farkları var. Birinin bir dediğine diğeri 10 diyebiliyor.)

İşin ilginç tarafı faturu karşısında adeta şoğrına düşen Vahap Çetiner, bizi aradığında borcunun 38 milyon lira olduğunu sanıyor ve "8 milyona gideu mal 38 milyona geri döneresi kişi" diye bu rakamı filmee çıkıyordu.

Arkadaşımız Nazire Kalkan'ın sorularını yanıtlayan Yeni Antalya'nın genel müdürü Asuman Kuru ise "bensi bu işte bir yeni - 1 sanin olarak ötüşüyorum. Yalnız, Belçika'daki müşterilerimiz Euro - Cargo'ya eittir ve Avrupa'daki bekleme ve depolamadan doğan tüm masraflarla beraber navlun ücretini de müşterilerden talep etmektedir. Sizin konteynırınız yaklaşık 400 frankdır" demektedir.

Aslında Çetiner için "yağmurdan kaçarken doluya tutuldu" demek yanlış olmaz. Çünkü bütün bu gelişmeler sürerken dövizle yapacağı peşinatdan tabii ki Belçika frangı da nasibini aldı ve 11 şubatta 500 lira civarında seyreden Belçika frangı, bugün 1028 liraya fırlayıverdi.

Belçika frangının serbest piyasası çok zayıf olduğu için Merkez Bankası kuru esas alınıyor. Yeni Antalya ise Vahap beye şimdi "sarcanız 82 milyon lira" diyor. Aslında bu rakamı Merkez Bankası kurlarının üzerinde. Asuman hanım "bir serbest piyasadan hesaplıyoruz" diyor ama serbest piyasa için kesin bir rakamı veremiyor. Vahap beyin derileri ise hala Yeşilköy gümrüğünde.

Çağrısı bozulan doktor eve hapsoldu

"Kadın hastalıkları ve doğum doktoruyum. Hastalarımın beni daha çabuk bulmaları diye çağrı cihazı aldım. Ancak ilkel makaı Philips marka bu cihaz, bugüne dek sadece tek bir mesaj aldı ve hemen bozuldu. Her an bir hastam arayabilir diye evden dışarı çıkamıyorum. Özellikle geceleri bile, yere gidemiyorum. Çağrıyı bana satan Bursa Üneverler Ticaret, cihazı Ankara'daki merkeze gönderdi. Ürettiğe fatura olduğu tespit edildi. 3 kez tamirden tarihi vermelerine rağmen hala çağrıyı alamadım."

● Hakan Ozan - Bursa

Evde hapsolmadan hastalarınıza daha iyi hizmet verebilmek için 7,5 milyon liraya gördüğünüz cihazı bozuk çıkarıp dünyanın en tanınmış markalarından birinde karar kılacaksınız, sonra da satın aldığınız çağrı cihazı sadece bir ses çıkıyor, bozuverecek. Tabii ki "çıkalilar" deyip derhal tamir edilecektir. Ama aradan 1 ayı aşkın süre geçtiği halde bir türlü cihazınız onarılamıyor, yada size yenisi verilmiyor. Lafın kısası dünya markası Philips'ten umduğunuz hizmeti bulamıyorsunuz.

Bu çağrıları Türkiye'de pazarlayan Başarı Elektronik'in İstanbul bölge müdürü Murat Aygün, şikayetçimiz Nuray Eğeoğlu'nun sorulari üzerine "garanti dahilindeki cihazlarımızda herhangi bir arıza olduğu zaman hemen yenisi verilir, bu kadar beklemesini gerektirdi, herhalde Bursa'daki üreveler cihazı tamamıy markalarından birinde karar kılacaksınız, sonra da satın aldığınız çağrı cihazı sadece bir ses çıkıyor, bozuverecek. Tabii ki "çıkalilar" deyip derhal tamir edilecektir. Ama aradan 1 ayı aşkın süre geçtiği halde bir türlü cihazınız onarılamıyor, yada size yenisi verilmiyor. Lafın kısası dünya markası Philips'ten umduğunuz hizmeti bulamıyorsunuz.

Bu çağrıları Türkiye'de pazarlayan Başarı Elektronik'in İstanbul bölge müdürü Murat Aygün, şikayetçimiz Nuray Eğeoğlu'nun sorulari üzerine "garanti dahilindeki cihazlarımızda herhangi bir arıza olduğu zaman

KISACA

Halk Bankası 80 şubesini satıyor

Halk Bankası, İktisat Bankası'nın 80 şubesini otomobil, kamyonet, kamyon, minibüs ve otobüsleri satışa çıkarıyor. Ayrıntılar 19 - 20 nisan tarihlerinde Ankara'da kapalı zarf usulü ile yapılacak.

Yaşa bireysel emeklilik yatırımları

Bugünlerde ve Halkın Bankası'nda, bu yıl bütün hizmet dalları için yaklaşık yüzde 100'lük yaşa emeklilik ve ortanın kombinede kullanılacak birim maliyetleri belirlendi. Birim maliyetleri sözleşmesine göre bin 500 lira ile 10 milyon 265 bin 500 lira arasında değişiyor.

Pamukbank kredizedelere kolaylık sağlıyor

Pamukbank, dövize endeksli bireysel kredi müşterilerine önemli ödeme kolaylıkları getirdiğini açıkladı. Yeni uygulamaya göre vadesi aylık yüzde 1,6'den yüzde 1,4'e, marktta ise yüzde 7'den yüzde 1,6'ya indirildi. Diğer bankalardan ise şöyle: Kalan vade süresi isteyene iki katına çıkarılarak, taksitler döviz bazında yarıya yakın indirilecek. Anapara borcunun anaklitması veya kredinin tamamen kapatılması durumunda, banka geçitlik olarak açılacağı satış ücreti üzerinden indirim yapacak. Kredi, bankanın açıklayacağı ve bankalararası piyasada oluşan kurdan TL'ye dönüştürülebilecek ve kredilere aylık yüzde 9 olan indirimli faiz oranı uygulanacak. Banka bu işlemler için ücret ve komisyon almayacak.

Özfakara'dan tasarruf

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Burhan Özfatura, belediyeye ait 90 makam aracını 12'ye indirdi. Ayrıca 5 yıl süreyle yararsal alınmın devredildiği belediye ve derneklerde fazla personeli de işten çıkarmayan tarz başlattı. Bu arada belediye otogarı ücretlerine yüzde 200 oranında zam yaptı.

"Emeklinin kaşılık ödüyor"

TÜRB Matematiksel, Matematik ve Mühendislik Bilimleri Kayıtlar'nın yayınladığı raporda, sosyal hukuk ülkeleri sağlamasağlığı için büyük şekilde destek olmaları gerektiği vurgulanırken, Türkiye'de ise bunun tam tersi olduğu belirtildi. Raporda, uygun şekilde [illegible]

ARI VE KIRAT...
NEFRET AŞKA D[illegible]

"BAK YİNE İTİŞİYORLAR...
YOK YOK, GALİBA BİRLEŞECEKLER!"
TABİİ, ANAP VE DYP'DEN BAHSEDİYORUZ.
KAMUOYU, BİRLEŞMELERİ YOLUNDA
BUNCA BASKI YAPARKEN,
BAKALIM MESELENİN YÜREĞİNDE DURAN KİŞİLER
YİNE "İNADIM İNAT"MI DİYECEK?

EVET, NEŞE DÜZEL VE AHMET ALTAN ŞİMDİ DE
"DİNAMİT"İ SAĞDA ATEŞLİYOR.
KONULARI, "SAĞ BİRLEŞMELİ Mİ?"
ANAP VE DYP'DEN ÖNEMLİ İSİMLERİN KATILACAĞI
BU HAFTAKİ DİNAMİT'TE, BAKALIM NELER OLACAK,
NELER...

"DİNAMİT" BUGÜN SAAT 12.30 'DA.
KANAL D EKRANLARINDA.

KANAL D

Milliyet
8 NİSAN 1996 PAZARTESİ

TAKVİM — HİCRİ: 19 ZİLKADE 1416 — RUMİ: 26 MART 1412

Vakit:	İmsak	Güneş	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı
Vasati:	5.00	6.29	13.13	16.43	19.43	21.06

İkinci Urfa olayı

İzmir'de ilkokul öğrencisi, babasının emriyle namus için annesini öldürdü

Hülya Yakan (üstte), babası tarafından kışkırtılan 11 yaşındaki oğlu S.Y'nin (yanda) kurşunlarının kurbanı oldu.

Av tüfeğiyle vurdu

●İlkokul öğrencisi S.Y. (11), bir süre önce terkettiği evine geri dönen annesi Hülya Yakan'ı (29) babasının isteği üzerine av tüfeğiyle başından vurarak öldürdü. Buca Adatepe Mahallesi'ndeki cinayet, "155 Polis İmdat" telefonuna yapılan ihbar üzerine ortaya çıktı.

"Namus meselesi"

●İddiaya göre, eşinin sık sık evden kaçtığının duyulmasından rahatsız olan Naci Yakan (32), av tüfeğini doldurarak salona bıraktı, işçi olarak çalıştığı Buca Belediyesi Tamir Bakım Atölyesi'nden Ötüken İlkokulu'nu arayan Yakan, S.Y.'ye "Bu namus meselesidir, işi bitir" dedi. S.Y. bunun üzerine yatak odasında uyuyan annesinin başına bir el ateş etti. S.Y. ifadesinde "Babam namus meselesi nedeniyle annemi öldürmemi istedi. Ben de av tüfeğiyle onu öldürdüm" dedi.

Göz altındalar

●S.Y. cinayet, baba da cinayete azmettirme suçundan gözlem altına alındı. Geçtiğimiz günlerde Urfa'da da namus yüzünden bir genç kız öldürtmüştü.

● Şafak İNCE - İZMİR

Töre cinayeti vakayı adliye!
●17. sayfada

KARDEŞ ACISI Naci Yakan (yanda) cinayete azmettirmekten gözaltına alındı. İki çocuk annesi Hülya Yakan'ın kızkardeşi sinir krizi geçirdi.(üstte)

Kapıkule'nin kapısı çöktü

●Edirne'nin Kapıkule Sınır Kapısı'na inşa edilen 25 tonluk "uzay sistemi" giriş kapısının çatısı, önceki gece saat 19.30 sıralarında çatırdamaya başladı. Trafik ekibinde görevli Hüseyin Çelik, çatırtıları duyunca, karayolunu trafiğe kapattı.

●Kapı, kısa süre sonra gürültüyle karayoluna düştü. Çelik sayesinde tonlarca ağırlığın altında kalmaktan kurtulan 2 otobüsün yolcuları, Çelik'i kutlayıp "Dönüşte seni bulup çayını içeceğiz. Yaşamımızı sana borçluyuz" dedi.

● Ertuğrul EYTİŞ

25 tonluk giriş kapısı önce çatırdadı, sonra devrildi.

Nisan yağışları

Nisan ayının yağışları, bitki örtüsü için hayatır. Nisan yağışlarındaki düzen bitkilerin yaşamını düzenler. Bir zamanlar, çok değil 40 - 50 yıl öncesinde, nisan yağışları biriktirilir ve içilir, şifalı su olarak kullanırdı. Bir zamanlar diyorum, zira o zamanlar atmosferimiz şimdikinden kat kat temiz ve safiı. Artan sanayi, dağlıklıktan uzaklaştıkça atmosferimize de çeşitli ve çoğunlukla zehirli atıklar doldurulduğu ve o temizlik, o safiığın yerini zehirli bir atmosfer aldı. Nisan ayında bol su düşer diye bilinir. İstatistiklere göre, nisan ayı martın ardından gelir ve örneğin İstanbul'da nisan ayının yağış toplamı, metre kareye sadece 45 litredur. Ve nisan, sisi bol ay olarak da kayıtlara geçer.

Bol güneşli günler.

MARMARA BÖLGESİ
Yağışlı hava doğuya çekiliyor ve yerini bulutlu günlere bırakıyor. Geçen haftadan daha az yağışlı ve sıcak bir bahar haftası geliyor. Sis, haftanın olayı olmaya namzet. Gece ve erken saatlerde etkisini artıracak. Gece 6 ile 10, gündüz 12 ile 22 arasında.

EGE BÖLGESİ
Güneyine sıkışan yağışlı hava bu gün bölgeyi terkedecek. Kalan günlerde az bulutlu ve sıcak hava görülecek. Geçen haftadan daha az yağışlı, bahara yaraşır bir hafta bekleyelim. Sıcaklıklar değişmeyecek, gece 8 ile 14, gündüz 15 ile 24 arasında olacak.

AKDENİZ BÖLGESİ
Sağanak geçişleri hafta ortasına kadar sürecek. Gök gürlemeleri, şimşek ve yıldırım eşliğinde görülecek, sıcaklıklar değişmeyecek, normalleri üzerinde olacak. İkinci yarıda az bulutlu günler bekleyelim. Gece 10 ile 15, gündüz ve gölgede 20 ile 25 arasında.

İÇ ANADOLU BÖLGESİ
Yağış yollarının üzerinde kalıyor. Bu hafta beklenen yağışlar, gök gürlemeleri, şimşek ve yıldırım fişkırmaları eşliğinde görülecek. Sıcaklıklar normallerinde kalacak, sis olayları da yağışlara eşlik edecek. Gece 3 ile 8, gündüz 13 ile 18 arasında değişecek.

KARADENİZ BÖLGESİ
Bol yağışlı bir haftaya hazırlanmalı. Çoğunlukla sağanak türünde olacak ve hafta boyunca aralıklarla düşecek. Sıcaklık dağılımında önemli değişme beklenmiyor. İç kesimlerinde sis de görülecek. Gece 4 ile 8, gündüz 14 ile 20 arasında değişecek.

DOĞU ANADOLU BÖLGESİ
Bu hafta bol yağış var. Sağanak türünde olacak ve bahara özgü gök gürlemeleri eşliğinde görülecek. Sıcaklıklar biraz daha artacak. Gece -5 ile 5, gündüz 5 ile 18 arasında değişecek. Erzurum ve dolaylarında etkili sis olayları da görülecek.

GÜNEYDOĞU ANADOLU
Akdeniz sahilinden gelen yağışlı hava kitlelerini karşılayacak, ilk yarı içinde bol su bırakacak, ikinci yarıda düzelme ve sıcaklık yükselmeleri bekleniyor. Sis, bu hafta daha bol görülecek. Gece 5 ile 10, gündüz ve gölgede 18 ile 22 arasında değişecek.

Ayşe'nin tatili ve CHP

KİMBİLİR "Ayşe" 1974 Ağustos'undan bu yana kaç kere tatile çıktı?

"Ayşe" rahmetli Dışişleri Bakanı Turan Güneş'in kızıydı, birinci Kıbrıs Harekatı'ndan sonra Cenevre Konferansı toplanıyor, Başbakan Ecevit'le Turan Güneş arasında bir parola kararlaştırılıyordu; eğer konferans anlaşmazlıkla sonuçlanırsa Dışişleri Bakanı telefon açacak ve "Ayşe tatile çıksın!" diyecekti...

Turan Güneş "Ayşe tatile çıksın!" der demez, Kıbrıs'ta ikinci harekat başlar...

İşte o "Ayşe" 22 yıldan bu yana kimbilir kaç kez tatile çıktı, sonra Sencer Ayata ile evlendi, ODTÜ'de profesör oldu ve son seçimde de CHP'den İzmir adayı gösterildi, seçilemedi...

***

CHP seçimi niçin kaybetti?

Ayşe ve Sencer Ayata bu sorunun cevabını "Bir Seçim Kampanyasının Ardından" başlığı altında aradılar. (x)

Onlara göre seçmen, gördüğü olumsuzlukları üç noktada topluyordu: "Yolsuzluklar, hizipçilik ve HEP ittifakı". Çok küçük bir grup, SHP'yi HEP'lileri kovduğu için eleştirirken, sol seçmenin büyük çoğunluğu PKK'yı Meclis'e taşıma sorumluluğunu aynı partiye yüklüyordu.

CHP'ye "Küskünler Partisi" de denilebilirdi:

"Hangi nedenle olursa olsun küsler ve dargınlar o kadar çoktu ki! Toplantılar yapıldı, evlere, kahvelere, beldelere ziyaretler düzenlendi, ricalarda bulunuldu, örgüt yöneticileri ve adaylar küsleri barıştırdı. Ama küsler bitmedi. Belki de üye ve delegelerin yarısı yine küs kaldı..."

***

GENEL Merkezin bastırıp dağıttığı bir broşür kadınlar üzerinde tepki yarattı, fotoğrafta tek bir kadın yoktu. Kadınlar bu broşürü "insanın üstüne gelen 14 erkeğin ürkütücü güç gösterisi" olarak yorumladılar.

Tam seçime çeyrek kala ortaya çıkarılan "yeni sol" sloganını kimse anlayamadı ama, zaten bunun ne olduğunu soran tek kişi dahi olmadı.

Dağıtılan broşürde ise halkın en önemli sorunu geçim sıkıntısından, ücretlerden, işçi haklarından bir kelime ile bahsedilmiyor ama "Yeni Dünya Düzeni" ve "Avrupa'nın Yeniden Yapılanması" üzun uzun anlatılıyordu.

***

"AYATALAR" CHP ve Ecevit karşılaştırmasını şöyle yapmaktadırlar:

"Ecevit, siyasete tavrıla yön veren koymaktadır. Bir konuda koyduğu tavır yıllarca değişmemekte, seçmenin beynine adeta çakılmaktadır. Nitekim DSP propagandasının özü, görüş ve doğrultu tutarlılığı cümlesinde yatıyordu. Bu tavırlara katılıp katılmamak elbet tartışma konusudur. Ama gerçek olan şu ki oylan DSP liderinin bu vasfı kazanmıştır."

***

LAİKLİK ve Atatürk...

"Ayatalar"a göre "Partiye güvensizlik düzeyi ne olursa olsun, CHP'nin laik niteliği genel bir kabul görüyor ve bu konudaki çizgi tutarlılığı sorgulanmıyordu."

Atatürk ise "CHP'nin asıl büyük kozu"ydu.

"İzmir'in köyüyle, kentiyle tümünde bir başat sembol ve değer olan Atatürk ile CHP arasındaki yakın bağlantı parti için çok önemli olmuştur. CHP bu sayede orta sınıflar ve Aleviler arasında DSP ile yarışabildi. Atatürk, küçük grup ve salon toplantılarının tek ve en önde gelen sembolü idi. Parti imajının en okunmasız olduğu yerlerde ve günlerde partililer, seçmene Atatürk fotoğrafı göstererek yaklaştı."

Ve sonuç:

"Oysa Genel Merkez için kampanya, neredeyse on gün kala başladı. Baştan savma karalanmış ve son derece yüzeysel olan seçim bildirgesi ile bırakın seçmeni, parti örgütleri arasında dahi bir bağlantı kurulamadı.(....)

Tüm yorgunluğuna, yılgınlığına ve yıpranmışlığına rağmen RP'den sonra en güçlü örgüt hala CHP'de idi."

***

BİR köşe yazısının ölçüleri içinde Ayşe / Sencer Ayata'nın tesbitlerini ancak bu kadar özetleyebildik...

CHP'yi yörüngeden saptırabilmek için birtakım "numaracı yaveleri"ne cankurtaran simidi gibi sarılanların "Ayatalar"ın tesbitlerini dikkatle okumalarını öneririz.

SHP ya da CHP, durup dururken bu hale düşmediler, yüzde 10'luk barajı bile güçlükle geçebilen CHP'nin bu halinden, iki aylık Deniz Baykal yönetimi tamamiyle sorumlu olmasa bile, geleceğin sorumluluğu onlara aittir.

Söylenenlere kulaklarını tıkarlarsa "numaracılar"la "altıok'un oklarını kırmaya çalışanlarla" kolkola girerlerse...

(x) Sosyal Demokrat Değişim Dergisi - Mart / Nisan 1996.

Akbank Kredi Kartları kazandırıyor! Akbank'tan Akpuan:

Türkiye'de ve dünyada Akbank Kredi Kartı sahipleri puan topluyor!.. *Bisikleten cep telefonuna, televizyondan yemek setine, puan topluyor!.. Bisikletten cep telefonuna, televizyondan yemek setine, buzdolabından İstanbul Hilton'da hafta sonu tatiline, telesekreterli dijital telefondan databanka, fotoğraf makinesinden elektrikli süpürgeye, nescafe takımından mutfak robotuna dek birbirinden cazip hediyelere sahip oluyor...*

Yıl boyunca alışverişlerinde Akbank Kredi Kartı kullananlar kazanıyor.

Şimdi, Akbank Kredi Kartları'yla yapacağınız her 10 bin liralık alışveriş için 1 puan, yurtdışında yapacağınız her 1 dolarlık alışveriş için 7 puan kazanacaksınız. Dilediniz, topladığınız puanlarla hemen bir hediye seçin. Dilediniz, daha yüksek puanlı hediyeler için puanlarınızı biriktirmeye devam edin.

Siz de Akbank Kredi Kartları'yla alışveriş yapın. Puan toplayın. Hediyelerden hediye seçin.

AKBANK
Güveninizin Eseri

Bu kampanya, 1 Ocak - 31 Aralık 1996 tarihleri arasında geçerlidir.
Hediyeler, Akbank Kredi Kartı sahiplerinin adreslerine gönderilen ya da şubelerimizde bulunan kataloglardan görülebilir.

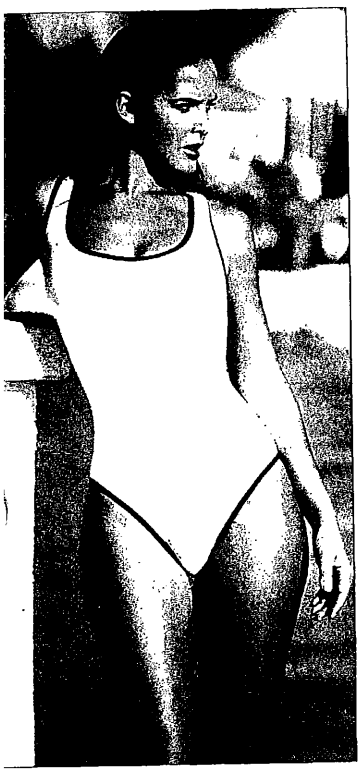

Mudo plajlara geliyor

Tekstil sektörünün ünlü ismi Mudo, ilk defa hazırladığı mayo koleksiyonuyla yaşanın devlerine karşı yarışmaya başladı. Mudo'nun "Seaside" adını taşıyan koleksiyonunda rahat, spor ve şık giyim tarzını yansıtan uyumlu renklerden oluşan yüzlerce ürün seçeneği sunuluyor. Firmanın başlattığı yeniliklerden biri de, Türkiye'de ilk defa üretilen solmayan, yıpranmayan "Floups / Itam" kumaşından mayolar. Mudo Seaside'ın koleksiyon çekimleri Florida'da yapıldı. ●MAGAZİN SERVİSİ

Dünyaya bilgi satan profesör

Perihan ÇAKIROĞLU

TÜRKİYE'nin dinamik ve dünyaya açık girişimcileri, bilgisayar programcılığı ve yazılımında atılım yapıyor, yurt dışına bilgi satıyor. Bilgi satışı, teknolojinin öncüsü ülkelerin uzmanlarıyla yapılan sıkı bir rekabet sonrası gerçekleşiyor.

Ortadoğu Teknik Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği öğretim üyesi Prof. Dr. Asuman Doğaç ve öğrencileri, Boeing firması kanalıyla NATO'ya yazılım programı sattı. NATO'nun "Orta Dönemli Yenilenme Programı" çerçeği, bütün askeri teçhizatın da yenilenmesi gündeme geldi. Projeyi alan Boeing firmasının ortağı Kanadalı Gallium firması, İnternet'teki araştırma sonucu Doğaç'ın grubunu, aradığı özelliklere uygun buldu.

Doğaç, ekibiyle AWACS uçaklarının yerden bilgi toplamasıyla ilgili komuta kontrolünün bir parçasını düzenleyen proje üzerinde çalışarak, yazılımı teslim etti. Ekip, bu işten 75 bin dolar para kazandı.

Ekip, 1,5 milyon dolarlık çok önemli bir proje üzerinde de çalışmasını sürdürüyor. AB'nin Brüksel'deki ESPRIT kurumuna, iş hayatındaki işlemleri tamamen otomatik hale getiren bir proje hazırlayan ODTÜ'lü bilgisayar uzmanları, sonucun bu ay belli olacağını açıkladı.

Doğaç, bugüne kadar ekibiyle, aralarında ABD'deki Motorola ve Türkiye'de de Sevgi Hastanesi'nin de bulunduğu kuruluşlara yazılım sattıklarını belirtti.

Programlardan sağlanan gelirin yüzde 35'inin ODTÜ'ye bırakıldığını, geri kalanının harcamalara gittiğini ifade eden Doğaç, "Biz bu işin misyonerliğini yapıyoruz. Türkiye'nin sesini dünyaya duyururken, para da kazanıyoruz" dedi.

> ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği öğretim üyesi Prof. Dr. Asuman Doğaç, dört kişilik ekibiyle dünyanın çeşitli kuruluşlarına yazılım programı satıyor.

MİLLİYET'TEN

HİKMET BİLA

Eğitim ve kadın

MİLLİYET'in, kurulduğundan beri ısrarla savunduğu, ilke haline getirdiği konuların önemi bugün daha iyi anlaşılıyor. Anlaşılıyor ki, her şeyin başı "eğitim"miş. Anlaşılıyor ki, devrimci Cumhuriyet'in devrimci eğitim anlayışından ne kadar uzaklaşılırsa, çağdaş uygarlıktan da o kadar uzaklaşılırmış. Bugün Milli Güvenlik Kurulu bildirisiyle yeni bir aşamaya ulaşan çatışmanın temelinde eğitim konusunun yattığını anlamamak mümkün mü?

"Eğitim"i alan Üsküdar'ı geçer. Bu görülmüştür.

Türkiye'nin son yüz küsur yıllık tarihi, bir anlamda eğitimi ele geçirme kavgasının tarihidir. İmparatorluğun son dönemlerinde, "kendine bağlı" okullar kuran padişahlarla, o okulları padişahlara karşı eğitim ve örgütlenme kurumları haline dönüştüren güçler arasında kıyasıya bir mücadele yaşanmıştır. Eğitimin önemini bildiği içindir ki, Atatürk ve genç Cumhuriyet kadroları da, Anadolu devriminin temel harcını eğitimle yoğurmuşlardır. Harf devriminin de, kılık kıyafet devriminin de, eğitimin birleştirilmesi devriminin de aslı budur.

Ne zaman ki devrimin hızı kesilmiş, o zaman Cumhuriyet'in temel ilkelerinden verilen ödünler birbirini izlemeye başlamıştır. Şöyle geriye dönüp bir bakınız, 1940'ların sonlarına doğru ödün yarışının hızlandığını göreceksiniz. "Zorunlu din dersleri"nin de, denetimsiz Kuran kursu salgınının da, sayısız imam - hatip okullarının da o dönemde moda haline getirildiğini göreceksiniz. Üstelik, ödünlerin şampiyonluğunu yapan da, Cumhuriyet'in kurucusu olan partidir. Bu süreç, 1950'deki iktidar değişikliğiyle hızlanacak ve bugünlere kadar geçen elli yıl içinde, en çok Cumhuriyet'in eğitim devrimi kemirilecektir. Bugün gelinen nokta ise ortadadır.

Kavganın özü çocukların ve gençlerin eğitimdir. Eğitim denen o büyülü araçtır.

***

TÜRKİYE Cumhuriyeti'nin gerilemesinde birinci etken, devrimci eğitim ilkesinin bir kenara atılmasıysa, bir etken de devrimci kadının bir kenara itilmesidir. Yüzyılların biriktirdiği yoksulluk ve cehalete rağmen, Türk kadını, Cumhuriyet'i özümsemiş, kurtuluşunu ve çocuklarının geleceğini Cumhuriyet'te görmüştür. Birçok Avrupa ülkesinden bile önce sahip olduğu siyasal haklarını inanılmaz hızdaki bir bilinçlenme ile kullanmaya başlamıştır. Ne zaman ki, egemen siyasal kadrolar, kadını yeniden baskı altına almaya, onu kenara itmeye başlamışlar, o zaman Türkiye'nin ulku da kararma sürecine girmiştir. Gericiliğin yükselişindeki en önemli etkenlerden biri de budur.

Şimdi, kadının devrimci sesinin yeniden yükselmeye başladığını görüyoruz. Dünya Kadınlar Günü'nde Türk kadınının haykırışıyla bir kez daha gururlandık.

Gördük ki, kadın sahip çıktıkça, Cumhuriyet yaşayacaktır.

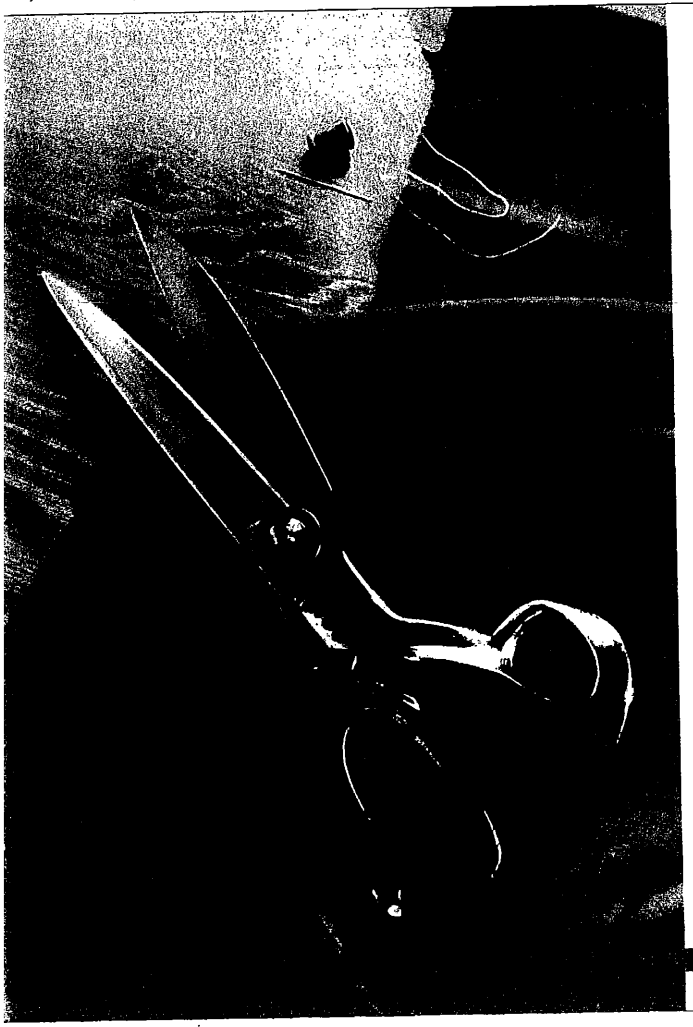

BANKACILIKTA KİŞİSEL YAKLAŞIMLAR

Ölçüleriniz, bir bankanın standartlarına uymuyorsa, değişmesi gereken siz değilsiniz...

Bankanızın, ihtiyaç ve beklentilerinizin boyutlarını, mali yapınızı ve dengelerinizi çok iyi bilmesi, bu bilgiler ışığında yatırım ve tasarruflarınızı size en uygun şekilde yönlendirmesi kısaca, standartlarını, ölçülerinize göre uyarlaması gerekir.

Sunduğu tüm hizmetlerde "Bankacılıkta Kişisel Yaklaşımlar" anlayışıyla hareket eden Dışbank, bu anlayışın avantajlarını 32 yıllık uzmanlığıyla birleştirir ve en kârlı yatırımı yapmanızı sağlar.

Dışbank'a gelin. Repodan bireysel kredilere, kredi kartlarından yatırım fonlarına ve diğer tüm çağdaş bankacılık konularına kadar, Dışbank uzmanlığı ve "Bankacılıkta Kişisel Yaklaşımlar" anlayışıyla sunulan hizmetleri bir de yakından tanıyın.

DIŞBANK

Uzmanlığın ilk 32 yılı

p 31

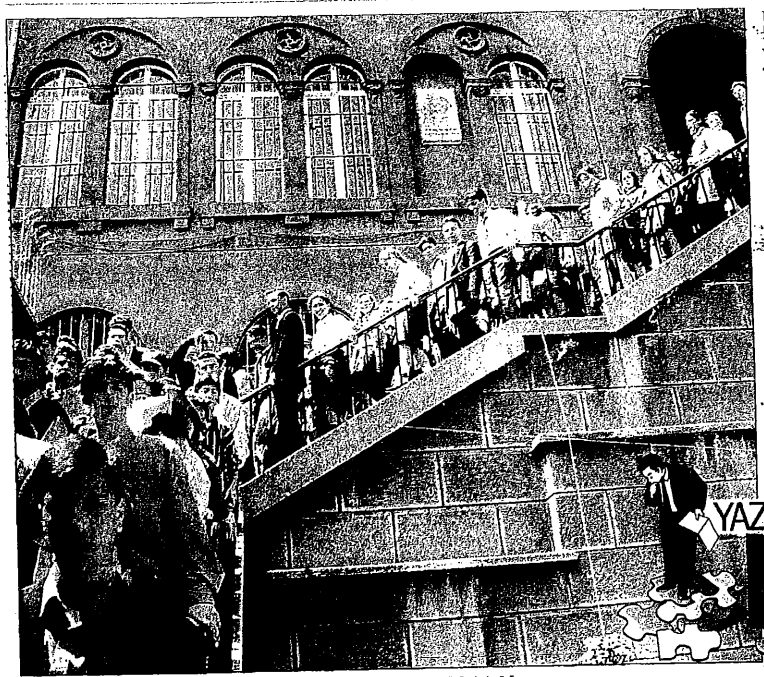

Yabancı dille öğretim yapan Anadolu liseleri ile kolejler veli ve öğrenciler tarafından büyük ilgi görüyor.

Dünden bugüne yabancı dille eğitim

ANADOLU liseleri ve kolejler bugün ortaöğretim kurumları arasında en gözde okullar. Her yıl yüzbinlerce öğrenci Anadolu liseleri ve kolejler sınavına girerek şans yakalamaya çalışıyor.

Velilerin ve öğrencilerin büyük fedakarlıklar yaparak bu okullara girmek istemelerinin başlıca nedenini ise yabancı dille öğretim oluşturuyor. Bunun yanı sıra düz liselerdeki eğitim öğretimde seçilmiş öğrencilerden oluşan Anadolu liseleri ve kolejlerdeki eğitim öğretimin aynı seviyede olmaması öğrencileri ilkokul 3'üncü sınıftan itibaren bu okullara yönlendiriyor. Hükümetler de bu ilgiyi yakından takip ettikleri için yabancı dille öğretim yapan Anadolu liselerinin sayısı özellikle son yıllarda oldukça arttı. Artan talep İmam Hatip liselerine de yabancı dille öğretimi soktu.

Son günlerde Anadolu liseleri ve özel okullar kamuoyunun gündeminden düşmüyor. Bunun nedeni ise sınavların yaklaşması veya özel okulların ücret artışları değil; bu okullardan yabancı dille eğitimin kaldırılmak istenmesi.

EĞİTİMDE YAZ-BOZA

HAYIR 1

Where is bu devlet?

YABANCI dille öğretim 1924'lü yıllardan itibaren tartışılıyor. Türkiye'nin sömürge bir ülke olmadığından tutun da, yabancı dille eğitimin, yabancı hayranlığı yarattığına, Türk kültürünü ve bilincini zayıflattığına yönelik eleştiriler çeşitli kesimler tarafından ortaya atılıyor.

Bugün de Anadolu liseleri ve özel okullarda yapılan yabancı dille öğretimin kaldırılmak istenmesi 70 yıllık tartışmanın bir devamı. Nedenler yine aynı. Ancak bu kez, Türkiye'de eğitimin oy deposu olarak görüldüğü, devlet değil hükümet politikası olarak uygulandığı gerçeği de açığa çıkıyor.

Çünkü , bu tür sebeplerin yanında Anadolu liselerindeki öğretmen açığı, altyapı yetersizliği, bu okullarda başarının aşağı çekildiği de hemen her yıl gündeme geliyor, yetkililer tarafından ifade ediliyordu. Peki sonuç... Bugün gelinen nokta yıllar önce tespit edilen aksaklıkların zaman içerisinde giderilmesi için hiçbir çalışma yapılmadığını ancak sorunları ortaya koymakla yetinildiği gösteriyor.

Milli Eğitim Bakanı Mehmet Sağlam, bu kararın 15. Milli Eğitim Şurası'nda alındığını belirtiyor. Anadolu liselerinde Türkçe eğitime geçilmesi yönünde tavsiye kararı 12. Milli Eğitim Şurası'nda da alınmıştı. Geçen süre içinde ise gelinen noktanın değişmediği, sıkıntı yaratan konularda önlemlerin alınmadığı ortaya çıkıyor.

Gerçekten yabancı dille öğretim Türk kültürünü ve bilincini zayıflatır mı? Bugün Türkçeyi son derece iyi kullanan pek çok yazarımıza veya bilim adamımıza baktığımızda bir yabancı dili çok iyi şekilde bildiklerini ve ortaöğretimlerini yabancı dille yaptıklarını görmek mümkün.

Meclise baktığımızda da Anadolu lisesi veya özel okul kökenli pek çok politikacı görmemiz mümkün. Başbakan Necmettin Erbakan, Başbakan Yardımcısı Tansu Çiller, ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, DSP Genel Başkanı **Bülent Ecevit**, pek çok sa... ...natçı, edebiyatçı, gazeteci... öğretimlerini yabancı dille yaptıklarını görebiliyoruz.

Galatasaray Lisesi mezunu, Milli Olimpiyat Komitesi Başkanı, Sinan Erdem'de, yabancı dille eğitimin kişiyi milli kültürden uzaklaştırmayacağını belirtiyor.

Erdem, "Yeni bir lisanı öğrenmek demek, insanın o kültürden uzaklaşmasını sağlamaz aksine, kendi kültürüne daha da yakınlaşmasını sağlar. Kültürler arasında mukayese olanağı yaratır. O bakımdan bu görüşlere karşıyım. Ben iki yabancı dili bilmeseydim ne burada olimpiyat komitesi başkanı olurdum, ne de uluslarası o... ...limpiyat komitesine gidebilirdim. Yani hiçbir şey olamazdım. " diyor.

TÜBİTAK Başkanı **Tosun Terzioğlu**, ortaöğretime kadar öğrencilerin ana dilini iyi bir şekilde öğrenmesi gerektiğini belirterek, "Bilim konusunda yabancı dilin iyi bir şekilde öğrenilmesi gerekiyor. Bilim teknolojisini takip edilebilmemiz için Almanca, İngilizce, Fransızcanın da yeterli olarak öğrenilmesi gerekiyor. Avrupa Birliği'ne girmemiz için çalışmaların sürdürüldüğü günümüzde okullardan yabancı dille öğretimin kaldırılıp kaldırılmaması yönünde bir tartışılmaya girilmesi yanlıştır" dedi.

"Bugün bütün dünya ingilizce uluslararası bir dil olmasına rağmen ikinci bir dil öğrenmeye çalışıyor. Türkiye globalleşmenin gerisinde kalamaz"

Sinan Erdem

Tosun Terzioğlu

Sibel KAHRAMANŞEN•Ümit TANRISEVEN•Ergin AKSAKAL
EĞİTİM SERVİSİ Fax: (0 212) 505 63 43 Tel: 505 63 43

Dünya değişirken

ZÜLFÜ LİVANELİ

Internet: http://www.Planet.com.tr./Xn E mail: Livaneli @ Planet.com.TR

Artık yeter!

DSP milletvekili **Bülent Tanla "Artık yeter!"** diyor. Hem de yalnızbaşına değil, arkadaşlarıyla birlikte. Meclis'in içinden sağduyulu, akıllı, yürekli bir ses yükseliyor.

Ne Tanla'nın ne de arkadaşlarının, politikada yükselmek, genel başkan olmak gibi kaygıları yok.

Tanla politikayı, çeşitli manevralar çevirerek üst kademelere geleceği bir şirket yapısı olarak görmüyor.

★★★

BÜLENT Tanla ve arkadaşları, partilerine ve genel başkanlarına ters düşmediler, ona bir sayısızlıkta bulunmadılar.

Bütün suçları **TÜRK - İŞ, DİSK, TESK** gibi kuruluşlarla ve sivil toplum örgütleriyle görüşmek.

Aslında çağdaş bir sosyal demokrat partide, bu davranışlarından ötürü kınanması gerekirken, Tanla ve arkadaşları disiplin kuruluna verilmiyorlar.

DİSK başkanı **Rıdvan Budak**, sosyal demokrat liderlerin sendikalarına hiç uğramadığından yakınıyor.

Uğramadıkları gibi, sendikalarla ilişki kuran milletvekillerine de kızıyorlar demek ki.

★★★

TANLA ve arkadaşları solun bölünüp parçalanmışlığına **"Artık yeter!"** diyorlar.

Aslında Türkiye'deki milyonlarca kişinin sesi bu.

Merkez soldaki kan davası yetti artık!

Liderlerin inadı yüzünden bütün seçimlere paramparça girildi ve kaçınılmaz yenilgiler alındı.

Bir kez daha yineliyorum: Eğer sol, bırakın birleşmeyi, en azından seçim ittifakı yapabilecek hasleti gösterebilseydi, bugün bütün büyük şehirler solun elindeydi ve iktidarda sol vardı.

Ne Taksim'e cami tartışması olacaktı, ne türban, ne de Sincan'dan geçen tanklar... Türkiye darbe - şeriat açmazına sıkışmayacaktı.

Solda birçok kişi bu birlik ya da ittifak için çırpınmıştı.

Israrla önerilen adaylığı kabul ederken benim de amacım buydu.

Öneriyi, en azından **SHP** ve **CHP**'nin seçim ittifakını sağlamak ve ortak aday sartıyla kabul ediyordum.

Bu dileğimi **SHP** yöneticileri kabul ettiler. İstanbul'da **CHP** bizi desteklerse, onlar da başka bir ilde **CHP** adayını destekleyeceklerdi.

Sayın **Deniz Baykal**'ın bu öneriyi kabul edeceğinden emindim ama ne yazık ki öyle olmadı.

Dakikalarca dil dökmeme, solun birlikteliği adına ricada bulunmama rağmen bu işbirliğini kabul etmedi.

Bülent Ecevit ise, adaylarının kazanma şansı olmadığını bile bile, en sert mücadeleyi bize karşı yürüttü.

İşte sonuç ortada: **İstanbul'da toplam yüzde 36 alan sol, yüzde 25 alan Refah'a teslim oldu.**

Diğer kentlerde de aynı trajedi yaşandı.

95 seçimleri daha da acı sonuçlar getirdi.

CHP'nin oyları geriledi (İstanbul'da yerel seçimlere göre tam yarıya indi) ve baraj sınırında dolaştı, **DSP** ise nisbi bir başarı gösterdi ama şu anda iniş.

★★★

BÜLENT Tanla ve arkadaşları bu tabloya **"yeter!"** diyor.

Türkiye'de toprak ayağımızın altından kayar ve sokaklara dökülmüş yurttaşların demokratik talepleri gökyüzünü tutarken, solun bölünmüşlüğü sona ersin.

Sol, emekten, demokrasiden, laiklikten yana bir cephede buluşsun ve yüzde 35 -40'larla Türkiye'nin kaderine el koysun.

★★★

BÜTÜN bu yazılanlardan kişisel sonuçlar çıkarılmaması gerekir.

Amaç ne milletvekili olmak, ne bakan, ne de genel başkan!

Biz böyle bir birlikteliği, hiçbir şey beklemeden yazı ve sanat yoluyla desteklemeye ve kenarda durmaya hazırız.

Başından beri de tutumumuz buydu.

Yeter ki sol birleşsin, Türkiye aydınlansın ve bir daha bizden fedakarlık istenmeyecek noktaya gelinsin.

Politikada yükselmek birçok kişinin sandığı gibi, herkesin amacı ve rüyası değildir.

Özellikle bilim adamları ve sanatçılar için, yaşamda başka tatlar ve mertebeler vardır.

Yunus Emre ne güzel söylemiş:

"İsteyene ver unları / bana seni gerek seni"

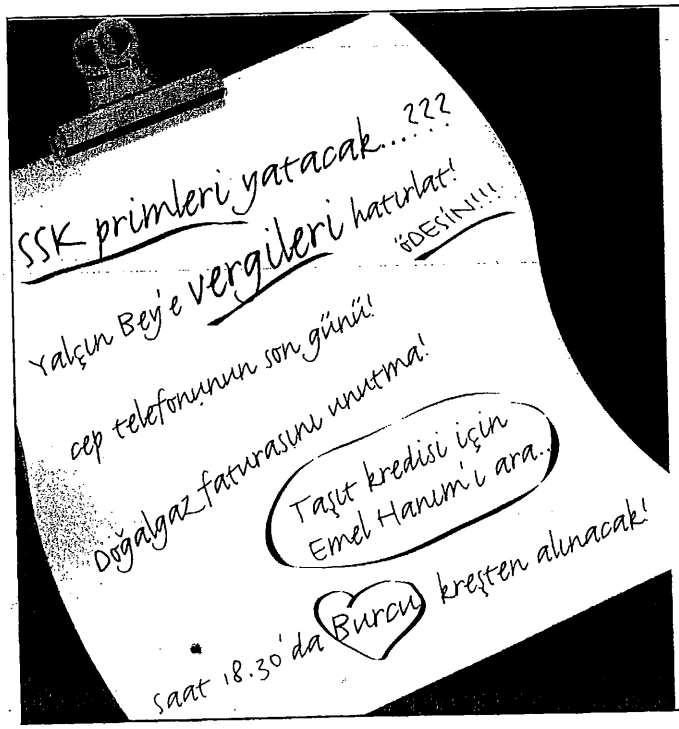

Şimdilik sadece Burcu'yu kreşten alamıyoruz!

Listeniz ne kadar uzun olursa olsun sorun değil!
Toprakbank'ta tüm bu işlemleri yorulmadan,
zaman kaybetmeden, kolaylıkla gerçekleştirebilirsiniz.

Tabii ki Toprakbank'ın hizmetleri bu listeyle sınırlı değil!
Vergi ve SSK primlerinin tahsilatından doğalgaz, telefon,
elektrik faturası ödemelerine, altın kredisinden bireysel kredilere,
dünyanın en çok kullanılan kredi kartı VISA'dan
otomatik bankacılık işlemlerine kadar,
modern yaşamın gerektirdiği tüm hizmetleri Toprakbank'ta bulabilirsiniz.

Belki şimdilik Burcu'yu kreşten alamıyoruz ama...
Burcu büyüdüğünde, O'nun da bankası
olabilmek için var gücümüzle çalışıyoruz!

TOPRAKBANK
"Bankacılığın Verimli Toprağı"

Toprakbank yurt çapına yayılmış **106 Şubesiyle** hizmetinizde.

Milliyet
7 MART 1997 CUMA

Vakit: İmsak Güneş Öğle İkindi Akşam Yatsı
Vasati: 4.57 6.23 12.22 15.33 18.08 19.28

Tekstilciye infaz

aköy'de atölye sahibi, otomobilinin arka koltuğunda ölü bulundu

ikeceğim' dedi, dönmedi

yetkililerinden edinilen bilgiye göre, Zeytinburnu Telsiz Mahallesi'nde akra- yla ortak bir tekstil atölyesi işleten iki çocuk babası Celal Tufan (42) önceki aat 16.00 sıralarında evini arayıp gecikeceğini bildirdi. Ancak gece evine edi. Polise dün sabaha karşı yapılan ihbarda ise, Sefaköy İnönü Mahalle- kapıları açık bırakılmış bir otomobilin bulunduğu ifade edildi.

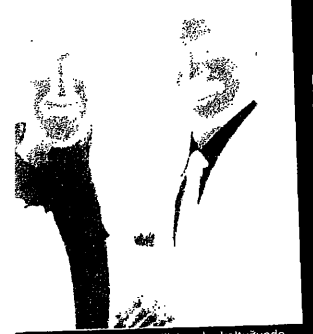

ceki sabaha karşı otomobilinin arka koltuğunda di bulunan Celal Tufan, eşiyle mutlu günlerinde...

Kalbe 4 bıçak

- Olay yerine gelen polis, 34 EİL 43 plakalı otomobilin arka koltuğunda kalbinden dört bıçak darbesiyle öldürülen Tufan'ın cesediyle karşılaştı.

İki kişi mi?

- Cinayetin başka bir yerde işlendiğini, ceset taşınırken otomobilin bozulması üzerine olay yerinde terkedildiğinin tahmin edildiğini belirten emniyet yetkilileri, katillerin iki kişi olabileceği ihtimali üzerinde duruyor.

Niçin?

- Celal Tufan'ın yakınları "Kimseye borcu yoktu. İçkiyi, kumarı sevmezdi. Kim, niye öldürmüş olabilir bilmiyoruz" dedi.

- Neslihan CUYAR

Zihni Bar'ın girişine takılan paha biçilmez kapı, yerinden sökülerek Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldü (yanda, Barın sahibi Zihni Şarda gözaltına alındı. (sustte) Antika kapının, sosyetenin ünlü antikacısı Naim Arnas'tan satın alındığı iddia edildi.

Fransız sevgiliye 30 yıl

Kuşadası'nda sevgilisi Bahadır Arkoç'u aracıyla ezerek öldürdüğü iddiasıyla tutuklanan Fransız Verenique Olca Pauletta (35) için savcı 30 yıl hapis cezası istedi. Aydın Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki duruşmada suçlamaları kabul etmeyen Pauletta, Fransız tercüman aracılığıyla ifade verdi.

"Bahadır aşırı alkollüydü. Arabama bindi ayrılmak istedim. Ayağı kayarak düştü ve tekerleğin altında ezildi" diyen Pauletta tahliyesini istedi. Baba Seyhan Arkoç ise "Sahte kredi kartıyla 250 milyarlık bir vurgun yapmak istiyorlardı. Bahadır kabul etmeyince de, ortadan kaldırdılar" dedi. Duruşma ertelendi. ●Yılmaz IŞIK

Pauletta mahkemede tüm suçlamaları reddetti.

Tarihi kapı sosyete barında çıktı

- Sanyer'de yanan tarihi Necmettin Molla Yalısı'nın kapısı, Nişantaşı'ndaki sosyetenin gözde eğlence merkezlerinden Zihni Bar'da ortaya çıktı. Barın sahibi Zihni Şarda, gözlem altına alınmış bulunuyor. Yalının içindeki bir çok paha biçilmez antika ve tablonun yandığı iddia edilmişti. Değerli antikaların yangından önce satıldığı ve yangının kundaklama sonucu çıktığı iddiaları üzerine Müzeler Müdürlüğü, savcılığa başvurmuş, olaya İstanbul Mali Şube Müdürlüğü el koymuştu.

- Mali Şube'nin araştırması sonucunda yalının antika kapısının Nişantaşı'ndaki Zihni Bar'da olduğu tespit edildi. Operasyonda, aranan kapının Zihni Bar'ın ana girişine monte edildiği görüldü. Bar sahibini gözlem altına alan polis, kapıyı da sökerek, Vatan Caddesi'ndeki Emniyet Müdürlüğü'ne götürdü. Yangın nedeni anlaşılamayan yalının sigortasız olduğu ve Şirketi Hayriye ortaklarından Necmettin Molla varislerine bırakıldığı öğrenilmişti.

- Önder ŞUŞOĞLU

ve İnsanlar

HASAN PULUR

Internet: http://www.planet.com.tr/Xn E mail: Hasan. Pulur @ Planet.com.TR

Ubeydullah efendiler...

"BU adamın ne olduğunu hiç kimse anlayamamıştır. Hatta kendisi bile, kendisini bilmez. Alim midir? Hayır, cahil midir? O da değil. Hayâ ve namusu var mıdır? Şüpheli; hayâsız ve namussuz mudur? Bunu da diyemeyiz. Jurnalci midir? Şüphesiz evet! (...) Hürriyetperver midir? Pek denemez. İstihdat taraf mıdır? Bu da değil, velhasıl bu adamın ne olduğunu anlamak güçtür. Bir şey bilmez gibi görünür, fakat mütevâli ve gülünç saçmalar söyler; bazen hayalı ve namuslu bir adam gibi hareket eder. (...) Bazen en hayâsız ve namussuzlar gibi hareket eyler. Bu adamın gayr - ı kabil - i inkar olan yegâne hasleti (...) gülünç bir soytarı, (...) usta bir karagözcü olmasıdır."

***

YOK yok, sakın sağınıza, solunuza, önünüze, arkanıza bakıp "Acaba kim bu, o mu, şu mu, bu mu?" diye kafa patlatmayın, köşeleri dolaşmayın...

***

YUKARIDA anlatılan, bir Osmanlı aydınıdır. 1911'de Paris'te yayınlanan "Vatan Müdafileri" adlı broşürde böyle anlatılır.

Ubeydullah Efendi, sarıklı, cappeli bir jön Turk'tur. Padişah Abdulhamid kendisini Taif'e sürmüş, ihtiyat tevkifi ise, onu milletvekili yapmış bir Abdulhamid devrinde hapse değişen Ubeydullah Efendi, mütareke de Malta'ya sürülmüş, Cumhuriyet'in Beyoğlu belediyesine memurluğu yapmış ve tek parti döneminde CHP milletvekili olmuştur.

***

PEKİ durup dururken Ubeydullah Efendi'yi gündeme getirmenin alemi ne?

Şunu göstermek istedik, evrende hiçbir şey kaybolmuyor, insanlar bile.

Adam ölüp gidiyor, bir bakıyorsunuz, benzerleri kaç yıl sonra, duruma göre günün şartlarında ortaya çıkıyor.

***

GELELİM Ubeydullah Efendi ve Efendi Hazretleri dünyanın birçok ülkesini dolaşmış, hatta İngilizce bilmediği halde Amerika'ya gidip, orada ikibuçuk yıl kalmış. Onun Amerika Hatıraları, geçenlerde kitap halinde yayınlandı. İletişim Yayınları Ahmet Turan Alkan'ın "Sıradışı Bir Jön Türk" adını verdiği kitap, sadece Amerika Hatıraları değil, Ubeydullah Efendi üzerinde ciddi bir araştırma...

Alkan onu şöyle anlatıyor:

"Medrese hücrelerinden Chicago kaldırımlarına, menfâlardan Meclis - i Mebu'san'a, seyyar satıcılıktan evlendirme memurluğuna kadar çeşitlenen şaşırtıcı hadiseler içinde Ubeydullah Efendi kendi kuşağının ideal ve ümitlerini, yanılgı ve kararsızlıklarını, yenilgilerini bütün vasıflarıyla temsil etmektedir."

***

KİTABI okudukça Ubeydullah Efendi'nin bugünkü benzerlerinde bulunmayan bir özelliğine rastladık geçmişini, geçmişte yaptıklarını inkar etmiyor... Ubeydullah Efendi Abdulahmid'e jurnal verenlerden biri. Fakir İttihatçılar iktidara gelince, bu dela haklarında jurnal verdiği arkadaşları yerinde yer alıyor, onları Meclis kürsüsünde savunuyor. Konuşması sırasında mebuslerden Lütfi Fikri Bey aşağıdaki lafı atıyor:

"Ubeydullah! Jurnallerin var, jurnallerin!"

Ubeydullah Efendi, bugünkü benzerleri gibi, inkar etmiyor, tevil etmiyor, duvarımızdır gelmiyor, şöyle cevap veriyor:

"Ben buraya çıktığımda benim jurnalim yok, ben mehasin - i ahlak sahibiyim diye iddia etmedim. Fakat ben de bu memleketin içinde mebusum (milletvekili) şu kürsüde benim de söz söylemeye hakkım vardır, diyorum."

***

ADAM bir olmazsa bir [illegible] jurnal verdim diyor.

Ya şimdikiler?

Hepsi Mehmet Akif'in tanımlarıyla çıkmış:

"Bugün Allaha söver, sonra biraz bol para ver,
Hiç utanmaz, protestanlara zangoçluk eder."

Merhum bugünleri ve bugünlerin görseydi herhalde "Tevfik Fikret'e haksızlık etmişim" derdi.

***

BİLİYORUM, bu jurnallerin bir kısmının var ki...

Talat Bey (Paşa), İttihatçılar iktidara gelince, Ubeydullah Efendi'yi çağırıyor, Abdulhamid'e verdiği jurnalleri gösteriyor eğer bize muhalefet edersen, bunları açıklarız, diyor ve kendisine "kârlı bir iş" teklif ediyor.

"Arapça bir gazete çıkar, bizi ov, sana örtülü ödenekten para veririm"...

Ne ayıp şey değil mi?

Bereket versin şimdi böyle şeyler yok!

İngilizce dururken, kim Arapça gazete çıkarır?

p.32

İlaç gibi

İçeriği: Akkart Extra Fatura Ödeme Düzenli Ödeme Ücretsiz Kaza Sigortası Repo Yatırım Fonları Akçek Acil İhtiyaç Kredisi Kredi Kartı Akhesap Ekstresi

Akhesap
multi-hizme

Yaşamınızı kolaylaştıracak hizmetlerin hepsi, ama hepsi
Akhesap Hizmet Paketi'nin içinde!
Siz de Akbank'a gelin, bir Akhesap açtırın,
yaşamınızı kolaylaştırın!

...aların ulaşabileceği ye...
10 tablet

Güveninizin Eseri

Akhesap'la ilgili sormak istediğiniz her şey için Müşteri Hizmet Merkezi'ni (0212 282 44 44) arayabilirsiniz.
Tüm hizmetlerden yararlanma koşullarını, Akhesap Hizmet Paketi'nde bulabilirsiniz.

ET GÜNLÜĞÜ

...n'ın küresi

WASHINGTON

DERYA SAZAK

...Yılmaz, ABD gezisinden ...l elde etmiş" olarak dönü...

...ni, ABD ile 1993'te temel ...güçlendirilmiş işbirliği"nin ...sı olarak nitelemek mümkün. Clinton görüşmesinin ar... ...ği açıklamada, "ABD ile u... ...ır amaçladığımız stratejik ...k yaklaştığımız kanısında... ...geleceğe yönelik umudu... ...di.

...ay'da iki lider, heyetler d... ...kika "başbaşa" görüştüler. ...ılmaz'a odasındaki "global ...nı, dünyayı göstermiş. De... **sabah bu küreye bakıyorum. Türki... ...dar önemli bir yerde olduğunu görü...** ...iş.

...bu "sanal" ilginin gerçeğe dönüşme... ...'yi dünya gözüyle yerinde görmesi a... ...nton'ı Ankara'ya davet etmiş. ...a, 1998 sonuna kalmadan bu dave... ...söylemiş.

...tılarında macerana yapacak kadar a... ...Albright ise Clinton'dan daha erken ...ümüzdeki yaza Türkiye'de olacağını ...

...aha önce de, İnsan Haklarından So... ...an Yardımcısı'nı Ankara'ya gönderiyor. ...BD Yönetimi'nin Türkiye'nin iç siyase... ...yakından izlediğinin göstergesi, en ö... ...da, Dışişleri Bakanı Albright'tan geldi. ...apatılacak mı?

...cesi de Başbakan Yılmaz, Washing... ...ği The Willard Oteli'nin medya için dü... **...aft"** salonunda gazetecilerle buluştu. ...ray'daki görüşmenin **"kapalı kapılar** ...notlarını içeren basın toplantısında ...e Refah davası soruldu. Daha doğru... ...gton Büyükelçisi Nüzhet Kandemir'in ...resepsiyonunda Albright'ın Yılmaz'la ...ılar House'deki Refah sorusu kulisle... **...önetimi, Refah'ın kapatılmasını iste...** ...ilinde yanıtmıştı.

...an alıcı soru, Başbakan'a yöneltilince, ...right'ın **"Refah'ın kapatılmasının o... ...lmeyeceğini"** Amerikan kamuoyunda... ...larak kendisine aktardığını söyledi. Di... ...nın sözleri, bir beklentı ya da telkin ...elmiydiı. Üstelik Yılmaz, yargı ba... ...dile getirerek, Refah tartışmasını u...

...ı Yönetimi, iç siyasete ilgisizmiş gibi ...e, Refah davasını çok yakından izliyor. ...deki erken seçim olasılığı, askerin siya... ...deki rolü, radikal İslam'ın bölgedeki et... ...shington - Ankara hattındaki, önemli ...ktalandır.

...birliği'ndeki gelişmeler, kuşkusuz öteki ...anlarından daha öncelikli hale geldi. ...ılmaz'ın ziyaretı bu açıdan uygun bir za... manlama oluşturdu.

ABD, bu kararın yanlışlığını her fırsat... ta belirtmesine karşın Yılmaz yönetimi... ni ilişkileri tümüyle kapatmama ve **"kapıyı açık tutma"** konusunda uyardı.

Albright ise, **"AB konusunda birlikte çalışacağız"** diyerek haziran zirvesi için umut verdi.

IMF ile yeniden

IMF desteğine gelince...

Stand by anlaşması ufukta gözükmüyor. Destek programı ise mart'a kaldı.

Mesut Yılmaz, IMF ile sürdürülen görüşmelerden 1998'in ilk üç ayı içinde sonuç alınabileceğini açıkladı.

Belli ki, kısalışsın uzun süreli hedefler paketini göze alamıyor.

IMF'nin de mevcut şartlarda, Türkiye'nin üzerine atladığı söylenemez. Güney Kore'deki kriz, öncelikleri değiştirdi. Hükümet ise, göreve geldiği günlerde süratle atabileceği adımları geciktirdikçe, büyük zaman kaybetti. Altı ay, **"şok paket"** hazırlıklarıyla ve **"uygulama, üç yıl mı, bir yıl mı olsun"** tartışmalarıyla geçirildi. Enflasyon ise yüzde yüze tırmandı. Şimdi, IMF programı üç ay ileriye atılıyor.

Buna rağmen, Clinton yönetiminin ve ABD'de bankalar üzerindeki etkinliği bilinen Musevi lobisinin Yılmaz hükümetine destek sinyalleri verdiği gözlenmektedir.

Aslında Clinton, Yılmaz'ı kabulü sırasında Oval Ofis'te medya önünde açıklama yapmış olsaydı, Türkiye'ye destek mesajları çok daha etki uyandırırdı. Yapmadı!

Ancak, Bakü - Ceyhan hattı başta olmak üzere, enerji alanındaki işbirliğine yönelik açıklamalar umut vericidir.

Başbakan Yılmaz, 26 - 27 Aralık'ta Türkmenistan'a gidiyor.

Ocak'ta **"dörtlü zirve"** var.

Azerbaycan, Kazakistan, Gürcistan, Türkiye, petrol ve doğal gazlarının geleceğini konuşacaklar.

Şubatta ise Rusya devreye giriyor. Çernomirdin Washington'da Al Gore'la görüşecek.

Yılmaz, gelişmeleri iyimser yorumluyor.

ABD'nin tekstil kotalarını açması, Türkiye'deki enerji santrallarına talip olması da önümüzdeki dönemin ticari işbirliği alanlarıdır.

Kıbrıs'a gelince...

Şubattaki seçimler öncesinde fazla bir şey beklenmiyor.

Yılmaz, AB'nin Kuzey'i dışlayarak Kıbrıs'ı tek başına üye kabul etmesinin ise, **"adanın taksimini"** kaçınılmaz hale getireceğini söyledi.

Ege'de ise, Lahey Adalet Divanı'na gitme önerisi sadece Kardak için değil, tüm anlaşmazlıkların çözümünün hedeflenmesi halinde düşünülüyor.

İşte, Clinton'ın küresinden görünen **"global köy"**den Türkiye manzaraları...

Mesut Yılmaz, Lüksemburg'daki AB şokunu atlatmış olarak Washington'dan keyifli dönüyor.

E mail: D.Sazak@milliyet.com.tr

Yüce Divan'lık siyasiler

1982 Anayasası'nı savunmadığı halde uyguladığını belirten Anayasa Mahkemesi Başkanı Özden, kararların gereklerini yerine getirmeyen yöneticiler için "Sonları Yüce Divan" dedi

Fatih Saraç

ANKARA - MİLLİYET

ANAYASA Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden, Türkiye'nin tam bir hukuk devleti, yargının da tam bağımsız olmadığını belirterek "Hukuk kurallarının işletmesinin ve yargı bağımsızlığının engellenmesinin sorumluları siyasiler. Bunların hepsinin sonu Yüce Divan'dır, ama bir yerlere güveniyorlar" dedi.

Kamu İşletmeciliğini Geliştirme Merkezi Vakfı'nın "Enerji ve Hukuk" konulu konferansına katılan Özden, yasa ve Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanmadığını örneklerle açıkladı. Yüksek öğretim kurumlarında türbanı takılmasını serbest bırakan yasanın Anayasa Mahkemesi'nce iptal edildiğini hatırlatan Özden; Türkiye'de üç üniversitenin dışında hiçbir yüksek öğretim kurumunda bu kararın uygulanmadığını söyledi. Özden, yasa ve kararları uygulamayan tüm yöneticilere işaret ederek "Bunların hepsinin sonu Yüce Divandır" dedi.

'Yargı bağımsız değil'

Özden sözlerini şöyle sürdürdü: "Hiçbir ülkede, Anayasa Mahkemesi Başkanı, 'Ben bu devletin hukuk devleti olduğunu, yargının tam bağımsız olduğunu söylemekten utanıyorum ya da bunları söylerken yalancı duruma düşerim' der mi? Ama ben söylüyorum, ülkemiz tam bir hukuk devleti değildir ve bizim ülkemizde yargı tam bağımsız değildir. Bunlar olmayınca da sorunların çözülmesinin olanağı yoktur. Siyasal söylem ve siyasal eylemler yargıyı engellemektedir."

Konuşmasında 1982 Anayasası'nı eleştiren Özden şu görüşleri dile getirdi: "Bu Anayasayı savunmadığımız halde uyguluyoruz. Anayasa Mahkemesi kararları yerine getirilmiyor. Bazı siyasiler de 'Bu kararlar yerine getirilemeyecek türdendir' şeklinde görüş belirtiyor. Bu çirkin. Yasa ve Anayasa kararları herkesi bağlar şekilindeki beyanlar samimi değil. Anayasa Mahkemesi'nin kararları yürürlüğe konmuyor. Sizin kararlar herkesi bağlar demiyor, ama biliyorum ki bizim kararlar bir kelebeği bile bağlamıyor."

Ecevit'in de helikopteri arızalandı

Serhat OĞUZ - İSTANBUL

BAŞBAKAN Mesut Yılmaz'ın yaklaşık iki ay önce Lüleburgaz'da düşme tehlikesi atlattığı Emniyet Müdürlüğü'ne ait Puma tipi helikopterden Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit de nasibini aldı. Ecevit'in Sangazi'daki törenden sonra havaalanına gitmek üzere bindiği helikopterin motoru arızalandı.

Ecevit, dün eşi Rahşan Ecevit, Maliye Bakanı Zekeriya Temizel, Milli Eğitim Bakanı Hikmet Uluğbay ve İstanbul Milletvekili Ahmet Tan'la Sangazi'deki temel atma törenine EM - 1635 Puma tipi helikopterle geldi. Törenden sonra, Ecevit ve beraberindekiler Atatürk Havalimanı'na gitmek üzere helikoptere bindi. Çalıştırılan helikopterin motorları bir süre sonra susunca Ecevit ve beraberindekiler helikopterden indi. İstanbul Valisi Kutlu Aktaş, makam arabasını, Ecevit çıkıne tahsis etti. Ecevitler, Ankara'daki programlarına yetişmek için aceleyle karayolundan havaalanına hareket etti.

Şeref salonundan uçağa giderken bu kez de bir televizyon muhabirinin mikrofon kablosuna takılarak düşme tehlikesi atlatan Ecevit, gazetecilerin arzuyla ilgili sorularına "Helikopterin motorlarından birisi işlemedi" demekle yetindi. Uluğbay, "Arızanın zamanında farkedilmesi çok güzel" derken, Temizel "Pilotlar motorların bitinde tereddütleri oldu, kalkmazsak daha iyi olur diye uyardılar" diye konuştu.

Sangazi'de vatandaşların ve partililerin yoğun ilgisiyle karşılanan Ecevitler'in (üstte) dönmek için bindikleri helikopterin bir motoru havalanmadan devre dışı kaldı (solda). Tehlikenin eşiğinden dönen Bülent ve Rahşan Ecevit, Vali Kutlu Aktaş'ın makam otomobiliyle havaalanına gitmek zorunda kaldı. ● Bahadır BEYARSLAN

Cindoruk'tan Çiller'e: Haddini bilmez

Füsun İĞDIR - AYDIN

DYP Lideri Hüsamettin Cindoruk kendisini Adnan Menderes'e benzeten DYP Genel Başkanı Çiller için "Bu had bilmezliği ne Demirel, ne Sezgin, ne de ben yaptım. Menderes ile onun arasındaki bir tek ortak nokta var. O da Aydın sınırları içindeki çiftlikleri. Ama Menderes'in çiftliği dedesinden kaldı. Ötekisi dadısından aldığını söylüyor" dedi.

Cindoruk partisinin Aydın'da düzenlediği mitingde Adnan Menderes'i anarak, 37 senedir onun izinden ayrılmadıklarını ifade etti. "Onun ABD'de en ufak bir özürü, yolsuzluğu yoktu" diyen Cindoruk, Menderes'in ABD'de mal varlığı olmadığı için avukatlığını yaptığını kaydetti. Başbakan Yılmaz'ın, "başvurumuzu çekebiliriz" sözlerini de hatırlatan Cindoruk, Başbakanı duygusal olmakla suçlayarak, "Bu, bir devlet adamına yakışmaz" dedi.

NOT DEFTEI

Müzikle de a

İSMET İnönü, ölümünün yıldönümünde anılıyor. Bu senekl, 24. yıldönümü.

Müzikle de anılıyor.

İsmet Paşa 25 Aralık 1973'te aramızdan ayrıldı. Cumhuriyetin onu andığı gün, sadece aramızdan ayrıldığının yıldönümü değildir. **Cumhuriyetin tarihi onunla o kadar doludur ki aramızdaki özellikle bastığı her merhalenin yıldönümü bunun bir vesilesidir: İnönü zaferleri, Mudanya mütarekesi, Lozan, Ankara'nın başkent olması..** (yetin ilanında ve bütün dev de o, Atasının en yakınında di uykusunu uyuduğu yerd gibi.. Onun için onların he da vardır. Bütün bu anmal gün yapılır da ölüm yıldö kinlikleri 25 Aralıktan evve akşamı başlar. **Cuma akş serini Cumhuriyet Senfo trası Ankara'da onun anı Şimdi başka orkestralar ralıktan önceki son kor yurdun çok tarafında ayn yınyorlar.**

Müzikle de anılmak, Bir sanat olayıyla anılm bir devlet büyüğümüze şi dar nasip olmuş değil. Ç diye kadar hiç bir devle müz kendisini sanatla bütünleştirmiş bulunmuy İnönü'nün ilgi duyduğu dalı sanılmamalı; ama kl en belirgini.

Geçtiğimiz Cuma a başkentin konser salonı hemen her konserde ot tuk gene, üzerine bir b konularak boş bırakılm rer Aykal'ın yönettiği or listi Suna Kan ile birlikt çaldılar. Yükselen alkı kartara olduğu kadar or

Mevhibe hanım İsm ilk ve tek aşkıydı. Müzi sanat tutkusu değildi, ve bu, ötekinden de ö nü, hatıralarında yüzyıl da gittiği Yemen'deki k orada bulunmuş bir Fra nin bıraktığı gramofon kendisini çok sesli mü ranga müziğe - nasıl a anlatır. Müzik tutkusu öyle işlemiştir ki evle men sonra cepheye g

1995'te bir yatırım bankası olarak kurulan EGSBANK, oluşturduğu finansman modelinin başarısıyla kabına sığmadı. Ve Aralık 1996'da Türkiye'de ilk kez bir yatırım bankasına Bakanlar Kurulu'nca "ticari banka" statüsüne geçme izni verildi.

Gücünü, 500'ü aşan sanayici ortağı, güçlü sermaye yapısı, profesyonel yönetimi, yetişmiş insan kaynağı, yüksek teknolojisi, 2 milyar doları aşan ticaret hacmi ve 100.000 çalışanı ile EGS Ailesi'nden aldı.

Tüm finansman sorunlarına çözüm getiren pazarlama anlayışı ve ticari bankacılıktan bireysel bankacılığa, yatırım bankacılığından sigorta, leasing, factoring, forfaitinge kadar her ihtiyacı tek elden çözebilen yapısı ile bir finans klasiği oldu.

Ticari bankacılık dünyasının bu yeni bankası bireysel bankacılıktaki ilk yılında ve özellikle son altı ayda çok çalıştı. "Bireysel Bankacılık" şapkası altında unutulmaz adımlar attı.

BİREYSEL FİNANS REÇE

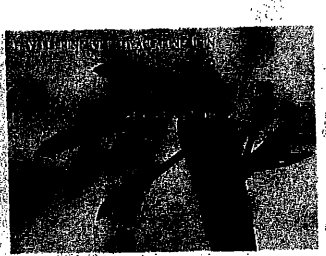

BİREYSEL KREDİLER

Konuttan taşıta, eğitimden tatile, beyaz eşyadan mobilya, televizyona kadar tüm hayalleriniz ve ihtiyaçlarınız için...

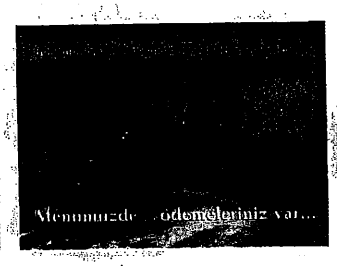

OTOMATİK ÖDEMELER

Telefondan elektriğe, SSK'dan kablolu TV'ye... Verin talimatı, gerisini EGSBANK'a bırakın.

EGSTEL

Bireysel, kurumsal ve yatırım bankacılığı işlemleri günün 24 saati telefon tuşlarının ucunda.

EGSMA

Tüm dünyad
Güvenle taşı
korkmayacaş
ve Business..

BUGÜN, DİĞER BANKALARDA NE VARSA

Genel Müdürlük. Yıldız Posta Cad. Dedeman Ticaret Merkezi No 52/3-4 Esentepe, İstanbul Tel: (212) 275 30 31 Faks. (212) 272 82 86 • Adana (322) 458 74 51 • Ankara (312) 440 43 53 • Antalya (242) 248 51 25 • Aydın (256) 676 55 18 • Bayramp...
• Gaziantep (342) 220 68 31 • Geziemir (232) 253 18 45 • Güneşli (212) 657 87 00 (10 hat) • İmes/Dudullu (216) 466 07 70 • İzmir Merkez (232) 445 24 60 • Kartal (216) 379 84 70 (9 hat) • Kozyatağı (216) 467 21 25 (5 hat) • Levent...

p34

NOT DEFTERİNDEN

Müzikle de anılmak! Ne güzel...

METİN TOKER

İSMET İnönü, ölümünün yıldönümünde anılıyor. Bu seneki, 24. yıldönümü.

Müzikle de anılıyor.

İsmet Paşa 25 Aralık 1973'te aramızdan ayrıldı. Cumhuriyetin onu andığı gün, sadece aramızdan ayrıldığının yıldönümü değildir. **Cumhuriyetin tarihi onunla o kadar doludur ki damgasını özellikle bastığı her merhalenin yıldönümü bunun bir vesilesidir: İnönü zaferleri, Mudanya mütarekesi, Lozan, Ankara'nın başkent olması..** Cumhuriyetin ilanında ve bütün devrimlerde de o, Atasının en yakınındadır. Ebedi uykusunu uyuduğu yerde olduğu gibi.. Onun için onların hepsinde o da vardır. Bütün bu anmalar hep, o gün yapılır da ölüm yıldönümü etkinlikleri 25 Aralıktan evvelki Cuma akşamı başlar. **Cuma akşamı konserini Cumhuriyet Senfoni Orkestrası Ankara'da onun anısına verir. Şimdi başka orkestralar da 25 Aralıktan önceki son konserlerini, yurdun çok tarafında aynı anıya ayırıyorlar.**

Müzikle de anılmak, ne güzel. Bir sanat olayıyla anılmak başka bir devlet büyüğümüze şimdiye kadar nasip olmuş değil. Çünkü şimdiye kadar hiç bir devlet büyüğümüz kendisini sanatla böylesine bütünleştirmiş bulunmuyor. Müzik, İnönü'nün ilgi duyduğu tek sanat dalı sanılmamalı; ama muhakkak ki en belirgini.

Geçtiğimiz Cuma akşamı da başkentin konser salonunda onun hemen her konserde oturduğu koltuk genç, üzerine bir buket çiçek konularak boş bırakılmıştı ve Gürer Aykal'ın yönettiği orkestra, solisti Suna Kan ile birlikte onun için çaldılar. Yükselen alkışlar sanatkarlara olduğu kadar ona idi de..

Mevhibe hanım İsmet Paşanın ilk ve tek aşkıydı. Müzik onun tek sanat tutkusu değildi, ama ilkiydi; ve bu, ötekinden de önceydi. İnönü, hatıralarında yüzyılın başlarında gittiği Yemen'deki karargahında orada bulunmuş bir Fransız şirketinin bıraktığı gramofon ve plakların kendisini çok sesli müziğe - alafranga müziğe - nasıl aşina ettiğini anlatır. Müzik tutkusu onun içine öyle işlemiştir ki evlendikten hemen sonra cepheye gitmek mecburiyetinde kaldığında genç eşine "oyalansın" diye, başka bir şey değil, bir piyano satın almıştır. Bir de hoca tutmuştur.

İsmet Paşa bir "büyük aşık"tır. Bunu cepheden, doyamadan ayrıldığı taze ve güzel eşine yazdığı ateşli mektuplardan anlıyoruz. İnönü Vakfının derlediği mektuplardan bazıları bu yıldönümünün Bilkent Üniversitesindeki bir etkinliğinde okundu ve orada bulunan hanımların beylerine "Sen hiç bana böyle şeyler yazmamıştın." serzenişine yol açtı.

"İki saat sonra Halep'ten ayrılıyoruz ve gidiyoruz. Seni her yerde arıyorum. Cigerlerime giren hava - i nesimde senin muhabbet ve şefkatinden eser arıyorum. Neredesin melek Mevhibem, benim meleğim, Allahın benim için yarattığı nurlu melek, İsmet'in meleği, Mevhibesi, can - ı hayatı. O melek gözlerin hayalinin önünde bütün yaşlan ile duruyor. Onları tekrar nerede öpeceğim? Çok müteheyyirim - hasretim - Mevhibe. Geçen dört gün dört asırdan daha uzun geldi. Kim bilir, ne asırlar geçecek; bahusus geceleri her dakika bir asırdan uzun gelliyor. Uzat dudaklarını.."

Tarih 28 Nisan 332 (1916) ve düşünmek lazım ki bundan sonraki kısmı İnönü Vakfı sansür etti!

Fakat genç aşık, piyanoyu da unutmamaktadır. Mevhibe, eşinin arzuladığı gibi ilk hocasıyla alafranga meşkettikten sonra yeni "bir muallim" ile alaturkaya da dönmüştür. İsmet bey - o zaman mıralaydır - bunu anlayışla karşılamaktadır ama içini açmaktan da geri kalmaz. Müzik anlayışını anlatır.

"Yalnız piyanoyu alaturkaya çevirdiniz Mevhibeciğim. Halbuki ben notaya bakılarak her türlü havanın çalınabilmesini pek arzu ederim. Piyanonun sebeb - i icadı budur. Bidayette gürültülü ve sıkıntılı gelecek alafranga havalara alıştıktan sonra musikinin yalnız orada bulunduğunu sen de anlayacaksın, ruhum".

Mevhibe hanım o müziği, artık ne daha sonra varacak ve eşini konserlerde yalnız bırakmayacaktır.

Ne insanlardı, onlar! Cumhuriyeti kuranlar...

Hoca Kürtçe türkü dinledi

RP Lideri'ni Diyarbakır'daki yemekte görüntülemek isteyen basın mensupları korumalarca tartaklandı

Abdullah KARAKUŞ - DİYARBAKIR

RP Lideri Necmettin Erbakan, önceki günkü Diyarbakır gezisinde gündüz rekor kırarak açılış üstüne açılış yaparken gece de Kürtçe türkü dinledi. Dinlenmek için gittiği bir turistik otelin çıkışında Erbakan'a sarılan küçük bir işportacı kız korumalarca tartaklandı.

Diyarbakır gezisinde konvoyda çıkan bıçaklı ve silahlı kavga yüzünden moralı bozulan Erbakan günboyu sıkıntılı dolaştı. RP Lideri, "Anadolu Aslanları" diye nitelendirdiği Diyarbakırlı sanayiciyi ve işadamlarıyla yediği akşam yemeğinde Büyükşehir Belediyesi Halk Müziği korosunun sazları eşliğinde Ali Aktaş ve İbrahim Maciti'ten "Bingöl Şevti", "Yavri Yavri" ve "Nevruz" türkülerini dinleyerek hem günün yorgunluğunu hem de moral bozukluğunu attı. Kürtçe türkü söyleyen Aktaş, Erbakan'ın yanına gitmek isteyince korumaların müdahalesiyle karşılaştı.

Kürtçe türkülerin söylendiği yemekte Erbakan oldukça neşeliydi. Ancak Erbakan'ın Kürtçe türkü dinlemesini görüntülemek isteyen basın mensupları korumalar tarafından engellenerek tartaklandı.

Erbakan Nobel'e aday gösterilecek

ANKARA - ANKA

RP'li milletvekilleri, Anayasa Mahkemesi partileri hakkında kapatma kararı verirse genel başkanları Necmettin Erbakan'ı 1998 yılı Nobel Barış Ödülü için aday göstereceek.

Dışişleri Bakanı İsmail Cem, TBMM Başkanı Hikmet Çetin'e bir yazı göndererek Nobel Barış Komitesi'nin Oslo Büyükelçiliği'ne gönderdiği yazıyla Nobel Barış Ödülü için milletvekillerinin aday göstermelerini istediğini belirtti. Bunun üzerine bazı RP milletvekillerinin, Anayasa Mahkemesi'nin parti hakkında kapatma kararı vermesi halinde siyaset yasağı gelecek olan Erbakan'ı Nobel Barış Ödülü için aday göstermeye hazırlandığı bildirildi. Duyuruyu alan bir RP milletvekili, "Biliyorsunuz, adaylarını ismi açıklanmıyor. Ama Anayasa Mahkemesi partiyi kapatırsa, herhalde Erbakan ödüle layık demektir" dedi.

Refah Partisi tabela indirdi!

Arif ÜÇLER - BARTIN

ANAYASA Mahkemesi'ndeki kapatma davası sürerken RP Bartın İl ve Merkez İlçe Teşkilatları parti binalarının ön yüzündeki tabelaları indirdi. Merkez ilçe binasındaki eşyalar taşınarak boşaltıldı. İl binasındaki eşyalara ise henüz dokunulmadı.

RP'nin kapatılması istemiyle Anayasa Mahkemesi'nde açılan davada karar aşamasına gelinirken, Bartın'da önceki akşam partililer tarafından sessiz sedasız tabela operasyonu yapıldı. RP Bartın İl Başkanlığı'nın Şadırvan Caddesi'ndeki binasındaki biri ışıklı diğeri normal iki parti tabelası ile RP Bartın Merkez İlçe Başkanlığı'nın Yukarı Çarşı Caddesi'ndeki binasında asılı bulunan ışıklı büyük tabela yerinden kaldırıldı. RP Bartın İl Başkanı Fikret Çavuşoğlu, İl binasındaki parti tabelasının kapatma davasıyla ilgisinin bulunmadığını, tabelaların arızalı olduğu için kaldırıldığını söyledi.

TARİH

Tarih bilimi

TAHA AKYOL

RUSYA Başbakanı Çernomirdin'in ülkemize yaptığı ziyaretin olumlu bir sonucu da, **"Türkiye - Rusya Tarihçiler Karma Komisyonu"**nun Ankara'da toplanarak aldığı önemli kararlardır.

Rusya Federasyonu Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü Müdürü Prof. Rostislav Ribakov ile Türk Tarih Kurumu Başkanı Prof. Yusuf Halaçoğlu, başkanlıklarındaki heyetler, ortak bir çalışma programı yaptılar.

Türk ve Rus tarihçiler, belirledikleri 23 konuda karşılıklı olarak arşivlerde çalışacaklar ve iki tarafın arşivlerinde bulunan belgeler hakkında **"rehber"**ler yayınlanacak. Mesela:

"Türkiye tarihine ait Rus arşiv belgeleri."

"Rusya Türk halkları tarihine ait belgeler."

"Rusya tarihine ait Osmanlı arşiv belgeleri."

"Sovyet Rusya ve Atatürk dönemi Türkiye ilişkilerine dair begeler."

Bu yaklaşım, tarih biliminin çağımızdaki zihniyet düzeyini göstermektedir: Artık tek taraflı **"millî tarih"** yazmanın yanlılığı olduğu görülmektedir. Çağımızda milletler nasıl çok yönlü ilişkiler kuruyorsa, tarihin de çok yönlü gerçeklerine aynı ufuk genişliği ile bakmak gerekiyor.

Mukayeseli tarih

Türk - Rus ortak tarih çalışmalarındaki konulardan biri de **"Osmanlı elçilerinin Rus imparatorlarına armağanları"** olacak. Ayrıca, Türk Tarih Kurumu ile Rusya Şarkiyat Enstitüsü ortak bir yayın yapacaklar: **"Türk - Rus Dostluk Münasebetleri!"**

Tarihte pek çok Türk - Rus savaşı vardır. Ama savaşların yanında dostluk ilişkilerinin de bulunduğuna ışık tutan ve bunun belgelerini yayınlayan bir tarihçilik: **Analitik bakış, çok - yönlü bakış, mukayeseli tarih...**

Analitik ve çok yönlü bakışlar, günümüzün sorunlarını çözebilmemiz için de zorunludur. Dünyada hızla gelişmekte olan **"mukayeseli tarih"** ve **"uzun dönemler tarihçiliği"** gibi disiplinler, çağımızdaki bu düşünme biçiminin tarih bilimindeki yansımasıdır.

Tarihin dönemlerine de böyle geniş açıdan bakmak gerekir. Osmanlı'yı tutup Cumhuriyet'e, Cumhuriyet'i tutup Osmanlı'ya düşman olmak ideolojik dar kafalılıktır.

Balkan milliyetçiliği

Yaşayan büyük tarihçimiz muhterem Prof. Halil İnalcık, 1948'deki Doçentlik tezi olan **"Tanzimat ve Bulgar Meselesi"** adlı eserinde Osmanlı tarihine objektif bakan Balkanlı tarihçiler olarak üç dört isim zikredebilmiştik.

1994'te, **"Balkan Araştırmaları"** dergisinin ilk sayısındaki bilimsel makalesinde ise, Prof. İnalcık, Osmanlıya objektif bakan 30 kadar Balkanlı tarihçinin adını vermektedir!

Balkanları zehirleyen **"millîyetçi tarih"** eskiyip, arşiv incelemelerine dayanan **"mukayeseli tarih"** geliştikçe zihinler daha da açılmakta, tarih bir düşmanlık kaynağı olmaktan çıkıp bir müşterekler alanı haline gelmektedir.

Rusya ile olduğu gibi Balkan ülkeleriyle de karşılıklı tarih çalışmalarını kurumlaştırmalıyız. Yunanistan küplere binecektir, olsun... Bilimi üstün tutan Balkanlı tarihçiler artık az değildir.

Yeni bir eser

ABD'deki önde gelen Türkiye tarihçisi muhterem Prof. Standford Shaw'un tamamen arşiv belgelerine dayanan muhteşem bir eserini Türk Tarih Kurumu basma kararı aldı: **"Türk Kurtuluş Savaşı"** adlı 1500 sayfalık bu muazzam eser birkaç bakımdan çok önemlidir:

Evvela Türk ve Batı arşivlerine dayanmaktadır. Sonra ne Türk, ne Ermeni, ne **"ortodoks Avrupalı"** gözüyle değil, ortaçağ kompleksleri olmayan bir tarihçiliğin objektif bakışıyla yazılmıştır.

ABD'deki Ermeni lobisinin tarih bilimine düşmanlığı konusundaki yazım üzerine ABD ve Avrupa'dan bir çok okuyucum, zikrettiğim iki kitap hakkında bilgi istediler.

Prof. Shaw'ın **"History of the Ottoman Empire and Modern Turkey"** adlı iki ciltlik mükemmel eseri Cabridge University Press tarafından 1987'de basılmıştır. Sbernetik numarası **ISBN 0 521 29163 1**'dir.

Selahi Sonyel'in **"Minorities and The Destruction of The Ottoman Empire"** adlı önemli eseri Türk Tarih Kurumu'nca yayınlanmıştır, sibernetik numarası **ISBN 975 - 16 - 0544 - X**'tir. Türk Tarih Kurumu / Ankara adresinden istenebilir.

REÇETELERİ...

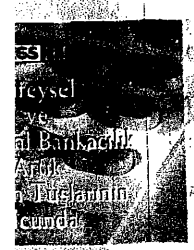

...yatırım bankacılığı işlemleri
...ın tuşlarının ucunda..

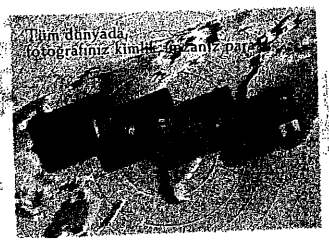

EGSMASTERCARD
Tüm dünyada fotoğrafınız kimlik, imzanız para. Güvenle taşıyacağınız, kaybetmekten korkmayacağınız kredi kartları: Gold, Classic ve Business...

EGSLINK
Görüntülü ev ve ofis bankacılığı. Masanızdaki EGSBANK Şubesi.

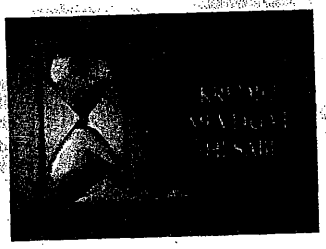

KREDİLİ MEVDUAT HESABI
Artık hesabınızdaki para yetecek mi diye düşünmenize gerek kalmadı. Kısa vadeli finansman açıklarınıza kesin çözüm.

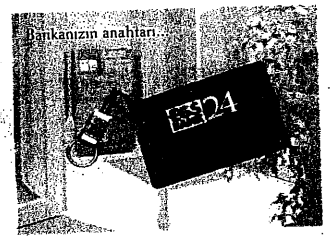

EGSBANK 24
EGSBANK 24 ATM kartınız, yılın 365 günü dilediğiniz her an bankanızın ve finansal işlemlerinizin anahtarı...

...ARDA NE VARSA EGSBANK'TA DA VAR. HATTA DAHA FAZLASI...

Bir finans kliniği...

EGSBANK

"Birlikten doğan güç"

...3 • Antalya (242) 248 51 75 • Avcılar (212) 676 55 18 • Bayrampaşa (212) 674 48 80 (15 hat) • Bostancı (232) 336 47 57 • Bursa (224) 224 83 77 • Caddebostan (216) 411 87 00 • Denizli (258) 241 45 76 • Eminönü (212) 511 15 02 • Eskişehir (222) 220 26 06
...79 84 70 (9 hat) • Kozyatağı (216) 467 23 25 (5 hat) • Levent (212) 282 87 06 • Mecidiyeköy (212) 275 70 06 • Mersin (324) 238 65 32 • Merter (212) 505 76 90 • Taksim (212) 238 55 40 • Ulus (312) 309 50 30 (10 hat) • Ulus (376) 224 38 02

Rusya'y
ABD Ba
Haziran'
sanayile
Rusya'y

ekonomi kulisi

Meral TAMER

ni Kulisi DMC 34554 Bağcılar-İST. Faks. 505 63 39

1999 yazında hangi renkler moda olacak?

1999 yazında hangi renkler moda olacak?

Nasıl giyineceksiniz?

Ne tür çılgınlıklar yapmayı düşünüyorsunuz?

Herhalde asrın son yazını, alelade yaz ayları gibi geçirecek halınız yok! Türk Henkel'in pazarlama müdürü Gündüz Gül anlattı. Taa 1000 yıl önce '999 yılının yazında da insanlar asrın son yazı diye müthiş çılgınlıklar yapmışlar. 1000 yılının gelişini o günkü kalıpların çok dışına çıkarak kutlamışlar. Ve hatta kimileri "dünya bu taşkınlıklarla nereye varacak" diye kara kara düşünmeye başlamış. Ama 1000 yılına girildikten sonra yine eski tas eski hamam olmuş. Muhafazakarlık, yeniden toplum davranışlarına hakim olmuş. Hatta taassup daha da artmış.

Şimdi 1999 yazı hakkında fikir yürütmek nereden aklına geldi diyeceksiniz. Aslında bunu akıl eden ben değilim. Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği TGSD akıl etmiş. Başkan Turan Sarıgülle, genel sekreter Sabahnur Erdemli ve yönetim kurulu üyeleri böyle bir toplantı düşünmüşler.

Derishow'un sahibi, yaratıcılığı tartışmasız mimar Fatma Ahunbay'ı, renk uzmanı Sedef Betil'i, mimar Han Tümertekin'i, tekstilci Aykut Hamzagil'i, İnternet uzmanı Ömer Köker'i, Henkel yöneticisi Gündüz Gül'ü çağırmışlar. Enka'nın Balmumcu'daki Rönesans lokantasının rahat ortamında 8 - 10 kişi biraraya geldik ve asrın son yazını hayal etmeye çalıştık.

TGSD'nin bu toplantıyı düzenlemekteki amacı ise, Paris'te katılacakları Intercolor toplantısındaki prezantasyon için hazırlık yapmak. Yani artık moda dünyasında gelecek yıllara dönük renkler belirlenirken, Türkiye "ben de varım" demek istiyor. Kendine modayı yaratanlar arasında bir yer açmaya çalışıyor. Paris'teki Intercolor toplantılarına da zaten bu çerçevede son 2 yıldır yaz ve kış düzenli olarak katılıyoruz.

Bugünkü köşemi tümüyle bu toplantıya ayırıyorum ve sizleri de şimdiden yeni bir yüzyıla nasıl bir ortamda ayak basmak isteyeceğinizi düşünmeye davet ediyorum.

ey, modada nül emiyor

or toplantıları i-e'nin renklerini ısarımcı gruptan l. yüzyılımızın akkında fikir yü-miz için bize bazı erdi:

mun artık birbi-yecek fazla bir adı. Herkes bir log yapıyor. Birbirleriyle konuşur-erkes kendi hikayesini anlattığın-da diyalog gibi görünen şeyler bile

ütünün, daha doğrusu toplumun sı olma dönemi geride kaldı. İnsan-azla sosyal olmadan yaşamak isti-içük sosyal varlıklar oluşturuyorlar. artık bir enstelasyon haline geldi. k o noktalara vardı ki insanlar artık ne herhangi bir formülün dikte edil-temiyor. Dolayısıyla modada da for-niyor. Buna karşılık kendi modasını ayı tercih ediyor. Ve modacılara çok lebilecek giysileri birarada giyerek özgü bir tarz yaratıyor. olojt ile doğa artık giderek uzlaşma-dı.

ler birbirine geçiyor. Gerek renk ge-z olarak kadın ve erkek birbirlerinin d birlikte kullanabiliyor.

n diyenler ve ı de diyenler

ow'un sahibi mimar Fatoş Ahunbay: bilgiye ulaşmak çok kolay. Herkes ünyalı olduğunun bilincine varıyor. olma özentisini aşanlar şimdi de ben dünyalıyım, ama ben kimim?" başladı.

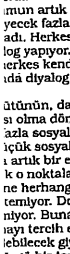

Bence bundan böyle başarı 2 yerde:

1 - Ben diyenler

2 - Ben de diyenler

Tüketim ve beğeni, ya çok geniş kitlelerin ortak beğenisi olacak (blucin ve güneş gözlüğü örneklerinde olduğu gibi) ve insanlara bir bütünün parçası oldukları duygusunu verecek. Ya da bireyselliği kaşıyan ve tek başlarına ortaya çıkıp ben diyebilenler, kayda değer bir varlık ortaya koyabilecek. ı fikirler ben, 'ben, ben diyebilenler-yor çünkü. Korkusuzluğu, cesareti i-yor. Ve eğer ilgi görürse nehirde akıp katılanlarla birlikte büyüyerek bir nyor.".

Bin yılın son yazındaki karnaval

Bu yüzyılımızın, hatta bin yılımızın son yazında hangi renkler ön planda olacak sorusundan yola çıkarak yaptığımız beyin jimnastiği, açıkçası benim açımdan bayağı yararlı oldu. Çoğumuz birbirimizi tanıdık da böyle bir ufuk turunda birlikte olmamıştık. Dolayısıyla birbiriyle çelişir gibi görünen fikirler ortaya konduysa da, sonunda ilginç sıçramalar yapılmış oldu.

Bir kere hepimizin üzerinde mutabık olduğu nokta, bireyciliğin çok ön planda olduğu bir tüketici kitlesiyle yeni bir bin yıla giriliyor olmasıydı. Dolayısıyla nasıl ki 60 ve 70'li yılların kitlesel üretimleri artık rafa kalkmışsa, bugünün tüketicisi de modayı bir anlamda reddediyordu. Çünkü kendisine herhangi bir şeyin empoze edilmesine karşıydı. Yarın daha da fazla reddedecekti.

O kendi modasını yaratmak istiyordu. Ünlü bir markanın ceketini satın alabilir, altına o ceketi üreten firmanın patronunu çileden çıkartabilecek alelade bir pantalon giyebilir, saf ketenle naylonun birarada olduğu bir giysiyi beğenebilir, bugüne kadar oluşmuş her türlü ölçünün dışına çıkabilirdi.

Nitekim TGSD Yönetim Kurulu üyesi ve Bilsar gömleklerinin ortaklarından Selman Bilal de, artık tek bir markayı çok büyük miktarlarda üretmek yerine küçük miktarlarda farklı markalarla değişik tüketici kesimlerine hitap etme yolunu tercih ettiklerine dikkati çekti.

TGSD'nin çağrısı üzerine yaptığımız beyin jimnastiğinde 2 yıl sonrasını hayal ettik. Karşımıza kökten bireyci bir tüketici çıktı.

Yani bugünün tüketicisi artık bir bütünün parçası değildi. Tıpkı otomobilde olduğu gibi, neredeyse ayakkabı ve giysilerde de kişiye özel butik üretim yapılabilir hale gelecekti. Yarın daha da bireyselleşeceğinden kuşku yoktu.

Örneğin ayakkabı mı satın almak istiyorsunuz? Mağazaya gidip ayağınızı bilgisayara koyacaksınız. Hemen size kalıp çıkarılacak. Rengini modelini orada beğenip işaretleyeceksiniz. Parasını da verdiniz mi, sadece size özel üretilmiş olan ayakkabı, bir hafta içinde adresinize ulaştırılmış olacak.

1999 yazının bireyini tarif etmeye çalışırken, renk uzmanı Sedef Betil ve TGSD Genel sekreteri Sabahnur Erdemli'nin bilgisayarlı yaşama ciddi itirazları ortaya çıktı.

İlk itiraz, Erdemli'den geldi. "Artık doktorumuz da olmayacak neredeyse... Makineye girecekmişiz, tahlillerimiz yapılıp teşhisimiz konup çıkacakmış. Ne kadar ürkütücü..."

Oysa çoğumuza göre bu tür bir teşhis koyma yöntemi, yanılgı paymı azalttığı, teşhise sürat kazandırdığı ve daha da ötesi biri ABD, diğeri Japonya, üçüncüsü de Türkiye'de 3 doktora, dünyanın farklı uçlarında yerlerinden bile kımıldamadan konsültasyon olanağı verdiği için çok rasyoneldi.

Sedef Betil'in bilgisayarlı yaşama itirazı ise insanları etkisiz hale getirmesiydi. Örneğin ATM'ler çıktığından bu yana Betil, bankacısıyla sohbeti özler olmuştu.

Oysa ATM'ler pek çok tüketici için özgürlük demekti. Bankada sıra beklemekle geçireceği zamanı yaratıcılığını kullanarak değerlendirebilirdi. Zaten yarının insanı bilgisayarın esiri olmayacak, tam tersine bilgisayara hükmedecek ve giderek artan boş zamanını da bugünden öngöremediği yaratıcılık boyutlarında dolaşarak geçirecekti.

Dolayısıyla bin yılın son yazına 2 yıl kalmasına rağmen, bugünden öngöremediğimiz heyecan verici pek çok değişiklik bizleri bekliyor olabilir. Ancak şimdiden görülebilen husus, bin yıl önce bile 999'dan 1000 yılına çılgınca kutlamalarla giren dünyalının, bir karnaval havasının hakim olacağı 1999 yazında sıcak ve parlak renkleri tercih edeceği.

Mimarlık aslında modayı reddeder

Mimar Han Tümertekin:

■ Mimarlık, aslında modayı reddeden bir disiplindir. Ama tabii yaratıcılığı reddetmez. Hatta içiçedir. Bugünkü çalışma koşulların, bilgisayar kullanımının getirdiği kolaylık, mimarlıkta yaratıcılığa geniş zaman bırakıyor.

■ Günümüzde sadece bilgiye değil, malzemeye de çok kolay ulaşılır oldu. Ve bakıyorsunuz, en banal malzemeleri yanyana koyarak, örneğin plastik ondüle levhalarla bir kültür merkezinin tüm cephesini kaplamışlar. Aslında Perşembe Pazarı'nda bulabileceğiniz malzemeler. Bu ucuz malzemeler, öylesine biraraya konarak öylesine beklenmedik hoş bir şey ortaya çıkarılmış ki, bir meslektaş olarak kıskanıyorsunuz ve "ben niye akıl etmedim" diye de hayıflanıyorsunuz.

■ 1980'li yılların tüm değerleri eot oldu. Batı'da bir noktaya kadar gidildi ve geri dönüldü artık. Herşey yapılabilir oldu. O doygunluk derecesi, hatta neredeyse geri tepmeye başladı.

■ Bilgisayar sayesinde proje üretim süreçleri son derece kısaldığı için düşünmeyi geliştirmeye zaman kalıyor. Eskiden bir projeyi 6 ayda teslim ederdik. Ama 15 gün üzerinde düşünürsek 5.5 ay çizim sürerdi. Şimdi 15 günde çizim bitiyor. Belki yine 6 ayda teslim ediliyor ama üzerinde uzun uzadıya düşünme ve daha iyisini yaratabilme fırsatımız oluyor.

İnternetle yaşamak

İnternet uzmanı Ömer Köker:

"Dünyada şu an 100 - 110 milyon İnternet kullanıcısı var. Bir geçiş sürecini yaşıyoruz. İnternet bizim düşünce manüğümüzü yeniliyor. Artık işleri yapmamızın metodu değişiyor.

Evimizde de öyle. Eve gelmeden kontrol vereceğiz. Işıklarımız yanacak, buzdolabından yemekler çıkıp fırına girecek. Hayata bakışımız, önümüzdeki dönemde çok hızlı bir değişim geçirecek. Şu anda gerçek bir evrim süreci yaşanıyor.

İnternet tamamen bir kaostur. Kötü ve iyi içiçedir. Kişinin mutlaka seçici olması gerekir.

İnternet sayesinde Doğu ile Batı arasındaki fark da azalacak, hatta giderek yokolacak."

Emlak vergisinde yeni dönem

Maliye Bakanlığı, Emlak Vergisi Kanunu'nda yapılacak değişikliklerle mevcut sistemi yeniden düzenliyor. Gelirler Genel Müdürlüğü'nün Emlak Vergisi Kanunu'nda yapılması öngörülen değişikliğe ilişkin taslak çalışmaları, sona erdi. Hazırlanan değişiklik taslağı, Maliye Bakanı Abdüllatif Şener'e sunuldu. Maliye Bakanlığı, yeni Emlak Vergisi Kanun taslağını, bu ay sonunda düzenlenecek bir panelde tartışmaya açacak. Kanun taslağı, daha sonra Bakanlar Kurulu'na sunulacak. Maliye Bakanlığının çalışmasına göre emlak vergisi oranları düşürülürken rant vergisi alınmaya başlanacak.

Rant Vergisi alınacak

- **Emlak Vergisi oranları düşürülüyor:** Halen arsalar için bin de 4, meskenler için binde 4, işyerleri için binde 5 ve arsalar için de binde 6 olarak uygulanan emlak vergisi oranları birer puan aşağı çekilecek.
- **Emlak Vergisi enflasyona endeksleniyor:** Emlak Vergisi'ne tabi değerlerin, genel bayan dönemi dışındaki yıllarda, her yıl yeniden değerleme oranı kadar artması öngörülüyor.

- **Gayrimenkul Rant Vergisi:** Taslak ile bir gayrimenkulu edindiği tarihten itibaren 5 yıl içinde elden çıkarılarak, rant vergisi getiriliyor. Bu durumdaki gayrimenkul sahipleri, dönem içinde oluşan değer artışı için rant vergisi ödeyecek.
- **Tapu harçları düşürülüyor:** Emlak Vergisi kanun teslağı, halen % 9.6 olarak uygulanan tapu harcı oranını da aşağı çekliyor. Bakanlar Kurulu'na bu oranı sıfıra kadar indirme yetkisi tanınıyor.
- **Tapuda düşük beyan engelleniyor:** Taslak ile tapudaki alım satımlar sırasında vatandaşların sözkonusu gayrimenkul için Emlak Vergisi'ne tabi değerin altında bir değer bildiriminde bulunamayacağı hükmü getiriliyor.

BİR FİNANS KLİNİĞİ...

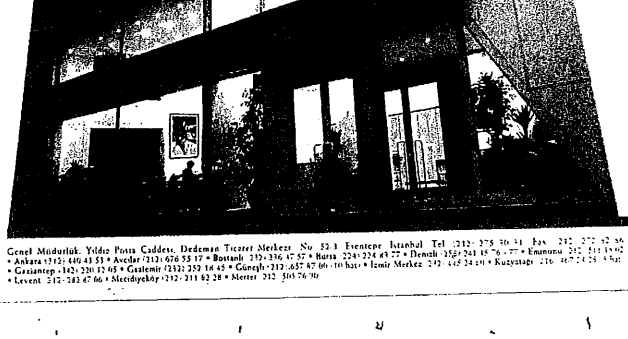

SORUN...

Şirketinizin finansal ihtiyaçlarını çözmek veya kişisel birikimlerinize güvenli gelir sağlamak ise... EGS BANK

Sermaye piyasaları ile ilgili işlemler ise... EGS YATIRIM

Uluslararası piyasalardan kaynak sağlamak ise... EGS BANK OF CYPRUS

Yatırım finansmanı ise... EGS LEASING

Alacaklarınızın tahsili veya ihracat finansmanı ise... EGS FACTORING

Sabit kıymet ve ihracat sigortası ise EGS SİGORTA

ÇÖZÜM EGS...

EGSBANK

"Birlikten doğan güç"

Genel Müdürlük: Yıldız Posta Caddesi, Dedeman Ticaret Merkezi No: 52/3 Esentepe-İstanbul Tel: (212) 275 50 50 (5 Hat) Faks: (212) 272 42 36 • Ankara (312) 440 43 53 • Antalya (242) 247 15 76 • Avcılar (212) 676 55 17 • Bostancı (216) 379 47 27 • Bursa (224) 224 43 22 • Denizli (258) 263 15 76 • Edirne (284) 213 19 02 • Eminönü (212) 511 19 02 • Gaziantep (342) 230 12 65 • Gaziemir (232) 253 14 45 • Güneşli (212) 657 67 00 (10 hat) • İzmir Merkez (232) 445 24 01 • Kuşadası (256) 614 28 48 • Levent (212) 282 47 66 • Mecidiyeköy (212) 213 82 28 • Mersin (324) 360 76 30

'Bab rapo

TÜSİAD'ın Demo
'Babalarınızın bir

Murat SABUNCU

Asım Kocabıyık, Türk San
İşadamları Derneği'nin
'Demokratikleşme Perspekti
raporuna en ağır muhalefeti
gösterenlerin başında geliyo
Eylül anayasasını hazırlayan
yer alan ve ekibin sözcülüğü
üstlenen Profesör Şener Akş
hazırlattığı 40 sayfalık çalış
raporuna olan muhalefetini ka
Doktören Kocabıyık. TÜSİA
raporu destekleyen gençleri
bir şekilde seslenıyor: 'Siz a
tarafından yurtdışına okum
Gönderildiniz. Sonra gelip y
da 4 ay askerlik yaptınız. Ü
babalarınızın kurduğu işle
geçip babalarınızın bin bir
kurduğu TÜSİAD'ın üyeler
Babalarınızın TÜSİAD'ını h
kolay'.

Airbus'ta üretim te

Dünya havacılık endüstrisinin devlerinden 'Airbus Industrie,' Türk havacılık sanayii ile 200 milyon dolarlık ortak işbirliğini amaçlayan bir teklif verdi. Bu konuda Ankara'da yetkililerle görüşmeler yapan şirketin Endüstriyel İşbirliği Müdürü Pierre Rebel ile Basın İlişkileri Müdürü Dominique Masson Connolly, düzenledikleri basın toplantısında, teklif ve işbirliği isteklerinin çerçevesi konusunda bilgi verdiler.

Rebel, Türk havacılık endüstrisine sundukları parça

Sosyal g açığı 63

Sosyal güvenlik ku öngörülen 530 trilyo açığı miktarının aşılı Emekli Sandığı ve SS satışına bağlı olduğ

Sosyal güvenlik ku finansman açığı için hazırlanırken, Emek SSK'nın tasınmazlar satışı sonucu yaklaş trilyonluk bir gelir t yapıldı. Bu satışın gerçekleşmemesi ya eksik gerçekleşmesi güvenlik kuruluslar trilyon lirayı bulabili Yetkililere göre, eme bütçeyle öngörüle zam yapılması da b

Yetkililer, 1997 iç gerçekleşmemesi d trilyon liraya yakla

Avrupa'nır plazaları İs

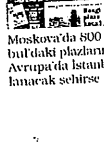

Moskova'da 800 dol bul'daki plazaları yü Avrupa'da İstanbul'u lanacak şehirse 183

FUSAT 1997

p.36

Hazırlayanlar: Yalvaç URAL - Figen TURNA

Uzayda banyo nasıl yapılır?

Astronot Jack Lousma uzayda banyo yapıyor. Duş perdesi tabandan tavana kadar çekilip bağlanıyor. Su bir vakum sisteminiyle emiliyor.

Star Wars' filmini defalarca seyrettiyseniz, ya da "Uzay Yolu" dizisinin her bölümünü biliyorsanız, siz de bir uzay uzmanısınız demektir. Peki ama, "Uzayda nasıl banyo yapılır?" gibi basit bir soruyu yanıtlayabilir misiniz?

Uzay gemisi yemek tepsisi. Yemek zamanı yenecek yemekler seçiliyor. Bu özel yapılmış tepsiler, ayrıca seçilen yemeğin ısıtılmasını da sağlıyor.

UZAYDA nasıl banyo yapılır? Uzaya alışmak ne kadar zaman alır? Bu ve buna benzer pek çok sorunun yanıtını, Astronot William R. Pogue veriyor.

"Ağırlıksızlığa alışmak üç gün alır. Her astronotun uzayda birkaç saat çalışması gerekir. Uzaydaki ilk günümde ben de rahatsızlanmıştım, ama ertesi gün 14 saat çalıştım."

Astronot giysisi içinde burnunuz kaşınırsa ne yaparsınız?

"Burnum da, kulaklarım da sık sık kaşınıyordu. Ben de, doğal olarak kaşımak için elimi burnuma uzattım. Elbette bu hareketim elimin kaska çarpmasıyla sonuçlandı. O anda kendinizi çok aptal hissediyorsunuz. Burnunuzu yalnızca bir yerlere sürttürerek kaşıyabilirsiniz. Kulağınız kaşındığında ise katlanmak zorundasınız. Ben genellikle kafamı kaskımın yan tarafına sürttürerek kaşımaya çalışıyordum, ama başarılı olamıyordum. Kulağınız kaşındığında yapacağınız en iyi şey başka şeyler düşünmeye çalışmak."

Uzayda vücudunuza neler olur?

"Birbuçuk, ya da ikibuçuk inç boyunuz uzar (bir inç 2.54 cm.'dir). Burun nedeni, üzerine ağırlık binmeyen eklem yerlerinin açılmasıdır. Dünyadayken bile, yatar pozisyondayken eklemleriniz açılır, yürürken ise tekrar sıkışır."

Uzayda şakalaşıp, birbirinizi

Yerçekimsiz ortamda astronotların temizlik malzemeleri.

kızdırdığınız olur mu?

"Kavga etmeyiz. Bir keresinde bir astronot arkadaşımı üzdüğümü sanıyorum. Dondurmasını ısıtıcıya, bifteğini ise dondurucuya koymuştum. Sonra bu yaptığımdan ben de üzüldüm. Bifteği buza, dondurması ise süte döndüğü için ikisini de yiyemedi. Arkadaşım acil durum yiyeceklerinden yemek zorunda kaldı."

Uzayda nasıl eğlenirsiniz?

"İçinde kitaplar, oyun kartları, bilmeceler, toplar, dart, teyp ve kulaklıklar olan bir çantamız var. Uçuştan önce herkes sevdiği kaset ve kitapları seçer.

Beklenmedik anlarda çeşitli eğlenceler çıkar. Bazen ufak kavanozlarda sakladığımız fıstıklardan yerdik. Ara sıra fıstıklardan birini elimizden kaçırırdık. Yerçekimsiz ortamda uçmaya başlayan fıstığın peşinden biz de duvarlardan güç alarak uçmaya çalışırdık. Ağzımızı balıklar gibi açıp kapatarak onu mideye indirmeye uğraşırdık."

Dünyaya baktığınızda en çok neyi görüyorsunuz?

"Biz genellikle okyanus ve bulutları görürdük. Uzaydan bakıldığında en kolay büyük çöller, geniş göller, yüksek dağlar ve nehirler seçilir. Mavi okyanusların üstünde tezatlık yaratan beyaz buz dağları da kolayca görülür. Bulutsuz bir zamanda bakıldığında, dünya daha çok haritaya benzer."

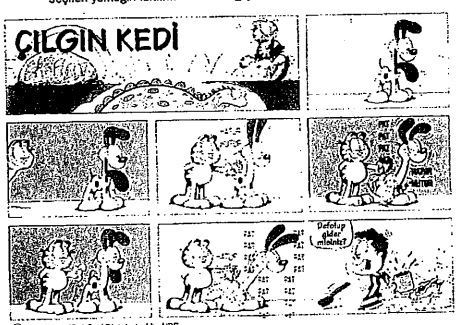

© 1996, PAWS INC. / Distributed by UPS

Haftanın Mega zıpırları

Kırkayağın yavrusuna ne denir?

Yanıt: Yürümeyek, ya da kırkayakcık.

◆◆◆

Bir deli kuyuya taş atmış, kırk akıllı çıkaramamış, neden?

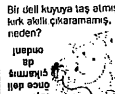

Yanıt: Çünkü taşı atmış da onları değil.

◆◆◆

Toylar nasıl yüzerler?

Yanıt: Terkine emrerek, çünkü o zaman "YAT" olurlar.

Sizin köşeniz

23 Nisan Resim Yarışması'nda Sergilenmeye Değer Bulunan Yapıt.
Başak TANEM/İZMİR (8 YAŞ)

Yapacağımı bilirim

Bir köyde misafir olan Nasrettin Hoca heybesini kaybeder. Köylüleri toplayıp, "Ya heybemi bulursunuz, yahut ben yapacağımı bilirim" diye bağırır.

Köy halkı telaşlanıp heybeyi arar ve bularak Hoca'ya teslim eder. Hoca köyden ayrılırken, uğurlayanlardan biri merak edip sorar:

"Kuzum Hoca, heybeyi bulamasaydın ne yapacaktın?"

Hoca'nın yanıtı hazırdır: "Evde eski bir kilim var, onu bozup heybe yapacaktım."

Refik ARDA/EDİRNE

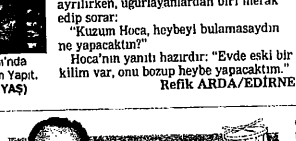

"Telefon Öyküleri"

Sevgili arkadaşım, Kızım Burcu, beş aya yakın bir süredir Belçika'nın Flaman bölgesinde yaşıyor. Buraya, geçen yıl kazandığı AFS bursuyla gitti. Evlerinde, yabancı öğrenci okutmak isteyen Lennik'li bir ailenin yanında kalıyor. Yaza doğru da dönecek. Ben ilk kez kızımdan bu kadar uzun süre ayrı kalıyorum. Tabii o da bizden. Elbette ki birbirimizi çok özlüyoruz. Ama onun geleceği ve öğrendiği yabancı dilleri gelişimesi açısından, orada bulunması çok önemli.

Düşünüyorum da, artık ayrılıklar bile eskisi gibi değil. Telefonlar, cep telefonları, video bantlar, ses kasetleri ayrılıkları yakın edebiliyor. Oysa benim Kabataş Lisesi'nde yatılı öğrenci olarak okuduğum yıllarda, evimizde telefon bile yoktu. Annemin, babamın, kardeşimin sesini duyabilmek bile çok zordu. Ne yapsam, ne etsem de onlarla bir konuşabilsem, diye kıvranır dururdum. Yöneticiler, okuldan ailemize telefon etmemize izin vermezlerdi. Bazı hafta sonları dışarı çıktığımız zaman, hemen soluğu postanede alırdık. Demin de söyledim ya, evimizde telefon olmadığı için, tatil günleri ya babamın dairesini arar, onu tesadüfen yakalarsam konuşur, ya da komşumuz **Doktor Şemsettin Amcaların** evini arardım. Tabii postanede iki saat beklediğimiz halde, telefon bağlantısının kurulmadığı zamanlar da çok olurdu. Sinemaya gitmek için çıktığımız hafta sonlarında, bir çay bahçesinde otururdu, aldığımız İstanbul kartlarına mektup yazarak, tatilimizi noktalardık.

Her ne kadar kızım uzun uzun mektuplar yazsa da, ben, haftada iki kez yaptığım telefon konuşmalarından olacak, hâlâ ona bir mektup yazma fırsatını bulamadım. İstediğim ki bu mektubu, yatılı okuyan öğrencilere, gurbettekilere, mektubu gelmeyenlere, ailesinden uzakta olan tüm arkadaşlarıma ve kızıma yazayım. Ve aklıma hemen ünlü İtalyan yazarı **Cani Rodari** geldi. Onun **"Telefon Öyküleri"** adlı kitabı ülkemizde bugüne kadar basılmadı. İşte bu yüzden sanırım, hiçbiriniz de bu kitabı okumadınız. Ben de **Makedonya'da Türkçe** yayımlanan **"Sevinç"** adlı bir çocuk dergisinde okumuştum. Yazar, işi gereği ilçeden ilçeye sürekli dolaşmakta ve her gece belli bir saatte kızına telefon edip, ona bir öykü anlatmaktadır. Sonunda anlattığı bu öyküleri yalnızca kızının duymasının hemcillik olacağını düşünür ve bu öyküleri bir kitapta toplar. Adına da **"Telefon Öyküleri"** der. Ama ne yazık ki, sizler bu öyküleri hâlâ okuyamadınız. Ben de mektubumu, ailesinden uzakta olan tüm çocuklara yazdım. Hoşça kalın küçük sevgililer... Hepinizin, iki gün sonra da olsa, **"Sevgililer Günü"**nüzü kutluyor ve özlemle kucaklayıp, yanaklarınızdan öpüyorum.

Yalvaç Abiniz

Dünya değişirken

YILFU LİVANELİ

Internet: http://www.Planet.com.tr./Xn E mail: Livaneli @ Planet.com.TR

Toplumun aynasında kendilerini seyredenler

HAZRETİ Muhammed bir toplulukta otururken, düşmanı Ebu Cehil içeri girmiş ve peygamberin yüzüne bakarak **"Ya Muhammed!"** demiş **"Ne kadar çirkinsin. Bu dünyada senden daha çirkin yüzlü bir insan var mıdır acaba?"**

Herkes şaşırıp kalmış.

Peygamber **"Doğru söylüyorsun Ebu Cehil!"** demiş.

Çevredekiler bu cevap üzerine daha da çok şaşırmışlar.

Biraz sonra içeriye Ömer girmiş ve peygambere dönerek **"Ey Allahın Resulu. Bu dünyada senden daha güzel yüzlü insan var mıdır?"** diye seslenmiş.

Peygamber Ömer'e de **"Doğru söylüyorsun ya Ömer!"** demiş.

Kısa bir sessizlikten sonra birisi bu garip durumu sormuş: **"Sana çirkin diyen Ebu Cehil'e de hak verdin, güzel diyen Ömer'e de! Hangisi doğru bunun?"**

Hz. Muhammed **"İkisi de doğru söyledi"** diye cevap vermiş. **"Çünkü ikisi de bende kendi yüzlerini gördüler."**

★★★

TOPLUMA bakanlar da bu olağanüstü güzel örnekteki gibi, hep kendilerini seyrediyorlar.

Daha temiz bir Türkiye isteğiyle çırpınan insanlara baktıkça kendi yüzleri canlanıyor gözlerinin önünde.

Kimi bu eylemi "vatana ihanet" olarak adlandırıyor.

Kimi fesatlık arıyor, kimi de cinsel bir sapıklık...

İşte o zaman paygamberin cevabı biraz değişerek tekrarlanıyor: **"Toplumun aynasında, herkes kendi yüzünü seyreder!"**

★★★

ZAMAN zaman, Refah Partisi gizli bir taktik mi uyguluyor diye düşünüyorum.

Çünkü **"Sürekli aydınlık için bir dakika karanlık"** eylemini onlar büyüttüler.

Bu yurttaş girişimi, ilk günlerde çok yaygın değildi. Işığını söndüren tek tük ev ve sokağa çıkan 30 - 40 kişilik topluluklar gözleniyordu.

Na zaman ki Refah ve DYP yöneticileri, eylemcileri düşman ilan ettiler, o zaman eylem kitleselleşmeye, çığ gibi büyümeye başladı.

Şevket Kazan'ın "Mum söndürüyor!" sözü işe, eylemin kaderini belirleyen bir dönüm noktası oluşturdu.

Hakarete uğradığını hisseden ve bu sözden yaralanan onbinlerce insan dalga dalga eyleme katıldı.

★★★

OYSA Refah Partisi, daha ilk gün ortaya çıkıp **"Biz de yurttaşlarımız gibi temiz bir Türkiye özlüyoruz. Zaten bizim geçmişteki çeteleriyle, devlet içinde işlenen suçlarla bir ilgimiz yok!"** diyebilseydi herşey değişecekti.

Ne var ki sisteme muhalefet ettiğini söyleyen Refah Partisi, aslında sistemin tam göbeğinde.

Güvenlik, devlet suçu, solculara düşmanlık gibi konularda devletin ve diğer siyasi partilerin geleneksel tutumunu sürdürüyorlar.

Böylece, temiz ve aydınlık bir Türkiye isteyen çevrelerin karşısına çıkıp, göğüslerini kendilerinden önceki dönemde işlenmiş suçlara siper etmekten çekinmiyorlar.

Demokrasiyi ise sadece kendileri için isteyip, siyasi, etnik ve mezhepsel görüşleri yüzünden ezilen kesimlerin çığlıklarına kulaklarını tıkıyorlar.

Refah yöneticileri için Manisa'da işkence görüp toplam 76 yıl hapse mahkûm edilen çocukların insan hakkı yok, öldürülmüş Metin Göktepe'nin ve ailesinin de hakları yok!

Varsa yoksa başörtüsü meselesi!

Kalemi ne kadar keskin olursa olsun, hiçbir yazarın çabası, bu tutumu demokrasi talebi olarak kabul ettirmeye yetmez.

rış bebeği doğdu

9 aydır gündemden düşmeyen doğum gerçekleşti. Hülya Avşar nur topu gibi bir kız bebek dünyaya getirdi. 2 kilo 880 gramlık bebeğe Zehra adı verildi

istan Çilingiroğlu ve Emrah Avşar doğumda beraştı. Kaya Çilingiroğlu ve Hülya Avşar'ın çmadı. Avşar'ın sağlığının iyi olduğu, 6 hafta içinde eski haline döneceği belirtildi.

OĞLU - Serkan DUYGU

lya Avşar dün Amerikan aruyenle bir kız çocuk dün- 880 gram ağırlığında ve da olan bebeğe Zehra adı

ah 08.30'da eşi Kaya Çilin- kan Hastanesi'ne geldi. ısuz kaldığım için narkoz yok. Asıl korkum iğne ol- çtıyı annesi Emral Avşar saat 10.00'da sezaryenle- ya getirdi. Doğumu kaymvalide Gülistan Çilin- ra Çilingiroğlu da izledi. başka özelliği de bebeğin i- buzları eritmeseydi. ların doğum sonrası fo- toğraf çekmesi ve görüntü almasına izin verilmedi. Çilingiroğlu alu kişiden oluşan özel bir koruma birimini hem Hülya Avşar'ın ve bebeğin güvenliğini sağlamakla, hem de basın mensuplarının görüntü almasını engellemekle görevlendirdi. Çilingiroğlu, bebeğin en az bir hafta medyaya gösterilmemesi konusunda kararlı olduklarını bildirdi.

Doktor açığa alındı

Bu arada dün gece bir doktorla bir hemşire, gizlice Hülya Avşar'ın bebeğinin fotoğrafını çekerken, güvenlik görevlilerince yakalandı. Hastane yetkilileri, doktorla hemşirenin açığa alındığını bildirdi.

Öte yandan gazetemizi arayan yüzlerce okur, ülkede pek çok sorun varken medyanın Hülya Avşar'ın doğumuna gösterdiği büyük ilgiyi eleştirdi.

Hülya Avşar'ın doktoru Alp Nuhoğlu doğum sonrası yaptığı açıklamada "Benim için oldukça streslıydı. Çünkü herkesin gözünün üzerinde olduğu bir bebeği dünyaya getirdim" dedi. Nuhoğlu, çocuğun tüp bebek olmadığını normal yollarla dünyaya geldiğini söyledi.

Kaya Çilingiroğlu, kuş uçurtmayan korumalara üç gün için toplam üç bin dolar ödedi.

Çarkıfelek bomba gibi

UZUN bir aradan sonra ekranlara bomba gibi düşen "Çarkıfelek" Kanal D'de izleyicisiyle yeniden buluştu. Mehmet Ali Erbil'in dinamik ve sempatik sunumunun yanı sıra partneri Beste Acar'ın da başarısıyla hafta içi hergün ekrana gelen "Çarkıfelek", yarışmacılara birbirinden değerli hediyeler kazandırırken, TV başındakilerde keyifli dakikalar yaşıyor. 27 ülkede 100 milyondan fazla izleyeni olan süper yarışma, sürekliliği, verdiği ödüller ve izlenme oranının yüksekliğiyle 1993'te Guinness Rekorlar Kitabı'na da girdi.

Öte yandan Kanal D, çarşamba tüm gün yüzde 20.3'lük izlenme payıyla diğer kanalları geride bırakarak birinci oldu. AGB verilerine göre, her üç kişiden birinin izlediği "Çarkıfelek", 14.8'lik rating ve yüzde 36.1 izlenme payıyla çarşambanın en çok izlenen programı oldu. "Çarkıfelek", "Ayın Dünyaları" ve Kanal D Haber, çarşambanın en çok izlenen beş programının üçünü oluştururken Kanal D, 1998'de de liderliğinin sürdüğünü ispatladı.

Evlilik sormayın

Birsen ALTUNTAŞ

Horacee Mccoy'un ünlü romanından uyarlanarak sahnelenecek olan Atları da Vururlar isimli müzikalde rol alan üç başrol oyuncusu Yeşim Salkım, Okan Bayülgen ve Fikret Kuşkan tanıtım toplantısında biraraya geldi. Bayülgen, ayağındaki rahatsızlığı nedeniyle henüz provalara katılamadığını söyledi. Geceye sevgilisi Hakan Uzan ile birlikte katılan Yeşim Salkım ise, evlilik tarihinin sorulmasından artık sıkıldığını belirterek, "Çok mutluyum. Hakan'la ileride belki evleniriz" dedi.

zem de tamam Visa'm da!

rum ki, İhlas Finans Visa ile dünyanın
rinde ödemelerim pratik ve sorunsuz olacak.
a, aldığım herşeyin bedeli cebimden
sonra çıkacak.

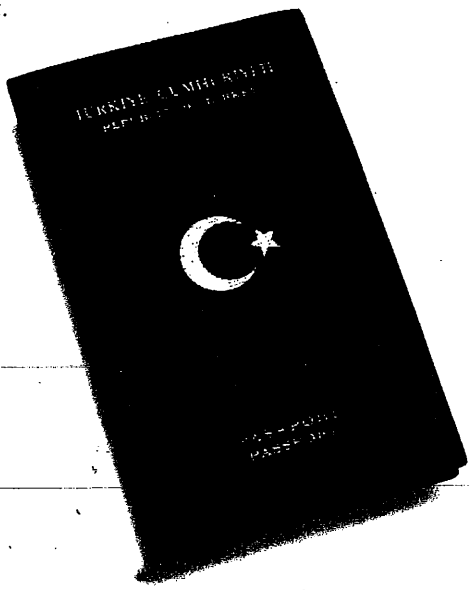

İhlas Finans'tan bir ilk daha
İHLAS FİNANS VISA!

DÜNYAYI CEBİNİZDE TAŞIYIN!

Dünyanın dilini konuşan VISA, İhlas Finans'ta sizinle buluşuyor. İHLAS FİNANS VISA ile çağdaş, pratik, güvenli alışverişler yapabilecek, yemeklerde, seyahatlerde ve bütün alışverişlerde bu kartın prestijini hissedecek, ayrıcalığını yaşayacaksınız. Türkiye'de ilk kez, ödemelerinizde **sabit taksit** avantajını sunan İHLAS FİNANS VISA, size çağdaş yaşamın kapılarını açıyor. Siz de ilklerin öncüsü İHLAS FİNANS'a gelin, farklı bir VISA'ya sahip olun.

İhlas Finans
"Faizsiz Bankacılıkta Öncü"

KREDİ KARTLARI MERKEZİ TEL 0212-284 13 66

Müslüm Baba korktu

MAGAZİN SERVİSİ

AMELİYAT olmak için Huzur Hastanesi'ne gelen arabesk müziğinin ünlü ismi Müslüm Gürses, son anda operasyon yaptırmaktan vazgeçti. Uzun zamandır ses tellerindeki problemler nedeniyle zor günler geçiren sanatçı, kendisini psikolojik olarak hazır hissetmediğini söyledi.

BUGÜNKÜ HAVA

ADANA	Az Bll	7/17
ANKARA	Az Bll	1/11
SAMSUN	Az Bll	5/11
ERZURUM	Az Bll	-10/-1
D.BAKIR	Az Bll	6/2
GİRNE	Az Bll	12/21

AVRUPA'DA BUGÜN

Londra	10	Zürih	9
Paris	10	Madrid	11
Roma	16	Sofya	12
Berlin	9	Moskova	-10

Tüm Bosch ürünleri
29 Ocak tarihine kadar
1997 fiyatlarıyla!

BOSCH

Fax

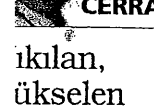

NİLGÜN CERRAHOĞLU

ıkılan, ükselen uvarlar...

Kıbrıs - Ege koşulları boğazımızdan aşağı zorlandı belki. Ama şöyle bir gerçek de var: Avrupa - Soğuk Savaş ardından - Türkiye'ye şı çekilen bir "duvar" yıkıldı Helsinki'de.

'99'da Özal'ın tam üyelik talebi geri çevrildiğinde, Doğu Avrupa'ya ilk açılım hazırlarını yapan Brüksel'de şöyle şeyler lendiğini hatırlıyorum:

Bu neye benziyor biliyor musunuz? Uzamandır ayrı kaldığımız yakın akrarımızla kavuşmayı kutlayan bir ziyafehazırlanırken tam, kapı çalıyor. Birden sımıza 'Ben de geldim!' diyen fakir, u bir akraba çıkıyor..."

Ama... '63 anlaşması' falan dediğimde üne boş boş bakan insanların; şu minbir şeyler mırıldandığını da hatırlıyo:

Anlaşmaların dokunulmaz kutsallığı nandı'dan kalma tipik bir ferman yakı. Tayin edici olan siyasi irade. Görür musunuz; Berlin duvarı yıkıldı Bi için geçerli olan irade şimdi Avrun gerisi ile bütünleşmek."

dalık sonrasında bile bugün hala rkiye Avrupalı mıdır; değil midir?" slüman Türklerin girdiği Avrupa, liğimizi yok eder..." gibilerinden tartışarın yapılması, bu açıdan bakıldığında lir. "Siyasi irade açısından" önemli o Türkiye'nin "Avrupa fotoğrafına" girolması. Tarihi, kültürel, zihni bir duvaakılışı anlamına geliyor çünkü bu.

Avrupa ile aramızda hala bir "insan arı duvarı", "hukuk devleti duvarı", best dolaşım duvarı" var gerçi. Uzun de olmaya devam edecek. Ancak "siirade duvarı" ya da "ideolojik duvayıkılmış olması, kaderimizi, büyük ölelimize almamıza olanak sağlıyor.

Türkiye ile yıkılan "ideolojik duvar" yanıbaşımızdaki Rusya'dan geçiyor artık. "Potansiyel Avrupa'nın" sınırları dışında kalan - haritadaki beyaz alanlar - Sırbistan, Hırvatistan ve Rusya bundan böyle. Ve Rusya bu duvarı çok ciddiye alıyor. Yalnız Türkiye merceğinden değerlendirdiğimiz Helsinki'nin yarattığı en kaygı verici gelişme bu. Hiç beklenmedik gelişmelere gebe olan bir dünyayla çizilen yeni bir duvar çünkü söz konusu olan,

Rusya, ABD ve AB ile neredeyse yeni bir "Soğuk Savaş"ın antrenmanı içinde. Yeltsin'in - Çeçen krizinin de doldurduşuyla; AGİT zirvesinden; nasıl İstanbul'u cehallenerek terk ettiğini hatırlıyoruz. Helsinki daha da büyük öfkelere gark etmiş olmalı Yeltsin'i. Finlandiya başkentinde biz "Türkiye'nin adaylık" telaşı ardında koştururken; o kalkıp Çin'e gitti. Koca bir barış ve işbirliği anlaşması imzaladı. Ve dosta, düşmana Pekin'den gözdağı verdi: "Unutmayın biz hala nükleer gücüz!"

AB'nin yalnız Doğu Avrupa ülkelerine açılmakla kalmayıp; bu açılıma üstüne üstlük bir de "asırlık ebedi - ezeli düşmanı" Türkiye'yi katması; Rusya'nın hoşuna gitmemiş olmalı.

Olayları - bize yabancı olmayan - bir "dış mihraklar komplosu" çevresinde değerlendiren Moskova kendisini bundan böyle - globalleşmeden - tamamen dışlanmış hissediyor. Avrupa - Asya kimliği arasında sıkışan; Sovyet imparatorluğunun çöküşünü hazmedemeyen kuzey komşumuz; bir yandan ABD'nin Türkiye - İsrail eliyle Akdeniz'de hakimiyetini pekiştirdiğini düşünüyor; bir yandan NATO ve AB'nin "arka bahçesi" saydığı Doğu Avrupa ülkelerine "sarkmasını" seyirci gibi izlemek zorunda kalıyor. Siyasi istikrarsızlık, ekonomik kriz, açlığın ezikliğini yaşıyor. Ve bu arada kendine göre kaldırdığı her taşın altında da Türkiye'yi görüyor: Çeçen krizi, Türki cumhuriyetler, Bakü - Ceyhan hattı, Akdeniz'de yeni dengeler...

Helsinki fotoğrafı, Moskova'dan büyük ihtimalle böyle algılanıyor. "Avrupa duvarı" yıkıldı diye sevinirken; yanıbaşımızda yükselen AB- Rusya duvarı, yepyeni bir istikrarsızlık unsuru yaratıyor. 21. yüzyılda bakalım bu son duvar hangi yeni sorunların kaynağı olacak?

...rk.net

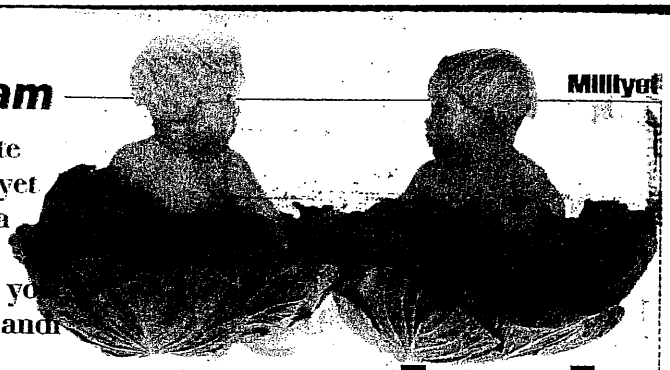

Tüp bebekte artan cinsiyet kusurlarına kalitesiz spermlerin yo açtığı açıklandı

Suç spermlerde

Uzmanlar "tüp bebek zirvesi"nde buluştu: (soldan) Dr. Ayşe Aytoz, Prof. Dr. Timur Gürgan, Prof. Dr. Andre Van Steirteghem, Prof. Dr. Ingeborg Liebaers ve Prof. Dr. Javier Magrino.

Ayşegül Aydoğan İstanbul

Çocuk sahibi olmayan çiftlerin umudu tüp bebek yöntemlerinden olan mikroenjeksiyonla doğan bebeklerde, "seks anomalisi"nde (cinsiyet hastalıkları) artış olduğu bildirildi. Uzmanlar, bunun erkekteki sperm kalitesizliğinden kaynaklandığını açıkladı.Türkiye'nin 77. tüp bebek merkezi olarak önceki gün birincisi gören Acıbadem Hastanesi Üreme Sağlığı Merkezi'nin açılış nedeniyle İstanbul'a gelen ünlü tüp bebek uzmanları, son iki yılda yapılan araştırmalarda, yüzde 2 - 3 olan genetik anormali doğum oranının yüzde 9'a çıktığını belirtti.

Mikroenjeksiyon yönteminin babası sayılan Brüksel Serbest Üniversitesi Üreme Sağlığı Merkezi Direktörü Prof. Dr. Andre Van Steirteghem, "Bu çok küçük bir oran. Ama bu sorunu elveveşsizlere bildirmeliyiz yanıltıcı" dedi.

Anormalliğin kromozomdan kaynaklandığını belirten Steirteghem şöyle konuştu: "Mikroenjeksiyonla verilen gelişmemiş, olgunlaşmamış spermler bunu neden oluyor. Örneğin babada kısırlık sorunu varsa, aynı sorun genetik olarak çocuğa da geçiyor."

Güvenilir teknik

Toplantıda "implantasyon öncesi genetik teşhis" konusunda bilgi veren Prof. Dr. Ingeborg Liebaers de şunları söyledi: "Bu teknikle doğan bebeklerin mutlaka takip edilmesi gerektiğini biliyoruz. Bebek doğmadan önce ve sonra yaptığımız genetik incelemelerde seks kromozomlarında çok hafif bir anormallik artışı olduğunu belirledik. Bu da kısırlık sorununa neden olabilir. Sorunun neden kaynaklandığını araştırdığımızda, erkeklerin sperm kalitesinin düşüklüğünden olduğunu gördük. Yine de bu yöntem güvenilir bir teknik."

Sigara kadın düşmanı!

Türkiye'deki erkeklerin yüzde 60'ının, kadınların ise yüzde 20'sinin sigara içtiği bildirildi. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Kardiyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Rıdvan Yalçın, kalp ve damar hastalıklarını artıran sigaranın, akut enfarktüsten ölüm riskini kadınlarda altı, erkeklerde üç kat artırdığını söyledi. Yalçın şöyle konuştu:

"Kadınlarda yaşam şartları, stres ve sosyal faaliyetler sigara içmini artırıyor. Ne yazık ki, genç kadınlarda da sigara içme oranı giderek artıyor. Sigara kalbi hızlandırıyor, çarpıntı yapıyor ve ritim bozukluğuna yol açıyor. Bir tek sigara içmek, 15 dakikalık süreyle kan basıncını artırır. Atardamarlarda bozukluklara yol açar.

HDL denilen iyi yağların düşmesine neden olur. Kanın taşıdığı oksijeni azaltır. Beyinde kalıcı ve geçici felçler oluşabilir." aa

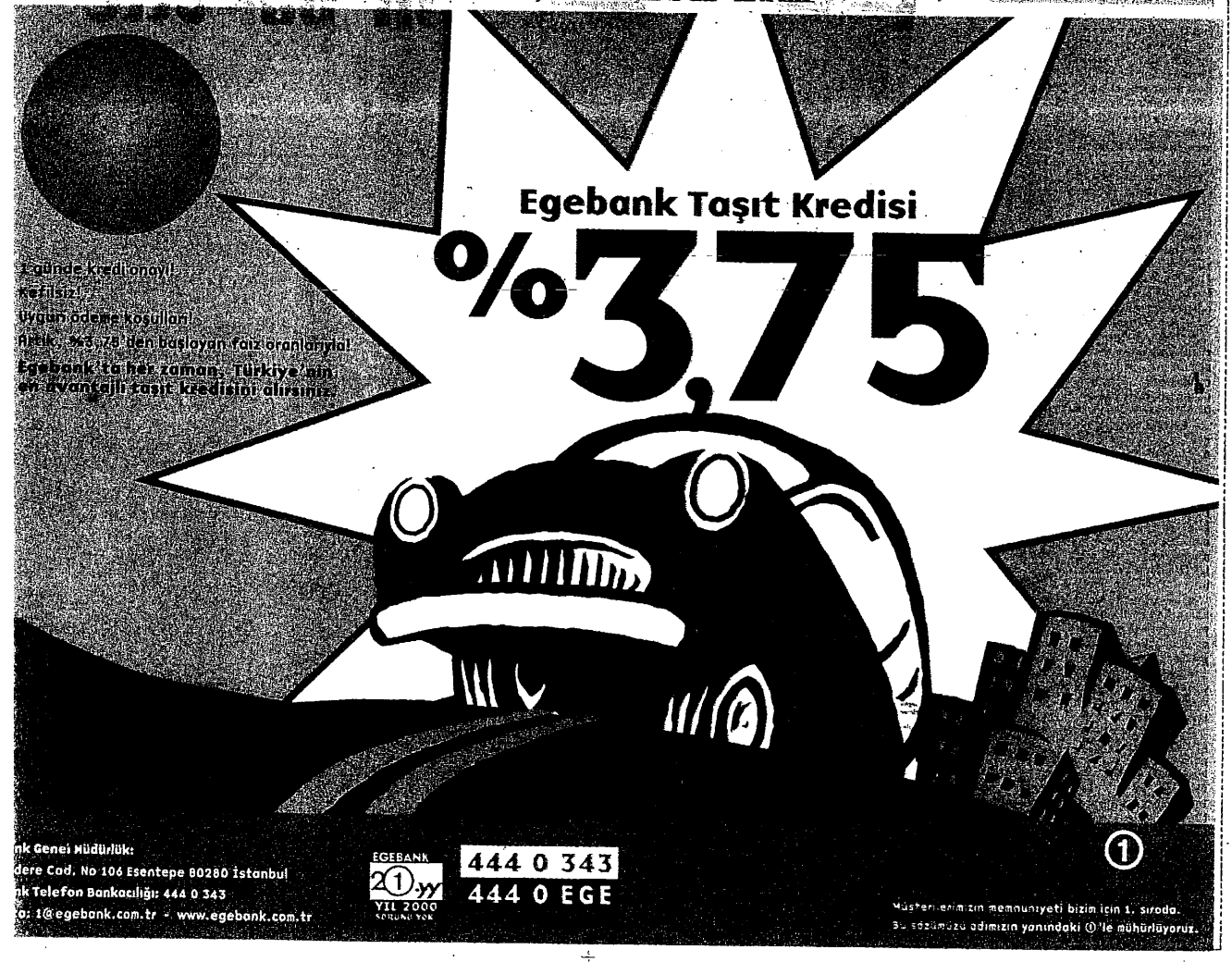

Gani Feneı

Sevgili Fenerl Fenerbahçel çinde bulun Birçoğunuzun mah kurtulmak için estet dırdığının farkındayı Eyüp Sultan'da, T tel bağlayanların, çap rin sizler olduğunu b İnsan işinden istifa nıyor, hatta mastürb sinden vazgeçebiliyo miyor.

İşte bu kötü gidişe başkanlığına adaylığı Gencim, güzelim, gin...

Üstelik Ali Şen gib Şimdi beni başkan pacağımı açıklıyorun

■ Sevgili taraftarla gim ki taraftarın yüz cek. İşte ideal kadro ri Cem Yılmaz, stop Erdoğan, santrfor Su rator Şener Şen, sola vi Alacakaptan, orta guli (Bulgar Milli İ Ferhan Şensoy. Tekn man, malzemeci Mel Serdar Turgut...

■ Bu arada merak satmayacağım. Heps mından alıp Fenerba gim. Böylece dayak önünde kaba bir şeki

■ Oynadığımız her ya Italya liginden fut Eğer Pendikspor'a za fer etseydik, Galata öğrencilerin oynadığı zimle alay edemezler

■ Futbolcular psik zi'nda antrenman ya nedenle antrenman s çesine taşınacak. Der di. Ağzı napsalım na derlerse bu kez futbo

■ Sevgili Fenerbah nen mafya temizlem mafyayla anlaşma yap

■ Atatürk'ün kurd getirenlerden hesap takımını bu hale getir ri... Bu takım paralı geldi. Para futbolda nerbahçeliler. Eğer ş şimdi Fenerbahçe'de labilirdi. Paraylа olmu bi...

■ Sevgili Fenerbahç amigo sayısını da artı yurtdışından amigo d şarkısını başarı ile söy görüşmelerini sürüyo

■ Trabzonspor ile g yorum. Böylece Hme vurmak için tutulan te tin ekonomisine bir fa

■ Fenerbahçe'de es gim. Boyuna çizgili ge pan ve yaptıranların b lerine asla müsaade e forma işini modacı C Futbolcuların kostüm bile hakemlerin kostü laşırız sanıyorum. Bu kemlere bir kıyağımız

ISRAR yok teklif v Eğer beni başkan s lan'ı yenemez belki a futbol kulübüne de ye Çok şükür ki böyle

P-39 Milliyet

E-Posta:nkalkan@milliyet.com.tr Faks: 0212 505 63 39
NAZİRE KALKAN

Toplam kalite Ankara'ya gerek

2001'de kamu kuruluşlarına da Ulusal Kalite Ödülü verilecek. Bakalım kalitenin yolu Ankara'dan geçecek mi?

TÜSİAD ve KalDer'in ortaklaşa düzenlediği 8. Ulusal Kalite Kongresi'ne ilgi bu yıl oldukça fazlaydı. KalDer Yönetim Kurulu Başkanı Yılmaz Argüden "Doğrusunu söylemek gerekirse, ekonomik kriz yüzünden bu denli büyük bir ilgi beklemiyorduk. Ancak 2300 katılımcıya ulaştık" diyor. Basının ilgisi yalnız açılış ve ödül töreniyle sınırlı kalsa da katılımcılar oturumlara da büyük ilgi gösterdiler. Hatta ilk gün kalabalık yüzünden bazı toplantılara girememeyenler bile oldu.

Türkiye'de toplam kaliteyle ilgili çalışmalarda bugüne dek öncülüğü hep özel sektör kuruluşları üstlendi. Brisa, Beko Ticaret gibi kuruluşların Avrupa'da aldıkları ödüllerle bu çabalar taçlandı. Ancak son dönemde toplumdaki beklentiye paralel olarak kamu kuruluşları da benzer çalışmalara başladılar. Argüden'in Ulusal Kalite Kongresi'nin gelecek yıl Ankara'da yapılacağını açıklaması kaçınılmız biçimde bu bağlantının kurulmasına neden oluyor.

Nitekim 2001 yılında kamu kuruluşları kategorisinde de Ulusal Kalite Ödülü verilmeye başlanacak. Kısacası önümüzdeki dönemde sayıca çok daha fazla kamu kuruluşunun bu alana eğileceğini söyleyebiliriz.

Ancak kamu ve toplam kalite deyince durup, düşünmek ve bu kavramları biraz sorgulamak gerekiyor.

Çünkü kamu kuruluşlarının tek başlarına yapacakları iyileştirmeler son derece sınırlı.

İlk günkü oturumlardan birini yöneten TÜBİTAK - MAM Müdürü Ömer Kaymakçalan'ın dikkat çektiği gibi "Devlet ülkenin en büyük şirketi. Devlette toplam kaliteyi başlatmanın yolu ise en tepeden, Ankara'dan geçiyor. Çünkü kamu kuruluşlarının hepsi bir bütünün parçası."

İzlediğim oturumlardan en çarpıcı olanlarından biri de zaten bu konuyla ilgiliydi. Ödüller bir yana, bugünkü sayfada biraz da 8. Ulusal Kalite Kongresi'nde konuşulanlardan, tartışılanlardan söz edelim.

Tonton dönercinin maliyeti nasıl düştü?

Atık Borsası'na rağbet

Kalite Kongresi'nin ilk gününün en kalabalık oturumlarından biri hizmet sektöründe kalitenin tartışıldığı toplantıydı. Oturumu yöneten Eczacıbaşı Tüketim Ürünleri Grup Koordinatörü Erdal Karamercan'ın verdiği bilgiye göre Türkiye'nin gayri safi yurtiçi hasılasının yüzde 60 gibi önemli bir bölümü hizmet sektöründen geliyor. ABD'de bu oran yüzde 80'e çıkıyor.

Bilkent Üniversitesi'nin vakıf şirketlerinden Bilintur'un Yönetim Kurulu Murahhas Azası Orhan Hallik'in aktardığı dönerci örneği toplam kalite yönetiminin sürekli iyileştirme prensibinin çok küçük işlerde bile kullanılabileceğini göstermesi açısından çarpıcı bir örnekti.

Ankara'da Bilintur'a bağlı çalışan Tonton Dönerci adlı işletmede dönerin önemli bir kısmının müşteriye satılmadan ziyan olup gittiği tespit edilince maliyetleri düşürmek için örnek bir çalışma başlatılmış. Hallik, "Dönerin ziyan olmasının nedeni karışımının, miktarının ve pişirilme süresinin yanlışlığından kaynaklanıyordu. Çözüm olarak et ve kıyma karışımı yeniden ayarlandı. Et, döner tablaya büyük bloklar şeklinde değil azar azar konmaya başlandı. En son olarak da istatistiki bir çalışma yapılarak pişirme süreleri müşterilerin yoğunlaştığı saatlere göre ayarlandı. Ve böylece maliyetlerde yüzde 35 gerileme sağlandı" dedi.

Orhan Hallik, Şirzat Subaşı ve Erdal Karamercan hizmette kaliteyi tartıştı.

Beko Ticaret'in ödül sırrı

Geçtiğimiz yıl KOBİ dalında hem Avrupa Kalite Büyük Ödülü'nü hem de Ulusal Kalite Ödülü'nü kazanan Beko Ticaret'in satış yöneticisi Şirzat Subaşı'nın "Bizim ISO 9000 belgemiz yok" demesi ise herkesi şaşırttı. Şirzat'ın bu açıklaması üzerine salondaki dinleyiciler kendisini soru yağmuruna tuttular. Klasik düşünceye göre ISO 9000, toplam kalite yönetimine giden yolda ilk basamak gibi düşünülüyor. Ancak Beko Ticaret örneği bunun şart olmadığının çok canlı bir kanıtı. Şirzat sorular üzerine neden ISO 9000 almadıklarını şöyle açıkladı:

"Standartları veren kuruluşları çağırıp, dinledik. Baktık anlattıkları bizi hantallaştıracak. Çünkü günde 3 - 4 karar alıyoruz. ISO 9000'in prosedürlerinin bu kararları geciktireceğine karar verdik. Ve sonunda riski göze alarak ISO'dan vazgeçtik."

Evcil'i geç yakaladılar ama kalitede iddialılar!

Kalite Kongresi'nde "Kamu kuruluşlarında kalite" oturumunu izlemeye gelenler arasında üniformalı dinleyiciler dikkati çekiyordu. Son günlerde adı "Evcil skandalı"yla anılan Bursa Emniyet Müdürlüğü'nün geçtiğimiz eylül ayında ISO 9001 belgesi aldığını da Ulusal Kalite Kongresi'nin ilk gününde öğrendik.

Bursa Emniyet Müdürlüğü'nün eylül ayında ISO 9001 kalite belgesi alması Kongre'de trajikomik bir etki yarattı

Bir yıldır Bursa'da olduğu ortaya çıkan Erol Evcil'in Bursa Emniyeti'nce nasıl olup da yakalanamadığına Türk kamuoyu akıl erdirememekten, meğer bu kurumumuz kalite konusunda hayli iddialıymış.

İçişleri Bakanı Tantan tarafından görevden alınan Kemal Bayraktar döneminde başlatılan kalite çalışmaları Uludağ Üniversitesi'yle işbirliği içinde yürütülmüş.

Uludağ Üniversitesi öğretim üyesi Bilçin Tak bu projenin içinde bizzat yer almış bir akademisyen olarak Bursa Emniyeti'ndeki iyileştirici çalışmalar hakkında bilgi verdi ve "Daha yolun başındalar ama çok mesafe aldılar" dedi.

Tak'ın aktardığına göre Bursa Emniyeti son bir yıldır şunlara muktedirmiş:

- Şüpheli şahsların gerçekten aranan suçlu olup olmadığını oluşturulan bilgisayar veri tabanıyla 3 saniye içinde tespit ediliyor.
- 24 saat içinde pasaport veriliyor.
- Çalınan arabalar 24 saatte bulunuyor.

Bu bilgiler salondaki izleyiciler arasında gülüşmelere ve "Erol Evcil herhalde ISO standartlarının dışında kalıyor" yorumlarına neden oldu.

Yine N'AAAPTINIZ?!?!
Türkiye'nin en avantajlı taşıt kredisi!
İyi yaptık!
* Kefilsiz! * %5,50'den başlayan faiz oranları!
* 1 günde kredi onayı! * Uygun ödeme koşulları!
Egebank'a gelin, Türkiye'nin en avantajlı taşıt kredisi ile tanışın.
Egebank Genel Müdürlük:
Büyükdere Cad. No 106 Esentepe 80280 İstanbul
Egebank Telefon Bankacılığı: 444 0 343
e-posta: 1@egebank.com.tr - www.egebank.com.tr
EGEBANK 21.yy YIL 2000
Müşterilerimizin memnuniyeti bizim için 1. sırada.
Bu sözümüzü adımızın yanındaki 1'le mühürlüyoruz.

p.40

'Kamp yaparken aklımıza geldi

Taksim Vakkorama'da artık outdoor sporları malzemeleri satılıyor. Vakkorama Outdoor'u açma fikri Cem Hakko'nun aklına arkadaşlarıyla kamp yaparken geldi. Hakko'nun oğlu sayesinde de, satışa sunulan her ürünün küçükler için tasarlanmış modellerini içeren "babalar ve oğullar" konsepti ortaya çıktı

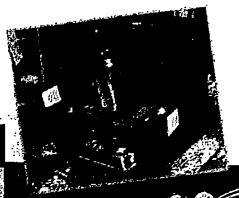

Taksim Vakkorama'daki mağazad Camel Trophy, Polaris, Buggy, KTI motorları Alpinestars, Salomon ve Camper gibi markaların malzemel satılıyor. Hem acemi hem de usta outdoor'cular için...

Fotoğraflar: OKTAY ANKIN

Mahruki dağları anlatacak

Mağaza, Vakkorama Taksim'in içinde iki katta toplam 1400 metrekarelik bir alanda hizmet veriyor.

2002 PROGRAMI:
- 3 Ocak Ahmet Utlu "Yeni kültürlerde misafir olmak"
- 10 Ocak Feridun Çelikmen "Doğada hayatta kalabilme becerisi"
- 17 Ocak Nasuh Mahruki "Himalayalar ve değişik coğrafyalar" (Dia gösterimi de yapılacak)
- 24 Ocak Arif Aşçı "İpekyolu'nda son kervan"
- 31 Ocak Metin Kap "Off-road kullanma tekniği"
- 7 Şubat Ali Deveci & Galip Gürel "Otomobil Sporları"
- 28 Şubat Bünyemin Sürmeli "Hava koşullarını öngörebilme"
- 7 Mart Mehmet Yaşin "Outdoor'da gezmek, olmak" (Soru-cevap)
- 14 Mart Cem Baytekin "GPS kullanımı"

Bilgi için: (0212) 251 15 71 (5 hat)
www.vakkorama.com.tr/outdoor

Camel Trophy şampiyonları da orac

Vakkorama Outdoor'da düzenli olarak yapılacak "Perşembe Söyleşileri"ne 7 Şubat'ta, 1988'de Sulawesi Adası'nda yapılan Camel Trophy'de dünya şampiyonu olan Ali Deveci (sol üstte) ve Galip Gürel (sağ altta) katılacak. Söyleşinin başlığı "Otomobil Sporları" olacak. Söyleşilere mart sonuna dek Mehmet Yaşin, Ahmet Utlu, Feridun Çelikmen, Metin Kap ve Nasuh Mahruki gibi isimler de katılacak.

MEFARET AKTAŞ
maktas@milliyet.com.tr

İstanbul'da outdoor sporları ve kampçılıkla ilgilenenleri bir araya getirecek yeni bir oluşum var artık. Vakkorama Taksim'de açılan Vakkorama Outdoor, öncelikle konunun ilgililerinin her türlü malzeme ihtiyacını karşılamaya yönelik bir mağaza. Ama aynı zamanda outdoor sporları ve kampçılıkla ilgili pek çok söyleşi, uygulamalı eğitim ve etkinliğe de ev sahipliği yapacak.

Vakkorama Taksim'in iki katında 1400 metrekarelik bir alanda, dünyanın Camel Trophy, Salomon, Cassi, Buggy, Polaris, Garmin, Camper ve KTP gibi bu sporların malzemelerini üreten ünlü markalardan, ATV 4x4 motorlar, cross-

Bisiklet de var, çakı da...

Vakkorama Outdoor'da bisikletlerden cross cart'lara, çakıdan fenere ve spor giyim aksesuarlarına her türlü outdoor araç ve gereci var.

cartlar, cross-motorlar, buggy ve uçurtmalar, GPS'ler, bisikletler, outdoor giysileri, çadırlar ve kamp için gerekli her şey satılıyor. Mağazanın konseptinde bu sporları büyüklerle küçüklerin bir arada yapması var. Bu yüzden motorlardan giysilere her şey hem çocuklar hem de büyükler için ayrı ayrı tasarlanmış. Mağazada ayrıca her perşembe 17.00-19.00 arasında yapılacak "Perşembe Söyleşileri"nde outdoor sporlarının usta isimleri bu sporları anlatacak, tecrübelerini paylaşacak ve eğitim verecek.

"Çocuklar babaları zorluyor"

Outdoor sporlarına düşkünlüğü ile tanınan Vakko Kuruluşları Yönetim Kurulu Başkanı Cem Hakko bu mağazayı açma fikrinin outdoor'cu arkadaşlarıyla sık sık gittiği kamplarda ateşin başında ortaya çıktığını söylüyor. Mağazanın "büyükler ve küçükler bir arada" şeklinde özetlenebilecek konsepti de Hakko'nun aklına altı yaşındaki oğlunun kampçılığa olan düşkünlüğü sayesinde gelmiş.

■ **Neden outdoor spor malzemeleri satan bir mağaza açtınız?**

Cem Hakko: Biz uzun zamandır birçok arkadaşla kamp yapıyorduk. Kamp yapma da biraz paylaşım meselesi. Ateşin etrafında oturup konuştuğumuzda bu konuda birçok şeyin eksikliğini gördük. Biz her zaman sevdiğimiz şeyleri yaptık ticarette de. Dedik ki "Madem böyle bir kamp keyfimiz var, bir kampçının, doğayı sevenlerin aynı çatı altında buluşacağı bir yer açalım." Biz de artık hepimizin çocukları olmaya başladı. Bu kamp konusunda da çocuklar biraz babaları zorlamaya başladı.

■ **Evet, Vakkorama Outdoor'un bir "babalar ve oğullar" konsepti var.**

O herhalde ben 6 yaşındaki oğlumla beraber kamp yapmayı çok sevdiğim için çıktı. Orada en güzel paylaşımı hissediyorum.

■ **Peki kız çocukları?**

İki de kızım var ama onlarla henüz hiç kamp yapamadık.

■ **Siz outdoor sporlarına düşkünlüğünüzle tanınıyorsunuz. Hangileriyle ilgileniyorsunuz?**

Kamp hepsini içine alıyor. Şu sıralar daha çok trekking, dışarıda fotoğrafçılık, cross-motorları. Tamamıyla dışarıda yaşama ile ilgili...

"Ben Bolu'da kamp yaparım"

■ **Dostlarınızdan bu tip sporlara düşkün, beraber kamp yaptığınız kimler var?**

Valla Metin Kap'ından Galip Gürel'ine, Ahmet Utlu'ya kadar bu konuda ünlü, Camel Trophy'e katılmış falan insanlar var. Hayatları bunun üzerine kurulu. Kamp yapanların sayısı hızla artıyor. Evvelden üç-beş kişi giderken şimdi on-onbeş kişililik gruplar oluşmaya başladı.

■ **En çok nerelerde kamp yapıyorsunuz?**

Ben Bolu'cuyum. Bir arkadaşım sayesinde ilk kez yedi sene evvel Yalova'da yapmıştım. Şimdi fırsat buldukça oğlum beni zorluyor. Bu tip yerlere gittiğimizde hep çadır oluyor yanımızda.

■ **Türkiye'de en çok yapılan outdoor sporları hangileri?**

Dağcılık tabii çok önemli, çok gelişti. Karşı olmama rağmen avcılık çok önemli. Bir de herhalde bizim yaptığımız kampçılık.

■ **Vakkorama Outdoor'da söyleşiler dışında ne gibi aktiviteler yapılacak?**

Bu iş şimdi çok ciddiye gitmeye başladı. Şimdi Bolu'da gölün kenarında 45 kişilik bir kamp hazırlanıyor. Ömer Tümay düzenliyor. Metin Kap'ın da bir çalışması var. Bu tip kamplarda insanlara kamp aletleri ve doğa ve hava durumu ile ilgili eğitim verilecek ki, sonradan kendi başlarına gidebilsinler. Çünkü mesela kaybolma olasılığı var.

Orman devamlı çekiyor sizi. Türkiye kampa çok elverişli bir yer. Orman, göl, şelale her şey var. İki saat içinde kampınızda olabilirsiniz. Dünyada bu kadar kampa elverişli memleket yok. Başka yerlerde kamp için izin almanız lazım. Ateşinizi istediğiniz gibi yakamazsınız, çevre için pek çok kural var. Türkiye'deki kampçılar hem eğitimli hem de çevreye çok saygı duyuyorlar. Kampların ardından yerde en ufak bir şey bulamıyorsunuz. Motörler konusunda da, Süleyman Memnun burada Kemer Country'de bir cross parkuru yaptı. Orada herkese teker teker motora, ATV 4x4'lere binmesini, bakımını öğretiyor. 4 yaşından 50-60 yaşına dek insanların orada bu işi öğrenme şansı var. ■

İdeal Kart'a hem ekstra indirimler hem de taksit Laura Ashley, Mexx ve Mothercare'de!

	Mevcut İndirim	Ekstra Kart ile İndirim	İdeal Kart ile Taksit
mothercare	%50	%45	%25
MEXX	%30	%25	%0
LAURA ASHLEY	%30	%25	%0

www.idealkart.com

DIŞBANK

P-4L

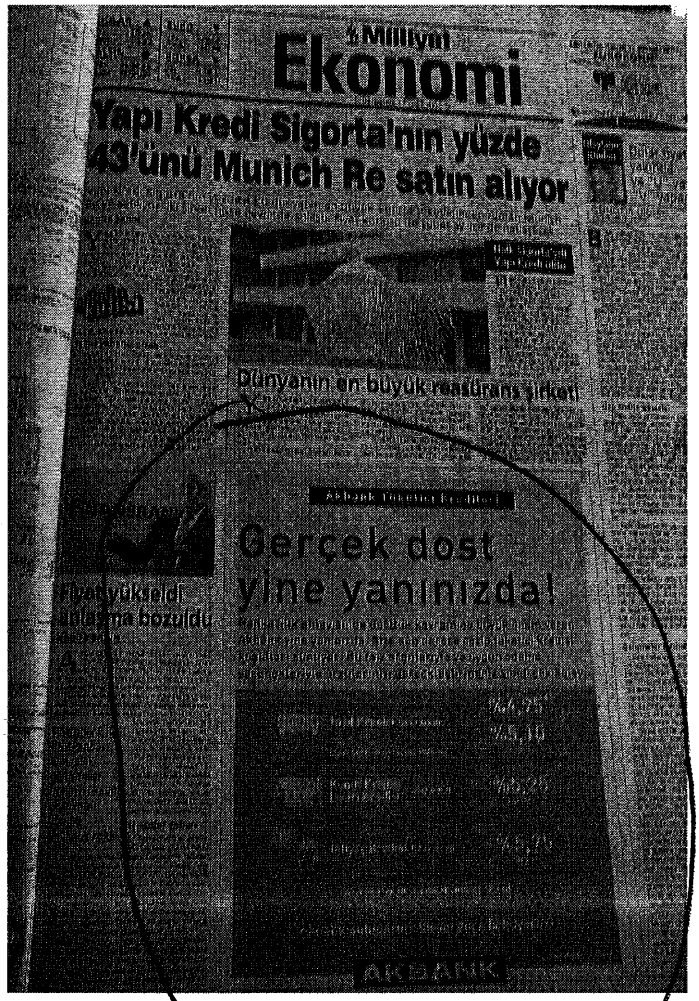
Milliyet
Ekonomi
Yapı Kredi Sigorta'nın yüzde 43'ünü Munich Re satın alıyor
Dünyanın en büyük reasürans şirketi
Gerçek dost yine yanınızda!
AKBANK

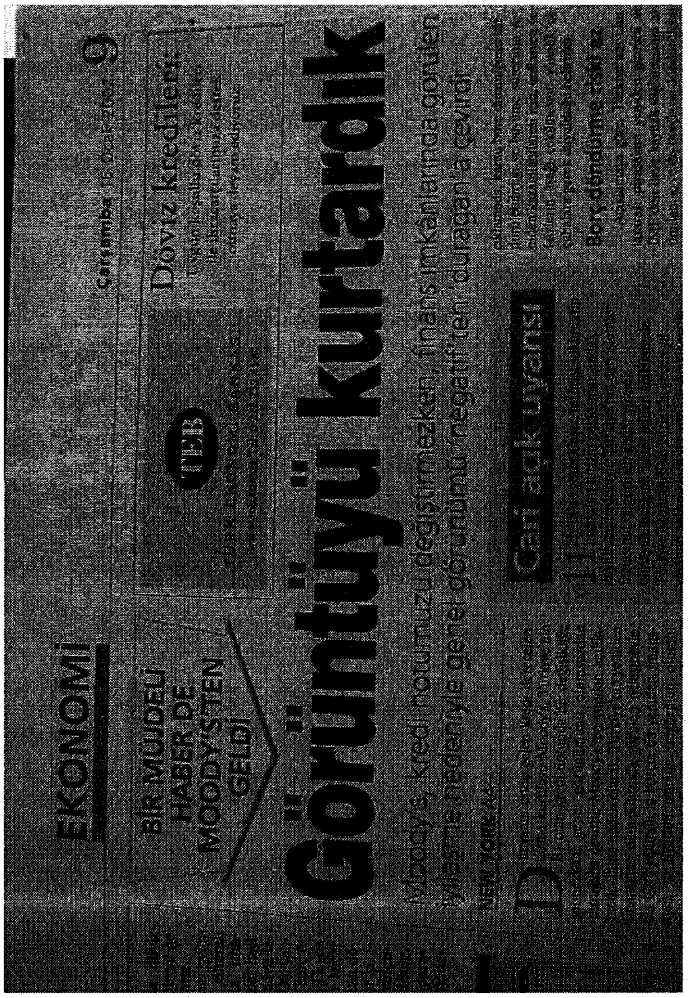
Görüntüyü kurtardık
Döviz kredileri
EKONOMİ
BİR MÜDELİ HABER DE MOODY'STEN GELDİ
Gençlik uyarısı

Milliyet
Gökyüzünde yalnız gezen 'scooter'lar!
Dili küpeli başbakan kızı
10 taksit, 11 taksit!
Arçelik almak çok basit.

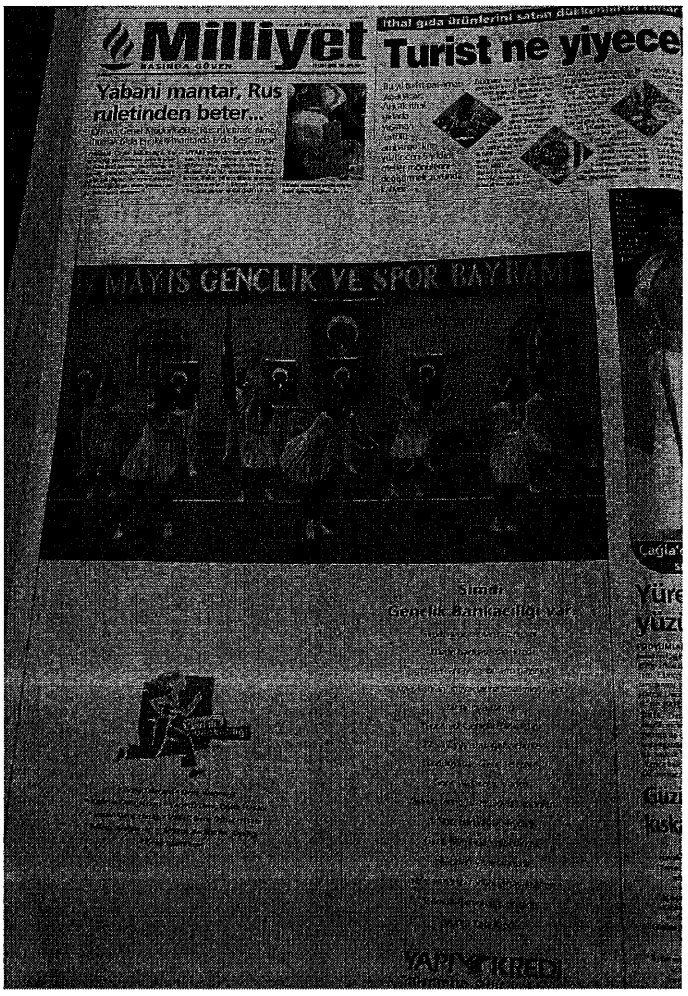
Milliyet
İthal gıda ürünlerini satan dükkanın sahibi
Turist ne yiyece
Yabani mantar, Rus ruletinden beter...
MAYIS GENÇLİK VE SPOR BAYRAMI
YAPI KREDİ

09.02.2002 P. 42

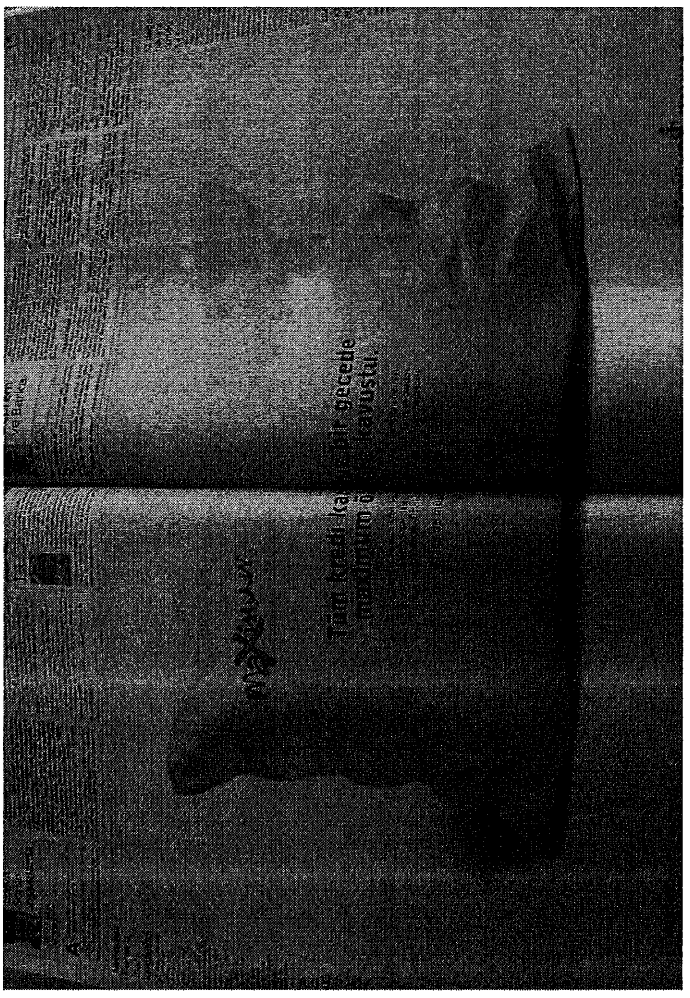

14.12.2002

P-43

12.12.2002

p-44

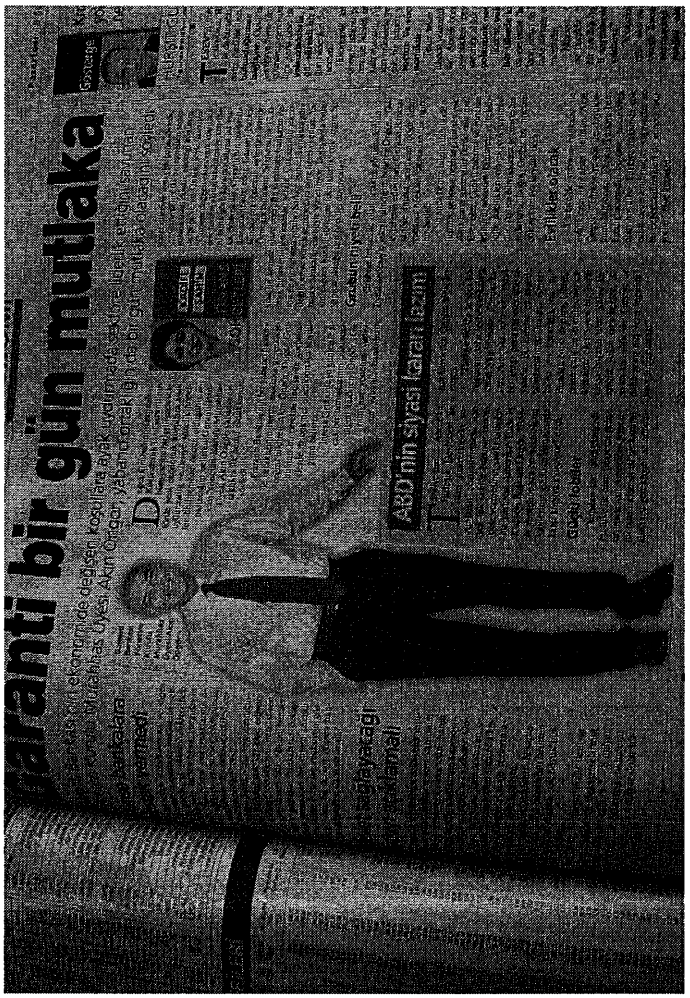

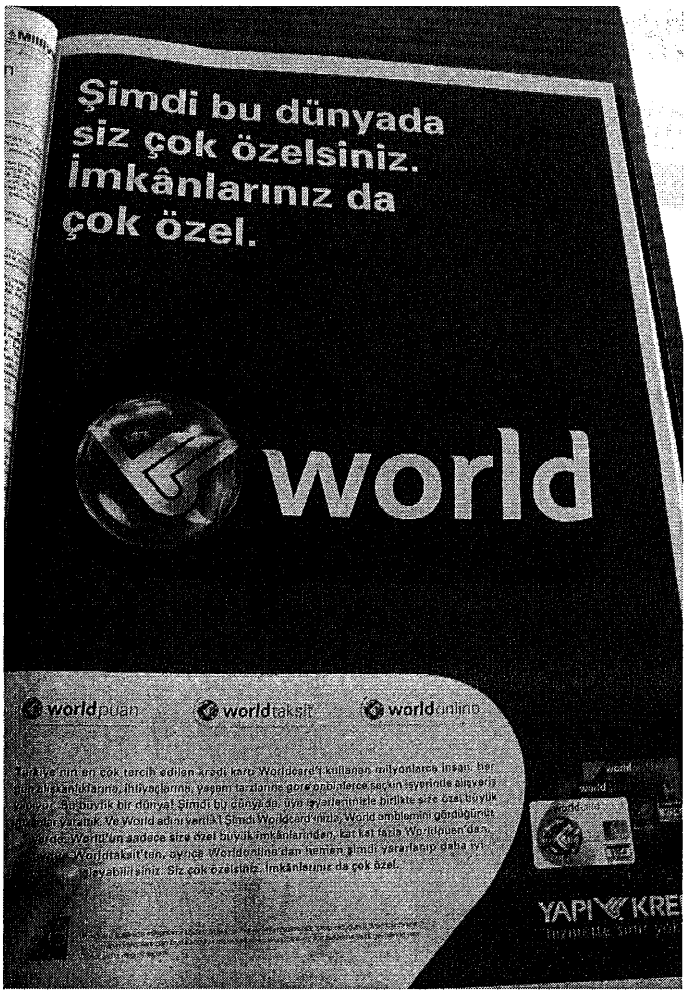

04.02.2002

08.02.2002 p.45

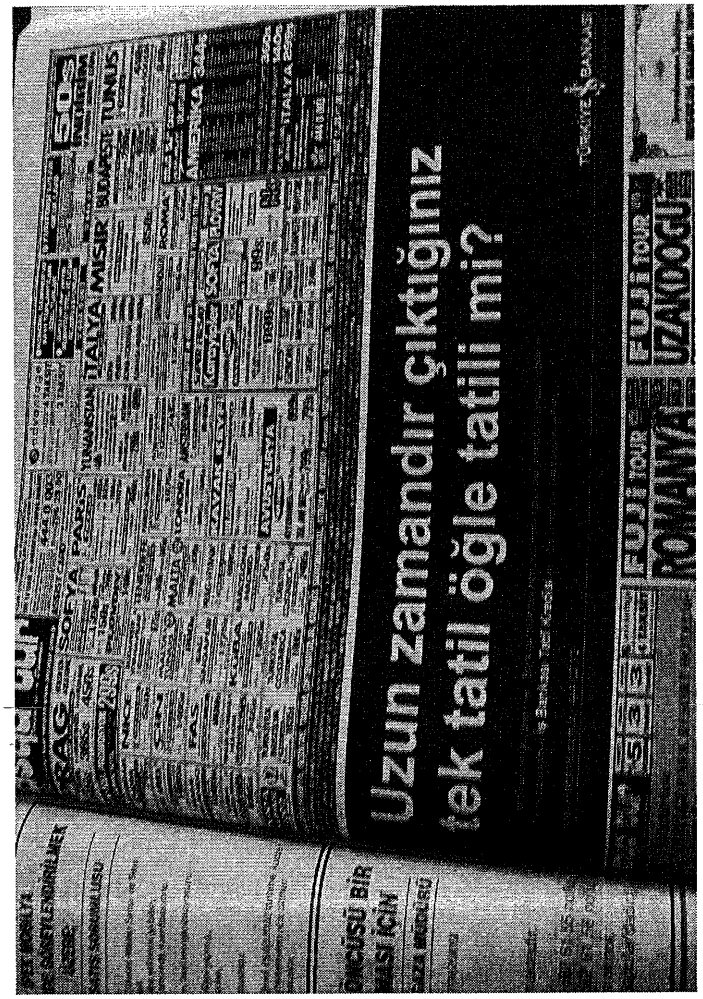

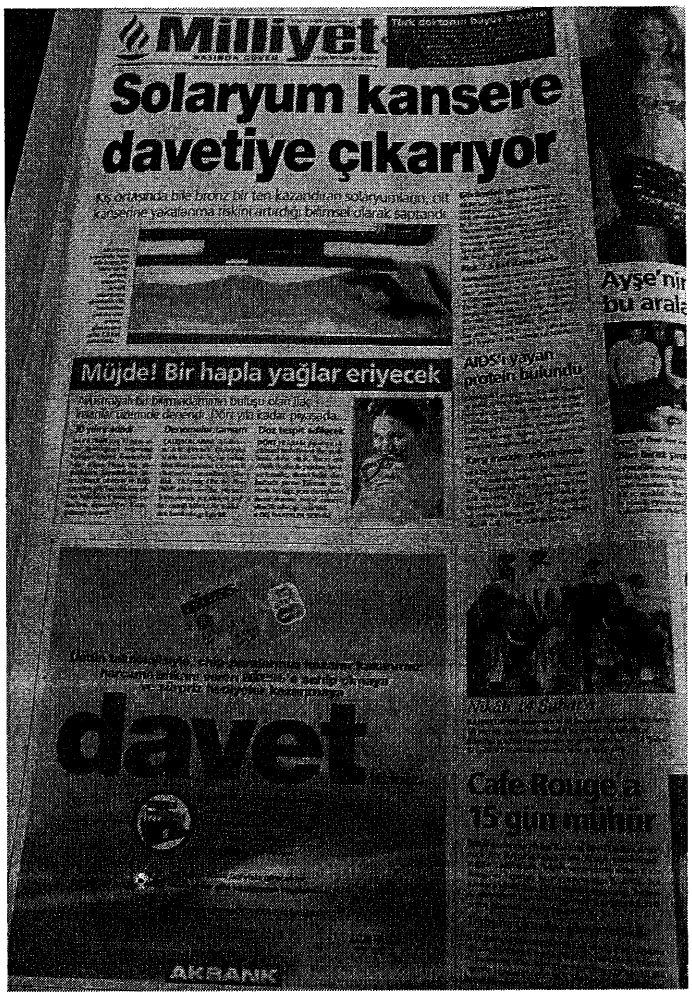

Milliyet

...kokaini ver, kaybol!'

...ginin bir türlü engelleyemeyen Hollanda'nın Schiphol ...nda 3 kilograma kadar kokainle yakalanan beza almıyor

...olta'ya daveti

Amerika gribe teslim

T...

Olaylar ve İnsanlar

Bu gidiş hayra alamet değil...

HASAN PULUR

H...

NİYE?

MİLLETVEKİLİ dokunulmazlığını görüşen komisyonun AKP'li başkanı Hüseyin Kutlu söyledi, "yargıya güvenmiyorlar, çünkü yargı zam bağımsız değilmiş".

ERBAKAN mahkum olduğu zam davasının sanıklarından olmasa gerekken Abdullah Gül ile Abdülkadir Aksu ...

Çeşitli fedakarlıklarla bütçe açığını kapatmaya çalışan hükümetin, bütçeye ek ödenek getirmesi gündeme geldi. Maliye Bakanı Kemal Unakıtan'ın, "Bütçeye ek ödenek getirmeyeceğiz" açıklamasına rağmen, bakanlıklar, ek ödenek için baskılarını sürdürüyor.

Bu durumda, ek ödenek için Meclis'e gidilmesi kaçınılmaz görünüyor.

Ek ödenek için Meclis'e gidilmesi durumunda, bütçe açığının ne kadar artacağı merak konusu.

Bu gidişin hayra alamet olmadığı ise kesin.

İSTANBUL İTİBAREN

İSTANBUL TRABZON

...İstanbul-Trabzon, ...Trabzon-İstanbul

...ulan karşılıklı uçuş yapılan diğer iller:
...Diyarbakır, Adana, Samsun,
...Erzurum, İzmir, Antalya.

...UR AİR

...Yıldız Kargo Şube ve İrtibat Ofisi Ali Satış Noktalarında

Citibank'tan rüya gibi yeni yıl hediyeleri!

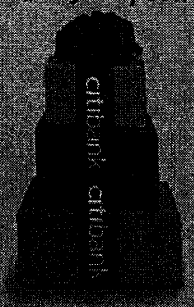

Şansınızı artırmak elinizde! Citibank Kredi Kartı ya da Citibank Bireysel Kredi kullanarak daha çok harcayın, daha çok kazanma şansı yakalayın.

4 aylık fırsat! Her ay 123 kişi hiç ödeme yapmadan harcama yapabileceği Bedava Kredi Kartına sahip olacak.

1 kişi 10 Milyar TL'lik, 11 kişi 1 Milyar TL'lik, 11 kişi 250 Milyon TL'lik ödül kazanacak!

Çekilişe katılmak çok kolay.

Citibank Kredi Kartı

- Kartınızla yaptığınız harcamalarınız her 50 Milyon TL'lik bölümünüzde yeni bir şans kazanacaksınız.
- Ayrıca, herhangi bir Citibank Kredi Kartı sahibi olmakla da size bir şans kazandıracak!

Citibank Bireysel Kredi

- Alacağınız Bireysel Kredinin her 5 Milyon TL'lik bölümüne yeni bir çekiliş şansına sahip olacaksınız!

Azami 4 adet Bu kampanyayı 1 Kasım 2000 - 29 Şubat 2001 tarihleri arasında değerlendir!

Citibank ürünlerini hemen başvurun, siz de kazanın!

Your Citi never sleeps

444 0 500
www.citibank.com.tr

citibank

Milliyet
BAŞINDA GÜVEN
www.milliyet.com.tr
5 Ocak 2003 Pazartesi 300.000 TL

Halepçe'deki 'şeriat devleti'nin kalesine girdik

İşte Kürt El-Kaide'si

Namık Durukan bildiriyor

p-47

© Milliyet

Kuzey Irak'ta, Halepçe'deyiz. ...in terör ...indeki ...ol İslam'ın ...dığı ...Kaddayız.

Bu fotoğrafın çekildiği yer K. Irak'ın 'Tora Bora'sı diye anılıyor

...

'Batık' faturası

Batık bankalardaki borçları temizlemeye çalışan fon'un görev zararı 17.2 katmıyor

...

...ların oylarıyla zirvede

Yılın sporcusu

...REYYA ...HAN

...INTİ (537)

En uygun kredilendirme ve nakit çekim faiz oranı
%6.5*
Axess'de!

33 milyar liralık asker

Çekim gücü daha da arttı.

p.48

Engelleri aşarım!

Otoyola merdiven dayadılar!

Belediyeler, yayaların banyer ve tel örgüleri tahrip ederek otoyolu çaprazlamasını engelleyemeyince, çareyi yol kenarına "merdiven" inşa etmekte buldu. Hem de yasadışı olarak...

Tanıtım Yurttaş Tümer

Ana Bağırcılar Belediyesinden Yılmaz Cindoruk, Ali Bağlarca yolu üzerinde yaptırdığı beton merdiven, Başkan Bayrak döneminden yapılmasının yanlışlığını söylüyor

...ali ve polis takım tutarsa!

...bol Tahkim Kurulu Başkanı Arslan; vali, kaymakam ve polisin görevli oldukları ilin takımını ...raftarına hoşgörülü davranmasını, futbolda şiddetin en önemli nedenleri arasında sayıyor

PINAR AKTAŞ İstanbul

Eski Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Başkanı Aydın Tuğcu Arslan, saha olayları ve seyirci psikolojisi üzerine 12 maddede toplad. Arslan, Futbol Tahkim Kurulu Kararları Işığında ve Şiddet Sebepleri başlıklı bildirisinde, nedenlerden bazılarını şöyle sıraladı:

- Cuntalar, emniyet, Basel, riskli Bölgesel ve sosyal nedenlerin ol kilen
- Seyirciyi, futbol kurallan konusunda eğitmek ve bilgilendirmek
- Bazı taraftar veya fanatik futbol gruplarının rant peşinde olmaları, bu tür gruplar kontrol altına alınmalı
- Müsabaka hakeminin hatalı olarak ve tabanın lig kararı verdiği seyircilerin tepkilerini ve aşırı tepkiler göstererek futbol sahasına girmeleri
- Bazı futbolcuların hakemlere karşı saygılı ve agresif olmaları, hakem kararının yanlış olduğunu ve maçta gidişatın etkisiyle diğer takımlara karşı haksız davranışları

- Bazı temsilcilerin, ele geçirdikleri imkanlar nedeniyle bir nevi sen ben ve hareketlerle ortaya koyuşları, seyircinin tepkisini haklı çıkarmaları
- Yöneticilerin, müsabaka öncesi ve sonrası yapmaları gereken, bilgisiz ve bilinçsiz açıklamalar
- Bazı basın mensuplarının futbolcuları yıpratıcı temalara devamlı olarak yer vermeleri, devamlı olarak olumsuzluğa dayalı haberler yapmaları ve seyircileri tahrik edecek yayınlar yapmaları
- Mahalli idare yetkili, Kaymakam, hakim savcı gibi en yetkili yöneticilerin (örneğin, il müdürü gibi) bu görevi takımları dışa tutmaları, o ilin seyircisiyle kenetlenmeleri ile yakınlarını, maçın takım seyircilerine karşı bir soğuğa ile yaklaşmaları, gerekirse yeşil bir hakemin takım seyircileri tarafından dayak yemesi ve hatta öldürülmesi gibi olayların ve hatta öldürülmesi gibi olayların

ARMUT PİŞ...
DISB

Objektif

P.43

Patrikhane meselesi

TAHA AKYOL

TÜRKİYE Lozan'da Rum patrikhanesinin statüsünü belirleyen bir hüküm yoktur. Lozan Konsey Başkanı Lord Curzon'un 1923 yılında İsmet Paşa'ya yazdığı bir mektupta "Patrikhane Lozan'da ele alınmadığı için, mevcudiyetine rağmen ve mahallî bir müessese olarak kalmaya devam edecektir" denmiştir.

Bir devlet ve hükümet içinde olmak, memleketine sadık ve yüksek vatandaş olmak... Hıristiyan kimliğimizin inancı ve ruhsatı için de mevcudiyeti ve faaliyeti olan Rum patrikhanesini ecdâd-ı seyyahlarımız gibi seyahatlarımız esnasında bir sadaka gösterilmesine ne mecburiyetimiz var?! Bu devlet ecnebiye hakkı yol Yunanistan'da değil mi?!" (Beşler ve Demirler III, sf. 79)

Hıfzı Mustafa Paşa'nın, fetvalarla padişaha Rum patrikhanesi için arsalar tahsisinde bir sadaka gösterilmesine ne mecburiyetimiz var?! Bu devlet ecnebiye hakkı yol Yunanistan'da değil mi?!" (Beşler ve Demirler III, sf. 79)

Hıfzı Mustafa Paşa'nın, fetvalarla padişaha Rum ve Ermeni patrikhanelerinin Mısır'a taşınmalarını da teklif etmesi hakkındaki iddiaları (Eşref V, sf. 104)

Bunlar rivayetin ötesinde değil.

Patrikhane tartışmaları bir tarafa, bugün Türkiye'de Rum patrikhanesi için arsalar tahsisinden, bu arsalara Rum patrikhanesinin ecnebi hükümdarlarla ve Ermeni patrikhanesinin Ermeni patrikhanesiyle Mısır'a taşınmalarını da teklif etmesi hakkındaki iddiaları (Eşref V, sf. 104)

Bunlar rivayetin ötesinde değil.

Patrikhane tartışmaları bir tarafa, bugün Türkiye'de Rum patrikhanesi için arsalar tahsisinden, bu arsalara Rum patrikhanesinin ecnebi hükümdarlarla ve

Sevgililer
günü dsknd
HSBC

p. 51
ONA
UĞUN
Axess

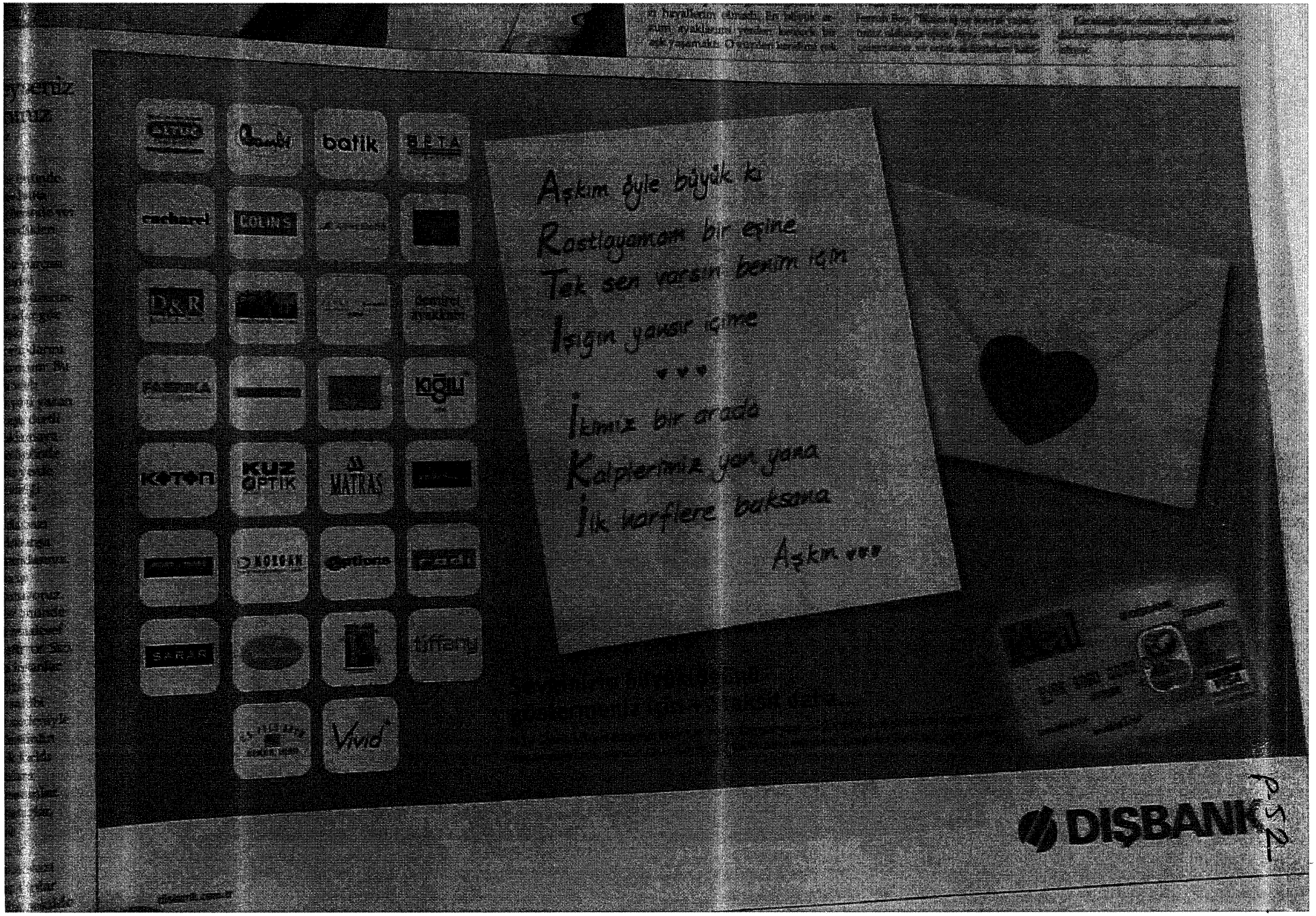
batik
Aşkım öyle büyük ki
Rastlayamam bir eşine
Tek sen varsın benim için
Işığın yansır içime
...
İkimiz bir arada
Kalplerimiz yer yana
İlk harflere baksana
Aşkım...
KUZ OPTİK
MATRAS
tiffany
Vivid
DIŞBANK

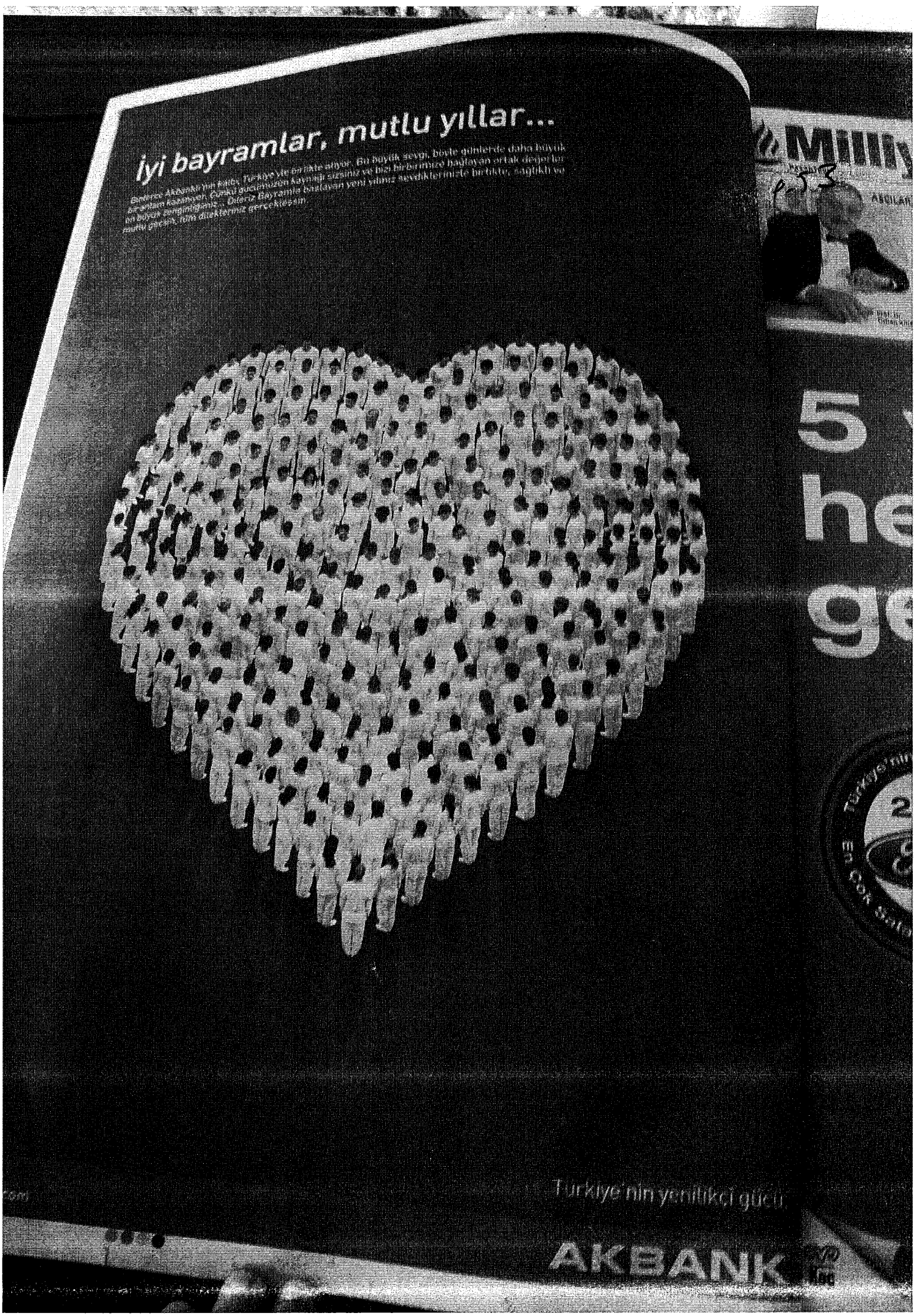
İyi bayramlar, mutlu yıllar...
Türkiye'nin yenilikçi gücü
AKBANK

idrak yoksunu

TUBA AKYOL

Genç göstermiyorsa da zengin gösteriyor

Alışveriş merkezleri en sık gittiğim yerler değil. Geçen haftaya kadar öyleydi yani. Geçen hafta kendi yılık kotamı dolduracak kadar çok alışveriş merkezi gezdim sanki.

Bu arızalı insanlara da kıskın dedikodu.

Bu arızalı insanlara da kıskın dedikodu.

Yapmak tabii. Bir alışveriş merkezi klasiği.

"Ama ne çirkin o pilotoyu nerede görmüştük ne kadardı, o pantolonla o kazak hiç olmuş mu?" ve elbette saçlar... ve elbette ayakkabılar... Alışveriş merkezlerinde geçen çok şey yüzler... Alışveriş merkezlerinde geçen çok şey yüzler... Alışveriş merkezlerinde geçen çok şey yüzler

Bir iskelem bile yok!

Sezen Aksu'nun Kanlıca'daki yalısından bu kez 'şarkı' değil, yıkım sesleri yükseldi. Sanatçının bir mimara yenilettiği iskele, İmar Müdürlüğü zabıtaları tarafından yıkıldı

İşte böyle söküldü
Yıkım sırasında önce iskelenin ahşap bölümleri söküldü, ardından kaynak makinesiyle demir korkuluklar kaldırıldı. ■ Fotoğraf: Ozan Güzelce

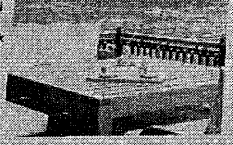

İskelenin eski hali

Alİ Eyüboğlu

Sezen Aksu'nun Kanlıca'daki yalısının önünü, bayramlarının kurduğu "sezen-aksu.blogspot.com" adlı sitede iki fotoğraf eşliğinde şöyle yorgunlanıyor:

"Sezen Aksu'nun günlerce dışarı çıkmadan o şahane bestelerini yaptığı evi işte burası! Sezen Aksu'nun en büyük keyfi sabah 05.00'te sıralarının uyanıp, Boğaz'a karşı bestelerini yapmak, şarkı sözü yazmak.

Sezen Aksu'ya ilham veren bu yalı, yerli ve yabancı turistlerin de gözdesi olmuş. Kanlıca'ya gelen turistler Sezen Aksu'nun evini görmek istiyormuş."

Gezinti tekneleriyle İstanbul Boğazı'nda tura çıkanların, kaptanın "Beyaz villanın yanındaki ağaçları çiçekli yalı Sezen Aksu'nun yalısı" anonsu yapmasından sonra onun şarkıları eşliğinde, "Sezen... Sezen..." diye tempolarıyla çınlattıkları yalıdan dün sabah kaynak sesleri yükseliyordu.

Çünkü İstanbul Büyükşehir Belediyesi Boğaziçi İmar Müdürlüğü zabıtaları, Sezen Aksu'nun küçük iskeleyi yenilemekle görevlendirdiği mimarın bunu yaparken iskeleye kattığı yeni alanı yıkmak için yalıdaydı. İskelenin önce ahşap kısmını söken zabıtalar, ardından kaynak makinesiyle de demir korkulukları kesti. İskeleyi kullanılamaz hale getirip gitti.

İskelenin yıkılmasıyla ilgili olarak Sezen Aksu'nun menajeri Yaşar Gaga ile konuştuk.

Kanlıca Barış Manço Caddesi üzerindeki yalıyı aldıklarında var olan iskele eskidiği için, görevlendirdikleri mimar tarafından yenileme çalışması yapıldığını söyleyen Gaga, "İskeleyi genişletmedik. Sadece tamir ettirdik. Onu da gelip yıktılar" dedi.

Sezen Aksu

Ohno Tu... sürpriz a...

Ünlü kanatçı ... beste... Ohno Tuncel... için özel bir albüm ... eserlerin yorumlan... yıldızlarını bulu... "Ohno Kriz Tribute Albüm" ... yönetmenliğini ... Aksu, müzik yönetmenliğini ise Zina Label üstlendi. Albümün sürprizi ise Sezen Aksu ve Nilüfer'in "Tutsak" adlı şarkıda düet yapacak olmaları... İşte "Ohno Tuncel Tribute Albümü"nde yer alan şarkılar ve yorumlayacakları...

1. **Dokun Bana** *Ajda Pekkan*
2. **Yalnızca Sitem** *Hülya Avşar*
3. **Bir Çocuk Sevdim** *Ayla Algan Çepkin*
4. **Şimanay** *Cezmi*
5. **Haydi Gel Benimle Ol** *Fikret Kuşkan*
6. **Sultan Süleyman** *Grup Murat Uncuoğlu*
7. **1945** *Mor Ve Ötesi*
8. **Beni Unutma** *Müfit Can Saka*
9. **Seninle** *Nükhet Duru*
10. **Sen Ağlama** *Sertab Erener, Tarkan*
11. **Böyle de Yaşanır** *Ayna*
12. **Ünzile** *Sebnem Ferah*
13. **Hep Bana** *Zeynep Casalini*
14. **Tutsak** *Sezen Aksu, Nilüfer*

■ BAYRAM KAYGUSUZ

Faizini Sizin Belirlediğiniz İhtiyaç Kredisi

%1,28'lere kadar inen faiz oranlarıyla

Kerem Görsev... anlamlı konse...

MAGAZİN SERVİSİ

Ünlü caz sanatçısı Kerem Görsev ve Zeynep Mutlu Eğitim Vakfı'nın, bir ilke imza atarak Kemer İlköğretim Okulu'nun geliştirdiği 'Afet Kriz Koordinasyon Merkezi' projesi için, Kemer Okul Aile Birliği'nin desteği ile tüm geliri "ZMEV'e aktarmak üzere düzenlediği "Kerem Görsev Caz Konseri", bugün saat 18.00'de, Kemerburgaz'daki Kemer Okulları kampüsündeki, Aydın Doğan Konferans Salonu'nda ünlü caz sanatçısını dinleyicileriyle buluşturacak.

Güvenli yaşam anlayışını temel alarak afetlere karşı toplumu bilinçlendirmeyi amaçlayan projede, Türkiye'de ilk defa bir eğitim kurumunda, kapsamlı afet kriz koordinasyon ve eğitim alanı oluşturmak için çalışılıyor. Proje kapsamında, topluma hizmet anlayışıyla Gökürük - Kemerburgaz bölgesinde bulunan tüm ilköğretim okullarına yönelik afet eğitimi alanı geliştirmek ama... sokulu... Görsev ile gö...

Konser... ilhamıyla kay... bulunduğu E... kokuyla m...

Gala gec... Gaffur iz...

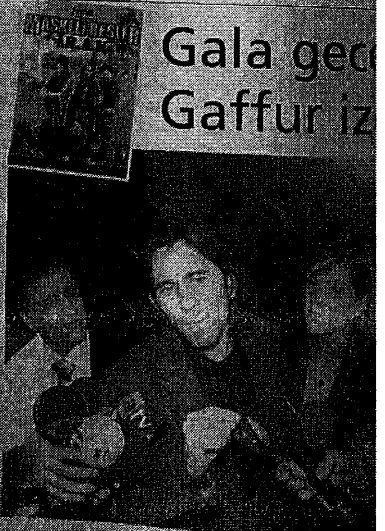

Seyircilerin büyük ilgi gösterdiği "Mavili Beşler" üçlüsünün devamı olan "Mavili Beşler Irak"ın galası önceki gece Kanyon Alışveriş Merkezi'nde yapıldı. Başrollerini Şafak Sezer, Hakan Aziz Kalın, Cengiz Küçükayvaz, Melih Ekener ve Atilla Saraloğlu'nun paylaştığı filmin galasında "Gaffur" ... izdihamı yaşandı. ... katıları... "Ayrıca ... Gaffur" ... bütünes... Bohatır ... önce ... Gaffur" ... ...

p.56

Kötü örnek diye 10 yıl istendi

Kokain partisinde yakalanan Emret Komutanlık dizisi oyuncularından Seda Akman ve Durul Bazan'ın da aralarında bulunduğu 11 kişi toplumu örnek olmamakla suçlandı

ESRA ALUŞ İstanbul

İstanbul Cumhuriyet Savcısı Nabi Okumuş, kokain partisinde yakalanan Emret Komutanlık dizisi oyuncularından Seda Akman ve Durul Bazan'ın da aralarında bulunduğu 11 kişi hakkında 10 yıla kadar hapis cezası istemiyle dava açtı.

Uyuşturucu ticareti yapan 4 kişi hakkında da 30 yıla kadar hapis istendi. Savcı Okumuş, toplumu örnek olmaları gereken oyuncuların uyuşturucu kullanmalarının kabul edilemeyeceğini belirterek, TCK'nın 191. maddesine göre uyuşturucu kullanan kişiler hakkında bir yıldan dört yıla kadar hapis istenmesi gerektiğini söyledi.

Cumhuriyet Savcılığı Hareket Dedektifleri tarafından 2005 Ekim ayında yapılan tespitlerde şöyle dedi: "Gerçekte son yıllarda Türk toplumu genelinde yaygınlaşan uyuşturucu kullanımının ilgili olarak kolay yoldan para kazanan bir grubun ürediği uyuşturucu ve kumar ilanlarında daha çok Anadolu kaplanı basının konu edilmesi, bunun da toplumu özendirdiği, televizyonlu ve seyirsonlar bu konuda yoğunlaşmıştır."

Savcı Okumuş, şüphelilerin sanık Coşkun Ok liderliğinde bir araya geldiklerini ve Coşkun Kalyoncu, Ercan Türkkan ve Ergun Türkkan aracılığıyla uyuşturucu madde ticareti yaptıklarını, diğer şüphelilerin de toplu olarak 10 - 15 paket kokain satmaktan yakalandıklarını, magnetin basınıyla tahriyle kokain partileri düzenledikleri anlattı.

Okumuş, kullanıcıların, kendilerinin mevcut ekonomik durumlarını da dikkate alarak daha dikkatli ve toplumu örnek olarak davranmadıklarını, bu nedenle de TCK'nın 190. maddesinde yer alan "uyuşturucu madde kullanılmasını kolaylaştırmak" suçunu işledikleri de savundu.

Seda Akman

Durul Bazan

Seda Akman ve Durul Bazan'ın da aralarında bulunduğu 12 kişinin uyuşturucu madde kullanımını kolaylaştırmak suçuna girdiği belirtildi.

Katarin
buzları

BORA BAĞCIBAŞI

Dünyacı
önceki
TV'nin
dü.
Wild
miz"
mun
yinin
bulu

'Babam
Çelik,
oluyorum. Türkiye
babam size
Wild'ın Çelik
es bir gecelik
Bu
inişleri ve
e. Bütçe
talarda
dekî
da. Kalmış.
performans
Nübecik

İbo'lu Alat
Buzda Dan

Kadın
konser

66

Deniz'den yeni çıktı!

66 ay vade, 6 ay öteleme!
İşte düşeş kredi...

Kamu ve özel sektördeki bordrolu çalışanlara müjde!
Deniz'den Türkiye'de bir ilk:
En uzun vade ve düşük faiz avantajlarıyla düşeş bir kredi.
Kredi 6-6!

- 66 ay vade
- İlk 6 ay ödemesiz
- 36.000 YTL'ye kadar
- Kefilsiz*
- %1.79 faiz oranı

DenizBank

Ayrıntılı bilgi için www.denizbank.com / 444 0 800

*Kredi Kefili ve Destek Kredi hariç.

En tatlı kredi Fortis'ten!

Kefilsiz alın, 3 ay sonra ödemeye başlayın!

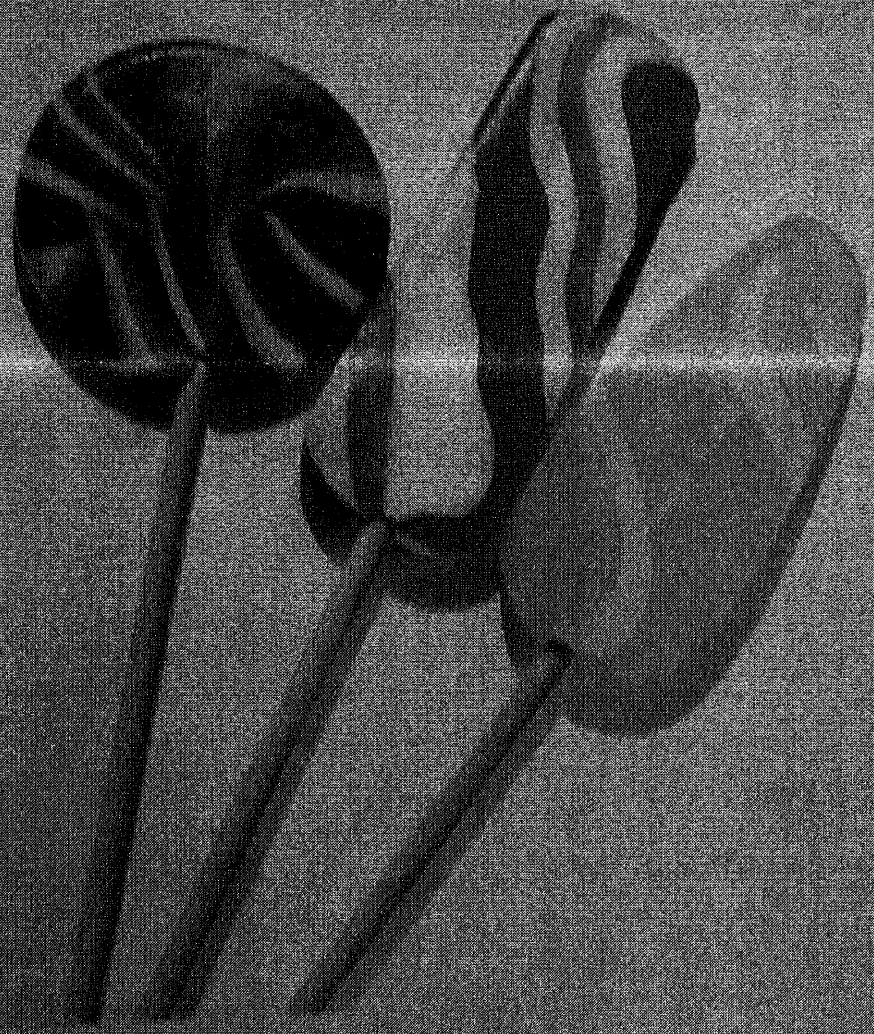

FORTIS

ALİN TAŞÇIYAN, AF ÖRGÜTÜ ÖDÜLÜ'NÜ KAZANAN JENNIFER LOPEZ'LE BERLİN'DE KO

Öldürülmek umurumda de

Jennifer Lopez, *Meksika-ABD sınırında işlenen cinayetleri konu olan 'Bordertown'daki rolüyle 'Uluslararası Af Örgütü Ödülü'nü kazandı*

Yüzlerce *kişinin ölümüne yol açan olayları deşenlerin ölümle tehdit edildiği hatırlatıldığında Lopez, 'Kimin umurunda! Yaşayıp görürüz...' diyor*

Alin Taşçıyan
Berlin

Berlin Film Festivali'nde yarışan "Bordertown", Meksika-ABD sınırındaki Juarez kentinde kadın işçilerin sürekli saldırıya, tecavüze uğrayıp öldürülmesini, hükümetin bu konuda ölüleri alındığı gibi olayları örtbas etmesini ve basına sansür uygulamasını konu alıyor.

- 24 yılda 400'den fazla kadının cesedinin bulunduğu, kayıpların sayısının 5 bin civarında olduğu Juarez'de olayı araştıran gazeteciler de öldürülüyor, kurbanların yakınları tehdit ediliyor.

- Daha sahiplikler için tercih edilen kadın işçilerin hayatlarına değer verilmemesini eleştiren filmde Amerikalı Latin bir gazeteciyi canlandıran Jennifer Lopez, Uluslararası Af Örgütü Ödülü'ne değer görüldü. Bu ödül için "Gurur duydum" diyen Lopez ile kat-yerindeki yeni sayfayı konuştuk.

■ **Juarez cinayetlerinden nasıl haberdar oldunuz?**

Yönetmen Gregory Nava sayesinde... ABD'de yaşıyoruz, ama sunun-gresi dolup bitenlerin farkında olmuyoruz. Bu olayı duyurmak için "Bordertown"a yapmak istedim.

■ **Juarez'deki kadınların içinde bulunduğu koşulları öğrenmek hayata bakışınızı etkiledi mi?**

Evet, çok... Böyle bir şeyin olduğunu bilip de eylemsiz kalamazsınız. Yardım edebileceğim bir şey olduğunun da farkındaydım. Umarım yaptığım iş, dünyanın durumu öğrenmesini sağlar.

■ **Sınırda yaşanan olayları deşenler öldürülüyor, korkutuyor mu?**

Hayır, bazen cehalet lehinize işler! Juarez'i görünce "Acaba bu filmi çekmemize izin verecekler mi?" diye merak ettim. Sonra da 'Kimin umurunda, başladık bir kere" diye düşündüm. Yaşayıp görürüz.

■ **Bu filmde olduğu gibi film endüstrisinde de ikiliğiniz ve para birçok değerin üstünde tutuluyor...**

Hollywood'da kimseyi öldürmedikleri sürece sorun yok! Materyalimizi kabul ediyorum. En azından bu filmleri yapma fırsatı veriyor bize. Hollywood'un gerçek çevresini iyiye kullanmalıyız...

■ **"Bordertown" sizin için romantik komedilerden sonra bir dönüm noktası sayılabilir mi?**

Amerika'da her tür rolü üstlenilim. Ama kariyerimin gidişatını değiştirmek istemem. Bu tür bir filmin ardından hemen benzerini yapacağımı sanmam, ama fırsat çıkarsa her zaman hazırım.

■ **Oyunculuk artık şarkıcılığı ağır basıyor mu?**

Dengede gidiyor ikisi de. Bu yıl iki filmim çıkıyor, iki filmi daha çekeceğim. İkisi de albümüm çıkacak. "Bordertown"dan sonra "El Cantante" çekeceğim. Film Marc Anthony filmde Porto Rico'nun önemli bir salsa müzisyeni olan Hector Lavoe'yi canlandırıyor. Ben de söyleyiniz anlatıcısı Puerto'yum. Birlikte yaptığımız bu proje ikimizi de çok heyecanlandırıyor.

■ **İlk kez İspanyolca söylüyorsunuz...**

Bu benim hayalimdi. İlk albümümü de İspanyolca yapmış olmayı istedim. "Sekuta" adlı filmim, hayatımda önemli bir deneyimdir, hayallerimi ertelememi gerektiğini öğrendim. Film şirketine İspanyolca demolarımı götürdüm. Ama bana 'Sen İngilizce konuşuyorsun neden İngilizce söyleyeceksin?' diye sordular. "İspanyolca müziğe bayılıyorum" diye yanıt verdim. Önce İngilizce albümü yapmamı kararlaştırdılar, ancak ses albümü sonra İspanyolca söyleyebiliyorum. Çok iyi duygular alıyorum, özellikle de Güney Amerika'dan.

Altın Ayı'lar sahiplerini buldu

Minimalizmin

Altın Ayı'yı bu sürpriz yapıt, Moğolistan'da geçen öyküsü "Tuya's Marriage" iddialı yapımlar...

ALİN TAŞÇIYAN

Mütevazı bir yapıt olan "Çin-Moğol ortak yapımı "Tuya's Marriage" 57. Berlin Film Festivali'nde yarışan birbirinden iddialı yapımları gerisinde bırakıp Altın Ayı'yı değerlendirdi. "Tuya's Marriage" (Tuya'nın Evliliği) Moğolistan bozkırında doğaya mücadele ederek yaşayan bir kadının en kıyasıya sakatlanan koşuşunu sakabilmek için, onu boşayıp töreye bir evlilik yapmak zorunda kalmasını konu alıyor. Aşk, yeri, bağlılık, sorumluluk ve gelenek arasında sıkışan özgür ruhlu, güçlü bir kadının portresini çizen filmin Altın Ayı kazanması, Berlin'de

Berlin Film Festivali'nde ödüller

- En İyi Film Altın Ayı: "Tuya's Marriage" / Wang Quan'an
- Jüri Büyük Ödülü Gümüş Ayı: "El Otro" / Ariel Rotter
- En İyi Yönetmen Gümüş Ayı: Joseph Cedar / "Beaufort"
- En İyi Erkek Oyuncu Gümüş Ayı: Julio Chavez - "El Otro"
- En İyi Kadın Oyuncu Gümüş Ayı: Yuya Ayuka / "Kamome Diner"
- Alfred Bauer Ödülü: "Jim & Dylan" / Park Chan-wook
- Olağanüstü Ödülü: "The Giant" / Sergei Bodrov

İstediğinizi alın!
Taksiti 1 ay erteliyoruz.
Faiz farkını da biz ödüyoruz.
Akbank'tan yine bir yeni:
Faiz iadeli ihtiyaç kredisi
28 Şubat'a kadar Akbank'tan kefilsiz ihtiyaç kredileri kullanın, 1 ay taksit erteleme ücretini kazırmayın!
İstediğiniz ertelemeden oluşan faiz farkını da Axess veya Neo kartınıza chip-para olarak yükleyelim.
İster kış tatili, ister baharın ilk günleri için... istediklerinize geciktirmeden sahip olun, bahârı erken getirin.
AKBANK

DEPRESYONA GİRİP SAÇINI

Dazlak Britney!

Uzun süredir bunalımda olduğu öne sürülen ABD'li pop yıldızı Britney Spears'ın yaşlarını kuzeyi virüsa çıktı. Cuma gecesi bir düğünde kameralara yakalanan Spears, dazlak olarak görüntülendi.

KABC-TV kanalının bir açıklama yapan Derrik Snell adlı düğüncü, Spears'ın bileğine bir düğüne yaptırdığı dükkânda 40 dakika kaldığını söyledi. Bu arada Spears'ın Karayipler'deki Antigua Adası'nda bulunan Crossroads Centre isimli bir rehabilitasyon merkezine yattığı, ancak bir süre sonra ayrıldığı Eric Clapton'un kurduğu Crossroads Centre'ın bağımlılık konusunda uzman bir merkez.

SYLVESTER STALLONE GÖ

Tankları deviren x-ray cihazını ge

Sylvester Stallone, Avustralya'nın Sydney kentinde havalimanında gümrük yetkilileri tarafından gözaltına alındı. Yerel basının bildirdiğine göre; gümrük yetkilileri, yaptığı x-ray taramasında Stallone ile beraberindeki eşyaların yanısıra mallara rastladı. Gümrük yetkilileri, Stallone'nin dükkanlarda yaptığı alışverişlerin faturalarını kontrol ettiğinde, satın aldığı malların, pirinç, pirinç yivli silah vurucu başlıklarına ait olduğunu belirledi. Sakinceli malların, pirinç, pirinç yivli silah vurucu başlıklarına ait olduğunu belirledi. Sakinceli malların, pirinç, pirinç yivli silah vurucu başlıklarına ait olduğunu belirledi. Avustralya Gümrük Hizmetleri Stallone ve beraberindekilerin serbest bırakılmasının ardından, Avustralya'nın ünlü oyuncularının ithalatına ilişkin yasaların ihlal edilmediğini açıkladı. Avustralya'ya gelen ünlüler sözleri yerine

Ekonomi
PAZARTESİ
DOLAR ■ Ç.tesi: 1.3920 YTL Cuma: 1.3920 YTL
EURO ▲ Ç.tesi: 1.8250 YTL Cuma: 1.8230 YTL
ALTIN ▲ Ç.tesi: 202.00 YTL Cuma: 199.00 YTL
BORSA ▼ Cuma: 43.636 Perşembe: 43.813

...YETİ ELDEN BIRAKMAYIN

p.29

SKI'DEN ZEHRE, PORNO CD'DEN FASULYEYE KADAR YÜZLERCE KAÇAK MAL ELE GEÇTİ

Kaçakçılıkta kuş sütü eksik

Gümrüklerde geçen yıl kaçakçılığın boyutu 463.4 milyon YTL'ye ulaştı. Bir önceki yıla göre yüzde 39'luk artışın yaşandığı kaçakçılık olaylarında yüzlerce çeşit kaçak eşya ele geçirildi

ANKARA AA

Türkiye'deki gümrüklerde, geçen yıl bir önceki yıla göre yüzde 39.8 artışla, 463.4 milyon YTL değerinde kaçakçılık olayı ortaya çıkarıldı. 2005 yılında da 331.4 milyon YTL tutarında kaçakçılık olayı ortaya çıkarılmıştı.

Gümrüklerde, akaryakıt ve uyuşturucunun yanı sıra el bombasından sustalı bıçağa, yılan zehirinden sprey gazı, kilitten kuru fasulyeye, jet-skiden tohuma, kozmetik ürünlerden porno CD'lere kadar yüzlerce kaçak eşya ele geçirildi.

Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü verilerinden yapılan derlemeye göre, 2006 yılında gümrüklerde 463.4 milyon YTL değerinde kaçak ürün yakalanırken, en çok rastlanan olayların başında ise akaryakıt kaçakçılığı geliyor.

Küçük tekneler

Üzerindeki vergilerin yüksek olması nedeniyle oldukça kârlı olan benzin, müzot gibi petrol türevleri kaçakçılığında, bazen açık denizlerde, uluslararası sularda küçük teknelere aktarılarak transit gemilere verilmek üzere alınan yakıtın hiç verilmemesi veya verildikten sonra tekrar alınması, yurtdışından alınan yakıtın beyan edilmemesi suretiyle yurda kaçak olarak sokularak önemli miktarda haksız kazanç sağlanıyor.

Uyuşturucu madde

Gümrük muhafaza ekipleri geçen yıl 28.3 milyon YTL değerinde kaçak motorin, benzin, endüstriyel yağ, petrol türevi, likit petrol gazı (LPG), gazyağı, hekzan, fuel oil, jet yakıtı, kerosen ele geçirdi.

Son yıllarda çok büyük bir artış görülen elektronik eşya kaçakçılığında da geçen yıl 39.9 milyon YTL tutarında kaçak eşya ele geçirildi.

Açıklamın verilerine göre, uyuşturucu ticaretinde kullanılan Türkiye'nin üzerinde kilit bir konumda bulunduğu öne sürülen Balkan rotası, Kuzey Karadeniz rotasının (Orta Asya ülkeleri ve Rusya üzerinden Avrupa'ya giden rota) daha kullanılır hale gelmesine karşın hâlen en işlek rotalardan biri olarak önemini koruyor.

Gümrük muhafaza ekipleri 2006 yılında 194.5 milyon YTL değerinde uyuşturucu ele geçirdi.

Ayrıca 109.8 milyon YTL değerinde kaçak ilaç, 614.3 bin YTL değerinde silah, mühimmat, 22.5 milyon YTL değerinde içki - sigara, 18.1 milyon YTL değerinde kaçak gıda ortaya çıkarıldı.

08 kaçak yakalandı

...göre, ekonomik ...merkezleri olan Batı ...ve belirsizlik ...lerin yoğun ...ülke göçmenleri Türkiye'yi kullanmaya çalışıyorlar.

Türkiye'nin yasadışı göçmen kaçakçılığında tercih edilen bir yol olmasının bir diğer nedeni de göçmen kaçakçıları açısından Türkiye üzerinden Avrupa'ya ulaşım ücretinin nispeten düşük olması gösteriliyor. Bu noktada da yakalamaların yoğun olarak sürdürdüğü gümrük muhafaza ekipleri, geçen yıl 508 kaçak sınır kaldırdı. Bu arada, bu yılın ocak ayında 14.9 milyon YTL tutarında kaçakçılık ortaya çıkarıldı.

...ezilya petrol devinden ...kiye'de rafineri arayışı

...TPAO ile petrol arayan Brezilyalı Petrobras ...rafineri ile gaz üretimi planları da yapıyor

...ANKARA

...Bolivya'da 16 ye... petrol geçi... kurmak ...

...ve bu boyutu sürmü... olunmuştur. ...dığını kaydetti. ...Milyonî. Karadeniz'deki petrolün zenginliği ve kalitesi konusunda üç sondaj çalışmalarının sonuçlarının 2 yıl içinde petrol çıkarılabilecek boyutta olduğunu ortaya koyduğunu belirten Dinçer, "Ancak bu sondajlar yeterli değildir. Daha fazla sondaj yapılmalıdır. Bu konuda çalışmalarımız sürüyor. Yeni ihaleler açıyoruz. Sunuş aşamasında olan petrol anlaşmaları imzalıyoruz. Türkiye petrol alımında riski dağıtabilmek için farklı ülkelerle anlaşmalar yapmaya çalışıyor. Bu çerçevede bulunuyor.

Bu arada, üretim için çok ...Brezilyalı Petrobras'la ...

...Türkiye'nin petrol ...

...Petrobras'ın ...

...ülkeler ...

...ülkeler ...

...ülkeler

p.60

Şeytanın gör dediği

Gülibrişimler, delikanlı çınar ve sakız ağaçlarıyla serçeler

ÇETİN ALTAN caltan@hnet.net.tr

Arka planda yayılıp gitmiş masmavi bir deniz, Marmara. Ön planda ise, can havliyle kollarını göğe doğru kaldırmışa benzeyen, inceli kalınlı karmakarışık kuru dallarıyla gülibrişimler, delikanlı çınar ve sakız ağaçları.

Gülibrişimlerin üstünde yer yer, hâlâ daha dökülmemiş 3-5 çürük yaprak ve belli belirsiz yeni tomurcuklanmalar. Sakızların dallarında da nokta nokta bir bahar canlanması.

İnceli kalınlı karmakarışık kuru dalların arasından görünen bir deniz mavîliği...

Sonra da, masanın yanındaki demir koltuğun sırtlığı üstüne konmuş minik bir serçe.

★ ★ ★

Ne dünyanın, ne Türkiye'nin durumuyla ilgili masmavi Marmara da, kuru ağaç dalları da, neredeyse masanın üstüne konmaya hazırlanan minik serçe de...

Çünkü doğada ne ülke sınırlarının belirlendiği politik bir coğrafya var, ne de insan yığınlarını yönetme hırs ve tutkusuyla icat edilmiş "politika".

★ ★ ★

"Bilim" nedir, "politika" nedir?

"Bilim", doğada kendiliğinden sürüp giden çeşitli olayların gözlenmesiyle, o olaylardaki sebep-sonuç ilişkisini saptayarak, onların bağlı olduğu yasaları insan iradesi altına alma ve bu sayede insan hayatını kolaylaştırmaya uğraşma çabasıdır.

Örneğin suyun 100 derece sıcaklıkta buhar olmaya, "0" derecede de buz tutup katılaşmaya başladığını saptamak gibi...

Ve bir de buharın, sıkıştırıldığında baş edilmez gücünü keşfedince...

Bir zamanlar yelken ve kürekle giden teknelerin, buhar gücüyle dönmeye başlayan pervaneleri ve artan hızları...

★ ★ ★

"Politika" ise, yönetilen kitlelerin iktidarlara bağlı tutabilmek için kullanılan yönremlerdir. Bu yöntemler "güzel vaatleri" de içerir, kitlelerin gururunu okşamaya dair ortak bir güvence ortamını bozmaya kalkanlarla, ortak bir koşullanmaya ters düşenleri cezalandırmayı da...

★ ★ ★

"Bilim" ve "politika"nın ikiz kardeşler gibi, birbirleriyle el ele tutuştuğu diyarlarda, insanların refah ve güvence platformu kanatlandıkça kanatlanır.

"Politika"nın; "bilimselliğe", yani doğa yasalarıyla, insan beyninin buluşmasına boş verdiği diyarlarda, çağın gerisinde kalınır ve "onlar-biz" ayrımları yapmaya başlanır.

★ ★ ★

Dünkü birçok gazetenin manşetinde, Zeytinburnu'nda geceyarısı kendiliğinden çökümeren 5 katlı bina haberi vardı.

Milliyet'in manşetti de, Serhat Oğuz'un özel haberini şöyle vitrinlemişti:

"Çöken binada 2 kişi can verdi - Deniz kabuğu ile bu kadar - Zeytinburnu'nda çöken binanın betonları deniz kabuğu ile dolu. Uzmanlar, 'Hiçbir işlemden geçmemiş deniz kumu kullanmışlar. İnsaat malzemesi çok çok kötü' diyor"

Ve doğa, affetmemişti kendi yasalarının çiğnenmiş olmasını.

★ ★ ★

Politikanın yaygınlaştırdığı ünlü sloganı hepimiz biliyoruz: "Türkün Türkten başka dostu yok"...

Ya Türklerin, Türkler için "çok, çok kötü inşaat malzemesiyle" yapmış olduğu binalar?

Bu kadarcık somut bir örnek bile gösteriyor Türkiye'de politika" ile "bilim"in birbirinden ne kadar uzak olduğunu.

★ ★ ★

Neden Türkiye'de "politika" ile "bilim"in arası bu kadar zıt ufuklu?

Çünkü efendim Türkiye'de "Hazine'den geçinmeli kesim devlet", çıplak hayattan geçinen kitleler "millet ve vatandaş" sayılıyor.

Ve devlet, ekonomik yapısı şeffaflaştırılamayacak kadar kutsal bir kavram. Yani efendim, tam bir ortaçağ dogması.

★ ★ ★

Örneğin son 80 yılda resmi arabalarının alımlarıyla bakımlarına kaç yüz milyar dolar harcanmışlığıyla, aynı sürede itfaiye teşkilatına ne kadar yatırım yapılmış olduğunu kimse açıklayamıyor ve böyle bir soru sürekli görmezlikten geliniyor.

★ ★ ★

Ayrıca Hazine'den geçinmeli makam sahiplerinin itibarıyla, çıplak yaşamın [illegible] kadar farklı [illegible]

Kazara [illegible] kamla bir [illegible] günlü kaymakamına [illegible] hemen. Sef [illegible] ha da yüksek [illegible] mkinden...

★ ★ ★

Dünkü Vatan [illegible] manşetinde [illegible] gi nin başarısının [illegible] şu yıldırımlı haber [illegible]

"Avrupa Birliği [illegible] tistik kurumu Eurostat, Avrupa'da EN [illegible] niyor. EN az [illegible] time EN geç Türkiye [illegible] erken Türkiye [illegible] genç yaşta Türkiye [illegible] ölümlerinin EN [illegible] Türkiye. EN [illegible] az boşanan da Türkiye...

Ne mutlu Türkiye'ye...

★ ★ ★

İlköğretim [illegible] letilen sitede [illegible] da, şöyle:

Türkün güvendiği ku ağacı...

Türk olmayı [illegible] ne vardı...

Yahut da şöyle:

Sürüngüm dostu kavradım...

Şanlara [illegible] adım adım...

★ ★ ★

Sonuç olarak [illegible] "yaşam kalitesi" [illegible] miş olan yer, Yuvarlak [illegible] başamak alt...

★ ★ ★

Koltuğun [illegible] çe uçtu...

Gülibrişimlerin [illegible] ve sakız ağaçlarının [illegible] karmakarışık kuru [illegible] sından görünen [illegible] ra ise gümüşün [illegible]

SAVCILIK DEVREYE GİRDİ

Hastanede şüpheli ölüm

Yumurtalıklarındaki kisti aldırmak için Bursa'da ameliyat olan bir çocuk annesi Özlem Bengi, iliyak damarının kesilmesi sonucu komaya girdi

NAİL KAHRAMAN Bursa DHA

Bursa'da bir çocuk annesi Özlem Bengi'nin (39) yumurtalığındaki kistin alınması amacıyla yapılan ameliyat sırasında bacağına giden iliyak damarı kesildi. Komaya giren Bengi, yoğun bakımda 17 gün süren yaşam mücadelesine yenik düştü.

Osmangazi ilçesinde oturan Halük Bengi (42), eşinin ölümü üzerine Bursa Belediye Müdürlüğü'nden Izmir'e atandı. Bengi, 10 yıllık eşi Özlem ve ilköğretim okulu 2. sınıf öğrencisi kızı Idil'i (8) de Izmir'e yerleşmek için hazırlıklara başladı.

'Vicdanen müsterihim'

Beyoğlu yumurtalıklarında kist oluşmasının tedavisini öğrenmeye Özlem yatırmaya karar verdi. Bengi ailesi için 4 Şubat'ta özel bir hastaneye gitti. Ameliyat sırasında şaşkına dönen doktorlar sonuçta Bengi'nin bacaklarını giden iliyak damarın kesildiğini gördü. Kopmuş olarak yapılan ameliyatın hemen ardından gerçekleşen bu gelişme üzerine açık ameliyata geçildi. Ancak iç kanama nedeniyle komaya giren Bengi önceki sabah öldü. Ölümü şüpheli bulan Bursa Savcılığı, otopsinin ardından soruşturma başlattı.

Ameliyatı yapan Prof. Dr. Sakıp Küçükömürcü, "Bu tür komplikasyonlar küçük, büyük her cerrahi operasyonda olabilir. Gereken tıbbi müdahale Bursa'nın en modern hastanesinde yapıldı. Yıllardır Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde bu işi yapıyorum. Ama ilk defa başıma böyle bir şey geliyor. Vicdanen müsterihim" dedi.

Bengi ailesinin yakından gözyaşlarını tutamadı

Finansbank'ta 5 kat daha güçlüsünüz.

Maaşınızın 5 katına kadar, KrediKolay® İHTİYAÇ

Finansbank'la ihtiyaçlarınıza kendinize kefil olun. Net maaşınızın 5 katına kadar limit, cazip faiz oranıyla, kefilsiz sağlıyor. Ne zamandır planladığınız tatil, bayıldığınız mobilyaları, hayalinizdeki arabayı... Hepsini, size özel faiz avantajıyla KrediKolay İhtiyaç ile...

444 0 900 • www.finansbank.com.tr

FINANS

6-61

İstanbul'da çimento 22 bin 500 lira

İSTANBUL'daki çimento fabrikaları ve satış büroları önünde dün yüzlerce kamyon 20 bin 500 lira ya, perakendede 22 bin 500 lira ya satılan çimentiler için sıraya girdi. Fabrikalar, ülkü kandili ertesi dün 15 bin lira ya satılan çimentiyi 7 bin 500 lira ya indirdiklerini açıkladı.

Taksi açılış fiyatı 3 bin 500 lira olacak

İSTANBUL Büyükşehir Belediyesi Meclisi'nden Ulaştırma Komisyonu üyeleri Başkanı Abdullah Bilâbyıkoğlu, halen 2 bin 500 lira olan açılış tarifesini 3 bin 500 liraya, 1 750 lira olan kilometre ücretinin de 2 bin 500 liraya çıkmasını istediklerini, taksilerin yeni tarifesinin 1 Ocak'tan itibaren uygulanacağını söyledi. Ayrıca otomobil cinslerine göre taksilerde alınacak ücretler de yüzde 20 ile 30 arasında artırılacak.

Alüminyuma da zam geldi

SÖDİŞEN'in Alüminyum Grubu'nun fiyatlarına yüzde 15-20 oranında zam yapıldı. Zamla birlikte levha alüminyumun fiyatı 12 bin 500 liradan 15 bin 750 liraya, folyo 24 bin 300 liradan 27 bin 950 liraya, alüminyum kolçak da 9 bin 750 liradan 10 bin 250 liraya yükseldi.

Tekel'in "koltuklama kooperatifinde" ballı börek

1965 yılında ilk kurucu üyesi dönemin Tekel Genel Müdürü Büryeva Yücel Özden olmak üzere, kurumun önde gelen yöneticilerinin kurduğu kooperatifine "yeni bir ballı börek" durumu daha önceye çıktı.

Genel müdür, genel müdür yardımcıları, hukuk müşavirleri, denetçiler, Tekel'in kendi müşterileri, Maliye Bakanlığı müfettişleri, Başbakanlık başmüfettişleri gibi üye çoğunluğunu oluşturduğu "Yücel Yapı Kooperatifi" ne üye 110 ortak özellikle arsa alımı yapıldı.

Bu durumuyla kooperatife ortak olan dükkânlar, tanıdıklarına Tekel'e verilecek mal bildirimlerinin incelenmesi sonucunda yüzde 30'nun (110 nun yüzde 30'u yüzde 33 adiyon) müstakil evi, bazılarının da birden fazla evi olduğu ortaya çıktı.

Ayrıca bu 110 üyenin yüzde 25'nin de hiçbir evi olmadığı belirlendi.

● Tekel'de çalışan memurları ucuz ve sağlıklı konut sahibi yapmak amacıyla üst düzey yöneticilerin kurduğu kooperatife üye yapılan, her 100 kişiden 53'ünün zaten ev sahibi olduğu ortaya çıktı.

Piyasa rayiç değeri 37 bin 500 lira olan Samyer deki Tekel arsasının kooperatife metrekaresi 1200 liradan, rayiç değeri 50 bin lira olan Cevizli'deki Tekel arsasının da metre karesi 50 bin liradan kooperatife satılmış olmasının yarattığı avantajlı durumu bir de ev sahibi olan yüksek düzey bürokratların üyeyapması "kalmeri ballı börek" durumu yaratmış oluyor.

Bu arada, önce "Tekel Memurları Konut Yapı Kooperatifi" adıyla kurulan, sonra "Yücel Yapı Kooperatifi" diye adlandırılan kooperatifin, kurulduğu 1965 yılında Tekel'de 6 bin memurun çalıştığı saptandı.

Bu 6 bin memurdan sadece 275'in kooperatife ortak edilmesi ve ortaklerlerin de büyük çoğunluğunun Tekel'in üst ve orta düzey yöneticilerinden oluşmasının yanı sıra büyük bölümünün ev sahibi olmaması, kooperatifin kuruluş amacının da sapma yaratmış bulunduğu, Dönemin Genel Müdürü Yücel Özden ve Genel Müdür yardımcıları, müfettişler, hukuk müşavirlerinin toplu konut Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin 40'ıncı maddesi ikinci fıkrasında dayanarak "dergilerini memuru ucuz konut yapma hedefiyle" yola çıktığı sonradan böylesine ballı bir düzen yaratılmış olmaları "görülmemiş Tekel memurunu nasıl bir hizmet yapıldığı" ni açıklamakta zorluk yaratıyor.

Maliye'de üst düzey görevde çalışan 25 kişinin de kooperatife üye yapıldığı saptandı.

"Bindiğim uçağın parasını borçum kabul eder öderim"

DEVLET eski Bakanı İsmail Celasin, uçak parasının Tekstil Holding tarafından ödendiğini öğrenince, "Bu ödeme ile ilgili olarak yürütülen Tekstil Holding'e gönderildiğini bilmiyordum. 33 milyonluk fatura olayını yeni öğrendim. Şirketin bu meseleyle hiç kaydı yok. Bunu şahsi borçum kabul eder ve ödeyeceğim" biriyle ödeyeceğim" dedi.

Süngurlu: "Allah cezasını versin"

DALET eski Bakanı Oltan Süngurlu, İzmir'e gidiş-dönüş uçak parasının Tekstil Holding'den ödendiğini öğrendiğini belirterek, "Haber gazetelerde çıkınca Türkiye'nin birçok yerinden telefonlar yağdı. Bu işe sebep olanların Allah cezasını versin" dedi.

Ispartalı Çelik Sümerbank Genel Müdürü oldu

SÜMERBANK Genel Müdürlüğüne Ispartalı Çelik getirildi. 33 yıllık çalışma hayatının tamamını Sümerbank'ta ve bağlı kuruluşlarında geçirdiği belirtilen Doğan Çelik, son olarak Türkiye Kâğıt ve Hamur A.Ş. Genel Müdürlüğü ve Hamur Kurulu Başkanlığı görevinde bulunuyordu. 1935 yılında Ispartada doğumlu olan Çelik, çeşitli dönemlerde ABD ve İtalya'da uzmanlık eğitimi gördü.

Netaş, Azerbaycan'a fabrika kuruyor

AZERBAYCAN telekomünikasyon sistemini geliştirmek üzere Türk-Azerbaycan ortak girişimi ile gerçekleştirilen İLTEL şirketinin kuruluş işlemlerinin tamamlandığı açıklandı. Netaş ile Azerbaycan Haberleşme Bakanlığı ve Araştırma/Üretim Birliği ortaklığı ile Bakü'de kurulan şirketin ilk ortaklar toplantısına Genel Müdürlüğe Netaş yöneticilerinden Kurulay Zeybek katıldı.

ŞİRKET HABERLERİ

- TURİZM Geliştirme Vakfı ile Türkiye Seyahat Acentaları Birliği, Kalyon Otel'inde yaptıkları toplantıda; güçbirliği yapma kararına vardı.
- BEYMEN, "Academia Yeni Yetenekler-1" adıyla bir yarışma düzenledi. yarışmaya katılmak isteyenler 7 Şubat 1992 Cuma gününe kadar "Şişli Beymen, İstanbul" adresvurularını elden ya da posta ile yapabilecekler.

Çağlar'ın uçağının parasını halk ödüyor

Celal PİR

DEVLET Bakanı Cavit Çağlar'ın aldığı Cessnina iş uçağının kendisi adına kaydettirmediği belirtildi.

Çağlar, lamini tasiyan uçak Bakanlık Nergis Tekstil şirketi üzerine kayıtlı gözüküyor.

Çağlar, bu uçağı İktisat Bankası'nın, İktisat Finansal Kiralama şirketi aracılığıyla leasing (kiralama) yöntemini kullanarak 6.5 milyon dolara aldı.

Ancak ne Çağlar ne de şirketi uçağın parasını cebinden ödemedi.

Leasing sistemi sayesinde ANAP'ın kurucularından Erol Aksoy'un bankasına bağlı leasing şirketi, uçağı 6.5 milyon dolara satın alıp, 5 yıl boyunca her ay ödemek kaydıyla Çağlar'ın şirketine fatura edecek.

Leasing şirketi Çağlar'dan uçak parasını 800 bin dolar faiz de ekleyerek 5 yıl içinde 6.6 milyon dolar olarak geri alacak. Çağlar'ın şirketi ise her ay 109 bin dolar (660 milyon TL) taksit ödemesi gerekiyor.

NE TÜR TEŞVİKLER VAR? Çağlar'ın Nergis Tekstil şirketi yeni uçağı yine kendisine ait olan havacılık şirketi Nergis Hollkoptler'e kiraladı.

Nergis Tekstil, uçak alırken de, herkes gibi ANAP döneminde sivil havacılık sektöründe destekleme kanunu'ndan sağlanan imkânlardan yararlandı.

5.7 milyon dolarlık uçak için şirket, "Gümrük Vergisi, Katma Değer Vergisi, damga resim, harç gibi ödemelerden tam kesintileri yapmadı."

Çünkü Turgut Özal'ın başbakanlığı döneminde sağlanan imkânlar, arasında "uçak alanlarına Gümrük Vergisi, KDV ve diğer resim, harç gibi vergileri ve fonları ödememesi" öngörülüyor.

Türkiye'ye, uçak satan şirketlerin sözcüleri, "Uçak ithalatında Gümrük Vergisi yüzde 5 olsa, kimse uçak almaya yanaşmaz" dediler. Çünkü Gümrük Vergisi'nin yüzde 5 olması halinde 20'ye yakın ton kesintisi de devreye giriyor. Böylece uçak için devlete ödenmesi gereken para da uçak bedelinin yüzde 60'ına yaklaşıyor.

Gümrük ve diğer resim, harç muafiyetinin ardından yüzde 12'lik KDV muafiyeti de eklendiğinde hemen hemen uçak bedeli kadar bir para'yı uçak alan kişi devlete ödemekten kurtuluyor.

Bu rakamları devlet "Sivil havacılık sektörü geliştirsin" diye uçak sahiplerinden almıyor, yani uçak sahiplerini teşvik ediyor.

Böylece Devlet Bakanı Cavit Çağlar'a tazyiksiz olarak 6.5 milyon dolara mal olan uçak için devletin Bir o kadar "para tutarı vergiyi Havacılık teşvik edilsin" diye almadığı görülüyor.

Vergi kolaylıklarının ardından amortisman imkânı da tanınıyor. Uçak elindeki şirket, 5 yılın sonunda uçak bedeli kadar bir para'yı gider olarak gösterilip ödenecek vergiden düşülebiliyor.

Ancak Çağlar'ın uçağı için İktisat Bankası'nın leasing şirketi amortismanı kendi üzerinden yaptı. Ayrıca, 5.7 milyon dolarlık amortisman parasının ANAP'ın kurucusu Erol Aksoy'un leasing şirketine ödeyeceği vergiden düşülebilecek.

Yani Çağlar'ın uçağından Aksoy'un şirketi de devlete ödeyeceği vergiden kesinti yaparak yarar sağlayacak.

MASRAFLAR: Vergi, amortisman kolaylıklarının ardından eğer bir uçak yıl kat adına alınırsa tüm masrafları da gidere yazılıyor. Çağlar da uçağın hostes, pilot, iniş-kalkış, navigasyon, yakıt, yedek parça değişimi, harcamasını Nergis Tekstil'un adına gider olarak yazabilecek. Bu uçağın giderleri de ödenecek vergiden düşülecek.

Bu arada Hollkoptler'in Çağlar'ın elinde bulunan iş uçağı gibi bir uçak satışı da bugüne kadar kâr elde edemediğinden henüz devlete tek kuruş vergi ödeyemedi.

"Yaptığım kanunsuz değildir"

DEVLET Bakanı Cavit Çağlar, yeni aldığı uçakla ilgili şu açıklamayı yaptı:

"Uçağı leasing şirketine fatura edip, leasing yaptığım doğrudur. Ama bu bir kanunsuzluk değildir. Yasalar bu hakkı bütün işadamlarına veriyor. Bana da veriyor. Bütün gelen uçaklar bu yolla geliyor. ve hiçbirisi vergi ödemiyor. Ben bir kanunsuzluk yapıyor değilim. Vergi konusuna gelince, ben ihracat yapan ve Türkiye'nin tekstilde en büyük ihracatını yapan bir işadamıyım. Benim şirketlerimden 100 milyarın üzerinde atopal sisteminden dolayı, Bu da bir vergidir. Yasa bunu Kurumlar Vergisi olarak koymuyor ve vergi olarak görünmüyor. Oysa bunlar vergidir."

Denizbank faizsiz tatil kredisi vermeye başlıyor

Eralp Peköz

SON yıllarda, sade yalandaşı da bankaların kredi müşterileri arasına sokan fırsatı kredi uygulamasında yeni bir adım atılıyor. Sermayesi'nin tamamı devlete ait olan Denizbank, özel bankalardan önce davranarak "faizsiz tatil kredisi" kullandırmaya başlıyor. Faizsiz tatil kredisi uygulamasına göre, her alle en fazla 5 milyon lira kredi kullanabilecek. Alınan kredi, eşit taksitler halinde 6 ay içine geri ödenecek.

Denizbank'ın okulların yarıyıl tatiline kadar devreye sokmayı planladığı faizsiz tatil kredisi, hem yurt içi hem de yurt dışı gezileri için geçerli olacak. Krediden, Türkiye'deki otel, motel ve tatil köyleri ile Türk seyahat acentalarından Denizbank'la kredi anlaşması yapmış bulunanların müşterileri faydalanabilecek. Faizsiz tatil kredisi Denizbank'la hesabı olmayan kişilere de kullandırılacak.

● Hem yurt içi hem de yurtdışı geziler için Denizbank'tan tatil kredisi alanlar, parayı eşit taksitlerde 6 ay içinde faizsiz ödeyecek. Her alle en çok 5 milyon lira tutarında faizsiz tatil kredisi kullanabilecek.

"Faizsiz tatil kredisi" uygulamasını, Ekonomi Muhabirleri Derneği İstanbul Şubesi'nin düzenlediği sohbet toplantısında açıklayan Denizbank Yönetim Kurulu Başkan Vekili ve Genel Müdür Vekili **Ersin Pekköz**, bu uygulamayla hem Türk insanının seyahat alışkanlıklarını kolaylık getirmeyi hem de turizm sektöründen daha fazla şirketi Denizbank'ın müşterileri arasına sokmayı amaçladıklarını söyledi.

Denizbank Genel Müdürü Yavuz Yavuz'un ölümünden sonra vekâleten bankanın yönetimini üstlenen **Ersin Pekköz**, Denizbank'ın kurumsal kimliğini değiştirmek amacıyla son 2 ayda 6,7 milyar lira harcandığını söyledi.

Ersin Pekköz, 1992'nin Denizbank için gerçek bir atılım yılı olacağını söyledi. Pekköz, Denizbank'ın değişim mali yapısı hakkında şu bilgileri verdi:

"Denizbank önceki yıllarda cılız mali yapısının sıkıntılarını çekmiş. 1,1 milyar liralık ödenmiş sermaye nedeniyle banka zarara mahkum edilmiş. Denizbank, Türkiye'deki tek gerçek sektör-bankasıdır. Yeni yönetim olarak geçen yıl bankacılık hizmetlerimizi çeşitlendirerek diğer sektörlere de açıldık."

Yatırımcılara kredi açan Türkiye Kalkınma Bankası'nın 98,2 milyar liralık kredisi "donmuş" 439,1 milyar liralık kredisi de "idare" takipte bulunuyor.

Türkiye Kalkınma Bankası (TKB), tarafından yatırımcılara kullandırılan krediler den 98,2 milyar liralık bölümü "**kanuni**", 439,1 milyar liralık bölümü de "**idari**" takipte bulunuyor.

Türizm ile Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankalarının (DESİYAB) birleştirilmesi sonucunda 1989 yılında oluşturulan Türkiye Kalkınma Bankası (TKB), kuruluşundan bu yana toplam toplam 2 trilyon 787,9 milyar liralık kredi kullandırdı. Çeşitli vadelerde, kalkınmada öncelikli yöreler, sanayi ve turizm sektör kredileri ile ticari krediler kapsayan bu kredilerin geri ödemesinde, özellikle turizm sektöründeki problemler bankanın takipteki alacaklarını yükseltiyor.

TKB yetkilerine göre, kuruluştan bu yana turizm sektörüne 1 trilyon 455,9 milyar liralık kredinin 362,6 milyar liralık bölümü idari, 76,1 milyar liralık bölümü de kanuni takipte bulunuyor.

Banka yetkilileri, turizm kredileri geri ödemelerindeki gecikmenin önemli oranda geçtiğimiz yıl Körfez krizi dolayısıyla yaşanılan problemlerden kaynaklandığını belirterek, idari takibe alınan miktarın büyük olmasının turizmcilerin zamanında ödeme yapmaya taksitlendirmeye başlarken borçlarının bu kalemde görünmesinden kaynaklandığını kaydetiler. Turizm sektörüne yapılan toplam kredi ertelemesi, Kasım ayı sonu itibariyle 88 milyar liraya ulaşırken, takside bağlanan kredi miktarı da 5 milyar 292 milyon lira düzeyinde.

Bankanın başlangıçtan 1991 yılı Kasım ayı sonuna kadar kullandırdığı sanayi kredileri miktarı, aynı kredide de sahil kesimde üzere 1 trilyon 455,9 milyar lira olarak belirtiliyor. Sanayi kredilerinin idari takipte olan bölümü 76,5 milyar, kanuni takipte olan bölümü ise 22 milyar lira düzeyinde. Bu arada, banka bu yılın Ocak-Kasım döneminde müşterilerine toplam 553,8 milyar liralık kredi ödemesi yaptı.

SERBEST PİYASADA ALTIN

	ÖNCEKİ GÜN		DÜN	
	ALIŞ	SATIŞ	ALIŞ	SATIŞ
Cumhuriyet	391.000	396.000	391.000	396.000
Resat	410.000	430.000	410.000	430.000
24 ayar külçe	58.700	58.900	58.750	58.950
22 ayar külçe	53.120	53.950	53.160	54.000
Bir ons altın		558.40 $		558.25 $
22 ayar bilezik	52.900	58.000	52.950	58.000
900 ayar gümüş	684	717	684	717
Tuzak altın 5 gr.	306.000	318.000	306.000	318.000
Halk altın 5 gr.	286.000	299.000	284.500	297.500

SERBEST PİYASADA DÖVİZ

	ÖNCEKİ GÜN		DÜN	
	ALIŞ	SATIŞ	ALIŞ	SATIŞ
ABD doları	5065	5075	5065	5075
Alman marki	3330	3345	3345	3355
İsviçre frangı	3735	3750	3740	3755
Hollanda florini	2940	2960	2940	2960
İngiliz sterlini	9480	9550	9500	9580
Fransız frangı	972	980	975	985

DİĞER DÖVİZLER

1 Lüksemburg Frangı	166.80	1 Suriye Lirası	99.22
1 Danimarka Kronu	886.1	1 Lübnan Lirası	11.46
1 Portekiz Eskudosu	37.93	1 Meksika Pesosu	1.78
1 Yunan Drahmisi	28.29	1 Romen Leyi	16.84
1 İsveç Kronu	1448.89	1 Çekoslovak Korunası	508.40
1 Fas Riyali	1.81	1 Yugoslav Dinarı	2334.04

ÇAPRAZ KURLAR

	$	DM	FF	¥
1 $		1.4125	5.1855	1.3449	0.5307
1 DM	0.6611		3.4284	0.8891	0.3509
1 FF	0.1928	0.2916		0.2595	0.1023
1 ¥	0.7435	1.1246	3.8557		0.3946
1 £	1.8840	2.8495	9.7695	2.5337	

BANKALARARASI PİYASA

Merkez Bankası'nın Aralık 1991 ekseni geçici verilerine göre, ayın ilk 20 günü 456,3 milyar lira düzeyinde bulunuyor. Bankalar Merkez Bankası'na yatırdıkları mevduat mukabili karşılıksız 1,1 trilyon 912,9 milyar lira, serbest mevduat ise 1 trilyon 508,40 milyar lira oldu. Bankalararası para piyasasında işlem hacmi 3 trilyon 569,4 milyar lira olarak gerçekleşti.

DOVİZ EFEKTİF

BANKALAR	ABD doları		Alman marki		ABD doları		Alman marki	
	ALIŞ	SATIŞ	ALIŞ	SATIŞ	ALIŞ	SATIŞ	ALIŞ	SATIŞ
Ziraat	5.064,81	5.137,74	3.321,92	3.366,86	5.024,41	5.137,74	3.321,92	3.366,86
Türkbank	5.068,93	5.147,81	3.323,99	3.403,82	5.028,93	5.186,11	3.325,56	3.430,10

MERKEZ BANKASI DÖVİZ KURLARI

26.12.1991 TARİHLİ DÖVİZ KURLARI

DÖVİZ CİNSİ	DÖVİZ		EFEKTİF	
	ALIŞ TL	SATIŞ TL	ALIŞ TL	SATIŞ TL
1 ABD DOLARI	5.064,80	5.081,00	5.021,80	5.052,11
1 ALMAN MARKI	3.323,99	3.330,25	3.325,27	3.340,24
1 AVUSTURALYA DOLARI	3.920,51	3.936,19	3.873,09	3.949,70
1 AVUSTURYA ŞİLİNİ	471,96	472,03	473,61	473,44
1 BELÇİKA FRANGI	160,45	160,72	158,66	161,36
1 DANİMARKA KRONU	846,74	851,13	840,94	853,66
1 FİN MARKASI	1.206,86	1.211,40	1.196,89	1.215,03
1 FRANSIZ FRANGI	958,42	961,36	954,45	971,27
1 HOLLANDA FLORİNİ	2.932,00	2.937,66	2.929,70	2.945,49
1 İSPANYOL PESETASI	51,99	52,00	50,88	52,16
1 İSVEÇ KRONU	806,76	807,57	798,88	810,29
1 İSVİÇRE FRANGI	3.731,77	3.745,26	3.754,03	3.788,65
1 KANADA DOLARI	456,74	458,62	453,27	458,93
1 JAPON YENİ	39,60	39,68	39,70	39,80
1 KANADA DOLARI	4.357,70	4.365,99	4.272,24	4.299,03
1 NORVEÇ KRONU	777,81	779,41	777,42	787,86
1 SEDİR TL	849,85	852,31	852,72	844,64
1 BİRLİK DİNARI	16.973,73	16.996,71	16.994,19	16.994,19
1 SUUDİ ARABİSTAN RİYALİ	1.349,41	1.353,16	1.339,34	1.341,19
1 AVRUPA PARA BİRİMİ	5.704,85	5.715,32		

İhracat artıyor, İthalat düşüyor

DIŞ ticarette yakalanan olumlu performans sürüyor. Türkiye'nin 10 aylık ihracatı bir önceki yılın aynı döneminde göre yüzde 9.2 oranında artarken, ithalat yüzde 3.9 gerileyi ve 16.8 milyon dolara indi.

Böylece dış ticaret açığı da aynı dönemler itibariyle yüzde 21,1 azalarak 5.9 milyar dolara indi.

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün (DİE) verilerine göre Türkiye'den ekim ayında 1 milyar 325,1 milyon dolarlık ihracat yapildi. İhracat geçen yılın aynı ayında 1 milyar 309,9 milyon dolardı.

Geçen yıl 10 ayda 9 milyar 906 milyon dolar olan ihracat ise 10 milyar 821,8 milyon dolara çıktı.

Türkiye'nin bu dönemdeki ihracatının yüzde 64,4'lük bölümü OECD ülkelerine yönelik olurken İslam Ülkelerinin payı yüzde 20,4, sosyalist ülkelerin payı yüzde 9,5 oldu.

Türkiye'nin ham petrol ve buğday alımındaki azalmadan dolayı ithalatı geçen yıla göre düştü ve 16 milyar 67,16 milyon dolara gerildi. Türkiye geçen yıl 10 ayda 2 milyar 727,4 milyon dolarlık ham petrol almıştı. Bu yılın eş döneminde ise yüzde 25 düşüşle rakam 2 milyar 27,9 milyon dolara indi. Geçen yılın 10 ayında 981 milyon dolara bulan buğday bağlantıları ise bu yıl eş dönemde 154 milyon dolarda kaldı.

NEDEN HITACHI, EN KALİTELİ, EN UYGUN FİYATLI VE ÜÇ YIL GARANTİLİ TEK FAX'TIR?..

Aşağıdaki numaralardan öğrenebilirsiniz.
Kadıköy Bölge Müdürlüğümüz ile artık elinizin altındayız.

HITACHI

mitasan
Faks, Fotokopi ve Bilgisayar da 13 yıllık tecrübesi ile Lider Firma
İSTANBUL: Satış/166 72 80 (8 Hat) - Servis/188 31 61 (8 Hat)
• Kadıköy: 343 68 43 • 343 97 47
• Ankara: 135 55 44 (8 Hat) • Samsun: 12 07 07
ŞİRKETLER GRUBU • İzmir: 22 72 27 • Adana: 13 33 79 • Trabzon: 143 71 • Antalya: 21 17 17

21 OCAK 1992

p-62

ÜRETİM-İSTİHDAM. Halen ...talama yüzde 60 dolayında ...lan sanayide kapasite kullanı...ının daha yukarılara çekilmesi ...in destek verilecek. Yine bu ...erçevede, istihdamı destekleyi... bazı önlemler gelecek. Örne...in, 9 işçiden fazla işçi çalıştıran ...yerlerine her ilave işçi için Ta...arrufu Teşvik Kesintisi'nde in...irime gidilecek.

...dim sandıkları sermaye piyasa...sına yönlendirilecek. Böylelikle Emekli Sandığı ile sigorta şirket...leri bir anlamda bankalara rakip olacak.

● **YABANCI SERMAYE.** Türkiye'ye yabancı sermaye girişi...nin artırılması öngörülüyor. Bu çerçevede, "David and Rocke" adlı bir ABD'li danışmanlık şirke...tine, "Yabancı sermayeyle bü...yük Türk şirketlerini birleşme getirme sistemleri" hazırlatılıyor.

...ülerinden sa... Dar gelirlilere, ...çevesinde ko...imkanları yara...eğinde, Hazi... müsteşarlarına

...KİT karşılığında verilecek. Duruma göre, söz konusu ...araziler üzerinde yapıla...cak konutların yüzde 20'si bize kalacak. Dar gelirlile...rin bu konutlardan yarar...

...landırılmasında KİT'lerde çalışmaktan vazgeçecek olanlara öncelik verile...cek."

Çiller, konut sahibi ol...mayanların konut sahibi ol...

Elektrik Kurumu (TEK), Devlet Demir Yolları ve Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), özerkleştirme, özelleştirme olayının dışında tutuluyor. Bunların özerkleştirme kapsamına alınmasına hem koalisyonun SHP kanadı karşı çıkıyor, hem de söz konusu KİT'lerde çalışanların büyük bölümünün memur statüsünde olması, hükümetin karşısına "Anayasa engeli"ni çıkarıyor.

Çiller, söz konusu beş KİT için, "KİT'lerin toplam zararlarının da, çalışan personel toplamının da yarısı bu KİT'lerde" diyor.

★★★

Çünkü bu paketten çıkan, ANAP döneminin bulup keşfettiği aletlerin eksiğini, gediğini tamamlamaktır.

ANAP iktidarı, borsayı buldu. Paket, borsayı geliştirmeyi hedefliyor.

ANAP iktidarı, turizmi buldu. Paket, turizmi destekleyip, geliştirmeyi hedefliyor.

ANAP iktidarı, ihracatı buldu. Paket, ihracatı çok büyütmeyi hedefliyor.

ANAP iktidarı, KİT'leri özelleştirmeyi buldu. Paket, özelleştirmeyi tamamlamayı hedefliyor.

ANAP iktidarı, devlet desteğinin kaldırılmasını buldu. Paket, sübvansiyonların en aza indirilmesini hedefliyor.

ANAP iktidarı, karma ekonominin artık noktalanması gereğini buldu. Paket, bu gereğin çok sıkı bir takipçisi olacağını söylüyor.

★★★

Yoktur birbirinden farkı...

Ama birisi öbüründen daha samimi olduğunu açıklıyor.

Bu samimiyetin tutup tutmayacağı, kapitalizmi omuzlayacak olanlara bağlı...

Onlar, geçmişte yaşanan vergi kaçakçılığı, altın kaçakçılığı, kredi talancılığı, hayali ihracat, hayali ithalat, dümenden iflaslar, artistik konkordatolar alışkanlığını bırakıp dünya ölçüsünde kapitalist olmaya yüklenecekse, paket tutacaktır.

Kuşkusuz, paketi hazırlayanların söyledikleri ile davranışları birbirini tutacaksa, bu pakette de tutacaktır.

Altı ay içinde bunu göreceğiz.

...ten endişelerimiz var"

...K-İş Genel Başkanı ...vket Yılmaz, hükümetin ...ıkladığı ekonomik pake...k olmadığını savunarak, **"tavsiyeden ibaret bir ...iktidar yapacaklarını ...ldır"** dedi. Hak-İş Genel Başkanı **Necati Çelik** ise paketi ...rşıladıklarını söyledi.

...Koop-İş Sendikası Baş...kurulu toplantısının açılı...nuşan Türk-İş Genel Baş...az, önceki gün açıklanan ...k pakette çalışma hayatı... getirilmek istenilen dü...lere değindi.

...üz fonların adedinin dahi ...konulamadığını, işçinin 3 ...aylen parasını istediğini ...Yılmaz, "Daha para nere... ...ı değil. Bunların açıklığa ...kavuşturulması lazım" diye konuştu.

İktidarın, pakette yapacaklarını söylemesini isteyen **Şevket Yılmaz**, görüşlerini şöyle sıraladı:

"Söylenenlerin tahakkuk etmemesinden dolayı endişemiz var. Hem asgari ücret bakımından, hem KİT'lerin özelleştirilmesi bakımından bu pakette berraklık görmedim. Paket, tavsiyeden ibaret bir program. Programa ne gerek vardı, hükümet programı okundu. Protokolse, iki parti oturdu ortaya koydu. Şimdi bir yenisi daha."

Şevket Yılmaz, ekonomik pakette işsizliğin azaltılacağının, enflasyonun yüzde 45'e indirileceğinin yer aldığını, bunun da altıncı aydan önce olamayacağını kaydederek, **"Altıncı aya kadar mutlaktan ne haber. Dar ve sabit gelirlilerin sıkıntısından, işsizlikten ne haber"** diye konuştu.

HAK-İŞ İHTİYATLI. Hak-İş Genel Başkanı **Necati Çelik** de, hükümet tarafından açıklanan ekonomik paketi **"ihtiyatla"** karşıladıklarını bildirdi.

Hak-İş Genişletilmiş Başkanlar Kurulu toplantısının açılışında konuşan **Çelik**, "Yönetim Kurulumuz, ekonomik paketi ihtiyatla karşılamıştır. Daha önce hükümetle tanıdığımız avansı dikkate alarak uygulamayı görmeden, peşin yargılarla karşı çıkmayı doğru bulmuyoruz. Ancak, ekonomik paket işçi kesimine danışılmadan, işçi kesimi dışlanarak, işveren kesiminin görüşleri, kabulü sağlanarak hazırlanmıştır" dedi.

...APRAZ KURLAR

	DM	FF	İF	
...	1.5925	5.4280	1.4085	0.5558
0279		3.4094	0.8844	0.3490
1842	0.2935		0.2594	0.1024
7099	1.1506	3.8538		0.3946
7990	2.8649	9.7651	2.5338	

...ALARARASI PIYASA

...Bankası 17 Ocak 1992 akşamı gös...ine göre, analyon 23 trilyon 645,6 ...ra düzeyinde bulunuyor. Bankala...ez Bankası'na yatırdıkları mevdu...ım karşılıkları 11 trilyon 990,8 mil... serbest tevdiatları da 1 trilyon ...lyar lira oldu. Dün bankalararası ...asasında işlem hacmi 1 trilyon ...lyar lira olarak gerçekleşti.

...ASI DOVIZ KURLARI

...HLİ DÖVİZ KURLARI

DÖVİZ		EFEKTİF	
ALIŞ TL.	SATIŞ TL.	ALIŞ TL.	SATIŞ TL.
5.962.21	5.984.06	5.927.88	5.819.18
3.980.89	3.992.13	3.976.89	3.987.29
4.045.49	4.060.88	3.964.80	4.086.75
480.84	484.81	480.16	483.05
164.25	164.59	162.61	164.07
872.85	874.30	865.82	875.92
1.242.36	1.245.44	1.236.52	1.246.19
981.73	985.74	980.78	986.72
3.002.18	3.009.30	2.999.18	3.017.22
53.51	53.62	52.44	53.78
930.94	930.62	919.97	933.61
3.821.95	3.829.51	3.813.13	3.841.10
448.99	448.99	444.89	451.24
43.46	43.54	42.80	43.67
4.983.09	4.992.47	4.918.84	4.706.55
19.550.32	19.588.71	17.370.43	19.751.80
980.56	982.49	952.56	995.28
9.644.49	9.703.81	9.674.72	9.732.93
1.455.56	1.458.44	1.414.03	1.442.76

Tüketici kredileri 5.8 trilyona ulaştı

TÜRKİYE'de oldukça çabuk benimsenen tüketici kredileri geçen yıl Eylül ayı sonu itibariyle 5 trilyon 803 milyar 528 milyon liraya ulaştı.

Bankalar Birliği'nden edinilen bilgiye göre, 1991 yılı Eylül sonunda tüketici kredisi kullanıcılarının sayısı ise 1 milyon 580 bin 410'a yükseldi. Söz konusu tarih itibariyle tüketici kredisi kullandıran banka sayısı da 19 oldu.

1988'den bu yana Türk bankalarının kredi portföylerinde önemli bir yer tutan tüketici kredilerinde işlem hacmi 1989 yılı sonunda 120 milyar liraya, 1990 yılı sonunda da 4 trilyon 170 milyar liraya ulaşmıştı.

Tüketici kredileri genellikle 3 ile 24 ay vadeli ve aylık faiz ana para geri ödemeleriyle kullandırılıyor.

NE KADAR TÜKETİCİ KREDİSİ KULLANILDI?

Mal ve Hizmet	Kullandırılan Miktar (milyon TL)	Kişi Sayısı
Otomobil alımı	1.547.728	97.823
Beyaz ve elekt. eşya	1.077.748	264.873
Konut	343.714	47.449
Ev eşyası	623.934	264.072
Mesleki amaç	193.587	26.159
Eğitim	30.520	13.609
Tatil	68.191	24.148
Diğer	1.130.331	273.843
Bu grupta sınıflandırma yapmayan bankalar	877.775	548.437
TOPLAM	5.603.528	1.580.410

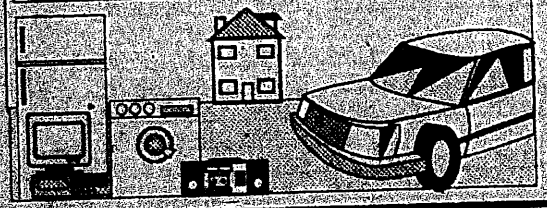

MÜŞTERİ PROFİLİ. Verilere göre, geçen yıl Eylül sonu itibariyle tüketici kredilerinin müşteri profili incelendiğinde, kredilerin yüzde 55'i memur, işçi ve serbest meslek sahipleri tarafından kullanıldığı görülüyor.

Bu hizmetten yararlananların yüzde 31'inin aylık geliri 3 milyon liranın üzerinde ve yüzde 51'i de 18-45 yaş grubunda bulunuyor.

Ayrıca, 19 banka tarafından yapılan bildirimlere göre, kredilerin yaklaşık yüzde 26'sı otomobil, yüzde 18,5'i beyaz ve elektronik eşya, yüzde 10,7'si de ev eşyası alımı amacıyla kullandırıldı.

Bankalar bütçeye 12.6 trilyonluk destek verdi

BANKALARIN elindeki iç borçlanma senetleri geçen yıl yüzde 88 oranında 12 trilyon 624 milyar lira artarak 26 trilyon 939 milyar liraya yükseldi. Bu tutar bir önceki yılın sonunda 14 trilyon 315 milyar lira düzeyinde bulunuyordu.

Merkez Bankası verilerine göre, bankaların elindeki Hazine bonosu tutarı geçen yıl yüzde 138 oranında 3 trilyon 49 milyar lira, devlet tahvili ise yüzde 79 oranında 9 trilyon 575 milyar lira arttı. Bu artışlar sonucu Hazine bonosu toplamı 5 trilyon 252 milyar liraya, devlet tahvili toplamı ise 21 trilyon 687 milyar liraya yükseldi.

Bankalar geçen yıl vadesi devlet tahvilline göre daha kısa olan Hazine bonosuna ilgi gösterdi. Hazine bonosundaki artış daha yüksek olduğu için bankaların elindeki iç borçlanma senetlerindeki denge Hazine bonosu lehine değişti.

1990 yılı sonunda Hazine bonusunun toplam içindeki payı yüzde 15,4 düzeyindeyken geçen yıl sonunda yüzde 19,5'e yükseldi. Buna karşılık devlet tahvilinin payı ise yüzde yüzde 84,6'dan yüzde 80,5'e geriledi.

12 OCAK 1988

p. 63

Alçak uçuş, yüksek kazanç ihalesi

Devlet dairesi anlayışını değiştirdi

Halk çekildi, Katlar rantiyelerin

Dolar, İpiste

Ödeme güçlüğü aşıldı, Ayrıldım

İndirimli satışlar da parası olanların

Beş maddelik mutabakat önerisi

MERKEZ BANKASI DÖVİZ KURLARI

ÇAPRAZ KURLAR

ALTIN FİYATLARI

SERBEST DÖVİZ PİYASASINDA DÜN

T.C. ZİRAAT BANKASI

12.1.1988 DÖVİZ EFEKTİF

T.C. ZİRAAT BANKASI

Onlar bağırdıkça, halk sineye çekiyor

•Artık bilgisayarımız var, yakalarsak karışmayız...•

•Simendiferin işi zor•

•Kamu işçilerine ek zam Mart'ta•

•YHK'nin zammıyla Akbank'ta maaşlar yüzde 90 arttı•

Demir-çelik, kok kömürü ve hububata zam

Çiftçinin ve esnafın kredi faizi yüzde 40'a çıktı

Merkez Bankası Tahtakale farkı yüzde 10'a düştü

•İşten çıkarılmalara seyirci kalmayacağız•

•Özel sektör tahvilinin faizi yüzde 78'le sınırlandı

•Eski döviz hesaplarına vergi yok

•Türkiye-Amerikan Ticaret Odaları Avrupa Konseyi'nde

•Ramada Otel resmen açılıyor

deşler

İKALARI T.A.Ş.

ASLİYE HUKUK

LAN

p-65

...şip...şip...şip

Yazar kasada 1. Ekim uygulaması kalkmadı

1987 yılı indirimleri, satışları ve da geyri satış işlemleri, geçen yıl olduğu gibi, 1 Ekim'de mükellefliğin 1 Ayhk 1986 tarihinden itibaren yazar kasaya geçme mecburiyetleri 1986 yılı için 1 Ocak'tan başlıyor.

Yıllanmış bilgiye göre, bu mükelleflerin 1987 yılı için 1 milyon, tahakkuklarının 1 milyon 20 milyon liraya yükseldiği 1987 yılı içinde, bu kez 1 Ekim 1986 tarihinden itibaren devam ediyor. Bu konuda bir değişiklik yapılmadı.

● Cavit Oyak'ta

Doktor Cavit Oyak, Oyak Yönetim Kurulu Başkanlığına getirildi. Cavit Oyak'ın Enka'dan ayrılmasından sonra, Enka'da üst düzey yönetici olarak görev yapmadığı öğrenildi. Yeni görevinin Enka'daki yönetici gücü üzerinde bir etkisi olup olmayacağı sorusuna Mesut Başkan'ın, "Bu konuda yorum yapmak istemiyorum" yanıtını verdiği bildirildi.

Dört devlet bankası Etibank'ın çatısı altında

BAŞBAKAN'ın açıkladığı, 4 devlet bankasının Etibank'ın çatısı altında toplacak Birleştirme projesinin temelinde "güç durumdaki bankaları kurtarma" amacının yattığı görülüyor. Bu bankalardan Denizcilik Bankası'nın 150 milyar liralık batık kredisi var. Turizm Bankası'da Japonlardan 20 milyar liralık yanlık kredinin tazmin bile edemeyeceği durumda.

Kasaplarda kemiğin kilosu 400 liraya çıktı

KASAPLAR, dana etini 2 sedava verdikleri kemiğin kilosunu 400 liraya satmaya başladılar. UBA'lasyonunun haberine göre, geçekondu semtlerindeki kasaplarda kemik fiyatlarında artış görüldü. Kasap Ali Özturk, "Vatandaşlar kemik kaynatıp, suyunden çorba ve pilav yapıyorlar. Et ihtiyaçlarını böyle karşılıyorlar!" dedi.

● Egeli sanayici yine barut gibi

EGE Bölgesi Sanayi Odası'nın öncekı günkü Mecliis toplantısında, sanayicilerı, elegitirilerin dozunu yükselterek, hükümetin ılıkılaşma politikasını sürdürmesini istediler. Kemal Soyer, "Uygulanan ekonomik sistem devletçilikten de öte, mudahalecilik" derken, Ahmet Protelina, TOBB Yönetim Kurulu başkanlarının Özal'ın emlgesi olmaklarını hatırlattı.

● İstanbul Defterdarlığı Eminönü'ndeki 5 dükkânını satıyor

İSTANBUL Defterdarlığı Eminönü'ndeki 5 dükkânını 2 milyar 148 milyon 500 bin lira tahmin bedeli üzerinden kapalı teklif alma yöntemiyle satışa çıkardı. İstanbul Defterdarı Kemal Civelek, "Dükkânların emlak satışının 'bürokrasi'ne yol' anda satışını planladıklarını, dükkân sayısının 50 olduğunu söyledi.

MKB — Borsada dün

Hisse Senedi	Açılış	Kapanış	En Düşük	En Yüksek	Hacim (Lot)	Hacim (Bin TL)
Akbank	3.900	3.900	3.900	3.900	1.000	3.900
Alarko	3.900	3.900	3.900	3.900	1.000	3.900
Anadolu Cam	3.900	3.900	3.900	3.900	1.000	3.900
Arçelik	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Aygaz	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Bagfaş	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Bolu Çimento	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Çelik Halat	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Çimsa	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Ege Gübre	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Ege Seramik	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Ekmas	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Eregli Demir Çelik	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Gübre Fabrikaları	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Güney Sanayi	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Hacı Ömer Sabancı	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Hürriyet Gazetecilik	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
İş Bankası (C)	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
İzmir Demir Çelik	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Kartonsan	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Koç Holding	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Koç Yatırım	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Kordsa	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Migros	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Otosan	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Petkim	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Petrol Ofisi	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Sabancı Holding	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Sanko Pazarlama	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Tofaş	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Tüpraş	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Türk Demir Döküm	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Türk Hava Yolları	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Türk Prysmian	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Türk Tuborg	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Vakıf Gayrimenkul	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Yapı Kredi Bankası	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Yazıcı Holding	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Yünsa	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100
Zorlu Tekstil	5.100	5.100	5.100	5.100	1.000	5.100

"Yeni bir Marshall Planı hazırlamalıyız"

Yavuz Canevi

● Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarı Yavuz Canevi, 1992 yılında başlayacak Avrupa Tek Pazarı önceninde, "Ekonomik alanda bir Marshall Planı'nı uygulamaya" koymanın gerekliğini öne sürdü. Canevi, İstanbul Ticaret Odası'nca (İTO) düzenlenen "Uluslararası Pazarlama ve İhracat Sempozyumu"nda, "Türkiye'nin Avrupa Tek Pazarı'nın dışarısında geç kaldığını" belirtti.

Toplantının açış konuşmasını yapan İTO Başkanı Yalım Eralp'ten sonra söz alan Canevi, "Bu ülkenin, Hazine ve Devlet Planlama teşkilatı (DPT) bünyesinde yeni çalışmalara başlandığını" açıkladı. Canevi, şöyle konuştu:

"1992 hazırlıklarında geç kaldığımız tek gerçek. Bunun üzerine DPT ve Hazine'de bu konuda yeni organizasyonu hızlandırmaya başladık. 1992'de Avrupa Ülkeleri arasındaki ekonomik sıkıntılığın giderilmesi için AT'a katılan son 4 ülkeye ve Dünya Savaşı sonrası ABD'nin diğer ülkelere yaptığı Marshall yardımı gibi çok büyük olanaklar sağlandı. Biz bu imkânlardan yoksun kaldık. Bizim alıcıyı aksaklıklarını gidermek için, 1992'ye kadar kendi kendimize bir Marshall Planı hazırlamalı ve uygulamaya koymalıyız."

● Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarı Yavuz Canevi, "Türkiye'nin 1992 deki Avrupa Tek Pazarı'na uyumu için, kendi kendine yeni bir Marshall planı hazırlamak durumunda olduğunu" söyledi.

Türkiye'deki ihracat teşviklerinin ıslah edildiğine değinen Canevi, "Artık bu iyileştirmeler, isteme durumu çevrildi" dedi. Toplantıya katılan Türkiye'nin tanınmış uzmanlarının yanısıra ihracatçılara ilgi çekmeyi çekmeyi çekti. Çoğunluğu Üniversite öğrencilerinin bulunduğu topluluğa karşı konuşan Marmara Üniversitesi Öğretim üyesi Prof. Dr. Haluk Kabaoğlu, "AT yeklilerinin Türkiye'nin tam üyelik başvurusunu işleme koymak için Avrupa'nın başvurusunu beklemeyi" mış gibi yapıp, Avrupa Tek Pazarı'nın piyasa ve pazarlama stratejileri üzerindeki etkilerine değinen Hollanda Dış Ticaret Müsteşarı Maddy Yardımcısı Cees Kruyt'un yanısıra, İKV uzmanı Can Baydercl'de, "Türkiye Avrupa standartlarının oluşumuna paralel bir iç ülkatım standardı düşünmek zorundadır" dedi.

günün HABERİ

Ütülme katsayımız arttı

● Dışa satttığımız malların fiyatları daha da ucuzlarken, dışardan aldığımız malların fiyatları pahalılandı. İhracat birim fiyat indeksinde birim fiyat bir yıl öncesine göre yüzde 26 oranında gerilerdi. Petrol dışı ithalatımızda ise birim fiyat artışı yüzde 10'u geçti.

İTHALATA İLİŞKİN verilere göre, ithalatta geçen yılın aynı dönemine göre değer olarak yüzde 25 artarken, miktardaki artış yüzde 70'e ulaştı.

Birim fiyat gerilemesi, tarım ürünlerinde yüzde 52 gibi çok yüksek bir düzeye çıktı. Tarım ürünü ihracatında geçen yılın Ocak-Ağustos döneminde 888,1 dolar olan ton fiyatı bu yıl aynı dönemde 430,2 dolara indi.

Birim fiyatın gerilemesi, sanayi ürünlerinde yüzde 52 gibi çok yüksek bir düzeye çıktı. Tarım ürünü ihracatında geçen yılın Ocak-Ağustos döneminde 888,1 dolar olan ton fiyatı bu yıl aynı dönemde 430,2 dolara indi.

Birim fiyatın genavi ürünlerinde yüzde 22,1'lik azalmayla 857,9 dolardan 668 dolara indiği görüldü. Madencilik ürünleri ihracatındaki birim fiyatı ise yüzde 2,7'lik artışla 113,3 dolardan 116,4 dolara yükseldi.

Türkiye'nin sekiz aydaki ithalatı 9 milyar 297,7 milyon dolar değerinde 30 milyon 537,7 bin ton oldu. 1985 yılının aynı döneminde ise 9 milyar 98,9 milyon dolarlık 26 milyon 915,1 bin ton ithalat yapılmıştı.

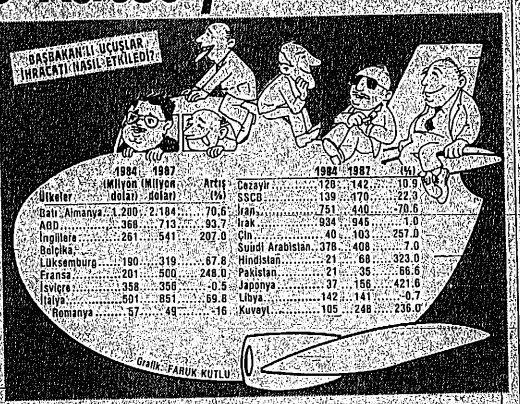

Ülkeler	1986 (Milyon dolar)	1987 (Milyon dolar)	Artış (%)
Batı Almanya	1.200	2.184	70.6
ABD	368	713	93.7
İngiltere	261	541	207.0
Belçika, Lüksemburg	190	319	67.8
Fransa	201	500	248.0
İsviçre	358	356	-0.5
İtalya	501	851	69.8
Romanya	57	48	-16

Ülkeler	1984	1987	(%)
Cezayir	126	142	10.9
SSCB	139	170	22.3
İran	751	440	-70.6
Irak	934	945	1.0
Çin	40	103	257.0
Suudi Arabistan	378	408	7.0
Hindistan	21	68	323.0
Pakistan	21	35	66.6
Japonya	37	158	427.0
Libya	142	141	0.7
Kuveyt	105	248	236.0

Uçuşların yarısı havaya gitti

Vahap MUNYAR

● Başbakan Turgut Özal 1984 yılından bu yana çoğu ticari amaçlı olmak üzere 19 ülkeye gezi yaptı. Beraberinde çoğunlukla kalabalık bir işadamı grubu da götürdü. Ancak gittiklerini ülkelerin 4'üne ihracat gerilerdi, 4'ünde de çok sembolik artışlar oldu.

BAŞBAKAN Turgut Özal'ın ikidar kolluğuna dur duktan sonra başlattığı "İhracat seferleri"nin hemen hemen yarısının "hoşa gitti"i belirtildi. Çoğu ticaret amaçlı yurt dışı gezilerine katılanlar, "Bu gezilerden yalnızca Başbakan Özal'ın 1984 yılından bu yana gittiği 19 ülkeden 8'ine yönelik ihracat ya gerilediği ya da ortalama artışın çok gerisinde kaldığı" yolunda görüş belirtiyorlar.

SONUÇ NE OLDU? Başbakan Özal'ın "İhracat seferleri"ni gezilerine birlikte götürmeye başladığı 1984 yılında 7 milyar 134 milyon dolar olan Türkiye'nin ihracatı, 1987'de yüzde 43'lük bir artışla 10 milyar 190 milyon dolara ulaştı. İhracatçılar aynı dönemde ihracat artışında genel artışın yüzde 43'lük oranın yakalanamadığı ülkelerde başarısızlığın söz konusu olduğunu belirtiliyor. Bu ülkeler arasında Suudi Arabistan'la gerileme olduğunu ortaya koydu. Bunun yanı sıra Cezayir'de yüzde 10,9'luk, Sovyetler Birliği'nde yüzde 22,3'lük, Irak'la yüzde 1'lik ve Suudi Arabistan'da da yüzde 7'lik ihracat artışı gerçekleştirildiği belirtiliyor.

Gidilen ülkeler arasında ihracatta en göze batıcı gerileme ise Japonya'da göze çarptı. Japonya'ya 1984 yılında 37 milyon dolar olan ihracat, 1987 yılında 156 milyon dolara ulaştı. Japonya'ya ihracat rakamı geçen yıl içinde çok küçük bir artışla, 602 konusu dolar olan yıllık dönemdeki oranının yüzde 421'i bulmasi, önemli bir gerileme olarak nitelendirildi.

Aynı şekilde genel ihracat içindeki payların küçüldüğüne karşın, geçen dört yılda yüksek artışların gerçekleştiği ülkeler arasında yüzde 323'le Hindistan, yüzde 257'yle Çin, yüzde 248'le Fransa ve yüzde 207'yle de İngiltere yer aldı.

"AZ BİLE"Dış gezilerin bir bölümüne katılmış olan bir "ihracat orgüsu nefer!" bu konudaki görüşlerini şöyle anlattı:

"Bence az bile seyahat yapılmıştır. Size bu gezilerle ilgili bir anımı anlatayım. 1980 öncesindeki dönemde de bazı bankalarla işadamlarının ortak gezileri olurdu. Bunlardan biri Sovyetler Birliği'ne gerçekleşti. Dönemin YT ticaret Bakanı, gezinin başından itibaren işadamlarını yüzüne bile bakmadı. Kim ne yapıyor, ediyor, ilgilenmedi bile. Hatta dönüşte bakan ayrı, işadamları ayrı uçaklarla döndüler. Oysa Sayın Ekrem Pakdemirli'nin Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı döneminde gerçekleşen Moskova gezisinde, Pakdemirli gideken kimin neler satabileceğini tek tek sordu. Orada da pazarlıklara katıldı. Doğrusu da buydu zaten. Bazı ülkelere yönelik ihracatta önemli gelişmeler sağlanamamışsa, gezileri gerekeiz görmemek lazım. Başka faktörler rol oynamıştır. Ancak şu kadarını ihraat edeyim ki, Türkiye, Suudi Arabistan pazarındaki payını artırmamasından dolayı dövülmüştür.

"GENELDE DÜŞÜŞ"Başbakan Özal'ın dış gezilerinin çoğuna katılan Türkiye Dış Ticaret Dernegi Başkanı Mustafa Süzer de şunları söyledi:

"Bizim ihracatımızda düşme görülen ülkelere dikkat edin, çoğunun kendi şartlarında olumsuzluklar yaşanıyor. Örnek iran, zaten savaştan dolayı kendi ticaretini yürütmesi mümkün değil. Sovyetler Birliği'nde ekonomik sorunlar yaşıyor. Et ıslamı idam edecek duruma geldiler. Cezayir ve Suudi Arabistan için petrol fiyatlarının düşmesi olumsuz etki yaptı. Sovyetler Birliği pazarı konusunda da Türkiye'nin yetiri kadar doğal gaz almaması etkili oldu. Bu sıralamalardan da anlaşılacağı üzere, ihracatımız bu yıl giderek düşme eğilimine girdi. Çünkü, sübvansiyonlar düştü. Çok fazla artış beklememek lazım artık."

Başbakan Özal

Mustafa Süzer

Boğaziçi Üniversitesi öğrencisi Mustafa Kibaroğlu, Sabancı'ya "Bir bardak suyu 500 liraya satmaya gönlünüz nasıl razı oluyor?" sorusunu sordu. Sabancı da, "İçme mecburiyeti yok. Biz onu ihraç amacıyla üretttik" cevabını verdi.

"Bir bardak su niye 500 lira?"

BOĞAZİÇİ Üniversitesi öğrencilerine "Türk Sanayisinde Araştırma- Geliştirme" üzerine bilgi veren Sakıp Sabancı'yı üniversitelinler 1,5 saat soru yağmuruna tuttular. Üniversitelinin miastır öğrencisi Mustafa Kibaroğlu, "1 bardak suyu 500 liraya satmaya gönlünüz nasıl razı oluyor?" diye sorunca Sabancı, "İçme mecburiyeti yok izmeyin, biz onu ihraç amacıyla ürettik" cevabını verdi.

B.Ü. Makine Mühendisliği Fakültesi'nin düzenlediği toplantıda Sabancı Türk sanayinin gelişmesini ve araştırmaya yeni yönlerin verilmeye başlanan önemi anlattı. Sabancı, yaklaşık 500 öğrencinin dinlediği konuşmanın ilerisinde, tutarak yöneltilecek soruları cevaplamak istediğini belirtti. Sabancı'ye sorulan sorular özetle şöyle:

● SORU: Reel olarak sürekli düşen işçi ücretleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

CEVAP: Sanayiin yüzde 50'si devletindir, İşçiler az para alıyorlarsa, bir isilamcı varsa devletir, Özel sektör her zaman daha iyi ücretler ödemek zorunda kalmıştır.

SORU: AET'ye üye olurken bankecilik sektöründe hangi değişiklikler yapılmalıdır?

CEVAP: Müşterek pazara hazırlanırken mutlaka her sektörde değişiklikler yapılmalıdır. Bugünkü bankacılık sistemine nelerin yapılıp nelerin yapılamayacağı devlet tarafından konuları koridorlarla belirlenmiştir.

SORU: Yabancı sermaye Türkiye'ye geimeli midir?

CEVAP: Sermayenin yabancısı, yerlisi olmaz. Bütün mesele ne getirip ne götürecekleridir. Götürecekleri getireceklerinden fazla ise hep bir adamdan "istemezük" plağını çalabilirsiz.

SORU: Son yıllarda çalışanların ücretleri gerilerken işverenlerin kârları niçin artıyor?

CEVAP: Meşru kârların dışındaki garip rantçı kârlarla karşı karşıya olmayız. Seçeneğimiz ücretlerin karşısına dikilmeliyiz. Bunun dışında bütün insanların bulundukları yerlerden iyiye gitmek istemeleri haklarıdır.

SORU: Serbest piyasa ekonomilerinin yarar ve zararları nelerdir?

CEVAP: Serbest piyasa ekonomisi mutluluğun muskasıdır. Katı sosyalist adamlar bile bu yolu deniyorlar. Ancak, biz, bu uygulamada ötekil kararlar alıyoruz. Bu da yeni hatalan üretiyor.

uysa da uymasa da

Mosmor bir renk

DÜŞÜNE düşüne, araştıra araştıra, kuşkulardan geçe geçe ulaşılan doğrulara ne tadına doyum olmuyor. Bu doyum sevmek için inatçı kişiler bilim adamları oluyorlar. Alman bilim adamı Peter Mandel, bu inadın inat çalışmasının sonucunu aldı. Aşkın, nefretin ve başarısının 'fotoğrafını çekti'. Siz, siz şimdi gülümsediğinizi sanıyorsunuz. Ama olayor. Fotoğraf şöyle çekiliyor, Bir insanın başparmağının fotoğrafı aşktan nasipsiz bir şekilde yaşarken çekiliyor. Sonra aynı insanın yüreğine taşkınlıklar düştüğünde, aynı başparmak yine aynı biçimde ve aynı ince fotoğraf tekniklerıyle çekiliyor.

Aşklı başparmak normal başparmaktan daha ısırmızı çıkıyor. Ya dehşetle dolu bir insanın serçe parmağı nefretsiz başparmağından daha yeşil oluyor. Başağrılı bir dirsek de başağrısız bir dirsekten daha pembe oluyor. Müthiş bir buluş değil mi?

Alman bilim adamının 49 yıllık inatçı uğraşının bu buluşunu bizim ticarolmiz uygulasak acaba neçıkar? Korkarım ki mosmor çıkar. Gerine gerine 11 milyar dolları geçtiğimiz üstelik de bunun içinde sanayi malları payının yüzde 60'lara koştuğunu söylediğimiz ihracatımızın, yakın çekim dolayılı görüntüleri acayip bir ütülme içinde olduğumuzu gösteriyor.

İhracatımız artıyor. Ancak her geçen yıl biraz daha ucuza sattığımız için artıyor, işte bu yılın sekiz ayını gösteren ince rakamlar. Bu yılın sekiz ayında birim başına ihracatımız, geçen yıla göre yüzde 26 oranında gerilemiş. Açıkçası geçen yıl 126 dolara sattığımız bir malı bu yıl ancak 100 dolara satmışız.

"Buna karşılık, petrolü hariç tutarsak, dışardan aldığımız malların fiyatı da yüzde 10 oranında artmış. Açıkçası geçen yıl 100 dolara aldığımız bir makinayı bu yıl 110 dolara bize kakalamışlar... Bunun adına dünya ticarelinde 'ütme' diyorlar. Ve biz bu uluslararası ticarel soygunucuyu kıskacında kıvranıyoruz.

Neden? Acaba bağrından hayali ihracatçı ışıkırtan sistemimizde yanlış kaynamış bir kemik var da ondan mı?

N.D.

Ve...

AVRUPA Topluluğu'nun tek pazar uygulamasına gececeği 1992 sonrasında olusacak ticaret ortamında pazar payların artırmak amacıyla Akbank, Banca Comerciale Italiana Assicurazioni Generale ile merkezi Paris'te bulunan Paribas Merchant Bankasi, Milano'da ortak bir banka kurdular.

★★★

AFRİKA ülkelerinden Zimbabwe'de bakanlar, en düşük işçi ücretinden 30 kat fazla maaş alacaklar. Robert Mugabe hükümetinin bakanlara 29 bakanın alacağı yıllık ücret 19 bin 80 dolardan 21 bin 360 dolara (57 milyon 400 bin lira) çıkarıldı. Zimbabwe'de işçiler asgari ücretten yıllık 930 dolar (yaklaşık 930 bin lira) alıyorlar.

★★★

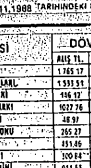

Katüşev

SOVYETLER Birliği Dış Ekonomik İlişkiler Bakanı Konstantin Katuşev, İzmir Valisi Nevzat Ayaz'ı ziyaret sırasında, Özelleştirme yasasının Parlamento Petkim'i almayı düşünüp düşünmüyor" sorusuna "Elbette karşılığını verir" teklifi gelirse Alaşa'ya talip" olabilecekllerini söyledi.

★★★

EKONOMİST Yayıncılık Grubu'na bağlı Economist Haberalma Birimi ETÜ, metal fiyatlarının gelecek yıl düşeceğini hesaplıyor. Bu tahmine göre bakırın tonu gelecek yıl 2 bin 200 dolardan 1800 dolara, alüminyum da 2 bin 400 dolardan 1800 dolara, çinko da 1 milyon 40 dolardan 960 dolara düşecek.

MERKEZ BANKASI DÖVİZ KURLARI

29 KASIM 1986 TARİHİNDEKİ DÖVİZ KURLARI

DÖVİZ CİNSİ	DÖVİZ		EFEKTİF	
	ALIŞ TL	SATIŞ TL	ALIŞ TL	SATIŞ TL
1 ABD DOLARI	1.761,64	1.765,17	1.761,64	1.765,00
1 AVUSTRALYA DOLARI	1.531,51	1.536,58	1.507,44	1.512,10
1 AVUSTURYA ŞİLİNİ	145,69	146,12	143,88	147,00
1 BATI ALMAN MARKI	1.015,70	1027,76	1015,70	1018,16
1 BELÇİKA FRANGI	48,97	49,16	48,97	49,16
1 DANİMARKA KRONU	263,22	265,80	263,22	268,48
1 FİN MARKKASI	451,46	452,53	424,13	426,69
1 FRANSIZ FRANGI	300,24	300,84	300,24	303,88
1 HOLLANDA FLORİNİ	909,21	911,51	909,71	920,74
1 İSVEÇ KRONU	293,12	293,74	293,12	296,68
1 İSVİÇRE FRANGI	1.226,34	1.228,80	1.226,34	1.241,21
100 İTALYAN LİRETİ	138,06	138,34	135,71	139,74
1 JAPON YENİ	14,55	14,58	14,38	14,73
1 KANADA DOLARI	1.481,61	1.484,58	1.456,42	1.499,58
1 KUVEYT DİNARI	6.310,38	6.319,04	6.209,00	6.382,97
1 NORVEÇ KRONU	271,65	272,19	267,01	274,84
1 STERLİN	3.250,25	3.256,74	3.250,23	3.289,64
1 S.ARABİSTAN RİYALİ	469,71	470,65	461,72	475,40

TOPLAM İŞLEM HACMİ: 161.835,0
TOPLAM İŞLEM DEĞERİ: 166.173.196
İMKB-BDDK: 987,23

ÖZETLE: Merkez Bankası'dün 24 ayar külçe altının gramı 24 bin 700 liradan alınıp, 25 bin 150 liradan satıldı. Banka, Amerikan dolarının, döviz alış kurunu 3 lira 95 kuruş yükselterek 1761 lira 64 kuruş olarak belirledi.

ÇAPRAZ KURLAR

	$	DM	£	¥
1 $	1.0	1.7174	5.8074	1.4364	0.5420
1 DM	0.5822	1.0	0.2927	0.8363	0.3155
1 FF	0.1704	0.2927	1.0	0.2448	0.0923
1 HF	0.6961	1.1956	4.0845	1.0	0.3775
1 £	1.8450	3.1687	0.0923	2.6503	1.0

ALTIN FİYATLARI

	ALIŞ	SATIŞ
Cumhuriyet	162.500	165.000
Reşat	167.000	175.000
24 ayar külçe	22.625	22.720
22 ayar külçe	24.700	24.800
Bir ons altın	435,25 $	
22 ayar bilezik	22.100	24.200
900 ayar gümüş	540	590

SERBEST DÖVİZ PİYASASINDA DÜN

ABD Doları	
ALIŞ (TL)	SATIŞ (TL)
1775	1778
Alman Markı	
ALIŞ (TL)	SATIŞ (TL)
1036	1038
İsviçre Frangı	
ALIŞ (TL)	SATIŞ (TL)
1230	1235
Hollanda Florini	
ALIŞ (TL)	SATIŞ (TL)
910	915
İngiliz Sterlini	
ALIŞ (TL)	SATIŞ (TL)
3255	3280
Fransız Frangı	
ALIŞ (TL)	SATIŞ (TL)
301	303

26.11.1986 DÖVİZ EFEKTİF

	ABD doları		B.Alman markı		ABD doları		B.Alman markı	
	ALIŞ	SATIŞ	ALIŞ	SATIŞ	ALIŞ	SATIŞ	ALIŞ	SATIŞ
Bankalar	1765.32	1768.70	1027.76	1029.82	1765.32	1782.82	1027.76	1038.04
Merkez Bankası €	1761.64	1765.17	1025.70	1027.76	1761.64	1782.98	1025.70	1038.13
Yeterbank	1765.42	1768.70	1028.01	1029.82	1765.42	1782.82	1028.01	1038.04
Yabancı Bankalar	1765.17	1768.70	1027.76	1029.82	1765.17	1782.82	1027.76	1038.04
Döviz	1761.64	1768.70	1027.76	1029.82	1761.64	1782.82	1027.76	1038.04

Interbank'ta ortalama faiz dün % 60,15 oldu.

T.C. ZİRAAT BANKASI

26.11.1986 TARİHİNDEKİ DÖVİZ KURLARI

DÖVİZ CİNSİ	DÖVİZ		EFEKTİF	
	ALIŞ TL	SATIŞ TL	ALIŞ TL	SATIŞ TL
1 ABD DOLARI	1.765,17	1.768,70	1.765,17	1.781,82
1 AVUSTRALYA DOLARI	1.531,51	1.539,65	1.504,42	1.551,91
1 AVUSTURYA ŞİLİNİ	146,12	145,41	145,12	147,59
1 BATI ALMAN MARKI	1027,76	1029,81	1027,76	1038,05
1 BELÇİKA FRANGI	48,97	49,16	48,97	49,56
1 DANİMARKA KRONU	265,27	266,53	265,27	268,65
1 FİN MARKKASI	453,46	453,18	423,28	430,64
1 FRANSIZ FRANGI	300,84	302,53	300,84	306,54
1 HOLLANDA FLORİNİ	911,53	913,35	911,53	920,58
1 İSVEÇ KRONU	293,12	294,28	292,53	296,54
1 İSVİÇRE FRANGI	1228,80	1231,25	1228,80	1241,08
100 İTALYAN LİRETİ	138,06	138,61	135,45	139,72
1 JAPON YENİ	14,55	14,60	14,27	14,72
1 KANADA DOLARI	1481,61	1487,54	1453,53	1499,43
1 KUVEYT DİNARI	6310,38	6321,04	6196,58	6367,25
1 NORVEÇ KRONU	271,65	272,19	266,49	274,84
1 STERLİN	3250,25	3256,74	3250,23	3289,64
1 S.ARABİSTAN RİYALİ	469,71	470,65	460,76	475,35

T.C. ZİRAAT BANKASI
"Güvüne erişilmez"

p-66

●Atatürk Barajı'nın kapakları kapanırken nehirleri, Suriye'yi ve Irak'ı konuştuk

'İstersek su vermeyiz'

TÜRKİYE Suriye ve Irak'ın sularını kesiyor. Fırat üzerinde söz hakkı kimin? İnisiyatif Türkiye'de mi, yoksa Suriye ve Irak'ta mı? Irak suların kesilmesine tepkisini Türkiye'ye petrolünü keserek gösterdi. Suriye PKK'ya sınır kapılarını açtı.

Türkiye yaklaşık bir ay önce Atatürk Barajı'nın su tutması amacıyla Fırat'ın sularını keseceğini resmen açıkladığından bu yana olay iki komşu ülkeden daha çok uluslararası platformlarda siyasi bir sorun haline dönüştürüldü. Bir savaş olasılığından söz edilecek kadar ileri bir noktaya gelindi. Türkiye'nin bu konudaki tutumunu ve haklarını Devletler Hukuku Doçenti Aslan Gündüz ile görüştük. Dünyadaki diğer örneklerine değindik.

Devletler hukuku doçenti Aslan Gündüz: "Fizik olarak ömür boyu muslukları kapatıp Irak ve Suriye'ye su vermeme hakkımız mevcut. İstersek bunu yapabiliriz. Ama o zaman milletlerarası hukuk devreye girer. Politik nedenlerle GAP'ı adeta bir şova dönüştürdük. Bu projeyle Türkiye'nin gelirinin üç-beş kat artacağını, her tarafın sulanacağını ilan ettik. PKK'yı barındırırlarsa, suyu keseceğimizi beyan ettik. Bir anlamda onları provoke ettik, endişeye kapıldılar"

ÖZCAN ERCAN

MİLLİ SULAR

—"Sayın Aslan Gündüz, dün Atatürk Barajı'nın su tutmasını sağlamak amacıyla Fırat Nehri'nden Suriye ve Irak'a yol veren vanalar kapatıldı. Türkiye'nin, komşularına yaklaşık bir ay evvel uyarıda bulunmasına rağmen, sorun hayli büyütüldü ve siyasi boyut kazandı. Bir hukukçu olarak, bize öncelikle Fırat Nehri'nin kime ait olduğunu ve uluslararası suyun ne anlama geldiğini anlatabilir misiniz?"

—"Milletlerarası su veya nehir, birden fazla devletin içinden geçen sulara deniyor. Fırat da bunlardan biri. Türkiye'de doğuyor, Suriye ve Irak'tan geçerek, Basra Körfezi'nden denize dökülüyor."

—"Bir de milli sular var sanırım."

—"Milli sular ise, bir ülkenin içinde doğup, yine aynı ülkenin içinden denize dökülen su ve nehirlerdir. Bu nehirler üzerinde devletin egemenliği tamdır ve sorun yoktur. Ama dünya kurulduğundan bu yana milletlerarası sular problem yaratmışlardır ve bu problem zaman geçtikçe daha da koyulaşmışlardır. Milletlerarası sular, bir devletten çıkıyor, bu suya katkılar, bu kaynak ülkeden sağlanıyor ama, bu sulardan istifade edenler birden fazla ülke oluyor."

—"Peki, bu suların çıktığı kaynak ülkelerin bir üstünlüğü yok mu?"

—"Olmaz olur mu? Sorunlar da buradan doğuyor zaten. Suyun çıktığı ülkelere, yukarı nehir ülkeleri deniyor. Bundan yararlananlara da aşağı nehir ülkeleri. Şimdi yukarı nehir devleti, suyun çıktığı ülke olması itibariyle doğal olarak fiziki bir üstünlüğe sahip. Çünkü suyun kontrolü, olduğu gibi bu devlete ait. O ülkenin doğal kaynağı olarak mütalaa ediliyor. O devlet de, 'Bu, benim doğal kaynağım, onu istediğim gibi kendim için kullanabilirim' diyor."

—"Yukarı nehir ülkesi avantajlı konumda oluyor. Yani söz hakkı onun."

—"Gayet tabii. Bu ayrıcalığından da yararlanmak istemesi normal. Aşağı nehir devletlerinin ise, yukarıdan gelen suya muhtaç olsa bile, katkısı pek fazla olmuyor. Örneğin, bizim olayımızda aşağı nehir devletlerinin Fırat suyuna katkısı sıfır denecek noktada."

—"Suya bizim katkılarımız ne oranda?"

—"Bu suyun taşkınlıklarının önlenmesi, bunun için gerekli düzenlemeler gibi."

—"Bu, Türkiye'ye belli bir maliyet getiriyor mu?"

—"Getiriyor tabii. Zaten Türkiye'nin barajlar kurması da, Fırat'ın sularını kontrol altına almak ve taşkınlıklarını önleme anlamına geliyor ki, bu, yararlanan aşağı nehir ülkeleri için de oldukça faydalı. Geçmişte Irak'la böyle bir anlaşma, taşkın suların düzenlenmesi konusunda yapılmış ve proje büyük ölçüde Türkiye tarafından üstlenilmiştir."

—"Ancak, biliyorsunuz, gerek Suriye, gerekse Irak, özellikle GAP kapsamındaki barajların yapımına büyük tepki gösterdiler ve bu projeye kredi sağlanmasında, petrol üzerindeki güçlerini kullanarak engeller çıkardılar. Neden, hem de yararlandıklarını öne sürdüğünüz barajlara karşı bir eyleme giriştiler?"

—"Tabii ki barajlar, yukarı nehir devletlerine fizik olarak suyun bütününü kullanma ve kontrol imkânı veriyor. Teknoloji geliştikçe de, bu sulardan yararlanma imkânı artıyor."

—"Milletlerarası dediğiniz bu suların kullanımını belirleyen genel bir kural var mı dünyada?"

—"Hayır, yok. Daha önceleri vardı diyebiliriz belki ama, yakın zamanda sanayi ve teknoloji çok ilerlediğinden, devletler, kendi doğal kaynağı olarak yorumladığı nehir ve göl sularını zaptı rapt altına alabiliyorlar. İsterlerse bir damla suyu aşağıya bırakmayabiliyorlar."

SÖZ BİZİM

—"Yani, biz istersek ömür boyu muslukları kapatıp, Irak ve Suriye'ye damla su vermeme hakkımız var mı?"

—"Fizik olarak bu hakkımız mevcut. Bunu istersek yapabiliriz. Ama ne oluyor, aşağı nehir ülkeleri bu durumda suyu kullanma imkânlarını tümüyle yitiriyorlar. İşte burada milletlerarası hukuk devreye giriyor."

—"O zaman aşağı nehir ülkelerinin bir ölçüde müktesep hakları var demek!"

—"Bunu söylemem pek mümkün değil. Bakın size ABD'den ilginç bir örnek vereyim. Böyle bir hakkın olup olmadığı tartışması Harmon doktrini ile gündeme geliyor. Harmon, eski bir ABD'li Adalet Bakanı. 1895 yılında Meksika ile ABD arasında Rio Grande Nehri ile ilgili bir ihtilaf çıkıyor. ABD adına konuşan Harmon, 'Amerika, bu nehrin kendi ülkesinde kalan kısmı üzerinde, suyu istediği gibi kullanır. Onun karakteri konusunda istediği değişiklikleri yapmak hakkına sahiptir. Aşağıya isterse su verir, istemezse vermez' diyor. Bu doktrin, daha sonra egemenlik doktrini olarak da anılmıştır. İlginç olan da, milletlerarası hukuk bu konuyla ilgili olarak ABD'ye herhangi bir yükümlülük ya da sorumluluk getirememiştir."

—"Peki, Meksika, bunu kabullendi mi?"

—"Hayır, kabullenmedi. Mücadele etti. ABD 11 yıl sonra, 1906'da Meksika ile yaptığı bir anlaşmayla bir miktar suyu Meksika'ya vermeyi kabullendi. Ama şu açıklamayı yapmayı da ihmal etmedi. 'Ben, bu suyu Meksika'ya milletlerarası hukuk genel prensipleri gerektirdiği için değil, istediğim için veriyorum. Daha önce açıkladığım hukuki iddiamdan da vazgeçmiş değilim. İster veririm, ister vermem. İnisiyatif bendedir. Bu anlaşma ile biraz su veriyorum ama, bu, suyu ilelebet vereceğim anlamına gelmez.'"

—"Yani lütfediyor."

—"Bir anlamda, o havayı yaratmaya, o imajı vermeye çalışıyor. Çünkü, aksini yapsa, kendisini durduracak bir şey yok. Ama zaman içersinde ABD, kendi icadı olan Harmon doktrininden kendiliğinden vazgeçiyor. 1944'ten bu yana işbirliğine gidip, müşterek tesisler kuruyor."

—"Biraz önce, 'Bu suların kullanımını belirleyen milletlerarası bir kural yok' dediniz. Ama yine de aşağı nehir devletleri bu sulardan yararlanıyor. Hangi kapsamdaki anlaşmalarla bu gerçekleşiyor?"

Türkiye kendini hiçbir zaman Suriye ve Irak'a su konusunda bağlamamış. Masaya oturmamış. Bir anlaşma yapmamış. Neden su benim. İnisiyatif benim diyor. Bu haktan vazgeçmek istemiyor. Ve idare etmeye çalışıyor. Verilen su sadece komşuluk ilişkileri ve iyi niyet olarak belirleniyor

—"1966 yılında International Law Association Uluslararası Hukuk Derneği'nin milletlerarası nehir sularının kullanımına ilişkin Helsinki kurallarında, yukarı nehir devletlerinin, suyu, aşağı nehir devletleri ile hakkaniyete uygun bir şekilde kullanmaları kabul ediliyor. Hepsinde önde gelen prensip, hakkaniyet."

—"Hakkaniyetin ölçüsü nasıl saptanıyor?"

—"Bu, yerleştirilmeye çalışılan bir prensip ama, henüz tam yerleştiğini de söyleyemeyiz. Bu, iyi komşuluk prensiplerini öngörüyor. 'İyi bir komşu, aşağıdaki komşusunu bu olanaktan mahrum etmez' deniyor. Hiçbir devletin bu imtiyazını diğerinin aleyhinde kullanmamasını öngörüyor. Tabi aşağı nehir ülkelerinin hakları hukukta değil, iyi niyet gösterilerinde kalmaktadır. Çünkü bunların hiçbir şekilde içeriği ve kapsamı çizilmiş değildir. Hukuk da buna bir şey yapamıyor."

—"O zaman, biz, Türkiye olarak hakkaniyet kurallarına ziyadesiyle uyum göstermiş bir ülke oluyoruz. Hayli de iyi niyetli davranıyoruz galiba. Suriye'ye Fırat'ın sularından saniyede 500 m³ vermemiz gerekirken, bir su yılı içindeki ortalama alındığında, bunun saniyede 500 m³'ün çok üzerine çıktığı, 700 m³'ü bile aştığı söyleniyor."

—"Evet, haklısınız. Türkiye, her zaman aşağı nehir devletlerinin menfaatlerini gözlemiştir. Diğer devletlerle olan ilişkilerinde de bu böyle olmuş. 1927 tarihinde SSCB ile nehir, çay ve dere sularının kullanımı konusunda mukavele yapılmış. 1963 yılında Arpa Çayı üzerinde müşterek baraj inşası konusunda protokol imzalanmış. İki ülke, birbirlerine zarar vermeme ve sudan yarı yarıya istifade konusunda anlaşma yapmışlardır. İran ile de durum böyle. Sarısu ve Karasu sularında müşterek kullanım anlaşması var. Yıl 1955. Türkiye, İran'a en kurak mevsimde bile saniyede 1/6 m³ su verilmesini kabul etmiş. Kayıtlarda mevcut bu."

—"Neden Suriye ve Irak'la böyle pembe bir anlaşma yapılmamış?"

—"Türkiye, hiçbir zaman böyle bir taahhüt altına girmek istemedi. Neden girsin ki? Daha önce de söylediğim gibi, milletlerarası hukukun bu konuda billurlaşmış bağlayıcı bir kuralı yok. Türkiye, neden kendini bağlasın? Doğal olarak, Türkiye, kendi ülkesinde doğan ve kendi doğal kaynağını teşkil eden suları başkaları ile tümüyle paylaşmak istemiyor. Bugüne kadar protokollerle idare etmiş. Ama kesinlikle masaya oturmamış."

İYİ NİYET

—"Peki, Türkiye, barajın sularını keserek hakkaniyet kurallarını çiğnemiş oluyor mu?"

—"Milletlerarası hukuk komisyonunun hazırladığı taslakla ve diğer ülkelerin birbirleriyle yaptığı anlaşmalara göz attığımızda görüyoruz ki, yukarı nehir devleti, baraj ve benzeri bir şey yapmak için aşağı nehir devletinden izin almasına gerek yok. Eğer böyle bir izin lüzumlu denirse, bu da hukuka aykırı oluyor. Çünkü, diyelim aşağı nehir devleti izin vermedi, ki izin vermesi yüzde 90 mümkün değil. Ne yapacak, vetosunu kullanacak. Bu da, sizin, kendi ülkeniz üzerinde egemenliğinizi kullanamama anlamına gelir ki, hukukun hiçbir kuralında yeri yoktur. Milletlerarası hukuk da böyle bir şeyi kabul etmiyor. İspanya ile Fransa arasında Lanoux Gölü tahkimi de böyle oldu. İspanya, Fransa'yı birtakım barajlar kurdu diye şikâyet etti. Ama milletlerarası hukuk, bunu reddetti ve Fransa'nın böyle bir proje için izin almasına gerek olmadığını söyledi. Türkiye'nin de bunun için izin almasına gerek yoktur. Sadece, karşı tarafa zarar verecek bir olayı ihbar etmesi gerekmektedir ki, Türkiye de bunu yapmış ve suları keseceğini tam bir ay evvelden haber vermiştir. Türkiye, bununla da kalmamış. 'Keseceğim dönemdeki suyu kompanse etmek amacıyla size önceden daha fazla su vereceğim' demiştir. Eğer sudan yararlanan ülkeler bunu kompanse etmede başarısız kalmışlarsa, bu artık onların sorunudur."

—"Peki, neden Suriye ve Irak, bunu politik sorun haline dönüştürüyor?"

—"Burada biraz da bizim hatamız var. Politik nedenlerle, biz, GAP'ı adeta bir şova dönüştürdük. Bu projeyle Türkiye'nin gelirinin üç beş kat artacağını, her tarafın sulanacağını ilan ettik. Hatta zaman zaman bu ülkelere, eğer PKK'yı barındırırlarsa suyu keseceğimizi beyan ettik. Onları provoke ettik bir anlamda. Onlar da doğal olarak endişe ettiler."

—"Teşekkür ederim."

Harmon doktrini ABD böyle bir sorun yüzünden Harmon doktrinini gündeme getirdi. Meksika ile arasındaki Rio Grand nehrinin sularını istediği gibi kullanabileceğini söylüyor ABD Adalet Bakanı Harmon. Yıl 1895. Diyor ki Harmon, "ABD canı isterse aşağı su verir, istemezse vermez." Milletlerarası hukuk da bir şey diyemiyor

Dışişleri Müsteşar Yardımcısı Bleda'ya göre Türkiye, su konusunda cömert

'Fırat'ın suyunu kesmedik'

DIŞİŞLERİ Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı **Tansuğ Bleda** ile cuma günü Ankara'da söyleşecektik. Ne var ki hem Ankara, hem de İstanbul'daki yoğun sis bunu engelledi. Biz de kendisiyle aşağıda okuyacağınız "Tele-röportajı" gerçekleştirdik. Tansuğ Bleda, uluslararası platformlarda bir anlamda savaş çığırtkanlığına dönüştürülen Fırat'ın sularının kesilmesi konusunu politik ve teknik açıdan değerlendirdi.

TEKNİK KONU

—"Sayın Tansuğ Bleda, Atatürk Barajı'nın su tutması amacıyla Suriye ve Irak'a giden suyun kesilmesi her iki komşuyu da tedirgin etmişe benziyor. Olay politik bir sorun olarak yansıtılıyor. Suyun kesilmesi politik bir eylem olarak yorumlanabilir mi?"

—"Olayın siyasi boyutu olup olmadığını izah etmek hayli güç. Çünkü konu tümüyle teknik. Orada bir baraj yapıldı. Bu baraj normal olarak doldurulacak ve orada işletmeye girecek. Bu işletme yalnız Türkiye'nin değil bütün komşu ülkelerin yararına olacak. Bu barajın iki tane derivasyon tüneli var. Onlar daha önce kapatıldı. Dün kapatılanlar ise üçüncü derivasyon tüneli. Bunu kapatınca, kapağın direniş gücü 120 metreye kadar su olduğundan kapak çöküyor. Dolayısıyla kapağın arkasına beton bir tıkaç koymak lazım. Bu teknolojik bir gerek. Ve bütün ülkelerce de kabul edilen bir norm. 6 haftalık da bir çalışma gerektiriyor. Biz süreyi kısaltarak bir ay olarak suyu kapama kararı aldık. Bir ayda su seviyesi belli olan noktaya gelince, su otomatik olarak derivasyon tüneline girecek ve tekrar Fırat akmaya başlayacak. Olay tümüyle bu. Fırat'ın suyunun kesilmesi aslında çok yanlış bir tabir."

—"Pekiyi biz komşu ülkeleri bu operasyonla çok mu zarara uğrattık?"

—"Hiç baraj kapanmasaydı Suriye'ye bırakmak yükümlülüğünde olduğumuz su miktarı ki bu saniyede 500 metreküp hesabına göre 3,5 milyar metreküp idi. Biz kendilerine sıkıntıya uğramamaları için önceden vereceğimizi söyledik."

—"13 Ocak'tan önce ne kadar ekstra su verdik?"

—"Şöyle, 13 Ocak'a kadar 3.9 milyar metreküp yerine 3.6 milyar metreküp su verilmiş olacak."

—"Peki öyleyse neden Suriye ve Irak bu kadar gürültü çıkarıyor?"

—"İşte onu anlamak gerçekten güç. Çünkü tamamiyle yanlış bir sava dayanılarak, tamamiyle yanlış senaryolar üretiliyor. Fırat'ın suyu kapanmış gibi bir iddia var. Ondan sonra da 'İşte kapandı', 'Eyvah', 'Yok ötekiler petrolü kesti', 'Berikiler yığınak yaptı' diye birtakım laflar üretiliyor."

—"Sayın Bleda, ben şunu çok merak ediyorum. Bu ülkeler suyun kesilmesine de baraj yapılmasına da tepki gösteriyor ve bunu siyasi sorun haline dönüştürüyorlar. Öğrenmek istediğim Fırat üzerinde bunların söz hakkı var mı ki bu kadar sorun yaratıyorlar? Bize Fırat konusunda sözün kime ait olduğunu söyleyebilir misiniz?"

—"Söz aslında memba ülkelerinin de mahsap ülkelerinin de olabiliyor. Bizim menba ülkesi olarak birtakım haklarımız var. Onların da mahsup ülkesi olarak birtakım hakları var. Bu konu henüz deniz hukuku gibi üzerinde anlaşmaya varılmış bir konu değil. Ortada bugün için kabul edilen yalnızca bir prensip var."

—"Yani bizim Suriye ve İran'a su verişimiz bir prensip üzerinden mi yürütülüyor? Bir anlaşma yok mu?"

—"Bir yerde öyle. Sınır aşan suların bugün kabul edilen optimum ve hakça kullanımı söz konusu. Bizim savımız hep oturup konuşmak, optimum ve hakça bir çözüm bulmak üzerine oldu."

—"Ama henüz bir sonuca varamadınız öyle mi?"

—"1980'den bu yana 14 toplantı yaptık. Ama bir sonuç yok henüz. Bu görüşmeler devam ediyor. Ama bir ilerleme yok. Biz aslında 500 metreküp/saniye su vererek müzakere masasına getirdiğimiz hakça, akılcı ve optimum çözümü de uyguluyoruz bir anlamda. Örneğin çok kurak bir dönem yaşadık. Diyebilirdik ki hiç su yok, 50 metreküp geliyor. Ne yapalım bu kadarını alın. Ama demedik. Onun yerine, Keban ve Karakaya'daki rezervuarlardan su alarak aşağı bıraktığımız su miktarını 400 küsura kadar yükselttik. Hem iyi niyetimizi gösterdik, hem de karşı oldukları bu iki barajın nasıl kendi lehlerine çalıştığını ispatladık."

—"Demek ki biz oldukça cömert davranıyoruz?"

—"Tamamiyle cömert, tamamiyle iyi niyetli, açık ve yardımcı bir davranış."

—"Aksine davranmak inisiyatifimiz de olmasına rağmen?"

—"Tabii... Rahatlıkla Keban ve Karakaya'nın suyu bize lazım, veremem, işte bu kadar diyebilirdik. Ama demedik. Bu olayda da iyi niyet gösterdik. Şunu da söyleyebilirdik: Arkadaş biz bunu mecburen kapatıyoruz. Bir ay süreyle yanlardan gelen sularla besleneceksiniz. Bir ay sonra su gelecek. Ama biz o süre zarfındaki suyu sana peşin verelim, sıkıntıya düşme. Rezervlerini doldur. Onlar da sanıyoruz rezervlerini doldurdular. Görünürde bir sorun olmaması lazım. Ama var gibi gösteriliyor nedense."

Konu tümüyle teknik. Orada bir baraj yapıldı. Bu baraj normal olarak doldurulacak, işletmeye girecek. Fırat'ın suyunun kesilmesi diye bir şey söz konusu değil. Su belli bir yüksekliğe gelince, derivasyon tüneline girecek ve Fırat akacak

—"Aslında sorun galiba bir anlamda Irak ile Suriye arasında daha da büyük olmalı. Çünkü Suriye'nin kendinden geçen suyu da kontrol etme imkânı var, sanırım."

—"Tabii. Su bizden çıktıktan sonra Suriye bunu Irak'a ne şekilde verir, bu onların arasında. Ancak Irak'ın benim kanaatime göre çok fazla bir su sorunu yok. Çünkü Dicle'den tümüyle yararlanan ülke o. Dicle, Suriye sınırına teğet olarak geçiyor. Suriye bu sudan yararlanamıyor. Irak'ın su sorununun olmadığı Kuveyt'e su satmasından da belli oluyor. Sıkıntısı olsa nasıl satar. Suriye'nin belki sorunu var diyebiliriz ama bizim gösterdiğimiz yardım onları tatmin etti. Buraya gelen heyetlere tüm teknik bilgiler verildi. Kendileri de bize bu davranışı çok takdir ettiklerini söylüyorlar."

SAVAŞ ÇIĞLIĞI

—"Pekiyi buna rağmen bu savaş çığlıkları neden oluşuyor?"

—"Bu savaş çığırtkanlığı aslında çok değişik çevrelerden kaynaklanıyor ve doğal olarak hassas olan bu ülkeleri de etkiliyor. Bu hava çok ucuz ve fantezi."

—"Hangi çevreler?"

—"Olmadık gazetelerde, dünya basınında çıkıyor. Die Welt'te, şurada burada birtakım senaryolar yazılıyor. Ortadoğu'da savaş su sorunundan çıkacak deniliyor. Su, tabii ki Ortadoğu'da problem. Ama bu İsrail ile Ürdün arasındaki sularda. Ama nedense söz dönüp dolaşıp 'Ah bir harp çıksa da ortalık karışsa' gibi hep bu Fırat — Dicle'ye geliyor. Ama ne teknik açıdan bir gerek var böyle bir şey demeye, ne de bizim bu iki ülkeyle ilişkilerimizde böyle bir olay var. Mesela dün Irak petrolü kesti dediler. Ama yok öyle bir şey. Telefon edin yüklemelerin düzenli sürdüğünü öğrenirsiniz. Ama nedense bu haberler yayılıyor. Tuhaf. Başka bir şey söylemek de mümkün değil."

Halûk Cillov

Harcamalarda tasarruf gereği

GERİDE bıraktığımız yıl sonunda TBMM'de kabul edilen 64.5 trilyon liralık 1990 yılı bütçesinin son konuşmasını yapan Sayın Maliye Bakanı, bu yıl "tasarrufa azami ölçüde riayet edileceği" müjdesini vermiştir. Aslında bütçe uygulamasının en "aksak" tarafının, kabul edilen bütçe ile uygulaması arasında gerçekleşen "açığın", daima tahminleri aşmış olması noktasında yattığı biliniyor. Bu bakımdan "tasarruf gereğinin" resmi ağızlar tarafından benimsenmiş olmasının büyük değer taşıdığını bilhassa belirtmek isterim.

Hele aynı konuya Sayın Cumhurbaşkanı'nın yeni yıl mesajında da dokunulmuş olması, kamu kesiminde maalesef savurganlığa varan tutumda değişiklik olacağı umudunu yarattığını söylemek mümkün olacaktır.

Ne var ki, bu tasarruf girişiminin meselâ okullarda kırpıntı kâğıtları toplama girişimi gibi "göstermelik" olmaması beklenir. Bizce tasarruf girişiminde önderliğin, toplumca başvurulması gereği inkâr edilmemekle beraber, kamu kesimi ve özellikle büyüklerimiz tarafından yürütülmesi şarttır. Bilfarz dış gezilerin disiplin altına alınması veya sayın milletvekilleri için öngörülen yazlık dinlenme tesisleri yapımının bir süre için ertelenmesi gibi davranışların psikolojik olsa bile toplum üzerinde büyük etki yaratacağını bilmekte yarar vardır.

Türkiye'nin son yıllarda altyapı yatırımlarına hız verdiği inkâr edilemez. Ancak bunlar yanında, akıl almaz lüks harcamalarda bulunulduğu, adeta bir zenginlik kompleksine kapılma görünümü yaratıldığı da bir gerçektir.

Kaldı ki, bu girişimlerin Türkiye'nin maalesef sınırlı normal vergi gelirleriyle karşılanması yerine, emisyon ile iç ve dış borçlanmalar gibi suni kaynaklarla beslenmiş olması, günümüzde yaşanan ve (1990 yılının en büyük sorunu!) olarak resmen ilan edilen enflasyon baskısının en başta gelen nedeni olduğu artık biliniyor.

Bu bakımdan Türkiye'yi aynı görüş ve tutumla yönetme yerine, ciddi bir tasarruf-yatırım dengesine bağlı kılmanın daha isabetli olacağı görüşünü destekleriz.

1988 yılı bütçesi 2.5 trilyon lira açıkla bağlandığı halde, açığın gerçekte 4 trilyonu bulduğu ve 1989 bütçesinde 4.5 trilyon lira öngörülen açığın dokuz ayda 3.5 trilyona ulaştığı, hele 1990 yılı bütçesinde 9.5 trilyon lira açıkla komisyona sunulan ve bilahare 10.5 trilyon liraya yükseltilen resmi açığın, içinde bulunduğumuz yıl öncekiler gibi katlanması ihtimalinin varlığı dikkate alınacak olursa, çok ciddi tasarruf tedbirlerine başvurma gereği aşikâr olur.

Gerçi bu açıkların genelde yine emisyon ya da iç borçlanmalarla kapatılabileceği biliniyor. Ancak günümüzde, bütçe giderlerinin yaklaşık üçte birinin borç ödemesine gittiği dikkate alınacak olursa, bu konuda artık sınıra yaklaşılmış olduğu anlaşılır.

Türkiye ekonomisinde bugün en önemli konu olan enflasyon sorununun çözümünde, yatırımlar ile tasarruflar arasında denge sağlamanın gerekli olduğunu söyleyeceğiz.

Yatırımlarda, kısa sürede verim vermeyenlerin (bunları 24 Aralık tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 1990 yatırım programında saptamak mümkündür) ertelenmesi yoluna gidilmesi düşünülebilir. Fakat tasarruf girişiminin bilhassa, cari harcamaları kısmak suretiyle yapılması kaçınılmazdır. Bu konuda öncülüğün devletten ve onu yönetenlerden gelmesi şarttır. Belki bu uygulama, siyasi yönetimin gösterişli görünümünü zedeleyebilir. Fakat bu "fedakârlığın" göze alınması halinde, toplumun peşinden sürüklendiği ve ekonomide gelir-gider düzeninde denge sağlandığı görülecektir.

Kısaca, açıklanan tasarruf isteği olumlu bir aşamadır. Ancak bu isteğin başarıya ulaşması, bunu talep edenlerin ciddi tutum ve özverileriyle kanıtlamalarına bağlı olduğu, unutulmamalıdır.

EKONOMİ

"Ortadirek" eriyor

●Yaklaşık 1 milyon memur ailesi ile kamu kesiminde çalışan işçilerin aileleri kişi başına milli gelir düzeyinin çok altında gelirle yaşıyor

• Fikret BİLA • ANKARA

KAMU kesiminde çalışan yaklaşık 2 milyon kişinin aileleri, kişi başına milli gelir düzeyinin çok altında bir gelirle yaşıyor.

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün 1989 yılı için saptadığı kişi başına milli gelir düzeyini yakalamak için dört kişilik bir ailenin yıllık gelirinin 5 bin 264 dolar olması gerekirken, bu rakam orta ve düşük dereceli memur ve kamu işçisi ailelerinde bin 928 dolarla 4 bin 200 dolar arasında değişiyor.

MEMUR AİLELERİ

Yıllık net maaş tutarlarıyla dört kişilik bir ailenin kişi başına milli gelir düzeyi arasında yapılan karşılaştırma, memur ailelerinin bu gelir düzeyinden ortalama 3 bin dolar daha geride kaldığını ortaya koydu.

En düşük devlet memurunun maaşı esas alınarak dört kişilik bir aile için yapılan hesaplamalara göre, bu düzeyde gelire sahip bir memur ailesinin kişi başına milli gelir düzeyine yükselmesi için aile yardımı dahil 373 bin 883 lira olan maaşının yaklaşık iki kat artırılması gerekiyor. Dört kişilik bir aile için 5 bin 264 dolar olması gereken yıllık ortalama geliri, en düşük derecedeki memurda bin 928 dolar tutuyor.

Bu farklılık düşük dereceli ancak üniversite mezunu memurların aileleri için de geçerli. Bu özelliklere sahip bir memurun yıllık geliri 2 bin 42 dolarını ancak buluyor. Kişi başına gelir düzeyine ulaşması için bu durumdaki bir memur ailesinin gelirinin yılda 3 bin 322 dolar artırılması gerekiyor.

Düşük dereceli bir öğretmenin yıllık geliri ise 3 bin 152 dolar civarında. Dört kişilik bir öğretmen ailesi de kişi başına milli gelir düzeyinden yıllık olarak 2 bin 112 dolar daha geride kalıyor.

Bu gerilik aynı koşulları taşıyan bir mühendis ailesinde ise 855 dolara düşerken, teknikerlerde bin 978 dolara çıkıyor.

Kişi başına milli gelir düzeyini yakalayan kamu görevlileri ise ilk üç dereceden maaş alan doktor, yargıç ve öğretim üyelerinden oluşuyor.

Aylık maaşı 1 milyon 19 bin lira veya daha yukarıda olanlar, kişi başına milli gelir düzeyini dört kişilik bir aile için yakalayabilen ücretlileri oluşturuyor.

Milli gelirin dağılımı itibarıyla ücretli kesime düşen paydan çalışan başına gelir düzeyi dikkate alındığında ise, bu kesimle diğer kesimler arasındaki fark çok daha çarpıcı olarak ortaya çıkıyor.

Milli gelirin dağılım hesaplarına göre kişi başına 1989 fiyatlarıyla 3 milyon 42 bin 221 lira olan yıllık ortalama gelir, ücretlilerde kişi başına yıllık 1 milyon 800 bin liraya düşüyor. Bu rakam tarım kesiminde ise yine yıllık olarak 766 bin lira olarak gerçekleşiyor. Sermaye kesiminde kişi başına düşen milli gelir ise ücretli kesimden 15 kat fazla olarak 27 milyon 300 bin lira olarak gerçekleşiyor.

Dört kişilik aile için kişi başına milli gelir düzeyi ile memur maaşlarının dolar cinsinden karşılaştırılması

Unvan	D/K	Maaşın yıllık tutarı ($)	Dört kişilik aile başına milli gelire farkı ($)
Memur (lk)	15/1	1.928	—3.336
Memur (ün.)	9/1	2.042	—3.222
Öğretmen	9/1	3.152	—2.112
Mühendis	6/1	4.409	—855
Polis	11/1	3.876	—1.388
Tekniker	9/1	3.286	—1.978
Araştırma gör.	7/1	4.200	—1.064

NOT: AİLE YARDIMI DAHİLDİR

ÜCRETLİ KESİMDE KİŞİ BAŞINA GELİR

	Kişi başına yıllık gelir (TL)
Ücretli kesim	1.800.000
Tarım kesimi	766.000
Sermaye kesimi	27.300.000

NOT: HAK-İŞ ARAŞTIRMASI

TEK'ten ucuz elektrik

TÜRKİYE Elektrik Kurumu Genel Müdürlüğü, sanayi abonelerinden sonra, meskenlerde gece 23.00'ten sonra tüketilecek elektrik enerjisine indirimli tarife uygulayacak.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yetkililerinden edinilen bilgiye göre, 1 Mart 1990 tarihinden itibaren uygulanmaya alınması planlanan ucuz tarifenin Türkiye genelindeki tüm mesken abonelerini kapsayacağı ve bu tarifenin gece 23.00 ile 07.00 arasındaki saatler için geçerli olacağı bildirildi.

TEK'in yeni tarifesine göre, söz konusu saatler arasında tüketilecek elektrik için kilovatsaat başına yaklaşık 15 liralık bir indirim yapılması öngörülüyor.

Bu yıl faizciler kazandı

BORSA UZMANI Görüşüyle İMKB 5 yaşında

● 1990 başında bankaya vadeli olarak yatırılan 1 milyon lira yıl sonunda 1 milyon 526 bin 300 lira olduydu. 1 milyon liralık Cumhuriyet altını ancak 210 bin lira kazandırdı. Borsa ise bankaların ardından ikinci sırada yer aldı.

1990 yılında tasarruf en büyük getiriyi bankalara sağladı. Bu yıl başında belirlendiği basımda bir yıl vadeli mevduat olarak bankaya yatırılan tasarruflar, yıl sonunda net 1 milyon 526 bin 300 liraya yükseldi.

1 milyon lira 6 ay vadeli mevduat olarak değerlendirildiğinde 1 milyon 503 bin 42 liraya, 3 ay vadeli mevduat olarak değerlendirildiğinde ise 1 milyon 497 bin 242 liraya ulaştı.

Bankalar, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'ndaki İMKB endeksi kullanılarak yapılan hesaplamalara göre geçen yılbaşında hisse senedine yatırılan 1 milyon lira yıl sonunda 1 milyon 468 bin liraya yükseldi.

Ancak bu rakam sadece ortalama bir gösterge olarak kullanılabiliyor. Tasarrufunu borsada değerlendiren birçok kişi çok yüksek oranlarda kar eldederdiğini, çok sayıda ilasa'dıcı da zarara uğradığını belirtiyor. Ekonomiye ortaya çıkan fiyat düşüşleri sonunda zarar etti.

Dövüziyese gelirl acısından 1990 yılında yükseklik bir performans gösteremedi. Ayrıca marka yatırılan 1 milyon lira, yıl sonunda 1 milyon 421 bin 900 lira oldu. ABD dolarına yatırılan 1 milyon lira da 1 milyon 270 bin 200 lira oldu. Böylece, gerek mark, gerekse dolar geliri açısından mevduat ve borsanın gerisinde kaldı. Altının önüne geçti.

Bu yıl altın en az geliri sağlayan tasarruf aracı oldu. Tasarruflarını Cumhuriyet, Reşat yada 22 ayar bilezik olarak değerlendirenler, diğer yatırım araçlarından daha az geliri elde ettiler. 1 milyon lira bir yıl sonra, Cumhuriyet altınında 1 milyon 210 bin liraya, Reşat altınında 1 milyon 173 bin 900 liraya, 22 ayar bilezikte ise 1 milyon 244 bin 300 liraya yükseldi.

Hangi banka ne faiz veriyor? (%)

Banka adı	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli
İş Bankası	37	48	51	58
Akbank	37	50	52	58
Yapı Kredi	37	50	52	58
Garanti Bankası	37	52	52	58
Türkbank	41.5	52.5	55.5	61.5
Pamukbank	40	52	57	62
Ziraat Bankası	38	51	53	59
Vakıfbank	38	51	54	59
Osmanbank	38	51	52	60
İktisat B.	45	54	57	66
T.Ekonomi B.	41	52	56	61
Tütünbank	43	53	56	64
Emlakbank	39	46	46.5	59
Halkbank	36	51	54	59
Sekerbank	39	50	53	60
Sümerbank	43	53	57	62
Etibank	43	53	56	61
Netbank	41	51	54	62
İmar Bankası	44	54	55	64

NOT: İktisat Bankası'nın 1 yıllık mevduat faizi 25 milyon liranın üzerindeki mevduatı kapsıyor.

ALTIN - DÖVİZ

ALTIN:	Önceki hafta değeri (TL)	Geçen hafta değeri (TL)	ARTIŞ ORANI
Cumhuriyet	243.000	245.000	%-0.82
24 ayar	36.300	36.650	%-0.96
DÖVİZ:	Önceki hafta değeri (TL)	Geçen hafta değeri (TL)	ARTIŞ ORANI
F.Alm.markı	1.940	1.952	%-0.62
ABD doları	2.935	2.955	%-0.68

En çok işlem gören hisseler

	Milyar TL
1. T.İş Bankası	43.695
2. Ereğli Demir Çelik	28.023
3. Çukurova Elektrik	26.137
4. Eczacıbaşı Yat.	23.586
5. Yapı Kredi Bankası	23.369
6. Eczacıbaşı İlaç	19.716
7. T.Şişe Cam	17.188
8. Bağlat	12.591
9. Sabancı Holding	12.002
10. Arçelik	10.923

En çok işlem yapan aracı üyeler

	Milyar TL
1. Deha M. Doğ. A.Ş.	32.915
2. M. Salih Sakarya	31.999
3. Mustafa Y. M.D.	28.798
4. T. İşcari B.	26.586
5. Garp Men. Doğ.	23.141
6. I. Yener Kaya	16.520
7. Yatırım F.A.Ş.	16.491
8. Boğazkiri Men.D.	16.039
9. Türk Ekonomi B.	15.930
10. Körfezbank	14.462

Borsada ne var, ne yok?

• ÖZEL sektör tahvil ihracı Ocak - Aralık döneminde 610 milyar, 630 milyon liraya ulaştı. Toplam 82 şirketin ihraç ettiği özel sektör tahvil ihracı böylece bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 33,96 oranında artış gösterdi. Özel sektör tahvil ihracında 1989 yılında 1988'e göre yüzde 46 oranında artış sağlanmıştı.

• İMP İstanbul Motor, Piston ve Pim Sanayii A.Ş.'kayıtlı sermayeye geçiyor. Şirketin bir süre önce Sermaye Piyasası Kurulu'na yaptığı başvuru kabul edildi. Şirketin kayıtlı sermaye tavanı 110 milyar lira olarak belirlendi. İMP'nin çıkarılmış sermayesi ise 22 milyar lira.

• BOLU Çimento Sanayii ve Ticaret A.Ş. yaptığı olağanüstü genel kurul toplantısında sermayesini 90 milyar liraya yükseltme kararı aldı. Firma, pretim kapasitesini yıllık 500 bin tondan, 1 milyon 400 bin tona çıkaracak. Yeni tesis yapımlarının tamamlanması ile birlikte proses kontrolleri üretime geçecek.

• SPK, Kent Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.'ye kayıtlı sermaye tavanına geçme izni, Makro Borsa Menkul Değerler A.Ş.'ye de 'a' serisi borsa bankerlik belgesi verilmesini kararlaştırdı.

• SPK 24-28 Aralık günleri arasında 19 şirketin toplam 105,1 milyar liralık hisse senedi ihracı için izin verdi. İzin verilen şirketler Poris Porsuk İşçileri Makina San. ve Tic. A.Ş., Doğu Gıda Tic. ve San. A.Ş., Odoksan Osmanlı Döküm San. ve Tic. A.Ş., Uşak Seramik Sanayii A.Ş., Aksu Enerji ve Tic. A.Ş., Halisel Halı ve Yer Döşemeleri San. ve Ticaret A.Ş., Salır Tekstil ve Tic. A.Ş., Karsusan, Karadeniz Su Ürünleri Sanayii A.Ş., Yeteş Vetariner ve Tarım İlaçları A.Ş.'ile Mensucat Santral T.A.Ş. olarak açıklandı.

• PINAR Süt Mamulleri Sanayi A.Ş. ile Bakalık San. ve Tic. A.Ş.'ye toplam 15,5 milyar liralık tahvil, ÇBS Holding A.Ş. ile Seyer-İş Çimentilik Kazdağcılık San. ve Tic. A.Ş.'ye toplam 27 milyar liralık finansman bonosu ihracı için izin verildi.

MERKEZ BANKASI DÖVİZ KURLARI

31/12/1990 TARİHİNDEKİ DÖVİZ KURLARI

DÖVİZ CİNSİ	DÖVİZ ALIŞ TL	DÖVİZ SATIŞ TL	EFEKTİF ALIŞ TL	EFEKTİF SATIŞ TL
1 ABD DOLARI	2.927.13	2.933.00	2.924.20	2.941.90
1 İNGİLİZ STERLİNİ	5.347.55	5.358.25	5.345.58	5.357.28
1 AVUSTRALYA DOLARI	2.215.94	2.220.44	2.210.59	2.225.29
1 AVUSTURYA ŞİLİNİ	237.15	237.75	236.91	238.58
1 BELÇİKA FRANGI	94.77	94.96	93.67	96.24
1 DANİMARKA KRONU	464.84	465.85	459.89	507.47
1 FİN MARKASI	685.37	686.88	681.58	689.50
1 FRANSIZ FRANGI	571.10	574.25	572.55	575.97
1 HOLLANDA FLORİNİ	1.728.46	1.731.92	1.726.73	1.737.12
1 İSVEÇ KRONU	518.46	519.44	513.32	521.00
1 İSVİÇRE FRANGI	2.281.23	2.287.81	2.280.97	2.294.69
1000 İTALYAN LİRETİ	2.118.87	2.123.19	2.114.47	2.126.72
1 JAPON YENİ	21.24	21.31	21.18	21.80
1 KANADA DOLARI	2.324.70	2.329.76	2.321.18	2.337.35
1 NORVEÇ KRONU	497.19	498.59	492.42	499.89
1 SEYLİM	1.611.28	1.624.03	1.607.17	1.640.90
1 S.ARABİSTAN RİYALİ	780.32	781.88	767.05	784.33
1 AVRUPA PARA BİRİMİ	3.061.61	3.091.61		

ÖZETLE! Dolar 24 lira değer kaybetti, mark ise 19 lira değer kazandı. Merkez Bankası doların alış kurunu 2 bin 927 liraya düşürdüğü Markın alış kuru ise 1.947 lira olarak belirlendi.

ÇAPRAZ KURLAR

	1 $	1 DM	1 £	1 FF	1 Y
1 $	1.0	1.5050	1.7075	1.2820	0.5215
1 DM	0.6653	1.0	1.1352	0.8529	0.3419
1 FF	0.1957	0.2942	1.0	0.2510	0.1021
1 £	0.7809	1.1723	1.9940	1.0	0.4067
1 Y	1.9175	2.8820	0.7937	2.4582	1.0

SERBEST DÖVİZ

	ALIŞ (TL)	SATIŞ (TL)
ABD Doları	2920	2930
Alman Markı	1940	1950
İsviçre Frangı	2280	2290
Hollanda Florini	1715	1725
İngiliz Sterlini	5620	5660
Fransız Frangı	575	580

DÖVİZ — EFEKTİF

BANKALAR	ABD doları ALIŞ	ABD doları SATIŞ	B.Alman markı ALIŞ	B.Alman markı SATIŞ	ABD doları ALIŞ	ABD doları SATIŞ	B.Alman markı ALIŞ	B.Alman markı SATIŞ
İş Bankası	2933.00	2951.66	1958.26	1997.29	2933.00	3006.35	1958.26	2004.12
Yapı Kredi	2927.13	2947.54	1947.55	2019.75	2927.13	3012.54	1934.70	2019.75
Türkbank	2935.95	2951.66	1953.38	1990.46	2935.91	3006.35	1953.38	2000.22
Yabank	2923.57	2956.70	1945.22	1974.85	2917.46	2977.00	1941.09	1980.70

Interbank'ta dün ortalama faiz % 64.82 oldu

SERBEST PİYASADA ALTIN

	ALIŞ	SATIŞ
Cumhuriyet	242.000	245.000
Reşat	270.000	280.000
24 ayar külçe	36.800	36.900
22 ayar külçe	33.300	33.800
Bir ons altın	386.50	5
22 ayar bilezik	32.050	36.400
900 ayar gümüş	423	450

BORSADA GEÇEN HAFTA

	İşlem miktarı (hisse sd.)	En düşük fiyat	En yüksek fiyat	Kapanış fiyatı	Hafta içinde (%)	Yıl içinde (%)
Akal.Tekstil (BÜ)	134.000	3.750	4.000	4.000	(3.37)	55.36
Akbank	573.000	11.500	13.500	13.500	8.00	3.85
Akçimento	591.023	1.450	1.450	1.450	(1.45)	43.16
Aksa (BÜ)	24.900	18.750	19.000	19.000	(5.56)	122.48
Alarko Holding	1.634.050	18.000	21.000	21.000	(17.07)	350.72
Anadolu Cam	100.000	4.100	4.100	4.100	(13.56)	28.14
Aselsan	12.750	1.500	1.850	1.850	(5.13)	(56.98)
Arçelik	897.395	11.000	13.500	13.250	0.61	60.61
Aygaz	1.200	31.000	36.000	36.000	(4.00)	300.00
Bağlat	1.362.710	8.600	10.000	9.700	(0.77)	64.41
Bolu Çimento	260.975	11.250	14.000	14.000	5.66	60.92
Bolu Şeker	1.400.025	9.200	9.900	9.900	(1.00)	15.00
Çanakkale Cim.	300.000	4.100	4.500	4.500	(20.75)	(18.21)
Çelik Halat	556.472	4.400	5.300	5.300	0.00	3.92
Çimsa	24.249	4.300	4.850	4.850	(3.00)	2.55
Çukurova Elektrik	2502.080	8.750	11.000	10.500	(4.55)	31.25
Demirbank	5.400	7.000	7.000	6.500	(6.47)	(6.87)
Denizli Cam	40.500	2.000	2.400	2.400	0.00	14.29
Deva Holding	1.405.532	6.700	8.300	8.300	1.22	211.76
Dyo	302.500	1.000	1.000	1.000	(9.09)	(9.09)
Doğtaş	36.412	5.400	6.200	6.200	(3.13)	44.19
Eczacıbaşı İlaç (BÜ)	1178.175	3915.250	4.500	4.250	(2.67)	54.01
Eczacıbaşı Yatırım	981.020	22.000	26.500	26.000	(7.14)	881.13
Ege Biracılık	270.850	22.500	29.000	28.500	1.79	83.87
Ege Endüstri	771.850	5.200	6.300	6.300	5.00	250.00
Ege Gübre	1.048.900	775	925	925	8.82	5.71
Emek Sigorta	1.000	2.000	2.000	2.000	0.00	33.33
EMKA Holding	61.475	3.400	4.000	3.600	(18.18)	166.67
Erdek Demir Çelik	4679.680	5.500	6.600	6.300	(6.70)	(44.0)
Fenis Alüminyum	37.000	6.600	6.700	6.700	0.00	3.08
Finansbank	20.700	4.300	5.400	5.400	1.89	(27.21)
Gaziaş	138.465	2.550	3.000	3.000	3.23	(31.91)
Good-Year	11.100	3.700	4.200	4.200	(2.44)	(24.40)
Gübretaş	1.000	5.500	6.500	6.500	(13.33)	116.00
Gübre Fabrikaları	583.480	850	950	900	(7.69)	(21.74)
Günay Biracılık	140.450	9.300	10.750	10.750	2.38	60.45
Hektaş	97.777	3.750	4.800	4.800	9.09	5.73
İktisat Fin. Kira	49.200	1.700	2.100	2.100	5.00	44.83
İntema (BÜ)	14.750	10.500	13.000	12.500	(15.79)	89.72
İzmir Demir Çelik	88.400	825	925	850	(2.86)	(61.36)
Kartonsan	74.176	5.900	7.100	6.900	(1.43)	22.84
Kartonsan	455.348	3.600	4.250	4.250	11.84	12.58
Kav	51.800	6.300	7.300	7.100	0.00	(29.93)
Kent Gıda	400	29.000	29.000	29.000	(1.69)	0.00
Kepez Elektrik	156.410	12.250	15.750	15.000	3.45	160.97
Koç Holding	695.992	10.000	13.000	13.000	(1.89)	281.23
Koç Yatırım	472.641	13.250	16.000	15.750	5.00	159.26
Koç Metalurji	1.123.992	14.500	17.750	17.500	14.58	400.00
Koldaş	205.412	2.200	2.650	2.650	11.39	42.02
Koruma-Tarım Elek.	121.267	4.600	5.500	5.300	(8.62)	(41.76)
Köytaş	566.950	1.250	1.500	1.450	(3.33)	81.25
Kütahya Porselen	20.300	7.800	8.500	8.300	(11.70)	(47.30)
Makina Takım	177.100	6.400	7.600	7.300	(8.75)	104.77
Marsan Çimento	83.880	34.500	41.000	38.500	(4.94)	133.33
Marsa	143.050	1.800	2.100	2.100	(6.67)	(16.83)
Marmara Mar. Dol.	58.900	1.000	1.200	1.200	(7.69)	27.74
Marshall Boya	252.400	5.600	6.200	6.200	(6.06)	(38.00)
Mensucat Santral	99.550	4.400	5.500	5.400	(26.03)	(10.00)
Metaş	187.450	375	425	425	(5.56)	(22.73)
Nasaş	250.202	750	950	900	(10.00)	(29.41)
Net Holding	123.931	1.100	1.400	1.400	3.70	(56.59)
Net Turizm	2.800	6.700	8.700	8.700	0.00	33.85
Netbank	34.400	1.050	1.250	1.250	13.64	(13.79)
Okan Tekstil	26.800	825	1.100	1.100	15.79	20.22
Olmuksa	19.300	2.000	2.500	2.350	(2.08)	(29.85)
Otosan	1455.030	5.900	6.900	6.900	(1.43)	7.81
Pamukbank	427.400	1.750	2.150	2.000	(20.00)	(45.93)
Peg Pratik	1943.362	7.000	8.850	8.850	18.000	(15.98)
Petkim	315.481	6.000	7.500	7.500	4.17	25.00
Pınar Et	1020.000	1.500	2.000	2.000	0.00	100.00
Pınar Süt	5.600	6.925	7.025	7.000	0.00	(9.09)
Pınar Un	17.650	3.200	3.650	3.600	(5.41)	(25.13)
Pınar Un	10.800	5.000	5.700	5.700	0.00	171.43
Plas	9.000	3.200	3.700	3.650	4.29	21.67
Polyton	5.900	3.000	3.800	3.700	(7.50)	43.69
Rabak	130.200	3.550	4.050	4.000	(4.76)	(41.79)
Sabah Yayıncılık	12.800	2.500	2.850	2.700	(3.57)	(38.47)
Sabancı Holding	1.000.000	11.000	12.250	11.750	(2.08)	123.53
Sarkuysan	475.185	23.000	27.000	27.000	45.26	12.50
Silaş	54.832	7.400	7.900	7.900	5.33	110.67
Söktaş	12.600	2.400	2.650	2.400	(12.73)	(31.91)
Tam Sigorta	20.800	2.400	2.650	2.650	(3.64)	(59.64)
Teknikbank	14.200	3.500	3.900	3.900	(4.90)	(47.45)
Telefaş	89.123	2.850	3.250	3.200	(8.57)	(13.04)
Tat Konserve	315.481	6.000	7.500	7.500	4.17	25.00
T. Is Bankası (A)	5.550	4.500	4.950	4.950	(1.98)	(26.12)
T. Garanti Bank.	506.400	3.100	3.600	3.500	(7.89)	(22.22)
T. Is Bankası (B)	766.210	27.000	32.000	31.500	(10.00)	160.00
T. Is Bankası (C)	2406.920	7.700	9.500	9.100	2.25	250.00
Toprak Kâğıt	39.750	6.800	7.500	7.500	0.00	(6.25)
T. Siemens	16.500	11.000	12.250	11.750	(2.08)	119.53
T.S.K.B.	189.280	2.550	3.000	3.000	1.69	(12.41)
T. Şişe Cam	990.563	15.500	21.000	19.000	4.11	280.00
Trakya Cam	405.750	4.900	5.600	5.400	(5.26)	(19.40)
Tunca Tekstil	29.000	2.300	2.300	2.300	0.00	9.52
Türk Hava Yolları	6.000	2.500	2.900	2.900	7.41	7.41
Tütünbank	1569.360	3.700	4.150	4.000	1.27	14.29
Uşak Seramik	177.400	4.200	5.400	4.550	(15.74)	(9.00)
Vestel	1123.800	4.000	5.000	4.500	(5.26)	12.50
Yapı Kredi Ban.	4132.500	5.000	5.900	5.800	(3.33)	90.16
Yasaş	418.100	1.400	1.750	1.650	(2.94)	(7.56)
Yünsa	201.000	2.600	3.300	3.000	(6.25)	(45.45)

29 ARALIK 1990 İşlem kacmi: 322,562 ,milyon TL Endeks: 3255,77 (%2,4)

İSTANBUL Menkul Kıymetler Borsası; kuruluşunun 5 inci yıldönümünü 26 Aralık akşamı bir kokteylle kutladı. Aslında İMKB'nin hukuki kuruluşu ve fiziki kişilik kazanması Mart 1985 tedir. Bu tarihten, 26 Aralık 1985 'teki açılış törenine kadar, dokuz ay, kurulus çalışmalarıyla geçmiştir.

O sıralarda, 'Türkiye de borsa kurmak için henüz vakti erkendir' diyenler oldu. Aksine, geç bile kalınmıştır diyenler de oldu. Aradan geçen 5 yıl, ikinciler haklı çıkardı. Borsanın ilk 5 yılı sonunda bulun tahmin ve beklentilerin ötesinde bir noktada bulunması, bunu kanıtlamaktadır.

Evet, gerçekten de, İstanbul Borsası, senzerleriyle kıyaslanamayacak bir gelişme göstermiştir. Bu gelişme, bir anda Türk ekonomisinin sahip olduğu büyük potansiyele ve halkın, bu yeniliklere intibak konusundaki büyük kabiliyetine bulunmaktadır. Toprağın altında yeterli bir maden damarı yoksa, üstüne kuracağınız maden işletme boş'lıkları ile yaramaz. Altyapı olmadan, üstyapı işe yaramaz. Bu altyapı içinde, Türkiye'deki hayli gelişmiş anonim şirketler camiası en önemli yeri işgal eder.

Borsanın kuruluş günlerinde, bundan hisse senedi göremeyiş bazı kimseler, veciz benzetmeler yapıyorlardı. Hisse senedi piyasamız bir alışveriş merkezmiş. Bu alışverişte sayıcı yoktu, hiçbir şey, her şey yarmış gibi 'top yokmuş'. Tabi, 'top'tan hisse senetleri kastediliyor. Peki, 1990 yılının bu krizli günlerinde 60-70 milyarlık ortalama iş hacmine nasıl varıldı? 1986 'daki 8 milyarlık yıllık ciroden 1990 'daki 15 trilyona nasıl geldiniz? Bizce yine, top da vardı, oyuncu da. Ama bu piyasayı tanımadan ahkâm kesenler, hisse senedi ve borsa konusunda hiçbir bilgi ve tecrübesi olmadığı halde her genel kurulda, her semt sazoz mahfilinde, konuşmacı olarak ortaya çıkanlar, trilyonlarca seyircilerin elindeki topları görmeyi yorlardı.

Tribünlerdeki toplar sahaya hasıl indir? Gerekli organizasyon yapılıp, sayıcıye güven verilirse, seyirci topu tribünlere sahaya inmeye oyuncular. İşte, borsanın kurucularından istenen buydu ve bu yapıldı.

O dönemde halkın güvenini sarsmak için çeşitli çevreler elerinden geleni yaptılar. Bazı borsa bilgisizleri, internetiyle, gerçekçi olmayan beklentilerle, aşırı büyük mali güç sahibi yatırımcılar ya da oyuncular; borsada fiyatları etkileyici manipülatif işlemler yaparak... Kimi araçı kurum patronları bu manipülasyona para bulmak için karşılıksız repo işlemiyle bankalar; kimi de 'ben bu hisse senedini bu fiyattan tokalleyacak'... Kimi bürokratlar, borsanın halkın güvenini artırmak amacıyla fiyat oluşturma sistemine alenileyi ve şeffaflık getirmeye yönelik reformu engellemek için elinden geleni yaparak engelleyemeyince de, bunu bir kez duyusu halline getirip, Borsa Başkanı'nı borsada oynadığı ihracını kamuoyuna pompalayarak... Kimi eski bürokrat araçı kurum yöneticileri, borsa yönetim kuruluna alınmadıkları için bu 'Hira kampanyasına dahil olarak ve Ankara'da kapı kapı dolaşıp, kurum sayındasınızı ve paraki... Kimileri, borsanın kumarhane olduğunu söyleyerek... Kimileri sahte hisse senedi basarak...

Ama her şeye rağmen halkta borsaya karşı bir güven doğuşu ve top sahaya indi. Yukarıda anlattıklarımız da, Türkiye'de yeni bir şey değil. Her olumlu yenilik ve her iyi eserin sahipleri, karşılarında böyle kişileri bulmuştur. Bütün bu olumsuzlukları ve bundan duyulan üzüntüleri hisse senedi piyasamızın ve borsa kurumunun doğum sancıları olarak kabul etmek gerekir. Şimdi ise doğan 'çocuk' hızla büyüyor, akranlarıyla yarışta önde gidiyor. Kuveyt, Amman, Atina, Telaviv, Lizbon borsaları, İMKB'den çok eskidir. Ama İMKB, onları çok geride bırakmıştır. Bu yıl içinde hem piyasamız, hem borsamız, hem de yatırımcımız, hem de basınımız hayli olgunlaşmıştır.

ÇİMENTAŞ İZMİR ÇİMENTO FABRİKASI T.A.Ş.
GENEL MÜDÜRLÜĞÜNDEN

Ç TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ
TİM KURULU BAŞKANLIĞI'NDAN ORTAKLARIMIZA:

HAKKINDA TANITICI BİLGİLER

MERİÇ TEKSTİL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
Alizan Eibelek Sok. Maya Han No: 10/8
Gayrettepe/İstanbul

ÇİMENTAŞ İZMİR ÇİMENTO FABRİKASI T.A.Ş.

ARSALARINIZI, satılık daireleriniz Hoşgör'e yaptırınız. 555 47 74 /

SAHRAYİCEDİT'ie Acele ucuza yeni lüks daire. Acil Emlak. 341 67 06

SAHİBİNDEN Küçükyalı Altıntepe E-5 'e yakınında 99 m² lüks daire, satılık satılık kiralık, kombi, mutfak portmantolu, telefonu kelepir daire acil son. 100.000.000.- 367 25 70

ERENKÖY'de 135.000.000

İSTANBUL Rami Toptancılar merkezinde ofisyeri satılıktır. (90-1)356 51 37

BÜYÜKŞEHİR Yapı Kooperatifinden hisseleri satışımızın 5. 76 00

SAHİBİNDEN Beşiktaş'ta telefonlu acele satılık 150 m² sıfır parke 4 oda salon özel mutfaklı triplex olmaya müsait 285.000.000 .Tel: İst: 160 71 12 İzmir: 59 31 92 (Gündüz her saatinde)

LALELİ'de satılık sıfır 300 milyon 512 68 25

İŞİNEVLER Civarında 40.000.000 a, 50.000.000 a, 60.000.000 a daireler. Hoşgör'de 555 47 74

ERKAN

EVDEN Eve, Sigortalı, Garantili Taşımacılık. 360 39 95 - 360 48 32

MÜLK satılık. Fındık bahçesiyle birlikte Şile Ağva köyü Nurettin Kut.

ÇINARCIK, ESENKÖY'DE VİLLA-ARSALARI

Deniz cephesi, müstakil tapulu, imarlı

sahibi dilek acele satılıktır.
Parseller 250 m² civarında, m² fiyatı 100-125-200 bin TL.
% 20 peşin, bakiyesi 18 ay vadeli senetlerle.
Fırsatlı. Yarafsız.
519 74 27 - 515 75 65

BODRUM TURGUTREİS'TE

TERMİNAL caddesinde yeni bitmiş 2 katlı olan parselli 67 sıfır müstakil tapulu

DÜKKANLARIN az sayıdaki miktarı

ZEMİN katlarda 16 m² dükkân, 850 m² bodrumu ile 800.000.000 TL

BİRİNCİ katta dükkân ve ofise uygun muntelif yerler 70-95 milyona

ACELE satılıktır.

ŞAFAK Emlak 558 68 77

KOZYATAĞI'nda, üçüncü oda, salon, 140 m², lüks daire. 150.000.000 (vade olabilir). 361 60 24

KOZYATAĞI'nda, ikinci oda, salon, 80 m², kalorifer. 78.000.000.- 361 60 24

ACELE

İSTANBUL Bakırköy merkezinde sahile 300 m, Ataköy'e 50 m mesafede, 90 m² bitinci kat, iyi yerinde, ödeşli daire 95.000.000

ZEMİN katlarda 15 m² dükkân, 850 m² bodrumu ile 800.000.000 TL

SAHİBİNDEN acilen Altıntepe'de 68.000.000'a 82 m², giliş dairesi, Ataköy manasına, güle de oturulur. 385 60 01

SAHİBİNDEN Bahçelievler Soğanlıkta 288 m² imarlı arsa 385 54 46 - 385 74 36

ÜSTBOSTANCI'da 135 m² daire. Acil ihtiyaçtır. 110.000.000.- Bilgen: 361 31 88

AKÇAKOCA'da, deniz kenarında 25.000.000 .'a daireler. 160 65 47

ATATÜRK Organize Sanayii'nde, 514 m² arsası bulunan bir sanayinin şirket satılıktır. (0-51) 21 07 02, İzmir

MUĞLA, Datça, merkez, imarlı arsa. 7000 m². 68 bin DM. İstanbul: 9 - 1. 337 21 85 - 346 59 99 Ev: 345 22 09

ACELE. Göztepe, Soyak'ta satılık daire. 335 64 94 - 335 52 62

BAHÇELİEVLER Yayla'da inanır sahibinden satılık hidrofor, asansörlü, kaloriferli daireler. Tel: 550 92 21 6 5 95 58

BAHARİYE'de, iki oda, salon 60.000.000.- 347 75 01

ÇENGELKÖY'de, bahçeli, manzaralı bina. 330 66 42

2500 m², kapalı sahalı fabrika. 347 75 01

KÜÇÜKYALI merkezinde 55.000.000.'a, yeni, boş daire 366 49 40

ACIBADEM'de satılık daireler Çelik Emlak: 325 27 18

Ekonomi

ARAŞTIRMA

'Rekabet yasası çıksaydı firmalar cezalandırılacaktı'

BAŞBAKANLIK Başdanışmanı Doç Dr. **Hurşit Güneş** firmaların dernekleri aracılığıyla bir fiyat kartelini oluşturdukları ni belirtti. Güneş, "Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde hazırlanan Rekabet Yasası'na göre, Firmalar Derneği'nin fiyat belirleme eylemi, kartel olarak algılanacak ve dernek kararına göre faaliyet gösteren firmalar ağır para cezalarına mahkum edilecekleri di" dedi.

Bankalar sermaye artırdı

AKBANK ve Esbank kayıtlı sermaye miktarlarını artırdı. Akbank'ın sermayesi 2,5 trilyondan 2,25 trilyon çıktı. 1 trilyonluk artışın 500 milyarı bedeli, 500 milyarı ise bedelsiz oldu. Esbank ise sermayesini 500 milyardan 650 milyara yükseltti.

Erez: 'Hükümet daha cesur, gerçekçi olmalı'

TÜRKİYE Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı Yalçın Erez TOBB Sanayi Odaları Konsey Toplantısı'nda yaptığı konuşmada, hükümetin geleceğe yönelik hedef ve programları belirlerken cesur ve gerçekçi olmaya daha fazla özen göstermesini istedi. Erez konuşmasında şu noktalara değindi:

- Doğu ve Güneydoğu'nun kalkınması için gerekli tedbirler ve sosyal tedbirler alınmalı
- Kamu açıklarının kapatılmasının bir bedeli vardır. Tüm kesimler bu bedeli ödemeye hazır olmalıdır
- Özelleştirmenin başarısı için tek yetkili bir kurumsal yapı oluşturulmalıdır
- Sanayinin rekabet gücünün artırılması için ithalatın ihracata bağımlılığı kademeli olarak geçilmelidir
- Anti-kartel ve anti-tröst yasası acilen çıkarılmalıdır

'Teklifte bulunun çiftlikleri yerelim'

YAŞAR Holding'in sahibi **Selçuk Yaşar**, Sanlurfa'daki Ceylanpınar ve Bursa'daki Karacabey tarım işletmelerine talip olduklarını söyledi. Bu işletmeleri almak istediklerini Tarım Bakanı **Necmettin Cevheri**'ye de ileten **Selçuk Yaşar**'a bakan, "Teklifte bulunun, yerelim" yanıtını verdi.

Kat mülkiyeti yasası değişiyor

KAT Mülkiyeti Yasası'nın değişmesi için bir taslak metin hazırlandı. Taslağa göre, 40'dan fazla bağımsız bölümün bulunduğu binalarda, kat malikleri kurulunun yerini 'temsilciler meclisi' alabilecek. Ortak gider payını zamanında ödemeyenlere yönetici yaptırım uygulayabilecek.

Akaryakıta sınırlı zam

AKARYAKIT ürünlerine zam yapıldı. Yeni fiyat ayarlamasına göre motorinin, gazyağı ve özel kalorifer yakıtının rafineri çıkış fiyatına yüzde 4, alt numaralı fuel oil'de yüzde 13 oranında artarıldı. Benzin, süper benzin ve jet yakıta zam yok. TOPRAŞ'tan da gaza da zam yapılması için yapılan öneri **Başbakan Süleyman Demirel** tarafından reddedildi.

Bankamatikten hazine bonosu satışı

TÜRKİYE İş Bankası yatırım hesabı yoluyla hazine bonosu satışına başladı. Türkiye İş Bankası'nın elektronik hizmet veren 651 şube ve 540 bankamatiğinde yatırım hesabı yoluyla hazine bonosu satışı yapılıyor.

İstanbul'da yol parası yıkım...

Füsun DEDEHAYIR

İstanbul'da belediye otobüslerine yapılan son zamla birlikte bir ailenin aylık ulaşım harcaması bir milyon liraya ulaştı

İSTANBUL'da belediye otobüs ücretlerine yapılan zamdan sonra bir ailenin aylık ulaşım harcaması bir milyon liraya ulaştı.

İstanbul'da önce Eylül ayı sonunda minibüs, dolmuş ve taksi ücretlerine ortalama yüzde 50 oranında zam yapıldı. Dün de belediye otobüslerinin taşıma ücretleri yüzde 20 oranında artırıldı.

Böylece, günde en az iki araç kullanmanın zorunlu olduğu İstanbul'da bir kişinin en düşük aylık ulaşım harcaması 200 bin liraya çıktı.

İstanbul'da örnek alınan iki aile tipinin aylık ulaşım harcaması işte şöyle:

YOL HARCAMASI NE OLDU?

1. AİLE TİPİ (Bostancı'da oturuyor)	Gittiği yer	Ulaşım aracı	Aylık masraf (TL)
Baba (Akbasabesh)	Beşiktaş	Otobüs	306.000
Anne (Bankacı)	Şirketi	Dolmuş-vapur	365.800
Kız çocuk (Öğrenci)	Erenköy	Okul servisi	220.000
Haftasonları	—	—	196.000
TOPLAM			985.000

2. AİLE TİPİ (Şirinevler'de oturuyor)	Gittiği yer	Ulaşım aracı	Aylık masraf (TL)
Baba (İşçi)	Taksim	Otobüs	300.000
Anne (Memur)	Aksaray	Minibüs	280.000
Erkek çocuk (İşçi)	Merter	Minibüs	140.000
Kız çocuk (Öğrenci)	Beyazıt	Otobüs	100.000
Haftasonları	—	—	100.000
TOPLAM			840.000

● **Birinci aile tipi:** Baba Beşiktaş'ta çalışıyor. Belediye otobüsüne biniyor. Ayda 300 bin lira mavikarta ödüyor. Anne işyeri Sirkeciye dolmuş ve vapurla gidiyor. Günde altı bin liradan ayda 240 bin lira dolmuşa ödüyor. Vapur kartına da 125 bin lira veriyor. Aylık harcaması 365 bin liraya çıkıyor. Ailenin kız çocuğu Erenköy'deki okuluna servisle gidiyor ve okul servisine ayda 220 bin lira ödeniyor. Ailenin aylık ulaşım gideri 985 bin lirayı buluyor.

● **İkinci aile tipi:** Bu aile Şirinevler'de oturuyor. Baba Taksim'deki işine otobüsle gidiyor. Günde iki otobüs değiştiriyor ve mavikart kullanıyor. Anne, Aksaray'daki işine minibüsle gidiyor. Günde gidiş-geliş 10 bin liradan ayda 200 bin lira harcama yapıyor. Merter'de çalışan erkek çocuk işine minibüsle gidiyor. En kısa mesafe ücreti 3 bin 500 liradan ayda 140 bin lira harcıyor. Kız çocuk ise okuluna otobüsle gidiyor. Ayda 100 bin lira ödeyerek öğrenci mavikartı alıyor. Bu ailenin de aylık harcaması 840 bin liraya çıkıyor.

günün HABERİ

Sülükler makyaj yapıyor

Jale ÖZGENTÜRK

DEMİREL Hükümetinin 'vatandaşla devleti barıştırmak' amacıyla çıkardığı, Vergi Affı Yasası, vergi ödememeyi alışkanlık haline getiren bazı kurum ve kuruluşları etkilemedi.

Tahakkuk eden 9.6 trilyon liranın 7 trilyonu ödenirken, vergiden kaçmak için şirket tasfiyeleri de hızlandı.

Vergi affından yararlanmak üzere başvuran 1743 kişiden bir bölümü ödeme yapmadı. Ödeme yapmayan bu kesim bazı yöntemlerle vergiden kaçmanın da yollarını aradı.

Bu şirketlerin tercih ettiği yöntemlerin başında 'şirket tasfiyeleri' geliyor. Vergi borçlarının yüzde 30'unu ödemeyi öngören bu yasaya rağmen ödeme yapmaktan kaçınan bu kesim vergi borcu olan şirketlerini tasfiye ederek borçtan kaçma yolunu seçtiler.

Marmara Üniversitesi Öğretim Üyesi ve Vergi Uzmanı **Veysi Sevig**, affın amacına ulaşmadığını belirtti. Vergi affının bir uyuşturucu gibi alışkanlık yarattığını söyleyen Sevig, şu görüşleri savundu:

● **Maliye** Bakanlığı'nın hedeflediği minimum miktar 15 trilyon liraydı. Tahakkuk eden 9.6 trilyon lira oldu. Gerçekleşen ise 7 trilyonu geçmedi.

● **Affın** istenen sonucun alınamamasında iki neden var. Birincisi af kapsamına girip girmediğini bile anlayamadı. Vergi memurları da gerektiği kadar konuya eğilmediler.

● **Olaya** ciddi bakılsaydı 15 trilyon toplanabilirdi. Özellikle İstanbul'da sorun yaşandı.

● **İyi anlatılamaması**nın nedeni vergi idaresindeki 'yanlışlıktan kaynaklandı.' Birçok kişi af kapsamı iyi anlatılamadı. İkincisi ise bazı ayrıcalıklı kurumlar affa rağmen vergi ödemediler.

● **Kötü niyetli kurum**lar vergi ödememek için şirket tasfiyelerini yoğunlaştırdılar. Son günlerde şirket tasfiyelerinde görünen hızlanmanın bir nedeni de bu.

● **Vergisini** sırayla ödemeyenler hakkında somut hiçbir işlem yapılmadı. Bundan sonra da yapılmayacak.

● **Vergisini** ödeyenlerle ödemeyenler arasında hiçbir farkın olmaması düzenli ödeyen kişileri de tedirgin ediyor. Af bir uyuşturucu haline dönüşüyor.

● **Hükümetler** af yerine artık vergide radikal önlemler almak zorunda. Vergi reformu adı ile hazırlanan taslakta yeni bir şey yok."

Son araştırma

Kamuda ve özel sektörde çalışan bir grup vergi uzmanı tarafından yapılan araştırmanın sonuçları şöyle:

● Telafi piyasasında işlem hacmi yaklaşık 179 trilyon lira olarak tahmin ediliyor. Bu piyasaya getirilecek bir denetimle alınabilecek vergi tutarı 45 trilyon lira.

● Özellikle son yıllarda Türk Cumhuriyetlerden yoğunlaşan bavul ticareti ve belgesiz yapılan ithalatın boyutlarının ise 100 trilyon liraya ulaştığı belirtiliyor. Bu şekilde 20 trilyon lira vergi alınabileceği kaydediliyor.

● İşportacılığın ve faturasız mal satışının merkezi durumuna gelen Sultanhamam piyasasında ise 7.5 trilyon liraya yakın vergi kaçağının bulunduğu öne sürülüyor.

● Gayrimenkul, sermaye iratları ve rantlardan ortaya çıkan vergi kaybı miktarı 17 trilyon lirayı buluyor.

Faruk Kutlu

Yuva kredisinde kısa vade daha avantajlı

Rıdvan AKAR

Bankalardan 5 yıldan daha çok vadeli yuva kredisi almak isteyenler dikkat! İlk beş yıldan sonraki faizi boş yere ödeyeceksiniz

BANKALARDAN yuva kredisi alarak ev sahibi olmak isteyenler için en avantajlı vadenin beş yıl olduğu belirlendi. Bu sürenin üzerindeki vadelerle borçlananlar ilk beş yılda anaparayı ödemelerine karşın sonraki yıllarda faize 'fazladan' para yatırmış olacaklar.

Yuva kredisi hesabında vadeler artıkça ortaya çıkan bu çarpıklığın farkına varmayanlar 10 yıl vadeli kişi için 5, 10, 15 ve 20 yıllık dönemler itibariyle şu seçenekler bulunuyor:

● **Emlak** Bankası'ndan 100 milyon lira alan bir kişi 5 yılda her ay 5 milyon 730 bin lira taksit ödemek zorunda. 60 aylık sürenin sonunda 343 milyon liralık bir ödeme ile yuva kredisi kapanmış oluyor.

● **Aynı** kişinin 100 milyon liralık kredisi 10 yıl vade ile kullanması halinde ayda 5 milyon 508 bin lira ödemesi gerekiyor. Bu koşullar altında krediyi kullanan, ilk beş yılda 330 milyon ödemiş oluyor. Halbuki 5 yıl vade ile kredi alan bir kişi aynı süre içinde yalnızca 13 milyon lira daha fazla ödeyerek kredisini kapatabiliyor. 10 yıl vade kullanan ise 5 yılda 330 milyon lira daha ödemek zorunda kalıyor.

● 100 milyon liralık krediyi 15 yıl vade ile alan kişi ayda 5 milyon 500 bin lira ödüyor. İlk beş yılda yaptığı 330 milyon lira ödemeden sonra, geri kalan 10 yıl boyunca 634 milyon lira daha ödeyerek borcundan kurtuluyor.

● **Aynı** kişinin 100 milyonluk kredisi 20 yıl vadeli alması halinde ise ayda 5 milyon 500 lira ödeyerek ilk beş yılda 330 milyon lira ödemesine karşın, sonraki 15 yılda 977 milyon lira daha ödemesi gerekiyor.

Emlak Bankası'ndan bir yetkili 5 yıldan sonraki ödemelerde ana para yerine sadece faiz uygulanması nedeniyle böyle bir fark oluştuğunu söyledi. Yetkili, "Vatandaşlardan 5 yıldan daha uzun süreli yuva kredisi almak isteyenlere yapacakları ödemelerde değişik seçenekleri sunuyor ve kısa vadeli ödemenin yaran konusunda uyarıyoruz. Biz devlet memuruyuz, vatandaşın çıkarını gözetmemiz gerekiyor" dedi.

100 MİLYON LİRALIK YUVA KREDİSİNDE SEÇENEKLER

	Ayda ödenen (bin TL)	5 yıl sonunda ödenen (milyon TL)	5 yıl sonunda ödenen (milyon TL)	5 yıl sonunda ödenen (milyon TL)	5 yıl sonunda ödenen (milyon TL)
5 YIL	5.730	343.8	Borç bitti	Borç bitti	Borç bitti
10 YIL	5.508	330.4	660.9	Borç bitti	Borç bitti
15 YIL	5.500	330.0	660.0	990.0	Borç bitti
20 YIL	5.500	330.0	660.0	990.0	1.320

Jokер! - Bir geciktirici mi?

- Asla.. Periyodik ve dakik.

Nuysa da uymasa da

Necati Doğru

TÜSİAD ile TOBB'un sisli kavgası

TÜSİAD ile TOBB arasındaki "aile dalaşı" çok önemli. Atlamayalım.

Fakat defolu bir durum var.

Taraflar gerçekte hangi inanç ile imanın takipçisidir.

Çok net anlaşılmıyor.

Kim hakkı için haksız?

Neye göre haklı?

Neye göre haksız?

Kim neyi savunuyor?.

Gerçekte kavnyamıyoruz.

Bu yüzden TOBB Başkanı ile TÜSİAD Başkanı'nın karşıtlıklı alışması "kaybedenin bob, çok kazananın rest" dediği bir poker masası çağrışımı yaratıyor.

Ancak poker masalarında yitirecek vaktimiz de yoktur.

Çünkü bugün ülkemizin en dinamik kesimi askerler değildir.

Bürokratlar da değildir.

Politikacılar da değildir.

İşçiler, köylüler, memurlar, esnaflar da değildir.

En dinamik kesim sanayiciler, bankacılar, ihracatçılar, tüccarlar, ithalatçılardır.

***

Nedeni şudur:

Sistemin kralı onlardır.

Talih ya da tarih onları seçti.

Kim kralsa onun dini geçer.

Bugün ülkede 10 yıldır dine sarılır gibi inanılan ve iman edilen sistem, pazar ekonomisidir.

Gelecek 10 yılda da bu sistemden cayılmasını isteyen ciddi bir çatlak ses de ortada yoktur.

Eğer enflasyon düşecekse, büyüme olacaksa, işsizlik azalacaksa, zengin-yoksul uçurumu kapanacaksa, Kürt sorunu çözülecekse, bölgesel dengesizlikler kapanacaksa, eğitim reformu, yargı reformu, finans reformu, vergi reformu, KİT reformu olacaksa, boşanmalar azalacaksa, kadınlar dövülmeyecekse, gecekondulaşma en aza inecekse, Türkler teknoloji geliştiren ve moda yaratan bir ulus da olacaksa, bütçe açıkları kapanacaksa, devlet fabrikaları zarar etmeyecekse, devlet bankaları da talan edilmeyecekse bu sanayiciler, bankacılar, ihracatçılar, tüccarlar ve ithalatçıların sisteme inanmış olmalarıyla mümkün olacak.

Kral onlardır. Ülkede bütün her şey onlara kul köledir.

***

Büyük sermaye sahibi kralar TÜSİAD'da, orta ve küçük sermaye sahibi kralar da TOBB'dadır.

- Niçin anlaşamıyorlar?
- Ölçüleri nelerdir?
- Kralar, dinlerini doğru ve net tarif etmelidir.

Uygulanan gerçekten pazar ekonomisi midir? Değildir.

Yüksek gümrük...

Rekabetsiz piyasa...

Herkese teşvik...

Eşitsiz vergi...

Eşitsiz gümrük...

Zayıf devletten...

Kim yanacak?

Kim yana değildir?

Gerçek ölçü budur.

Çünkü son 10 yıldan beri serbest pazar ekonomisi adı altında sürdürülen modelle biz düşük ve değişmeyen gümrük, rekabetsiz piyasa, seçici teşvik, herkese eşit vergi, herkese eşit gümrük yapısını kıramadık.

***

Kim gerçekten pazar ekonomisi istiyor?

TÜSİAD'cılar mı?

TOBB'cular mı?

Lütfen daha net konuşun.

Kral kim bilelim....

Memurlardan 'alo'lu protesto eylemi

KAMUDA kamuya çalışan sendikalı memurlar, çeşitli gazete ile başta TRT olmak üzere bazı televizyon kuruluşlarını arayarak, bu kuruluşların sorunlarına daha duyarlı olmalarını istediler.

Alınan bilgiye göre, 'Kamu Çalışanları Platformu'nu oluşturan 15 sendika üyelerı adına gazetelerl ve televizyon kuruluşlarını arayanlar, hükümet tarafından verilen yüzdelik zammı protesto ettiklerini, sendika ve sendikacılara yönelik baskıları kınadıklarını bildirdiler. Memurlar, hükümet ve muhalefeti sendikalaşma ve memurların yaşam düzeyi konularında televizyonda açık oturma davet ettiler.

SİGORTADA GÜVENİN ANLAMI

İhtiyaçlara uygun sigorta türleri, geleceğiniz için güven demektir.

Güven Sigorta müşterilerinin değişen ihtiyaçlarına uygun çözümler önerir. Yangın, nakliyat, kaza, mühendislik, hayat ve sağlık branşlarında geliştirdiği alternatif paket poliçe türleriyle yaşamınızı ve seydiğiniz her şeyi güvenceye alır.
Sigortada güvenin anlamı,
geleceğiniz emin olmak demektir.

Güven Sigorta : T.İlk Bankası - Sümerbank - T.Emlak Bankası - T.C.Ziraat Bankası - İller Bankası ortaklığıdır.

GÜVEN SİGORTA
"Sigortacılık Güven İşidir"
Tel.: 254 79 00

Rekabet politikaları konferansı yapılıyor

İSTANBUL Sanayi Odası, Ford Vakfı, Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı ve Dünya Bankası ekonomistlerinin katkılarıyla düzenlenen "Türkiye için Rekabet Politikaları" konulu uluslararası konferans bugün Odakule'de yapılıyor.

"Türkiye'nin İç Rekabetini ve Uluslararası Rekabet Gücünü Etkileyen Politikalar: Bir Değerlendirme ve Hareket Planı" başlığı altında Dünya Bankası ekonomistleri tarafından yapılan geniş kapsamlı araştırmanın sonuçları bu konferansta dinleyicilere sunulacak.

Konferansta proje editörü Prof. Dr. **Refik Erzan**, Prof. Dr. **Dani Rodrik**, Dr. **İzak Atiyas**, Dr. **Patrick Messerlin**, Dr. **Mark Dutz** gibi ekonomistler, ticaretten sanayiye, rekabet yasasından şirket kurtarmaya, bankacılık sektöründen antidamping politikalarına kadar uzanan geniş bir yelpazede Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu durumu incelecekçek ve rekabeti geliştirici önerilerini açıklayacaklar.

11 KAS.M 1993 .P.63

DÜNYADAN KISACA

Garanti hisselerine yoğun talep

Geçen hafta Garanti Bankası hisselerinin yüzde 7.3'ünü 105 milyon dolara satın alan yabancı kurumsal yatırımcılar, ilave alım yaptı. Hisselerin satış fiyatı hisse başına 71.9 cent hesabıyla borsadan geçirildi. Böylece banka hisselerinin yüzde 8.3'ü 120 milyon dolara satılmış oldu.

Yapı Kredi rating yaptırdı

Yapı Kredi Bankası'nın değerlendiren Credit Rating Agency IBCA, A'dan B'ye kadar uzanan not yelpazesinde bankaya B/C notunu verdi. IBCA'ye göre, Yapı Kredi'nin 1993 finansal sonuçları, gelişlerde yapılan devam ettiğini ve varlıklarının kalitesinin iyi durumda olduğunu gösteriyor.

EKONOMİK ve GÜVENLİ UÇAK BİLETLERİ

AVRUPA		AMERİKA	
Roma	307 $	Toronto	395
Viyana	302 $	Montreal	
Milano	302 $	New York	366 $
Amsterdam	308 $	Washington	436 $
Brüksel	308 $	Miami	1160 $
Frankfurt	296 $	Dallas	1160 $
Zürich/Cenevre	316 $	Los angeles	1196 $
Atina	420 $		
Paris	308 $		
Londra	308 $		
Varşova	410 $		
Prag	410 $		

USA Florida

Bakü	430 $	Bişkek	830 $
Taşkent	465 $	Tokyo	1760 $
Daşkent	465 $	Seul/Kore	1310 $
Tahran	350 $	Hong Kong	1100 $

Yeni Destinasyonlar: Bişkek, Tokyo, Seul/Kore, Hong Kong

NATIONAL TOURS-TRAVEL

Tel: 212 97 97 - 240 14 21 - 240 84 60

'Gümrük duvarlarının kaldırılmasında bazı istisnalar olabilir'

Rıdvan AKAR

Türkiye ile Avrupa Topluluğu (AT) arasındaki "tüfe" aşamasında geçen Pazartesi "söz kesildi." AT ile Türkiye arasında imzalanan son anlaşma ile 1995'te gerçekleştirilecek olan gümrük birliğinin hukuki sınırı çizilmiş oldu. Ancak 1995'te AT'den gelecek ürünlerin serbestçe girişinin Türk ekonomisi üzerinde yaratacağı etkiler konusunda kaygılar var. Bunun en güzel örneğini Başbakan Çiller'in KTT'lere yollattığı talimatta görmek olanaklı. Başbakan bir yandan KTT'lere 1995'teki gümrük birliği için hazırlanmalarını isterken bir yandan da "hassas" ürünleri belirlemelerini istedi.

İktisadi Kalkınma Vakfı Başkanı Sedat Aloğlu, gümrük birliğine geçişte bazı ürünlere istisnalar uygulanabileceğini söyledi. Aloğlu, her iki tarafın da kabul edebileceği sektörlerle ilgili olarak belirli süreler tesbit edilebileceğini ve bu süreler içinde o ürünlere koruma uygulanabileceğini vurguladı. Aloğlu şunları söyledi:

"AT ile gümrük birliğine gidilmesiyle herhangi bir firmanın ya da sektörün batırılması amaçlanmıyor. Her iki taraf da anlaşma sonunda karşılıklı olarak refah düzeyinin artacağını öngörüyor. Bu nedenle de önceden belirlenmiş ve gümrük birliği için zamana ihtiyacı olan sektörlere bu şans tanınmalı."

İmzalanan anlaşma ile Topluluk ve Türkiye arasındaki ilişkinin çerçevesinin resmileştiğin dikkati çeken Aloğlu, toplantılarda her iki tarafın da mükelleefiyetlere geniş açıyla bakmalarının olumlu bir gelişme olduğunu kaydetti. Aloğlu, "Ancak AT, Türkiye'ye mükelleefiyetlerini hatırlatırken kendi mükelleefiyetlerini de unutmasın. Bu aşamada kriterler bire - bir dikmak zorunda. Bizden beklenen mükelleefiyetlerin yanısıra, mali protokoller ve işgücünün serbestçe dolaşımı gibi konularda da AT üstüne düşeni yapmalı" dedi.

Gümrük birliği konusunda atılan bu son adımdan sonra siyasi yapının da kendini bu sürece hazırlaması gerektiğini belirten Aloğlu, bunu gerçekleştirmek için AT ile ilgili tüm birimleri toplayan bir başbakan yardımcılığının kurulmasının önemine işaret etti.

HAZİNE KARARLI, TOP PİYASALARDA

Hazine'nin 3 aylık borçlanmadan kaçınma politikası sürüyor. Dünkü 3 aylık Hazine bonosu ihalesi de iptal edildi. Hazine'nin amacı, iç borçlanmayı mümkün mertebe uzun vadeye yayarak piyasalara da bir miktar daha vadeli düşünme olanağını sağlamak. Bu çabanın sonuçta başarılı olup olmayacağını ise gene piyasaların davranışı belirleyecek.

Aslına bakılacak olursa Hazine, bütün program hedeflerinin yerle bir olduğu, hiç bir savunma kademesinin kalmadığı bir ortamda kaleyi savunma durumunda. Bütçe açığı 53 trilyon lira olacak, kamu borçlanma gereğinin GSMH'ya oranı %9'u geçmeyecek denmiş, ona göre bir borçlanma programı yapılmış ve 1993 sonunda iç borç stoğunun 250 trilyonda kalacağı programlanmış.

BİLİMİ YORUM

Osman ULAGAY

Oysa şimdi durum ne?

Bütçe açığının 120 trilyonu aşacağı tahmin ediliyor. Kamu borçlanma gereğinin GSMH'ya oranının yüzde 16'yı aşacağı belli. Eldeki son verilere göre iç borç stoğu ağustos ayı sonunda 280 trilyona dayanmış. Gelecek yıl borçlanmanın 400 trilyonu bulması olası.

Kamunun borçlanma gereğinin böylesine azgınlaştığı ve programı dışına taştığı bir ortamda Hazine, iç borçlanmayı 3 aylık Hazine bonolarına kilitlemekten kurtarmaya, borçlanma vadesini zamana yaymaya, bu arada devletin faiz yükünü de mümkün mertebe düşürmeye çalışıyor. Yapılan kaba bir hesaplama, bu operasyon sayesinde devletin faiz yükünde 1993 yılında 10 - 11 trilyon, 1994'de ise 80 - 90 trilyon lira mertebesinde bir tasarruf sağlanabileceğini gösteriyor.

Bu operasyonun başarısı piyasanın, öncelikle de Hazine'nin ilk muhatabı olan bankaların bu yeni borçlanma tarzına uyum sağlamasına bağlı. Şimdiye dek bu uyum sağlanmış görünüyor ve Hazine'nin borçlanma süresini 6 aydan 1 yıla doğru uzanan vadelere yayma operasyonuyla hayli mesafe alınmış bulunuyor. Bankalar Hazine'ye daha uzun vadeli borç vermeyi ve bilgisiz faiz bazında 3 aylık bonoya göre daha düşük bir faizi kabul etmiş görünüyor. Bir yıllık devlet tahvili ihalelerinde gerçekleşen borçlanmanın dört ay önceki 5 trilyon mertebesinden ekimde 20 trilyona kadar tırmanması da bunu gösteriyor.

Bunun yanısıra halka doğrudan yapılan 6 aylık bono satışlarının gördüğü ilgi de Hazine'ye ek bir borçlanma olanağı sağlıyor.

Şimdi gelinen noktada, Hazine'nin konuyla doğrudan ilgili yetkilisinden edindiğim izlenim, Hazine'nin politikasını sürdürmeye kararlı olduğunu gösteriyor. Bu durumda önem kazanan soru da şu oluyor: bankalar bu politikaya uyum göstermeye neyese kadar devam edebilir? Hazine 6 aydan 1 yıla uzanan vadelerdeye ağırlığı 1 yıllık tahvile vererek hangi faizle daha ne kadar borçlanabilecek?

Gelecek hafta yapılacak 1 yıllık devlet tahvili ihalesi bu konuda ilk göstergelerden biri olacak. Bankaların önümüzdeki dönemdeki tavrını belirleyebilecek faktörlerin en önemlileri ise döviz cephesindeki ve kredi talebindeki gelişmeler.

Şu anda görünen o ki kredi talebi güçlü ve bu ortamda kredi faizlerini artırabilen bankalar dövizde borçlanıp TL. kredi vererek hala kar edebiliyorlar. Bu durumda birçok bankanın kur riskini göze alarak döviz vadeli açık pozisyonlarını sürdürdüğü, yani banka kesiminde yaygın bir "döviz pozisyonu kapatma" eğiliminin olmadığı düşünülebilir.

Buna rağmen interbank faizlerinin yüzde 100'lere çıkması acaba neyin göstergesi? Yoğun biçimde döviz pozisyonu kapatma noktasına gelmeden kaynağa sıkışan bankaların Hazine'ye uzun vadeli borç verme davranışları nasıl değişir zaman içinde?

Bu soruların cevaplarını önümüzdeki haftalarda öğrenmeye başlayacağız her halde. Beklemeyen bir politik gelişme olmadığı takdirde yıl sonuna kadar döviz idare edilebilir gibi sanıyor. Bundan sonrası için bir şey söylemek çok zor. Martları sonra ne olacağını ise kimse düşünmek bile istemiyor şimdilik.

'En az vahşi düzen, kapitalizm'

Türkiye'de iki kitabıyla tanınan ünlü Fransız iktisat düşünürü Guy Sorman "Kapitalizm için hiç kimse kendini feda etmemiştir. Bu da bir kusur değil, bir erdemdir" diyor

Ruşen ÇAKIR

Dünyaca ünlü ekonomi düşünürü ve gazeteci Fransız **Guy Sorman**, A'T'nin Kürt sorununu üstlenmek istemediğini, bu nedenle Türkiye'nin topluluğa girebilmek için mutaka bu sorunu çözmesi gerektiğini söyledi.

Dünyayı dört kategoriye bölen **Sorman** birinci bölümü ABD, Batı Avrupa ülkeleri, Japonya, Güney Kore, Tayvan vs.'nin oluşturduğu "liberal demokratik kapitalist ülkeler" olarak tanımladı. Sorman'a göre, ikinci kategoride Latin Amerika ve Orta Avrupa ülkeleriyle Türkiye ve Pakistan yer alıyor; bu ülkeler birinci kategoriye geçmek istiyorlar ve büyük ölçüde bu şansa sahipler.

Sorman, Brezilya, Rusya, Hindistan gibi ülkeleri ise demokratik kapitalizme geçmek isteyen, ancak bunu gerçekleştirmeleri zor olan ülkeler olarak bir grupta topluyor. Son bölümde, kapitalizmi biçbir şekilde itibar etmeyen "fondementalistleri" toplayan **Sorman**, bu kategoriye ülkelerden çok dinci hareketleri sokuyor.

Son kitabında Avrupa'daki göçmen işçileri ele aldığı için Türkiye'yi yakından incelemiş olan **Sorman**, kendisini Batı'da müslümanların yönelik önyargılarla mücadele eden biri olarak tanımlıyor.Cezayir ve Mısır gibi ülkelerde İslamcı hareketlerin güç kazanmasını, müslüman dünyada güçlü demokratik modellerin bulunmamasına bağlayan **Sorman**, bu açıdan Türkiye'yi çok önemsiyor. "O zaman AT'ye niye almıyorsunuz?" sorumuzu şöyle yanıtlıyor:

GUY SORMAN
Fransız iktisatçı, yazar ve gazeteci. Figaro, Wall Street Journal, Naclon gibi gazetelerde yazıyor. Türkiye'de "Ulusların Yeni Zenginliği" ve "Liberal Çözüm" adlı kitaplarıyla tanınıyor.

"**Herşeyden** önce Yunanistan'ın muhalefeti var. Ayrıca Türkiye'nin diğer AT ülkeleriyle eşit bir ekonomik konuma yaklaşabilmesi için en azından on yıllık bir geçiş süreci gerekli."

Fakat Sorman'a göre Türkiye'nin önündeki en büyük engel Kürt sorunu."Kürt sorunun bugün vardığı dramatik boyut, Türkiye'nin demokratikleşme şansını büyük ölçüde baltalıyor. AT üyeleri, neredeyse çözümsüz güzüken böyle bir sorunu üstlenmek istemiyorlar. Türkiye, AT'ye girmek istiyorsa bu sorunu kendi başına çözüme kavuşturmalıdır. Kürdistan'ın Batı için ahım şahım ekonomik ve stratejik bir önemi yok. Yalnız oralarda birşeyler olup bittiği için kimse devre dışı kalmak istemiyor."

Aydınların maddi zenginliklerden başka bir şey vaad etmeyen kapitalizmi savunmayı bir ayıp olarak görüldüklerini söyleyen **Guy Sorman**, insanlık tarihinin kaydettiği "en az vahşi" düzenin kapitalizm olduğunu ileri sürdüyor.

Kapitalizmi savunmanın "zor ama mümkün" olduğunu belirten **Sorman**, şöyle devam etti: "Eskiden sosyalizme karşı çıkarak kapitalizmi savunurduk. Şimdi günah keçimiz, düşmanımız kalmadı. Artık kapitalizmin kendi iç çelişkileriyle başbaşayız."

Kimsenin kapitalizm uğruna yaşamını feda etmediğini, bunun da bir kusur değil, erdem olduğunu savunan **Sorman**, "kapitalizm yüzünden ölenlerin de ender olduğunu" belirtip şöyle dedi:

"**Halbuki** çok insan sosyalizm uğruna öldü, çok insan sosyalizm tarafından öldürüldü. Sosyalizm ile kapitalizmi teorik açıdan kıyaslamak adaletsizliktir. Kıyaslama reel kapitalizm ile reel sosyalizm arasında yapılmalıdır."

Herşey gibi kapitalizmin de sonu olduğunu belirten **Sorman**, bu sonun nasıl gerçekleşeceği sorusunu şöyle yanıtladı: "Ben kapitalizmi savunuyorum, izin verin de bu sorunuzun karşılığını vermeyeyim."

KDV zammı yapmayan şirketler artıyor

KDV zammını fiyatlarına yansıtmayacaklarını açıklayan şirketlerin sayısı artıyor. Köy tür, Benetton, Mudurnu, AEG, Beko, Profilo, Arçelik ve Mudo'dan sonra Vestel de zam yapmayacaklarını açıkladı.

Yüzde 3'lük KDV zammının tüketiciye büyük yük getireceğini belirten Vestel yetkilileri, "Vestel KDV zammını yüklenmekle aslında yüzde 3'ün çok üzerinde kayba uğramaktadır. Enflasyonun büyük boyutlara ulaştığı bu yıl Vestel, her zaman olduğu gibi yine tüketicinin yanında yer almaktadır" dediler.

Köy - tür Kayseri Bölge Müdürü Sebahattin Özdemir, artışı firma olarak kendilerinin karşılayacaklarını belirterek, "Piliç etindeki KDV oranı yüzde 6'dan yüzde 8'e çıktı. Bu artışı satış mağazalarımızda tüketicilere yansıtmayacağız" dedi.

Dünyanın imkânları parmak uçlarınızda...

Şimdi bilgisayar sektöründe KRN gerçeği var.

Kalitesi, fiyatı, kullanım fonksiyonelliği, satış sonrası servis ve yedek parça desteği ile size ulaşıyor.

İsteklerinizin tamamını karşılıyor. Dünyanın imkânları artık parmak uçlarınızda...

Geleceği başlatan dokunuş için seçiminizi yapın. Gerisi KRN'ye kalsın...

Bu güçlü markayı bilgisayarınızdan sökip atamazsınız.

MODELLER	PEŞİN	5 TAKSİT	7 TAKSİT
386DX/40	12.144.000.-	2.768.832.-	2.099.177.-
486SX/25	14.572.800.-	3.322.598.-	2.519.012.-
486SX/25	19.209.600.-	4.379.788.-	3.320.516.-
486DX/33	20.962.200.-	4.779.382.-	3.623.466.-
486DX/50	25.157.400.-	5.735.887.-	4.348.636.-
486DX/2-66	27.420.600.-	6.251.896.-	4.739.816.-
486DX/2-66	29.407.600.-	6.704.978.-	5.083.348.-

* KDV hariçtir. * İskonto sonrası & fakir peşinat ebrak olur. * Son Katılım Tarihi 12. 11. 1993

ZAFER AJANS

KRN "sizin bilgisayarınız" Şehit Mumtaz Cad. No: 64/2 Taksim/İSTANBUL Tel: 235 82 96 (6 hat) Fax: 235 82 96

1 YIL GARANTİ

* KRN Bilgisayar'lar KURUKAN Kuruluşudur

Size Çok Yakın Bir KRN Yetkili Satıcısı Mutlaka Vardır.
İSTANBUL Aksaray •ALBİ 5209797 •NERİ 5344602 Avcılar •RSCOM 6947835 Bakırköy •ENİS 5837451 •İMİTAŞ 5434674 •REDOX 5431110 Beşiktaş •EBT 7211108 Çapa •REDOX 5852618 Fatih •İZCOM 5217825 •SİMGE 5347174 • VEFA 5345515 G.O.Paşa •NEŞ 5813070 Kadıköy •GUREL 3494849 Kemal •KARTAL 3532010 Mecidiyeköy •DENŞAN 2749656 •HAKER 2750477 •SEDEF 2742060 •TET 2671375 Sefaköy •İSTANBUL 5190674 Taksim •CENA 2551570 Üsküdar •AVDENİZ 3107738 •MİSA 3252133 ADANA •GİZERLER 4581143 •BİLGİÇAĞ 3524545 AFYON •DOĞUŞ 2151394 •YAŞAR 2155757 Sandıklı •YAŞAR 5151084 AKSARAY •SAAÇİOĞLU 2131105 AMASYA •DİLEKA 2112060 ANKARA Kızılay •İNTER MASH 4359588 Kavaklıdere •İNTER POS 4260640 ANTALYA •BİLGİ-KENT 2481628 Finike •TAHSİN TÜRKYÖN 8552096 AYDIN Nazilli •KISAN 2125646 •DEĞİŞDATA 3123068 BALIKESİR •VARINLİLER 2456856 BOLU •ERCOŞKUN 2125846 BURDUR •BÜRREM 2324120 Bucak •ÜNAL 3251064 BURSA •BURHİET 2209928 •HANİ 2218314 Tahtakale •CANTÜRK 2235375 ÇANAKKALE Çan •BİLFAX 4162889 ÇANKIRI •AÇI 2137274 ÇORUM •AS 2245814 DENİZLİ •MUDOR 2629213 DİYARBAKIR •DİNAMİK 2282454 EDİRNE •ÇÖZÜM 2125446 ELAZIĞ •BİLTEM 2126878 ERZURUM •FERDA 2181060 ESKİŞEHİR •FIRAT 7337211 GAZİANTEP •YÜNLİŞ 2304681 HATAY İskenderun •DDS 6147835 Payas •BİLTEK 7552721 İÇEL Mersin •EVEREST 7339901 İZMİR Altıncık •Zen 4224386 Karşıyaka •HAN 3687499 K.MARAŞ•MİM 2144120 KASTAMONU •UZMAN 2121616 KAYSERİ •ZÜMRÜT A Ş. 2311133 KIRIKKALE •ATLAS 2241100 KOCAELİ İzmit •END-EL 3220730 Gebze •STAR 6413684 KONYA •AKADEMİ 3522357 Cihanbeyli •BİRLİK 6232596 Kulu •BİRLİK 5416061 KÜTAHYA •BÖRAZİÇİ 2121782 MANİSA •ERCAN 2315067 MERSİN •ANTMEN 2312261 MUĞLA Fethiye •KOYUNCUOĞLU 6142638 ORDU •DİLKEJA 2121154 SAKARYA Adapazarı •HERİS 2129136 SAMSUN •MACRO 4315565 SİVAS •ORBİM 2231815 TEKİRDAĞ •KARDELEN 2601033 Çorlu •YALDIZ 6572570 TOKAT •SİSTEM 2149571 TRABZON •DATAKEY 2222584 VAN •AKDAMAR 2165553 Tatvan •SÖZLER 8215824 ZONGULDAK K.Ereğlisi •EBİL 2232415 Karabük •KARBİL 2524951

Romanya'da bir kent faizle çıldırdı

Cluj kentinde, Caritas adlı firmanın oluşturduğu faiz zincirine Romanya nüfusunun yüzde 10'unun katıldığı tahmin ediliyor. Zincire katılanlar, üç ay sonra yatırdıkları paraya yüzde 800 faiz alıyorlar

Çavuşesku'dan kurtulan Romen halkı, şu anda bir faiz çılgınlığı yaşıyor. Transilvanya bölgesinin başkenti Cluj'da kurulan Caritas adındaki şirketin oluşturduğu faiz zincirine şehir halkının yüzde 90'ının katıldığı tahmin ediliyor. Şehirde 360 bin kişi yaşıyor. Romanya'da faiz zincirine katılmış insanların toplam sayısının da iki milyonu, yani nüfusun yüzde 10'unu bulduğu düşünülüyor. Faiz zinciri şöyle işliyor:

Önce yedi kişi bir araya gelip bir miktar para yatırıyor. Bu kişilere üç ay sonunda yüzde 800 faiz ödemesi garanti ediliyor. Ama bu faiz ödemesinin yapılabilmesi için, zincire katılan her kişinin, kendisiyle birlikte altı kişi daha getirmesi gerekiyor. Çünkü faizlerin ödemesi için hiç durmaksızın yeni tasarrufçuların taze parayla zincire katılması gerekiyor. Matematik olarak zincirin bir gün çökmemesi imkansız. Yalnız Romen yetkililer zincire kara paranın da karıştığını düşünüyorlar. Ama, kara parayla bir takviye yapılsa bile, hızla uzayan zincirin yakın bir gelecekte kopmasına kesin gözüyle bakılıyor. Caritas adındaki bu zinciri kuran Ioan Stoica şu anda zincirde milyonlarca dolarlık bir paranın döndüğünü söylüyor. Tasarrufçuların zincire en az 20 bin leyle katılması gerekiyor. Yapılan bir hesaba göre, 1993 ağustosunda zincire 1 milyon leyle katılan bir tasarrufçu, faizini çekmeyip parasını bıraksına 1995 ağustosunda 51 milyar 968 milyon leylik bir birikime sahip oluyor. Cruj kentinde Caritas'ın merkezinde her gün uzun kuyruklar görülüyor. Çavuşesku döneminin yoksul kuyruklarını andıran bu kalabalıkta yaşlı - genç, kadın - erkek birçok kişi ellerindeki plastik torbalarla taşıdıkları birikimlerini şirkete teslim ediyorlar. Yalnız zincirin çöküşü çok yakın gibi gözüküyor. Çünkü Caritas, ekim ayında iki kez, teknik nedenleri öne sürerek faiz ödemesi yapamayacağını bildirdi. Caritas çöktüğünde, Romanya korkunç bir felaketin içine girmiş olacak. Üstelik Romanya bu konuda daha önce de büyük acılar çekti. Caritas'dan önce kurulan "Büyülü Borsa", "Büyükanne Borsası", "Fortuna" adlı başka zincirler de ülkenin çeşitli yerlerinde faaliyet gösterdiler. Hepsi de arka arkaya çöktü. Ama Romen halkı, bu uyarılara rağmen, Caritas'a büyük bir umutla sarıldı.

Caritas adlı faiz zincirinin patronu Ioan Stoica'yı Romen köylüleri "bir aziz" olarak tanımlıyor (üstte). Zincirden 800 bin ley (ortalama ücretin 11 katı) kazanmış olan tasarrufçu Ovidiu bir sevinç çığlığı atıyor (yanda).

EKONOMİ

000'lerin projesine milyar taktir ettiler

Harun GÜREK - İZMİR

CUMHURBAŞKANI Süleyman mirel'in "Türkiye'yi 2 binli yıllara ıyacak, GAP'tan sonra en büyük ole" dediği ve Fransız Hükümeti'nin milyon Frank (yaklaşık 750 milyar a) kredi verdiği İzmir Yüksek knoloji Enstitüsü'ne, Devlet anlama Teşkilatı, sadece 4 milyar a ödenek ayırdı. Enstitü için önceki 1 Amerika'ya doktora apmak için gönderilen grencilerin, yakında gretim üyesi olarak öneceğini hatırlatan nstitü Rektörü Prof. rdal Saygın, "Bu enç beyinleri ben angi tesiste işe aşlatacağım, hangi fiziksel altyapıyı unacağım? Oturacakları bir masa ile yok. 25 öğretim üyemiz var. raştırma yapacak bir tane aboratuar yok. Uygulamaya dayalı raştırma yerine, teorik çalışma apıyorlar. Bugün dört milyarla böyle ir labaratuvar kurmak bile mümkün leğil" diye konuştu.

Petrol ürünlerine yüzde 15 zam

TÜRKİYE Petrol Rafinerileri A.Ş. (TÜPRAŞ) Genel Müdürü Ergun Kuran, petrol ürünlerinin rafineri çıkış fiyatlarına dün gece yarısından geçerli olarak yüzde 15 zam yapıldığını açıkladı.

Kuran, benzin, motorin, kalorifer yakıtı, fuel oil, gazyağı ve tüpgaz fiyatlarındaki bu artışa, ham petrol fiyatı ve döviz kurlarındaki yükselişin neden olduğunu savundu. Akaryakıta 27 Aralık 1994'te yüzde 20 - 25, 8 Şubat 1995'te yüzde 5 - 7, 14 Mart 1996'da da yüzde 10 - 20 arasında değişen oranlarda zam yapılmıştı.

YENİ AKARYAKIT FİYATLARI

Ürünler	Ankara	İstanbul	İzmir
Kurşunsuz B.	52.260	52.280	52.040
S. Benzin	52.920	52.950	52.720
N. Benzin	49.070	49.100	48.860
Gazyağı	41.360	40.970	40.720
Motorin	38.180	37.940	37.670
Kal. Yakıtı	21.690	20.850	20.630
Fuel Oil (6)	14.640	15.010	14.820

Ranta vergi 2000 yılına kalıyor

Dün yapılan Yüksek Planlama Kurulu toplantısında, Hazine ile Maliye arasında anlaşmazlık yaratan rant gelirlerinin vergilendirilmesi yönündeki tartışma, düştünülen verginin 2000 yılına ertelenmesiyle sonuçlandı

Zülfikar DOĞAN - ANKARA

YÜKSEK Planlama Kurulu (YPK) ekonominin "röntgenini" çekmek amacıyla Başbakan Mesut Yılmaz başkanlığında önceki gün yaptığı toplantıda reformların aciliyeti ve iç borçlanma önündeki tıkanıklığın aşılması için gelecek yılbaşında yürürlüğe girecek rant vergisi uygulamasının ertelenmesi ya da yüzde 5'lik stopaj uygulamasının ikamesiyle yetinilmesi gündeme geldi. Daha sonra alınan bir kararla ise rant vergisi 2000 yılına bırakıldı.

Toplantı sonrasında sabahın ilk saatlerinde Milliyet'e konuk olan Devlet Bakanı Ufuk Söylemez 'ÖTV ve Telekom Yasası hemen TBMM'ye inecek. Döviz fiyatı arz ve talebe göre belirlenecek. Gerçekçi kur esas olacak' dedi.

Ufuk Söylemez, YPK toplantısından sonra Milliyet'i ziyaret etti.

IMF VE DÜNYA BANKASI

Türkiye' nin IMF ve Dünya Bankası'nın üyesi olduğunu, dolayısıyla da toplantılara katılacağını belirten Söylemez, henüz alınmış bir karar olmamakla birlikte konjonktüre göre standby anlaşmasının gündeme gelebileceğini, bunun Türkiye'nin uluslararası piyasalarda önünü açacağını söyledi. Bakan Söylemez, bu ay içinde yapılacak toplantılara ilk kez Türkiye'nin iki bakanla katılacağını normal olanın guvernör bakan olarak kendisinin gitmesi olduğunu kaydettikten sonra, "Ancak ben ve Sayın Saraçoğlu birlikte gidebiliriz. Yada ben IMF toplantısına, o da Dünya Bankası toplantısına katılır" dedi.

Söylemez, '3 -5 atama gecikti diye birbirimize girmememiz lazım. İki üç hafta içinde atamalar çözülür' şeklinde konuştu.

Bu arada Söylemez 'Türkiye sıcak para cenneti olmayacak' diye konuştu.

İÇERİDE NELER OLDU?

YPK toplantısında DPT adına konuşan Müsteşar Yardımcısı Faik Öztrak, bu yıl yüzde 4.5 büyüme hedeflendiğini, ortalama dolar kurunun ise 75 bin lira olarak hesaplandığını söyledi. Bu arada bir ekonomi kurmayı toplantıda yaptığı değerlendirmede 'Durum ürkütücü. Bu yıl bütçe açığı 1.3 katrilyon olacak. Enflasyon yüzde 80'nin altına inmez. 1 katrilyonluk yeni iç borç gerek. IMF ile yeni stand by şart' şeklinde konuştu.

Başbakan Yılmaz'ı korkutan ekonomik tablo

- Başbakan Yılmaz Başkanlığında önceki gün başlayıp, dün sabah sonlanmına kadar süren YPK toplantısında ekonominin 'röntgeni' çekildi.
- Devlet Bakanı Söylemez toplantıda 'KİT, Sosyal Güvenlik alanlarında mali reformlar yapılacak. Bunları yapmazsak bütçeye ve ayakları çok ısıtırız yaparız.' dedi.
- Bu arada iç borçlanmanın daha uzun vadeye ve makul faize yayılması gündeme geldi. Rantan vergi alınması konusu tartışma yarattı. Ancak rant vergisi 2000'li yıllara kaldı.
- DPT Müsteşarı Öztrak rant vergisinin ertelenmesine sıcak bakmadıklarını belirterek toplantıda bu yıldı cari açık nedeniyl 3.8 milyar dolar olarak açıkladı.
- DPT'nin Yılmaz'a sunduğu devam eden kamu yatırımları portföyü Başbakan'ın gözünü korkuttu. Halen devam eden 4239 kamu yatırımının bugünün değerleriyle tutarı 4.3 katrilyon, asgari tamamlanma süresi tahmini ise 12 yıl.
- Maaş zamları tartışmaya açılmadı. Sadece ikinci yarı yıl için Kamu görevlilerine ve emeklilere yüzde 20 zam öngörüldüğü ve bunun içinde 880 trilyonluk ödenek konulduğu belirtildi.
- Toplantıdan somut çözüm önerileri çıkmadı. Umut kapısı yine IMF olarak belirginleşti.

Türkiye sıcak para cenneti

Devlet Bakanı Söylemez, Türkiye'nin sıcak para cenneti olmayacağını söylerken son yapılan bono ihalesinde satılan bonoların çoğunu yüksek faizden yararlanmak isteyen yabancılar aldı

Nedim ŞENER

SON günlerde finans piyasalarında gözle görülür bir rahatlama yaşamıyor. Hazine ihalelerinde trilyonlarca liralık teklifler gelirken, borsada da rekor üstüne rekor kırılıyor. Döviz fiyatlarındaki gevşeme de incelendiğinde piyasadaki uzmanlar, bu gelişmelerin yabancı yatırımcıların Türk finans piyasalarına girmelerinden kaynaklandığını belirtiyorlar.

Devlet Bakanı Ufuk Söylemez 'in Türkiye'nin sıcak para cenneti olmayacağı'dövizde de gerçekçi kur uygulanacağı yönündeki sözlerine karşılık üst düzey ekonomi bürokratları ile finans piyasası yetkilileri aynı görüşü paylaşmıyorlar.

Buna en son örneği, hafta içinde yapılan 7 aylık ve yüzde 113 ortalama faizli bono ihalesi oluşturdu. Bankacılar, ihalede satılan bonoların aylık faizinin yüzde 9.4 olduğunu ifade ederlerken, toplam yüzde 65.8 oranında getiri ortaya çıkacağını belirtiyorlar.

BAKANA GÖRE

Söylemez'in ifade ettiği gibi eğer kurlar enflasyon oranında artacaksa, 1996'nın ilk üç ayında yaşanan yüzde 24'lük enflasyonunda eklenmesiyle, yıllık enflasyon rakamının yüzde 80'i aşmasının bekleneceğini söylediler. Bankacılar, bu durumda yılsonu için enflasyonun en az yüzde 150 olacağını belirtiler.

Bakanın açıklamalarının piyasanın işleyişi ile çeliştiğini belirten bankacılar, yabancıların da son ihalede 50 trilyon liralık bono almasını "Sıcak para" politikasının devam edeceğini gösterdiğini ifade ettiler. Bankacılar. ihaleye gelen 177 trilyon liralık teklifin de yabancıların piyasaya girmesiye ortaya çıktığını söylediler.

Üst düzey ekonomi bürokratları da sıcak paranın vazgeçilmez olduğunu ancak bunun maliyetinin düşürülmesinin temel amaç olduğunu belirttiler. Bürokratlar, geçen yıl olduğu gibi dolar bazında 60 cent sıcak para kazancının önüne geçilmesine çalışıldığını sözlerine eklediler.

YABANCI YATIRIMCI SICAK SEVER

- Son yapılan 7 aylık ihalede satılan bonoların aylık faizi yüzde 9.4 oldu.
- Sıcak para politikası olmayacaksa enflasyonda artışın her ay bu oranda olması gerekli. Aksi takdirde yıl sonu için enflasyonun yüzde150 olması beklenmeli.
- Dolar ile enflasyon her ay yüzde 9.4 oranında artmayacağına göre, yaz aylarında kur artışı düşük olacak.
- Bunu gören yabancılar 50 trilyon liralık bono aldılar. Bundan sonraki ihalelerde de yabancıların ilgisinin artması bekleniyor.
- Ayrıca sıcak para politikasının süreceğini gören yabancılar, yılbaşında 1 milyar 750 milyon dolar olan borsadaki yatırım tutarlarını 2 milyar 400 milyon dolara çıkardılar.

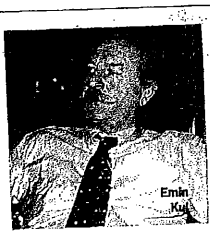

Emin Kul

İşsizlik sigortası yolda

Mete BELOVACIKLI - ANKARA

ÇALIŞMA Bakanı Emin Kul, yılda 500 bin işsizi kapsayacak bir sigorta sistemi üzerinde hazırlık yaptıklarını söyledi.

Kul, hazırlayacakları tasarının işçi ve işveren kesimlerinin de görüşleri alındıktan sonra Meclis'e sunulacağını belirtti.

Gelişmiş ülkelerde bile işsizlik sigortası sisteminin zorlanmaya başladığının anlatan Kul, "Klasik prim kesintilerine değil. farklı kaynaklara dayanan bir sistem düşünüyoruz" dedi.

İş Güvencesi Yasa Tasarısı'nın da üzerinde çalışıklarını belirten Kul. "Bu yasal düzenleme sanki işten çıkarma yasaklanacakmış gibi sunuluyor. Oysa yasa sosyal gerekçelerle işten çıkarmayı yasaklamadığı gibi. iş yerinin gerekleri nedeniyle de işten çıkarılmayı makul görmektedir. Yenilik işten çıkarmadaki hakh sebebi işverenin kanıtlama zorunluluğu bulunması ve işçinin mahkemeye başvurabilmesidir" dedi.

bugün TRT3 17.00

ÖSS sorularının çözüm ve cevapları canlı yayında...

Shell'i protesto yürüyüşü

Şeyhmus ÇAKAN - DİYARBAKIR

ULUSLARARASI Yeşil Barış Örgütü'nün bir süre önce, Güneydoğu'da petrol çıkarma çalışmaları sırasında. kimyasal atıklarla Diyarbakır şebeke içme suyunu kirlettiğini iddia ettiği Shell Şirketi. Çevre Gönüllüleri Derneği tarafından düzenlenen yürüyüşle protesto edildi.

RPli Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Ahmet Bilgin, Shell tarafından yapılacak su tahlil sonuçlarından hiçbirine güvenmeyeceklerini açıkladı.

Su tahlillerini gerekirse ABD'de yaptıracaklarını belirten Başkan Bilgin, "Shell ısmarlama raporlarla bizi kandıramaz" dedi. Vali Doğan Hatipoğlu ise "Shell petrol sonrasında çıkan atık maddeleri bin 800 metreye enjekte etmesi gerekirken. 450 metreye etmiş. Şu ana

RP özelleştirmeyi büyüteç altına aldı

ANKARA - MİLLİYET

DYP Genel Başkanı Tansu Çiller hakkında 12 ayrı soruşturma dosyası hazırlandığını açıklayan RP Lideri Necmettin Erbakan, TEDAŞ'ın ihalelerini içeren ilk dosyasının ardından. ikinci adım olarak geçmişteki özelleştirme uygulamalarını. gündemine aldı.

RP, geçmiş dönemdeki özelleştirme uygulamalarına ilişkin olarak Sümerbank. EBK. SEK, TOFAŞ. TURBAN ve Deniz Nakliyat'taki işlemleri öncelikle gündeme getirecek. Özellikle satışı gerçekleştirilen KİT'lerin sahip oldukları gayrimenkullerin gözönüne alınmadan "haraç mezat" satıldığı iddiası soruşturma dosyalarının birinci maddesini oluşturacak.

RP, DSP ve ANAP'ın da desteğini alarak TBMM soruşturma komisyonları aracılığıyla Çiller'i Yüce Divan'a göndermeyi hedefliyor.

Pirelli'den Lastik Yenileme Günleri.

SON 3 GÜN

İki ya da daha fazla otomobil lastiği alan herkese %20 indirim.

p. 71

...TÖR SEKTÖR BORSA ANALİZİ

...KA SEKTÖRÜ

...97 Fiyat	PİY.D/ Def.Değ.	1995 F/K Oran	1996 F/K Oran
750	7.19	19.28	8.46
325	1.26	3.21	2.51
400	1.57	5.30	2.36
525	1.24	4.35	2.12
075	0.92	10.06	16.08
350	1.07	3.91	2.05
100	2.36	10.17	5.73
000	-	44.93	-
000	1.19	59.11	36.90
250	3.09	15.41	15.21
950	2.44	5.64	3.52
525	1.32	4.53	2.84
050	0.98	8.06	4.83
950	1.45	4.69	-4.66
	2.76	10.91	6.98

...URUMLAR SEKTÖRÜ

1.125	0.79	5.14	3.30
	0.79	5.14	3.30

FACTORING SEKTÖRÜ

.900	1.36	4.90	3.24
.500	4.32	109.32	15.63
.050	1.14	6.35	2.94
.700	4.64	40.35	11.68
.350	1.27	8.42	3.42
.800	1.21	10.67	3.64
.550	4.06	11.65	5.60
.350	7.08	25.06	3.74
.350	2.32	11.39	6.35
	2.18	15.75	5.30

...DING SEKTÖRÜ

7.750	8.11	44.20	27.74
5.700	3.99	30.83	7.60
2.225	2.36	190.48	10.97
0.750	2.56	32.43	11.13
1.000	20.73	100.83	64.04
8.250	9.47	72.85	47.90
0.000	9.29	54.02	29.03
0.500	8.09	62.71	27.76
930	1.01	10.12	14.38
3.400	0.77	27.78	8.85
1.150	1.11	-	22.12
11.750	6.21	50.11	20.98
	5.94	52.90	24.90

...TIRIM SEKTÖRÜ

1.425	0.90	-	1.88
1.200	0.63	6.53	2.18
1.725	0.71	2.50	2.37
1.800	1.44	-	6.79
...nt.1.020	0.66	12.90	1.72
790	0.72	-	2.87
1.450	0.74	2.66	2.55
...t.1.200	0.71	2.20	1.47
890	0.88	-	3.15
1.675	0.79	2.03	2.00
2.100	1.07	4.48	1.69
...t. 860	0.66	8.43	3.65
1.425	0.76	4.63	1.66
1.450	0.76	11.91	1.38
	0.87	4.72	2.07

...GORTA SEKTÖRÜ

3.700	2.35	28.78	11.35
5.000	3.59	9.90	4.84
...on4.600	3.76	5.89	4.12
900	0.55	5.14	13.50
5.900	3.95	8.35	3.53
7.500	5.49	13.95	8.96
	3.10	12.83	6.66

...DA, İÇKİ SEKTÖRÜ

32.500	4.45	23.30	9.76
40.000	9.33	19.89	47.67
2.050	1.21	8.91	8.16
3.700	2.01	15.13	47.18
62.000	4.98	35.41	12.62
6.600	2.81	12.25	11.28
12.750	4.24	28.43	11.47
12.750	1.91	15.36	10.23
5.400	2.31	17.11	10.17
...k 9.900	2.50	11.53	7.18
2.400	1.12	18.38	10.72
6.500	2.77	-	51.98
4.300	3.33	40.36	10.28
11.750	3.23	14.00	8.83
15.750	5.12	11.56	40.42
...ve 3.100	2.38	5.35	36.08
	3.37	16.63	14.29

...VE DÖŞEME SAN. SEKTÖRÜ

6.700	3.15	11.41	6.95
12.000	4.94	24.75	12.27
	3.75	15.00	8.61

...UMA SANAYİİ SEKTÖRÜ

8.400	2.00	14.77	5.56
17.250	4.25	30.30	11.55
15.500	4.54	18.20	9.87
7.000	1.87	12.90	6.12
16.000	3.17	18.34	9.05
...al 4.800	2.67	13.28	7.31
7.900	2.21	14.40	15.82
9.400	2.42	12.29	8.27
13.500	2.60	12.41	10.68
20.750	1.44	10.83	29.58
9.800	2.51	10.00	10.84
89.000	3.86	42.44	42.99
13.750	4.34	61.97	7.31
11.750	5.34	32.31	10.16
...ng 5.600	2.03	10.41	7.61
3.300	0.47	-	-
3.300	1.17	13.45	27.37
7.600	2.87	10.21	7.40
1.275	3.74	-	6.47
6.700	1.62	14.36	7.03
13.000	2.02	7.58	12.96
...mutlu 4.500	0.81	7.62	12.54
3.400	1.24	8.29	10.35
2.550	1.17	7.95	10.05
...siyon 26.500	3.35	23.67	7.20
4.250	3.30	21.81	9.42
...A	2.69	14.05	8.76

...BİRACILIK SEKTÖRÜ

...racılık 3.450	1.83	16.48	7.77
...k 25.500	7.68	44.59	27.51
...acılık 11.750	4.97	19.45	10.60
...cılık 7.400	3.27	14.38	8.38
4.200	2.91	206.95	83.64
...IA	5.24	28.48	16.07

...VE KAĞIT ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ

...gıt 12.000	5.14	11.55	73.90
11.250	1.64	5.44	15.66
11.500	2.80	9.17	6.61
2.900	2.28	44.71	10.09
3.600	1.93	7.78	1376.54
...ın 4.750	1.93	4.55	8.49
...ıl 13.500	2.95	6.29	5.32
...MA	2.43	8.82	8.89

...SIM YAYIN SANAYİİ SEKTÖRÜ

...yıncılık 13.500	1.48	19.27	2.69
...taş 9.500	2.48	13.86	9.29
...set 12.250	4.05	48.43	-
...Gaz. 7.500	1.75	11.37	5.24
...ya Yay. 3.350	1.86	68.81	6.86
...az. 1.375	0.81	18.13	6.17
...yıncılık 1.450	0.55	6.16	4.16
...MA	1.18	11.38	5.35

GÜBRE TARIM SEKTÖRÜ

25.250	2.49	16.85	10.45
...ye 5.200	1.98	11.52	11.34
...abrikaları 10.750	3.45	53.88	20.91
5.200	2.45	9.67	5.54
...AMA	2.70	17.00	9.82

İLAÇ SANAYİİ SEKTÖRÜ

...cking 2.800	1.16	16.50	7.87
...ası İlaç 6.200	2.96	35.95	18.24
...AMA	2.31	29.60	14.71

BOYA SANAYİİ SEKTÖRÜ

2.350	1.25	8.54	6.96
9.000	2.08	19.79	5.72
7.700	1.50	38.23	4.46
...AMA	1.77	19.04	5.46

PETROL VE PETROL ÜRÜN SEKTÖRÜ

Şirket	03.01.97 Fiyat	PİY.D/ Def.Değ.	1995 F/K Oran	1996 F/K Oran
Aygaz	16.500	6.00	30.03	12.42
Petkim	44.500	1.60	5.87	5.83
Petrol Ofisi	30.000	6.15	18.77	8.94
Türcas	9.200	2.48	18.20	7.76
Tüpraş	27.000	5.72	-	-
ORTALAMA		2.99	16.36	12.90

LASTİK ÜRÜNLERİ SANAYİİ SEKTÖRÜ

Brisa	49.500	3.99	21.31	8.60
Good Year	50.500	5.70	14.54	7.34
ORTALAMA		4.44	18.41	8.13

PLASTİK ÜRÜNLERİ SANAYİİ SEKTÖRÜ

Egeplast	14.500	3.71	16.17	4.86
Ege Profil	28.000	3.32	15.43	5.69
Pimaş	16.750	6.44	75.78	15.56
Raks Elektronik	24.750	1.48	7.21	4.89
ORTALAMA		2.68	13.88	6.45

SERAMİK VE PORSELEN SAN. SEKTÖRÜ

Ege Seramik	4.150	2.07	17.22	7.95
Eyyap	4.600	2.17	13.12	12.58
Gorbon Işıl	45.500	18.63	90.23	42.12
Kütahya Porselen	3.700	1.93	23.78	41.94
Uşak Seramik	5.600	2.46	19.30	54.98
ORTALAMA		2.18	16.32	12.23

CAM VE CAM ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ

Anadolu Cam	3.100	1.66	19.56	4.87
Denizli Cam	8.300	4.81	16.49	54.76
İzocam	7.500	2.32	15.27	12.33
Trakya Cam	5.600	3.31	11.72	13.75
ORTALAMA		3.09	12.36	12.76

ÇİMENTO SANAYİİ SEKTÖRÜ

Adana Çim. (A)	6.100	4.62	9.90	6.92
Adana Çim. (B)	3.800	0.70	8.67	6.06
Adana Çim. (C)	1.300	0.98	21.36	14.93
Afyon Çimento	14.250	7.44	-	51.80
Akçansa	11.500	4.29	-	27.08
Aslan Çimento	20.250	4.35	276.55	22.47
Batı Çim.	8.200	3.11	15.72	8.59
Bursa Çimento	12.250	3.39	11.03	10.26
Bolu Çimento	3.250	1.63	14.59	7.39
Çimentaş	12.500	2.28	9.23	8.35
Çimsa	10.250	3.18	21.47	17.69
Göltaş	21.000	2.56	10.32	5.97
Konya Çimento	11.750	3.20	39.51	11.68
Mardin Çimento	4.000	1.96	8.24	8.43
Niğde Çimento	4.650	2.28	16.98	6.32
Ünye Çimento	3.450	1.79	9.03	5.74
ORTALAMA		2.90	21.51	12.07

DEMİR ÇELİK METAL SEKTÖRÜ

Burçelik	12.250	2.61	11.56	10.86
Çelik Halat	5.700	2.69	28.27	11.33
Çemtaş	36.000	1.73	7.76	4.89
Döktaş	12.500	3.61	21.97	20.07
Ereğli D. Çelik	13.750	2.66	9.92	22.12
İzmir D. Çelik	960	0.66	146.33	78.30
Metaş	7.800	2.50	-	-
ORTALAMA		2.20	11.83	23.46

DEMİR ÇELİK DIŞINDAKİ SEKTÖR

Borusan	7.500	2.72	6.92	6.72
Erbosan	6.300	2.78	12.45	8.67
Feniş Alüminyum	9.200	0.56	24.58	18.80
Sarkuysan	7.600	2.45	9.74	5.54
ORTALAMA		2.04	9.00	6.53

DAYANIKLI TÜKETİM MAL. SEKTÖRÜ

Ardem	17.250	5.30	30.41	11.15
Arçelik	11.500	4.20	25.79	10.22
Emsan Beşyıldız	3.000	43.63	-	-
Emsan Pas. Çelik	2.125	7.43	-	-
İhlas Eval	27.000	9.23	48.30	24.77
Peg Profilo	10.100	5.35	37.53	16.40
Raks Eval	37.000	2.24	18.98	12.40
Vestel	28.500	5.62	52.26	9.38
ORTALAMA		4.66	32.96	11.30

ELEKTRİK MAKİNALARI SEKTÖRÜ

Abana Elek. Mak.	4.500	3.45	-	40.72
Aselsan	6.700	1.60	16.69	7.39
Bekoteknik	11.250	4.08	21.29	8.20
Netaş	30.000	4.85	11.27	10.34
Teletaş	8.100	2.94	14.66	8.37
T.Siemens	32.000	5.59	58.39	9.25
ORTALAMA		3.75	16.34	9.14

OTOMOTİV VE YAN SANAYİİ SEKTÖRÜ

Ditaş Doğan	4.550	2.44	11.95	6.70
Ege Endüstri	7.500	3.79	11.83	10.04
İstanbul M.P.	17.000	3.53	10.48	7.44
Kordsa	45.500	3.88	15.36	7.18
Mutlu Akü	5.400	3.03	11.53	10.35
Otokar	16.000	3.88	12.98	13.57
Otosan	47.000	5.86	23.80	7.75
Parsan	25.500	4.59	40.37	42.87
Tofaş T.Otom. Fab.	4.250	1.59	11.07	7.30
Transtürk Fren	160.000	7.70	77.56	38.17
ORTALAMA		3.19	16.30	8.05

METAL EŞYA VE MAKİNA SEKTÖRÜ

Alarko Sanayi	15.750	3.45	10.56	8.71
Makina Sanayi	2.325	1.84	38.18	9.19
Tezsan	8.600	4.56	19.76	11.26
ORTALAMA		3.14	12.64	9,03

ENERJİ SEKTÖRÜ

Aktaş Elektrik	94.000	8.48	25.28	7.28
Çukurova Elektrik	132.500	11.22	123.05	12.87
Kepez Elektrik	115.000	8.26	25.42	8.42
ORTALAMA		10.01	51.49	10.34

YAPI MALZEMELERİ SEKTÖRÜ

Borova Yapı	7.000	4.13	18.03	10.65
Doğusan	25.250	5.13	120.34	-
Haznedar Tuğla	17.750	4.04	15.25	10.46
İntema	4.900	3.54	38.41	22.88
T.Demir Döküm	9.700	3.95	39.13	19.38
ORTALAMA		3.97	33.94	19.03

PERAKENDE TİCARET SEKTÖRÜ

EGS Dış Ticaret	17.500	2.75	25.24	10.00
Mipa	3.000	1.22	13.80	8.59
Sabah Pazarlama	1.750	1.18	9.96	6.31
Tofaş Oto Tic.	9.400	6.74	91.31	-
ORTALAMA		2.10	21.78	18.08

BÜYÜK MAĞAZALAR SEKTÖRÜ

Çarşı	35.500	10.13	31.85	19.14
Gima	6.800	24.41	-	-
Migros	145.000	30.56	109.34	71.54
Tansaş	22.000	11.02	58.41	34.10
ORTALAMA		24.83	127.86	83.55

DİĞER SEKTÖR

Adel Kalemcilik	5.400	2.79	13.08	7.61
Derimod	8.800	4.01	22.54	15.31
Esem Spor	7.500	2.91	10.42	6.36
Eminiş Ambalaj	14.500	3.39	13.72	7.53
Yataş	35.500	3.42	36.68	7.95
ORTALAMA		3.19	17.62	7.61

TURİZM SEKTÖRÜ

Çeş. Altınyunus	5.800	3.77	135.04	194.68
Marmaris Altınyunus	3.450	1.65	60.29	-
Marm. Mart	2.100	1.52	24.07	6.10
Net Turizm	26.500	4.70	12.76	7.56
Petrokent Tur	5.100	0.93	-	-
ORTALAMA		2.85	19.02	11.29

HAVA TAŞIMACILIĞI SEKTÖRÜ

Çelebi Hava Ser.	40.000	8.63	21.54	10.44
THY	24.500	8.11	669.05	60.42
USAŞ	235.000	5.87	11.93	4.78
ORTALAMA		7.99	11.93	4.78

	PD/DD	1995	1996
İMKB ORTALAMASI	3.28	17.08	10.40

(*) Ortalamalar 1996, 3 aylık bilançolar ... alınarak hesaplanmıştır.

ESBANK
Tablolar, Esbank Sermaye Piyasası Bölüm Başkanlığı tarafından hazırlanmıştır.

Rantiyeye ödemeler yüzünden emeklinin zam farkı gecikiyor

Atilla ÖZSEVER

YENİ katsayı ve gösterge artışından kaynaklanan zam farkının işçi emeklisine bu ay ödenemeyeceği ihtimali belirdi. Yeni katsayı, Aralık ayı sonunda çıkan bütçe yasasında 3 bin 315 olarak belirlendi. Emekli aylıklarında yüzde 30 oranında bir artış olması için gösterge rakamlarına da 610 puan ilave edildi.

İşçi emeklisine yüzde 30 zam sağlayacak gösterge artışı ile ilgili Bakanlar Kurulu Kararnamesi henüz imzalanmadı. Rant kesimine yapılacak ödeme yüzünden zamlı maaşın Şubat ayına kayacağı belirtiliyor

ZAMLI MAAŞ ŞUBAT'TA

Yeni gösterge tablolarını düzenleyen kararname, Bakanlar Kurulu'nda imzaya açıldı. Ancak imzalar henüz tamamlanmadı. 21 ve 23 Ocak'da verilmesi gereken zamlı maaş için hem yeni katsayı hem de yeni gösterge rakamları belli olmasına rağmen hükümetin kararnameyi geciktirip zamlı emekli maaşı ödemesini Şubat ayına kaydırması bekleniyor.

Ocak ayında rant kesimine 250 trilyon lira faiz ödeneceğinden, zam farkları ile ilgili kararnamenin Şubat ayına sarkacağı öne sürülüyor.

Bakanların kararnamedeki imzaları tamamlanamazsa, işçi emeklileri Ocak ayında zamsız maaş alacaklar.

Kararnamede, yeni gösterge tablolarının 1 Ocak 1997 tarihinden itibaren geçerli olacağı belirtiyor.

YENİ KIDEM TAZMİNATI

Öte yandan 1 Ocak'tan geçerli yeni kıdem tazminatı tavanı da belli oldu. Buna göre yeni kıdem tazminatının tavanı yıllık 77 milyon 219 bin 375 lira olarak belirlendi. 53 milyon 312 bin 500 lira olan kıdem tazminatı tavanı, yüzde 44 oranında artırılmış oldu.

Türkiye ekonomisinde son rakamlar

BÜYÜME (%) (Ocak - Eylül '96)

Toplam	7.5
Sanayi	5.5
Ticaret	7.8
Tarım	1.4
Kişi başına gelir (1995)	2685

ENFLASYON (%) (Aralık 1996)

Tüketici yıllık	79.8
Toptan yıllık	84.9
Tüketici aylık	3.4
Toptan aylık	3.9

DIŞ TİCARET (Ocak-Mart '96 milyon $)

İhracat	5.501
İthalat	9.453
Açık	-3.951
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)	58.2

BORÇLANMA

İç borç stoku (Ekim'96)	2.890 trilyon TL
Dış borç stoku (Haziran'96)	75.7 milyon $

CARİ İŞLEMLER DENGESİ

Ocak-Mart' 96 -718 milyon $

KAMU

Bütçe açığı (TL) (Ocak-Ekim'96)	693 trilyon
Bütçe nakit açığı (TL) (Ocak-Ekim'96)	807 trilyon

PARA ARZI (13.12.96) (TL)

M1 : 746,600 milyar TL
M2 : 2,613,494 milyar TL
M3 : 2,802,121 milyar TL

M.B. KREDİLERİ (27.12.96) (Trilyon TL)

Kamuya	354.398
Bankacılığa	7.580

BANKALAR (13.12.96) (Trilyon TL)

Krediler	2,825.930
Mevduat	2,428.370
Döviz TH (milyon $)	24,879

M.B. DÖVİZ (13.12.96) (Milyon $)

Döviz rezervleri	18,066
Net dış varlıklar	2,048,611
Uluslararası rezervler (13.12.96)	28,834

ÇAPRAZ KURLAR

	1 ABD DOLARI	
1.5495	Alman markı	
1.2606	Avustralya doları	
10.908	Avusturya şilini	
31.945	Belçika frangı	
5.2335	Fransız frangı	
1.7404	Hollanda florini	
130.58	İspanyol pezetası	
6.8935	İsveç kronu	

1.3493	İsviçre frangı
1524.88	İtalyan lireti
115.95	Japon yeni
1.3756	Kanada doları
31.945	Lüksemburg Frangı
155.89	Portekiz Eskudosu
3.7507	S.Arabistan riyali
1 Sterlin	1.6958 ABD doları
1 ECU	1.2474 ABD doları

İzleyici: Tüm Kişiler — TELEBAROMETRE — Kaynak: AGB Anadolu

30 Aralık 1996 Pazartesi

Tüm Gün İzlenme Payları (%)

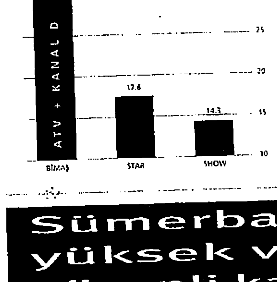

HANGİ BANKA NE FAİZ VERİYOR?

Banka adı	1 ay vadeli	3 ay vadeli	6 ay vadeli	1 yıl vadeli	Dolar (Yıllık)
Ziraat Bankası	69	75	82	TEFE+10/89	3.0
İş Bankası	75	80	90	95	6.0
Akbank	75	80	90	96	5.0
Garanti Bankası	75	82	95	99	6.25
Yapı Kredi	75	80	90	96	5.75
Emlak Bankası	69	76	50	TEFE+10/89	4.5
Vakıfbank	69	75	82	89	5.0
Halkbank	69	76	82	TEFE+10/89	5.0
Pamukbank	75	82	90	96	8.0
Osmanlı Bankası	75	81	92	95	6.5
Etibank	75	79	85	100	6.0
Türkbank	77	82	90	95	8.0
Demirbank	78	88	90	TEFE+10/96	8.0
Sümerbank	79	84	96	102	10.0
Alternatifbank	70	75	87	101	8.0
Tütünbank	79	84	94	98	7.90
Esbank	79	85	95	100	8.0
Interbank	75	82	94	95	8.5
İktisat Bankası	76	79	89	100	8.5
Finansbank	75	82	91	102	7.5
Şekerbank	75	80	90	95	6.0
Dışbank	77	82	90	95	7.0
TEB	75	81	92	96	6.75
Koçbank	75	81	95	102	7.25
Citibank	79	84	88	95	5.25
Egebank	78	81	95	102	10.0
Tekstilbank	75	80	96	96	8.0
Bank Ekspres	75	80	90	90	6.0
Tarışbank	76	81	91	96	9.0
Arap Türk Bankası	75	83	93	98	6.0
Toprakbank	76	81	90	96	7.0
Kentbank	77	85	96	101	9.0
Derbank	82	87	93	100	11.0
Turkish Bank	78	84	95	100	6.0
Yurtbank	80	88	95	102	12.0
İmar Bankası	82	89	93	98	10.0
Adabank	82	89	93	98	12.0
Körfezbank	50	60	70	80	5.1
Garanti Yatırım Bank.	65	72	80	85	6.25
Bank Kapital	80	83	95	99	8.0
Oyak Bank	78	85	92	102	7.5

MERKEZ BANKASI DÖVİZ KURLARI

6 OCAK 1997 TARİHLİ DÖVİZ KURLARI	DÖVİZ Alış	DÖVİZ Satış	EFEKTİF Alış	EFEKTİF Satış
1 ABD DOLARI	107.820	108.340	107.550	108.610
1 ALMAN MARKI	69.583	69.919	69.409	70.185
1 AVUSTRALYA DOLARI	85.387	85.946	84.533	86.805
1 AVUSTURYA ŞİLİNİ	9.893	9.932	9.868	9.970
1 BELÇİKA FRANGI	3.370	3.391	3.362	3.404
1 DANİMARKA KRONU	18.188	18.278	18.097	18.347
1 FRANSIZ FRANGI	20.583	20.701	20.532	20.780
1 FİN MARKKASI	22.959	23.309	22.844	23.398
1 HOLLANDA FLORİNİ	61.970	62.250	61.715	62.487
1 STERLİN	182.760	183.720	182.540	184.420
1 İRLANDA LİRASI	180.670	181.580	178.860	183.400
1 İSPANYOL PESETASI	823	830	803	836
1 İSVEÇ KRONU	15.654	15.716	15.476	15.776
1 İSVİÇRE FRANGI	79.779	80.293	79.560	80.598
100 İTALYAN LİRETİ	7.028	7.105	6.975	7.158
1 JAPON YENİ	928	934	916	941
1 KANADA DOLARI	78.404	78.758	77.816	79.546
1 KUVEYT DİNARI	356.550	361.250	347.710	370.350
1 LÜKSEMBURG FRANGI	3.370	3.391	3.328	3.433
1 NORVEÇ KRONU	16.776	16.889	16.692	16.953
1 PORTEKİZ ESKÜDOSU	689	695	672	713
1 S. ARABİSTAN RİYALİ	28.633	28.885	28.118	29.6131
AVRUPA HESAP BİRİMİ	133.950	135.140		

DİĞER DÖVİZLER

1 Bulgar levası	168
1 İran riyali	16
1 Suriye lirası	1.910
1 Romen leyi	18
1 Ürdün dinarı	141.720
1 Yeni İsrail Şekeli	31.812
1 Yunan drahmisi	442

Sümerbank'ta yüksek ve % güvenli kazanç!
MEVDUAT FAİZLERİMİZ

VADE	TL.	USD.	DM.
34 gün	% 78	% 8.25	% 7.25
45 gün	% 79	% 8.50	% 7.50
93 gün	% 84	% 9.50	% 8.50
6 ay	% 96	% 10	% 9
1 yıl	% 102	% 11	% 11

SÜMERBANK YATIRIM BANKACILIĞINI ARAYIN, KAZANINI
TEL: (212) 285 23 15 FAKS: (212) 285 41 43-44
(212) 252 95 32'Yİ ARAYIN, SİZE EN YAKIN ŞUBEMİZİN ADRES VE TELEFONLARINI ÖĞRENİN.
SÜMERBANK
Kuşaktan kuşağa

ENDEKS

MUHARREM KARSLI

Borsada kara bulutlar

EKONOMİDE her şey yolunda gitmese de, borsa için iyi sayılabilecek gelişmeler var.

1. Hükümetin özelleştirme konusundaki kararlı görünüşü,

2. Enflasyon hızında, aralık ayında korkulan artış yerine, küçük de olsa, başlangıç için önemli sayılabilecek gerileme:

TEFE: Kasım 1996: 5.1 - Aralık 1996: 3.9
TÜFE: Kasım 1996: 5.2 - Aralık 1996: 3.4

Nedense hiçbir haber, yorum ya da köşe yazısında kasım - aralık karşılaştırmasını göremedim. Daha ziyade 1995 - 1996 arasındaki artış vurgulanıyor.

Gelecek ay, Ocak 1996'nın TEFE'deki % 9.8'lik, TÜFE'deki % 8.3'lük reklamlarının yerine geçecek olan Ocak 1997'nin rakamları yine bu civarda çıktığı takdirde, yıllık enflasyon oranı (ocaktan ocağa) 6 - 7 puan daha düşmeyecek mi?

3. Faizlerin düşmesi, vadelerin uzaması, diğer kaynaklarından sağlanan imkanlarla birlikte kamunun iç borçlanma gereğini azaltıyor. Devletin iç borç stoku 3 ay önce 36.5 milyar dolar iken, bugün en kötümser yorumla 29 milyar dolara düşmüş bulunuyor. Aralık enflasyon rakamlarının beklenenden düşük çıkmasında bunun tabii ki rolü var, ama, iç borç stokunun azalmasının enflasyon üzerindeki etkisini ileriki aylarda daha sağlıklı olarak göreceğiz. (Ceteris paribus).

İç borç stoku azaldıkça ortada kalan para nereye gidecek? Ya dövize, ya borsaya. Demek ki borsaya taze para girişi beklemek gerek.

★ ★ ★

ŞİMDİ diyeceksiniz ki, böyle iyimser bir yazının başlığı neden kara bulutlardan söz ediyor?

Veli - i nimetimiz Sermaye Piyasası Kurulu, borsa aracı kurumlarına yine bazı kolaylıklar düşünüyor da ondan.

1. Hatırlarsanız, SPK, Mart 1996'da yayınladığı bir genelgeyle; borsa üyeleriyle müşterilerinin verebileceği satış emirlerinin günlük üst sınırını **"kendilerinin ve müşterilerinin Takasbank'ta mevcut hisse senetlerinin miktarı ile"** sınırlama girişiminde bulunmuştu.

Bunun getireceği sakıncalar, borsa işlem hacminin bu yüzden yarı yarıya düşeceği ve borsanın bugünkü teknik altyapısı ile bunun mümkün olmayacağı yolundaki tepkiler üzerine SPK bunda ısrar etmemişti.

2. SPK, bu defa 2 Ocak 1997 tarihinden itibaren, **"Borsa üyelerinin verebilecekleri alım satım emirleri özsermayelerinin % 25'ini geçemeyecektir"** kuralını getirdi. Günlük borsa emirleri toplamı ise özsermayenin 4 katını geçemeyecektir.

Bu kısıtlama borsa için önceki kısıtlamadan daha da kötüdür ve tam uyulduğu zaman borsanın işlem hacmini daha da azaltacak, borsanın KOBİ'leri olan **küçük ve orta ölçekli** aracı kurumları işletme giderlerini karşılayamaz hale getirecektir.

Peki, bu karardan amaç nedir?

Piyasaya güven getirmek, manipülasyonları önlemek ise, herkes biliyor ki, **manipülasyon para gücü ile yapılır.** SPK küçük ve orta ölçekli aracı kurumların sermaye artırmaya zorlayıp manipülatörlerin sayısını mı artırmak istiyor?

Borsada yapılan manipülasyonları büyük sermayeli 5 - 10 aracı kurum ve banka eliyle yine büyük para babalarının yaptığını Sayın Karacan bilmiyor mu?

Manipülasyonları önlemenin çeşitli yolları var. Eski tahta sisteminde tahtaların başında duran eksperler vardı. Bütün işlemleri kurallara uygunluk ve manipülasyon açısından **anında kontrol** ederlerdi. Gerekirse işlemi durdurur veya iptal ederlerdi. Bugün bilgisayarlı düzende **anında denetim** imkanı çok daha fazladır. Merak edenler gidip Tokyo borsasının **SAİTORİ** düzenini inceleyebilirler.

Sadece komisyon karşılığı alım satıma aracılık yapmanın sermaye ile ne ilgisi var? Bu kısıtlama borsanın işlem hacmini ve derinliğini azaltınca borsa manipülasyonlara daha açık hale gelmeyecek mi?

Repo'yu anlarım. Zaten batan banka ve aracı kurumlar (Kastelli dahil) hep repo yüzünden batmıştır.

Gerçekleşen işlemler, iyi bir günde, verilen emirlerin üçte biri kadardır. Bu miktar alım satımla hiçbir aracı kurum masrafını çıkaramaz (Birkaç istisna hariç). Yoksa amaç aracı kurumları bu yoldan azaltmak mı?

İ.Ü. İŞLETME FAKÜLTESİ
İŞLETME İKTİSADI ENSTİTÜSÜ ve
İ.İ.E. ARAŞTIRMA ve YARDIM VAKFI
Kısa Süreli Seminerler

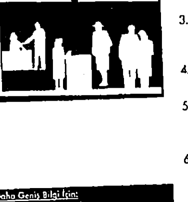

1. Toplam Kalite Yönetimi ve Hizmet Sektöründe TKY Prof. Dr. Güneş Gençyılmaz; 14-17 Ocak (4 gün)
2. Stres ve Zaman Yönetimi Prof. Dr. Mahmut Paksoy 16-17 Ocak (2 gün)
3. Finansal Risk Yönetimi ve Türevsel Ürünler Prof. Dr. İhsan Ersan 17-19 Ocak (3 gün)
4. Finans Matematiği Prof. Dr. Orhan Göker 17-18 Ocak (2 gün)
5. Çağdaş Pazarlama ve Satış Teknikleri Prof. Dr. Kemal Kurtuluş 18-19 Ocak (2 gün)
6. Mali Analiz için İleri Muhasebe Doç. Dr. Recep Pekdemir 20-23 Ocak (4 gün)
7. Dış Ticarette Alternatif Finans Teknikleri Prof. Dr. İhsan Ersan 30-31 Ocak, 1-2 Şubat (4 gün)
8. İşletmelerde Kâr Planlama, Kontrol ve Yönetsel Karar Verme Prof. Dr. Yılmaz Tulunay, Doç. Dr. Peyami Çarıkçıoğlu 3-7 Şubat (5 gün)

Daha Geniş Bilgi İçin:
Mesai saatleri içerisinde Yrd. Doç. Dr. Çiğdem D.kinen veya Filiz Yazıcıoğlu'nu arayabilirsiniz.
İÜ İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü
34840 Avcılar İSTANBUL
Tel (0212) 591 25 41 591 44 91
590 14 27 (10 Hat)'dan 234 338 370
Fax (0212) 591 25 41 591 85 70

EKO...

TPAO, Sudan'da petrol arayacak

DEVLET Bakanı Teoman Rıza Güneri, TPAO'nun Sudan'ın Kızıldeniz'deki hampetrol sahalarının arama ve üretim çalışmaları için oluşturulan uluslararası konsorsiyuma gireceğini açıkladı ve "Davet üzerine Sudan'la ön anlaşma imzalandı" dedi.

Yabancı sermaye patladı

YABANCI sermaye tutarında Aralık ayında patlama yaşandı. Yabancı sermaye izinleri Aralık'ta yüzde 160 artışla, 2.6 milyar dolar olarak gerçekleşti. 1996'da izinler, bir önceki yıla göre yüzde 31 artarak, 3.8 milyar dolara ulaştı.

Dil ve bilgisaya bilene iş çok

PİAR - GALLUP araştırma şirketinin genç işgücünün belirlenmesine yönelik araştırmasına gö... gençler, en fazla ... ticaret, iletişim, hizmet ve finans sektörlerine ilgi gösteriyor. Şirketler ise, istekli, dışa dönü... ve prezantabl olmanın yanında yabancı dil ve bilgisayar bilen eleman istiyor.

Bankalar, repoyu seviyor

ÖZEL bankalar, geçen yıl kayna... temininde mevduatın yanısıra, yoğun şekildi repoya yöneldiler. Haz... Müsteşarlığı Bankalar Yemi... Murakıpları Kurulu Başkanlığı'nca hazırlanan raporda yer alan verilere g... geçen yılın 9 a... döneminde öz... bankaların re... işlemlerinde y... 218.4'lük arşı... kaydedilerek ... trilyon liraya ulaşıldı.

Daewoo yatırıma geli...

GÜNEY Kore... Daewoo, Türkiye'de 14... milyon dolarl... yatırım için ... yaptı. Firma yetkilileri, gö... meler için b... içinde Anka... gelecekler. Yatırımda pl... 100 bin otom... üretilmesi d... hedefleniyor

Meyve ve fidan tebliğ...

RESMİ Ga... yayımlanar... ve fidanları sertifikasyo... tebliğine gö... kişiler, yal... kendileri tarafından edilen mey... asma çeşitl... tescili için Bakanlığı'... başvurabil...

Alman işsi... yükü 8 ka...

ALMAN Ek... Enstitüsü'nün açıklamasına g... hükümetin, 19... Almanya'daki destekleme ve emeklilik için milyar mark... (yaklaşık 8 ka... lira) harcama...

19 OCAK 1988

p.72

ARAŞTIRMA Yönetim: NECATİ DOĞRU EKONOMİ

"Nerden buldun kanunu" etkili olur

Korkunç kârlardan çalışana damla...

Net 350 bin kazanıyor

Türkiye'nin yarısı 6 ilin elinde

Eşitsiz gelişmenin sonucu...

MERKEZ BANKASI DÖVİZ KURLARI

ÇAPRAZ KURLAR

ALTIN FİYATLARI

SERBEST DÖVİZ PİYASASINDA DÜN

T.C. ZİRAAT BANKASI

19.1.1988 DÖVİZ EFEKTİF

Otomobil-İş'te örgütlenen 6 bin işçi işten atıldı

OTOMOBİL-İş Sendikası Yönetim Kurulu üyeleri yaptıkları açıklamada, sendikalarında örgütlendiği için 6 yılda 6 bin işçinin işine son verildiğini bildirdiler. İşten atılan yaklaşık 500 kadar işçiyle yaptıkları basın toplantısında yönetim kurulu adına bir konuşma yapan Genel Başkan İlhan Dalkılıç, işverenlerin istemedikleri sendikaya üye olan işçilerinin iş akdini feshetmelerini kınadı. Basın toplantısından sonra İstanbul Valisi'yle görüşmek isteyen 200 kadar işçi, Vilayet önünde toplandı. Vali Cahit Bayar'ın yoğun işleri olduğu gerekçesiyle yardımcısıyla görüşme önerisini kabul etmeyen işçiler, Sultanahmet Meydanı'na kadar protesto yürüyüşü yaptılar.

ABD'nin bütçe açığı bu yıl 160 milyar olacak

EKONOMİSTLER ABD bütçe açığının 1988'de yüzde 25 arttığını açıkladılar. Artışın nedeni olarak Kongre'nin açığı kapatmak için henüz kesin bir fikir birliğine varamamasını gösterdiler. 1986'da 221 milyar dolar olan bütçe açığı 1987'de göstermelik bir düşüşle 148 milyar dolar olmuştu. Ancak içinde bulunduğumuz yıl tekrar yükselip 160 milyara çıkacağı açıklandı.

Çukurova'da yeni buğday türü

ÇUKUROVA Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde bölge koşullarına uygun, kaliteli ve hastalıklara karşı dayanıklı yeni bir buğday türü geliştirildi. ÇÜ Rektör Yardımcısı ve Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölüm Başkanı Prof. Dr. İbrahim Genç'in geliştirdiği buğday türünün dekar başına yüzde 30-40 arasında ürün artışı sağlayacağı kaydedildi. Prof. Genç yeni türü "115" olarak adlandırdıklarını söyledi.

Şişe Cam'ın geçen yılki cirosu 1 trilyon

TÜRKİYE Şişe ve Cam Fabrikaları dördüncü Paşabahçe çevre mağazasını da dün Avcılar'da açtı. Genel Müdür Talat Orhon, mağazanın açılışında yaptığı konuşmada, "Kuruluşumuz cam üretiminde Avrupa'da 4. ve dünyada 9. sırada yer almakta. Ciromuz 1987 yılında 1 trilyon lira oldu" dedi.

4.5 MİLYON BİR EVİN NESİNE YETER?

Metrekare	Toplam maliyet (milyon TL)	4.5 milyon lira ne kadarını yapar?
60	10.800	Banyo, tuvalet, mutfak, yatak odası
80	14.400	Bir yatak odası ve salon
100	18	İki yatak odası
150	27	Salon

Not: Yukarıdaki toplam konut maliyetlerine arsa payı da dahildir. Ortalama metrekare maliyeti 180 bin lira olarak hesaplanmıştır.

"Konut kredisinden, gücü olan yararlanacak"

KENT-KOOP Genel Başkanı Murat Karayalçın, yükseltilen konut kredisinden ihtiyacı olanların değil, gücü yetenlerin yararlanabileceğini söyledi. Karayalçın, "Toplu konut kredilerinin konut başına 4.5 milyon lira olarak belirlenmesi, 1988 yılında konut sektöründe çok ciddi sorunlar çıkarabilecek, hatta krize neden olacaktır" dedi. Karayalçın, inşaat malzemelerindeki yüzde 65'lik artışa karşın, konut kredilerinin yüzde 28 oranında artırılmasını "anlamsız ve mantıksız" olarak değerlendirdi. Karayalçın, konut kredisinin 1985'teki gücünü yakalayabilmesi için en az 8.5 milyon lira olması gerektiğini kaydetti.

ŞİRKETLERDEN HABERLER

- ECZACIBAŞI Holding kuruluşlarından DASA'nın sıhhi tesisatçı eğitim seminerlerinin ilki 18-26 Ocak 1988 tarihleri arasında Kayseri Mimar Sinan Endüstri Meslek Lisesi'nde düzenlendi.
- HALK Sigorta'nın geniş yetkili acentası olarak her türlü sigortacılık işlemlerini yürütmeyi Finansbank üstlendi.

İMKB Borsada dün

Hisse Senedi	Açılış	Kapanış	İşlem miktarı
Akçimento	50.000	53.000	4012
Anadolu Cam	6.500	6.600	350
Arçelik	11.700	11.900	835
Aymar	6.500	6.850	200
Bagfaş	27.600	28.500	11525
Bolu Çimento	21.500	22.000	3000
Çelik Halat	11.300	11.700	2885
Çimsa	35.000	35.000	1410
Çukurova Elektrik	22.500	23.500	7122
Denizli Cam	1.950	1.975	150
Döktaş	23.500	24.000	1710
Eczacıbaşı Yatırım	5.000	4.650	600
Ege Biracılık	3.000	3.000	2850
Ege Gübre	7.850	7.600	110
Ereğli Demir Çelik	4.950	5.000	1085
Good-Year	33.000	35.500	5120
Good-Year 1. Piyasa	31.500	34.500	500
Gübre Fabrikaları	3.925	3.925	1605
Güney Bira	2.650	2.575	500
Hektaş	3.700	3.800	450
İzmir Demir Çelik	1.850	1.850	6175
İzocam	17.300	17.300	375
Kartonsan	5.850	5.850	4700
Kav	31.000	31.000	200
Kepez Elektrik	16.000	16.000	150
Koç Holding	11.600	11.600	384
Kordsa	20.500	20.500	6160
Koruma Tarım	5.400	5.300	13735
Koç Yatırım	7.000	6.950	2450
Lassa	26.500	27.000	2775
Metaş	1.600	1.600	14600
Nasaş	4.100	4.125	2150
Olmuksa	23.500	24.000	1473
Otosan	4.825	4.700	1705
Pınar Süt	1.450	1.500	1500
Rabak	5.800	5.800	1575
Sarkuysan	8.800	9.050	4400
T.Demir Döküm	11.200	11.400	2502
T.İş-Ban-C(%25 BOD)	740	750	1000
T.İş Bankası (B)	3.400	3.350	1200
T.İş-Ban-C(%25 BOD)	400	390	2000
T.Şişe Cam	3.100	3.000	2975
Yasaş	2.450	2.550	11500
Marmaris Altınyunus	1.250	1.250	450
Aslan Çimento	9.800	9.900	200
Çanakkale Çimento	2.850	3.100	600
Dokusan	750	700	1150
Fersan	9.950	10.900	100
Gorbon Işıl	2.550	2.400	500
Marel	2.100	2.125	1600
Pınar Su	720	740	3600
Pınar Entegre Et	750	820	1700
Türkmen Kağıt	760	700	450
Tarım ve Kredi Bankası	2.100	2.100	100

(Değeri yükselen senetler siyah düzmiştir)

Akbank çalışanları yemek boykotu yaptı

Mönü özeldi... Kuruluş yıldönümü nedeniyle Akbank'ın Beyoğlu şubesinde, alışılmışın dışında bir mönü hazırlanmıştı. Haşlama et, fırında kuzu, iç pilav, salata, kemalpaşa tatlısı... İşçilerden hiçbiri itibar etmedi.

Miyase İLKNUR

KURULUŞUNUN 40. yıldönümü kutlanan Akbank'ın çalışanları, işvereni protesto amacıyla dün yemek boykotu yaptılar. Ayrıca birçok şubede siyahlar giyinen memurlar Akbank Yönetim Kurulu Başkanı Naim Talu'ya protesto telgrafları gönderdiler. "40. kuruluş yıldönümünüz ve 250 milyarınız hayırlı olsun" yazılı telgraflar yurdun dört bir yanından merkeze postalanırken, Uluslararası Memurlar, Teknisyenler ve Yöneticiler Federasyonu Genel Sekreteri Herbert Maier, Naim Talu'ya gönderdiği telgrafta, Akbank'ın olumsuz tavrını kınadığını, Akbank çalışanlarının diğer bankalara göre çok düşük ücretle çalıştığını belirterek görüşmelere yeniden başlanmasını istedi.

Akbank'ın yemek verilen şubelerinde çalışanların hiçbiri yemeğe çıkmazken, işçi statüsünde bulunmayan koruma görevlileri ile aşçılar ve garsonlar da yemek boykotuna katıldılar.

İşi yavaşlatma eylemini sürdüren Akbank işçileri müdürlerine paralarını Akbank'tan çekmelerini, para yatırmaya gelenlere de mevduat sertifikası almasını öğütlüyorlar. Banksis Genel Sekreteri Kutsal Özer üyelerinin büyük bir dayanışma içinde eylemlerini başarıyla sürdürdüğünü belirterek ileriki günlerde eylemlerin daha da yoğunlaşacağını söyledi. Bu akşam Kültür Sarayı'nda yapılacak kutlama törenlerine çağrılı olan şube müdürlerinin de büyük bir kısmının törene katılmayacağı bildirildi.

- Akbank 40. yaşını kutlarken, banka çalışanları, toplu sözleşmelerinin sürüncemede kalmasını protesto etmek için yemek boykotu yaptı.

Naim Talu'dan teşekkür

AKBANK'ın 40. kuruluş yıldönümünü kutlama töreninde Yönetim Kurulu Başkanı Naim Talu, "Dünyanın 500 büyük bankası arasında sürekli yer alırken, bu yıl özkaynak verimliliğinde 5'inci, aktif verimliliğinde de 7'nci olduk. Bu, Türk bankacılığının gururudur" dedi. 40. yıldönümü nedeniyle sermayesini 250 milyar liraya çıkartan Akbank'ın 611 şubesi, 380 milyar liralık özkaynakları, 1.5 trilyon liralık plasmanları ve 2.5 trilyon liralık mevduatı ile Türkiye'nin en büyük özel sektör bankası olduğu kaydedildi. Akbank yönetimi, "40 yıldır Akbank'ı yaratan personeline de teşekkür ederiz" açıklamasını yaptı.

Ahmet Çetinbudaklar

Vergi kaçırmak "temiz iş" oldu

Harun GÜREK

TÜRKİYE'de üretilen pamuğun yarısının faturasız ve hiç vergi ödenmeden alınıp satıldığı bildirildi. İzmirli sanayiciler, Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın (EBSO) aylık olağan meclis toplantısında pamuktaki vergi kaçakçılığını bütün açıklığıyla anlattılar. Sanayiciler, piyasada belgesiz satılan ürünlere "temiz", belgeli satılanlara da "pis" denildiğini bildirdiler. Naylon faturacılara da "KDV'ci" adının verildiğini belirttiler.

EBSO meclis üyesi Süleyman Şahin, pamuktaki KDV ve stopajın toplamının yüzde 19'u bulduğunu ifade ederek, şunları söyledi:

"Ne yapılırsa yapılsın, KDV kaçağı önlenemez. Namuslu tüccar iş yapamaz hale geldi. Şimdi 'temiz', 'pis' deyimleri çıktı. No makbuz kesiliyor, ne de belge var. Adam götürüyor kamyonunu, yüklüyor pamuğu, çekip gidiyor. Bunun adı da 'temiz' oluyor. Bir kamyon malda 2 milyon lira kalıyor. Bir senede köşeyi dönmek için 3-5 ay cezayı göze alıyor. Sonra maliyeci yakaladığında, uzlaşmaya gidiyor, adam kazançlı. Bir şey dönüyor."

TARİŞ Genel Müdürü Ahmet Çetinbudaklar ise, şöyle konuştu: "Biz TARİŞ olarak Ege pamuğunun yüzde 15'ini, yani 75 bin tonunu aldık. Çukobirlik 4 bin, Antbirlik 35 bin ton yaptı. Üç kooperatif Türkiye rekoltesinin yüzde 10'unu almış durumda. Sümerbank'ı ve dürüst sanayicileri de katarsanız, pamuğun yarısı belgeli olarak satılmış. Kalan yarısı da, deyimi kullanmak istemiyorum, ama [illegible] kaçakçılık sadece pamukta değil, zeytinyağı, incir, üzüm ve diğer ürünlerde genel bir hastalık halinde yaygınlaşıyor." [illegible]

Ziraat Bankası'nda kredi yasağı kalktı

ZİRAAT Bankası [illegible] şubelerine yayınladığı [illegible] ile 10 gün önce [illegible] lerin serbest bırakıl[illegible] verdi. Yeni genelgeyle [illegible] rını ödeyen üreticilere [illegible] luk, zirai mücadele ilacı [illegible] yönelik nakdi kredi ve tarım ilaçları konusundaki acil taleplerin karşılanması istendi. Ulusoy, genelgesinde genel müdürlük ya da şube yetkisiyle açılmış olup da yarım kalmış olan yatırımlar için bugüne kadar kullandırılan dış kaynaklı ya da ithal [illegible] alımına ilişkin kredilerin de serbest bırakıldığını belirtti.

Kısa vadeli dış borç 8 milyar doları aştı

TÜRKİYE'nin toplam kısa vadeli dış borçları geçen yılın Ekim sonu itibariyle 8 milyar 213 milyon dolar olarak belirlendi. 1986 yılı sonunda 6 milyar 911 milyon dolar düzeyinde bulunan kısa vadeli dış borçlar geçen yılın Ekim sonuna kadar olan 10 aylık dönemde yüzde 18.8 oranında 1 milyar 302 milyon dolarlık artış gösterdi.

Kısa vadeli dış borçların [illegible] milyar 575 milyon doları ticari bankalara, 3 milyar 97 milyon doları Merkez Bankası'na, 541 milyon doları da kamu sektörüne ait bulunuyor. Geçen yılın Ocak-Ekim döneminde Merkez Bankası'nın kısa vadeli dış borçlarında yüzde 32.6 gibi yüksek bir oranla 762 milyon dolarlık artış oldu. Ticari bankalara ait borçlar da ise yüzde 15 ile daha düşük düzeyde, 596 milyon dolarlık artış belirlendi. İslam Kalkınma Bankası ve TÜPRAŞ'ı kapsayan kamu sektörünün kısa vadeli dış borçları ise 58 milyon dolar azaldı.

Geçen yılın Ekim sonu itibariyle 8.2 milyar dolar olarak hesaplanan toplam kısa vadeli dış borçların 2 milyar 915 milyon dolarlık bölümü döviz tevdiat hesapları (DTH)'ndan oluşuyor. 1 milyar 703 milyon doları Merkez Bankası, 1 milyar 212 milyon doları ticari bankalarda bulunan döviz tevdiat hesaplarının toplam tutarı son yıllarda önemli artış kaydetmiş durumda.

Bankalardan Özal'a yanıt: Komisyon yüzde 30

Celal PİR

- Bankalar, Başbakan Turgut Özal'ın Davos'tan yolladığı tehditleri duymazlıktan gelmeye başladı. İthalat komisyonları dünden itibaren yüzde 22'den yüzde 30'a yükseldi

BANKALAR, Başbakan Turgut Özal'ın, "Aba altından sopa" göstermesine pek aldırış etmiyorlar. Bankacılar, Başbakan Özal'ın, "Döviz spekülasyonu yapan bankalara tedbir getireceğiz", şeklindeki sözlerini ciddiye almayan bir tavır içindeler. Özal'ın Davos'ta yaptığı açıklamaların ardından dün bazı bankalar, ithalatta uyguladıkları döviz komisyon oranını yüzde 30'a çıkarttılar.

Dün İstanbul'da bir banka yayınladığı talimatla, döviz isteyen ithalatçılara yeni bir oran uygulamaya koydu. Turistik çıkışlarda Tahtakale ile resmi kur arasındaki fark kadar uygulanan komisyon, ithalatçılar döviz istediğinde, "Yüzde 22'den yüzde 30'a çıkartıldı." Gazetemizi arayan ithalatçılar, "Hükümet enflasyonu yüzde 30'larda tutmaya çabalayadursun. Bankalar da ha mal Türkiye'ye girmeden yüzde 30 oranında pahalılık yaratıyorlar. Gümrük ve fonlar da eklenince, enflasyon yüzde 30'da nasıl tutulacak anlamıyoruz" dediler.

Yüzde 30 komisyon dışında bazı bankalar da, "tutturabildiğine rakam uygulaması" na geçtiler. Aynı bankanın iki şubesinden biri, yüzde 22 komisyon uygularken, diğerinde yüzde 25 komisyona çıkıyor. Tüm bunların dışında özel ve kamu bankalarıyla, "müşteri gibi konuştuğumuzda" döviz bulmak için, "3 ile 15 gün arasında bekleme süresiyle" karşılaştık.

İthalat komisyonlarını yüzde 30'a yükselten bir bankanın genel müdür yardımcısı, "Bunu dövize olan talebi frenlemek için yaptık" dedi. İsminin açıklanmasını istemeyen yetkili, "Biz banka olarak, herkese istediği dövizi verdik. İş böyle olunca herkes ve kuruluşlar bizim kapımızı çaldı. Öte yandan, Türkiye'nin önemli bir dövizinin de bize gelmesi sorun yaratacaktı. Bunun için komisyonu yüzde 30'a çıkartıp, talebi frenlemek istedik" yanıtını verdi.

Önceki uygulama sonrasında yüzde 30 komisyon sonrası 1118.36 liralık dolar, 1453.86 liraya yükseliyor. Yaptığımız araştırmada, ABD'de komisyonların yüzde 0.8-0.9, Avrupa'da yüzde 1-1.5 ve Afrika'daki bankalarda da yüzde 6-7'yi geçmediğini gördük.

Bankalar bastırıyor, fiyatlar artıyor

Malın cinsi	% 3 komisyonla fiyatı (TL)	% 30 komisyonlu fiyatı (TL)
Çin porselen takım	190.000	245.000
Unicel Walkman	20.000	25.500
Diş fırçası	1.700	2.150
Moulinex Iritbz	127.000	161.290
Moulinex mutfak robotu	190.000	245.000
Twix çikolata	700	890
Fa deodorant (büyük)	5.000	6.350
Fa deodorant (küçük)	3.800	4.800
Cores mini set	270.000	343.000
Şampuan	3.500	4.450
Telefon	40.000	50.800
Çocuk botu	25.000	31.750
Mocca Nescafe (100 gr.)	6.500	8.250
Ayakkabı boyası	2.200	2.800
Philips pil (4 adet)	2.000	2.550

Bir komisyon pazarlığı

İTHALAT komisyonlarının yükselmesiyle beraber artan şikâyetlerin "doğruluğunu değerlendirmek" için adı geçen bankaları, "bir ithalatçı gibi" telefonla aradık. Bir bankanın şube müdürüyle aramızda geçen konuşma şöyle oldu:

— İyi günler .... bey, ben ithalatçı .... yım. Önceki gün konuştuğumuz ithalat dövizi için aradım. Bugün yüzde 22'den döviz alabileceğimizi söylemiştiniz. Sabah firmamızın yetkilisinden yüzde 30 komisyon istemişsiniz. Neden böyle oldu?

Banka müdürü — Dün akşam genel müdürlükten bir teleks geldi. Bunun üzerine komisyonları yüzde 30'a çıkarttık.

— Ama önceki gün bize yüzde 22 demiştiniz.

Banka müdürü — Benim yapabileceğim bir şey yok. Genel müdürlük kararı var. Aksini uygulayamam.

— 15 gün önceki dekontlar önümde bizim firmaya yüzde 15.6 komisyon uygulamışsınız, vergiler ve giderlerle bu yüzde 21'miş. Birden yüzde 30'a çıkmak çok yüksek değil mi?

Banka müdürü — İnanın. Elimden gelen bir şey olsa yaparım. Size yüzde 15 uygulamışsak, bu sizin hatırınızdandır, ama yapabileceğim bir şey yok.

— Geçen sene bu günlerde bana mevduat tutarsanız yüzde 1.9 komisyonla döviz veririz diyordunuz. Sizi Bankalar Birliği'ne şikâyet edeceğim. Ayıp birader.

Banka müdürü — Valla gelen teleksi verelim, şikâyet edin. Ama benim yapacağım bir şey yok.

— Peki, elimdeki dekonta göre yüzde 30'un üstüne sahir giderler ile vergi mi kesilecek. Dekont nasıl olacak?

Banka müdürü — Evet. Yüzde 30'un üstüne 40 bin lira iş lem başına dekontla gözükecek. Bir de yüzde 6 vergi kesintisi yapılacak.

Dolar 1366 liraya düştü

SERBEST piyasada döviz ve altın fiyatları yeniden düşmeye başladı. Önceki gün 1379 liraya yükselen Amerikan doları, 13 lira düşerek, 1366 liraya ulaştı. Batı Alman markı da değer kaybederek, 813 liraya indi. Kapalıçarşı piyasasında Cumhuriyet altını 2500 lira değer kaybetti ve 147 bin liraya geriledi. 24 ayar külçe altının gramının 20 bin 650 lira olarak belirlendiği serbest piyasada, diğer yabancı para birimleri de lira karşısında değer yitirdi. Sabah saatlerinde önemli oranda yükselen altın ve döviz fiyatları, öğleden sonra inişe geçmeye başladı. Borsanın açıldığı saatlerde dolar, 1385 liradan işlem görürken, mark da 830 liraya kadar çıktı. Daha sonra döviz ve altın fiyatlarının inişe geçmesi, "Ayaklı borsayı polis bastı, fiyatlar düştü" söylentilerine neden oldu. Bunun üzerine borsaya giden arkadaşlarımız, polisin her zamanki normal devriye görevlerini yerine getirdiğini gördüler. Böylece düşüşün bundan kaynaklanmadığı anlaşıldı.

Pazarcılara bozuldu, soluğu yurt dışında aldı

Perihan ÇAKIROĞLU

- Pazarcıları Çukurbostan'da yaptırdığı pazara yerleştiremeyen Fatih Belediye Başkanı Yetkin Gündüz, "Kendimi iyi hissetmiyorum" diyerek dinlenmeye gitti

Fatih Belediye Başkanı Yetkin Gündüz

BAŞBAKAN Turgut Özal ve İstanbul Belediye Başkanı Bedrettin Dalan'ın müdahalesiyle pazarcıları "şimdilik" Çukurbostan'a yerleştiremeyen Fatih Belediye Başkanı Yetkin Gündüz, "kendisini iyi hissetmediği" gerekçesiyle soluğu yurt dışında aldı. Gündüz'ün, yurt dışına bir hafta dinlenmek için gittiği bildirildi. Yetkin Gündüz'le seyahati öncesi, tartışmalı pazar konusunda bir söyleşi yaptık.

SORU: Pazarcılar, "Biz Çukurbostan'a gömülmek istemiyoruz" diyerek sizin seçtiğiniz yere gitmek istemediler. Neden Çukurbostan'ı seçtiniz?

YANIT: Yer araştırdık. Ana felsefemiz pazarcı esnafına zarar vermeden ve halkın da kolaylıkla gidip alışveriş yapabileceği bir yer bulmaktı. Bu amaca en uygun yeri de Çarşamba Pazarı'nın hemen yanındaki Çukurbostan'da gördük. 132 gecekonduyu istimlak ederek 169 milyon lira ödedik. Altyapısını yaptık. Tuvaletinden hoparlörüne kadar her şeyi düşündük. 21 bin metrekarelik bir alanı Batı ülkelerindeki pazarlara benzer şekilde düzenledik. 700 milyon lira gitti. 1480 pazarcının çalışacağı bir yer oldu. Çarşamba, Unkapanı ve Balat'taki pazar esnafını alacaktık buraya. Hem denetim kolay olacaktı, hem de çevre ve trafik yönünden rahatlık sağlayacaktı.

SORU: Pazar kararı sizin meclisinizden çıktıktan sonra, anakentin de onayından geçti mi?

YANIT: Kendi meclisimiz Şubat 1986'da pazar için karar aldı. Aynı karar bir süre sonra da anakentte onaylandı. Sayın Dalan'dan da bir tepki gelmedi o günlerde. Pazarcıların nakli böylece sağlanacaktı. Pazarları kaldırmadık nakleltik yani. Hatta belgesi olmayan ve yasal çalışmayanları da buraya alabilecektik. Bu yılın Ocak ayında da gazetelere ilan vererek pazarcıları davet ettik.

SORU: Peki neden Özal, kararı ikinci bir emre kadar kaldırdı?

YANIT: Efendim, benim üstümdeki kişileri kriter olarak tartışmaya yetkili değilim.

SORU: Çukurbostan pazarını boş mu tutacaksınız?

YANIT: Ben partili arkadaşlara dedim ki, bakın bir belediye başkanının yetkisi vardır. 6 aya kadar ancak bir sokağı, bir caddeyi pazarcılara açabilir. Meclisin dışındaki yetkisi bu. 6 ay sonra mutlaka bir meclis kararı lazımdır. Ayrıca bizim dışımızda kurumların onayı lazımdır. İtfaiyenin, il trafik komisyonunun, sağlık müdürlüğünün. İtfaiye yangın yönünden, trafik komisyonu trafik açısından, sağlık müdürlüğü de çevre sağlığı açısından dağınık pazarların sakıncalı olduğu yolunda rapor vermişlerdir. Buralara pazar kurulamaz diye raporlar var elimde. Bunlar geçerli. Pazarların kurulduğu sokaklar işgal altında bugün. Diyelim biz göz yumduk. Toplu yangınlar olabilir, sağlık yönünden tehlikeleri olabilir.

SORU: Peki şimdi bu pazarları yasal saymayacak mısınız?

YANIT: Artık hiçbiri yasal değil.

SORU: Efendim, pazarcıların istekleri haklı görüldü ki, kabul edildi. Siz neden kararınızdan döndünüz?

YANIT: Çıkar çevreleri...

SORU: Bunlar kim? Pazarcılar mı? Dalan mı? Başbakan mı?

YANIT: Doğrusu bunu ben de bilmiyorum. Bir mana da veremiyorum. Hâlâ olayı da çözmüş değilim.

MERKEZ BANKASI DÖVİZ KURLARI

30 OCAK 1988 DÖVİZ CİNSİ	DÖVİZ ALIŞ TL.	DÖVİZ SATIŞ TL.	EFEKTİF ALIŞ TL.	EFEKTİF SATIŞ TL.
1 ABD DOLARI	[illegible]	1.123.24	1.117.65	1.134.41
1 AVUSTRALYA DOLARI	794.65	798.62	778.76	806.57
1 AVUSTURYA ŞİLİNİ	94.88	95.35	94.88	96.30
1 BATI ALMAN MARKI	666.95	670.28	666.95	676.95
1 BELÇİKA FRANGI	31.92	32.08	31.26	32.40
1 DANİMARKA KRONU	174.22	175.09	174.22	176.83
1 FİN MARKKASI	274.78	276.15	269.28	278.90
1 FRANSIZ FRANGI	197.61	[illegible]	197.61	200.78
1 HOLLANDA FLORİNİ	593.63	596.60	593.63	602.74
1 İSVEÇ KRONU	185.66	186.59	185.66	188.44
1 İSVİÇRE FRANGI	818.49	822.58	818.49	830.77
100 İTALYAN LİRETİ	90.50	90.95	88.69	91.86
100 JAPON YENİ	874.53	878.90	857.04	887.65
1 KANADA DOLARI	876.59	880.97	859.06	889.74
1 KUVEYT DİNARI	4.065.06	4.085.09	3.984.36	4.126.64
1 NORVEÇ KRONU	175.46	176.34	171.95	178.09
1 STERLİN	1.980.48	1.990.38	1.980.48	2.010.19
1 S.ARABİSTAN RİYALİ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	302.59

ÖZETLE: Merkez Bankası, ABD dolarının döviz alış kurunu Türk lirası karşısında 4 lira 85 kuruş yükselterek 1117 lira 65 kuruş olarak ilan etti. Federal Alman markının döviz alış kurunu ise 40 kuruş düşürerek 666 lira 95 kuruş olarak açıkladı. İngiliz sterlinin döviz alış kurunu da 45 kuruş yükseltti. Sterlin 1980 lira 48 kuruştan işlem gördü.

ÇAPRAZ KURLAR

	$	DM	FF	İF	£
1$	1.0	1.6757	5.6501	1.3655	0.5643
1DM	0.5967	1.0	3.3716	0.8148	0.3367
1FF	0.1769	0.2965	1.0	0.2416	0.0998
1İF	0.7323	1.2272	4.1377	1.0	0.4132
1£	1.7720	2.9694	10.0119	2.4196	1.0

ALTIN FİYATLARI

	ALIŞ	SATIŞ
Cumhuriyet	143.000	147.000
Reşat	157.000	162.000
24 ayar külçe	20.600	20.650
22 ayar külçe	19.370	19.420
Bir ons altın	467.80 $	
22 ayar bilezik	18.520	20.000
900 ayar gümüş	288	295

SERBEST DÖVİZ PİYASASINDA DÜN

	ALIŞ (TL)	SATIŞ (TL)
ABD Doları	1364	1366
Alman Markı	810	813
İsviçre Frangı	990	995
Hollanda Florini	713	715
İngiliz Sterlini	2390	2410
Fransız Frangı	240	242

30.1.1988 DÖVİZ EFEKTİF

BANKALAR	Döviz ABD doları ALIŞ	Döviz ABD doları SATIŞ	Döviz B.Alman markı ALIŞ	Döviz B.Alman markı SATIŞ	Efektif ABD doları ALIŞ	Efektif ABD doları SATIŞ	Efektif B.Alman markı ALIŞ	Efektif B.Alman markı SATIŞ
Etibank	1117.65	1123.24	666.95	670.28	1117.65	1134.41	666.95	676.95
Etibank	1117.65	1123.24	670.72	670.28	1117.65	1134.41	670.28	675.95
Faisal Finans K.	1123.23	1123.23	670.28	670.28	1123.23	1134.41	670.28	676.55
Türkbank	1117.55	1123.23	670.28	670.28	1117.65	1134.41	670.28	676.95
Şekerbank	1117.65	1123.24	668.62	670.28	1117.65	1134.41	658.67	675.95
Vakıflar Bankası	1123.24	1123.24	670.28	670.28	1123.24	1134.41	670.28	676.95

Günlük ortalama İnterbank faizi %46.93

T.C. ZİRAAT BANKASI

30 OCAK 1988 TARİHİNDEKİ DÖVİZ KURLARI

DÖVİZ CİNSİ	DÖVİZ ALIŞ TL.	DÖVİZ SATIŞ TL.	EFEKTİF ALIŞ TL.	EFEKTİF SATIŞ TL.
1 ABD DOLARI	1 117 65	1 123 24	1 117 65	1 134 41
1 AVUSTRALYA DOLARI	794.65	798.62	778.76	806.57
1 AVUSTURYA ŞİLİNİ	94.89	95.35	94.03	96.30
1 BATI ALMAN MARKI	670.28	670.28	670.28	676.95
1 BELÇİKA FRANGI	31.92	32.08	31.26	32.40
1 DANİMARKA KRONU	174.22	175.09	174.22	176.83
1 FİN MARKKASI	274.75	[illegible]	[illegible]	278.90
1 FRANSIZ FRANGI	197.91	[illegible]	197.61	200.78
1 HOLLANDA FLORİNİ	593.63	596.60	593.63	602.74
1 İSVEÇ KRONU	185.66	186.59	185.66	188.44
1 İSVİÇRE FRANGI	818.49	822.58	818.49	830.77
100 İTALYAN LİRETİ	90.50	90.95	88.69	91.56
100 JAPON YENİ	874.53	878.90	857.04	887.65
1 KANADA DOLARI	876.59	880.97	859.06	889.74
1 KUVEYT DİNARI	4 065 66	4 085 99	3 984 35	4 126.64
1 NORVEÇ KRONU	175.46	176.34	171.95	178.09
1 STERLİN	[illegible]	1 990.38	1 980.48	2.010.19
1 S.ARABİSTAN RİYALİ	299.12	299.61	292.15	302.59

T.C. ZİRAAT BANKASI
"Gücüne erişilmez"

8 OCAK 1988

p.74

ARASTIRMA — NECATI DOGRU — EKONOMI — Sayfa 5

Bankaların kâr korkunç

Amerika öğretti, Afrika'ya satıyoruz

Sofer Celal rüyasında görse inanmazdı

EKONOMİ PARA-BORSA

DA, dolar ve aya şans veriyor

göre bu haf-
si hisse senet-
KONDA Borsa
n borsacıların
senetlerine
ının önerirken,
k şans verdil-

etinde bu haf-
minlerini
r, değer
isse senetlerini
elik, Petrol
oraş, Facto
t Finansal
ak sıraladılar.
dışında
ak yatırım
rikan doları,
onu, devlet
ıe bonosu, mark
belirten bor-
52'si, banka
artacağını kay-
dolarının nor-
rdüreceğini dile
lar, KONDA'nın
si'nin rotline
ın ise şöyle

nkalarının göre-
arını regüle
iye
lerkez
sik görevlerini
r. Ancak
kaları doğrul-
reket ediyor."

BU HAFTA NE YAPALIM?

Al	% 90
Bekle gör	% 10

HANGİ HİSSE SENETLERİ DAHA KAZANIR?

Eregli Demir Celik	% 32
Petrol Ofisi	% 30
USAŞ	% 20
Tüpraş	% 17
Facto Finans	% 11
İktisat Finans K.	% 11

HİSSE SENEDİ HARİÇ, EN İYİ YATIRIM ARACI

A. Doları	% 52
Repo	% 43
Yatırım Fonu	% 33
Devlet tahvili/Hazine bonosu	% 28
Mark	% 8
Altın	% 8

FAİZLER NE OLACAK?

Değişmez	% 48
Artar	% 52

DOLAR ARTACAK MI?

Normal artışı sürecek	% 72
Değeri aynı kalacak	% 15
Değeri hızlanarak artacak	% 13

TEKSTİLBANK

FAİZLERİ

LIK MEVDUATINIZA

DOLAR D.MARK

5 %6 %9.5

TEKSTİLBANK

yarının bankacılığı... bugün "

Şubelerimize geliniz, konuşalım, uflarınıza "yüksek kazanç" sağlayalım.

ŞUBE Teşvikiye Cad.No.144 80200 Teşvikiye-İSTANBUL Tel (0-212) 259 17 65 (5 Hat)
Abide-i Hurriyet Cad Geçit Sok No 20 80270 Şişli-İSTANBUL Tel (0-212) 224 13 13 (10 Hat)
met Adnan Saygun Cad. Ulus Yolu No: 17/1 06500 Ender-İSTANBUL Tel (0-212) 257 76 04 (3 Hat)
ESİ: Keresteciler Sitesi Fatih Cad 6/A 34010 Merter-İSTANBUL Tel (0-212) 557 28 11-559 72 46
SUBESİ: Bağdat Cad. No:103 81030 Kızıltoprak-İSTANBUL Tel (0-216) 347 71 12-348 45 73
MODA ŞUBESİ Moda Cad 105/3 81310 Moda-İSTANBUL Tel (0-216) 349 81 85
ESİ: Alemdağ Cad Yıldırım Apt. No 50 81240 Ümraniye-İSTANBUL Tel (0-216) 316 70 72-316 85 16
ŞUBESİ: Sultanhamam Cad No 12/4 34430 Bahçekapı-İSTANBUL Tel (0-212) 513 01 43-513 30 03
A ŞUBESİ: Abdi İpekçi Cad. No 74 34160 Bayrampaşa-İSTANBUL Tel. (0-212) 501 67 00 (3 Hat)
A ŞUBESİ: Hoşdere Cad. No 222 06550 Çankaya-ANKARA Tel (0-312) 440 80 04 (4 Hat)
IR ŞUBESİ: Akdeniz Cad No 1 Beyenl İş Hanı Kat:6 35210 İZMİR Tel: (0-232) 489 40 51
NCAK ŞUBESİ: Talat Paşa Blv. No 34/1 35210 Alsancak-İZMİR Tel: (0-232) 463 80 94
UBESİ: Fevzi Çakmak Cad. Bey Han No 69/4 16000 BURSA Tel: (0-224) 250 41 60 (5 Hat)

Bankalar kârlarını katladı

Bankalar bu yılın 9 ayında geçen yıl ki karlarını katladılar. 13 bankanın 9 aylık toplam net karı önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 154.90 oranında artış gösterdi.

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın yayınladığı bilançolara göre hisseleri borsa'da işlem gören 13 banka, bu yılın ilk 9 ayında toplam 6 trilyon 692 milyar 8 milyon lira net kar elde etti. 13 banka geçen yılın aynı döneminde toplam 2 trilyon 625 milyar lira net kar sağlamıştı.

13 bankanın arasında en yüksek oranlı kar artışı Marbank'ta gerçekleşti. Marbank net karını önceki yılın 9 aylık dönemine göre yüzde 807.71 oranında artırarak 31 milyar 752 milyon liraya çıkardı. Yüzde 447.39'luk kar artışı ile Tekstilbank ikinci ve yüzde 445.54'lük artışla, Demirbank üçüncü sırada yeraldı.

Bu yılın ilk 9 ayında 13 banka arasında en yüksek karı Akbank elde etti. Akbank, 9 aylık net karını 2 trilyon 30 milyar 92 milyon lira olarak açıkladı. 1 trilyon 350 milyar 459 milyon liralık net kar ile Garanti Bankası ikinci olurken, 1 trilyon 315 milyar 547 milyon liralık net karla İş Bankası üçüncü oldu.

SEKTÖR SEKTÖR BORSA ANALİZİ

BANKA, SİGORTA, LEASING SEKTÖRÜ

Şirket	5.11.93 Fiyat	PİY./V Değ.	F/K Oranı 1992	F/K Oranı 1993
Akbank	8.800	3.43	17.49	8.13
Demirbank	4.850	2.72	19.27	3.36
Emek Sigorta	2.500	0.97	28.64	7.90
Eşbank T.A.Ş.	2.375	1.80	17.72	7.09
Finansbank	6.500	2.95	11.52	4.99
Finansleasing	5.000	1.83	35.48	6.92
Global Yat.O.	3.100	1.80	11.38	4.51
İktisat Fin.K.	12.750	3.87	27.64	7.88
Marbank	1.800	2.79	43.58	17.01
Tam Sigorta	5.400	3.04	154.99	7.04
Tekstilbank	3.250	2.18	33.14	5.70
Türkbank	2.600	1.78	8.38	7.86
T.Dışbank	5.400	2.39	10.14	4.37
T.Garanti B.	11.250	5.83	22.32	12.50
T.Ticaret B.	1.950	5.05	20.66	-
T.S.K.B.	4.400	2.42	13.41	5.13
T.İş B. (B)	36.500	-	-	-
T.İş B. (C)	8.400	-	-	-
Vakıf Fin.Kr.	5.150	2.09	18.28	8.29
Vakıf Yat.Ort.	2.850	1.71	40.48	5.27
Yapı Kredi	4.300	2.22	15.20	7.50
ORTALAMA		2.94	17.23	5.43

CAM, SERAMİK SEKTÖRÜ

Anadolu Cam	4.650	2.20	23.19	10.67
Denizli Cam	7.600	2.67	-	6.52
Ege Seramik	15.000	3.55	12.98	6.65
Gorbon Işıl	5.900	2.65	11.99	11.77
Kütahya Pors.	5.100	2.10	18.59	8.52
Trakya Cam	6.400	2.24	19.19	12.05
T.Şişe Cam	4.500	2.33	37.67	12.30
Uşak Seramik	4.350	1.23	-	7.97
ORTALAMA		2.36	23.07	7.18

ÇİMENTO SEKTÖRÜ

Adana Çim. (A)	7.100	5.22	7.44	5.07
Adana Çim. (C)	1.500	1.10	15.93	10.84
Afyon Çimento	17.000	6.58	-	31.67
Akçimento	16.500	2.73	15.96	14.03
Aslan Çimento	22.000	3.26	29.41	16.28
Bursa Çimento	24.500	4.95	22.88	10.74
Bolu Çimento	2.500	1.55	14.63	18.67
Çanakkale Çim.	5.200	3.03	63.57	39.03
Çimentaş	49.500	3.69	17.47	7.61
Çimsa	37.500	3.45	20.74	10.06
Konya Çimento	145.000	4.67	12.93	7.32
Mardin Çimento	16.000	4.18	8.92	6.29
Nköde Çimento	16.000	4.96	25.58	7.34
Ünye Çimento	7.700	3.92	16.80	8.23
ORTALAMA		3.29	18.77	7.77

DAYANIKLI TÜKETİM MALLARI SEKTÖRÜ

Arçelik	17.000	6.21	24.96	11.81
Beş Profilo	3.150	2.02	22.59	10.05
Vestel	2.000	1.68	81.17	76.10
ORTALAMA		4.65	25.92	8.22

DİĞER HİZMETLER SEKTÖRÜ

Alarko San.	44.000	5.49	35.23	10.07
Gima	28.000	-	-	-
Hürriyet	8.600	4.11	39.63	13.05
Imsena	3.150	2.47	51.85	17.14
Migros	130.000	14.56	63.52	30.75
Milliyet Gaz.	34.000	6.54	258.70	6.70
Satılık Yayın.	3.100	1.87	34.17	7.56
THY	2.625	1.93	-	-
ORTALAMA		3.07	97.89	11.98

ELEKTRONİK SEKTÖRÜ

Abana Elek.Mek.	1.225	0.87	-	-
Aselsan	5.700	1.93	20.33	11.50
Bektaşlıcrik	9.300	3.64	14.01	8.82
Netaş	36.000	7.52	21.43	11.45
Profilo Telra	15.250	4.13	11090.91	-
Rals Elektronik	5.050	2.21	34.46	9.86
Sun Elektronik	1.900	1.26	12.20	11.51
Teletaş	9.600	3.39	30.43	6.93
T.Siemens	12.750	3.64	14.82	8.52
ORTALAMA		3.83	19.96	6.34

ENERJİ SEKTÖRÜ

Aksaş Elektrik	31.000	4.37	11.41	5.27
Ayaz	8.200	3.08	13.76	12.60
Çukurova Elek.	11.500	3.96	10.12	7.44
Kepez Elektrik	11.000	4.00	21.84	8.20
ORTALAMA		3.71	11.77	5.46

GIDA, İÇKİ SEKTÖRÜ

Bamit	12.000	4.31	19.03	16.19
Birlik Türün	2.050	0.79	-	126.95
Ege Biracılık	36.000	10.60	34.73	18.97
Eczaşı Biracılık	19.500	7.55	27.83	16.90
Güney Biracılık	14.500	5.48	29.11	13.28
Kent Gıda	14.500	5.92	36.45	30.41
Marel	7.000	1.53	-	23.26
Pınar Et	2.275	1.04	33.56	19.96
Pınar Su	4.650	1.50	501.47	10.40
Pınar Süt	19.750	3.94	53.95	6.78
Pınar Un	4.800	1.69	15.05	7.53
Tat Konserve	17.500	5.69	32.29	15.58
T.Tuborg	14.750	3.20	30.66	21.56
ORTALAMA		5.71	33.37	11.80

GÜBRE, TARIM İLAÇLARI SEKTÖRÜ

Bagfaş	7.200	2.67	13.97	7.71
Ege Gübre	5.600	2.20	17.82	6.49
Gübre Fabr.	7.500	2.49	206.00	7.14
Hektaş	2.850	3.100	1.84	22.09
14.13				
Konya Tarım	2.000	0.65	13.08	4.66
ORTALAMA		2.31	21.02	5.11

İNŞAAT MALZEMELERİ SEKTÖRÜ

Doğusan	3.900	2.15	-	8.86
T.Demir Döküm	15.500	6.81	25.47	17.23
ORTALAMA		6.50	26.04	11.25

KİMYA, PETROL SEKTÖRÜ

Eczacı. Baç	8.300	3.33	28.96	43.22
Gentaş	9.200	2.15	67.87	7.82
İpcam	11.250	5.00	23.26	13.15
Marshall	10.250	3.79	23.53	11.03
Petkim	2.250	0.77	-	-
Petrol Ofisi	21.000	5.70	19.35	11.89
Pimaş	8.700	4.41	-	10.61
Turcaş Petrol	11.500	5.99	29.27	20.75
Tüpraş	10.750	3.59	42.35	37.57
Yassaş	5.700	1.97	18.99	7.27
ORTALAMA		2.57	34.29	21.84

MAKİNA SEKTÖRÜ

Makina Tekım	1.375	1.50	-	26.11
Tezsan	1.650	4.56	-	-
ORTALAMA		2.80	-	231.25

METAL SEKTÖRÜ

Borçelik	4.300	2.01	17.31	10.42
Çelik Halat	8.800	2.51	16.62	18.73
Eregli D.Ç.	4.250	1.84	14.13	34.75
Feriş Alüminyum	6.700	3.76	60.00	19.24
İzmir D.Ç.	1.650	0.77	28.25	12.97
Metaş	2.400	1.83	46.50	5.52
Rabak	1.100	0.96	-	-
Sarkuysan	19.000	4.64	20.49	13.34
ORTALAMA		1.73	17.17	11.89

OTOMOTİV VE YAN SANAYİ SEKTÖRÜ

Brisa	12.250	1.74	17.81	14.60
Döktaş	14.250	13.750	5.10	21.56
12.29				
Otaş Doğan	15.000	5.43	35.88	8.91
Ege Endüstri	9.800	3.27	16.82	8.42
Good - Year	24.000	7.21	35.64	12.81
İstanbul M.P.	5.500	2.39	60.75	9.81
Kordsa	4.350	1.18	11.12	23.64
Otosan	66.000	7.28	32.71	10.12
Parsan	1.575	6.08	-	-
Tofaş Oto.Fab.	61.000	8.82	39.79	11.75
Tofaş Oto Tic.	52.000	7.74	27.35	9.82
ORTALAMA		6.70	34.30	7.74

TEKSTİL SEKTÖRÜ

Aksa Tekstil	11.750	4.25	15.85	6.45
Aksa	13.750	3.79	11.41	8.29
Altınyıldız	16.250	4.05	43.33	9.74
Desimod	10.750	2.31	115.10	55.83
Edip İşlik	3.900	2.07	20.65	-
Konteks	7.000	2.35	16.01	7.27
Köytaş	3.600	1.26	83.44	7.57
Lüks Kadife	5.900	1.41	19.24	6.43
Mensucat Santral	950	0.37	-	-
Otan Tekstil	1.775	0.55	96.34	182.24
Polyfen	1.450	2.52	-	-
Sökse4.150	-	-	-	-
Sönmez Filament	27.000	3.79	11.25	15.31
Sifaş	2.050	2.17	-	-
Yünsa	7.500	2.69	20.73	7.22
ORTALAMA		2.85	15.06	6.40

TURİZM SEKTÖRÜ

Çeşme Altıyunus	3.400	1.25	14.03	26.81
Marmaris Alt.Yun.	2.750	2.03	31.68	21.54
Marmaris Mars	1.500	0.66	16.36	7.72
Net Turizm	5.800	2.38	32.46	4.87
Petrokent Tur.	1.650	0.75	12787.20	-
ORTALAMA		1.49	34.90	6.84

YATIRIM, HOLDİNG SEKTÖRÜ

Alarko Holding	10.000	5.66	37.23	17.69
Deva Holding	5.800	1.69	166.14	6.94
Doğan Holding	31.500	23.31	55.46	8.69
Eczacıbaşı Yat.	4.600	2.47	15.13	17.41
Enka Holding	13.000	8.42	35.71	27.41
Koç Holding	24.500	9.76	54.97	24.76
Koç Yatırım	27.000	7.89	30.49	18.45
Medya Holding	18.250	9.70	232.00	88.13
Net Holding	4.900	1.31	320.47	5.78
Santral Holding	1.000	0.59	10.12	19.65
Transtürk Hol.	2.650	2.08	68.74	22.00
ORTALAMA		7.93	55.19	17.52
		PD/DD	1992	1993
İMKB ORTALAMASI		3.50	24.77	12.28

EŞBANK

Tablolar, Eşbank Sermaye Piyasası Bölüm Başkanlığı tarafından hazırlanmıştır

Hazine'nin tahvil satışı sürüyor

Hazine ve Dış Ticaret (HDTM), uluslararası sermaye piyasalarında tahvil ihracı yoluyla borçlanmayı sürdürüyor.

Hazine, Japon Samurai piyasası'nda toplam 80 milyar yen tutarında tahvil ihraç etti. Tahvillerin vadesi 5 ve 8 yıl olarak belirlendi. İhrac edilen tahvillerin 30 milyar yenlik bölümü 5 yıl vadeli, 50 milyar yenlik bölümü de 8 yıl vadeli bulunuyor.

5 yıl vadeli tahvillerin yıllık faizi yüzde 4, 8 yıl vadeli tahvillerin yıllık faizi de yüzde 5.1 olarak belirlendi. Yamaichi Securities Bank öncülüğünde bir grup banka tarafından gerçekleştirilen tahvil ihracına ilişkin anlaşma, 10 kasım'da HDTM Müsteşar Vekili Osman Ünsal tarafından imzalanacak.

Hazine'nin bu yıl, sözkonusu ihraç ile birlikte Japonya'da gerçekleştirdiği tahvil ihrac miktarı 240 milyar yene ulaştı.

Hazine, bu yıl, Almanya sermaye piyasası'nda 2.4 milyar mark, İngiltere sermaye piyasası'nda ise 125 milyon sterlin tutarında tahvil ihracı gerçekleştirdi.

Altın yine cazip

Uluslararası borsalarda geçen hafta altın fiyatları son üç ayın en yüksek düzeyine fırladı.

ABD ekonomisinin canlandığına ilişkin göstergelerinbirbirini izlemesiyle, ABD'de faiz oranlarında artış ihtimali, altın fiyatlarını geçen haftanın son üç işlem gününde ons başına 15 dolar birden artırdı.

1 Lüksemburg frangı	366.44
1 İrlanda lirası	18607.00
1 Portekiz eskütosu	75.41
1 Yunan drahmisi	53.67
1 Bulgar levası	354.48
1 İran riyali	5.85
1 Suriye lirası	179.18
1 Lübnan lirası	5.48
1 Meksika pezosu	4202.12
1 Roman leyi	10.29
1 Ürdün dinarı	15898.34
1 Brezilya kruzadosu	65.41
1 Yeni İsrail şekeli	4478.17

ERMENİLER VE PETROL

DAHA önceki bir yazımızda Azerbaycan'ın başına Ermeni belasını Rusların sardığını, en azından tasvip edip desteklediklerini, bunun amacının da BDT'ye girmeyip Türkiye'ye yaklaşan Azerilerin burnunu sürtmek olduğunu ifade etmiştik.

Böyle burnu sürtülmesi gereken bir ülke daha vardı: Gürcistan. Ruslar, Azerilerin burnunu bir yandan Ermenilere, bir yandan da Hüseyinov mikrobu ile; Gürcülerin burnunu da bir yandan Abazalarla (kırk yıllık Abazaları da Abhaz yaptık), bir yandan da Gamsahurdia belasıyla sürtme yolunu tuttular. Bu iki milletin müşterek suçu, eski SSCB imparatorluğunu şu veya bu isim altında yeniden toparlamaya çalışan Ruslara yan çizmeleriydi. Asya cumhuriyetleri böyle bir suç işlememişlerdi.

Muharrem KARSLI

Eski Sovyetler Birliği öyle karmaşık ve uyumsuz bir mozaik meydana getiriyor ki, bugüne kadar önce **Pax Russica** (Rus barışı), daha sonra **Pax Sovietica** (Sovyet barışı)'nın baskı ve disiplini altında ancak bir arada yaşayabildiler. Tıpkı, benzer etnik yapıya sahip Ortadoğu'nun ve Balkanların asırlarca **Pax Ottomana** (Osmanlı barışı) içinde kavgasız yaşayıp Osmanlı barışı bittikten sonra birbirine girmesi gibi.

Bu etnik yapıyı Ruslar iyileştirme yerine büsbütün karmaşık hale getirdiler. Bu sayede, bu bölgede bunu sürtülmesi gereken bir millet ortaya çıktığı zaman hemen isyan, iç savaş ve kargaşalık çıkarmaya hazır birileri bulabiliyor.

Gürcistan BDT'ye girmeyi kabul eder etmez Gamsahurdia yenilmeye başladı. Belki ondan sonra sıra Abazalara gelecek. Ama Azerbaycan da **arz - ı ubudiyet** (bağlılığını sunma) jestleri yaptığı ve BDT'ye girdiği halde beladan kurtulamıyor. Bunun sebebi **petrol**dür. Ermeniler, Azerbaycan'ı işgale devam ediyorlar. Bu işgalin artık Karabağ'la filan ilgisi kalmadığı halde ne Rusların, ne de Batılıların kılı kıpırdamıyor. İşgal edilen bölgeyi haritada incelerseniz, **Bakü - Ceyhan** boru hattının Azerbaycan içinden geçeceği **Güneybatı Azerbaycan** bölgesi olduğunu görürsünüz. Bugün Aliyev hükümeti boru hattının **Bakü - Ceyhan** güzergahından geçmesini kesin olarak kabul etse bile artık bu fiilen mümkün değil. Ermeni işgali Ruslar ve Batılı petrol şirketleri hesabına Azerbaycan ve Türkiye'ye karşı sürdürülüyor. Petrolün Rusya'dan geçmesi alternatifini Boğazlarda önlemeye kalktığımız için bizim de burnumuz sürtülüyor.

●●●

BU ay borsanın 15 bin endeksin biraz altında, biraz üstünde seyredeceği tahminimizde şimdilik bir değişiklik yok. Doların dış piyasalarda parite yükselmesiyle atağa kalkması, içeride KDV zammı, faizlerin yükseleceğine dair belirtiler geçen hafta endeksi tekrar 13 bin 500'e doğru indirdi. Doların yükselişinin duraklaması ve içeride Merkez Bankası'nın ciddi müdahalesi, Hazine bonosu ihalelerinde Hazine'nin müstağni (isteksiz) davranması ve ekim enflasyonunun geçen yıldan düşük çıkması gibi etkenler paranın yönünü tekrar borsaya döndürdü.

Bu arada, belki daha da önemli bir mesele var:

Biri, yabancı yatırım fonlarına da vergi muafiyeti uygulanması. Geçen yıl Kurumlar Vergisi'nde A tipi yatırım fonları lehine değişiklik yapılırken, vergi muafiyeti maddesine (**döviz fonları hariç**) diye bir parantez eklenmişti. Bu parantez uygulamada tereddüt yarattı. Acaba bundan kasıt, dövize dayalı (döviz portföyü işleten) yatırım fonları mıydı, yoksa dışarıdan döviz getirilerek kurulan menkul kıymet fonları, özellikle A tipi fonlar mıydı? Bu karışıklık yabancı fonları tereddüde sevk ediyordu. Maliye Bakanlığı'nın bir tebliği ile tereddüt giderildi; yabancı menkul kıymet yatırım fonları da (A tipi) yerliler gibi vergiden muaftı. Bunun piyasadaki ölumlu etkilerini yakında göreceğiz.

MERKEZ BANKASI DÖVİZ KURLARI

6-7-8.11.1993 TARİHLİ DÖVİZ KURLARI

	DÖVİZ Alış	DÖVİZ Satış	EFEKTİF Alış	EFEKTİF Satış
1 DOLARI	13.206.00	13.246.00	13.206.29	13.2
1 ALMAN MARKI	7.747.80	7.771.19	7747.80	77
1 AVUSTRALYA DOLARI	9.740.00	9.769.00	8757.13	8
1 AVUSTURYA ŞİLİNİ	1.102.23	1.105.56	1102.22	11
1 BELÇİKA FRANGI	359.55	360.63	361.53	3
1 BULGARİSTAN KROMU	1943.91	1949.77	-	
1 FRANSIZ FRANGI	2234.15	2240.89		2245.35
1 HOLLANDA FLORİNİ	6813.25	6833.80		6847.69
1 İSPANYOL PEZESİ	98.74	99.04	94.81	97.22
1 İSVEÇ KRONU	1620.11	1623.36	1623.91	1626.23
1 İSVİÇRE FRANGI	8722.48	8748.70	8783.70	8836.54
100 İTALYAN LİRETİ	798.64	801.04	799.65	802.64
1 JAPON YENİ	122.03	122.39	120.20	122.64
1 KANADA DOLARI	10.219.95	10.250.62	10.256.65	10.271.15
1 KUVEYT DİNARI	44.256.81	44.389.50	44.582.94	44.478.54
1 NORVEÇ KRONU	1787.63	1792.99	1780.75	1796.58
1 STERLİN	19.512.00	19.551.10	19.492.42	19.609.75
1 SUUDİ ARABİSTAN RİYALİ	3524.74	3531.80	3471.67	3542.40
1 AVRUPA HESAP BİRİMİ	14.918.21	14.948.11		

BÜYÜK BİZİZ demiyoruz ama KONUMUZDA EN GÜÇLÜYÜZ

model Grand Cherokee, Seville STS ve 30'un üzerinde değişik model lüks ve özel otomobiller sadece bizde...

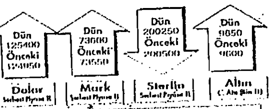

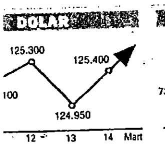

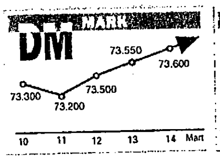

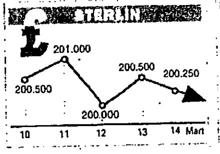

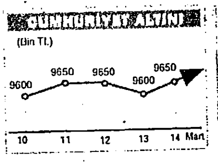

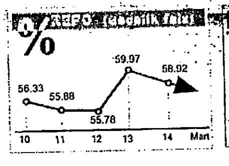

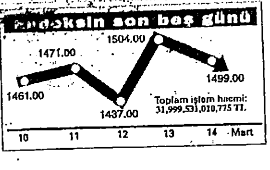

14 MART 1997 — 2. SEANS

Hisse senedi Adı	Önceki Kapanış	En Düşük	En Yüksek	Dünkü Kapanış	İşlem Adedi	Ağ. Ort. Satış
001 Adana Çimento (A)	14.000	13.750	14.500	14.250	4.887.715	14.108
002 Adana Çimento (B)	6.900	6.900	7.200	7.000	1.841.000	6.998
003 Adel Kalemcilik	6.400	6.200	6.400	6.200	5.455.000	6.279
004 Adana Çimento (C)	1.675	1.675	1.750	1.700	8.987.000	1.711
005 Anadolu Gıda	49.500	49.000	49.500	49.500	302.000	49.115
006 Akal Tekstil	15.750	15.000	15.750	15.500	11.047.000	15.435
007 Akbank	19.250	19.000	19.500	19.000	2.341.930	19.122
008 Akcansa	18.500	18.250	19.000	19.000	6.287.000	18.532
009 Akal Finans Fak.	3.600	3.500	3.600	3.500	2.176.000	3.543
010 Aksigorta	5.600	5.600	5.800	5.800	40.448.000	5.674
011 Aksu İplik Dokuma	11.000	10.750	11.000	10.750	362.000	10.808
012 Aksa	19.250	19.250	19.500	19.500	408.000	19.427
013 Aktaş Elektrik	172.500	172.500	175.000	175.000	2.488.000	173.554
014 Alarko Holding	25.500	25.000	25.500	25.500	191.000	25.366
015 Teletaş	17.000	17.000	18.750	17.750	15.495.700	17.965
016 Alarko Gayrimenkul Y.O.	5.600	5.400	5.600	5.500	3.665.000	5.497
017 Alternatifbank A.P.	3.600	3.550	3.700	3.650	10.455.000	3.618
018 Alarko Sanayi	19.750	19.250	19.750	19.500	562.000	19.541
019 Altınyıldız	21.000	21.000	21.250	21.000	32.000	21.054
020 Anadolu Cam	2.800	2.750	2.850	2.850	4.821.467	2.777
021 Anadolu Cam(Yeni)	2.425	2.375	2.450	2.375	7.495.839	2.410
022 Anadolu Biracılık	4.550	4.500	4.550	4.500	1.339.600	4.511
023 Anadolu Sigorta	6.900	6.800	7.000	6.800	597.000	6.912
024 Arçelik	17.500	17.250	17.500	17.250	7.752.500	17.299
025 Ardem	23.750	23.500	24.000	23.500	95.000	23.815
026 Alternatif Yatırım	1.650	1.600	1.650	1.600	291.000	1.642
027 Aselsan	11.500	11.250	12.250	12.000	5.635.200	11.880
028 Alon Tekstil	12.500	12.250	12.750	12.750	5.251.000	12.499
029 Ateş Yatırım	2.700	2.650	2.800	2.700	1.369.000	2.735
030 Atlantis Yat. Ort.	2.450	2.500	2.600	2.600	1.679.000	2.560
031 Avrasya Yat. Ort.	2.900	2.550	2.900	2.900	484.000	2.747
032 Aygaz	27.000	26.500	27.500	27.000	2.872.000	26.929
033 Bağfaş	30.000	29.000	30.000	30.000	502.000	29.506
034 Banvit	29.000	28.000	29.500	29.500	6.000	28.666
035 Beko Elektronik	16.500	15.250	16.750	16.500	1.287.000	16.401
036 Transtürk Fren	165.000	160.000	165.000	162.500	160.000	163.525
037 Bisaş Tekstil	12.000	11.750	12.000	12.000	1.163.000	11.930
038 Bolu Çimento	4.800	4.800	4.950	4.950	5.826.000	4.889
039 Bossa Tic. San.	10.100	10.100	10.300	10.300	1.258.000	10.197
040 Brisa	59.000	58.000	59.000	58.000	670.000	58.147
041 Brk Mensucat	5.900	5.800	5.900	5.900	1.935.000	5.819
042 Borusan	8.600	8.550	8.700	8.600	1.472.000	8.614
043 Borusan Yatırım	7.700	7.800	7.900	7.500	2.832.000	7.800
044 Batı Çimento	14.000	14.000	15.250	15.000	37.864.000	14.777
045 Bursa Çimento	21.000	20.750	21.250	21.000	175.000	21.026
046 Bugün Yayıncılık	13.250	13.000	13.250	13.000	137.000	13.010
047 Bumerang Yat. Ort.	2.175	2.150	2.200	2.150	1.715.000	2.159
048 Burçelik	15.250	14.500	15.500	15.250	265.000	15.056
049 ÇARŞI	52.000	51.000	53.000	52.000	135.000	51.933
050 ÇBS Boya San.	3.100	3.050	3.150	3.100	1.503.000	3.095
051 Çelik Halat	8.450	8.200	8.500	8.300	7.508.000	8.325
052 ÇEMTAŞ Çelik Makina	55.000	54.000	55.000	55.000	165.000	54.472
053 Çimsa	16.250	16.250	17.000	16.750	14.162.000	16.540
054 Çelebi Hava Servisi	73.500	70.000	73.000	70.000	3.187.000	71.569
055 Çimentaş	18.050	18.000	18.000	18.000	163.000	18.022
056 Commercial Un Sig.	15.750	14.750	15.250	15.000	112.000	15.024
057 Çukurova Elektrik	187.500	185.000	190.000	190.000	3.073.000	188.014
058 Çumra Kağıt San.	13.750	13.250	13.750	13.750	2.134.000	13.555
059 ÇEYTAŞ TEKSTİL	5.600	5.600	5.900	5.800	16.736.000	5.771
060 Dardanel	1.625	1.600	1.675	1.650	5.999.000	1.640
061 Dardanel(Yeni)	1.450	1.425	1.575	1.500	21.070.000	1.499
062 Demirbank	6.000	5.900	6.000	6.000	1.753.000	5.955
063 Denizli Cam	7.400	7.200	7.400	7.200	2.262.000	7.334
064 Dermod	11.250	10.750	11.750	10.750	8.371.000	11.260
065 Deva Holding	3.550	3.550	3.600	3.500	8.505.833	3.614
066 Dışbank	4.200	4.100	4.200	4.200	4.654.000	4.113
067 Ditaş Doğan	5.300	5.200	5.300	5.200	2.437.000	5.212
068 Demir Yat. Ort.	1.925	1.875	1.925	1.925	731.000	1.909
069 Doğan Holding	3.500	3.400	3.500	3.400	22.580.100	3.443
070 Döktaş	18.250	18.000	18.500	18.250	893.000	18.356
071 Duran Ofset	18.500	18.250	18.500	18.500	210.000	18.344
072 Eczacıbaşı İlaç	7.100	7.000	7.200	7.100	4.926.000	7.016
073 Eczacıbaşı Yapı	4.800	4.700	4.850	4.800	2.843.000	4.784
074 Eczacıbaşı Yatırım	13.250	13.250	13.500	13.250	451.447	13.429
075 Edip İplik	27.000	25.500	26.500	26.000	410.000	26.189
076 Ege Biracılık	32.000	31.500	32.000	31.500	503.000	31.526
077 Egs	25.000	25.000	25.000	24.250	5.658.000	24.445
078 Ege Endüstri	10.500	10.250	10.750	10.500	648.000	10.354
079 Ege Gübre	6.900	6.800	7.000	6.900	819.000	6.888
080 Ege Profil Tic.	38.500	38.500	39.000	38.500	583.000	38.516
081 Ege Seramik	4.550	4.500	4.600	4.600	2.614.000	4.558
082 Emek Sigorta	1.650	1.625	1.650	1.650	2.303.000	1.642
083 Emeks Ambalaj	15.500	15.250	15.500	15.500	115.000	15.265
084 Emsan Paslanmaz Çelik	3.350	3.250	3.400	3.350	910.000	3.305
085 Emsan Baş Yıldız	3.700	3.650	3.700	3.700	2.815.420	3.652
086 Enka	33.000	33.000	34.000	34.000	26.000	33.784
087 Ege Plastik	18.000	18.000	18.500	18.250	10.306.000	18.182
088 Erciyes Boru San.	8.400	8.500	9.400	9.400	4.919.000	9.312
089 Erciyas Biracılık	12.250	12.050	12.500	12.250	3.584.000	12.250
090 Ereğli Demir Çelik	17.250	17.000	17.500	17.000	37.779.203	17.121
091 Esbank	1.275	1.250	1.275	1.250	1.559.142	1.265
092 Etem Spor Giyim	9.300	9.100	9.300	9.200	2.514.000	9.216
093 Evren Yatırım Ort.	2.125	2.125	2.200	2.175	3.891.000	2.176
094 Fazlo Finans	8.100	7.650	8.100	7.550	690.000	7.658
095 Fenis Alüminyum	11.250	11.000	12.000	12.000	573.000	11.548
096 Finans Finansal K.	5.550	5.700	5.900	5.900	7.815.220	5.814
097 Finansbank	1.675	1.650	1.700	1.675	4.504.000	1.669
098 Finans Yatırım	2.050	1.975	2.025	1.975	3.139.000	1.979
099 Frigo Pak Gıda Mad.	3.550	3.500	4.000	3.950	1.434.000	3.950
100 T.Garanti Bankası	9.300	9.100	9.400	9.200	6.539.000	9.228
101 Gediz Çelik	23.250	23.000	23.250	[illegible]	[illegible]	[illegible]
102 Gentaş	8.900	8.600	9.200	9.100	7.726.000	9.050
103 Global Menkul K.	2.450	2.425	2.600	2.550	69.566.886	2.533
104 Global Yatırım	2.625	2.550	2.600	2.550	3.403.000	2.655
105 Göltaş Çimento	36.000	35.500	37.000	36.500	685.000	36.240
106 GoodYear	77.000	77.000	77.000	77.000	265.000	77.030
107 GARANTİ Yat. Ort.	1.725	1.650	1.725	1.700	5.053.000	1.834
108 Gübre Fabrikaları	14.500	14.250	14.500	14.500	456.000	14.293
109 Güney Biracılık	2.050	2.025	2.075	2.050	17.569.000	2.031
110 Güney Sigorta	9.850	9.750	9.900	9.700	71.500	9.746
111 Güneş Sigorta	9.700	9.600	9.900	9.500	2.681.000	9.750
112 Haltaş	7.000	6.900	7.100	7.000	11.038.765	6.987
113 Hürriyet Gazetecilik	9.350	9.200	9.700	9.200	4.371.000	9.527
114 Haznedar Tuğla	21.000	21.000	21.250	21.250	128.000	21.230
115 İhlas Finans	8.700	8.800	9.000	9.000	7.443.000	8.871
116 İhlas Holding	18.750	18.500	18.750	18.500	3.246.500	18.623
117 İktisat Finans	5.700	5.800	6.100	6.000	13.477.000	5.929
118 İnterna	7.100	7.100	7.200	7.200	8.995.000	7.165
119 T.İş Bankası (A)*	8.300	0	0	0	0	0
120 T.İş Bankası (B)	310.000	305.000	310.000	305.000	90.000	309.722
121 T.İş Bankası (C)	37.000	35.500	37.000	36.000	8.036.550	36.113
122 T.İş Bankası Kurucu*	40.000	0	0	0	0	0
123 İstikbal Motor Piston	16.750	16.750	17.250	17.000	2.151.000	17.046
124 İş Yatırım Ortaklığı	4.850	4.750	4.900	4.750	1.566.000	4.799
125 İzmir Demir Çelik	1.750	1.750	1.800	1.750	30.348.910	1.760
126 İzocam	12.000	11.750	12.000	12.000	1.335.000	11.904
127 Kaplamin Ambalaj	13.500	13.250	13.500	13.500	225.000	13.477
128 Kartonsan	12.250	12.250	12.500	12.500	2.685.000	12.337
129 Kav	4.100	4.000	4.100	4.050	8.599.000	4.039
130 Koç Holding	33.000	32.500	33.500	32.500	6.696.000	33.007
131 Koç Yatırım	34.000	34.500	35.500	35.000	1.340.095	34.831
132 Kent Gıda	13.250	13.000	13.500	13.250	722.000	13.252
133 Kepez Elektrik	152.500	150.000	155.000	152.500	600.500	153.725
134 Kerevitaş Gıda San.	8.500	8.300	8.500	8.500	936.000	8.470
135 Kelebek Mobilya	12.750	12.500	12.750	12.500	180.000	12.530
136 Konfrut Gıda	13.750	13.500	13.750	13.500	471.000	13.585
137 Konya Çimento	16.000	15.750	16.000	16.000	1.580.000	15.857
138 Kordsa	52.000	52.000	53.000	52.000	664.000	52.030
139 Konteks	69.000	68.000	69.500	68.500	54.000	68.796
140 Koytaş	29.000	28.500	29.500	29.000	2.295.000	28.927
141 Karsu Tekstil	14.250	14.000	14.500	14.500	50.000	14.155
142 Kütahya Porselen	4.150	4.150	4.200	4.200	1.606.000	4.188
143 Lüks Kadife	17.750	17.500	17.750	17.750	437.000	17.645
144 Marmaris Altınyunus	4.650	4.600	4.650	4.600	43.000	4.652
145 Makina Takım	2.850	2.800	2.950	2.850	10.479.000	2.877
146 Maret	15.250	15.250	15.750	15.750	2.642.000	15.456
147 Mudurnu Tavukçuluk	10.250	10.000	10.250	10.000	2.211.000	10.073
148 Medya Holding	1.150	1.125	1.175	1.175	83.288.600	1.150
149 Merko Gıda	7.900	7.600	8.000	7.950	3.224.600	7.859
150 Metaş	9.500	9.300	9.500	9.400	5.956.000	9.325
151 Migros	132.500	130.000	132.500	130.000	[illegible]	[illegible]
152 Mrayel	2.025	1.950	2.025	1.975	9.029.150	1.998
153 Milpa	4.900	4.900	5.000	4.950	4.567.000	4.954
154 Marmaris Marti Otel	2.950	2.900	3.000	2.900	2.678.000	2.915
155 Mardin Çimento	6.000	5.950	6.200	6.000	3.336.500	6.055
156 Marshall	14.000	13.750	14.750	14.500	10.977.085	14.102
157 Mutlu Akü	6.400	6.400	6.500	6.500	842.000	6.402
158 Mustafa Yılmaz Yat.	1.600	1.575	1.625	1.575	2.034.000	1.600
159 Nergis Holding	7.850	7.700	7.900	7.600	2.453.000	7.736
160 Netaş	36.000	36.500	38.500	37.000	1.421.000	37.562
161 Niğde Çimento	9.200	9.000	9.200	9.100	50.000	9.064
162 Net Holding	5.600	5.500	5.700	5.700	6.253.000	5.618
163 Net Turizm	32.000	31.500	32.500	32.000	1.214.000	31.985
164 Okan Tekstil	4.700	4.600	4.700	4.600	1.676.000	4.647
165 Olmuksa	4.800	4.700	4.800	4.700	255.523	4.764
166 Olmuksa(Yeni)	4.500	0	0	0	0	0
167 Otokar Otobüs Kar. A.	15.250	15.250	15.500	15.500	1.904.000	15.352
168 Otosan	71.000	71.000	74.000	72.000	7.457.000	72.165
169 Oz Finans Factoring	2.175	2.175	2.350	2.300	20.729.000	2.275
170 Parsan	51.000	50.000	52.000	52.000	28.000	51.000
171 Pag Profilo	11.000	10.750	11.000	11.000	1.442.000	10.870
172 Petkim	61.000	68.000	65.000	63.000	6.558.850	63.309
173 Panaş	15.500	15.500	15.750	15.500	492.000	15.646
174 Pınar Su	6.500	6.600	6.700	6.600	348.000	6.689
175 Petrokent Turizm	6.500	6.500	6.700	6.700	261.120	6.548
176 Pınar Et	3.800	3.700	3.800	3.750	6.418.520	3.762
177 Pınar Süt	7.700	7.600	7.700	7.700	1.014.000	7.653
178 Pınar Un	17.250	17.000	17.250	17.250	159.000	17.069
179 Polylen	3.750	3.700	3.850	3.750	4.662.061	3.750
180 CBS Printaş Baskı	12.750	12.500	13.750	13.750	2.668.000	13.100
181 Petrol Ofisi	68.000	68.000	70.000	69.000	4.438.000	69.139
182 RAKS	38.500	38.000	39.000	39.000	5.164.000	38.536
183 Rant Finansal Kir.	3.650	3.500	3.800	3.600	5.073.000	3.676
184 Raks Ekt. Ev Aletleri	44.000	43.500	44.000	43.500	348.000	43.817
185 Sabah Yayıncılık	2.050	2.025	2.050	2.050	2.608.000	2.041
186 Sabah Pazarlama	2.250	2.250	2.300	2.275	2.473.000	2.275
187 Sarkuysan	13.000	13.000	13.250	13.250	7.002.000	13.196
188 SASA	9.500	9.400	9.600	9.500	3.603.000	9.477
189 Sifaş	3.650	3.600	3.700	3.600	635.000	3.614
190 Türkiye Şişe Cam	20.750	20.750	21.250	20.750	442.000	20.916
191 Sektaş	9.550	9.500	9.600	9.500	104.000	9.551
192 Siemens	33.500	33.500	35.500	34.500	234.000	34.179
193 Sönmez Pamuklu	8.400	8.400	8.600	8.600	2.594.000	8.539
194 Sönmez Filament	16.250	15.750	16.250	15.750	135.000	15.833
195 Tat Konserve	17.000	16.750	17.000	17.000	795.400	16.834
196 Türk Tuborg	5.550	5.500	5.600	5.500	1.351.000	5.537
197 Tekstilbank	2.550	2.500	2.600	2.550	514.000	2.537
198 Tezsan	12.750	12.500	13.250	13.000	12.259.000	12.805
199 Türk Hava Yolları	36.500	36.000	38.500	37.500	29.489.000	37.507
200 Tire Kutsan	6.500	6.500	6.700	6.700	10.658.000	6.516
201 T.Kalkınma Bankası	7.650	7.650	7.750	7.500	1.055.000	7.741
202 Tansaş	27.000	25.000	27.500	27.000	1.243.000	26.978
203 Tofaş Otomobil Fab.	8.100	8.000	8.300	8.100	144.185.000	8.110
204 Tofaş Oto Ticaret	15.750	15.750	15.900	15.750	281.000	15.855
205 Trakya Cam	5.850	5.850	5.950	5.850	3.125.000	5.859
206 Transtürk Holding	1.625	1.625	1.650	1.650	25.816.900	1.625
207 TSKB	3.450	3.350	3.650	3.650	2.121.715	3.463
208 Türk Demir Döküm	14.250	14.000	14.250	14.250	2.278.000	14.166
209 Tukaş	3.100	3.600	3.850	3.800	19.515.048	3.719
210 Tümteks Tekstil	8.500	8.200	8.500	8.400	12.024.000	8.339
211 Tüpraş	60.000	60.000	64.000	63.000	24.535.835	62.455
212 Tuncas Petrokimya	9.200	9.100	9.300	9.100	9.570.000	9.222
213 USAŞ	330.000	325.000	330.000	325.000	116.000	326.637
214 UKİ Konfeksiyon	32.000	31.500	32.500	31.500	273.000	31.791
215 Ünye Çimento	6.200	6.200	6.500	6.400	7.463.000	6.313
216 Uşak Seramik	6.900	6.700	6.900	6.800	7.252.000	6.825
217 Vakıf Finansal Kir.	5.700	5.600	5.700	5.700	1.676.000	5.654
218 Vestel	40.000	40.000	40.500	40.000	77.000	40.038
219 Vakıf Yatırım	3.400	3.350	3.400	3.353	624.000	3.355
220 Vakıf Gayrimenkul Y.O.	6.200	5.900	6.200	6.000	4.932.000	6.015
221 Viking Kağıt	19.000	15.500	19.750	18.750	2.367.000	19.122
222 YAŞAR BANK	1.450	1.350	1.425	1.400	36.558.000	1.356
223 Yataş	20.250	20.000	20.250	20.250	8.603.000	20.015
224 Yaraş	36.000	35.500	36.500	36.000	315.000	35.929
225 Yapı Kredi Bankası	5.600	5.700	5.800	5.700	31.447.500	5.740
226 Yapı Kredi Yat. Ort.	2.750	2.700	2.800	2.750	1.497.000	2.744
227 Yünsa	5.200	5.200	5.300	5.200	111.000	5.225

SINAİ ENDEKS: 1441.00 BİLEŞİK ENDEKS: 1499.00 MALİ ENDEKS: 1558.00

Bankalar 96'da kârlarını katladı

İMKB'ye kote olan 13 bankadan 8'i geçen yıla göre kârını yüzde 100'ün üzerinde artırdı

TÜRKİYE Kalkınma Bankası hariç, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'na (İMKB) kote bankaların 1996 yılı kârları belli oldu.

İş Bankası, 38 trilyon 36 milyar liralık net kârla, kârlılıkta birinci banka oldu. İş Bankası'nı, 37 trilyon 756 milyar lira net kârla Akbank ve 22 trilyon 724 milyar lira net kârla Yapı ve Kredi Bankası izliyorlar. İş Bankası, 1995 yılına göre kârlılık artışında da yüzde 216 ile ilk sırayı aldı. Bu arada, Akbank'dan yapılan açıklamada, geçen yıl aktif satışından elde edilen 8 trilyon 574 milyar liralık meblağ da ilave edildiği takdirde, net kârın 46 trilyon 330 milyar liraya çıktığı bildirildi. 1995 yılı için 311 milyar 599 milyon lira kâr eden Türkiye Kalkınma Bankası'nın 1996 yılı bilançosu henüz kamuoyuna açıklanmadı.

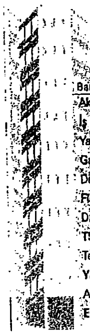

Geçen yılki kârları

(Milyar TL)

Banka adı	1995 net kâr	1996 net kâr	Yıllık kârdaki değişim (%)
Akbank	14,703	37,756	156.8
İş Bankası	12,038	38,036	216.0
Yapı ve Kredi	16,225	22,724	40.1
Garanti Bank.	9,030	19,573	116.8
Demirbank	4,563	10,028	119.8
Finansbank	3,007	7,427	147.0
Dışbank	2,112	5,330	152.4
TSKB	1,392	3,035	118.0
Tekstilbank	761	2,128	179.6
Yaşarbank	1,303	1,711	31.3
Alternatifbank	921	1,274	38.3
Esbank	1,068	1,123	5.1

Moody's notlarını düşürdü...

KREDİ derecelendirme kuruluşu Moody's, Türkiye'den sonra Türk bankalarının da notunu düşürdü. Uzun vadeli mevduat notu B1'den B2'ye düşürülen 14 banka şunlar: Akbank, Demirbank, Koçbank, Finansbank, İktisat, Pamukbank, Dışbank, Toprakbank, TEB, Ziraat, Emlakbank, Garanti, İş Bankası ve Vakıfbank.

MERKEZ BANKASI DÖVİZ KURLARI

15 MART 1997 TARİHLİ DÖVİZ KURLARI

	DÖVİZ Alış	DÖVİZ Satış	EFEKTİF Alış	EFEKTİF Satış
1 ABD DOLARI	124.720	125.320	124.570	125.480
1 ALMAN MARKI	73.097	73.450	73.009	73.634
1 AVUSTRALYA DOLARI	99.269	99.918	98.276	100.917
1 AVUSTURYA ŞİLİNİ	10.398	10.439	10.372	10.479
1 BELÇİKA FRANGI	3.539	3.561	3.530	3.575
1 DANİMARKA KRONU	19.153	19.247	19.082	19.320
1 FRANSIZ FRANGI	21.649	21.773	21.595	21.856
1 FİN MARKKASI	24.228	24.597	24.138	24.690
1 HOLLANDA FLORİNİ	64.897	65.295	64.735	65.543
1 STERLİN	199.030	200.070	198.790	200.830
1 İRLANDA LİRASI	194.410	195.390	192.470	197.340
1 İSPANYOL PESETASI	858	865	847	876
1 İSVEÇ KRONU	15.947	16.113	15.888	16.174
1 İSVİÇRE FRANGI	84.804	85.350	84.592	85.674
100 İTALYAN LİRETİ	7.289	7.369	7.234	7.424
1 JAPON YENİ	1.006	1.013	998	1.021
1 KANADA DOLARI	91.349	91.762	90.664	92.450
1 KUVEYT DİNARI	407.340	412.710	397.240	423.110
1 LÜKSEMBURG FRANGI	3.539	3.561	3.495	3.588
1 NORVEÇ KRONU	18.106	18.228	18.039	18.297
1 PORTEKİZ ESKÜDOSU	725	731	718	738
1 S. ARABİSTAN RİYALİ	33.355	33.415	32.938	33.833
1 AVRUPA HESAP BİRİMİ	141.430	142.690		

ÇAPRAZ KURLAR

1 ABD DOLARI

1.7062	Alman markı	7.7778	İsveç kronu
1.2542	Avustralya doları	1.4683	İsviçre frangı
12.005	Avusturya şilini	1700.55	İtalyan lireti
35.190	Belçika frangı	123.73	Japon yeni
5.7557	Fransız frangı	1.3657	Kanada doları
1.9193	Hollanda florini	3.7504	S.Arabistan riyali
144.86	İspanyol pezetası	1 Sterlin	1.5965 ABD doları
		1 ECU	1.1386 ABD doları

SERBEST PİYASADA ALTIN

ALTININ CİNSİ	ÖNCEKİ GÜN ALIŞ	ÖNCEKİ GÜN SATIŞ	DÜN ALIŞ	DÜN SATIŞ
Cumhuriyet	9.400.000	9.600.000	9.500.000	9.650.000
Reşat	9.800.000	10.400.000	9.800.000	10.400.000
24 Ayar altın	1.420.000	1.425.000	1.425.000	1.430.000
22 Ayar altın	1.285.100	1.305.300	1.289.625	1.309.880
22 Ayar bilezik	1.270.000	1.405.000	1.280.000	1.405.000
1 Ons altın	352.80 $		353.10 $	
900 ayar gümüş	20.970	21.870	21.150	22.050

SERBEST PİYASADA DÖVİZ

DÖVİZİN CİNSİ	ÖNCEKİ GÜN ALIŞ	ÖNCEKİ GÜN SATIŞ	DÜN ALIŞ	DÜN SATIŞ
ABD Doları	124.700	124.950	125.150	125.400
Alman Markı	73.350	73.550	73.400	73.600
İsviçre Frangı	85.450	86.000	85.200	85.600
Fransız Frangı	21.710	21.825	21.700	21.800
Hollanda Florini	65.100	65.500	65.050	65.350
İngiliz Sterlini	199.250	200.500	199.250	200.250

ALTIN BORSASI 14 MART 1997

Kapanış fiyatı (USD/ons):	354.00
İşlem miktarı (kg):	534
İşlem hacmi (USD):	6.135.297.33

DİĞER DÖVİZLER

1 Bulgar levası	194	1 Ürdün dinarı	170.370
1 İran riyali	18	1 Yeni İsrail Şekeli	36.850
1 Romen leyi	20	1 Yunan drahmisi	468
1 Suriye lirası	2.030		

BÖLGESEL PAZARLAR

Hisse senedin adı	Önceki kapanış	En düşük fiyat	En yüksek fiyat	Kapanış fiyatı	Toplam işlem adedi	Ağırlıklı ortalama fiyat
Afyon Çimento	36.000	34.000	35.500	34.000	219.000	34.938
Aslan Çimento	29.000	28.000	29.500	29.000	63.500	28.738
Altınyunus Çeşme	8.400	8.300	8.500	8.500	61.000	8.377
Borova Yapı End.	13.000	13.250	14.000	13.750	7.558.000	13.630
Gima	19.000	18.750	19.250	19.250	3.092.545	18.930
Gorbon Işıl	42.500	42.000	47.600	44.000	264.000	45.268
Halk Sigorta	11.750	10.750	11.500	11.500	22.000	10.965
İhlas Ev Aletleri	34.000	33.500	34.500	34.000	443.000	33.955
İntermedya	3.100	3.200	3.400	3.400	14.323.000	3.306
Yapı Kredi Finansal K.	4.800	0	0	0	0	0
GÖZALTI PAZARI						
Abana Elektromekanik	9.200	9.200	9.900	9.900	8.185.000	9.707
Doğusan	53.000	53.000	59.000	57.000	267.000	57.692
Söksa	2.500	2.550	2.750	2.750	23.278.000	2.706

EGEPLAST EGE PLASTİK TİCARET VE SANAYİ A.Ş. A GRUBU PAY SAHİPLERİ ÖZEL TOPLANTISINA ÇAĞRI YÖNETİM KURULU BAŞKANLIĞI'NDAN

Şirketimiz A Grubu Pay Sahipleri aşağıdaki gündemi görüşerek karara bağlamak üzere 31 Mart 1997 tarihinde saat 09:30'da Cumhuriyet Bulvarı No:210 İZMİR adresindeki EGE PALAS Oteli'nde toplanacaktır. 31 Mart 1997 tarihinde aynı adreste yapılacak Olağan Genel Kurul Toplantısına ait giriş kartları bu toplantı içinde geçerlidir.

Saygılarımızla,

YÖNETİM KURULU BAŞKANLIĞI

GÜNDEM

1- Açılış, Başkanlık Divanı seçimi ve toplantı tutanağının A Grubu Pay Sahipleri adına imzalanması için Başkanlık Divanına yetki verilmesi

2- 31 Mart 1997 tarihinde toplantıya çağrılmış bulunan Olağan Genel Kurul Toplantı Gündeminin 5ci maddesi gereğince Yönetim Kurulu üyeleri seçileceğinden ve Ana Sözleşmenin 7ci maddesi gereği A Grubu Pay Sahipleri Yönetim Kurulu için yarıdan bir fazla aday göstermek hakkına sahip bulunduklarından söz konusu adayların tespiti ve karara bağlanması.

VEKALETNAME

EGEPLAST EGE PLASTİK TİCARET VE SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ YÖNETİM KURULU BAŞKANLIĞI'NA

Egeplast Egeplastik Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'nin 31 Mart 1997 tarihinde saat 09:30'da Cumhuriyet Bulvarı No:210 İZMİR adresindeki EGE PALAS Oteli'nde yapılacak 1996 takvim yılına ait A Grubu Pay Sahipleri Toplantısında aşağıda belirttiğim görüşler doğrultusunda beni temsile, oy vermeye, teklifte bulunmaya ve gerekli belgeleri imzalamaya yetkili olmak üzere .... vekil tayin ettim.

A)TEMSİL YETKİSİNİN KAPSAMI

(a)Vekil tüm gündem maddeleri için kendi görüşü doğrultusunda oy kullanmaya yetkilidir.

(b)Vekil aşağıdaki talimatlar doğrultusunda gündem maddeleri için oy kullanmaya yetkilidir.

Talimatlar (Özel talimatlar yazılır)

(c)Vekil, şirket yönetiminin önerileri doğrultusunda oy kullanmaya yetkilidir.

Talimatlar (Özel talimatlar)

(d)Toplantıda ortaya çıkabilecek diğer konularda vekil aşağıdaki talimatlar doğrultusunda oy kullanmaya yetkilidir. (Talimat yoksa vekil oyunu serbestçe kullanır)

Talimatlar (Özel talimatlar yazılır)

B) ORTAĞIN SAHİP OLDUĞU HİSSE SENEDİNİN

a)Tertip ve Serisi

b)Numarası

c)Adet-Nominal değeri

d)Oyda imtiyazı olup olmadığı

e)Hamiline-Nama yazılı olduğu

ORTAĞIN:

ADI, SOYADI veya ÜNVANI:.....................................

İMZASI:.....................................

ADRESİ:.....................................

Not:A)Bölümünde, (a), (b) veya (c) olarak belirtilen şıklardan birisi seçilir. (b) ve (d) şıkkı için açıklama yapılır.

Rafineri'de kamu payı azalıyor

19 Temmuz 1997 tarihinde kurulan İstanbul Altın Rafinerisi'nde (İAR) kamunun payı azaltılıyor.

21 Şubat 1997 tarihinde Gold Corporation şirketi ile ortaklık kuran İAR'de İstanbul Altın Borsası'nın (İAB) yüzde 86 olan payı yüzde 5'e kadar çekilerek temel amacı olan özel sektör ağırlıklı yapıya kavuşturulmaya çalışılıyor.

Rafineri'nin Mart sonunda Genel Kurul toplantısının yapılacağını belirten İAB Genel Sekreteri Kaan Rasim Aytoğu, sermayenin 1.5 trilyona çıkartılacağını ifade etti. İAB aracı kurumlarına, kuyumculara rafineriye ortaklık için çağrıda bulunulduğunu hatırlatan Aytoğu, çalışmaların yılsonuna kadar başlayacak rafineride kuyumculuk sektörünün ihtiyaçlarının karşılanacağını söyledi.

YATIRIM FONLARI

A TİPİ FONLAR

	Önceki değer	Dünkü değer
İş Yatırım 2	1.476.372	1.454.725
İş Yatırım 3	621.172	625.768
İş Yatırım 7	166.431	167.404
İnterfon 6	12.158	12.257
İnterfon 7	12.551	12.648
İktisat Yat. 4	1.059.147	1.066.992
Garanti Fon 4	317.472	320.332
Garanti Fon 5	719.622	727.147
Esbank Fon 3	319.286	322.805
Vakıf Hisse	565.521	571.897
Dışbank Beyaz	2.087.573	2.103.465
Dışbank Pembe	550.535	557.038
Tütün Fon 1	487.601	492.301
Finans Fon 2	1.432.823	1.461.223
Finans Fon 4	693.325	707.999
Halk Fon 3	500.724	505.217
Emlak Fon 2	372.787	381.510
Emlak Fon 5	37.513	37.603
Sümer Fon A	17.503	17.667
Ege Fon 2	118.907	122.560
Kalkınma Fon 2	87.742	89.150
Demir Fon 1	306.778	305.351
Toprakbank Fon 1	231.053	235.441
TSKB Uzman Fon	162.871	164.554
Akbank A Tipi	46.390	46.815
Tekstil Fon 3	106.325	106.663
Atafon 1	239.561	241.413
Atafon 3	10.911	11.135
Koçbank Fon 1	349.465	354.149
Koçbank Fon 3	59.258	59.821
Koçbank Fon 5	14.153	14.495
Global Fon	221.158	223.757
Körfez Fon 1	139.544	142.363
Tekfen Fon	121.395	122.456
Etafon 1	21.887	22.048
Kent Fon	64.154	65.155
[illegible]	113.431	115.877
Alternatif Fon 1	58.031	59.516
Halkfon 1	77.754	78.955
Şeker Fon 1	32.093	32.484
Oyakfon 1	43.765	44.277
Eczacıbaşı Fon 2	25.621	25.779
Ekspres Fon 1	25.560	25.708
Genç Hisse Fon	27.111	27.500
Kapital Fon 2	13.215	13.423
Toprakfon 2	15.149	15.287
Tekfen Fon 1	15.323	15.422
Nurol Fon 1	14.788	15.054
Işık Fon 1	12.583	13.049
Alfa Yatırım 3	13.318	13.420
YKY Fon 3	13.759	13.840
Evgin Fon 1	12.937	13.044
Tacirler Fon 1	13.210	13.390
Strateji Menkul	13.331	13.476

B TİPİ FONLAR

	Önceki değer	Dünkü değer
İş Yatırım 1	2.033.440	2.041.976
İş Yatırım 4	326.226	327.162
İş Yatırım 5	165.567	165.635
İş Yatırım 6	694.252	695.291
İnterfon 4	748.047	749.780
İnterfon 5	181.290	181.528
İktisat Yat. 2	598.218	599.848
İktisat Aktif	1.124.536	1.126.681
Garanti Fon 1	2.535.612	2.543.204
Garanti Fon 2	892.712	893.909
Garanti Fon 3	567.717	568.918
Yonca Fon 1	73.423	73.551
Esbank Fon 1	1.724.057	1.727.039
Esbank Fon 2	544.723	545.523
YKB Fon 1	1.589.415	1.592.347
YKB Fon 2	1.832.783	1.835.955
YKB Fon 3	1.735.595	1.738.744
YKB Fon 4	1.381.742	1.383.549
YKB Fon 5	1.224.094	1.225.855
YKB Fon 6	1.650.500	1.652.527
YKB Fon 7	1.620.571	1.621.811
YKB Fon 8	739.466	739.365
YKB Fon 9	656.221	651.325
Vakıf Fon 2	3.813.283	3.803.291
Vakıf Fon 3	752.202	753.102
Vakıf Doğuş	518.057	518.578
Vakıf Fon 6	341.037	341.596
Dışbank Mavi	1.755.072	1.757.305
Tütün Fon 2	374.255	375.840
Tütün Fon 5	37.228	37.278
Finans Fon 3	1.026.176	1.030.147
Finans Fon 5	623.193	624.746
Ziraat Fon 1	1.170.802	1.181.152
Ziraat Fon 2	655.613	656.542
Ziraat Başak F.	550.970	551.648
Ziraat Fon 4	813.705	813.915
Halk Fon 1	655.323	660.563
Halk Fon 2	566.118	566.918
Pamuk Fon 1	722.806	723.755
Pamuk Fon 2	557.400	556.322
Emlak Fon 1	809.101	811.003
Emlak Fon 3	278.593	280.556
Emlak Fon 4	846.534	847.521
Sümer Fon 1	449.253	449.311
Ege Fon 1	454.019	454.607
Kalkınma Fon 1	563.745	563.144
Demir Fon 2	351.715	351.775
Tarış Fon 1	579.500	580.541
Tarış Fon 2	263.137	263.117
Toprakbank Fon 2	30.303	30.368
Etafon	565.592	565.466
TSKB Fon 2	22.077	22.105
Atafon	216.999	217.153
Ak Yatırım Fon	100.673	100.608
Tekstil Fon 1	131.626	131.962
Tekstil Fon 2	106.630	106.617
Atafon 2	15.155	15.162
Koçbank Fon 2	157.628	157.447
Koçbank Fon 4	15.631	15.646
Körfez Fon 2	55.279	55.314
Tepafon	34.642	34.726
Kentfon 2	10.420	10.479
Alternatif Fon 2	36.400	36.507
Alternatif Fon 3	15.224	15.307
Şeker Fon 2	12.166	12.184
Eczacıbaşı Fon 1	57.522	57.601
Ekspres Fon 2	15.420	15.449
SYKB Yatırım 1	33.903	33.924
Genç Fon 2	13.137	13.174
Eko Fon	27.335	27.391
Kapital Fon 1	25.025	25.067
Toprakfon 1	15.214	15.150
MYZ Fon 1	12.439	12.453
Alfa Yatırım 1	12.615	12.619
YKY Fon 1	11.778	11.794
YKY Fon 2	12.545	12.563
Yatırımfon	10.356	10.439

p.76

EKO

Yeni çağın değerlerine uygun A6

BU hafta İtalya'da dünya basınında tanıtılan Audi'n serisi A6, 'Otomobilde Yen Değerler' sloganıyla yola ç A6'lar, bireysel, kalite tutk değişimden korkmayan m hedefliyor.

Peki A6'larda değişen n şey. Tasarım açısından sa otomobillerindeki klasik görünüm ortadan kaldırıl donanımı yeniden tasarla

1.4, 2.4 ve 2.8 olmak üze farklı motor seçeneği bulu A6'nın yeniliklerinden bi

Model	1991
Şahin S	
Şahin	530-550
Doğan S	
Doğan SLX	
Kartal	605-620
Uno S	
Tipo 1.6 SX	
Tempra SX	750-755
Renault 12 Toros	515-535
Renault 9 Broadway	570-710
Renault 9 Spring	
Renault Laguna	
Renault 21 Manager	745-775
Ford Escort CLX 1.6 T H B	
Opel Vectra 1.6 GL	1050-1100
Toyota Corolla 1.6 XL	740-760
Audi 80 2.0 E	
BMW 320 I	2.150-2.350
Honda Civic Sedan Si	
Hyundai Excel GLS	655-650
Lada Samara H/B	435-445
Mazda 323 Sedan	575-615
Mercedes C180	
Nissan Sunny EX	650-700
Volkswagen Passat 1.6 T	

Dün

Or

o k

Size

Yetkili Sa

PROFİ

(0-212) 212 4

Bankalara sıkıyönetim

Sektöre sıkı denetim getiren yasal düzenlemeyle, bankaların içinin boşaltılması engellenecek, tasarruf sahipleri korunacak

Harun Gürek Ankara

Bankalar Yasası'nda yapılan değişiklikler dün Meclis'te kabul edildi. Böylece, hükümetin banka açma ve kapatma yetkisi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'na (Üst Kurul) geçti. Bankaların içini boşaltmada en çok başvurulan yol olan krediler sıkı düzenleme getirildi.

TBMM Genel Kurulu'nda iki gün süren görüşmeler sonunda kabul edilen yasayla Üst Kurul'a Maliye Bakanlığı, Hazine, Merkez Bankası ve SPK'nın aday gösterme yetkisi geri alındı. Üst Kurul üye adaylarının tamamını Hazine'den sorumlu devlet bakanı gösterecek. Üyeleri Bakanlar Kurul'u belirleyecek. Bakanlar Kurulu üyelerden birini başkan, birini de ikinci başkan olarak atayacak.

Kurul 31 Mart'ta

Bakanlar Kurulu'nun atayacağı üyelerden en az üçünün bankacılık alanında 10 yıl deneyim sahibi olması gerekiyor. Kurul üyeleri hiçbir resmi ve özel görev alamayacak; dernek veya vakfın yönetiminde bulunamayacak, konferans bile veremeyecek. Kurul üyeleri atandıkları andan itibaren 30 gün içinde ellerindeki hisse senetleri ve fonları akrabaları dışında birine satmazsa, kurul üyelikleri düşecek. Başkan ve üyeler görevlerinden ayrıldıktan sonra iki yıl süreyle bankalarda görev alamayacak. Kurul başkan ve üyeleri, 31 Mart 2000 tarihinde atanmış olacak. Kurum 31 Ağustos 2000 tarihine kadar faaliyete geçecek.

Yasayla Merkez Bankası Yasası'nda da değişiklik yapıldı. Bu değişiklikle, Üst Kurul faaliyete geçmeden önce bankacılık sektöründe yapılması beklenen operasyon için kaynak yaratıldı.

Operasyona altyapı

Merkez Bankası Yasası'nın 40'ıncı maddesinin II/d bendinde, mali durumu bozulmaya başlayan, kamuoyunda haklarında belirsizlik ve güvensizlik oluşan bankalara, teminat akmak koşuluyla bir yıl vadeli ve azami özkaynaklarının iki katı kadar kredi verilmesi düzenleniyordu. Getirilen yasa değişikliğiyle bu maddedeki teminat, vade ve sınır kaldırıldı.

Ayrıca geçici bir maddeyle Üst Kurul'un bütün yetkileri geçiş sürecinde Bakanlar Kurulu'na verildi. Bu maddeye göre, Bakanlar Kurulu, mali durumu bozulan bankalara, mali durumlarını düzeltmek için kaynak aktarılmasına karar verebilecek.

Ardı ardına gelen iki düzenlemeyle mali durumu bozulan bankaların kapatılması yerine Merkez Bankası'ndan kaynak aktarılarak kurtarılması yolu açıldı.

ÖFK'lar kurtuldu

Faizsiz bankacılık yapan özel finans kurumlarının (ÖFK) kapatılmasından da vazgeçildi. Özel finans kurumları da artık Bankalar Yasası'na tabi olacak. Bankalar gibi karşılık ayırıp, Merkez Bankası'na mevduat sınırının karşılığı yatıracaklar. Bankalar Yasası'na iki yıl içinde uyum sağlayamayan ÖFK'lar kapatılacak.

Yatırımcıya güvence

Bankalardaki tasarrufların sağlanan yüzde 100 devlet güvencesi bir süre daha devam edecek. Hükümet, bu güvenceyi, sektördeki rehabilitasyon süreci tamamlandıktan sonra kademeli olarak kaldırmayı planlıyor. Üst Kurul, bir bankanın varlıklarının taahhütlerini karşılayamadığını, nakit sıkıntısına düştüğünü belirlerse, müdahale edecek ve belli bir süre içinde mali durumunu düzeltmesini isteyecek. Bankanın çok yüksek faizle para toplaması da yasaklanabilecek. Ayrıca, mali durumu bozulan bankaların kapatılması yerine Merkez Bankası'ndan kaynak aktarılarak kurtarılması yolu açıldı.

Kredilere çekidüzen

Bankaların içinin boşaltılmasına neden olan kredilere sınırlama getirildi. Bir bankanın bir şirkete açabileceği kredi miktarı altı yıllık kademeli geçiş döneminde yüzde 50'den yüzde 25'e indirilecek. Banka bir şirkete ancak özkaynağının yüzde 25'i kadar kredi açabilecek. Her türlü gayrinakdi kredi, her türlü iştirak, bankaların satın aldıkları hisse senetleri, verdikleri ödünç paralar, varlıkların satışından doğan vadeli alacaklar, vadesi geçmiş nakdi krediler, ortaklık payları kredi sayılacak. Bankalar grup şirketlerine dolaylı yollardan kredi aktaramayacak.

Yetkiler Üst Kurul'da

Yasayla Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun (Üst Kurul) yetkileri artırıldı. Bankalar Kurulu'na ait olan banka açma kapatma izni Üst Kurul'a devredildi. Hazine Müsteşarlığı'nda olan bankaların şube açma izni de kurula geçti. Bir bankanın yönetiminde söz sahibi olma hakkı sağlayan bütün hisse devirleri kurulun iznine tabi olacak. Dolaylı hisse devirlerinde dahi izin alınması zorunlu. Bir bankanın yönetimine girecek kadar hisse devralanların da siciline bakılacak. Şaibeli, kamuoyunda itibarı olmayan işadamlarının hisse satın alarak banka sahibi olmalarına izin verilmeyecek.

Yöneticiye haciz

Üst Kurul, gerekli önlemleri almayan bankanın faaliyetine son verecek, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devredecek. Fon, bankanın içini boşaltarak, batmasına neden olan sahiplerinin, bankaya dolaylı yollardan sahip olanların, yüzde 10'dan fazla hisseyi elinde tutanların mal bildirimini isteyecek. Fon, bu kişilerle birlikte üst düzey yöneticilerinin malvarlığına mahkeme kararıyla tedbir koyabilecek, haczedebilecek, ayrıca, bankaya verdikleri zararı ödemelerini isteyebilecek. Fon, devraldığı bankanın hisselerini satışa çıkarabilecek, isteyen bir başka bankaya devredebilecek veya birleştirebilecek.

Önal'dan, bankalara söylenti uyarısı

Ekonomiden sorumlu Devlet Bakanı Recep Önal, Bankalar Yasası'ndaki değişikliğin ardından sorunlu bankalarla ilgili operasyon yapılacağı söylentileri üzerine bankaları uyardı.

Önal, dün sabah, Bankalar Birliği Yönetim Kurulu'nu toplantıya çağırdıklarını açıkladı. Bankaları uyarı yardığını ifade eden Önal, şöyle konuştu: "Bankalara yönelik olarak operasyon olacağına ilişkin kulağımıza yaygın söylentiler olduğu geldi. Operasyon için bu değişikliğe gerek yoktu. Bu tür bir operasyon yetkisi Hazine'de vardı, kurul oluşturulunceya kadar da olacak. Değişiklikler kurulun yetkilerine açıklık getirmek için yapıldı. Operasyon için değil. Bazı bankalar mevduat çekmek için bazı bankalar hakkında dedikodu çıkarıyor. Bankalar Birliği, pazartesi günü bankaları uyaracaktır."

GÜNGÖR URAS

Banka sistemi 'bütünü ile' zararda

Bugünlerde banka sistemi ile ilgili ciddi kararlar alınacak. Bu kararlar bütünü ile sistemi önemli biçimde "sallayacak"... Çünkü "yapısal düzenleme" bankaların "başka yönlerden vurgun yediği" bir döneme rastladı.

Bankaların "başka yönlerden yediği" vurgunlar şunlar:

(1) Tahminlerin aksine banka sistemi bütünü ile zararda. Bilançolarında büyük kar gösteren birkaç banka insanları yanıltıyor. (Bankaların nasıl zararda olduğunu yazının son bölümünde anlatacağım.)

(2) 1998 ve 1999 yılındaki durgunluk bankaları etkiledi. Bankaların batık kredileri arttı. Kredilerinin batmayanları da likiditesini kaybetti.

(3) Merkez Bankası'nın Para Programı ve istikrar tedbirleri bankaları etkileyecek. Faiz gelirleri arasında büyük yer alan "Hazine bonosu" faiz gelirleri düşecek. Şimdiye kadar krediye yöneltemedikleri paralarını kolaylıkla Hazine bonosuna yatırıyorlardı. Bundan böyle tüm paralarını Hazine'ye satamayacak. Sayın okuyucularına banka sisteminin bütününün "fotoğrafını" göstermek için yazının altında bir tablo veriyorum. Bu tablo özel sektör ve kamu bankalarının "ABD doları" olarak durumlarını gösteriyor.

(1) Bankaların 1999 Eylül ayı sonunda toplam faiz giderleri 24,5 milyar dolar. Bu faizin büyük kısmı mevduat hesaplarına ödeniyor.

Buna karşılık bankaların kredilerden ve Hazine bonolarından elde ettikleri faiz geliri 23,0 milyar dolar.

(2) Takipteki alacaklardan kayıpları da hesaba katıldığında banka sisteminin, faiz gelir - giderinden 2,0 milyar dolar zarar ettiği görülür.

(3) Faizdeki zarara, bankaların yönetimleri için yapıkları masraflar eklenir ve de vergi yükümlülükleri de hesaba katılır ise, bankaların bankacılık işlemlerinden 1999 Eylül ayı sonundaki zararları 8,4 milyar dolara ulaşır.

(4) Bu 8,4 milyar dolarlık zararın büyük bölümü kamu yönetimindeki ve politikacıların etkisindeki bankaların zararlarıdır.

Anaaaaakkkk... Bazı bankaların "bilanço susleme" teknikleri var. Bilanço susleme demek, "okus - pokus" ile zararı gözden kaçırmak demektir.

Bunun için kamu bankalarının ve politikacıların etkilerindeki bankaların yaptıkları, birbirlerine kredi veriyormuş gibi "al - ver" işlemi yapmaları, böylece kağıt üzerinde gelirleri oluşturmalarıdır. Bunu bilançolarında "Diğer Gelirler" diye gösterirler. İşte bu "Diğer Gelirler" o kadar büyüktür ki, zararı silmiş, bankaları kara geçirmiş gibi yapar.

1999 yılı Eylül ayında banka sisteminin bankacılık işlemlerinden zararı 8,4 milyar dolar iken, 11,0 milyar dolarlık "Diğer Gelirler" sayesinde banka sistemi 2,6 milyar dolar net kar etmiş şeklinde bilanço çıkarılmıştır.

İşte bugünlerde "yapısal düzenleme"nin silfesini yiyecek sistem, böyle bir sistemdir.

(Düzeltme: Dün bu sütunda yayınlanan yazının altındaki Kaynak Devlet Istatistik'in son sütunda yer alan ve Kaynak Hazine'in dağılımını gösteren sütundan 1999 yılına ait değil, 1998 yılına aittir.)

Yeni terminale, çelik gömlek

Sinan Toros İstanbul

Yapım çalışmaları tamamlanmak üzere olan Atatürk Havalimanı yeni Dış Hatlar Terminali ve kalk otoparkı Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından 3 Ocak'ta hizmete açılacak. Terminalin depreme dayanıklı hale getirilmesi için 55 taşıyıcı kolonuna çelik gömlek giydirildi ve sismik kuveti azaltan bilyalı sistem yerleştirildi.

Tepe - Akfen - Vie konsorsiyumu tarafından yap - işlet - devret modeliyle yapılan yeni dış hatlar terminal binası ve kalk otoparkının 2000 yılına yakışan bir eser olarak Türkiye'ye kazandırılacağını belirten Yönetim Kurulu üyesi Sami Şener, depreme karşı da tüm önlemlerin alındığını söyledi.

Sami Şener, 17 Ağustos depreminden sonra İstanbul'da da deprem beklendiği yönündeki açıklamalar üzerine ABD'den sismik kuvvetleri yüzde 85 oranında azaltan cihazlar getirdiklerini anlatarak, şöyle konuştu: "Bu cihazları, çelik konstrüksiyon olan eğik taşıyıcı kolonlar arasına yerleştiriyoruz. Bu cihaz tamamen sürtünmeye dayalı bir teknolojiye sahip."

Şener: Binamızda sorun yok

İnşaatı İstanbul Teknik Üniversitesi'ne (İTÜ) inceletip rapor aldıklarını, ayrıca ABD'li iki profesörün de incelediğini kaydeden Şener, "Binamızda hiçbir sorun olmadığı ortaya çıktı" dedi.

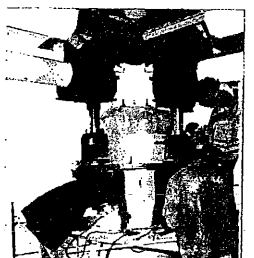

Yeni dışhatlar terminali, 5 milyon dolar harcanarak depreme dayanıklı hale getirildi.

Malatya Tekel deposu yandı

Mikail Pelit Malatya DHA

Malatya'daki Tekel tütün deposunda dün akşam saatlerinde çıkan ve gece boyu devam eden yangında, bin 500 ton tütün kül oldu. Malatya Valisi Mustafa Yıldırım, yangının sabotaj sonucu çıktığının sanıldığını, 25 trilyon liralık maddi zarar meydana geldiğini bildirdi. Tekel'in 16 güvenlik görevlisi gözaltına alındı.

Malatya - Ankara karayolu üzerindeki 17 bin metrekare kapalı alanlı binada saat 16.45 sıralarında yangın başladı. Alevler kısa sürede tüm depoyu sararken, Malatya Belediyesi itfaiye ekipleri müdahale etti.

1899 yılında Almanya'da kurulan Miele, 27 ülkede faaliyet gösteriyor.

Asırlık şirket Miele Türkiye'de faaliyette

Ekonomi Servisi

Dünyada 3 milyar 900 milyon liralık cirosu ve 14 bin 400 çalışanı bulunan Miele Elektrikli Aletler Dış Ticaret ve Pazarlama, İstanbul'da açtığı showroom'la Türkiye'ye merhaba dedi.

Faaliyete yüzyıl önce yaylı makinası üreterek başlayan Miele, bugün 27 ülkede ev aletleri, mutfak mobilyaları, sektörel cihazların üretim ve pazarlamasını yapıyor.

Şirket, 4 milyar dolara yaklaşan cirosunun yüzde 56'sını yurtdışında gerçekleştiriyor. Şirket bu yıl içinde yaklaşık 300 milyon markalık yatırım yapan Miele, İstanbul'dan sonra İzmir ve Ankara'da da yeni showroom'lar açmak üzere genelinde yaygınlaşmayı planlıyor.

Turizm İlanlarında
AVANTAJ GÜNLERİ!
Milliyet'in "Avantaj Günleri" fırsatını değerlendirerek hedef kitlenize doğrudan ulaşın.
Turizm ilanlarınızda, 20 Aralık'ta başlayacak özel indirim avantajlarını kaçırmayın.
MEDYA D
Telefon: (0212) 505 67 30
Milliyet
Basında Güven

Bankaların kârları nasıl oluşuyor

	1998	1999
	Milyon ABD doları	
Faiz geliri	26.292	20 519 23 075
Kredilerden alınan	[illegible]	[illegible]
Menkul Değ. Gel.	[illegible]	[illegible]
Bankalardan	[illegible]	[illegible]
Interbank	[illegible]	[illegible]
Faiz gideri	23.496	17 525 24 518
Mevduata verilen	[illegible]	[illegible]
Alınan krediler	[illegible]	[illegible]
Interbank	[illegible]	[illegible]
Çıkarılan Menkul	[illegible]	[illegible]
Net faiz geliri	2 795	2 994 - 1 443
Tar.dışı gelir/gider	[illegible]	[illegible]
Tak.Alac.Karş. sonrası net faiz Gel.	1 556	2 830 - 2 090
Faiz dışı gelir	- 1 055	960 - 544
Yönetim giderleri	3 878	2 565 2 795
Diğer olağandışı gider/gelir	[illegible]	[illegible]
Diğ. gelirler hariç vergi öncesi kâr	- 5 079	- 2 124 - 5 834
Vergi karşılığı	[illegible]	[illegible]
Net kâr	- 6 750	- 5 176 - 8 465
Diğer gelirler (net)	9 173	6 805 11 372
Vergi öncesi kâr	4 094	4 681 4 138
Vergi [illegible]	[illegible]	[illegible]
Net kâr	2 423	3 628 3 507

Kaynak: Bankalar Birliği

qurulo@milliyet.com.tr

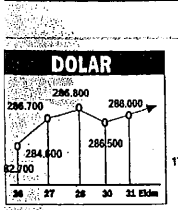

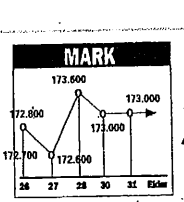

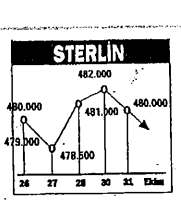

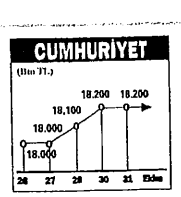

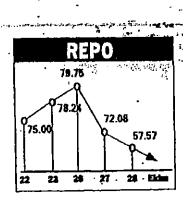

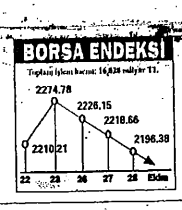

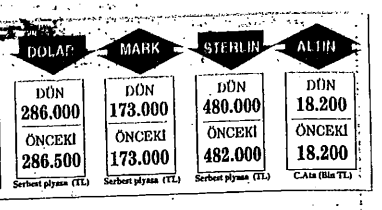

9 ayın yıldızları bankalar

Borsaya 9 aylık bilançolarını gönderen şirketler arasında bankalar yüksek kârlarıyla dikkat çekiyor. İlk üç sırayı Akbank, Garanti ve Demirbank aldı

EKONOMİ SERVİSİ

BORSA'ya 9 aylık bilançolarını gönderen şirketler arasında en yüksek kârda ilk 3 sırayı bankalar aldı. Akbank, 1998'in ilk 9 ayında geçen senenin aynı dönemine göre yüzde 106'lık artışla 133 trilyon 888 milyar lira kâr elde ederken, Garanti Bankası yüzde 128'lik artışla 92 trilyon 72 milyar, Demirbank ise yüzde 70 artışla 28 trilyon 373 milyar lira kâr elde ettiler.

Petrol Ofisi beşinci

Kârlılık sıralamasında Sabancı Holding 22 trilyon 74 milyar liraylа dördüncü, özelleştirilmesi idare mahkemesi tarafından durdurulan Petrol Ofisi de 19 trilyon 441 milyar liraylа beşinci oldular. Alınıcı sıradaki Koç Holding'in kârı ise 1997'nin ilk 9 aylık dönemine göre yüzde 87 yükselerek 19 trilyon 129 milyar lira oldu. Koç Holding bünyesindeki şirketlerden Ford Otosan ise 18 trilyon 897 milyar lira kârla yedinci, Arçelik ise 18 trilyon 295 milyar lira kârla sekizinci oldular.

Geçen senenin aynı dönemine göre kârını en hızlı artıran şirket ise yüzde 5 bin 507'lik artışla EGS Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı (EGS GYO) oldu. EGS GYO'yu yüzde 4 bin 542'lik artışla Tukaş ve yüzde bin 280 artışla Efes Holding izledi. Yüzde binin üzerinde kâr eden diğer firmalar ise, yüzde bin 166 ile Mutlu Akü, yüzde bin 57 ile Gübre Fabrikaları ve yüzde bin 7 ile Ege Gübre oldu.

Önceki senelerde zarar rekortmeni olan ancak otomatik fiyatlandırmanın etkisiyle sürekli kâr eder hale gelen Tüpraş ise geçeri sene açıkladığı 33 trilyon liralık zararın aksine bu sene 58 trilyon lira kâr ettiğini borsaya bildirdi. Bağımsız denetimden geçmemiş 9 aylık bilançosu İMKB'ye ulaşan 254 firmadan 215'i kâr açıklarken, 39'u da zarar açıkladı. Zarar eden firmalar arasında ilk sırayı 13 trilyon 72 milyar liraylа Tofaş Oto Fabrikaları alırken, Erdemir 4 trilyon 958 milyar liraylа ikinci sırada yeraldı.

En çok kâr eden 10 firma (Milyon TL)

S.No	Şirket	1998/9 Net kar	1997 Net kar	Değişim %
1	Akbank	133,888,646	64,840,776	106.49
2	Garanti Bankası	92,072,702	40,215,371	128.95
3	Demirbank	28,373,980	16,622,476	70.70
4	Sabancı Holding	22,074,282	9,440,412	133.83
5	Petrol Ofisi	19,441,933	12,742,127	52.58
6	Koç Holding	19,129,743	10,208,464	87.39
7	Ford Otosan	18,897,512	17,498,121	8.00
8	Arçelik	18,295,461	11,960,823	52.96
9	Dış Bank	17,114,935	5,083,540	236.67
10	Hürriyet Gazetecilik	16,047,274	9,392,164	70.86

SEKA için 30 bin işçi sokaklara döküldü

ÖZELLEŞTİRME kararından sonra SEKA'da başlayan eylem devam ederken, Hükümetin karar iptali işçiyi durdurmaya yetmedi. Yağmura rağmen dün Anıtpark'ta toplanan yaklaşık 30 bin kişi, kararı protesto etti. Mitinge Türk - İş, DİSK ve Hak - İş Sendikası genel başkanları da katıldı.

SEKA işçisine destek amacıyla düzenlenen mitinge, İstanbul, Bursa, Sakarya, Afyon, Tokat illerinden gelen işçilerde katıldı. Polisin geniş güvenlik önlemleri aldığı miting öncesi, alana gelenler tek tek arandı. Dağıtılmak üzere hazırlattırılan bütün bildiriler polis tarafından toplandı. Yağmura rağmen Anıtpark'ta toplanan 30 bin işçi, sürekli slogan atıp, hükümeti eleştirdi. Mitinge milletvekilleri Necati Çelik, Bekir Yurdagül, Osman Pepe, Hayrettin Uzun da katıldı.

Mitingde konuşan DİSK Genel Başkanı Rıdvan Budak, "SEKA'ya uzanan eller kırılsın" sloganlarına karşı, "Yalnız SEKA'ya değil,

Yağan yağmura rağmen 30 bin işçi sürekli slogan atıp, hükümeti eleştirdi.

sosyal devlete, hukuk devletine ve tüm değerlere uzanan eller kırılsın. Sizi böyle görünce 12 Eylül'den beri üzerinize çöken suskunluğu atarak kendinize gelmiş olmanız beni mutlu etti. İş, aş, ekmek isteyenleri bir araya getirdiniz, sizi tebrik ediyorum" dedi.

Türk-İş'ten kınama

Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral de SEKA'yı kapatmak isteyenleri kınayarak, "Bu ülkenin taşına toprağına bir çivi bile çakmadınız. Çakılı çivilerde sökemezsiniz. Yağmur altında gerçekleşen bu miting aslında SEKA'nın düğünüdür. Burada SEKA'nın düğününü yaptık bu davranış diğer işyerlerinde örnek olacaktır" şeklinde konuştu. Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu'da işçinin kararlılığı karşısında Hükümet'in geri adım attığını belirterek, "SEKA'ya sahip çıkmak Cumhuriyete sahip çıkmaktır. 75. yılı kutlayanlar size destek vermiyorsa, inanın bu da en büyük ihanetlerden biridir" dedi.

Yaklaşık 2 saat süren miting sırasında işçiler zaman zaman halay çekti. Dağılım sırasında ellerindeki pankartlarla yürümek isteyen bazı gruplar ile polis arasında tartışma yaşandı.

Yavuz KILIÇ - İbrahim GÜRSEL - Orhan UZUN - KOCAELİ

Memurlar eyleme hazırlanıyor

İdil TÜTÜNCÜ - ANKARA

ANASOL - D Hükümeti'nin 1999 Bütçe Tasarısı ile yılın ilk altı ayı için öngördüğü yüzde 25'lik maaş artışını yetersiz bulan Kamu - Sen bu zam oranının alt maaş grupları için yüzde 60 , üst maaş grupları için yüzde 50 olmasını istiyor. Kamu - Sen , bu isteklerinin yerine getirilmemesi halinde önce bütün il ve ilçelerde eylem yapacak.

Hükümetin yüzde 25'ten yine de vazgeçmemesi halinde ise Ankara'ya Türkiye Kamu Sen Genel Sekreteri Şuayip Özcan, Hükümetin öngördüğü memura 1999'un ilk altı ayında yapılacak yüzde 25 oranındaki ücret artışının yeterli olmayacağını belirtti.

Yüzde 60 zam

1999'da seçim yapılacağını, bu nedenle hükümetin açıkladığı enflasyon oranının tutmayacağını ileri süren Özcan, "1999'da enflasyon oranının yüzde 90'ın altında olmayacağı düşünüldürse, alt maaş grubundaki memurlara yüzde 60, üst maaş sağlanmalıdır" dedi.

Bu isteklerinin yerine getirilmemesi halinde değişik eylem planları gerçekleştirecceklerini bildiren Özcan, her ay yeni bir eylem planı hazırlayacaklarını belirtti.

Kamu - Sen olarak hazırladıkları eylem planına göre, 12, 19 ve 26 Kasım günleri bütün il ve ilçelerde kitlesel eylemler yapılacağını belirten Özcan , hükümetin duyarsızlığını sürdürmesi halinde 12-13 Aralık tarihlerinde bütün illerden Ankara'ya yürüyüş ve

KÂR EDENLER (Milyon TL)

S.NO	ŞİRKET	1998/9 NET KÂR	1997 NET KÂR	DEĞİŞİM %
1	EGS GYO	2,694,772	48,056	5,507.57
2	Tukaş	467,457	10,069	4,542.54
3	Efes Holding	1,963,052	120,488	1,280.26
4	Mutlu Akü	261,594	20,657	1,166.37
5	Gübre Fabrikaları	826,084	71,396	1,057.05
6	Ege Gübre	454,774	41,080	1,007.04
7	Kipa	1,114,101	121,676	815.63
8	Trans-Türk Holding	344,401	41,377	732.35
9	Bak Ambalaj	480,783	56,148	624.48
10	Benvit	3,644,296	530,011	587.59
11	Yapı Kredi Koray	1,479,891	220,301	571.76
12	Ditaş Doğan	458,144	89,094	411.98
13	Işıklar Ambalaj	1,460,638	305,021	378.86
14	CBS Printaş	168,285	35,854	369.36
15	Migros	7,776,743	1,916,322	305.82
16	Yapı Kredi F. Kir.	2,506,658	668,268	275.10
17	Deva Holding	631,107	169,147	273.11
18	İdaş	846,762	237,001	257.28
19	Eczacıbaşı Yat.	863,968	166,545	238.83
20	Dış Bank	17,114,935	5,083,540	236.67
21	Sedaş İplik	1,160,699	49,236	226.39
22	Öz Finans Factoring	901,694	278,661	223.58
23	Vakko Tekstil	1,299,352	402,317	222.97
24	Afyon Çimento	600,581	189,763	216.49
25	Ege Endüstri	1,668,672	530,291	214.67
26	Lafarge Aslan Çimento	1,213,567	388,905	212.05
27	Adana Tarım Tevkifatçılık	1,210,635	401,567	201.48
28	Sabah Yayıncılık	2,690,014	903,938	197.59
29	Kılınsazan Kılıma	963,677	331,766	190.47
30	Tekstilbank	8,080,478	2,801,611	188.42
31	Güney Biracılık	1,743,854	604,928	188.27
32	Oyka Nğde Çim.	1,394,650	506,114	177.20
33	Bestel	11,237,709	4,138,216	171.56
34	Sabah Pazarlama	304,741	113,965	167.40
35	İhlas Holding	3,015,602	1,132,475	166.28
36	Enka Holding	1,708,395	648,678	164.18
37	Kütahya Porselen	666,835	259,321	157.15
38	Feniş Alüminyum	430,152	170,345	152.67
39	Mardin Çimento	1,802,695	737,515	144.43
40	Marmaris Altınyunus	279,244	114,617	143.63
41	Ünal Tarım Ürünleri	312,009	131,859	136.62
42	Pastavilla	358,098	153,058	133.96
43	Sabancı Holding	22,074,282	9,440,412	133.83
44	Altınyıldız	1,851,836	805,314	129.95
45	Garanti Bankası	92,072,702	40,215,371	128.95
46	Demişaş	854,912	373,640	128.81
47	Anadolu Sigorta	5,152,870	2,253,038	128.71
48	Konya Çimento	1,875,507	821,407	128.33
49	Vakıf Gayrimenkul	402,318	178,804	125.01
50	Servo Kütahya	131,704	59,273	122.20
51	Akçansa	8,056,316	3,632,976	121.76
52	Ceylan Giyim	185,259	83,930	120.73
53	Net Holding	2,431,573	1,107,070	119.64
54	Bosch Fren	950,587	439,880	116.10
55	İktisat F. Kir.	1,101,962	510,017	116.00
56	Erbosan	711,285	329,994	115.85
57	Finans Leasing	2,349,127	1,092,046	115.11
58	Penguen Gıda	586,181	285,054	113.61
59	Milpa	1,683,176	801,429	110.02
60	Toprak Factoring	1,952,938	931,218	109.72
61	Adana Çimento	3,627,333	1,745,910	107.76
62	Aygaz	5,292,380	2,549,380	107.57
63	Akbank	133,888,646	64,840,776	106.49
64	Alarko Carrier	3,215,583	1,564,401	105.55
65	Toprak Fin.Kir.	2,865,866	1,401,100	104.89
66	Anadolu Biracılık	786,756	385,084	104.31
67	Rant Fin. Kir.	1,069,195	524,698	103.81
68	Milliyet Gazetecilik	2,325,745	1,161,675	100.21
69	Tuborg	372,271	186,089	100.05
70	Ünye Çimento	2,167,271	1,107,688	95.66
71	Ege Biracılık	3,891,081	1,998,743	94.68
72	Kristal Kola	869,913	460,016	89.10
73	Koç Holding	19,129,743	10,208,464	87.39
74	İzdemir	450,810	241,057	86.02
75	Anadolu Gıda	2,019,479	1,089,230	85.40
76	Adel Kalemcilik	1,049,111	566,703	85.13
77	Makine Takım	702,992	379,769	85.11
78	Metemteks	533,584	289,013	84.62
79	Alarko G.Y.O	4,260,758	2,367,963	79.93
80	Bardan Tekstil	719,753	403,443	78.40
81	Merko Gıda	518,035	302,649	71.17
82	Hürriyet Gazetecilik	16,047,274	9,392,164	70.86
83	Demirbank	28,373,980	16,622,476	70.70
84	Çimsa	4,482,130	2,632,910	70.23
85	Yataş	2,208,885	1,303,372	69.47
86	Aselsan	2,118,442	1,255,689	68.71
87	EGS Dış Ticaret	1,180,230	703,608	67.74
88	Alarko Holding	1,590,403	954,114	66.69
89	Bursa Çimento	2,927,969	1,780,098	64.48
90	Aktaş Elektrik	4,828,301	2,957,593	63.25
91	Aksigorta	4,678,012	2,881,760	62.33
92	Trakya Cam	3,276,501	2,028,637	61.51
93	Döktaş	1,164,601	730,374	59.45
94	Eczacıbaşı	807,482	520,795	55.05
95	Mermerİş Mrtı	931,706	602,219	54.71
96	Arçelik	18,295,461	11,960,823	52.96
97	Petrol Ofisi	19,441,933	12,742,127	52.58
98	Sarkuysan	3,246,647	2,144,770	51.38
99	Uşak Seramik	1,321,383	880,261	51.24
100	Yünsa	1,424,683	942,451	51.17
101	Pef Profilo	3,942,483	2,610,702	51.01
102	Esem Spor	1,406,748	933,899	50.63
103	Anadolu Cam	152,902	101,862	50.11
104	Uzel Makina	9,610,888	6,415,036	49.82
105	Göltaş	3,060,043	2,077,137	47.32
106	Tansaş	949,301	655,745	44.77
107	Turcas Petrol	2,705,354	1,890,040	43.14
108	Ardem	4,490,014	3,145,250	42.76
109	Pınar Süt	1,076,394	761,684	41.32
110	Kartonsan	4,007,508	2,837,785	41.22
111	Borusan	1,141,961	810,903	40.83
112	Anadolu Isuzu	4,443,301	3,210,603	38.39
113	Ükl	722,580	523,306	38.08
114	Aksu İplik	822,830	603,301	36.39
115	Hektaş	870,149	660,696	31.70
116	Usaş	4,793,172	3,651,264	31.27
117	Aktif Finans	905,575	692,704	30.73
118	Bolu Çimento	2,217,688	1,700,187	30.44
119	Pınar Et	889,492	686,534	29.56
120	Borusan Yat.	956,454	738,794	29.46
121	Yaşaş	2,182,542	1,779,334	22.66
122	Çukurova Elektrik	10,394,483	8,577,694	21.18
123	Persan	642,596	534,441	20.24
124	Commercial Union	430,674	362,041	18.96
125	Nergis Holding	1,482,243	1,246,786	18.89
126	Eczacıbaşı Yapı	463,087	392,388	18.02
127	Bossa	1,443,347	1,225,064	17.82
128	Net Turizm	1,365,422	1,167,472	16.96
129	Beko	3,662,602	3,131,943	16.94
130	Bağfaş	1,799,734	1,539,141	16.93
131	Çelebi	1,275,884	1,100,290	15.95
132	Köyaş Tekstil (*)	686,197	600,603	14.25
133	İhlas Ev Aletleri	431,225	384,740	12.08
134	Şişe Cam	3,229,945	2,890,454	11.75
135	Gentaş	845,966	761,579	11.08
135	Ford Otosan	18,897,512	17,498,121	8.00
136	Intema	88,736	83,066	6.80
137	Güneş Sigorta	2,920,080	2,746,102	6.34
138	Kav	409,100	391,699	4.44
139	Akın Tekstil	603,604	579,235	4.21
140	Çelikhalat	293,985	284,210	3.44
141	Konfrut Gıda	104,572	101,495	3.03
142	Kelebek	327,424	318,946	2.66
143	Egeplast	655,984	641,032	2.33
144	Tire Kutsan	412,466	411,268	0.29
145	Burçelik	208,520	208,113	0.20
146	Brisa	7,949,870	8,020,011	-0.87
147	Vakıf Fin.Kir.	405,423	428,662	-5.42
148	Aksa	7,533,064	8,219,458	-8.35
149	Halk Sigorta	2,364,960	2,592,073	-8.76
150	Alcatel Teletaş	4,430,334	4,987,893	-11.16
151	CBS Boya	29,930	33,852	-11.59
152	Ata Yat.Ort.	85,083	97,106	-12.38
153	İş Yatırım	896,753	1,084,714	-17.33
154	Sökaa	403,670	497,827	-18.91
155	Tat Konserve	732,207	909,181	-19.47
156	Batı Çimento	3,287,878	4,151,726	-20.80
157	Egeser Giyim	503,410	638,756	-21.19
158	Good - Year	2,990,151	3,804,311	-21.40
159	Çimbeton (*)	116,172	152,957	-24.05
160	Eczacıbaşı İlaç	953,632	1,269,067	-24.86
161	Petkim	14,293,281	19,214,156	-25.61
162	Pınar Un	43,896	59,401	-26.12
163	İMP	320,361	439,748	-27.15
164	Dardanel	355,396	503,320	-29.39
165	Pimaş	645,418	927,928	-30.45
166	Apeks Dış Ticaret	205,601	301,492	-31.81
167	Kordsa	2,159,554	3,184,022	-32.18
168	T.Demir Döküm	668,951	1,074,389	-37.73
169	Marshall	1,360,194	2,187,408	-37.82
170	Kibar Menkul Değ.	2,423,304	3,919,996	-38.18
171	Mazhar Zorlu Holding	146,971	240,142	-38.80
172	Facto Finans	94,836	157,001	-39.60
173	Ver Et (*)	34,553	61,893	-44.17
174	Borova Yapı	1,514,942	2,708,644	-44.14
175	Sasa	4,890,287	9,088,903	-46.19
176	Kent Gıda	1,113,530	2,107,781	-47.17
177	Sönmez Pamuklu	158,987	311,533	-48.97
178	Ege Profil	266,268	547,371	-51.54
179	Çarşı	254,449	551,425	-53.86
180	Hazneciler Tuğla	127,223	282,758	-55.01
181	Kerevitaş Gıda	117,338	262,235	-55.33
182	Erdyar Biracılık	221,555	535,454	-58.62
183	Akal Tekstil	556,492	1,382,474	-59.75
184	Meret	69,377	174,205	-60.18
185	Frigo Pak	46,515	120,394	-61.36
186	Mensa	317,315	841,174	-62.28
187	Lüks Kadife	115,907	316,614	-63.39
188	Adana	41,416	115,134	-64.03
189	Eminiş Ambalaj	13,304	40,019	-66.76
190	Raks Elektronik	561,660	1,693,664	-66.83
191	Türkteks Tekstil	72,313	251,681	-71.27
192	Sifaş	143,112	511,098	-72.16
193	Polyteks	42,956	161,959	-73.48
194	Netaş	1,034,540	4,420,210	-76.60
195	Garanti Yat.Ort.	45,855	221,316	-79.28
196	Ceytaş Tekstil	37,334	189,547	-80.30
197	Alternatif Y.O.	31,379	163,283	-80.78
198	Vakıf Y. Ort.	30,617	160,718	-80.95
199	Intermedya	7,000	39,560	-82.29
200	Ege Seramik	127,038	823,083	-84.57
201	Aral Tekstil	29,605	285,675	-89.64
202	Gorbon İşıl	2,577	25,153	-89.75
203	Sönmez Filament	118,415	1,562,135	-92.42
204	Raks Ev Aletleri	10,280	138,392	-92.57
205	Boyasan Tekstil	14,876	304,783	-95.13
206	Avrasya Y.O.	648	256,875	-99.75

ZARAR EDENLER (Milyon TL)

S.NO	ŞİRKET	1998/9 NET KÂR	1997 NET KÂR
1	Tofaş Oto Fab.	-13,072,261	6,570,540
2	Erdemir	-4,958,075	394,929
3	Bayraklı Boya	-1,479,897	497,450
4	Park Tekstil	-1,200,365	675,963
5	Bisaş Tekstil	-1,152,040	259,485
6	Tofaş Oto Ticaret	-893,424	1,541,242
7	Teteks	-589,616	116,955
8	Gümüşsuyu Hal	-523,040	630,808
9	Duran Ofset	-509,261	-64,097
10	Doğusan	-481,977	-84,179
11	Okan Tekstil	-453,502	-5,099
12	Emsan Beşyıldız	-414,931	197,414
13	Demir - Ex	-404,349	-499,225
14	Kapez Elektrik	-384,653	3,694,026
15	Emsan Paslanmaz	-329,716	336,630
16	Viking Kağıt	-315,053	-29,078
17	Olmuksa	-249,558	321,559
18	Evren Y.O.	-247,966	813,215
19	Magas Boya	-242,602	112,880
20	Atlas Y.O.	-243,749	558,868
21	Global Y.O.	-214,037	501,314
22	Çemtaş	-191,469	882,841
23	Kaplamin	-170,211	-23,419
24	Petrokent Turizm	-158,371	-114,294
25	Konfeksa	-154,199	56,894
26	Rey Sigorta	-134,452	806,408
27	Atlantis Y.O.	-113,476	292,721
28	Yapı Kredi Yat.Ort.	-89,580	325,578
29	Pınar Su	-83,929	-150,460
30	Finans Y.O.	-74,521	493,069
31	M.Yılmaz Y.O.	-69,700	116,914
32	Demir Y.Ort.	-59,297	-78,760
33	Denizli Cam	-48,648	-101,714
34	Bumereng Y.O.	-41,900	-96,731
35	Edip İplik	-31,962	-70,325
36	Taç Yat.Ort.	-24,835	-205,247
37	Altınyunus Çeşme	-13,487	-11,072

ZARARDAN KÂR'A GEÇENLER (Milyon TL)

S.NO	ŞİRKET	1998/9 NET KÂR	1997 NET KÂR
1	Tüpraş	58,071,352	-33,399,212
2	Çimentaş (*)	449,944	-379,183
3	Otokar	253,103	-80,048
4	Bugün Yayıncılık	87,254	-391,470
5	Selçuk Gıda	84,174	-33,343
6	Söktaş	16,193	-5,819

BORSAYA YENİ GİRENLER (Milyon TL)

S.NO	ŞİRKET	1998/9 NET KÂR
1	Alfa Menkul	531,428
2	Emek Elektrik (**)	110,784
3	Kardemir	-613,422
4	Osmanlı Gayrimenkul (**)	156673
5	Ünlü Y. Ort.	-146.174

Milliyet İŞ YAŞAMI
Pazar 20 NİSAN 1997 Sayı:20

BU HAFTA...

BAYRAMINIZ KUTLU OLSUN

Hedef, standartları yükseltmek

İnsan Kaynakları Yönetimi Danışmanlığı konusunda Türkiye'nin sayılı şirketlerinden biri olan Profil Danışmanlık'ın Genel Müdürü ve ortaklarından Ayşe Öztuna'ya göre, Profil'in hedefi; insanları yalnızca iş hayatında değil, özel yaşamlarında da yükseltebilmek ve daha anlamlı şeyler için yaşadıklarını hissetmelerini sağlamak. (Haberi 5. sayfada)

Başarı için heyecan şart

"Başardaki en önemli husus heyecandır" diyen Wendy's Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Ahmet Sayman'a göre heyecan çalışanların önüne hedefler koyarak sağlanır. Hedef, görev ve yetkilendirme tamamlandığında ise arkadan takdir ve başarı gelir. (Haberi 5. sayfada)

Yüzyılı aşkın saltanat: Singer...

Üstünü daha çok dikiş makineleri ile kamulaşsa da, beyaz eşya, elektronik eşya, mobilya, küçük ev aletleri ve su filtreleri derken; Singer rüzgarları güçleniyor... Singer Pazarlama Müdürü Zeynep Güheşci ile söyleşi... (Haberi 6. sayfada)

Öykülerle tedavi olabilirsiniz!

Hangisini sıradaş olarak istersiniz? Hiç birşeyi kendisine saklayamayanı mı, sözlerinize sabun köpüğü kadar değer vermeyeni mi, yoksa sözlerinizi güvenilir biçimde saklayanı mı? Nossrat Peseschkian'ın "Doğu Hikayeleri ile Psikoterapi" adlı kitabı, okuyucuları öykülerle tedavi öneriyor ve birbirinden ilginç 100 küçük öykü ile çok çarpıcı örnekler sunuyor. Kitaptaki her hikayeden bir sonuç çıkıyor ve bu sonuçların tedavi edebileceği savunuluyor. Doğu mitoslarından alınacak dersler çok... (Haberi 2. sayfada)

Procter & Gamble İnsan Kaynakları Müdürü Atilla Akıncı'ya kulak verin;

İş değil, kariyer arayın!

1837 yılında kurulan ve bugün 68 ülkede 300'ün üzerinde mamül üreterek, bunları 140'dan fazla ülkede pazarlayan dev bir çok uluslu şirket Procter & Gamble... 103 binin üzerinde personel çalıştıran şirketin Türkiye'de ikisi Eczacıbaşı Holding ile ortak olmak üzere üç şirketi bulunuyor. Türkiye'de pazarlanan ürünleri; Ariel, Alo, Ace, Mintax, Blendax, Rejoice, Pantene, Old Spice, Ellen Betrix, Max Factor, Clearasil, Orkid, Prima, İpana ve Vicks... "Ürünlerimiz tüm dünyada çok iyi bilinmesine karşın, şirket ismi yeterince bilinmemekte" diyen İnsan Kaynakları Müdürü Atilla Akıncı'ya göre bunun sebebi, müşterilerinin ürünlerini satın almaları ve şirket isminin bu ürünlerde kullanılmaması. (Fotoğraflar: Refik ONGAN)

Akıncı "Unutulmamalı ki, sadece iş aranmıyor, kariyer için karar veriliyor. Üç-beş ay geç iş bulmak, yanlış işe girmekten çok daha iyidir." diyor.

ÇAĞAN ŞANAD

"Yirmi yılı aşkın bir süredir insan kaynaklarını yöneticiliği yapmaktayım. Bu süre içerisinde beni en çok kaygılandıran hususlardan birisi, iş başvurusunda bulunan adayların iş görüşmeleri konusundaki eğitimsizliği oldu." diyen Procter & Gamble İnsan Kaynakları Müdürü Atilla Akıncı'ya göre gençler, iş görüşmeleri sırasında pek başarılı olamıyorlar. Akıncı, "Öğrencilerini çalışma hayatına yetiştirme amacıyla eğitim veren meslek liseleri ve yüksek okullar, hatta ihtisas programları uygulayan üniversiteler, bu ana amaçlarını gözardı eden bir eğitim sistemi uyguluyorlar" diyor ve devam ediyor:

"Bu durum okul bitirme dönemlerinde gençlerimizi endişeye itmekte ve hatta psikolojik değişimlere sürüklemektedir. Bazı önde gelen üniversitelerimizin son yıllarda kariyer günleri düzenleyerek iş yerleri ve öğrencileri biraraya getirdiklerini görüyoruz. Bu çok olumlu bir gelişim. Ancak, kendisini nasıl tanıtacağı, görüşmelerde nasıl davranacağı konusunda eğitimsiz olan öğrenciler bu görüşmeler sonucunda demoralize olabiliyorlar."

Akıncı için başarılı iş görüşmesi; ne olursa olsun hedeflenen işe seçilmek demek değil, işin belirlenen özellikleri ile adayın beklentilerinin en yüksek düzeyde ortaya konulması ve iki tarafça da yeterince anlaşılması demek. Atilla Akıncı'ya göre başarının sırrı; gerçekte mevcut olumlu yanların kısa görüşme sürecinde ortaya konulmasında, kendine güvende, gerektiğinde kendini eleştirmekte, sorulara rahat cevap vermekte, verilen cevaplarla gözlerdeki samimiyetin bütünleşmesinde, söz konusu pozisyona istekli olunduğunun hissettirilmesinde, dış görünüşte, iletişim yeteneğinde... Akıncı bu konudaki görüşlerini şöyle dile getiriyor: "Unutulmamalı ki, sadece iş aranmıyor; kariyer için karar veriliyor. Üç-beş ay geç iş bulmak, yanlış işe girmekten çok daha iyidir. Kendisini iyi tahlil edip, doğrularda istar edenler, beklentilerine uygun iş bulmada en önemli aşamayı gerçekleştirmiş olacaklardır."

İnsan Kaynakları alanında Procter & Gamble'ın kendine özgü ve tüm çalışanlar olarak gurur duydukları bazı prensiplere sahip olduğunu belirten Akıncı, sözlerine şöyle devam ediyor:

"Organizasyon içinden yükselme, bence bunların en önemlisidir. Bizler yeni mezun gençlerimizin en iyilerini işe alıp, kendi yönetim anlayışımız uyarınca eğiterek yönetimin üst kademelerine hazırlarız. Procter & Gamble'ın gerek işe girişlerde, gerekse işe alınan personelin eğitiminde en iyisini yapmayı hedefleyen bir insan kaynakları yönetim anlayışı vardır. Üniversitelerin çeşitli alanlarından mezun olan elemanlarda aradığımız ortak özellikler ise şunlar; bir, iş bitirici olmaları; yani, kendilerine hedefler seçip o hedeflere ulaşabileceği amaç edinmeleri. İki, stratejik ve analitik düşünme yeteneğine sahip olmaları; bunlar aradığımız vazgeçilmez özellikler. Üç, kendini ifade edebilme yeteneğine sahip olmaları; fikirlerini serbestçe, demokratik bir ortamda savunabilme özelliği... Bunlar Procter & Gamble'da çalışabilmenin aranan şartlarıdır".

Yığıntı hastalığından kurtulun...

Tomar tomar kağıtlar, dosyalar, büyük, küçük, eski, yeni. Bu yığıntının altında hangi iş bitirilebilir ki? O masanın arkasındaki şahıs meşgul görünüyor olabilir, ama acaba iş gerçekten yapılıyor mu? Her şeyi ortada bırakarak bütün bitmemiş işleri gözümüzün önüne yayılmış görebiliriz, ama ne yazık ki başkaları da görür."

"Masanız, zaman kazandıran bir çalışma aleti haline getirin" diyen Ray Josephs'e göre kilit evreler olan "düşünme, planlama, düzenleme ve programlama" pek çok değişik mekanda yapılabilir, ama günlük çalışmanız genellikle büronuzdaki masada veya bir başka çalışma alanında yaparsınız. Eğer bir masaya sahipseniz, yapmanız gereken; onu, en etkin biçimde kullanmaktır.

Yığıntı hastalığı

Jeffrey Mayer'in Cosmopolitan'da tanımladığı gibi, "Bir çamaşır makinesinin kurutmasından çıkmış ya da birazdan önce bir çöp kamyonu yükünü oraya boşaltmış gibi duran bürolara siz de rastlamışsınızdır herhalde. Masada, yerde, kanepede, her yerde yığın halinde duran kağıtlar görürsünüz. Gazeteler, dergiler, kitaplar, pembe telefon kağıtları, sarı, mavi, yeşil bloknotlar. Dosyalar, kağıtlar, büyük, küçük, eski, yeni. O masanın arkasındaki şahıs meşgul görünüyor olabilir, ama acaba iş gerçekten yapılıyor mu? Karmakarışık masa üstlerinin ve dosyaların nedeni, bir şeyi bir yere koyup sonra bulmama korkusudur. Ya da unutacağımızı düşünmenizdir. Her şeyi ortada bırakarak bütün bitmemiş işleri gözümüzün önüne yayılmış görebiliriz, ama başkaları da görür."

Küçük bir masanız varsa ve düzensiz biriyseniz, masanız karışık duracaktır. Bes katı büyük masa da alsanız, yine onun da tamamı dağınık olacaktır. Çözüm için biraz disiplin ve yeni alışkanlıklar edinmek yeterlidir.

Dağınıklığa karşı beş kolay adım

1 Yüzyüze olduğumuz sorunla uğraşmak için kendinize belirli bir zaman dilimi koyun. Bu iş için mesai sonrasında birkaç saati harcamaya hazır olun.

2 "Salam" tekniğini kullanın. Temizlik hareketini "ince dilimlere" ayırın. Örneğin, sadece masanın üstünü ya da bir çekmeceyi temizleyip gerisini sonraya bırakın.

3. Çok gerekli olmayan şeyleri ayırın. Fotoğrafların, küçük aletlerin ve diğer ayıklayacağınız ayıklayıcı için yoktur. Kitaplar, dergiler ve çalışmak için gerekli olmayan eski raporlar uzaklaştırılmalıdır. Pek çok masanın üzeri, "belki bir gün kullanırım" umuduyla tutulan, ama aslında nadiren kullanılan şeylerle doludur.

4. Büronun bir köşesine bir kaç kitap rafı koyun. Raflar için cazibeyi ve masa arkasında bir. Böylelikle onlara yerinizden kalkmadan ulaşabilirsiniz.

5. Bütün dağınık kağıtları tek bir dosyada ya da bir kutuda toplayın. Her parçayı değerlendirin. Geçen ay mı kullanılmıştı? Bir daha ne zaman kullanırsınız? Bir parçayı atmaya karar verirseniz, bunun en kötü sonucu ne olur? Mümkün olduğunca fazla şey atın. Bazı parçalar konusunda emin değilseniz, bunları kullanılmayanlar deposuna kaldırın, belirli bir zamanda bunlara ilgilenmek üzere düzenlevicinize bir not düşün ve tarihine göre, net bir biçimde isaretlenmis dosyalara kaldırın

Çöp sepeti sanatı

"Gözle erkin görünmeyecek büyüklükte bir çöp sepeti edinin. Sepet sizin kullanımınıza uygun olmalı kapacını ya da iç dekorasyonunuzun kapsılerine değil. Bazıları için çöpe atmak kesin bir davranıştır. Bazılarında ise değişik bir endişe artısı vardır. kağıtlarla olan duygusal bağınızı yenmeye çalışın ve atıs zevkinizi başkalarına yollayarak bu sarsıntıdan kurtulmaya çalışmayın. Masa düzenleme alışkanlığınız olmaya başladıkça, iş bitirme kapasitenizde hem niceliksel, hem de niteliksel bir artış sezeceksiniz ve daha az zamanda daha çok iş yapabileceksiniz."

Bu arada yeniden masanızın üstünü görebilmek güzel değil mi?

(Kariyer Zamanı Yönetimi Ray Josephs, Epsilon Yayıncılık)

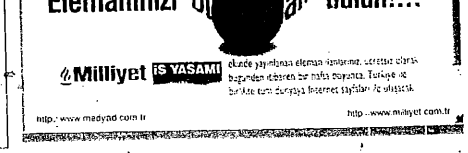

13 OCAK 1988 p.80

Mutlu bir ailenin profili

Fransa ile Kıbrıs pürüzü

Ünlüsüz Sokak

Tüccar hırsızlar...

22 SAVAŞ 2.2 milyon ölü

"PROFİLO" ile çizilir.

P.81

Radikaller bildiri yayınladı

SHP'DE HAREKET

ANKARA ÖZEL

SOL kanadın ikiye bölünmesinden sonra SHP'de yeni bir oluşum meydana geldi ve bu oluşum parti içinde hareketliliği de beraberinde getirdi. Kemal Anadol ve arkadaşlarıyla yollan ayrılan 20 sol kanat milletvekili yayınladıkları bir bildiri ile Başkal yönetimini suçladılar ve yönetimin partiyi yabancı çıkarlarından ötürü sınırlar. Bu bildiride adı geçen 23 milletvekili daha sonra imzalarını geri aldılar.

Sol kanat içinde başlayan tartışma çıkışları ayrılıklı ve taşlamalı Kemal Anadol ve 12 milletvekili dışında Doğu ve Kuzeydoğu milletvekillerinin oluşturduğu grubun yemeğinde kalliyeye yol yakınının ayrılığını ve kanadın ikiye bölündüğünü açıklamışlardı. Sol kanat içindeki hareketlilik, bu gelişmeye doruk noktasına ulaşırken, Anadol cephesinden ayrılan ve önelde toplantı yapan 20 sol kanat milletvekili dün bir bildiri yayınladılar. Kendilerine "radikaller" adı verilen bu milletvekillerinin bildirisi, İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Eren tarafından basına dağıtıldı. Bildiride isimleri geçen Adana Milletvekili Cavit Kaygel Canver, Tuncel Milletvekili Orhan Veli Yıldırım ve İstanbul Milletvekili Yaşar Cengel, imzalarını geri aldıklarını bildirdiler.

Sol kanat içindeki bölünme sonrası oluşan diğer kanadın önderlerinden Kemal Anadol da, Milliyet'e yaptığı açıklamada, partiyi içinde ülkeyi kaygadan ve böyle bir çöküntüden yana olmadıklarını söyledi.

Demirel, Reuter'e demeç verdi:

"Halk, korkuyor"

DIŞ HABERLER SERVİSİ

DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel, 12 Eylül 1980'den sonra değişiklik olan halkın büyük bir bölümünün hâlâ devlete korkuyla baktığını söyledi.

Demirel, İngiliz Reuter ajansına yaptığı açıklamada, hâlâ 1961 Sivil-asker dengesini tesisin sürdüğünü ve çözülmediğini ileri sürdü.

DYP lideri, seçim yasası ile ilgili olarak, "ANAP'ın bugün ikilerde olmasının gerekir. Seçim Yasası ne ki değişikleri gibi değildir. Yasa değil, ikilere oy veriyor" dedi. Demirel'in iki ker ikilerdan vazgeçtiklerini belirten Rönesans, DYP ve SHP'nin de çoğunluk için ANAP'la programda halkın önüne çıkamadığını söyledi.

SÖZ ÇİZGİNİN — Turhan Selçuk

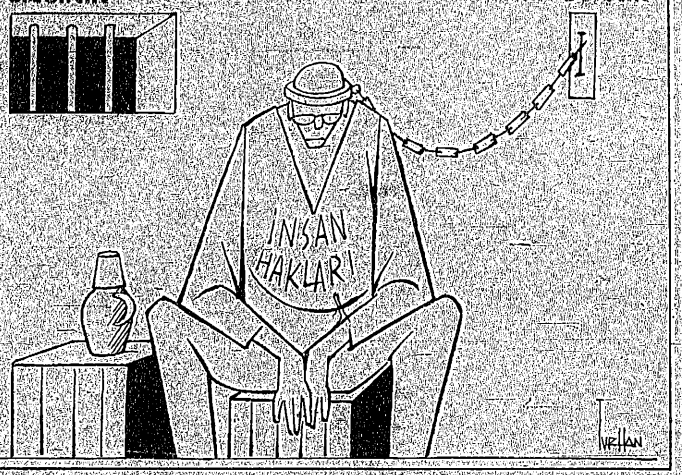

● Özal'dan, Dalan, Altınsoy ve Özfatura'ya övgü

"3 başkanı beğeniyorum"

● Cumhurbaşkanı Kenan Evren ile haftalık görüşmeden çıkan Özal, gazetecilerin çeşitli konulardaki sorularını yanıtladı

ANKARA ÖZEL

BAŞBAKAN Turgut Özal, dün Cumhurbaşkanı Kenan Evren'le haftalık görüşmesini yaptı. Özal, görüşmeden sonra düzenlediği basın toplantısında ekonomiden türbana kadar birçok konudaki görüşlerini anlattı. Başbakan, toplantının sonunda gazetecilerin sorularını cevaplandırırken öğrencilere ve nüshalı ülkenin tahrik etmeye çalışan çevreler olduğuna bildirdi.

Türkiye'nin IMF'nin verdiği reçeteyi uygulamadığını, ancak kendine özgü ekonomik kararlar aldığını ve bu nedenle hem Dünya Bankası, hem de IMF tarafından örnek bir ülke olarak gösterildiğini kaydeden Özal, belediye seçimlerinde imrizer adayı gösterilecek belediye başkanlarının belirlenmesinde yetkinin MKYK'de olduğunu kaydetti. Özal bu yönde görüşlerinin ilk kez, Mehmet Aflatuny ve Burhan Özfatura'yı değerlendirirken açıklandığını belirtti.

'ARAFAT BİZE DANIŞTI'

1,5 saat süren haftalık görüşmede Cumhurbaşkanı Evren'le iç ve dış olaylar, Denktaş'ın ziyaretleri, gelecekteki ABD ve Fransa'ya yapacağı gezinin de ele alındığını belirten Özal, Fransa gezisi öncesinde Federal Almanya Başbakanı Kohl ile görüşeceğini söyledi. Başbakan, Batılan yetkililerin kendisinden istediğini, yetkilerin bir kısmını ilçe ve belediye başkanlarına devretmesini istediklerini, yetkilerin bir kısmının ilçelere devredilmesinin kendisi için bir sorun olmadığını, ancak bu konuda bazı çevrelerin tepki gösterdiğini belirtti.

Özal'ın daha sonra basın mensuplarının çeşitli konulardaki sorularına verdiği yanıtlar özetle şöyle oldu:

Filistin'in tanınması: "Bizim bu konudaki tutumumuz çok net olarak belirtildi. 'Türkiye', Batı ile İslam dünyası arasında bir köprüdür. Bizim bu rolümüzü daha başka bağlantılarımız yok. Filistin meselesiyle ilgili olarak bu açıdan bu tutumumuz var. O gerçekleşti, Yaser Arafat Türkiye'ye geldi, bize danıştı. Biz aynı zamanda İsrail'le dostane ilişkiler sürdürüyoruz. Bakanımız görüşüyor. Biz 'talep gelse biz de görüşürüz.'"

'CEZAYI KALDIRTTIM'

Türban: "Bu konuyu bu hoş Cumhurbaşkanı'yla görüşmedim. Yalnız bu konu Meclis'te görüşülürken kendilerine bir izlenim oluşmuştu. Bu konunun üzerine fazla gidilmemesi gerektiğini, bizi fazlasıyla rahatsız ettiğini, Türkiye'de durup dururken problem haline gelme istidadı gösterdiğini, hatırlatmış bulunmuştum. Bu konuda bazı insanlarımızın dolayı yaptığını, insanlara da zaruri olmamız gerektiğini, çeşitli defalar açık seçik söylemişimdir. Meclisteki dalma tahminde yakılmayan neyse o olmuştur. Gerçi YÖK'ün genelgesini yumuşatmasından sonra üniversitelerin bazılarında başörtü ile girenler hakkında bir şey yapmıyorlardı. Ama bu tatbikat bazı yerlerde farklılıklar arz ediyordu. Bu da tahtiyeyle birçok kişiyi rahatsız ediyordu. TBMM'de de böyle bir gelişmenin olacağını tahmin etmiştim. Benim görüşüm kadınıyla Cumhuriyetçi annemiz bu konuya da yumuşak bakıyor. Ancak onaylayıp onaylamayacağı hakkında bir şey söylemedi. 'Ahkâmlarını tekrar hazırladıktan sonra bem benim de onayımı alsınlar. Ben 'Uyarıcı değildim daha mşkül olur' dedim. Değişiklikten kasıt türban giysilere engel olmak üzerine verilen ceza kanunlar. Bunu kaldırttım."

'TAHRİK VAR'

Öğrenci olayları: Türkiye'de genelde demokrasi konusunda yanlışlıklar var. Gerek öğrencilerin gerekse birtakım muhalim ülkelerini tahrik etmek isteyenlerin bulunduğuna bilyoruz. Bu konuda devletin bilikhassa istihbarat teşkilatının raporu vardır."

Yerel seçimler: "Bu konuda daha kesin kararımız yok. Büyük şehirlerde ilgili çalışmaları arkadaşlarımız yapıyor. Seçim kanunu geçtikten sonra olunup karar vereceğiz. Büyük şehir Belediye Başkanının belirlenmesinde yetki beride değil, parti MKYK'sindedir. Halk tarafından seçilen belediye başkanlarını bulup tekrar aday göstermemiz lazım. Bunun için bir grup kurduk, bu çalışmalarını yürütüyor. Ankara, İstanbul ve İzmir Belediye Başkanları halkkatın büyük bir yapılar. Ben üçünü de beğeniyorum."

Zamlar: "Seçimler önesi ayarlama gerektiğiye yapıyor. Ekonomiden gereği neyse onu yapıyoruz. Biz devlet zam yapıyor lmajını ortadan kaldırmak için petrol dahil fiyatlara serbest bırakılmasını istiyoruz."

Türbanlılar memnun değil

• Ali Öz

MEÇLİS'ten öğrenci affı ile birlikte geçen türban ve başörtü ilgi tesettür dünyasında pek memnunluk yaratmadı.

Kararın yorumu açık olduğunu söyleyen türbanlı ve başörtülü bazı öğrenciler, "başörtünün serbest olduğuna dair kelime ifade ediliyoruz, ya da yorum kıyafet serbestliği'dir" dediler.

Serbestlik kararı içinde yer alan "Atatürk ilke ve inkılaplarına" uygunluk şartının yorumu açık bir ifade olduğunu ama süren öğrenciler, eski-yönetmelikle yenisi arasında bir fark olmadığı görüşünü de savundular.

Ülkenin pekçok sorunları olduğu halde devlet büyüklerinin kılık kıyafetle uğraştığını da ileri süren öğrencilerden bazılarının görüşleri şöyle:

Sevgi Ünlü (Edebiyat Fakültesi-Eğitim Bilimleri):

—"Eski yönetmelikle şimdiki arasında bir fark olmadı. Yenisinde de Atatürk ilke ve inkılaplarına uygun olma şartı getiriliyor. Eskisinde de çağdaş kıyafet ilkesi getirilmişti. Burada bir serbest ifade yok, bir dekan ya da rektör kendi yorumuyla yasak koyabilir."

Emel Tombul (Edebiyat Fakültesi-Tarih Bölümü):

—"Üniversitelerde başörtüsünün yasaklanması aslında, Müslüman kızlarını başlarındaki örtüleri açmak değil, onları İnançsız, İlkisiz ve duygusuz bir toplum haline getirmektir."

Neriman Tenekeci:

—"Yeni kararı isteyen istediği biçimde yorumlayabilir. Biz bu ifadenin kesinleşmesini istiyoruz. Ya serbesttir ya da yasaktır demsin. Biz de ona göre tavrımız belirleyelim."

Aygaz'dan Evinize

TAKSİTLER ÇOK UYGUN!
AYGAZ FIRINLAR HARİKA!
KEK KALIBI DA BEDAVA!

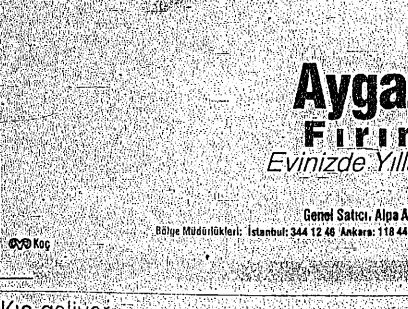

Mükemmel bir Aygaz fırını, çok uygun şartlarla almanın tam sırası! Türkiye'nin en iyi fırınları Aygaz'lar. Şimdi çok uygun taksitlerle, üstelik, fırın alan herkese kek kalıbı bedava! Yılın son fırsatını değerlendirin.

33.000 Liradan Başlayan Taksitlerle Aygaz-Alpa Bayilerinde.

Aygaz Fırın
Evinizde Yıllarca

Genel Satıcı, Alpa A.Ş.
Bölge Müdürlükleri: İstanbul: 344 12 46 Ankara: 118 44 31 Adana: 14 62 60 İzmir: 21 36 60
Koç

Siyaset Günlüğü

Derya Sazak

Nurlu ufuklardan çağ atlamaya

TÜRKİYE'nin dışarıdan görünümü onlarla çok şey yazılır, çizilir. Geçenlerde bir yabancı bir yazımını okuyordu: "Siz Türkler, nedense başkalarının yargılarına çok önem veriyorsunuz." Eski BBC'nin uzun yıllar Türkçe Servisi'nı yöneten Andrew Mango bir süredir Ankara'da, Bilkent Üniversitesi'nin düzenlediği "Değişen Türkiye'de Yeni Politikalar" konulu bir toplantıya katılıyor.

DDTD'den Feride Acar, SBF'den Ersin Onulduran ve Boğaziçi'nden Üstün Ergüder'in yer aldığı bilimsel toplantıda, siyasal partilerin konumu tartışıldı.

Andrew Mango, yabancı gözüyle daha çok Türkiye'de sosyal demokrasi muhafelerin bugünkü görünümünü tahlil etti ve Batı Avrupa'daki sosyalistlerin durumu ile iktidar alternatifi SHP arasında kıyaslamalarda bulundu.

Başkentte kaldığı süre içinde Mango, parlamentoda, diplomatik ortamlarda bulunduğu, parti yöneticileri dan devletle, gazetecilerle konuştu.

Doğrusu gözlemlerini bir de merak ettik. Buluştuk. İlk sorumuz: "Dış dünya, Batılılar Türkiye'deki gelişmeleri nasıl görüyor?" oluncu, Andrew Mango gülerek hatırladığı bir karikatürü hatırlattı.

"Cumhurbaşkanı Evren'in ziyareti sırasında İngiltere de yayınlanmış... Yabancı gözüyle bir başka ülkeye bakışın ilginç örneğiydi..."

"Kuvvetli mi zirvesi, yoksa bir devlet başkanı da olsa, sokaktaki vatandaşın ilgisini ya da ilgisizliğini göstermesi bakımından ilginç bir örnek.

"Ayaküstü söyleşide, kadınca göz yakınıyor.

"Bizim oğlan karar veremiyor, Evren'i protesto yürüyüşüne mi katılsın, yoksa Türkiye'ye yazısız tatile mi gitsin?"

"Evren'in İngiltere ziyareti psikolojik açısından gerçekten görkemli sahnelerle doluydu. Bu gezi Evren'in sivil bir cumhurbaşkanı olarak Batılı demokratik ülkelere ilk kez bulunde çok önemli bir dönemeç oldu. Ama, sokaktaki vatandaşın, bir yabancı ülkeye ilgisi turizm penceresinden bakışın ötesine geçmedi, geçemezdi. Tabii dış ilişkilerde asıl belirleyici rol, resmi temsilci ve kurumlar üzerinde oynuyor. Bu açıdan bakınca, dış dünya Türkiye'yi ve Özal yönetimini nasıl görüyor?

Andrew Mango, Türkiye'nin dış ödemeler durumunda bir sorun çıkmadığı sürece, IMF ve Avrupa'nın dış ödemelerinde büyük ısrar ve çıkışlar olmayacağını vurguluyor.

Yabancılar, Özal iktidarı için de prestij kaybına yol açacak bir durum görmüyor. Türkiye kredi alıyor ve borçlarını zamanında ödüyor.

Ancak, enflasyon sorunu. Türkiye'de iş yapan çevreleri bir kararsızlığa, plansızlığa sürüklüyor. Bu bakımdan, ülkedeki geçim mücadelesinin Özal iktidarı üzerinde yıpratıcı bir etkisinin olduğu görülüyor.

Andrew Mango da Bilkent'teki toplantıda SHP üzerine tahliller yaparken, özellikle "kemer sıkma" politikasının, gelecekte yaratacağı sıkıntılar üzerinde durdu.

Sosyal demokratların, daha fazla refah için kamu, eğitim, sağlık gibi sosyal hizmetlerin genişletilmesinin sorunuyla karşı karşıya kalabilecekleriyin vurgulandı.

Aslında, ANAP'ın popülist parti olması özelliğiyle, seçimdi, referandumdu derken çok da fazla "ateş para politikası" uygulayamadığı görüşüne dikkat çekiyor Mango. "İşçi ücretleri, memur maaşları ve çiftçiye ödenen ürün bedelleri... Özal, teknokratikten politikacılığa kaydıkça, toplumun bu yöndeki isteklerine de yanıt verdi... Olabildiğince eli açık davrandı... Bu yüzden Menderes ve Demirel iktidarlarının ilk yıllarına göre daha fazla açıldığı ve şimdi fatura ödeme zamanının geldiği görüşü yaygın." Andrew Mango da bu düşünceyi paylaşmakla birlikte, buna rağmen, geçmiş sıkıntılı atılımları hiçbir zaman "televizyonsuz iktidar imajı"na benzer, hareket emeyeceğini ve ABD, İngiltere gibi ülkeleri model alan Özal hükümetinin, oralarda olduğu gibi enflasyonu düşürmeyip, hayat standardını yükseltmediği takdirde, "özdamını düşünen seçmen karşısında, durumunun zorlaşacağını" vurguluyor.

Andrew Mango, ekonomiye ilişkin yargısını şöyle özetliyor:

"Para miktarını işletersek, serbest piyasaya en büyük darbeyi vuran bir iktidar ekonomiyi bakımdan liberal değildir. Hükümetin doğurduğu enflasyon, serbest pazara en büyük müdahaledir."

İngiliz gözlemcinin, ANAP ve DYP'lerin ilişkin yorumları da şu oluyor:

"Aslında büyük fark yok... Özal'ın çağ atlama sloganı, Demirel'in nurlu ufuklarının ikinci versiyonudur..."

Ekonominin nüfus kâğıdı...

Başlarafı 9. sayfada

Hemen belirteyim. Kamu iktisadi kuruluşlarının varlığı ve bunların ekonomide bu kadar etkin olduğu bir düzende, piyasa ekonomisinden söz etmek doğru değildir" diyor.

İşadamları, serbest ekonominin yokluğuna şu örneklerle açıklık getiriyorlar:

"Petkim, TEK, Demir-Çelik, Seka ve Tekel gibi 'KİT'ler, 'tek tabanca' olmaları nedeniyle ekonomiye ilişkin faaliyetlerinde piyasa ekonomisiyle ilgisi olmayan zam yöntemi uyguluyorlar..."

Serbest piyasa ekonomisinin gerçekleşebilmesi için bu kuruluşların bir an önce özelleştirilmeleri ve rekabete sokulmaları gerekir... Buna gidilmediği sürece piyasadaki çalışkı Türkiye'nin ekonomik bunalıma girmesine neden olacaktır..."

İş çevrelerine göre: Atatürk, İzmir İktisat Kongresi'nde, Türkiye ekonomisinin, gelişmekte olan tüm ülkelerce örnek alınabilecek biçimde planlar yaptı. Bu planlara bakıldığında Türkiye'de olduğu gibi gelişmekte olan diğer ülkelerin kalkınmalarında da katı piyasa ekonomisi değil, karma ekonomi uygulamaları görülür..."

İşadamları soruyorlar:

"Şimdi biz karma ekonomiyi sildik mi, silmedik mi?"

Özal'ın uyguladığı ekonomik modelin adını koymak gerekliği üzerinde duruluyor ve şöyle deniliyor: "Nüfus cüzdanı verilmiş anne-babadan olduğunu alan kişinin ana ve baba durumunda hâlâ kuşku var." Ekonomik modelde de karma ekonomi mi? Yoksa serbest piyasa ekonomisi mi? Ayağı yere basan akli başında insanların bu beklenti içinde oldukları savunuluyor...

* * *

Uygulanan ekonomik modelin hastalıklı olduğunu belirten Ankara'daki işadamlarının çoğunluğu, IMF'nin enflasyona karşı şart olarak ileri sürdüğü, "KİT ürünlerine sürekli zam" önerilerinin benimsenmesi halinde, bu gelişmenin özel sektör ürünlerine de yansıyacağını ve bu nedenle, SHP Genel Başkanı İnönü'nün "kırmızı alarm" çağrısı üzerinde durulması gerekliğine işaret ediyorlar.

Ekonomide ürünlerin fiyatlarının oluşmasında bir kural bulunduğunu söyleyen işadamı Hami Kartay, TEK eski genel müdürü ile yaptığı görüşmeyi naklederken, Türkiye'deki işleyişin çelişkilerini gözler önüne seriyor:

"Ürünlerin satış fiyatları maliyet artı kâr olarak oluşur. Ancak TEK'in satış fiyatı ekonominin bu kuralından ayrı bir düzen içinde oluşuyor. Şöyle ki:

Maliyet + kâr + finansman gideri = satış fiyatı.

Piyasa ekonomisinde böyle usul yok... Finansman gideri satış fiyatının içinde bir bölüm olarak yer almaz. Bugün TEK'in satış fiyatını maliyet artı kâr diye aldığımız zaman, satış fiyatından asgari yüzde 40 aşağıda olması gerekiyor. O halde TEK'teliye finansman giderini ödeyiliyor bir satış fiyatıyla piyasa ekonomisi olmaz..."

* * *

"Tüm bu gelişmeler ışığında İstanbul İş çevrelerinin sessiz kalmalarının nedenleri de şöyle açıklanıyor...

• KİT ürünleri fiyatları yükseldikçe, işadamları da ürün fiyatlarını yükseltiyorlar... Bu nedenle rahatlırlar.

• Konuşursam kredim kesilir, teşvik alamam gibi kuşkular.

• Özal'ın işadamlarıyla yaptığı dış gezilerde isimlerinin listelerden çıkarılması korkusu...

Kış geliyor...

"Parayı pencereden sokağa atmak"

Bırakın bu yarışı başkası kazansın! Siz pencerelerinize ısıcam takın. Yakıta daha az ödeyin, daha çok ısının.

yarışı başlıyor!

Metin Toker'in not defterinden

BU GAF KİMİN MARİFETİ?

GELDİ ve gitti. "Hoş geldi" demek güç do, güle güle gitti'n. Avusturya Cumhurbaşkanı Kurt Waldheim'dan bahsediyorum.

O gittikten sonra, ceyelandırılması gereken bir soru var. Nasıl geldi? Çünkü ziyaretin mütehiş bir rahatsızlık doğurduğu hem Türkler, hem Avusturyalılar tarafından hissedilmişti. Bunun böyle olacağı da biliniyordu. Haydi Avusturyalılar bir, delme'nin peşindeydiler ve bunda başarıya ulaştılar. Cumhurbaşkanlarına başta Amerika, bazı NATO ülkeleri ve Batı Avrupalılar tarafından konmuş bir nevi yasağı, kendisiyle görüşmeye yasağını...

Bize ne oluyordu?

Dışişleri Bakanı Mesut Yılmaz bir açıklama yapmek mecburiyetinde kalmış ve şöyle demiştir: Gelmeyi kendisi istedi. Bizim davet gelene kadar elimizde getirmek istediğimiz herhangi bir teklif yoktur.

Tuhaf! Vasıflı da gelmek istese, kabul mü edeceğiz?

Sonra, gelmek isteyenlerin hepsi pek iyiler. Waldheim gibi karşılanmıyor. İki Türk komünist lider de gelmeye kalkışır, vizelerini verdik. Şimdi "cerde"ler Kurt Waldheim'a bulunan suçu en çok "Nazi"ye yaptıkları tahrifattır! Olmadık bir araştırma ile Waldheim'ın yaşındaki hangi Alman veya ülkesi Almanya ya'nı nak edilmiş Avusturyalı, hele askere alınmışsa, onbeş dakika önce Nazi kılıklarını giymiş olmadığı belli değildir ki Avusturyalılar, Yahudi odaklarının o sıra kopardıkları bütün gürültüye rağmen, Birleşmiş Milletler'in bu eski Genel Sekreteri'ni Cumhurbaşkanı seçmekten çekinmemişlerdir. Hatta biraz, bundan dolayı...

O onların bileceği iştir, onu "istenmeyen kişi" ilan etmek de Amerikalılar ile bazı NATO müttefik ülkelerinin... Amerikalılar ile ikili ilişkilerimize "Amerika'ya yıkılmış" Türkiye'de de alınmazlık' dır ve bir kural yoktur: NATO antlaşmasının hiçbir maddesinde de böyle bir şey söylenmez. Zaten Dışişleri Bakanı belirttiği gibi hiçbir ülkeden bize "resmi bir tebligat" gelmemiştir.

O halde, çekilen sıkıntı ne? Waldheim başkanlık yetkileri dolayısıyla mı diye Cumhurbaşkanlığı Köşkü'ne mi Even'in İstanbul'a gitmesi? İlan edilen protokolün değiştirilmesi ve Başbakan'ın bundan uzak tutulması? Üstelik, Waldheim'ın eşini de beraberinde getirmişken... Hatırlarsanız, TRT'ye dikkatleri çekecek kadar küçük vardırılmasa? Dünkü gezi programının tamamen özel ve turistik tutulması?

Demek ki, ortada bir resmiyet varmış ve bunun bilinçli şekilde bulunuyor. Olay bir gaf oluşturmuş'tur. Kendisine itimat namesini veren yeni Avusturya Büyükelçisi, denildiği gibi, Waldheim'ın böyle bir ziyareti çok istediğini söylemiş ve Cumhurbaşkanı'nın, "şimdi çok sıra'dı değil" demeye yüzü hiç tutmamıştır?

Yoksa bu, ANAP'ın, kendisine Avrupa Demokrasi Birliği'ne ve Sosyalist Enternasyonal gibi bir şey'... alınması için destek vermiş Avusturya Halk Partisi'na bir teşekkürü müdür? Waldheim bu partinin adayı olarak Cumhurbaşkanı seçilmiştir.

Birliğin son Rodos toplantısına bakıyoruz. Bu destek sürmüş. Özetlikle, 1979'dan beri başkan olan Avusturya Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Erhard Alois Mock'un ki... 1988-90 dönemi için tekrar başkan seçiliyor. Bir başkan yardımcısı ise, Mesut Yılmaz.

Mock İstanbul ziyaretinde Waldheim'a yanında... dır ve kendisi "Waldheim yasağı"nı hiç olmazsa bir ucundan kaldırabilmek için en fazla gayret sarfeden kimsedir. Belki de Even'in değil, Yılmaz'ın yüzü tutmamıştır?

Hemalede bu yumuşak yazılık Türkiye'ye milletlerarası platformda bir zarar vermiştir.

NİÇİN?

Çünkü, Waldheim'ın Amerika'da ve Batı'da "istenmeyen adam" muamelesi görmesi, Başbakanımız Özmen'in dün de belirttiği gibi, orantısız Yahudi lobisinin büyük ölçüde etkisidir. Başbakanımız Özmen'in ABD bir Cumhurbaşkanı'na karşı öyle davranıyor, ya da Yahudi lobisi öyle istiyor veya Türkiye aleyhine gösteri yapacak bazı grupları bundan istismar edeceğini öyle Türkiye'nin aynı davranışı göstermesini sarı değildir, demek de çok doğru'dur.

Devamı 10. sayfada

SÖZ ÇİZGİNİN — Turhan Selçuk

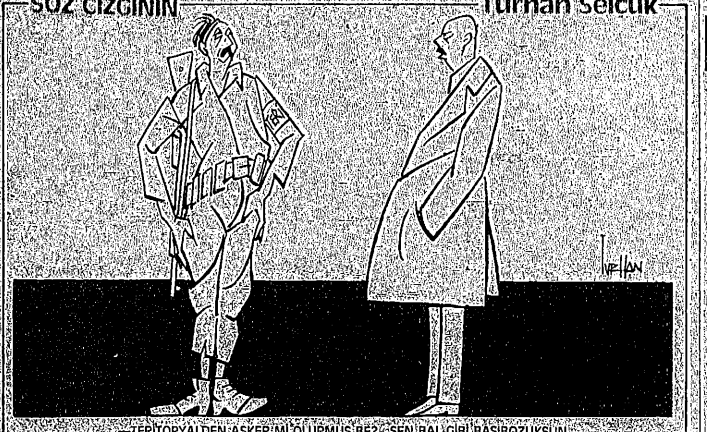

TERİTORYALDEN ASKER Mİ OLURMUŞ BE? SEN BAL GİBİ BAŞIBOZUKSUN...

•Başbakan Özal'ın avukatı Sevük'ten açıklama:

•Suikastı tek kişi yapmadı•

● Başbakan'ın avukatı Sevük, suikast olayının siyasi hayatı değiştirmeye yönelik olabileceğini belirterek, "Başbakan'ın kurtulması, Allah'ın bir lütfudur" dedi.

• Soner GÜREL • Şaban SEVİNÇ

BAŞBAKAN'a suikast davasında Kıral 'Demling'in DGM'deki ilk duruşmasında yeni gelişmeler yaşandı.

Başbakan Turgut Özal'ın avukatı Mehmet Yusuf Sevük, Milliyet'e konuştu. Sevük, suikast olayını tek bir kişinin gerçekleştirmesinin mümkün olmadığını belirterek, "Yasemin bir kişi değildir. Bu kişi bir takım kişilerle olmuş gerçekleşmiştir. Bir devlet hâyâ ile bir takımdan arkasında ne gizli şeyler vardır" dedi.

Suikastın sonraki çalışmeler konusunda Milliyet'in sorularını yanıtlayan avukat Mehmet Yusuf Sevük, "Sayın Başbakan kongre günü kürsüden 'Kaçakçılığı önlerdik' derken, kendisine yöneltilmiş çok enteresan Ateş edilmek için bu anın beklenmesi hangi sebeme gelişme bilmemiz" dedi.

Soru: "DGM Savcılığı'nın iddianamesini Sayın Başbakan ve ekibi nasıl değerlendiriyorsunuz? İddianame ekibi suikastın bütün boyutlarını incelemiştir mi?"

Cevap: "Bizim inşlememize göre DGM Savcılığı olayı tüm boyutlarıyla ele almış. Bizim, resmî olarak bugün itibarıyla söyleyecek, iddianamemizde herhangi bir eksiklik görmüyoruz.

"Ben Kıral Demling'in ilk duruşmasında takdir olarak söz almadım ve dinlemekle yetindim."

Soru: "Savcılık iddianamesine göre suikast gözlemlerini tek kişi mi gerçekleştirdi?"

Cevap: "Suikastı tek kişinin yapmadığını biliyoruz. Bu konuda bazı ipuçlarına da ulaştık. Bir takım kişilerin de olmuş gerçekleştirdiğini biliyoruz. Hatta biraz, bundan dolayı..."

Soru: "Kıral Demling'in, Osman Ataç'ın yurda getirilmesi yolunda bir talebinin bulunacak. Yanın savcılık bu talebi tahkikatında kendi çalışmasını yapar ve kimseye de söylemez. Ancak bitim duruşmanın sonuna kadar bir talebinin olmamasını anlamadığı dedikte bu yönüm."

Soru: "Sizce suikast tek kişinin gerçekleştirdiği bir olay mıdır?"

Sevük: "Şimdi zaten bu tanıkları tutuşturma DİSİPLİN olmak özellikle ayıyor."

"Bilyonuncu Kennedy suikastı ile yıllardır konuşuluyor ve geçişmiş günlerde bu olayı Fransız muhasının gerçekleştirdiği iddiası ortaya atıldı. Sayın Başbakanımıza düzenlenen suikast girişimi de yıllarca konuşulacak ve üzerinde zamanlar yapılacak.

Bu tip olayların yapılış kalıbını bilmiyorum ama bir suikast gerçekleştirilmiş ise, bilyonunuz Kıral o cuma 'kıraz' etti ve cezasını yiyecek. Şimdi 'suikastçi' ekibe kalkan kurdu diye bir söz vardır. Eğer o ihtimaller varsa, bu hareket yapanlar tedbirini alırlar. Şimdi sonunda bir de birbirler kazı bir şey yapsak önce yaptığımız için ortaya çıkmamasın için bizi öldürebilirler. Bu tedbir de kendilerini ele olay aralarındaki bağlantının koparılmasıdır."

Soru: "Sizce tahmin kongrede kaba kuvvet yöntemiyle için mi, yoksa Başbakan'ı öldürmek için mi atılmıştır?"

Sevük: "Bu tip olaylar gerçekleşmiş hayatı değiştirmeye dönük olur. Sayın Başbakanımızın ölümüne uğradığı kongre akşamda ben de vardım ve benim de tanıdığım."

Buna göre Kıral, Başbakan'ı öldürmek için mi geldi, "Çankaya'nın" sayından çıkan kurşunlara bir de ne isabet ederken, diğeri de büyük bir ihtimalle Başbakan'ın konuşmacı Al. Sevük: "Bunu Kıral Demling kendini öldürmüş olacak Osman Ataç" in yurda getirilmesi yolunda bir talebinin bulunacak. Yanın savcılık bu talebi tahkikatında kendi çalışmasını yapar ve kimseye de söylemez. Ancak bitim duruşmanın sonuna kadar bir talebinin olmamasını anlamadığı dedikte bu yönüm."

Soru: "Sizce suikast tek kişinin gerçekleştirdiği bir olay mıdır?"

Sevük: "Şimdi zaten bu tanıkları tutuşturma DİSİPLİN olmak özellikle ayıyor."

"Bilyonuncu Kennedy suikastı ile yıllardır konuşuluyor ve geçişmiş günlerde bu olayı Fransız muhasının gerçekleştirdiği iddiası ortaya atıldı. Sayın Başbakanımıza düzenlenen suikast girişimi de yıllarca konuşulacak ve üzerinde zamanlar yapılacak.

Bu tip olayların yapılış kalıbını bilmiyorum ama bir suikast gerçekleştirilmiş ise, bilyonunuz Kıral o cuma 'kıraz' etti ve cezasını yiyecek. Şimdi 'suikastçi' ekibe kalkan kurdu diye bir söz vardır. Eğer o ihtimaller varsa, bu hareket yapanlar tedbirini alırlar. Şimdi sonunda bir de birbirler kazı bir şey yapsak önce yaptığımız için ortaya çıkmamasın için bizi öldürebilirler. Bu tedbir de kendilerini ele olay aralarındaki bağlantının koparılmasıdır."

Soru: "Sizce tahmin kongrede kaba kuvvet yöntemiyle için mi, yoksa Başbakan'ı öldürmek için mi atılmıştır?"

Sevük: "Bu tip olaylar gerçekleşmiş hayatı değiştirmeye dönük olur. Sayın Başbakanımızın ölümüne uğradığı kongre akşamda ben de vardım ve benim de tanıdığım."

Buna göre Kıral, Başbakan'ı öldürmek için mi geldi, "Çankaya'nın" sayından çıkan kurşunlara bir de ne isabet ederken, diğeri de büyük bir ihtimalle Başbakan'ın konuşmacı Al.

12 Eylül önergesi geri

• HALİT ORAL • ANKARA

SHP'nin 12 Eylül'ün ilgili Meclis araştırması açılmasını isteyen önergesi, grup yönetiminde onay görmemiş, ardından da SHP grubunda tartışmaya açılmıştı. Genel Başkan Erdal İnönü de bu aşamada önergenin verilmemesi kararı olduğunu bildirmişti.

Öte yandan Ankara büromuzdan Nihal Alp'in haberine göre SHP milletvekili ve MKYK üyesi Ahmet Aksoğul, İnönü'nün grup toplantısında 12 Eylül tartışması ile ilgili sözlerine karşılık "12 Eylül'le uğraş mak zorundasınız. Çünkü 12 Eylül bizimle sıkılı pıkılı uğraşıyor" dedi.

Aksoğul, "12 Eylül araştırılsın diyorlar, dert değil. Ama bu önergeyi, işte bundan korkulmaktadır" diye konuştu.

SHP'ye Sosyalist Enternasyonal vizesi

• Halit ORAL • ANKARA

SHP Sosyalist Enternasyonal'e üye olmak için yaptığı başvuru, Enternasyonal'in büro toplantısına katılacak. Aralık'ta büyük bir büro toplantısı yapılacak. Bu toplantıda, SHP'nin Sosyalist Enternasyonal'e üyeliğinin kabul edileceği kuvvetle muhtemel görülüyor.

SHP'nin Sosyalist Enternasyonal'e üyeliğinin kabul edilmesi, Türkiye'de sosyal demokrasinin temsilcisi olarak SHP'nin görüldüğünün ilanı anlamına gelecek.

Bu ilkenin ardından Deniz Baykal'da uyanmış olacak. SHP Genel Sekreteri, "Sosyalist Enternasyonal, Türkiye'de bizi muhatap görüyor" diyor.

SHP belli ki, iktidar yürüyüşünde uluslararası ilişkilerden de güç alacak.

Erdal İnönü, yakında Paris yolcusu... Sosyalist Enternasyonal'in büro toplantısına katılacak. Ardından bir büyük gezinin hazırlıkları var. İnönü'nün, Sovyetler Birliği'ne "giderek Gorbaçov'la görüşecek ilk Türk devlet adamı olarak sıtatını kazanacak olması da, SHP'nin uluslararası dostluklarına renk katacak.

Danimarka Sosyal Demokrat Partisi lideri de yakında Türkiye'de konuk edilecek.

SHP, dış dünyaya açılmayı Özal'ın tekelinden çıkarmayı hedef alıyor.

Tabii, Başbakan'a yetişmek kolay değil.

Özal da, Aralık'taki ABD ziyaretinde yeni dünyanın yeni başkanı ile tanışma zeminî yaratabilir.

Özal şimdilik dinlenecek.. Hatta sonunu Pamukkale'de geçirecek.

Siyaset Günlüğü — Derya Sazak

SHP ve Sosyalist Enternasyonal

WILLY Brandt, SHP Genel Sekreteri'ne sordu: "Ecevit, size Kuzey Kıbrıs'tan bir partinin de Sosyalist Enternasyonel'e katılması düşüncesini açtı mı, bir görüş sordu mu?"

Deniz Baykal, tereddütsüz bir yanıtlıyor: "Hayır, ama biz de dostlıklıyoruz. Kuzey Kıbrıs'tan bir parti gözlemci olarak Sosyalist Enternasyonal toplantısına çağrılmalıdır."

SHP-DSP ayrımını ortadan kaldırmak için uğraş verenlerin başında geliyor Willy Brandt. Sosyal Demokrat Partisi'nin yeni Genel Sekreteri'ni tanımak gayesiyle Baykal ile yaptığı görüşmede Ecevit'in adını anması da böylesi bir umudun ürünü sayılabilir. Ama yavaş yavaş Sosyalist Enternasyonal de bir politika belirleyinin ulaşıyor. Türkiye'de "...milletvekili kime teslim edeceği kararının ipuçlarını veriyor.

Baykal, Federal Almanya gezisi sırasında Willy Brandt ile yaptığı görüşmeden böyle bir izlenim ile dönmüş...

Batılı sosyal demokratların, SHP'yi "ılıklar arasında" olarak gördüklerini söyleyen, CHP kapatıldıktan sonra SHP'nin Sosyalist Enternasyonal'e tam üyelik yolunun açıldığını görüyor Baykal...

Böylece, gözlemci iki partiden DSP ve SHP arasındaki Batı'nın demokratik platformlarında kabul görme yarışında, SHP bir adım öne geçiyor.

Baykal, partinin 12 Eylül öncesi askeri dönemde yaşadığı kuruluş mücadelesinin Sosyalist Enternasyonal'e üyelik hakkının restgenmemesi için bir önemli dayanak olduğunu vurguluyor. "Partinin Genel Başkanı, askeri yönetimin vekı olduğu bir insandır. Partinin Genel Sekreteri ise yine askeri yönetimin sürgüne gönderdiği bileleidir" diyor. Bu nedenle SHP'nin ideolojik çizgisinde Sosyalist Enternasyonal'e ters düşecek bir unsur bulunmadığını belirtiyor.

Aslında Sosyalist Enternasyonal, Türkiye'deki iki partinden hangisini tam üyeliğe kabul edeceğini kararlaştırmadan önce DSP ve SHP'nin birleşmesini yönünde hayli çaba harcadı.

Willy Brandt'ın Ecevit ile sıcak dostluğu bilinir.

Brandt, tam kız Ecevit'e yazdığı bir mektupta kendisini İspanya'ya davet edip baş başa görüşmüş.

Ecevit, Türkiye'deki sosyal demokratların nasıl bütünleşeceği konusundaki görüşlerini Alman sosyal demokratlarının önderi ve Sosyalist Enternasyonal'in Başkanı Brandt'a açı...

Brandt o gün Ecevit'e herhangi bir iletkinde bulunmadı. SHP ve DSP arasında bugüne kadar bir tarafa ağırlık koyacak biçimde de tutum almadı.

Ecevit'le yakın ilişkilerini sürdürürken, 1987 seçimlerinden sonra çıkan siyasi tabloda SHP'nin parlamentoda sosyal demokratların tek temsilcisi olarak yerini alması da, Sosyalist Enternasyonal yönetiminde DSP olgusunu zayıflattı.

Willy Brandt'ın Deniz Baykal'a yönelttiği soru bu bakımdan da önem taşıyor. "Kuzey Kıbrıs'tan bir parti nin Sosyalist Enternasyonel'e katılması için Ecevit'in size sorusu oldu mu?" yaklaşımı, sanki Türkiye'deki sosyal demokratların temsilcisi olarak SHP görüloyormuş izlenimi uyandırıdı.

Bu izlenim en azından Deniz Baykal'da uyanmış olmalı ki, SHP Genel Sekreteri, "Sosyalist Enternasyonal, Türkiye'de bizi muhatap görüyor" diyor.

SHP belli ki, iktidar yürüyüşünde uluslararası ilişkilerden de güç alacak.

Erdal İnönü, yakında Paris yolcusu... Sosyalist Enternasyonal'in büro toplantısına katılacak. Ardından bir büyük gezinin hazırlıkları var. İnönü'nün, Sovyetler Birliği'ne "giderek Gorbaçov'la görüşecek ilk Türk devlet adamı olarak sıtatını kazanacak olması da, SHP'nin uluslararası dostluklarına renk katacak.

Danimarka Sosyal Demokrat Partisi lideri de yakında Türkiye'de konuk edilecek.

SHP, dış dünyaya açılmayı Özal'ın tekelinden çıkarmayı hedef alıyor.

Tabii, Başbakan'a yetişmek kolay değil.

Özal da, Aralık'taki ABD ziyaretinde yeni dünyanın yeni başkanı ile tanışma zeminî yaratabilir.

Özal şimdilik dinlenecek.. Hatta sonunu Pamukkale'de geçirecek.

Teleteknik'ten bilgisayar sahibi olmak isteyenlere...

COMMODORE KREDİSİ

"Commodore Kredişi" seçenekleri:
Commodore 64:
102.000 TL peşin, 90.000 TLx9 ay
152.000 TL peşin, 80.000 TLx9 ay
Herkese Işıklı Kalem ve "Çocuklar için Commodore-64" Kitabı armağanlı
Amiga 500:
252.000 TL peşin, 235.000 TLx9 ay
375.000 TL peşin, 210.000 TLx9 ay

Teleteknik
ELEKTRONİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
Teleteknik Yetkili Satıcılarda kurulmuştur.

Commodore

İşte "Commodore Kredi"niz!

Teleteknik, dünyanın 1 numaralı ev ve eğitim bilgisayarlarını şimdi en uygun ödeme koşullarıyla sunuyor.

Hemen aşağıdaki, "Commodore Kredisi" seçeneklerini inceleyin, seçiminizi yapın. Size en yakın Teleteknik Yetkili Satıcısı'ndan Commodore 64 ya da Amiga 500'ünüzü bugün alın, taksitle ödeyin.

ve... 64 kişiye karşılıksız eğitim bursu!

Teleteknik, 31 Aralık 1988 tarihine kadar Commodore 64 ya da Amiga 500 alanlar arasında çekilecek kurayla, 64 kişiye 8 ay süreyle ayda 64.000 TL tutarında karşılıksız burs veriyor.

"Commodore Kredi"nizi kullanın, kazanın.

Kontrol kâtılabilmek için eksiksiz doldurulmuş Garanti Belgesi ve faturanın fotokopisini Teleteknik'e göndermeniz gerekmektedir. Burs kazananların listesi 20 Ocak 1989 tarihinde gazetelerde ilan edilecektir.

İşte size en yakın Teleteknik Yetkili Satıcıları:

ADANA: ABC 17 28 66 Gizeler 121 451 AFYON: Bilimer 19 161 ANKARA: Çip 167 26 38 Gözlem 135 30 90 Mikroshowy 168 36 47 Önel 133 76 09 Saray 222 04 67 ANTALYA: Computerland 12 12 07 BOLU: Aksungur 20 22 BURSA: Ramsesa 22 43 21 ÇANAKKALE: Gökan 11 47 ÇORUM: Elektronik Market 25 733 His 168 73 DENİZLİ: Denbim 16 935 Dos-Bil 18 760 EDİRNE: Aran 123 66 Zeki Pullukçu 33 23 (Uzunköprü) ESKİŞEHİR: Biem 146 54 Ekim2 35 181 G.ANTEP: Kalender 25 608 HATAY: Su 12 899 İSTANBUL: Asperkan 147 43 74 Concord 151 31 23 Erman 337 41 90 Göge 345 37 29 Nova 147 28 00 Osam 583 72 46 Ramesa 358 66 56 Rom 160 13 24 Konut 142 19 42 Sorbim 582 85 33 Ulem 147 03 54 Uygar 336 73 54 İZMİR: Boyut 22 02 35 Çip 22 19 77 Gitaş 21 32 13 Norm 31 44 91 Yabim 25 86 75 KAYSERİ: İpek 27 552 KOCAELİ: Vibi 18 116 KÜTAHYA: Altay 10 85 K.MARAŞ: Asperkan 289 99 Gençlik Pazarı 11 37 (Elbistan) SAMSUN: Güneş 31 848 Kompart 39 472 SİVAS: Çözüm 19 239 TEKİRDAĞ: Trakya Reklam 14 572 Eyüp Düzenli 47 37 (Çorlu) TOKAT: Örnek 21 63 Semih 12 92 URFA: Ertekin 31 82 Bilban 46 48 VAN: Yorükoğlu 11 224 ZONGULDAK: (Karabük) Yankı 173 32 (Çaycuma) Ş. Yorgancıoğlu 11 61 (K.Ereğli) Cer 11 15.

BIBLIOGRAPHY

Newspapers and Magazines

Milliyet (1988-2008)

Finance Week, 16 March 2005

Datamonitor, July 2004

Japan Inc, August 2001

Radikal, 15 June 2009

ABA Banking Journal, April 2006

Books and Articles

Aglietta, Michel and Breton, Regis. "Financial Systems, Corporate Control and Capital Accumulation." *Economy and Society* 30, no.4 (November 2001): 433-466.

Ahıska, Meltem and Zafer Yenal. *Türkiye'de Hayat Tarzı Temsilleri 1980-2005.* Istanbul: Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi, 2006.

Akçay, Cevdet. The Turkish Banking Sector Two Years After the Crisis: A Snapshot of the Sector and Current Risks. Edited by Ziya Öniş and Barry Rubin, in *Turkish Economy in Crisis*. London: Frank Cass Ltd., 2003.

Alpergin, Pelin. *Bireysel Bankacılık.* Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, 1990.

Argitis, George and Christos Pitelis. "Global Finance and Systemic Instability." *Contributions to Political Economy* 27. (2008): 1-11.

Artun, Tuncay. *İşlevi, Gelişimi, Özellikleri ve Sorunlarıyla Türkiye'de Bankacılık.* İstanbul: Tekin Yayınevi, 1980.

Aysan, Ahmet Faruk and Lerzan Yıldız. "The Regulation of Credit Card Market in Turkey." *International Research Journal of Finance and Economics* 11 (2007): 141-154.

Baltacıoğlu, Tunçtan. *Türkiye'de TV Reklam Harcamaları.* Ankara: Kalite Matbaası. 1976.

Bankacılar Dergisi Vol. 61, *Türkiye'de Bankacılık Sistemi, Banka, Şube, Mevduat ve Kredilerin İllere ve Bölgelere Göre Dağılımı.* Istanbul: TBB Yayınları, 2007.

BKM Bankalarası Kart Merkezi. *2008 Annual Report.* Istanbul: BKM, 2009.

Boushey, Heather and Christian Weller. "Has Growing Inequality Contributed to Rising Household Economic Distress." *Review of Political Economy* 20, no.1 (January 2008): 1-22.

Buğra, Ayşe. "Non-Market Mechanisms of Market Formation: The Development of the Consumer Durables Industry in Turkey." *New Perspectives on Turkey* 19. (Fall 1998): 1-28.

Buğra, Ayşe. *Devlet-Piyasa Karşıtlığının Ötesinde: İhtiyaçlar ve Tüketim Üzerine Yazılar*. Istanbul: İletişim Yayınları, 2000.

Buğra, Ayşe. *Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika*. Istanbul: İletişim Yayınları, 2008.

Crowther, Jim. "In and Against Lifelong Learning: Flexibility and the Corrosion of Character." *International Journal of Life Long Education* 23, no.2 (2004): 125-136.

Ertürk, İsmail, Julie Fround, Johal Sukhdev, Adam Leaver and Karel Williams. "The Democratization of Finance? Promises, Outcomes and Conditions," *Review of International Political Economy* 14 no.4 (October 2007): 553-575.

Fontela, Emilio. "The Era of Finance." *Futures* 30, no.8 (1998): 749-768.

Foster, John Bellamy, "The Financialization of Capitalism." *Monthly Review* 58, no.11 (April 2007): 1-11.

Froud, Julie and Johal Sukhdev, "Questioning Finance." *Competition and Change* 12 no.2 (June 2008): 107-109.

Godwin, Deborah. "Household Debt Quintiles: Explaining Changes 1983-1989." *Journal of Consumer Affairs* 32, no.2 (Winter 1998): 369-392.

Göle, Nilüfer. *Türkiye'de Bireysel Bankacılığın 3 Yılı*. Istanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1991.

Greider, William. *Tek Dünya: Küresel Kapitalizmin Manik Mantığı*. Trans. Yavuz Alogan. Istanbul: İmge Yayınevi, 2003.

Gürbilek, Nurdan. *Vitrinde Yaşamak: 1980'lerin Kültürel İklimi*. Istanbul: Metis Yayınları, 1992.

Harvey, David. *A Brief History of Neoliberalism*. Oxford: Oxford University Press, 2005.

Hermann, Christoph. "Neoliberalism in European Union." *Studies in Political Economy* 79. (Spring 2007): 61-89.

Istanbul Ticaret Odası. *Tüketici Kredileri ve Batı Ülkelerindeki Uygulamalar*. Istanbul: Türkiye Ticaret Odası, 1992.

İnal, Tamer. *Açıklamalı İçtihatlı Tüketici Kredisi ve Tüketici Kredisi Sözleşmeleri.* Ankara: Kazancı Kitap, 2005.

Karaçam, Burhan. *Orası Yapı Kredi, Fark Oradaydı.* Istanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2006.

Kepenek, Yakup and Yentürk, Nurdan. *Türkiye Ekonomisi.* Istanbul: Remzi Kitapevi, 2005.

Kozanoğlu, Hayri, Nurullah Gür, and Barış Alp Özden. "Küresel Finans Labirentinde Birey." In *Neoliberalizmin Gerçek 100'ü.* Istanbul: İletişim Yayınları, 2008.

Langley, Paul. "Financialization and Consumer Credit Boom." *Competition and Change* 12, no.2 (2008): 133-147.

Mason, Howard K. "Consumer Credit and Spending Trends" *Bernstein Research* , (January 2004): 17-40.

Musaoğlu, Cüneyt. *Customer Acquisition and Renteion Modelling in Consumer Finance Sector Using Data Mining.* MS Thesis, Boğaziçi University, 2003.

Navaro-Yashin, Yael. *Faces of the State: Secularism and Public Life in Turkey.* Oxfordshire: Princeton University Press, 2002.

Öniş, Ziya. *Turkish Economy in Crisis.* Ziya Öniş and Barry Rubin. London: Frank Cass Ltd., 2003.

Özdemir, Sena, Paul Trott, and Andreas Hoecht. "Insights from an Explorative Study into the Turkish Retail Banking Sector." *Innovation: Management, Policy and Practice* 9, Issue3-4, (October-December 2007): 276-291.

Pollin, Robert. "The Housing Bubble and Financial Deregulation." *New Labor Forum* 17 no.2 (Summer 2008): 118-121.

Sennett, Richard. *The Corrosion of Character: The Personal Consequences of Work in New Capitalism.* New York: W.W.Norton, 1998.

Skott, Peter and Soon Ryoo. "Macroeconomic Implications of Financialization." *Cambridge Journal of Economics*, (2008): 1-36.

Soman, Dilip and Amar Cheema. "The Effect of Credit on Spending Decisions: The Role of the Credit Limit and Credibility." *Marketing Science* 21 no.1, (Winter 2002): 32-53.

Sullivan, A. Charlene and Debra Worden. "Deregulation, Tax Reform and the Use of Consumer Credit." *Journal of Financial Services Research* 3 (1989): 77-91.

Türkiye Bankalar Birliği. *50. Yılında Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye'de Bankacılık Sistemi 1958-2007*. Istanbul: TBB Yayınları, 2008.

United Nations Conference on Trade and Development. *2008 Development and Globalization Facts and Figures*. New York: United Nations, 2008.

Van Rijckeghem, Caroline and Murat Üçer. *Chronicle of the Turkish Financial Crisis of 2000-2001*. Istanbul: Boğaziçi University Press, 2005.

Wacquant, Loic, "Logics of Urban Polarization: the View from below." *The Sociological Review*. (2000): 106-119.

Wickberg, Daniel, "The Iron Cage of Credit." *Reviews on American History* 28 (2000): 79-86.

World Bank. "Chapter 1. Worldwide" In *World Development Indicators*. New York:. World Bank, 2009.

World Bank. "Gross National Income Per Capita (PPP) 2008" In *World Development Indicators Database,* New York: World Bank. 2009.

Yıldırım, Canan, "Evolution of Banking Efficiency within an Unstable Macroeconomic Environment: the Case of Turkish Commercial Banks." in *Applied Economics* 34, (2002): 2289-2301.

Internet Resources

Adaman, Fikret, Ardıç, Oya Pınar, and Tüzemen, Didem. 2008. *Network Effects in Risk Sharing and Credit Market Access: Evidence from Istanbul.* <http://www.futura-technopole.com/network-effects-in-risk-sharing-and-credit-market-access-evidence-from-istanbul.html>. [12 February 2008].

Akbank. 2008. *Annual Financial Report 2007.* <http://www.akbank.com/en/content/Akbank%20Annual%20Report%202007.pdf>, [06 May 2008.]

Akbank. 2009. *Annual Financial Reports*. <http://www.akbank.com/ozet-finansal-bilgiler.aspx>. [06 May 2009].

Ardıç, Oya Pınar and Yüzereroğlu, Uygar. 2006. *A Multinominal Logit Model of Bank Choice: An Application to Turkey.* http://www.econ.boun.edu.tr/public_html/RePEc/pdf/200602.pdf. [12 February 2008].

Aysan, Ahmet Faruk and Muslim,Nusret Ahmet. 2006. *The Failure of Credit Card Market in Turkey: The New Empirical Evidence*, <http://www.bankaciyiz.biz/modules.php?name=Downloadsandd_op=viewdownloaddetailsandlid=776andtitle=The%20Failure%20of%20Competition%20in

%20the%20Credit%20Card%20Market%20in%20Turkey%20:%20The%20New%20Empirical%20Evidence >. [12 February 2008].

Aysan, Ahmet Faruk and Ceyhan, Şanlı Pınar. 2006. *Globalization of Turkey's Banking Sector: The Determinants of Foreign Bank Penetration in Turkey.* http://www.econ.boun.edu.tr/public_html/RePEc/pdf/200620.pdf . [12 February 2008].

European Commision. 2008. *Financial Services Provision and Prevention of Financial Exclusion.* <http://www.pfrc.bris.ac.uk/completed_research/Reports/2008_EC_FinExc_Euro.pdf>. [01 May 2008].

Garanti Bankası. 2009. *Annual Financial Reports,* http://www.garanti.com.tr/yatirimci_iliskileri/yillik_raporlar.html. [06 May 2009].

Pazarlama Türkiye. 2007. *Banka Reklamları İlk Sırada.* <http://www.pazarlamaturkiye.com/content/view/502/116>. [2008].

T.C. Merkez Bankası. 2008. *Finansal İstikrar Raporu Kasım 2007,* <http://www.tcmb.gov.tr/yeni/evds/yayin/finist/finist5.php>. [2008].

T.C. Merkez Bankası, *Mevduat Bankaları Tüketici Kredileri.* < http://evds.tcmb.gov.tr/>. [14 November 2008].

Türkiye Bankalar Birliği. 2008. *İstatistiki Raporlar.* <http://www.tbb.org.tr/tr/Banka_ve_Sektor_Bilgileri/Istatistiki_Raporlar.aspx>. [2009].

Türkiye Bankalar Birliği, 2008, Tüketici Kredileri Konsolide Raporu, available [online]:< http://www.tbb.org.tr/turkce/bulten>, [15 November 2008].

Türkiye Bankalar Birliği. 2009. *İstatistiki Raporlar.* <http://www.tbb.org.tr/tr/Banka_ve_Sektor_Bilgileri/Istatistiki_Raporlar.aspx>. [26 March 2009.]

Türkiye İstatistik Kurumu. 2009. *Demografik İstatistikler.* <http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do?tb_id=38andust_id=11>. [03 May 2009].

Türkiye İş Bankası. 2009. *Annual Reports.* http://www.isbank.com.tr/content/TR/Yatirimci_Iliskileri/Finansal_Bilgiler/Yillik_ve_Ara_Donem_Faaliyet_Raporlari-262-247.aspx>. [06 May 2009].

Türkiye Merkez Bankası. 2009. *Negatif Nitelikli Ferdi Kredi Alan Kişi Sayısı.* <http://tcmb.gov.tr/yeni/bgm/nnk/negatif>. [12 March 2009.]

Yapı ve Kredi Bankası. 2009. *Annual Reports.* <http://www.yapikredi.com/tr-TR/yatirimci_iliskileri/donemsel_finansal_tablolar.aspx?q=42> [06 May 2009].